
BIBLIOTECA · DEL · DUQUE · DE · OSUNA

BULLARUM
PRIVILEGIORUM AC DIPLOMATUM
Romanorum Pontificum
AMPLISSIMA COLLECTIO

Cui accessere Pontificum omnium Vitæ, Notæ, & Indices opportuni.

OPERA ET STUDIO

CAROLI COCQUELINES.

TOMUS QUARTUS

PARS SECUNDA.

A PIO IV. usque ad annum secundum PII V., scilicet ab Anno 1559. ad 1567.

ROMÆ, MDCCXLV.

TYPIS, ET SUMPTIBUS HIERONYMI MAINARDI.
SUPERIORUM FACULTATE, ET PRIVILEGIO SANCTISSIMI.

Emo, & Rmo Domino

D. CAROLO ALBERTO GUIDOBONO CAVALCHINO

S. R. E. PRESBYTERO CARDINALI TIT. S. MARIÆ DE PACE.

HIERONYMUS MAINARDUS F. P.

SI ad hanc usque diem, CARDINALIS EMINENTISSIME, demissam erga Te observantiam meam, gratumque animum aliquo publico testimonii genere palam non feci,

precor, obtestorque, ne vitio mihi vertas, aut culpæ. Congruentem tanto Ecclesiæ Principi, atque officio persolvendo occasionem præstolabar, ut aptius, & accommodatius debito facerem satis. Eam pro votis modo nactus, reverentiæ plenus, & obsequii, quod jampridem constitueram, exsolvo: Patrem alteram Tomi Quarti Bullarii Romani Tibi dicans, & consecrans, quæ Apostolicas Constitutiones PII IV., aliasque duorum priorum annorum Pontificatus Sancti PII V. complectitur. Aperuisse tantorum Pontificum præclarissima, & immortalia nomina satis est, ut quisque eruditus, ac prudens Lector probè intelligat, quam præcipuè hoc Tibi munus debeatur, & congruat. Uterque Pontifex Maximus, sapientia, vigilantia, & egregiis factis de Christiana Ecclesia, & Orbe Catholico benè meriti sunt: uterque in Ducatu Mediolanensi nati; ubi Nobilissimum genus tuum, antiquitate, splendore, muneribus, illustribus affinitatibus, honorificis titulis, ac Feudorum dominio claret. Communi Regioni patriæ accedunt & alia nomina, quæ Te illis magis magisque devinciunt. Ac primus quidem, nempe PIUS IV. benemeritus est de præstantissimo, clarissimoque Collegio Jurisconsultorum, Judicum, Comitum, & Equitum Mediolani, cui Tu numerum, & decorem auxisti: illud Tibi Locum honorificum inter Consistorialis Aulæ Advocatos Romæ

concess-

concessit, quem subindè per septem atque viginti annos dignè, meritoque obtinuisti. Neque minori cum tui nominis laude post expleta feliciter munera Votantis Signaturæ Justitiæ, & Gratiæ, simulque Promotoris Fidei, Philippensium renunciatus Archiepiscopus à secretis fuisti Congregationi Cardinalium Interpretum Tridentini Concilii, quod idem Pontifex PIUS IV. magno Ecclesiæ bono absolvit, ac Sanctus PIUS V. salutari cura, constantique studio in mores induxit. Neque vero his dumtaxat honorificis gradibus, & limitibus spectata in Urbe maxima virtus tua sese continuit, sed majoribus in dies clarescens exemplis, Consultor quoque Universalis Inquisitionis Catholicæ Fidei, Examinator ad Episcopatum gerendum Electorum, Doctorque Juris Canonici in venerando Sacræ Pœnitentiariæ Tribunali assedisti. In his muneribus à Pontificibus Maximis Clemente XI., Innocentio XIII., Benedicto XIII., & Clemente XII. assiduè probatus, non verbis modo, sed & factis præcipuæ existimationis, & Pontificiæ benevolentiæ argumenta retulisti. Onerosus ac permolestus singulari modestiæ tuæ profecto essem, CARDINALIS AMPLISSIME, si omnia hic enumerarem, quæ ad Tui laudem, ac meriti testificationem præstiterunt. Unus instar omnium aliorum erit Sanctissimus Dominus Noster BENEDICTUS XIV. qui nunc Christiano Gregi feliciter præsidet, doctrina,

pruden-

prudentia, & pastorali vigilantia nulli secundus. Is amplitudine mentis, & qua præstat, judicii acrimonia præclaras animi tui dotes, & egregia merita seriò expendens, atque etiam opportunè celebrans, in prima Cardinalium S. R. E. Creatione Universis, qui Te norunt, cum Urbe plaudentibus, sacra Purpura, atque Eminentissima dignitate decoravit. Quam tam sanctè, modestè, ac laudabiliter geris, ut nemo unus sit, qui non ad eam dignitatem natum vel factum prædicet. Profectò quum Te ingenita præstantem humanitate, morum candore, innocentia, atque benignitate videant: tum etiam posthabitis humanis rationibus, Divinæ gloriæ atque Catholicæ Ecclesiæ emolumento ubique studentem comperiant, fieri nequit, quin admirentur, extollant, vitamque diuturnam ex animo apprecentur, ut clarioribus in dies exemplis præclaro generi, Regioni patriæ, Ordini amplissimo, Romanæque Ecclesiæ decus, & nomen augeas. Volumen itaque, Eminentissime Princeps, quod tot gravibus ductus caussis, Tibi dicavi, ac demissè offero, libenter excipias; & me pluribus nominibus, ac beneficiis Tibi devinctum, patrocinio & auctoritate juvare pergas, & tueri.

IMPRIMATUR,

Si videbitur Reverendiſſimo Patri Sacri Palatii Apoſtolici Magiſtro.

F. M. de Rubeis Archiep. Tarſi Viceſgerens.

IMPRIMATUR,

Fr. Aloyſius Nicolaus Ridolfi Ordinis Prædicatorum Sacri Palatii Apoſtolici Magiſter.

INDEX

INDEX
CHRONOLOGICUS,
ET
ALPHABETICUS
PONTIFICUM,

Quorum Bullæ in hac Quarti Tomi Parte Secunda continentur.

INDEX

INDEX RUBRICARUM
BULLARUM ET PRIVILEGIORUM OMNIUM,
Quæ in hac Tomi Quarti Parte Secunda continentur.

Quæ hoc Indice ☞ designantur, erant in editione Cherubini.

PIUS QUARTUS

cæ

Inti-

Insti-

PIUS QUINTUS

Revo-

INDEX INITIALIS BULLARUM,

Quæ in hoc Volumine referuntur.

A

B

C

D

E

Gra-

PIUS QUARTUS
PAPA CCXXVI.
ANNO CHRISTI MDLIX.

Die vigesimasexta Decembris anno 1559. electus est in Romanum Pontificem Joannes Angelus Tituli S. Priscæ Cardinalis Medices Mediolanensis, qui Pius Quartus voluit appellari, & sacra Thiara redimitus est die 6. sequentis Januarii. Sedit in Pontificatu temporibus Caroli V., & Ferdinandi I. Imperatorum Annos V. Menses XI. dies XV., & IV. habitis Promot. XLVI. creavit Cardinales. Mortem obiit die 10. Decembris anno 1565., & sepultus est in Basilica Vaticana: ac postmodum Corpus translatum est ad Ecclesiam S. Mariæ de Angelis in Thermis. Vacavit Sedes Dies XXVII.

I.

Jurisdictio Gubernatoris Almæ Urbis procedendi contra Mercatores cambia sicca, & illicita contrahentes.

Contra eosdem procedit hodie in omnibus articulis hujus Bullæ A. Cameræ, ut habetur in Pauli V. Const. Eximiæ. *De Gubernatoris Urbis Jurisdictione vide Leonis X. Const. IX.* Etsi *Tom. III. Par. III. fol.* 401.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio, &c.

Causa hujus Cõstitutionis.

UM, sicut accepimus, non sine maxima animi nostri displicentia, etiam post publicationem cujusdam proclamatis, sive banni de expresso mandato nostro facti, & commissione venerabilis fratris nostri N. Hieronymi Episcopi Martoratensis, tunc Almæ Urbis nostræ Gubernatoris, in locis consuetis publicati, avaritiam omnium malorum pessimum genus inter dilectos filios Almæ Urbis nostræ prædictæ Mercatores adeo serpsisse, atque in dies serpere, ut jam illorum unicuique brevi, & modico tempore proximi jactura ditescere in pecuniis Curialibus ejusdem Urbis, & præcipue Cisalpinis ad cambium, & recambium (ut vulgo dicunt) mutuandis facillimus pateat aditus. Ita ut Dei timore postposito, animarumque suarum salutis, ac Christianæ caritatis, & Evangelicæ eruditionis, qua bona nobis a Deo collata indigentibus, nihil lucri inde sperantes caritative mutuare monemur, penitus immemores, non solum ad pretium ejusdem Mercatoribus a summis Pontificibus nostris Prædecessoribus retroactis temporibus toleratum, suas pecunias ad cambium, & recambium hujusmodi Curialibus prædictis dederint, verum etiam in præsentiarum il-

las ad longe majorem, & nimis excessivam, penitusque usurariam, ad Christianam profitentibus religionem sacris Canonibus interdictam, atque damnatam summam dare conantur: unde evenit, ut plurimi dictæ Urbis Curiales hic necessitate coacti, easdem pecunias sub tam gravi fœnore accipientes, & pro illorum amicis Mercatoribus præfatis fidejubentes, ac se in ampliori forma Cameræ Apostolicæ obligantes, tum ob varia itinerum pericula, tum etiam aeris diversis in locis intemperiem, pecunias, ut præmittitur, acceptas, eisdem Mercatoribus tempore convento, reddere nequeuntes, maxima cum illorum jactura ad eorumdem Mercatorum importunitatem pluries, ut ajunt, recambiare coacti, & nonnulli etiam carceribus inhumaniter cum illorum ingenti tum corporis, & bonorum, tum etiam honoris, & famæ detrimento diuturno tempore detenti fuerint.

Facultas Gubernatoris, coercendi Mercatores Urbis exercentes cambia illicita, & infligendi pœnas hic expressas, & contentas in Constitutionibus Marchiæ contra usurarios.

§.1. Nos igitur cupientes pro nostri Pastoralis officii debito præmissis quantum cum Deo possumus, via celeri remedium aliquod adhibere, eorumdemque Mercatorum insatiabilis usuræ pravitati, eorumque animarum saluti, & mercantilis exercitii fidelitati, Curialiumque prædictorum tam enormibus læsionibus, atque incommoditatibus paterno affectu opportune consulere, Motu simili, &c. Dilecto filio dictæ Urbis nostræ moderno Gubernatori, ut ad Cameræ Apostolicæ Commissarii generalis, necnon partis læsæ querelam seu instantiam, omnibus, & singulis Mercatoribus Rom. Cur. sequent. in posterum a die datæ præsentium sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, ac duorum millium ducatorum auri in auro eidem Cameræ irremissibiliter applicandorum ipso facto incurrendis pœnis, a dictæ Urbis Curialibus quibuscumque ratione quarumcumque obligationum etiam in ampliori forma Cameræ tam principali, quam accessorio, & fidejussorio respective nominibus factarum, & deinceps quomodolibet fiendarum, pro pecuniis ad cambium, & recambium hujusmodi sic usurarie, & malo modo acceptis, & accipiendis, ac in partibus non solutis, aut non solvendis, ultra summam convenientem, quæ Mercatoribus realibus, qui vera cambia realia, & non sic faciunt, de jure, & stylo mercantili vere deberentur, hic in Curia petere, exigere, aut eosdem Curiales via juris obligationum etiam in forma dictæ Cameræ celebratarum, & celebrandarum vigore, seu prætextu cogere, seu cogi, aut excommunicari, &c. vel alias quomodolibet in eorum personis, & bonis molestari, seu inquietari facere audeant, vel præsumant, districtius sub pœna, quæ in Constitutionibus Marchiæ contra usurarios statuitur, & aliis suo arbitrio moderandis pœnis inhibeat. Necnon quascumque obligationes etiam in præfata forma Cameræ occasione quarumcumque partitarum pecuniarum ad cambium, & recambium hujusmodi a prædictis Mercatoribus cum eisdem Curialibus quomodolibet factas, & quas Mercatores ipsi a prædictis Curialibus tamquam principalibus, seu fidejussoribus hic in Urbe post dictum bannum dumtaxat repetierunt, & exegerunt, & recuperarunt, ac pro non solutis exigere, & recuperare intendunt, cum cambia hujusmodi sicca, vel non realia a sacris Canonibus prohibita sint, usurarias, pravas, iniquas, detestabiles, interdictas, & damnatas, ac quascumque obligationes etiam in forma præfata Cam. Apost. post dictum bannum dumtaxat desuper illarum occasione factas, nullas, & invalidas existere auctoritate nostra decernat, & declaret, totamq. summam principalem per eosdem Mercatores exactam, & recuperatam, juxta formam dictorum bannimentorum, ex nunc ipso facto eidem Cameræ Apost. parti vero læsæ id quod ultra prædictam summam principalem in cambiis, & recambiis, &c. a dictis Mercatoribus irremissibiliter exigendam, recuperandam, & restituendam applicet, & eosdem Mercatores juxta Constitutiones prædictas Marchiæ condemnet.

Et contra eosdem summarie, &c. procedendi.

§.2. Cum potestate eosdem Mercatores, & eorum quemlibet, omnesque alios, & singulos sua communiter, vel divisim quomodolibet interesse putantes, in dicta Curia, & extra eam citandi, ac quibus & quoties inhibendum erit, etiam sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, etiam pecuniariis ejusdem Gubernatoris arbitrio moderandis, & applicandis inhibendi, inobedientesque, & rebelles quoscumque sententias, censuras, & pœnas hujusmodi incidisse, & incurrisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, & interdicendi, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio. Necnon super præmissis omnibus summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, seu tela judiciaria, singulis diebus, & horis, præterquam in honorem Dei feriatis procedendi, dictosque Mercatores, & eorum quemlibet ad exhibendum quoscumque libros etiam rationum via juris, & sub eisdem censuris, & pœnis compellendi, ceteraque alia faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi, quæ in præmissis omnibus, & circa ea omnia necessaria fuerint, seu quomodolibet opportuna committimus, & mandamus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Præmissis, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis, consuetudinibus, capitulationibus, & pactis, necnon obligationibus etiam in dicta forma Cameræ, etiam juramento, &c. vallatis, ac Palatii, Curiæ, ac Mercatorum, & hujusmodi stylo, necnon partitis, libris, & rationibus, ac computis desuper quomodolibet factis, & quibusvis licentiis forsan dictis Mercatoribus per quoscumque etiam nostros majores Officiales, etiam Urbis Gubernatores concessas, quas contra expressam mentem nostram factas esse declaramus, ceterisque in contrarium quomodolibet facien., non obstantibus quibuscumque, Mercatorum, & Curialium hujusmodi nomina, cognomina, & qualitates, &

pecu-

pecuniarum, & creditorum quantitatem, aliorumque hic forsan de necessitate exprimi necessariorum tenores, continentias, formas, & compendia pro plene & sufficienter expressis habentes.

Sola signatura sufficit.

§.4. Præsentisque nostri Motus proprii solam signaturam absque illius registratura sufficere, & ubique fidem facere tam in judicio, quam extra, attento quod in Urbe.

Clausulæ præservativæ.

§.5. At juxta illius formam & tenorem per quoscumque Judices &c. sublata &c. judicari &c. debere. Nec de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis nostræ defectu ullo umquam tempore notari, aut impugnari posse, illiusque copiæ per unum ex nostris Cursoribus cum originali auscultatæ, & Mercatoribus, aliisque personis, & Judicibus præsentatæ, vim validæ, & efficacis inhibitionis habeant, ac si originale hoc præsentatum foret, quacumque regula, sive Constitutione in contrarium forsan edita nequaquam obstante.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio I.

I I.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Francisco II. Regi Francorum confirmat, & concedit ad vitam jus nominandi ad Ecclesias, Monasteria, & Prioratus nonnullos Regni, Delphinatus, Comitatus Viennen., Valentinen. &c. juxta tamen statuta in Concordatis inter Franciscum I. Regem, & Leonem X. Papam.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Charissimo in Christo filio Francisco Francorum Regi Christianissimo, Salutem, & Apostolicam Benedictionem.

Francisci Regis erga Romanam Ecclesiam merita recenset.

Sinceritas fidei, & devotionis affectus, quos a die tuæ ad regale fastigium assumptionis erga Romanam Ecclesiam, & hanc Sanctam Sedem Apostolicam, diversos abusus tempore tuorum tam in ipso Regno, quam Ducatu Britanniæ, & Provincia Provinciæ, ac certis aliis locis tuo temporali dominio subjectis Predecessorum in earundem Ecclesiæ, & Sedis præjudicium attentatos, ac auctoritatem, & jurisdictionem Romani Pontificis, ac Ecclesiæ, & Sedis hujusmodi in Ducatu Provinciæ, & locis prædictis plenarie restituendo, illosque alacriter defendendo & conservando; aliasque de Nobis, & dictis Ecclesia, ac Sede Vicariis modis bene merendo jugiter præstitisti; Nos quodammodo impellunt, ut, quæ claræ memoriæ Francisco Avo, & similis memoriæ Henrico genitori tuis Francorum Regibus a dicta Sede concessa fuerunt, etiam tibi favorabiliter concedamus.

Leo X. Pragmaticam Sanctionem invalidans Regi Franciæ jus nominandi concessit ad Cathedrales, & Metropolitanas, ac Monasteria. *Vide Concordata Leon. X T. III. P. III. pag. 430.*

§.1. Dudum siquidem, postquam fel. rec. Leo Papa X. Prædecessor noster ex certis tunc expressis rationabilibus causis de fratrum suorum consilio, & unanimi consensu, ac certa ejus scientia, & potestatis plenitudine, inter alia per suas literas statuerat, & ordinaverat, quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus loco certæ Constitutionis in Regno Franciæ vigentis, quæ pragmatica vocabatur, ac omnium, & singulorum Capitulorum in ea contentorum Cathedralibus, & Metropolitanis Ecclesiis in dicto Regno, & Delphinatu, ac Comitatu Viennen., & Valentinen. tunc, & pro tempore, etiam per cessionem in manibus ipsius Leonis Prædecessoris, & Successorum suorum Romanorum Pontificum canonice intrantium sponte factam vacantibus, illarum Capitula, & Canonici ad electionem, seu postulationem futuri inibi Prælati procedere non possent, sed illarum occurrente vacatione Rex Franciæ pro tempore existens unum gravem Magistrum, seu Licentiatum in Theologia, aut in utroque, seu altero jurium Doctorem, aut Licentiatum in Universitate famosa, & cum rigoroso examine, ac in vigesimo septimo suæ ætatis anno ad minus constitutum, & alias idoneum infra sex menses a die vacationis Ecclesiarum earundem computandos eidem Prædecessori, & Successoribus suis Romanis Pontificibus, seu dictæ Sedi nominare, ac de persona per Regem hujusmodi nominata per Prædecessorem, & Successores, seu Sedem hujusmodi provideri, & si contingeret præfatum Regem personam taliter non qualificatam ad dictas Ecclesias sic vacantes nominare, per Prædecessores, & Successores, seu Sedem prædictam de persona sic nominata eisdem Ecclesiis minime provideri deberet, sed teneretur idem Rex infra tres alios menses a die recusationis personæ nominatæ non qualificatæ sollicitatori nominationem non qualificatam prosequenti consistorialiter factæ intimandæ computandos, alium supradicto modo qualificatum nominare. Alioquin Ecclesiæ sic vacanti per Prædecessorem, & Successores, seu Sedem hujusmodi de persona, ut præfertur, qualificata, nec non Ecclesiis per obitum apud Sedem prædictam vacantibus semper nulla dicti Regis præcedente nominatione libere provideri posset: decernens electiones contra præmissa attentatas, ac provisiones per eum, & Successores, seu Sedem hujusmodi aliter factas nullas, & invalidas existere: Consanguineis tamen præfati Regis, ac personis sublimibus ex causa rationabili, & legitima in nominatione, ac literis Apostolicis exprimenda; nec non Religiosis mendicantibus reformatis eminentis scientiæ, & excellentis doctrinæ, qui juxta sui Ordinis regularia instituta ad gradus hujusmodi assumi non possent, sub prohibitione præmissa minime comprehensis; sed de eorum personis dictis Ecclesiis pro tempore vacantibus ad dicti Regis nominationem per Prædecessorem, & Successores, seu Sedem hujusmodi libere provideri posset; Monasteriis vero, & Prioratibus conven-

ventualibus, & vere electivis, videlicet in quorum electionibus forma capituli *Quia propter* servari & confirmationem electionum hujusmodi solemniter peti consueverant in Regno, Delphinatu, & Comitatu hujusmodi tunc, & pro tempore etiam per similem cessionem vacantibus, illorum conventus ad electionem, seu postulationem Abbatis, seu Prioris procedere non possent, sed idem Rex illorum occurrente hujusmodi vacatione Religiosum ejusdem Ordinis in ætate viginti trium annorum ad minus constitutum, infra simile tempus sex mensium a die vacationis Monasteriorum, & Prioratuum hujusmodi computandorum Prædecessori, & Successoribus, aut Sedi hujusmodi nominare, & de persona per Regem hujusmodi Monasterio vacanti nominata per Prædecessores ac successores, & Sedem hujusmodi provideri; Prioratum vero personæ ad illum per eundem Regem nominatæ conferri deberet; si vero idem Rex Presbyterum sæcularem, aut Religiosum alterius ordinis, vel minorem viginti trium annorum, seu alias inhabilem Prædecessori, aut Successoribus, seu Sedi prædictis infra dictum semestre nominaret, talis nominatus recusari, & nullatenus sibi provideri deberet; sed Rex ipse infra trimestre a die recusationis supradicto modo intimandæ computandum alium supradicto modo qualificatum eidem Monasterio, seu Prioratui, tunc vacanti nominare, & de persona ad Monasterium nominata illi providere; ad Prioratum vero nominato prioratus ipse per eosdem Prædecessores, & Successores, aut Sedem prædictam conferri deberet: alioquin dictis novem mensibus effluxis, nulla, seu de persona minus indonea, & modo præmisso non qualificata facta nominatione, ac etiam de vacantibus apud Sedem prædictam semper, vel nulla dicti Regis expectata nominatione per Prædecessorem, & Successores, seu Sedem præfatos Monasteriis provideri; Prioratus vero personis, ut præfertur, qualificatis dumtaxat conferri libere possent. Electiones autem, & illarum confirmationes, necnon provisiones per Prædecessorem, & Successores, ac Sedem hujusmodi contra præmissa pro tempore factas nullas, irritas, & invalidas esse decreverat: non intendens per præmissa in aliquo præjudicare Capitulis Ecclesiarum, & Conventibus Monasteriorum, & Prioratuum privilegia a Sede prædicta proprium eligendi Prælatum obtinentibus, quominus ad electionem ipsorum Episcoporum, & Abbatum ac Priorum juxta privilegia eis concessa libere procedere possent juxta formam in eorum privilegiis contentam; Et si in eorum privilegiis forma aliqua expressa non foret, tunc formam Concilii Generalis dicti Capituli *Quia propter* servare tenerentur, dummodo de privilegiis illis concessis hujusmodi per literas Apostolicas, seu alias authenticas scripturas doceretur, omni alia specie probationis in eo adempta. Et volens, quod si dictus Franciscus Rex literas ipsius Prædecessoris super statuto, & ordinatione prædictis tunc confectas, ac omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari cum effectu non faceret; eædem literæ, & inde sequuta quæcumque cassa, & nulla, nulliusque roboris, vel momenti forent.

§.2. Et piæ memoriæ Clemens Papa Septimus etiam Prædecessor noster ad tollendum certa tunc expressa inconvenientia, & ex certis aliis tunc expressis etiam rationabilibus causis de Fratrum suorum consilio, & assensu privilegia Capitulis Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum a Conventibus Monasteriorum præterquam eorum, quæ per generales suorum ordinum regebantur, seu regi consueverant, & prioratuum conventualium electivorum Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælatum concessa, quandiu dictus Franciscus Rex vitam duceret in humanis, ad hoc ut Canonici Ecclesiarum, & Religiosi Monasteriorum, ac Prioratuum conventualium electivorum hujusmodi se tales virtutibus, & moribus præstare studerent, & mererentur, in Archiepiscopos, & Episcopos Ecclesiarum, & Abbates Monasteriorum, & Priores prioratuum hujusmodi illorum occurrente vacatione ab eodem Francisco Rege eidem Clementi Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti nominari per suas literas suspenderat, & eidem Francisco Regi quandiu viveret, dumtaxat personas idoneas, ac juxta concordata prædicta qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria præterquam ea, quæ per dictos generales regebantur, seu regi consueverant; nec non prioratus hujusmodi pro tempore vacantia Clementi Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti præfatis modo, quo supra in concordatis prædictis, nominandi licentiam, & facultatem concesserat, decernens ex tunc electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones, nec non nominationes contra præmissa attentatas, ac provisiones, commendas, & alias dispositiones per Clementem Prædecessorem, & Romanum Pontificem, seu Sedem prædictos pro tempore factas, ac inde secuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari.

Clemens VII. simile Privilegium concessit Francisco I. Regi, exceptis Monasteriis, quæ per Generales Ordinum gubernari solent.

§.3. Et postmodum dictus Henricus Rex eodem Francisco Rege ab hac luce subtracto recolendæ memoriæ Paulo Papæ III. similiter Prædecessori nostro statim non solum per suas literas significasset, verum etiam per suum tunc apud ipsum Paulum Prædecessorem, & dictam Sedem Oratorem exponi fecisset, quod causæ, propter quas præfatus Clemens Prædecessor privilegia prædicta suspenderat, ac eodem Francisco Rege, quandiu viveret, ad Ecclesias, & Monasteria, ac Conventuales, & electiones prioratus privilegia prædicta habentia personas idoneas, ut præfertur, nominandi licentiam, & facultatem concesserat etiam tunc

Confirmatum postea Henrico IV. Regi a Paulo III.

tunc durabant, seu quod durare possent, verisimiliter formidabatur; Et propterea ab eodem Paulo Prædecessore instanter requisivisset, ut ex eisdem causis privilegia prædicta de novo ad vitam suam suspendere, ac sibi quandiu viveret, personas idoneas, ac juxta statutum Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria, necnon conventuales, & electivos Prioratus Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum privilegio proprium eligendi Prælatum suffulto pro tempore vacantia eidem Paulo Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti, aut eidem Sedi modo in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi licentiam, & facultatem concedere vellet, ipseque Paulus Prædecessor causas in literis Clementis Prædecessoris hujusmodi expressas per nonnullos S.R.E. Cardinales diligenter examinari, & considerare fecisset, & eas si in facto consisterent graves, & ad suspensionem, ac licentiæ, & facultatis concessionem hujusmodi urgentes invenisset, volens de earum subsistentia plenius informari, & ne interim aliqua ex inconvenientibus in literis Clementis Prædecessoris hujusmodi narratis subsequerentur, opportune providere; privilegia Capitulis Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, & Conventibus Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum ordinum regebantur, seu Regi consueverant, ac Conventualium, & electivorum Prioratuum Regni, Delphinatus & Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælatum concessa ad annum a die obitus præfati Francisci Regis reassumptæ per dictum Henricum Regem Regni Franciæ administrationis computandum vivæ vocis oraculo suspenderat: decernens ex tunc electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones contra præmissa attentatas, ac dicto tempore durante factas, & inde secuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore: ac irritum & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, & successive Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine privilegia Capitulis, & Conventibus prædictis, ut præfertur, concessa ad annum, ut præmittitur, computandum juxta suspensionem per ipsum Paulum Prædecessorem vivæ vocis oraculo, ut præfertur, factam per quasdam de novo suspenderat, ac eidem Henrico Regi ad eundem annum dumtaxat personas idoneas, ut præfertur, qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria tam vacatura, quam etiam ex tunc, non tamen ea, quæ per eorum Generales regebantur, seu regi consueverant, nec non Prioratus hujusmodi pro tempore vacantia eidem Paulo Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti, seu Sedi prædictæ modo, & forma præmissis nominandi licentiam, & facultatem concesserat, decernens electiones, & postulationes, ac illarum forsan subsecutas confirmationes, & admissiones contra præmissa a die obitus ejusdem Francisci Regis, seu assumptæ administrationis Regni hujusmodi citra attentatas, & in posterum attentandas, & provisiones, commendas, & alias dispositiones per Paulum Prædecessorem, & Romanum Pontificem; seu Sedem prædictos a dicta die citra, & eodem anno durante factas, & faciendas, ac inde secuta quæcumque nullius roboris, vel momenti fore, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, & deinde annum prædictum ad tres per alias primo, & successive ad alios duos à fine anni, & trium mensium prædictorum respective computandos per alias, & postremo ad totum mensem Decembris anni millesimi quingentesimi quadragesimi octavi tunc proxime futuri per reliquas suas in forma Brevis literas Motu simili extenderat, & prorogaverat.

Indultum hujusmodi Nominationum prorogatum a Julio III. Papa diversis desuper expeditis Brevibus.

§.4. Et successive similis memoriæ Julius Papa Tertius similiter Prædecessor noster volens de subsistentia causarum hujusmodi informari, & ne interim Ecclesiæ, & Monasteria, ac Prioratus sub singulis literis prædictis comprænhensa, si vacarent, diutinæ vacationis exponerentur incommodis, providere; Privilegia Capitulis Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum, ac Conventibus Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum ordinum regebantur, & regi consueverant, ac Prioratuum Conventualium, & Electivorum Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælatum concessa ad quatuor menses ex tunc computandos per quasdam suspenderat, & præfato Henrico Regi ad eosdem quatuor menses dumtaxat personas idoneas, ac juxta Statutum, & ordinationem Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum non tamen ea, quæ per dictos Generales regebantur, seu regi consueverant, nec non Prioratus hujusmodi pro tempore vacantia eidem Julio Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti modo in Statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi licentiam, & facultatem concesserat; decernens ex tunc quascumque electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones dicto quadrimestri durante attentandas, & provisiones, præfectiones, commendas, ac alias dispositiones per eundem Julium Prædecessorem, & Romanum Pontificem, ac Sedem præfatas faciendas, & inde secuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari: & postremo suspensiones, ac licentiæ concessiones per dictum Julium Prædecessorem, ut præfertur, factas, nec non decretum super inde adjectum, ac super illis confectas literas hujusmodi ad alios duos menses a fine

1559. fine dictorum quatuor mensium computandos per alias ejus in forma Brevis literas extenderat, & prorogaverat. Cum ipse Julius Prædecessor tam per ejusdem Henrici Regis literas, quam per suum tunc apud ipsum Julium Prædecessorem, & dictam Sedem Oratorem de præmissis omnibus informatus causas in literis Clementis Prædecessoris hujusmodi expressas adhuc tunc subsistere comperisset, habita semper super his cum Venerabilibus Fratribus nostris tunc suis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, matura discussione, & diligenti examine, ac de eorum consilio, & unanimi consensu privilegia Capitulis Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ac Conventibus Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum ordinum regebantur, seu regi consueverant, ac Prioratuum Conventualium, & electivorum hujusmodi eligendi sibi Prælatum concessa a die ultima dicti mensis Decembris citra juxta literarum Clementis hujusmodi formam semper suspensa remansisse; Nec non electiones, & postulationes contra præmissa pro tempore attentatas, & factas nullius roboris, vel momenti fuisse, & fore decernens, & declarans, privilegia Capitulis Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum, & Conventuum, Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum ordinum regebantur, & regi consueverant, & Prioratuum Conventualium, ac Electivorum Regni, & Delphinatus, ac Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælatum concessa, quandiu ipse Henricus Rex vitam duceret in humanis, per ejus literas suspendit; & eidem Henrico Regi, quandiu viveret dumtaxat, personas idoneas, ac juxta Statutum, & ordinationem Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum, non tamen ea, quæ per dictos Generales regebantur, seu regi consueverant, nec non Prioratus hujusmodi pro tempore vacantia eidem Julio Prædecessori, & Romano Pontifici pro tempore existenti modo in Statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi licentiam, & facultatem concessit: decernens ex tunc quascumque electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones, nec non nominationes contra præmissa attentatas, & in posterum attentandas, ac provisiones, præfectiones, commendas, & alias dispositiones per Julium Prædecessorem, & Romanum Pontificem, ac Sedem præfatos faciendas, ac inde sequuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, prout in singulis literis Prædecessorum hujusmodi plenius continetur.

Franciscus Rex Pio Pontifici per Literas, & Oratorem exponit, adhuc subsistere causas, propter quas Capitulorum, & Monasteriorum privilegia eligendi sibi Prælatos, suspendi debeant, sibique suis Prædecessoribus concessum jus nominandi confirmari petit.

§.5. Cum autem postmodum dicto Henrico Rege ab hac luce subtracto, per Venerabilem Fratrem nostrorum Philibertum Episcopum Engolismen. Oratorem tuum apud Nos, qui recolendæ memoriæ Paulo Papa Quarto similiter Prædecessore nostro, sicut Domino placuit, de medio sublato divina favente clementia ad Summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, destinatum Nobis exponi feceris causas, propter quas præfatus Clemens Prædecessor privilegia prædicta suspenderat, & eidem Henrico Regi, quoad viveret, ad Ecclesias, & Monasteria, ac Conventuales, & electivos Prioratus privilegia prædicta, ut præfertur, habentia personas idoneas nominandi licentiam, & facultatem concesserat, adhuc durent; Tuque pro filiali obedientia, qua Nos, & dictam Sedem prosequeris, dictas literas modo, & forma quibus concessa fuerunt, inviolabiliter observare, ac in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis observari facere, & pro illarum observatione tuas patentes literas similes eis, quas præfatus Henricus Rex ad dictum Julium Prædecessorem transmiserat, quarum tenorem de verbo ad verbum signis, & caracteribus omissis præsentibus inseri fecimus, infra sex proxime futuros, & infra alios sex ex tunc immediate sequentes menses de literarum Prædecessoris hujusmodi in dictis Regno, & Delphinatu, ac Comitatu usu, & viridi observantia plenam fidem facientibus, alias tuas patentes literas ad Nos, & Sedem eandem transmittere intendas, & propterea a Nobis instanter requisieris, ut privilegia prædicta ad vitam tuam suspendere, ac Tibi, quoad vixeris, personas idoneas, ac juxta Statutum Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria, nec non Conventuales, & electivos Prioratus Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum privilegio proprium eligendi Prælatum suffulta pro tempore vacantia Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti, aut Sedi prædictæ modo in Statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi licentiam, & facultatem concedere vellemus.

Iisdem itaque subsistentibus Pius hujusmodi jus Francisco II. Regi ad ejus vitam concedit, & confirmat.

§.6. Nos qui de præmissis omnibus informati causas in literis Clementis Prædecessoris hujusmodi expressas adhuc subsistere comperimus volentes inconvenientibus prædictis occurrere, ac sperantes, quod Tu, sicut hactenus fecisti, in nominandis personis ad Ecclesias, & Monasteria, ac Prioratus hujusmodi sis semper præ oculis Deum habiturus, & conscientiam tuam læsurus non sis, habita super his cum fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus matura discussione, & diligenti examine, ac de eorum consilio, & unanimi consensu singularum literarum Prædecessorum hujusmodi veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro expressis, & insertis habentes, ac privilegia Capitulis Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, ac Conventibus Monasteriorum, non tamen eorum, quæ per Generales suorum Ordinum reguntur, & regi consueverunt, ac Prioratuum

tuum Conventualium, & electivorum hujusmodi eligendi sibi Prælatum concessa a die ultima dicti Mensis Decembris citra juxta literarum Clementis Prædecessoris hujusmodi formam semper suspensa remansisse, necnon electiones, & postulationes contra præmissa pro tempore attentatas, & factas nullius roboris, vel momenti; nominationes vero personarum idonearum, ut præfertur, qualificatarum ad Ecclesias, & Monasteria non tamen ea, quæ per eosdem Generales reguntur, seu regi consueverunt, necnon Prioratus hujusmodi, quæ hactenus vacarunt, per Te a die obitus dicti Henrici Regis eidem Paulo IV. Prædecessori, ac Nobis, & Romano Pontifici, seu Sedi præfatæ modo in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contentis factas perinde, ac si personas ipsas ad Ecclesias, & Monasteria, ac Prioratus hujusmodi, ut præfertur, nominandi licentia, & facultas per Paulum IV. Prædecessorem hujusmodi tunc concessa fuisset validas, & efficaces fuisse, esse, & fore decernentes, & declarantes, privilegia Capitulis Metropolitanarum, & Cathedralium Ecclesiarum, ac Conventibus Monasteriorum non tamen eorum, quæ per Generales suorum Ordinum reguntur, & regi consueverunt, ac Prioratuum Conventualium, & electivorum Regni, Delphinatus, ac Comitatus prædictorum eligendi sibi Prælatum concessa, quandiu vitam duxeris in humanis, dicta auctoritate, tenore præsentium, ac ex scientia, consilio, & assensu prædictis suspendimus, & Tibi quandiu vitam duxeris in humanis dumtaxat, personas idoneas, ac juxta statutum, & ordinationem Leonis Prædecessoris hujusmodi qualificatas ad Ecclesias, & Monasteria, non tamen ea, quæ per dictos Generales reguntur, seu regi consueverunt, necnon Prioratus hujusmodi Regni, Delphinatus, & Comitatus prædictorum pro tempore vacantia Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti modo in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris hujusmodi contento nominandi, eisdem auctoritate, & licentia, ac consilio, & assensu licentiam, & facultatem concedimus.

Electiones si per Capitula, & Monasteria fieri contingat, nullas esse declarat.

§.7. Decernentes ex nunc quascumque electiones, & postulationes, ac illarum confirmationes, & admissiones, necnon nominationes contra præmissa attentatas & in posterum attentandas, ac provisiones, præfectiones, commendas, & alias dispositiones per Nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, & Sedem præfatos faciendas, ac inde sequuta quæcumque nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, ac irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§.8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ singuli Prædecessores præfati in singulis eorum literis prædictis voluerunt non obstare, quæ ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro repetitis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Contenta in statutis Leonis X. servari mandat, & super eorum observantia literas patentes per Regem dari.

§.9. Volumus autem, quod statutum, & ordinationes Leonis Prædecessoris hujusmodi, ac alia in singulis literis prædictis, ac præsentibus contenta, ac per ipsum Henricum Regem promissa, & in patentibus literis prædictis contenta in omnibus, & per omnia juxta illorum tenores plenarie, & cum effectu in Regno, & Delphinatu, ac Comitatu præfatis, ac alias, ubi opus fuerit, observare, ac observari facere, & infra sex proxime futuros Tuas patentes literas ratificationis, & acceptationis omnium, & singulorum, tam in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris, quam in patentibus literis prædictis contentorum, & infra alios sex menses ex tunc immediate sequentes Tuas patentes literas ratificationis, & acceptationis omnium, & singulorum tam in statuto, & ordinatione Leonis Prædecessoris, quam literis patentibus prædictis contentorum prædictorum in Regno, & Delphinatu, ac Comitatu præfatis observantur, & in viridi observantia existant, plenam fidem de hujusmodi observantia per eas faciendo ad Nos, & Sedem eandem trasmittere omnino tenearis, alioquin primo, & ultimo dictis sex mensibus elapsis, ac inde toties quoties illa, aut eorum aliqua, ut præfertur, non observari, aut in viridi usu non esse, sed ex eis aliquid detrahi contigerit, præsentes literas, ac omnia & singula privilegia, & indulta prædicta, ac inde sequuta quæcumque resoluta, revocata, cassa, extincta, & annullata, nec non irrita, & inania, ac nullius efficaciæ, roboris, vel momenti sint, & esse censeantur, prout Nos illa in hujusmodi eventum, ex nunc, pro ut, ex tunc, e contra eisdem auctoritate, tenore, & scientia, ac consilio, & assensu revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, ac revocata, cassata, annullata, ac irrita, & inania fore, & esse, sicque judicari debere, etiam irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Tenor literarum Henrici IV. Regis super observantia Cōcordatorum Leonis X.

§.10. Tenor vero patentium literarum Henrici Regis hujusmodi sequitur, & est talis: Henricus Dei gratia Francorum Rex Universis præsentes literas inspecturis salutem. Cum postquam Nos defuncto cl. memoriæ, Francisco Francorum Rege Christianissimo genitore nostro cui per felicis recordationis Leonem X., & Clementem VII., seu alios Romanos Pontifices nonnulla nominandi ad Ecclesias Cathedrales, & Monasteria, seu alia Ecclesiastica beneficia certo modo qualificata in Regno Franciæ, ac certis aliis dominiis, nec non Ducatu Brittanniæ, & provincia Provinciæ consistentia extra Romanam Curiam pro tempore vacantia privilegia, & indulta ad ejus vitam certis modo, & forma concessa fuerant, apud Sanctiss. Dominum Julium III. Pontificem maximum ad præsens regnantem pro similibus privilegiis, & indultis insta-

instaremus; & a Sanctitate sua illa Nobis prout dicto genitori nostro concessa erant, nostra vita durante pariter concedi peteremus, pro parte ejusdem Sanctissimi Domini nostri, tam nostris apud Sanctitatem suam agentibus quam Nobis, per ejus Nuncios fuerit significatum, ut cum in dicto Regno Franciæ, ac Delphinatu, & Comitatu Viennen. & Valentinen. ultra, & præter, & forsan contra tenorem concordatorum dudum inter dictum Franciscum Regem Genitorem nostrum, ac Leonem X., & Sedem Apostolicam præfatos initorum nonnulla in diminutionem, & præjudicium Ecclesiasticæ libertatis, & auctoritatis Sanctæ Apostolicæ Sedis attentata esse, & continuo attentari reperirentur, pro nostra erga dictam Sedem devotione attentata hujusmodi impedire, & prohibere, ac ut sua Sanctitas, dictaque Sedes juxta dicta concordata pleno suo jure, & auctoritate uti, & frui valeat, providere fecerimus, unde re omni particulari in scriptis Nobis tradita, & ad nostram notitiam deducta, tam de juris debito, quam volentes Sanctitatem suam, dictamque Sedem Apostolicam non minori quam in privilegiis, & indultis Nobis concedendis prædictis benevolam, & gratam Nobis esse speramus, gratitudine, & benevolentia prosequi, in præmissis taliter providendum duximus. Sit ergo notum, quod Nos pro obedientia filiali, qua Sanctitatem suam prosequimur, ex plena nostra scientia, plenaria potestate, & auctoritate regia tenore præsentium diximus, & declaravimus dicimus, & declaramus nostram præcipuam voluntatem, & intentionem fuisse, & esse non transgredi, nec terminos, nec sensus dictorum concordatorum: itaque per præsentes declaramus, Nos omnino velle servare, & servari per nostros Officiarios, ac subditos præfata corcordata juxta illorum tenores, juxta quos tenores deinceps non intendimus nominare ad aliquod Monasterium, quod sit caput Ordinis, neque ad dignitates, in Cathedralibus, aut collegiatis, seu conventualibus Ecclesiis, nec ad Monasteria Monialium, neque ad Ecclesias, & Monasteria apud dictam Sedem vacantia, ipsis autem concordatis, & Privilegiis, quæ illorum vigore concessa sunt, non intendimus uti, seu illa habere locum in Britannia neque in Provincia Provinciæ, & si dictus Britanniæ Ducatus sit in nostra Regia corona unitus, sed tantum in dicto Regno Franciæ, & Delphinatu, & aliis locis in eisdem concordatis nominatim expressis, & specificatis, mandantes nostris dilectis, & fidelibus consiliariis nostrum consilium privatum tenentibus, quatenus ipsi nostras præsentes, declarationes, & voluntates receptas, & admissas manuteneant, custodiant, & observent, ac manuteneri, custodiri, & observari, ac vocatis, & adhibitis advocatis, & procuratoribus nostris fiscalibus in eorum authenticis, & publicis libris, & registris scribi, & annotari faciant, eisque præfatum Dominum nostrum Papam, Sanctamque Sedem Apostolicam, ac ejus Officiarios, Commissarios, & Deputatos plene, & pacifice gaudere, & uti permittant, absque eo quod illis aliquam desuper molestiam, perturbationem, ullumve impedimentum inferant, & si quæ post præfatas approbationes, & registrationes contra præmissa facta sint, vel fuerint, a vestigio, & absque dilatione amoveant, eademque præmissa plene, & integre expedita in pristinum, & debitum statum restituant, seu restitui faciant, & nequa fiat difficultas, aut contraventio in observatione præsentis declarationis, & ut recidantur lites, & controversiæ, quæ in earundem observatione, aut interpretatione possent emergere, de plenitudine regię nostræ potestatis, atque auctoritatis commisimus, & committimus per præsentes dictis nostris consiliariis nostrum secretum, & privatum consilium tenentibus cognitionem omnimodam controversiarum, contentionum, ac litium, quas super dictis observatione, & interpretatione præsentium posthac continget exoriri. Idque privative ad omnes alias nostras jurisdictiones cujuscumque dignitatis, & auctoritatis existant, quibus Nos eadem Regiæ Potestatis plenitudine interdiximus, & interdicimus per præsentes omnem cognitionem, Judicium, & decisionem dictarum controversiarum, pro ut dictum est movendarum, sic enim Nobis fieri placet, in cujus testimonium præsentibus literis nostrum sigillum appendi jussimus; Datum apud Sanctum Germanum die vigesima nona mensis Julii anno domini millesimo quingentesimo quinquagesimo Regni autem nostri quarto.

Nulli ergo omnino hominum &c. Clausulæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, quartodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus nostri anno I. Dat. die 19. Januar. 1559. An. I. Pont.

III.

Jurisdictio Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum Archihospitalis Pauperum infirmorum Incurabilium de Urbe.

Hujus Archihospitalis institutionem, & privilegia, attende in Const. XVI. Leonis X. Salvatoris. *Tom. III. Par. III. fol.* 418.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Ad caritatis, & misericordiæ opera Christi pauperibus in Archihospitali Incurabilium S. Jacobi in Augusta de Urbe, quæ maxima, & continua sunt, sine detrimento, vel intermissione exercenda, æquum est providere, ut illud ac pro ea famulantes, a noxiis quantum potest liberentur.

Causa istius Constitutionis. §. 1. Cum itaque, sicut accepimus, Archihospitale ipsum, ob lites, & quæstiones, quibus

quibus ad diversa Urbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, & diversarum aliarum rerum ejusdem, tam tangendo, quam defendendo, jugiter implicitum existit, quamplurima damna & incommoda patiatur, & impensæ litis valores rei, de qua ex tempore agendi sæpenumero exuperent.

Advocatio causarum coram quocumque Judice vertentium, Archihospitale S. Jacobi incurabilium de Urbe, & ejus Officiales quomodolibet concernentium, & earum commissio Cardinali pro tempore Protectori, qui summarie cognoscat cum facultate.

§.2. Nos Archihospitale ipsum, in quo piissima caritatis, & misericordiæ opera, pauperibus Christi continuo impendi spectantur, ab hujusmodi dispendiis quantum possumus sublevare volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulas causas, inter dictum Archihospitale, sive dilectos filios Custodes, Officiales, ac Ministros Societatis ejusdem Archihospitalis, & quascumque alias etiam singulares personas, Universitates, Societates, & loca coram Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Regente, Præsidente, & Clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Gubernatore, Senatore Urbis, illiusque Primo, & Secundo Collateralibus, ac Appellationum causarum Curiæ Capitolii ejusdem Urbis Capitaneo, & aliis quibuscumque Judicibus Ordinariis, & Delegatis, & causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, nunc & pro tempore pendentes, super quibuscumque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, exequutionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus, & actionibus, Archihospitale, & Societatem, Officiales, litis consortes, & alios prædictos, tam conjunctim, quam divisim, ac tam active, quam passive, concernentibus, & ad Archihospitale, & Societatem quomodolibet spectantibus, in quacumque instantia, inter illos, necnon alia æque, vel magis Pia loca, Universitates, & Collegia quomodocumque privilegiata, seu viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas cujuscumque qualitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & naturæ existant, etiam præmissis expressis majores, quarum omnium statum, & merita, ac judicum, & collitigantium nomina, & cognomina, & qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimenda, præsentibus haberi volumus pro expressis, in statu, & terminis, in quibus reperiuntur, dummodo instructæ non sint, harum serie ad Nos advocamus, & dilectum filium nostrum Bartholomæum, tit. S. Crucis in Hierusalem, Presbyterum Cardinalem della Cueva nuncupatum, modernum, & pro tempore existentem Protectorem ejusdem Archihospitalis Judicem Ordinarium, & perpetuum ad prædictas, necnon quascumque alias similes, vel dissimiles causam, & causas civiles, criminales, & mixtas, ad Archihospitale, & Societatem hujusmodi pertinentes, tam per eos, quam contra eos, & inter eos, ac personas, Universitates, Collegia, seu loca etiam privilegiata, & exempta, tam active, quam passive, pro tempore movendas, juxta ordinariam jurisdictionem, seu facultatem, tam Gubernatori, quam Regenti Cameræ Apostolicæ, seu Vicario præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit, seu postulaverit, cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, & sola facti veritate inspecta, & absque aliquorum terminorum substantialium observatione, aut alicujus Registri confectione, per se, vel alium, seu alios, audiendas, & fine debito terminandas, auctoritate Apostolica, tenore præsentium per prædicta constituimus, & deputamus.

In Curia & extra citandi, & inhibendi.

§.3. Et ad hunc effectum illi, etiam per alium, seu alios quoscumque, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi prius, etiam summarie de non tuto accessu citandi, & monendi, eisdemque & prædictis, & quibuscumque aliis ejusdem Urbis Curiarum Judicibus, & personis, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, quibus sibi, sive ab eo pro tempore deputando Auditori videbitur inhiberi, & in eventum non paritionis, contra inobedientes, ac rebelles, ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationem, & alia juxta stylum, & morem dictarum Curiarum in similibus servari solita, ac alias prout sibi videbitur proceden., sententiamque, sive sententias debitæ executioni demandandi, sive demandari faciendi, contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque juris, & facti opportuna remedia, appellatione postposita compescendi, auxiliumque brachii sæcularis ad hoc, si opus fuerit, invocandi, omniaque, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi plenam & liberam licentiam, seu facultatem concedimus.

Annullatio processus aliorum Judicum.

§.4. Decernentes Archihospitale, Societatem, ac ejus Officiales, & personas hujusmodi, ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quam coram Bartholomæo Cardinali, & pro tempore Protectore prædicto conveniri, aut ad alios conveniendum, constringi non posse. Ac processus, sententias, & decreta, per alium, seu alios, tam ordinarios, quam delegatos in causis prædictis, quomodolibet pro tempore formatos, latas, & factas, cum inde sequutis quibuscumque nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore.

Clausulæ præservativæ.

§.5. Præsentes quoque literas sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & exemptionibus, similium vel dissimilium gratiarum, etiam per Nos, aut Successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem prædictam, vel ejus Legatos, & per regulas Cancellariæ Apostolicæ, pro tempore factas

factas etiam in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus & omnino exceptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascumque literas, & etiam quasvis regulas, generales, & speciales, & derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, derogari posse, & si illis ullo umquam tempore ex aliqua, etiam quantumvis necessaria, & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogatio consistorialiter facta, & per trinas, & distinctas literas, eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus, sive Custodibus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Œconomis Archihospitalis, & Societatis hujusmodi legitime intimata, & innovata fuerit, eorumque ad id expressus accedat assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari.

Decretum irritans.

§.6. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam prædictæ Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate fungente, scienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus præmissis, & felicis record. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, & Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, & Ordinum, etiam exemptorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, conservatoriis, exemptionibus, & literis Apostolicis eisdem, ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Curiis, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, necnon reformationibus, etiam noviter facientibus, ac paribus motu, & scientia approbatis, etiam disponentibus, quarum causæ hujusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, alias de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per regulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, quorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie, specialiter & expresse, ac eisdem motu, & scientia, & potestatis plenitudine derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, aut si prædictis vel quibusvis aliis, conjunctim vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, Curias, & Tribunalia, ad judicium trahi non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem, ac quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, aut totaliter non non inserta, jurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valet quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Fides transumptorum.

§.8. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula loca, quibus illis pro tempore opus fuerit, deferre, volumus, & prædicta auctoritate decernimus, quod illorum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris, vel Societatis hujusmodi, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ etiam sæcularis munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D.P. An.II. die 22. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 22. mensis Januarii 1560. Pontificatus nostri anno I.

IV.

Moderatio Constitutionis Pauli IV. editæ contra Religiosos apostatas, aut male translatos, vel extra claustra vagantes.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Sedis Apostolicæ solertia dum ad salutare quorumdam remedium extructa, in eorum detrimentum vergere conspicit, ne quod illis profuturum maturitate summa prodiisse comperitur, noxium incauto ministerio efficiatur, celeris provisionis opem afferre consuevit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Paulus IV. edidit Constit. de qua hic.

§.1. Dudum siquidem postquam fel.rec. Paulus Papa IV. Prædecessor noster, &c. *Omittitur relatio Bullæ Pauli IV. Quoniam eam habemus in Tom.IV.part.I.fol.*343. Postquam *num.*14.

§.2. Cum autem, sicut accepimus, licet

In executionem autem dictæ Constit. Pauli IV. multæ lites ortæ fuerunt, ex causis hic expressis.

cet singulæ literæ prædictæ a zelo religionis ejusdem Prædecessoris emanarint, nihilominus cum post illarum publicationem per Ordinarios locorum ad earum executionem procedi cœptum foret, maximi in omnibus Regnis & Provinciis rumores, lites, & contentiones, ac gravia scandala multipliciter exorta fuerint, cum propter maximum ipsorum Apostatarum, & translatorum numerum, tum etiam ex quo multi prætenderent, vel pretendebatur damnari in dictis literis omnes fere uniformiter, nulla inter causam, & causam, ac lepram, & lepram differentia, & distinctione habita damnabantur, cum tamen plerique eorum præviis dispensationibus, & indultis, ac licentiis ab eorum Superioribus, & a Sede Apostolica ex justis, & rationabilibus causis concessis muniti forent, & nihilominus quamplures ex eis zelo conscientiæ, aut pœnitentia ducti, literis prædictis parere, & ad Monasteria, a quibus egressi fuerant, redire sese paratos exhiberent, sed ab eorum Superioribus nullatenus reciperentur, sicque ob earumdem literarum rigorem magnis confusionibus involuti, ac miseriis & calamitatibus oppressi, omnibus remediis destituti, an perpetuis censuris innodati, ciboque spirituali & temporali privati remanerent, ita quod vel fame perire, aut in extremam desperationem adduci cogerentur, aliique Christifideles ob magnam dictorum Apostatarum multitudinem vix eorum conversationem effugere, & exinde excommunicationis incursum evadere possent, & propterea verisimile sit; quod si bonitati divinæ ejusdem Prædecessoris vitam paulo ulterius prorogare placuisset, ipsemet literas suas hujusmodi zelo charitatis, ut par erat, ad justam moderationis formam, & æquitatem reduxisset.

Ideo hic Pontifex absolvit omnes Apostatas, & translatos in sæculo vagantes a censuris, & pœnis incursis ob non paritionem dictæ Constit. Pauli IV.

§.3. Nos igitur pro Pastoralis officii nostri debito omnibus jus & justitiam, ut decet, ministrare, neminique injuriam inferre, aut quemquam suis juribus, ac legitimis defensionibus privare, aut alias indebite molestare volentes, sed singulorum Christifidelium animarum saluti ante omnia prospicere cupientes, singularum literarum Prædecessoris hujusmodi tenorem, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, habita super his cum nonnullis venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus super hoc negotio specialiter deputatis deliberatione matura, motu simili, ac ex certa scientia nostris, & de simili potestatis plenitudine omnes, & singulos Apostatas, seu translatos in dictis literis comprehensos, & adhuc in sæculo vagantes, cujuscumque Ordinis fuerint, a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac aliis sententiis, censuris &, pœnis quas ob non paritionem literarum prædictarum, seu alias quomodolibet incurrerunt, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse absolvimus & liberamus.

Et super irregularitate per eosdem contracta dispensat.

§.4. Necnon super irregularitate per eos contra tenorem dictarum literarum Missas celebrando, seu alias se divinis immiscendo forsan contracta, dummodo in contemptum clavium id non egerint, misericorditer in Domino dispensamus, ac absolutos, & liberatos, ac dispensatos fore censemus.

Et dictam Pauli IV. Const. ad formam juris, & sacrarum Constitutionum reducit.

§.5. Singulasque literas prædictas, ac in eis contenta & inde sequuta quæcumque, ad formam juris & sacrarum constitutionum reducimus, & reducta fore, sicque ab infrascriptis, & quibusvis aliis Judicibus, ac prædictis Auditoribus & Cardinalibus, sublata eis & eorum cuilibet, quavis judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & interpretari debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentati, irritum & inane decernimus.

Advocat etiã ad se omnes causas, contra eosdem coram quibuscumq; Judicibus introductas, easque summarie, & juxta dispositionem juris, & sacrarum Constitutionum cognoscendas committit Vicario Urbis & respectivè Ordinariis locorum, & Superioribus Monasteriorum &c.

§.6. Et nihilominus omnes & singulas lites & causas hactenus coram quibusvis Ordinariis, vel Delegatis Judicibus etiam in Romana Curia introductas, & in quacumque instantia contra dictos Apostatas vel translatos, vel alias inter quasvis personas præmissorum occasione pendentes, etiam si instructæ sint, ad Nos advocamus, ac causas tam ad Nos advocatas in statu & terminis, quibus reperiuntur reassumendas, necnon quam & quas quæcumque personæ ecclesiasticæ, & regulares, ac etiam sæculares, necnon Conventus, Collegia, & Universitates dicta occasione, seu in præmissis communiter, vel divisim interesse putantes, contra dictos Apostatas, vel translatos, aut alios quoscumque active vel passive civiliter, vel criminaliter, ac realiter & personaliter vel mixtim habent & movent, aut habere vel movere volent & intendent, cum omnibus & singulis incidentibus, dependen., emergen., annexis & connexis, totoque negotio principali, quoad professos videlicet in Alma Urbe & ejus districtu, & alios in ea præsentes dilecto filio nostro Jacobo tit. S. Mariæ in Cosmedin Presbytero Cardinali Sabello nuncupato, nostro in dictis Urbe, & districtu Vicario generali, seu ejus Locumtenenti, extra Curiam vero Ordinario loci, ac Superiori Monasterii, in quibus prima & originaria professio per quemlibet ex Apostatis & translatis prædictis emissa asseritur, necnon obtinenti primam dignitatem in Ecclesia Cathedrali, seu Metropolitan., vel alii Superiori loci hujusmodi, seu antiquiori Canonico pro tempore residenti per eos conjunctim, visis in primis & diligenter inspectis & examinatis dispensationibus, facultatibus, licentiis, & indultis per eosdem Apostatas & translatos quomodolibet obtentis, ac processibus desuper habitis, & causis in eis allegatis mature discussis, ac prout justum & æquum fuerit, verificatis & probatis, summarie, simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, ac sola veritate inspecta, appellatione postposita audien., cognoscen., & juxta juris & sacrarum constitutionum dispositionem fine debito terminan. committimus, & mandamus.

Facultate eisdem Judicibus concedit, ut summarie procedant, &c.

§.7. Ac eisdem Judicibus omnes, & singulos prædicta occasione citandos etiam per edictum publicum, constito etiam summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu citandi, necnon illis, & aliis quibus, ubi, quando, & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis ac etiam pecuniariis eorum arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis, etiam per edictum simile inhibendi. Necnon quoscumque Apostatas, & translatos hujusmodi, qui sine canonica dispensatione aut licentia in sæculo vagari reperti fuerint, ad Monasteria, a quibus exiverunt, aut alia regularia, vel alia honesta loca, prout melius pro ipsorum animarum salute eis visum fuerit, super quo ipsorum Judicum conscientiam oneramus, reverti seu intrare faciendi, & compellendi, ac quocumque alia, quæ per eos in præmissis statuta, & ordinata fuerint, debitæ executioni demandandi, ac quascumque executiones per quosvis Judices ordinarios, vel delegatos in vim literarum Prædecessoris hujusmodi alias contra juris formam factas causa cognita retractandi, & annullandi, & in pristinum statum reducendi, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas ecclesiasticas, appellatione postposita compescendi, necnon censuras, & pœnas prædictas incurrisse declarandi, atque illas legitimis desuper habendis servatis processibus, etiam iteratis vicibus aggravandi, interdictum ecclesiasticum, prout juris fuerit, apponendi, & auxilium brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi, ceteraque in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, plenam, & liberam concedimus facultatem.

Clausulæ derogatoriæ.

§.8. Non obstantibus præmissis literis Prædecessoris, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quotiescumque, & per quoscumque, ac quibuslibet, & ex quibusvis causis, necnon intuitu, consideratione, contemplatione, & ad instantiam quorumvis, aut etiam motu, scientia, ac plenitudine similibus etiam quod nonnulli ex dictis Ordinibus professores se de causis eis per Sedem ipsam delegatis, nisi sub certis modo, & forma ibidem contentis intromittere minime teneantur, concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, quoad præmissa dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Apostatæ, & translati absoluti pœnitentiam a Confessoribus injungendam facere debeant;

§.9. Volumus autem quod singuli Apostatæ, & translati hujusmodi, ut præfertur, absoluti, pœnitentiam per eorum Confessorem sibi pro excessibus prædictis injungendam facere omnino teneantur. Quodque antequam sententiæ seu declaratoriæ per supradictos Judices a Nobis deputatos ferendæ paruerint, a celebratione Missarum, & quocumque Altaris Ministerio omnino abstineant.

Apostatæ, & translati dispensationes, & indulta Judicibus præsentare, & causam expedire debeant infra sex menses, alias in censuras antea incursas reincidant.

§.10. Volumus autem quod infra sex menses a die publicationis præsentium ipsi Apostatæ, seu translati licentias eorum, ac dispensationes, & indulta supradictis Judicibus præsentent, & sententiam declaratoriam desuper ab eisdem promulgari, ac causam realiter, & cum effectu totaliter expediri faciant, quo termino elapso, & causa, ut præfertur, non expedita, dicti Apostatæ, & translati in easdem censuras, & pœnas, in quibus ante publicationem præsentium erant, reincidisse eo ipso censeantur, nisi per ipsos Judices steterit, aut alio legitimo impedimento per ipsos Judices arbitrando, dicti Apostatæ, & translati detenti fuerint.

Exemplorum fides.

§.11. Ceterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus eis utendum erit, deferri, volumus similiter, & prædicta Apostolica auctoritate statuimus, atque decernimus, illarum transumptis, sive impressis, sive manuscriptis, dicti Vicarii sigillo, & illius, seu publici Notarii subscriptione munitis, eamdem prorsus fidem ubique locorum in judicio, & extra adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. I. die 8. April.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, tertio nonas Aprilis Pontificatus nostri Anno I.

V.

Contra detinentes jocalia, & alia quæcumque bona ad Sedem Apostolicam spectantia, ac scientes, & non revelantes.

De materia posui concord. in Pauli Quarti Const. XVI. Incumbentia *Tom. IV. Par. I. fol.* 336. *Et signanter contra non restituentes scripturas. vide in Sixt. V. Const.* Non fine. *ubi notabo.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

PAstoralis officii auctoritas Nos admonet, & ordo rationis exposcit, ut circa ea potissimum versemur, per quæ res, & bona Romanæ Ecclesiæ, præsertim usui, & ornatui Romani Pontificis pro tempore existentis, & Sacri Palatii Apostolici deputata ab impiorum insultibus, & rapinis præserventur, & ab eis ausu sacrilego, aut alias quomodolibet abinde asportata, & distracta, nostræ operationis ministerio, cum animarum salute eorum, qui cœca cupiditate ducti in non parvam Sanctæ Matris Ecclesiæ injuriam, & ipsorum animarum perniciem, Dei timore postposito, ea surripere, seu sibi appropriare, aut istinc divertere ausi fuerint, eidem Romano Pontifici pro tempore existenti restituantur, & taliter in præmissis provideatur, quod ceteris cedat in exemplum.

§.1. Cum

Causa istius Cõstitutionis.

§.1. Cum itaque, sicut non sine gravi animi nostri molestia accepimus, tam tempore infirmitatis diversorum Romanorum Pontificum Prædecessorum Nostrorum, ex qua, sicut Domino placuit, ab humanis decesserunt, quam exinde diversarum Sedium vacantium, quamplura etiam prætiosa jocalia, ornamenta, & alias ad eumdem Romanum Pontificem pro tempore existentem, & Cameram Apostolicam spectantia, & pertinentia, tam ex dicto Palatio, quam aliis quibusvis locis ablata, & distracta fuerint, & a diversis eorum protervia invalescente detineantur, in nostrum, & ejusdem Pontificis pro tempore existentis non solum detrimentum, sed etiam Sedis Apostolicæ ignominiam, & ipsius auctoritatis diminutionem, necnon illa detinentium animarum perniciem, atque periculum non modicum.

Confirmatio pœnarum impositarũ contra occupatores bonorum Cam. Apost.

§.2. Nos hujusmodi inconvenientibus, & animarum periculis quantum in Nobis est, obviare, & alias in præmissis, prout par est, providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, omnes, & singulas censuras, & pœnas Ecclesiasticas per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros contra talium perpetratores, ac alios bonorum Apostolicorum usurpatores, raptores, receptores, & possessores, ac detinentes, & non restituentes, ac scientes, & non revelantes, sub quibusvis verborum formis promulgatas, quorum, & literarum Apostolicarum desuper confectarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, haberi volumus pro expressis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac ad infrascriptos extendimus, & ampliamus.

Præceptum restituẽdi omnia bona dictę Cameræ.

§.3. Et nihilominus motu, & scientia similibus, omnes, & singulas, tam sæculares, quam Ecclesiasticas, ac etiam militarium, & Ordinum quorumcumque religiosas etiam quacumque Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali seu superiori Ecclesiastica etiam Cardinalatus honore, ac etiam Comitali, Marchionali, aut Ducali dignitate fungentes, ac alias mundanas personas, nullas pœnitus excipientes, cum dignitas, qualiscumque sit, in peccatis nemini excusationem præbere debeat, quæ jocalia, ornamenta, aurum, argentum, monetatum, & non monetatum, gemmas, margaritas, lapides pretiosos quocumq. nomine nuncupatos, pecunias, vestes, pannos, & tam manuscriptos, quam quosvis alios libros, scripturas, necnon equos, mulos, mulas, imagines aureas, argenteasque, ac æneas & marmoreas, ac supellectilia, & alia quæcumq. res, & bona mobilia, & immobilia, spiritualia, & prophana cujuscumque generis, qualitatis, & quantitatis, seu pretii existentia pro usu, & commoditate Romani Pontificis pro tempore existentis, & ornamento Palatii hujusmodi deputata, ac ad eumdem Romanum Pontificem pro tempore existentem spectantia, & pertinentia, tempore infirmitatis, cujusvis Romani Pontificis Prædecessoris nostri, ex qua postmodum decessit, ac etiam dictæ Sedis propterea vacantis, necnon per annum ante obitum, & vacationem hujusmodi ex dicto Palatio, & alias undecumque, & quocumque asportarunt, subtraxerunt, & occultarunt, seu prætenso titulo donationis, vel remissionis, quietantiæ, vel alio quovis prætextu detinent, seu sciunt ea per alios possideri, usurpari, & detineri, aut occupata fuisse, & ad eorum manus pervenisse, requirimus, & monemus, eisque districte præcipiendo mandamus, quatenus infra sex dierum spatium, quorum duos pro primo, duos pro secundo, & reliquos duos dies pro tertio, & peremptorio termino eis, & eorum cuilibet pro canonica monitione assignamus, omnia, & singula jocalia, ornamenta, aurum, argentum, gemmas, margaritas, lapides prætiosos, pecunias, vestes, pannos, libros, equos, mulos, mulas, imagines, suppellectilia, & alias res, & bona hujusmodi dilecto filio Francisco Odescalco dictæ Cameræ Præsidenti cum effectu restituant, & consignent, & si donationem, vel remissionem, aut quietantiam desuper sibi factam prætendant, illam seu illas, videndas, ut decet, & examinandas exhibeant, & producant, ac illorum raptores, usurpatores, seu detentores, vel occupatores scientes revelent.

Pœnæ non restituentium, scientiumque & non revelantium.

§.4. Alioquin lapsis diebus hujusmodi, omnes, & singuli præfati Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, ac etiam Cardinalatus honore seu dignitate præditi, interdicti ingressus Ecclesiæ pœnam, alii vero excommunicationis, & maledictionis æternæ sententiam, quam alias in eos in his scriptis ferimus, & a quibus nisi a Nobis, & eodem Romano Pontifice pro tempore existente, ac satisfactione prævia, præterquam in mortis articulo constituti, relaxationis, & absolutionis beneficium obtinere non possint, eo ipso incurrant, & si Pontificali aut Cardinalatus honore seu dignitate prædi ti sub interdicto hujusmodi per octo dies præfatos, seu immediate sequentes permanere, alii vero inferiores ab eis eamdem excommunicationis sententiam animo, quod absit, indurato sustinere non formidaverint, ex tunc elapsis dictis octo diebus, Pontificali, & etiam Cardinalatus honore, seu dignitate præditi a regimine Ecclesiarum eis commissarum eo ipso suspensi, ac tam ipsi, si alia beneficia Ecclesiastica obtineant, quam inferiores ab eis, omnibus, & singulis Monasteriis, Prioratibus, dignitatibus, administrationibus, canonicatibus & præbendis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis cum cura, & sine cura, sæcularibus, ac Ordinum quorumcumque regularibus, quæ in titulum, vel commendam, seu administrationem, aut alias quomodolibet etiam ex quibusvis concessionibus, seu dispensationibus Apostolicis obtinent, ac etiam Officiis Romanæ Curiæ per eos obtentis, Sæculares vero Feudis, Vicariatibus, Dominiis, & aliis juribus, ac privilegiis quibuscumque eis per Romanam Ecclesiam aut

Sedem

Sedem præfatam, seu alios quoscumque etiam quacumque alia auctoritate etiam Imperiali, vel Regali eis concessis, etiam eo ipso privati existant, & ad similia beneficia, feuda, privilegia, vicariatus, dominia, & jura obtinenda, necnon ad quoscumque actus legitimos exercendos inhabiles, ac etiam intestabiles similiter eo ipso fiant, possintque beneficia, officia, ac vicariatus, & feuda, aliaque jura hujusmodi tamquam vacantia absque alia declaratione desuper facienda a Nobis, & Sede præfata, ac aliis, ad quos pertinet, illa concedere, & dare, libere impetrari. Scituri quod si ipsi, aut eorum aliqui suæ salutis immemores in præmissis morosi fuerint, seu præmissa adimplere non curaverint, aut contempserint, hoc eis pro gravi crimine, & delicto imputabitur, & Justitia mediante contra eos ad graviores, & tales pœnas absque ullo respectu procedetur, quod illorum coercitio eis perpetuo cedat ad noxam, & aliis in exemplum, absque spe alicujus veniæ inde consequendæ: si vero se humiles & ad satisfaciendum, aut confitendum promptos exhibuerint, cum omni mansuetudine, & respectu excipientur, & ex eorum spontanea restitutione, seu confessione eis salutaris misericordiæ, & gratiæ amplexus exuberanti Sedis præfatæ in singulos pœnam pietate provenient. Ac singulas donationes eis desuper factas, prout justitia suadebit, & ordo dictaverit rationis, admittemus. Ac ut præfertur, scientes, & revelantes, ultra Cœleste præmium, a Nobis condignam mercedem, & retributionem recipient, cum eorum omnium grata satisfactione.

Derogatio cōtrariorum. §.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis præfatis, necnon donationibus, concessionibus, & aliis dispositionibus, de bonis, rebus & aliis præmissis, etiam Cardinalibus & aliis prædictis, etiam per dictos Prædecessores, aut eorum alios ex quacumque causa factis, & quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu & scientia paribus concessis, confirmatis & innovatis, quibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes; illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, & quoad hoc eis nolumus aliquatenus suffragari, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio publicandi hanc Bullam. §.6. Volumus autem, quod cum primum præsentes literæ, quarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, sicuti ipsis originalibus literis fidem plenam adhiberi debere decernimus, in valvis Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesię Lateranen., ac Acie Campi Floræ etiam de Urbe per unum ex Cursoribus nostris affixæ fuerint, perinde singulos, quos concernunt, quoad præmissa omnia arctent, ac si eædam præsentes literæ eis singulariter & personaliter insinuatæ, & intimatæ fuissent.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicę 1560. tertio Nonas Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo. D. P. An.I. die 3. April.

VI.

Exemptio Monialium, & Sororum cujuscumque Ordinis Regularium a decimis, subsidiis, aliisq. oneribus.

PIUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. DE statu Ecclesiarum, & Monasteriorum quorumlibet curæ nostræ divina dispositione commissorum paterna diligentia cogitantes, ad ea per quæ illorum, ac personarum presertim feminei sexus in illis sub regulari castimonia Altissimo famulantium statui, & opportunæ subventioni valeat salubriter provideri, ipsæque personæ semotis perturbationibus universis in pacis, & quietis amænitate divinis officiis liberius vacare valeant, libenter attendimus, ac in iis nostri pastoralis officii partes favorabiliter impartimur.

Exemptio a solutione decimarum, & subsidiorum ac aliorum onerum. §.1. Hinc est quod Nos Motu proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate omnes, & singulas Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores quorumcumque Monasteriorum, Domorum, & regularium locorum Monialium, & Sororum quorumvis Cistercien., Præmonstraten. S. Claræ, necnon Sancti Benedicti, & S. Augustini, ac Tertii Ordinis Sancti Francisci, & aliorum quorumvis Ordinum, etiam sub cura & regimine, ac secundum regularia instituta Fratruum Minorum de Observantia nuncupatorum, & Eremitarum ejusdem Sancti Augustini degentium in Lombardia, & quibuscumque aliis Italiæ partibus consistentium, ipsaq. Monasteria, & Domos, & loca (deductis quatuordecim ducatis auri de Camera pro victu cujuslibet Monialis seu Sororis) alios redditus non habentia, eorumq. possessiones, & alia quæcumque bona mobilia, & immobilia, a quarumcumque decimarum, & subsidiorum, ac aliorum onerum quomodolibet nuncupatorum, per Nos, & Sedem Apostolicam, seu ejus Legatos, & Nuncios, aut quoscumque alios quavis auctoritate fungentes, etiam pro expeditione contra Turcas, vel fidei tuitione, ac Fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, aut quavis alia urgentissima causa pro tempore impositorum solutione, ex certa nostra scientia, auctoritate Apostolica, tenore præsentium in perpetuum prorsus eximimus, & liberamus.

Prohibitio Commissariis & aliis exactoribus. §.2. Et nihilominus omnibus, & singulis Collectoribus, Subcollectoribus, ac Com-

Commissariis, necnon quibuscumque aliis, ad decimarum, & subsidiorum hujusmodi exactionem deputatis, & pro tempore deputandis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostræ indignationis, ac excommunicationis latæ sententiæ pœna districtius inhibemus, Abbatissas, Priorissas, Ministras, Moniales, & Sorores, Domos, & Monasteria, & loca prædicta, etiam vigore quarumcumque literarum a Nobis, vel Sede prædicta pro tempore emanatarum, etiam si in eisdem contineatur, quod ad quævis exempta, & non exempta Domos, Monasteria, & loca se extendant, vel alterius cujuscumque tenoris existant, ipsius Sedis sibi concessæ facultatis, nisi de præsentibus earumque toto tenore, ac de dictis Ordinibus, & nomine eorum, quibus dictorum Ordinum cura, gubernatio, & protectio pro tempore commissa fuerint, plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, fecerint mentionem, ad solvendum decimas, seu subsidia, aut onera hujusmodi quovis modo cogere, aut compellere, seu alias præmissorum occasione eas molestare, seu inquietare præsumant.

Executorum istius Constitutionis deputatio, & facultates.

§.3. Quo circa dilectis filiis Cameræ Apostolicæ Locumtenenti, ac Almæ Urbis nostræ Vicario in spiritualibus generali, nec non universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis, & etiam dilectis filiis eorum in spiritualibus Vicariis generalibus, ceterisq. Ecclesiarum Prælatis per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios eisdem Abbatissis, Priorissis, Ministris, Monialibus, & Sororibus in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, easdem præsentes, & in eis contenta quæcumque inviolabiliter observari faciant. Non permittentes eas, ac Domos, Monasteria, & loca hujusmodi per Collectores, aut Subcollectores, & Commissarios præfatos, seu quoscumque alios contra earumdem præsentium tenorem quomodolibet molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali, de duabus dietis edita; dummodo non ultra tres dietas vigore præsentium ad judicium non trahatur, & aliis constitutionibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam in forma Brevis, aut aliis quibuscumque per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam Nos, & Sedem prædictam, cum quibusvis irritativis, annullativis, revocativis, exceptivis, restitutivis, declarativis; aut derogatoriarum derogatoriis, aliisq. efficacioribus, & insolitis clausulis, etiam pluries, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si talia forent, quod pro eorum derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis fides danda.

§.5. Volumus autem quod earumdem præsentium transumptis sigillo alicujus personę in dignitate Ecclesiastica constitutę munitis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

D. P. An.I. die 5. April.

Datum Romæ apud S.Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1560. nonis Aprilis, Pontificatus nostri Anno primo.

VII.

Approbatio Confraternitatis sub Invocatione SS. Trinitatis nuper in Urbe institutæ, ad hospitandum Peregrinos ad Urbem devotionis causa accedentes, ac reficiendum Pauperes convalescentes ex aliis Hospitalibus dimissos; Et tam illos, quam istos salubriter in mandatis Domini erudiendos.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlius, qui pro Dominici salvatione gregis, in ara Crucis, in precium immolari non abnuit, quique inter alia sibi beneplacita, opera charitatis exerceri præcipit, vices licet immeriti gerentes in terris, curis angimur assiduis, & continua meditatione pulsamur, circa quæcumque pia opera, ex Christifidelium devotione ordinata, ut firma perpetuo subsistant, omni studio intendere, & ut ad præmissa Christifidelium vota facilius concurrant, fideles ipsos quibusdam spiritualibus, & allectivis muneribus libenter prosequimur, ac eorum pia suffragia donis cælestibus consovemus, ut exinde reddantur divinæ gratiæ aptiores, & charitats devotio in dies peramplius augeatur in eis.

Confraternitas Trinitatis nuper in Urbe instituta fuit, ad subsidium pauperum Peregrinorum & Convalescentium.

§.1. Cum itaque sicut pro parte dilectorum filiorum modernorum Confratrum Confraternitatis Sanctissimæ Trinitatis in Alma Urbe, de consensu bonæ memoriæ Philippi Archinthi Episcopi Salutiarum, in dicta Urbe, & illius districtu Sedis Apostolicæ, dum viveret, Vicarii Generalis, alias in Pauperum Peregrinorum, & Convalescentium personarum subsidium institutæ, & ere-

& erectæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, ipsi relictis peccatorum sordibus, ad divinorum præceptorum, quantum humana patitur fragilitas observationem reducti, iramq. divinam pœnitentia, & orationibus præcipue placari considerantes, ultima cujuslibet mensis Dominica in unum congregati, peccata sua confessi, sacratissimum Eucharistiæ Sacramentum devote recipiant, factaq; deinde Processione, orationem in deputato Oratorio inchoantes, & inter cetera, pro reipublicæ Christianæ conservatione, & augmento, ac inter Principes Christianos universali pace, ac pro tempore Romani Pontificis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, illiusq. Prælatorum prospero statu, devote orantes, orationem ipsam partitis inter se horis triduo reddant continuam,& in ipsius Confraternitatis Hospitali, quod multis annis in domo conductitia tenuerunt, & nunc in propria ad id Dei liberalitate, & benignitate per eos empta tenent, quoscumque Peregrinos ex quibusvis Mundi partibus ad Urbem, & Hospitale hujusmodi devotionis causa confluentes recipiant,& tribus ac quandoque pluribus diebus hospitentur, & nutriant, ac alias charitative tractent. Pauperes quoque Convalescentes, qui dum ab infirmitate liberi quidem; sed debiles ex aliis Hospitalibus exeuntes, quo se recipiant, & reficiant non habent, in eodem suo Hospitali similiter recipiant, ac eos non solum corporaliter donec robustiores evadant pie alant, verumetiam rudes & ignaros interim,dum ibidem morantur,in mandatis Domini erudiant, cunctaq. hæc opera ex bonis sibi a Deo collatis, aliorumq.Christifidelium eleemosynis,cum ipsa Confraternitas proprios redditus ultra quindecim ducatos non habeat, hactenus exercuerint, & exerceant, exercereq. perpetuo intendant; pro parte eorumdem Confratrum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus ut ipsi & alii Christifideles sui interioris hominis reformationi intendere, & in piis & charitativis operibus præfatis, sine quibus Celeste Regnum acquiri non potest, perseverare studeant,& ceteri ad ingrediendam dictam Confraternitatem alliciantur eo libentius, & promptius, quo spiritualibus donis se refici, animarumque suarum salutem facilius adipisci cognoverint, eorum animarum saluti, pauperumq. ac dictæ Confraternitatis successui consulere, ac ipsius Confraternitatis erectionem hujusmodi, illiusq. statuta, & ordinationes approbare, & confirmare, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Et modo a Pontifice cum suis ordinationibus confirmatur.

§.2. Nos igitur, qui divini cultus augmentum, & animarum salutem, & Hospitalium quorumlibet salubrem directionem, & in eis degentium pauperum subventionem nostris potissimum temporibus ubique vigere, & augeri sinceris desideramus affectibus, quique dictorum Confratrum tam salubria vota, & pia opera, plurimum in Domino collaudamus,ipsos & eorum singulos a quibusvis excommunicationis,suspensionis,& interdicti,aliisq. Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, ipsius Confraternitatis erectionem, & institutionem, necnon ordinationes, & statuta pro salubri ejusdem Confraternitatis directione, nunc & pro tempore edita, sacris Canonibus non contraria, ac inde pro tempore secuta quæcumque,licita tamen & honesta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac rata, & grata habemus, illisq. perpetuę firmitatis robur adjicimus.

Indulgentiaque conceditur visitantibus ejus Hospitale, & Ecclesiã in festos Trinitatis, & S. Benedicti, & eleemosynas largientibus. Scias omnes Indulgentias pro quibus porrigendæ sunt manus adjutrices,revocatas esse a Pio V.

§.3. Et insuper universis, & singulis Confratribus Confraternitatis hujusmodi, nunc & pro tempore existentibus, aliisq. Christifidelibus utriusque sexus, etiam de dicta Confraternitate non existentibus, qui Hospitale præfatum, seu illius pro tempore Ecclesiam vel Cappellam, in ejusdem Sanctissimæ Trinitatis, & Sancti Benedicti, cujuslibet anni festivitatibus devote visitaverint annuatim, & ibidem ter Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam devote recitaverint, & de bonis sibi a Deo collatis pro eorumdem Convalescentium, & Peregrinorum manutentione, eorum arbitrio aliquam eleemosynam porrexerint, plenariam omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam misericorditer in Domino auctoritate,& tenore prædictis, ex certa scientia, ac de Apost. potestatis plenitudine concedimus, & elargimur.

Orantibus etiam tempore orationis indicendæ a Confraternitate.

§.4. Illis vero, qui ultima cujuslibet mensis Dominica, vel illam immediate sequenti Lunæ sive Martis, aut aliis diebus, Orationi per dictos Confratres pro tempore fiendæ, & continuandæ intervenerint, & illam per unam horam, vel si vires ad id non suppetant, breviori tempore continuaverint pro Reipublicæ Christianæ conservatione, & augmento, ac Principum Christianorum mutua, & universali pace, necnon nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis, ac Romanæ Ecclesiæ hujusmodi, & illius Pastorum, felici, & prospero statu, pias ad Christum Jesum preces effundendo, quoties id fecerint.

Confratribus quoque. Tu vide quo ad Indulgentias id quod notavi in rubric.

§.5. Necnon qui de gremio dictæ Confraternitatis esse pro tempore desideraverint, in ipsa eorum in Confratres receptione, & descriptione, dummodo omnes, & singuli Christifideles præfati temporibus, & diebus ipsis pœnitentes, & confessi sint, & Sacratissimum D.N.JesuChristi corpus receperint, centum annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, etiam misericorditer in Domino relaxamus.

Facultas eligendi Confessorem. Hoc limitavit Clemens VIII.

§.6. Præterea eisdem ac omnibus, & singulis aliis præfatis, & eorum cuilibet, ut facilius, & commodius ad præmissa se disponere possint, quod temporibus, & diebus præfatis, præterquam tempore Paschatis Resurrectionis ejusdem D. N. J. Christi,

sti, quemcumque sæcularem, vel cujusvis etiam Mendicantium Ordinis regularem Præsbyterum, in suum possint eligere Confessorem, qui eos, & eorum quemlibet ab omnibus, & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam Sedi præfatæ reservatis (nullis prorsus præterquam in Bulla in die Cœnæ Domini legi solita contentis exceptis) absolvere, & pro commissis pœnitentiam salutarem injungere possit, & valeat, licentiam, & facultatem impartimur.

Eleemosynam præstantibus indulgentia datur. *Tu vide mox citatam revocationem Pii V.*

§.7. Et demum aliis quibusvis personis utriusque sexus Christifidelibus ubilibet constitutis, quæ eidem Hospitali, pro ejus, ac Convalescentium, & Peregrinorum præfatorum manutentione, & sustentatione aliquam eleemosynam eorum arbitrio quomodolibet porrexerint, vel undecumque transmiserint, etiam quoties id fecerint, trecentos annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis similiter in Domino relaxamus.

Clausulæ hujus Constitutionis præservativæ.

§.8. Præsentibus, quas sub quibusvis similium, vel dissimilium indulgentiarum, gratiarum, & facultatum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut derogationibus, etiam intuitu Fabricæ Principis Apostolorum de dicta Urbe, aut Cruciatæ sanctæ, & ex quibusvis, quantumcumque urgentissimis causis, per Nos, & Sedem prædictam, aut alios quoscumque, etiam Motu proprio, & alias quomodolibet pro tempore factis, nullatenus comprehensas, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas esse, & censeri debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

Fides danda transumptis.

§.9. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo pro tempore existentis Protectoris dictæ Confraternitatis munitis, plenaria fides in judicio, & extra illud ubique locorum adhibeatur, prout originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.10. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, adjectionis, concessionis, elargitionis, relaxationum, impartitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An.I. die 29. April.

Datum Romæ apud S.Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, tertio Kal. Maii Pont. nostri Anno I.

VIII.

Facultas Prælatorum Congregationis Monacorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, circa absolutionem, & dispensationem Monacorum, ab irregularitate, quibuscumque casibus, quatuor exceptis, incursa.

Cetera, quæ istam Congregationem concernunt, vide in Clem.VI. Const.III. Solicitudinis *Tom.III. Par.II. fol.*294.

PIUS PAPA QUARTUS

Dilectis filiis Generali, & aliis Abbatibus, & Visitatoribus Congregationis Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti.

Exordium.

Votis vestris, per quæ vestrarum, & Monacorum vestrorum animarum salus provenire dignoscitur, inducimur, ut illis, quantum cum Deo possumus, benevolum favorem impartiamur.

Facultas absolvendi, & dispensandi, de qua in rubr.

§.1. Hinc est quod Nos volentes vos, qui, ut asseritis, ex justis, & rationabilibus causis ad instar Sancti Augustini, & Minorum Sancti Francisci, seu aliorum Ordinum, & Congregationum, quoscumque Monacos a quacumque irregularitate, (præterquam ratione homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) absolvere, & cum illis, ut illa non obstante, ad omnes etiam sacros, & Presbyteratus ordines promoveri possint, dispensare desideratis, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, vestris in hac parte supplicationibus inclinati, Vobis, & cuilibet vestrum, ut in foro conscientiæ tantum omnes, & singulos Congregationis vestræ Monacos, etiam ante legitimam ætatem, ad aliquem ex sacris ordinibus promotos, a quacumque irregularitate per eos quomodolibet pro tempore, (præterquam ratione homicidii voluntarii bigamiæ, aut mutilationis membrorum) contracta, absolvere, & cum eis ut illa non obstante ad omnes, etiam, & Presbyteratus ordines, alias tamen rite promoveri, & postquam in illis promoti fuerint, etiam in altaris ministerio ministrare, ac missas, & alia divina officia celebrare, ac quascumque administrationes, & officia ipsius vestræ Congregationis recipere, illaque gerere, & exercere libere, & licite valeant, dispensare, eosque in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant, aut existere poterant, statum restituere, reponere, & plenarie reintegrare libere, & licite valeatis. Quodque Confessor, quem quilibet vestrum pro tempore duxerit eligendum, vos, & vestrum quemlibet, si forsan, quod absit, aliquam irregularitatem quomodolibet pro tempore incurreretis, absolvere, & in statum pristinum restituere, ac ut administrationes, & officia prædicta, ut præfertur, recipere, & retinere, etiam licite, & libere valeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

§.2. Non obstantibus præmissis, & Aposto-

Derogatio quorumcumque in contrarium.

stolicis, ac Provincialibus, & Synodalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac vestri Ordinis, & Congregationis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & literis Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An.I, die 24. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 24. Maii millesimo quingentesimo sexagesimo, Pontif. nostri Anno I.

IX.

Spolia personarum Ecclesiasticarum, de eorum bonis, etiam ad favorem locorum piorum, absque Sedis Apostolicæ licentia disponentium, spectant ad R. Cameram Apostolicam.

Hoc idem statuit Paul.III. ut in ejus Constitut.XXXIX. Romani. *Tom. IV. Part. I. fol.206. Hæc tamen licentia non suffragatur Curatis extra residentiam decedentibus, ut infra in Const.* In suprema. *Sed Curiales habent privilegium circa spolia, ut infra in Pauli V.Const.* In eminenti.

PIUS PAPA QUARTUS

Dilecto filio Francisco Odescalco Cam. nostræ Apost. Præsidenti, ac spoliorum quorumcumque in universa Italia Collectori nostro generali. Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

GRave Nobis & molestum accidere solet, cum de personarum ecclesiasticarum actionibus, quæ integritatis exemplo ceteris præstare debent, ea Nobis deferuntur, quæ & eorum famæ sinceritatem denigrare, & Cameræ nostræ Apostolicæ incommodum ac detrimentum afferre videntur, unde Nos ut malitiosorum pravis intentionibus occurrere valeamus, debita postmodum remedia in medium afferre, & perniciosis fraudibus, prout ex universalis nostræ Curiæ solicitudine tenemur, obviare cogimur.

Causa Constitutionis.

§.1. Cum itaque (sicut ex proborum, & fide dignorum hominum relatione nuper accepimus) quamplures Prælati, Presbyteri, & aliæ ecclesiasticæ personæ diversarum provinciarum, locorum, & dominiorum, & præsertim Regni Neapolis, nulla a Nobis, seu Sede Apostolica facultate testandi suffulti vel muniti, sed temeritate propria, & forsan ad suorum importunam suggestionem impulsi, in eorum ultimis voluntatibus testamenta sua condendo, ac donationes, seu legata, aut codicillos faciendo, de bonis suis diversimode, licet id facere nullo modo possint, neque debeant, disponere audeant, ipsaque bona sub diversis confictis prætextibus, & coloribus, hospitalibus, ac piis locis, & forsan cum promissionibus clandestinis, quod eorum consanguineis, vel affinibus, aut aliis personis ab eisdem testatoribus nominatis, post illorum obitum ab ipsis hospitalibus, & locis, de certa, seu quota portione bonorum hujusmodi subveniatur, testari, relinquere, legare, codicillari non erubescant, in dictæ Cameræ grave damnum, & præjudicium maximum, dictæ Cameræ indemnitati opportune consulere, & inconvenientibus hujusmodi pro officii nostri debito, congruum remedium adhibere volentes.

§.2. Motu proprio & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, non ad tuam, vel alterius pro te Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, auctoritate Apostolica, tenore præsentium decernimus, & declaramus, omnia, & singula testamenta, donationes, in illis vel mortis causa factas, codicillos, legata, & quæcunque alia in ultimis voluntatibus per quoscunque Ecclesiarum prælatos, etiam si Patriarchali, Archiepiscopali, vel Episcopali præfulgeant dignitate, ac quorumvis Monasteriorum cujuscunque Ordinis Abbates, seu Commendatarios, ac Presbyteros, & alias quaslibet ecclesiasticas personas prædictas, & quascunque alias, quæ ex bonis, & redditibus ecclesiasticis, & beneficiorum fructus percipiunt, absque nostra seu ejusdem Sedis speciali licentia & facultate quomodolibet, quæ in futurum ab illis quocunque prætextu, aut quæsito colore, etiam in favorem hospitalium & aliorum piorum locorum hujusmodi de dictis redditibus fieri, condi, & testari, seu relinqui, aut quovis ultimæ voluntatis titulo disponi contigerit, nulla, irrita, inania, invalida, ac nullius prorsus roboris, vel momenti fore, & esse, ac nemini, neque etiam hospitalibus, & piis locis præfatis, cum ad Cameram ipsam solum fraudandum, prout ex multis fraudibus desuper commissis & repertis Nobis constitit, præmissa fieri clare appareat, ullatenus deinceps suffragari, neque subsistere, aut testamentis suis hujusmodi quemquam juvare, aut tueri, nec effectum aliquem ulla ratione habere, vel sortiri.

Prohibitio disponendi in ultimis voluntatibus de rebus ecclesiasticis, absque licentia Sedis Apost.

§.3. Quinimmo te, de cujus probitate & fide specialem in Domino fiduciam obtinemus, bona quæcunque posthac in dictis testamentis relicta, tamquam spolia ad Nos & eamdem Cameram spectantia & devoluta, per te, vel subcollectores tuos deputatos jam, vel deputandos libere exigere, & recuperare, illorumque possessionem absque vitio spolii apprehendere, ingredi, ac retinere posse, & debere.

Jussio illa uti spolia exigendi per Cameram.

§.4. Necnon

Annullatio dispositionum de cetero faciendarum de dictis bonis.

§.4. Necnon pro tollendis omnino fraudibus prædictis quæcunque testamenta, donationes, codicillos, legata, & alias quascumque ultimas voluntates, ut præfertur, in posterum faciendas, & facienda, atque in eis contenta, & inde secuta quæcumque, etiam quo ad subsecutas dictorum bonorum possessiones, & illorum apprehensiones hujusmodi, motu, scientia, & deliberatione prædictis, ex nunc, prout ex tunc revocamus, irritamus, cassamus, & annullamus, ac viribus prorsus evacuamus, pro revocatisque, irritis, cassatis, annullatis, & penitus viribus omnibus evacuatis, ubicunque, tam in judicio, quam extra, ab omnibus haberi debere volumus, decernimus, atque mandamus.

Decretum irritans.

§.5. Sicque per quoscunque etiam S.R.E. Camerarium, & alios Cardinales, ac Clericos, & Præsidentes ejusdem Cameræ, ceterosque judices, & commissarios, ac alios tam ecclesiasticos, quam sæculares, quavis dignitate, & auctoritate, etiam marchionali, ducali, & regali fulgentes, in quibusvis causis, & instantiis, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi, ac decidendi facultate, & auctoritate judicari, interpretari, atque decidi debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Derogatio contrariorum.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon provinciarum, locorum, dominiorum Regni Neapolis, & quorumcunque aliorum Regnorum, ac hospitalium, & præsertim pauperum incurabilium, & aliorum piorum locorum cujusvis civitatis, etiam Neapolis, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, illis & quibuscunque aliis personis, & locis etiam actu hospitalitatem exercentibus, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia per Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, aut alias etiam per Nos quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, etiam si in illis expresse caveatur, quod testamenta Clericorum, Presbyterorum, vel etiam Prælatorum facultatem testandi a dicta Sede minime habentium, in favorem hospitalium, aut aliorum piorum locorum hujusmodi quomodolibet facta valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, & executioni demandari debeant. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter & expresse derogamus, illaque adversus præmissa nullatenus suffragari posse vel debere decernimus, ceterisque contrariis quibuscunque.

D. P. An. I. die 26. Maii.

Datum Romæ apud sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die 26. Maii millesimo quingentesimo sexagesimo, Pontificatus nostri Anno I.

X.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Applicatio pœnarum Maleficiorum summam decem Ducatorum non excedentium alias Fisco debitorum Archiconfraternitati Charitatis de Urbe.

Hujus Confraternitatis erectionem vide in Leonis X. Constitut. XL. Illius. *Tom. III. Par. III. pag.* 473.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Archiconfraternitas Charitatis a Leone X. instituta ad pietatis opera, quæ hic recensentur, exercenda.

§.1. Cum Venerabilis Archiconfraternitas Charitatis Almæ Urbis per felicis recordationis Leonem Papam decimum Prædecessorem nostrum instituta fuerit, & in ipsa Archiconfraternitate in qua quamplures Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, ac Archiepiscopi, Episcopi, & alii Prælati, & Officiales Romanæ Curiæ, necnon forenses personæ confratres existunt, non modica, sed maxima pia charitatis opera erga pauperes, & mendicare erubescentes personas exerceat, etiam pauperum defunctorum corpora eorum expensis sepeliri faciendo, pauperes carceratos visitando, & per Procuratorem pauperum nuncupatum eorum causas agendo, & defendendo, ac victum eis tribuendo in maximum eorundem pauperum, & carceratorum auxilium.

Eidem applicantur pœnæ maleficiorum, de quibus in rubrica.

§.2. Et cum ad ipsa, & majora, quæ in dies exerceri necesse est, charitatis opera facultates ipsius Archiconfraternitatis sufficientes non sint, Nos volentes zelo charitatis eidem Archiconfraternitati ad hoc, ut in ipsis operibus dicti Confratres se ferventius exerceant, & quod ad præsens ob dictæ Archiconfraternitatis facultatum tenuitatem adimplere non valent, de cetero valeant, de alicujus subventionis auxilio providere. Motu simili omnes, & singulas, ac quascumque pœnas usque ad decem ducatos auri in auro de camera quorumcumque maleficiorum in alma Urbe nostra tantum commissorum, & committendorum Fisco nostro, & Cameræ Apostolicæ, aut Thesaurario, vel Thesaurariis, seu aliis Ministris, & Officialibus nostris, aut ipsius Cameræ applicatas, & applicandas eidem Archiconfraternitati, ita ut ipsi Confratres, vel modernus, & pro tempore dictæ Confraternitatis Protector, & Deputati, aut eorum Procuratores, seu Procurator ipsas pœ-

pœnas a supradictis, & quibusvis aliis personis illas nunc, & pro tempore habentibus, & ut rem propriam exigere, & de exactis quietare, ac in dicta, & alia eis visa charitatis opera convertere libere, & licite valeant, gratiose concedimus, & elargimur, ipsasque pœnas, ex nunc ipsi Archiconfraternitati perpetuo applicamus, & applicatas esse volumus, decernimus, & declaramus.

Eidem remittitur Taxa, quæ pro hujusmodi deberetur Barisellis, aliisque exequutoribus

§.3. Et ut majorem etiam utilitatem, & fructum dicta Archiconfraternitas consequatur, eidem Confraternitati, ac illius Protectori, & Deputatis, nunc & pro tempore existentibus taxam per eos omnibus, & singulis ejusdem Almæ Urbis, ac Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum Barisellis, & aliis executoribus imponendam, quam ab eis exigere, & de exactis quietare, ac, ut præfertur, convertere libere possint, etiam gratiose donamus, concedimus, & elargimur, ac dictæ Confraternitati etiam perpetuo applicamus, ac quod nullus ex dictis Barisellis, & executoribus, seu de cetero in eorum officio, & exercitio in aliquo intromittere possit, nisi prius ab eisdem Protectore, & Deputatis literas patentes habuerit, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Exequutores hujusmodi literarum deputati.

§.4. Mandantes in virtute Sanctæ obedientiæ dilectis filiis nostris Guidoni Ascanio Sanctæ Mariæ in Via-Lata Diacono Cardinali Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, & almæ Urbis Vicario Gubernatori, & Senatori, ac aliis quibusvis Judicibus, & personis in ipsa Urbe constitutis nunc, & pro tempore existentibus, ac extra ipsam Urbem, Legatis, Vice-Legatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Judicibus, Thesaurariis, & aliis personis, ad quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, quatenus visis præsentibus omni mora, & dilatione, ac excusatione postpositis, donationem, concessionem, & alia præmissa omnia, & singula, ab omnibus, & singulis observari, ac suos plenarios effectus sortiri faciant realiter, & cum effectu, contradictores &c. compescendo.

Obstantium derogatio.

§.5. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Urbis, & Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum statutis, & reformationibus, & decretis etiam juramento &c. roboratis, privilegiisque, indultis, & literis Apostolicis supradictis, & quibusvis aliis curiis, & tribunalibus, necnon Thesaurariis, & aliis personis in præjudicium, seu contrarium præmissorum per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, etiam motu proprio &c. concessis, & confirmatis, necnon quibusvis concessionibus, & deputationibus dictis Barisellis, & exequutoribus, ac aliis personis &c. quomodolibet, etiam per dictos Pontifices, & Nos dictæque Sedis Legatos, Vice-Legatos, Gubernatores, ac Communitates, & alias personas &c. quomodolibet factis, & concessis, quibus omnibus, & singulis in literis latissime extenden. etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat ut petitur I.

Subscriptio Papæ. Præsentium sola signatura sufficit.

§.6. Et de donatione, concessione, applicatione, statuto, ordinatione, decreto, mandato, & derogatione, ac omnibus aliis, & singulis præmissis, quæ hic pro repetitis, & expressis habeantur perpetuo, in forma gratiosa latissime extenden., & cum deputatione Judicum exequutorum, & defensorum qui assistant &c. latissime extenden. contradictores &c. per quascumque pœnas etiam pecuniarias &c. compescendo, easque aggravando &c. interdictum imponendo. Et quod literæ per Breve nostrum expediri possint, seu sola præsentis signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in Judicio, & extra, quacumque regula contraria non obstante.

Fiat: I.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum decimotertio Kalendas Julii Anno I.

Dat. die 18. Junii 1560. P. An. I.

XI.

Confirmatio quamplurium gratiarum, & immunitatum, exemptionumque, & privilegiorum Fratrum Militum Conventus, & Hospitalis S. Jo: Hierosolymitani, ejusque Magni Magistri, Priorum, & aliarum personarum, a Pont. Prædecessoribus concessorum, cum eorundem extensione, & aliorum concessione.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Circumspecta Romani Pontificis providentia Prædecessorum suorum gestis, quæ suadentibus honestis causis pro personarum Ecclesiasticarum præsertim regularium pro Fidei Catholicæ adversus Christi Crucis inimicis, defensione, & conservatione jugiter laborantium, commode, & utilitate providere emanarunt, ut eo firmius perdurent, quo sæpius fuerint Apostolicæ Sedis præsidio roborata, libenter suæ approbationis robur adjicit, ea de novo concedit, aliasque desuper disponit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Mart. V. cognitionē causarum subditorum Hospitalis dedit M. Magistro, & Conventui.

§.1. Dudum siquidem postquam fel. rec. Martinus V. ex certa scientia per suas statuerat, & ordinaverat, quod quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ, & controversiæ, quas ex tunc inter fratres, & subditos hospitalis S. Joannis Hierosolymitani tunc præsentes, & futuros, ex quibusvis occasione oriri, & moveri contingeret quovis modo, cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac omni cujusvis appellationis (præterquam in defectus, aut denegatæ justitiæ, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti hospitalis gravaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore existentem Magistrum, & dilectos filios Con-

Conventum dicti Hospitalis, seu illos ex illis fratribus, quibus ipsi Magister, & Conventus eas committerent, etiam usque ad tertiam definitivam sententiam inclusive audirentur, necnon juxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis hujusmodi, & prout alias juris foret, debito fine deciderentur, omnesque, & singuli Priores, præceptores, bajulivi, castellani, & fratres Hospitalis prædicti, postquam de mandato, seu auctoritate contra eos intentandis causis, ad comparendum coram ipsis, & commissariis per eos, ut præfertur, pro tempore deputatis, in locis quantumcumque ab eodem Hospitali remotis citati forent, coram eisdem Magistro, Conventu, & Commissariis, prout contingeret, legitime comparere deberent, & tenerentur juri, & justitiæ secundum stabilimenta, approbationes, usus, & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis parituri. Quodque illi ex prioribus, præceptoribus, castellano, emposta, bajulivis, fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusvis querelis, rebus, vel negociis, præterquam in casibus præfatis, coram alio, quam præfatis Magistro, & conventu, ac per eos pro tempore datis Commissariis in causam traherent, & ad alium, quam eosdem appellationes quascumque interponerent, causas hujusmodi prorsus perderent, & excommunicationis sententiam incurrerent, neque super qua contenderent privati existerent eo ipso.

Sixt. IV. quascumque provisiones beneficiorũ ad solum M. Magistrum spectare voluit

§.2. Et Sixtus IV. inter alia, omnes, & singulas collationes, provisiones, uniones annexiones, & incorporationes, ac quascumque alias concessiones, & dispositiones de præceptoriis, Cameris, Magistralibus nuncupatis, seu illarum fructibus, redditibus, & proventibus, quibusvis personis, cujuscumque status, ordinis, vel conditionis existerent, quavis consideratione, & sub quacumque verborum forma, ac cum quibusvis clausulis derogatoriis, etiam Motu proprio, & ex simili scientia, ac cum expressa derogatione jurium Magistri dicti Hospitalis, seu annuæ responsionis illi faciendæ, eatenus auctoritate Apostolica factas nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse etiam per suas declaraverat, & quatenus viribus subsistere dicerentur, revocaverat, cassaverat, & irritaverat, ac illas, & quas in futurum, etiam cum expressa derogatione literarum Sixti Prædecessoris huiusmodi fieri contingeret, pro infectis haberi voluerat. Ac monuerat, & requisiverat omnes, & singulos earundem Camerarum magistralium detentores, seu possessores, qui tunc erant, aut pro tempore essent, prætextu concessionum, provisionum, & dispositionũ quarumlibet, quæ ab alio, quam pro tempore existenti Magistro dicti Hospitalis eatenus emanaverant, & in futurum emanarent, etiam a dicta Sede, ut infra certum tunc expressum terminum camerarum per eos pro tempore detentarum, seu possessarum, hujusmodi possessionem vacuam, liberam, & expeditam Magistro dicti Hospitalis, aut illius legitimo procuratori traderent, & assignarent, alioquin ex tunc prout ex ea die, in omnes & singulos, qui non parerent, seu, ut non parerent, suaderent, aut alias auxilium, consilium, vel favorem præstarent, excommunicationis sententiam promulgaverat, a qua nisi in mortis articulo constituti, ab alio, quam Romano Potifice nequirent absolutionis beneficium obtinere, & præter sententiam excommunicationis hujusmodi, si dicti Hospitalis fratres forent, & excommunicationis sententiam hujusmodi, per mensem animo sustinerent indurato, prioratibus, castellaniis, bajuliviis, præceptoriis, & officiis præfati Hospitalis per eos tunc obtentis, eo ipso privati, & inhabiles ad illa, & alia in posterum obtinenda essent, possetque per Magistrum, & Conventum præfatos de illis sic vacan. per privationem hujusmodi libere disponi, liceret quoque Magistro pro tempore existenti Hospitalis hujusmodi dicto termino decurso, per se, vel procuratores suos possessionem camerarum earumdem propria auctoritate libere apprehendere, ac illarum fructus, redditus, & proventus percipere, ac in suos, & ejus magistratus usus, & utilitatem convertere, & retinere cujusvis licentia super eo minime requisita.

Innoc VIII. Ordinẽ S. Sepulchri & Militiam S. Lazari suppressit, & huic Ordini Hierosolymitano univit.

§.3. Et Innocentius VIII. ex certis causis tunc expressis inter alia, Sancti Sepulcri Dominici Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini, & Militiæ Sancti Lazari in Betheleem, & Nazareth, etiam Hierosolymitani Ordinis Sancti Augustini Pictaven. Diœcesis nuncupatam, & alia ab eis dependentia membra cum suis pertinentiis, ac eorumdem Ordinum, & Militiæ, archiprioratum, prioratus, & magistratus generales, ac in eorumdem Ordinum prioratibus, præceptoriis, domibus, & membris, illorumque, quibus denominabantur nomina, dependentias, & pertinentias de fratrum suorum consilio per quasdam suppresserat, & extinxerat, illaque omnia, & singula per universum Orbem existentia Hospitali præfato pro illius membris, ac domum prædictam expresse pro membro prioratus Aquitaniæ dicti Hospitalis de simili consilio perpetuo univerat, incorporaverat, concesserat, & assignaverat, ac voluerat, quod tam qui in titulum, quam qui in Commendam illam tunc obtinerent, ad aliorum Fratrum dicti Hospitalis instar juxta tunc Magistri, & Conventus præfatorum, aut ab eis auctoritatem habentium providam moderationem pro temporum qualitate de eorumdem membrorum, quæ sic obtinerent proventibus, communi thesauro dicti Hospitalis suffragia, & onera exhiberent annuatim, ac Magistri, & Conventus prædictorum mandatis obtemperarent, nec quovis modo, clam, vel palam illi, qui prioratus, beneficia, & loca Ordinum suppressorum hujusmodi tenerent, eis cederent, vel renunciarent, aut de eis donationem facerent absque expresso consensu, licentia, & auctoritate Magistri, & Conventus

ventus præfatorum, & si secus facerent, irritum, & inane, nulliusque roboris esse decreverat, & nihilominus pœnam privationis beneficiorum, & excommunicationis latæ sententiæ eo ipso incurrere censerentur.

Nullamque exemptionem ab obedientia M. Magistri, & Conventus, minusque a solutione jurium communis ærarii excusari voluit.

§.4. Et de simili consilio, omnes & singulas exemptiones priorum, bajulivorum, castellaniæ, empostæ, præceptoriarum, & fratrum ejusdem Hospitalis, tam a superioritate, jurisdictione, obedientia, & correctione tunc Magistri, & Conventus prædictorum ac aliorum Prælatorum ipsius Hospitalis, etiam cum eorum receptione in protectionem dictæ Sedis, ita ut illi solummodo essent subjecti, & Magistro, ac Conventui, & Prælatis præfatis, parere, & ad Hospitale prædictum accedere non tenerentur, quam ab onere solutionis, eorumque communi thesauro prædicto, & illius receptoribus annis singulis ratione prioratuum, bajulivarum, castellaniæ, empostæ, præceptoriarum, & aliorum membrorum ejusdem Hospitalis, quæ obtinerent, solvere tenerentur, necnon quascumque speciales reservationes, & conferendi mandata de prioratibus, bajuliviis, castellania, præceptoriis, & membris prædictis quomodolibet, & quacumque ratione, vel causa, etiam impensorum per eos fidei, & Hospitali, aut Sedi præfatis obsequiorum, aut alia inexcogitabili consideratione ab Innocentio Prædecessore, & Sede præfatis, etiam cum Motus proprii, & certæ scientiæ, aliisque favorabilibus, & insolitis clausulis concessa, etiam si in eis contineretur expresse, quod per quascumque revocationes, & derogationes, ac literas, & concessiones non censerentur revocatæ, immo illis, non obstantibus in suis remanerent robore, & efficacia, perinde, ac si revocatæ non essent, nisi dum, & quoties sub certis tunc expressis, modo, & forma, ac verborum conceptione revocarentur, per alias suas, ex certa scientia revocaverat, cassaverat, & annullaverat, ac voluerat pro infectis haberi, & illis, quibus concessæ erant minime suffragari, liceretque Magistro omnem ejus superioritatem in eos sic exemptos exercere, ac receptoribus prædictis eos ad solvendum eis, & dicto thesauro, quæ pro tempore deberent, perinde ac si exemptiones ipsæ numquam concessæ fuissent, de simili consilio decreverat.

Beneficia etiam hujus Ordinis nec affecta, nec sub reservationibus comprehendi, & ad solum M. Magistrum, & Conventum eorum collationes spectare voluit.

§.5. Ac in perpetuum valitura Constitutione, de eorumdem fratrum consilio statuerat, & ordinaverat, quod ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus prioratus, bajulivæ, castellaniæ, empostæ, præceptoriæ, & membra quæcumque dicti Hospitalis, quæ pro tempore qualitercumque vacarent, tam in Romana Curia, quam extra eam sub quibusvis generalibus, vel specialibus reservationibus Apostolicis, factis, & quas fieri contingeret de beneficiis Ecclesiasticis, etiam apud Sedem præfatam pro tempore vacantibus, utpote ad hospitalitatem, & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includerentur, nec reservata, vel effecta existerent, sed hospitalium pauperum, quæ sub reservationibus ipsis non includebantur, quo ad id, sortirentur naturam, deberetque, de illis per pro tempore existentem Magistrum, & Conventum præfatos dumtaxat, & non alium juxta stabilimenta prædicta Fratribus dicti Hospitalis provideri, & quas fieri contigerit per ipsum Innocentium Prædecessorum, aut Successores suos Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac dictam Sedem, vel ejus auctoritate, aut alia quacumque, de illis reservationes, provisiones, collationes, commendas, uniones, & quascumque alias similes, vel dissimiles dispositiones, & exemptiones priorum, bajulivorum, præceptorum, & fratrum, a Magistri, & Conventus prædictorum obedientia, & superioritate, aut debitis per eos præfato thesauro responsionibus annuis, & aliis juribus quacumque ratione, vel causa, etiam Motu, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine cum derogatione posteriorum literarum Innocentii Prædecessoris hujusmodi nullius penitus essent roboris, vel momenti, & haberentur prorsus pro infectis, nec censeretur statuto Innocentii Prædecessoris hujusmodi umquam derogatum per quascumque clausulas etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores, & efficaciores, nisi dum, & quoties ipsarum posteriorum literarum, de verbo ad verbum, vere, & non per clausulas id importantes inserto tenore, de simili Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio derogari contingeret, nec etiam tunc, nisi ad id Magistri, & Conventus prædictorum expressus accederet assensus, & non aliter, nec alio modo, censereturque semper in hujusmodi, quæ sic fierent, de consilio prædicto derogationibus, apposita clausula, quod effectum sortirentur de consensu Magistri, & Conventus prædictorum, & non aliter, nec alio modo, decernens collationes, provisiones, commendas, uniones, dispositiones, & reservationes quaslibet, quas per alios, quam Magistrum, & Conventum prædictos de eisdem prioratibus, bajulivis, præceptoriis, castellania, & membris, etiam apud Sedem ipsam pro tempore, per cessum, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem vacantibus fieri contingeret, & si per ipsum Innocentium Prædecessorum, & pro tempore existen. Romanum Pontificem fierent, illis, quibus sic fierent, nullum jus, nullumve coloratum titulum tribuere possidendi, & eos, quoad omnes effectus etiam Constitutionis suæ de triennali possessore non molestando, pro meris detentoribus sine titulo haberi, & reputari, ac irritum, & inane quicquid secus super iis, a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari.

Julius II. expectativas, & alias gratias præventivas absque consensu M. Ma-

§.6. Necnon Julius II. omnes, & singulas expectativas, reservationes, antianitates, mandata de providendo, concessiones, coadjutorias sine consensu, & omnes alias gratias, & literas super prioratibus, bajulivis,

gistri,& Conventus irritavit.

livis, præceptoriis, castellania, empostæ, ac quibusvis aliis beneficiis dicti Hospitalis quomodocumque, & qualitercumque absque Magistri, & Conventus prædictorum consensu quibusvis personis cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis forent, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ex quibusvis causis etiam onerosis eatenus concessas, & concessa, etiam quasvis clausulas illarum ab hujusmodi revocationibus præservativas in se continentes, & continentia; similibus scientia, & potestatis plenitudine pro revocatis, cassatis, & annullatis perpetuo valituræ Constitutionis edicto per quasdam decreverat. Et ordinaverat quod prioratus, castellania, empostæ, & bajulivæ, præceptoriæ, rectoriæ, administrationes, officia, domus, & loca Hospitalis hujusmodi, seu eorum aliquod, vel aliqua, sub quibuscumque dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literis, sub quacumque forma, vel expressione verborum, etiam motu, & scientia similibus, ac cum quibusvis urgentissimis, efficacissimis, & derogatoriis clausulis, irritantibusq. decretis, in genere, vel in specie quovis modo in antea concedendis cadere, seu comprehendi nullatenus deberent, nec illarum vigore per quempiam acceptari, aut alicui de eis provideri posset, sed illorum commissiones, & omnimoda dispositio ad Magistrum, Conventum, priores, & castellaniam, empostæ hujusmodi juxta consuetudines, usus & naturas dicti Hospitalis, & illi concessa privilegia, & indulta libere pertinerent, quodq. fratres dicti Hospitalis inobedientes, & male solventes juxta formam stabilimentorum Hospitalis hujusmodi privationis pœnam incurrerent.

Coadjutorias, & alias gratias non factas fratribus hujus Ordinis revocavit.

§.7. Et per alias, omnes, & singulas speciales reservationes, coadiutorum deputationes, regressus, accessus, concessiones, gratias, & facultates in aliorum, quam fratrum dicti Hospitalis favorem, commodum, & utilitatem cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, nobilitatis, præeminentiæ, vel conditionis forent, etiam si Cardinalatus honore fulgerent, quavis etiam Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, vel aliorum Principum consideratione, vel intuitu, aut ex quavis quantumcumque grandi, inexcogitabili, & urgentissima causa, & respectu per Sedem præfatam eatenus concessas, & factas, quæ ad finem commendæ perpetuæ, vel temporalis tendere dignoscerentur, revocaverat, cassaverat, & annullaverat, illaque cassa, irrita, & inania, nulliusq. roboris, vel momenti esse, nec illarum etiam regressuum, seu accessuum hujusmodi, aut aliarum facultatum, seu commendarum, etiam ex tunc prout ex diebus vacationis earumdem, & e converso pro tempore factarum prætextu, aliqua ex præceptoriis, seu aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi acceptari, vel assequi, aut jus in re, vel ad rem cuiquam acquiri potuisse, seu posse decreverat.

Causarum, & litium totalē jurisdictionem

§.8. Et per alias, Motu simili literas Martini Prædecessoris hujusmodi approbans, ac innovans, omnes, & singulas lites, causas, querelas, & controversias inter fratres præfatos, coram quibuscumque causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac eorum Locatenen. necnon Judicibus, etiam Cardinalibus, dicta auctoritate Apostolica, vel aliter deputatis, tam in dicta Curia, quam in quibuscumque mundi partibus pendentes, ad se advocans, illas, & quas antea inter fratres eosdem, & quoscumque alios super prioratibus, bajulivis, castellania, empostæ, preceptoriis, aut beneficiis Hospitalis hujusmodi moveri contingeret, per Magistrum, & Conventum præfatos, seu eorum Commissarios, juxta ejusdem Hospitalis stabilimenta, & approbatas consuetudines, decidendas remiserat, ac Auditoribus, Locatenentibus, & judicibus præfatis, ne in causis hujusmodi ad ulteriora procederent, seu de illis, vel aliis quibuscumque in futurum quoquomodo se intromitterent, inhibuerat, ac quicquid per eos contra inhibitionem hujusmodi scienter, vel ignoranter contingeret attentari, irritum, & inane decreverat.

M. Magist. & Conventus tribuit.

§.9. Ac indulgentias per quoscumque Rom. Pontifices visitantibus domos, & loca ipsius Hospitalis concessas innovaverat.

Indulgentias Ecclesiarum Ordinis innovavit.

§.10. Necnon motu, & scientia similibus, omnia, & singula, privilegia, immunitates, indulgentias, & exemptiones sæcularium exactionum, ac prærogativas, & alias quascumque gratias, concessiones, facultates, libertates, & indulta terram, mareq. concernentia, dicto Hospitali, & illius Religionis prioratibus, bajuliviis, castellaniæ empostæ, præceptoriis, administrationibus, officiis, cappellis, oratoriis, & membris, ac Magistro pro tempore existenti, & Conventui præfatis, necnon prioratus, bajulivas, castellaniam, empostæ, præceptorias, ecclesias, oratoria, administrationes, & membra præfata obtinentibus, per piæ memoriæ Clementem V., Bonifacium VIII., Calistum III., ac præfatos Sixtum, & Innocentium, necnon quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros tunc suos, in genere, vel in specie concessa, necnon libertates, & exemptiones sæcularium exactionum per eos, a Regibus, & Principibus, ac aliis Christifidelibus obtentas, ac decimas, primitias, census, fructus, redditus, proventus, agros, possessiones, dominia, prædia, jura, jurisdictiones, aliaque mobilia, & immobilia, sive in terra, vel in mari existentia, & ad Hospitale, prioratus, bajulivas, castellaniam, empostæ, præceptorias, & membra hujusmodi, in genere, vel in specie spectantia, per reliquas suas literas de Apostolicæ potestatis plenitudine approbaverat, laudaverat, ratificaverat, & confirmaverat, supplens omnes, & singulos defectus, si qui forsan intervenerant in eisdem, ac omnia, & singula ea ab universis Cristifidelibus, tam clericalis ordinis, quam temporalis potestatis sæcularibus, & etiam aliis regularibus personis, sub pœnis, & censuris in eisdem contentis inviolabiliter observari voluerat.

Exemptionem a decimis, & aliis oneribus quibuscumq; hactenus concessas approbavit.

§.11. Necnon

Publicationem indulgentiarum concessit. cap. ult. *Ad hoc vide formam tradita a Conc. Trid Sess. 21.*

§. 11. Necnon omnibus, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & locorum Ordinariis, eorumque officialibus, atque Vicariis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub eisdem pœnis similiter injunxerat, ut quascumque indulgentias, & peccatorum remissiones, per eorum Diœc. & loca publica nunciari permitterent.

Leo X. omnes concessiones Martini V., Alexandri VI. Pii II., & Julii II. comprobavit.

§. 12. Ac Leo X. quondam Fabritii de Carreto Magistro dicti Hospitalis, & præfatorum Conventus, asserentium se a tunc immemorabili tempore citra in possessione, vel quasi deputandi in singulis prioratibus unum Vicarium cum facultate præceptorias, bajulivas, & alias domos Hospitalis hujusmodi conferendi, antianitates, tam speciales, quam generales dandi, & concedendi, ac pensiones, seu responsiones, & onera, super domibus, præceptoriis, & aliis beneficiis dicti Hospitalis imponi solita a quibuscumque clericis, etiam sæcularibus illa in commendam obtinentibus, eorumque colonis & inquilinis etiam laicis, eo modo, quo a fratribus dicti Hospitalis exigebantur, exigendi, & cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalium dispensandi existere; supplicationibus inclinatus, singulas, non tamen Innocentii Prædecessoris hujusmodi, ac omnes, & singulas alias, tam ipsius Martini, & recolendæ memoriæ Alexandri VI., Pii II., & ipsius Julii, quam aliorum quorumcumque Romanorum Pontificum similiter Prædecessorum nostrorum tunc suorum eisdem Hospitali, & Magistro pro tempore existenti, ac Conventui, & fratribus concessa, & in illis contenta quæcumque, etiam quoad advocationem omnium causarum, etiam super prioratibus, præceptoriis, & aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi etiam in eadem Curia pendentium, quas ad se tunc advocavit (exceptis tunc, & pro tempore per appellationem a definitiva sententia juxta formam stabilimentorum prædictorum introductis, & pendentibus) per quasdam sub plumbo approbaverat, innovaverat, & confirmaverat, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decreverat, eique omnia de novo concesserat.

Facultatemq; M. Magistro & Conventui dedit, Vicarios in Prioratibus deputandi, cum facultatibus hic enunciatis.

§. 13. Ac Fabritio, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui hujusmodi, ut in singulis prioratibus ipsius Hospitalis unum Vicarium cum facultate conferendi præceptorias, bajulivas, & alias domos Hospitalis hujusmodi deputare, antianitates, tam speciales, quam generales dare, & concedere, ac pensiones, seu responsiones, & onera super domibus, præceptoriis, & aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi imponi solita a quibuscumque, etiam clericis sæcularibus illa in commendam obtinentibus, eorumque colonis, & inquilinis etiam laicis eo modo, quo a Fratribus dicti Hospitalis exigebantur, exigere; & cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalium quo ad prioratus, præceptorias, & alia beneficia dicti Hospitalis dumtaxat dispensare possent.

Literisque M. Magistri, & Coventus credi jussit, quo ad professionis emissionem, &c.

§. 14. Ac quod verbis in ipsorum Magistri, & Conventus literis circa professionis emissionem, habitus susceptionem, debitorum, & obsequiorum in partibus orientalibus præstationem plena fides adhiberetur, facultatem concesserat. Et nihilominus quod ipse Fabritius, & pro tempore existens Magister, & Conventus, præmissa omnia, & singula, prout eatenus consueverant, sine contradictione alicujus facere possent.

Ejusque literæ antianitatis & provisiones eo ipso approbatæ censeantur.

§. 15. Quodque quæcumque literæ antianitatis, seu provisiones a Magistro pro tempore existente, & Conventu præfatis eatenus concessæ, & in posterum concedendæ eo ipso confirmatæ, & approbatæ censerentur.

Beneficiaque vacantia, ut hic non devolvantur ad Papam.

§. 16. Et quod provisiones beneficiorum quorumcumque dicti Hospitalis, quæ per cessationem solutionis præfato Hospitali, vel inobedientiam dumtaxat vacassent, numquam ad superiorem ipsum Leonem Prædecessorem, & Sedem præfatam devolvi censerentur, quoad hoc ut dictus Magister pro tempore existens impediretur, quo minus illa quandocumque libere conferre posset.

Alienationes non fiant.

§. 17. Quodq. omnes, & singulæ donationes, & alienationes bonorum immobilium dicti Hospitalis, seu ejus locorum in posterum faciendæ dumtaxat, ipso jure nullæ, nulliusque roboris, vel momenti existerent.

Clausula, & cum derogatione non operetur ultra expressa.

§. 18. Et quod clausula cum derogatione privilegiorum dicto Hospitali concessorum latissime extendenda, & additione illorum pro expressis, tam in quibusvis commissionibus justitiam concernentibus, quam in quibusvis gratiosis supplicationibus, tunc & pro tempore signatis non operaretur, nec ejus vigore in causis, seu literis Apostolicis super ipsis supplicationibus conficiendis, privilegia ipsa ultra quam in supplicationibus narrata essent, narrari possent, neque illis, si prætextu dictarum clausularum narrarentur, derogatum censeretur, statuerat, & ordinaverat. Decernens sic per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii hujusmodi Auditores, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari.

Expectativasque reservationes, &c. concessas, & concedendas ipse idem Leo X. revocavit.

§. 19. Et per reliquas in forma Brevis literas Motu simili quascumque gratias expectativas, speciales, & generales reservationes, etiam in mente sua, & in nullius, seu quarumvis personarum favorem, ac uniones, annexiones, & incorporationes, suppressiones, extinctiones, & applicationes, ac uniendi, annectendi, incorporandi, & commendandi facultates, & mandata, necnon coadjutorum deputationes, etiam de consensu, & alias concessiones, & dispositiones, de quibusvis prioratibus, bajulivis, castellania, empostæ, præceptoriis, cameris magistralibus, & aliis beneficiis dicti Hospitalis vacaturis, necnon specialium reservationum, unionum, annexio-

nexionum, incorporationum, ſuppreſſionum, extinctionum, facultatum, mandatorum, coadjutoriarum, regreſſuum, & acceſſuum, ac aliarum diſpoſitionum hujuſmodi executiones, ampliationes, revalidationes, reintegrationes, repoſitiones, reſtitutiones, & ſuper illis, & eorum efficacia, & quod illorum revocationibus, modificationibus, ſuſpenſionibus, reſtitutionibus, & ad jus commune reductionibus per Leonem Prædeceſſorem, & Sedem præfatos factis non includerentur declarationes, & intentionis mentis ſuæ atteſtationes, quæ quorumvis etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Prælatorum, Ducum, Principum, Marchionum, Univerſitatum ſtudiorum, jurium ceſſorum, vel oblatorum, etiam pro ſedandis litibus, aut ſervitiorum, & obſequiorum Leoni Prædeceſſori, & Sedi præfatis etiam pro Fide Catholica impenſorum, & damnorum eis etiam per infideles illatorum, quavis alia quantumcumque grandi conſideratione pro quibuſvis perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentibus, & quacumque Eccleſiaſtica, etiam Cardinalatus, & mundana dignitate fulgentibus, etiam cum Motus proprii, & certæ ſcientiæ, ac plenitudine poteſtatis, & quibuſvis præſervatoriis, ac aliis etiam derogatoriarum derogatoriis, fortioribus, & inſolitis clauſulis a Leone Prædeceſſore, & Sede prædictis, ac ejus Legatis etiam de latere, & Nunciis, etiam cum eorumdem Legatorum poteſtate, quavis auctoritate eatenus quomodolibet emanaverant, quoad ea, in quibus nondum vere fuerant effectum ſortita, expreſſe revocaverat, & voluerat illas, & quas emanare contingeret in futurum, ſimiles, & diſſimiles ſpeciales reſervationes, uniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, extinctiones, applicationes, nominationes, nominandique, reſervandi, & conferendi facultates, mandata, coadiutorum deputationes, regreſſus, & acceſſus hujuſmodi, & ſuper illis proviſiones, ampliationes, reintegrationes, reſtitutiones, repoſitiones, & declarationes, etiam cum expreſſa poſteriorum literarum hujuſmodi derogatione, etiam ſi in eiſdem, quæ emanaverant, & in futurum emanarent, ſpecialibus reſervationibus, unionibus, annexionibus, incorporationibus, ſuppreſſionibus, extinctionibus, nominationibus, facultatibus, mandatis, coadiutoriis, regreſſibus, acceſſibus, & eorum extentionibus, ampliationibus, revalidationibus, reintegrationibus, repoſitionibus, reſtitutionibus, & declarationibus, ac ſi ſuper illis confectis literis contineretur expreſſe, quod in aliquibus ſpecialibus, ſeu generalibus revocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, & reſtrictionibus, quæ pro tempore fierent, nullatenus includerentur, niſi de perſonarum, quas tunc concernebant, & in futurum concernerent, ac quarum conſideratione emanaverant, & in poſtremum emanarent, nominibus, cognominibus, dignitatibus, & officiis, ac cauſis propter quas eis conceſſæ erant, ſeu concederentur, expreſſa mentio fieret, idque ipſis intimaretur per diverſas literas ſub diverſis datis, cum certi temporis intervallo inter datas hujuſmodi, perſonarum earumdem in revocationibus hujuſmodi expreſſus accederet aſſenſus, intelligerenturque gratiæ ipſæ toties revalidatæ, & in priſtinum ſtatum repoſitæ, quoties eas revocari, reſtringi, & modificari contingeret, ac pro infectis, & non conceſſis haberi, & viribus omnino carere, etiam ſi per eas, quæ emanarent ſpeciales reſervationes, & alias gratias viribus vacuatas hujuſmodi eiſdem poſterioribus literis cum earum data inſertione ſpecifice quomodolibet derogari videretur, & ne ſimiles reſervationes, ac gratiæ & priorum revalidationes, quas ab ipſo Leone Prædeceſſore, etiam cum poſteriorum literarum hujuſmodi expreſſa derogatione, ac ſupradictis, aliiſque efficacioribus, fortioribus, & inſolitis clauſulis in poſterum emanare contingeret, contra præmiſſorum tenorem ſortirentur effectum, ſed quotiens emanarent, toties revocarentur, eaſque poſteriores literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, ad id ut omnes & ſingulas ſpeciales reſervationes, uniones, coadiutorias, regreſſus & acceſſus, ac alias gratias prædictas ſemper includerent, de qualibet die Pontificatus ſui repetierat, & innovaverat, decernens repetitionem, & innovationem hujuſmodi eis, quorum intereſt de ſingulis diebus dicti Pontificatus, prout magis expediret, in omnibus, & per omnia perinde, ac ſi eiſdem diebus ab ipſo Leone Prædeceſſore actu emanaſſent, ſuffragari, & ſic judicari debere, ac quicquid ſecus attentari contingeret, irritum, & inane decreverat.

Clemens VII. omnia ſupradicta Privilegia & gratias confirmavit, & familiares, & famulos illis uti poſſe decrevit.

§.20. Et cum nefandiſſimus Chriſtiani nominis hoſtis Turcarum tyrannus validiſſima claſſe maritima, maximoque exercitu terreſtri paratis, inſulam Rhodi totius Chriſtianitatis ſpecimen accerrimis, & multiplicatis conatibus invaſiſſet, ac crudeli, & inaudita obſidione affeciſſet, & tandem inſulam, & civitatem Rhodi hujuſmodi vi, & armis expugnaſſet, ac literæ, libri, & munimenta, ſeu documenta antiqua privilegiorum, & indultorum eis a dicta Sede conceſſorum periiſſent, & deperdita fuiſſent, ſimilis memoriæ Clemens Papa VII. pariter Prædeceſſor Noſter, Motu, & ſcientia, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus, omnia, & ſingula privilegia, juriſdictiones, facultates, immunitates, conceſſiones, indulgentias, libertates, prærogativas, gratias, exemptiones, favores, & indulta dicto Hoſpitali, ac illius bajulivis, prioratibus, præceptoriis, domibus, hoſpitalibus, Eccleſiis, capellis, locis, & membris, necnon Magiſtro, bajulivis, prioribus, præceptoribus, militibus, fratribus, & perſonis, ac eorum vaſſallis, ſubditis, & ſervitoribus pro tempore exiſtentibus, eatenus per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, tunc ſuos, ſucceſ-

cessivis temporibus, & demum per Leonem Prædecessorem, & Sedem præfatos sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessa, approbata, & innovata, per quasdam approbaverat, confirmaverat, & innovaverat, ac valida, & efficacia existere, necnon perpetua roboris firmitate subsistere, & inviolabiliter observari, ac Magistro, bajulivis, prioribus, præceptoribus, militibus, fratribus, personis, vassallis, subditis, & servitoribus præfatis suffragari debere decreverat, ac omnia, & singula, prout per Leonem, & alios Prædecessores, ac Sedem præfatos concessa fuerunt, ita ut Magister, bajulivi, priores, præceptores, milites, fratres, personæ, vassalli, subditi, & servitores illis libere perpetuo uti possent de novo.

Jurisdictionemque etiam meri, & mixti imperii in personas, & bona Ord. M. Mag. & Conventui concessit.

§.21. Necnon tunc, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui Hospitalis hujusmodi juxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines, ac mores in bajulivias, prioratus, castellaniam, empostæ, domos, hospitalia, membra, loca, & bona quæcumque, necnon quoscumque bajulivos, priores, castellanum, empostæ, præceptores, fratres, & personas Hospitalis, & Religionis hujusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & servitores ubicumque, tam citra, quam ultra montes, tunc, & pro tempore constitutos, & commorantes, qui omnes eidem Magistro, & subdelegatis ab eo firmiter, tam personaliter, quam realiter, omni exceptione cessante, & quocumque a Clemente Prædecessore, vel Sede prædictis, obtento, vel obtinendo indulto non obstantibus, parere, & obedire tenerentur, plenariam, & omnimodam, etiam meri, & mixti imperii jurisdictionem, & superioritatem.

Facultatem inobedientes privandi &c. dedit.

§.22. Ipsique Magistro contra rebelles, & suis mandatis non obedientes, etiam vigore literarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis ab ipso Clemente, & Successoribus suis emanatarum, servatis quatuor terminis ad docendum se paruisse, & satisfecisse in loco Conventus Hospitalis hujusmodi post legitime executam primam citationem, ad mulctam, sive pœnam personaliter, juxta mores, & stabilimenta prædicta, seu etiam privationem habitus, aut beneficiorum, domorum, & prædiorum per eos obtentorum procedendi, vel etiam, si magis expedire videretur, beneficia, domos, & prædia ipsa ad manus suas, seu receptorum dicti Hospitalis reducendi, & donec ipsi inobedientes contumaciam purgarent, vel debita onera persolverent, sive sæculares, aut alterius Ordinis regulares, beneficia dicti Hospitalis possidentes, forent, pro suo arbitrio retinendi, illorumque fructus, redditus, & proventus, arrendandi, & percipiendi, necnon cameras magistrales prædictas ad se recipiendi, sive illas solitis pensionibus pro suæ voluntatis libito imponendis, & moderan. onerandi, & alias de illis tamquam de præceptoriis, & prædiis mensæ magistrali unitis, & incorporatis disponendi.

Procuratoremque in Rom. Curia cum facultate beneficia etiam reservata &c. præterquam in manibus Papæ resignata conferendi &c.

§.23. Ac in Romana Curia procuratorem generalem, cum generali, vel speciali, & limitata potestate, & facultate constituendi, seu deputandi. Et in eadem Curia per se, seu dictum procuratorem ad id potestatem a Magistro, & Conventu præfatis habentem, quæcumque ejusdem Hospitalis beneficia, cujuscumque qualitatis existentia apud Sedem prædictam quomodolibet (preterquam per resignationem in manibus suis, & Successorum suorum Romanorum Pontificum) pro tempore vacantia, juxta ipsius Hospitalis stabilimenta libere conferendi. Et tam Magistro, quam Conventui præfatis, etiam de illis, de quibus eatenus dispositum fuerat de novo, ac aliis beneficiis hujusmodi, etiam tamquam privatis prædiis in titulum perpetui beneficii Ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amovibiliter, uni, vel diversis personis assignari solitis, etiam dictæ Sedi reservatis, seu alias affectis, aut ad Sedem ipsam devolutis, libere providendi, & illa uniendi, dismembrandi, & alias de illis disponendi, necnon antianitates tam generales, quam speciales super eisdem beneficiis fratribus ejusdem Hospitalis concedendi, ac resignationes dictorum beneficiorum recipiendi, & admittendi, illaque resignantibus titulum, seu denominationem, ac omnes eorum fructus, seu illorum partem, aut super illis quascumque pensiones annuas, quæ etiam transirent ad successores in eis, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis, etiam privationis in talibus apponi solitis, ad vitam, vel ad tempus reservandi, concedendi, constituendi, & assignandi, & quod altero decedente, superstes in illius possessione succederet, indulgendi, seu regressum ad illum concedendi.

Indulgentias publicandi & quæstuandi M. Mag. & Conventui licentiam dedit. Tu in hoc attende Concil. Trid. Sess. 21 cap. ult.

§.24. Ipsique Magistro, & Conventui, privilegia, exemptiones, & indulgentias eis, & dicto Hospitali concessa, ubique locorum, etiam absque alicujus Ordinarii licentia, sub sigillo tamen prioris illius Provinciæ, vel eorum conservatoris in ea degentis, publicandi, & quæstuandi, seu eleemosynas, & Confraternitatum obventiones quærendi, & recipiendi.

Mortuosque in Ecclesiis Ordinis sepeliendi &c. Tu vide Conc. Trid. Sess. 25. cap. 13.

§.25. Necnon cœmeteria in eorum parochialibus Ecclesiis habendi, ac quorumcumque Christifidelium cadavera, etiam si excommunicati, vel interdicti forent, dummodo interdicto causam non dedissent, salvo jure Rectori Parochiano debito, absque aliquo onere, & solutione Episcopo facienda, recipiendi, & sepeliendi.

Legata recipiendi.

§.26. Legata, & donata, tam inter vivos, quam qualibet ultima voluntate exigendi, & percipiendi.

Sacros Ordines a quocunque Episcopo consequendi. Tu serva Conc. Trid. Sess. 7. c. 11.

§.27. Necnon bajulivis, prioribus, præceptoribus, militibus, fratribus, & personis præfatis, quæcumque Ecclesiastica sacramenta, ac omnes etiam sacros ordines, a quocumque mallent catholico Antistite gratiam, & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato, vel soluto, recipiendi.

Arma gestandi.

§.28. Et tam ipsi, quam eorum familiaribus arma quæcumque, & ubicumque loco-

locorum pro sui defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestandi.

Confessiones audiendi, & Sacramenta ministrandi.

§.29. Necnon capellanis ejusdem Hospitalis, bajulivorum, priorum, præceptorum, militum, fratrum, personarum vassallorum, subditorum, & familiarium, prædictorum confessiones audiendi, & pœnitentiam salutarem eis injungendi, ac Eucharistiæ, & alia Sacramenta Ecclesiastica ministrandi.

Interdicti tẽpore celebrandi. *Tu vide Conc. Trid. Sess. 25 cap. 12.*

§.30. Necnon tempore interdicti (dummodo illi causam non dedissent) excommunicatis, & interdictis exclusis, clausis januis, & submissa voce, missas, & alia divina officia celebrandi.

Novas præceptorias ab Ordinariorũ superioritate exemptas erigendi.

§.31. Necnon quibusvis Christifidelibus in quibusvis civitatibus, locis, & dioec. præceptorias, domos, & hospitalia, sub dependentia, & subjectione dicti Hospitalis per illius fratres obtinenda, quæ eisdem privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, concessionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hospitalis præceptoriæ, domus, & hospitalia utebantur, potiebantur, & gaudebant, uterentur, potirentur, & gauderent, assignata illis congrua dote, ordinariorum locorum, & quorumvis aliorum licentia minime requisita, & nulla præterea in illis, ordinariis ipsis jurisdictione, aut oneris imponendi facultate reservata, construi, & erigi faciendi, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concesserat.

Donationes & alios damnosos contractus revocandi.

§.32. Quascumque donationes, concessiones, locationes, investituras, & alias alienationes censuum, reddituum, jurium, jurisdictionum, & bonorum quorumcumque ad bajulivias, prioratus, castellaniam, empostæ, præceptorias, domos, hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi pertinentium, in illorum læsionem, jacturam, vel detrimentum, etiam per personas dictæ religionis, etiam cum renunciationibus, pactis, juramentis, & pœnis desuper impositis, & adiectis, ac instrumentis, & literis desuper confectis, & confirmationibus forsan inde secutis, etiam de licentia dictæ Sedis, absque tamen consensu, seu expressa licentia Magistri, & Conventus prædictorum, quacumque præscriptione seu longissima pacifica possessione, & detentione non obstantibus.

Regressus quoscumque idem Clemens VII. revocavit.

§.33. Necnon quoscumque accessus, ingressus, & regressus, ac coadjutorias, ad bajulivias, prioratus, castellaniam, empostæ, præceptorias, domos, hospitalia, & alia beneficia hospitalis hujusmodi, præterquam, ex causa onerosa, & de consensu dictorum Magistri, & Conventus, etiam per Clementem, & Prædecessores suos præfatos concessos cassaverat, revocaverat, annullaverat, & irritaverat, nulliusque roboris, vel momenti fore, & pro infectis haberi decreverat.

Adversus cõtractus læsivos in integrum restituit.

§.34. Ac census, redditus, jura, jurisdictiones, & bona alienata hujusmodi, ac etiam per quoscumque etiam sæculares occupata, usurpata, & detenta, ad jus, & proprietatem dicti Hospitalis, seu illius bajuliviarum, prioratuum, castellaniæ, empostæ, præceptoriarum, domorum, hospitalium, & beneficiorum prædictorum reduxerat, illaque in integrum adversus concessiones, donationes, & alias quaslibet alienationes prædictas, necnon investituras illarum prætextu, quomodolibet quavis auctoritate factas, & concessas, in integrum, ac in pristinum, & eum statum, in quo antea erant, restituerat, reposuerat, & plenarie reintegraverat, illarumque detentores cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes ad illorum relaxationem per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia cogi, & compelli posse voluerat, & similes alienationes de cetero sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis beneficiorum per eos obtentorum penis per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, fieri prohibuerat, & si fierent, illas viribus omnino carere decreverat.

§.35. Necnon omnes, & singulas lites, etiam in dicta Curia, & Rotæ Auditorio super quibusvis dicti Hospitalis beneficiis inter quascumque personas motas, & in quibusvis instantiis pendentes, in quibus conclusum non fuerat, ad se advocaverat, & illas eisdem Magistro, & Conventui per eos juxta formam stabilimentorum, & laudabilium consuetudinum prædictorum, & si eis videretur, tam in eadem Curia, quam extra eam, in statu debito reassumendas, & decidendas commiserat, eisque, quorum interest, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum (constito tamen summarie de non tuto accessu ad eas) citandi, ac quibus, & quoties opus foret, inhibendi, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis, etiam contra condemnatos, etiam in Curia prædicta, tam realiter, quam personaliter exequi mandaverat.

Lites omnes etiam in Romana Curia vertentes, M. Magistro cõmisit. *Tu hoc vide etiam hic inf.*

§.36. Et insuper Hospitale, ac illius bajulivias, prioratus, castellaniam, empostæ, domos, cameras, hospitalia, & loca quæcumque, necnon Magistrum, bajulivos, empostæ, priores, præceptores, milites, & personas, ac eorum subditos, vassallos, colonos, & servitores, tunc, & pro tempore existentes, etiam Presbyteros curam animarum exercentes, quamdiu illa exercerent, & in illorum obsequiis forent, ac illorum res, animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcumque, quæ obtinebant, & possidebant, ac in futurum canonice obtinerent, & possiderent, sub Petri, & dictæ Sedis, atque sua protectione susceperat, ac ab omni jurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate, & potestate quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, necnon quorumcumque temporalium dominorum, quavis potestate, etiam Imperiali, Regali, & Ducali fulgentium, ac universitatum, & illarum regentium etiam, præterquam dicti Hospitalis Ordinariorum tam spiritualium, quam temporalium ubicumque, tam citra, quam ultra montes, & mare

Exemptionem a superioritate Ordinariorum concessit.

re constitutorum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, tunc & pro tempore existentium quorumlibet.

Exemptionemque a solutione quorumcumque onerum dedit

§.37. Necnon a solutione, & exactione passagii, arreragii, gabellæ, datii, tractæ, collectæ, procurationis, jucundi adventus, jurium, etiam synodalium, censuum, & decimarum, etiam novalium, etiam hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum, ad quæ cuilibet accessus nullatenus directe, vel indirecte prohiberi posset, & terrarum, quas per se ipsos, vel alios eorum nominibus, etiam colonos, arrendatarios, & emphyteutas excolebant, & de quibus fructus percipiebant, & cujusvis alterius oneris personalis, seu mixti, ordinariis ubicumque, & ex quacumque causa impositi, vel imponendi pro tempore liberaverat, & exemerat, ac sibi, & dictæ Sedis immediate subiecerat, illosque, & illa, etiam si in quibuscumque statutis, literis, constitutionibus, & regulis, etiam per Clementem Prædecessorem, & Sedem prædictos pro tempore editis, nominatim, specialiter, & expresse gravarentur, seu onerarentur, semper liberos, immunes, & exemptos, ac exceptos, & ipsi Clementi Prædecessori immediate subiectos esse decreverat. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices præfati, etiam ratione delicti, vel contractus, seu rei de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullam in eos, vel ea, jurisdictionem, correctionem, visitationem, superioritatem, dominium, partitionem, exactionem, seu potestates exercere, aut excommunicationis, aliasve sententias, censuras, & pænas promulgare, aut etiam ratione personarum, vel rerum, animalium ac bonorum suorum ad aliquam solutionem pontium, fontium, furnorum, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quam dictæ religionis, etiam si forsan eatenus per abusum, seu alterius privilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter observatum non fuisset. Quæ omnia, etiam præscriptiones, nullo pacto saltem in posterum, quo minus hujusmodi exceptionibus uti possent, obstare voluit, & decrevit eos coarctare, aut alii quicumque cujuscumque Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, aut præeminentiæ, status, vel conditionis existerent, etiam locis, & terris S. R. E., etiam immediate subiectis, & ad instantiam cujuscumque Principis, seu Communitatis, sub excommunicationis latæ sententiæ, & a quadrupli, ultra damna, & expensas restitutionis pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis, eos, in judicio & extra, super præmissis, & eorum usu, seu possessione, vel quasi, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio, molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumerent, deberent, seu etiam valerent.

Juspatronatus ex fundatione & donatione ad tertiam partem creari & tunc facultatem redimendi Ordini concessit.

§.38. Et insuper statuerat, & ordinaverat, quod juspatronatus, & præsentandi personas idoneas ad bajulivias, prioratus, præceptorias, hospitalia, membra, alia beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi, nisi ratione fundationis, aut dotationis, saltem ad tertiam partem illorum fructuum, quo casu liceat Magistro, & Conventui præfatis, si dicta eorum beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi a dicto jurepatronatus liberare vellent, aut dotantibus bona restituere, seu illorum pretium persolvere, ac ex tunc bajulivias, prioratus, præceptorias, hospitalia, membra, & beneficia hujusmodi conferre.

Pensiones aliis quam fratribus etiam per Sedem Apost. absque consensu M. Magistro assignari prohibuit.

§.39. Quodque super eorum fructibus, redditibus, & proventibus aliquæ pensiones annuæ, quibusvis personis sæcularibus, seu alterius Ordinis, quam dicti Hospitalis regularibus sine expresso consensu Magistri, & Conventus prædictorum, etiam per Sedem prædictam reservari, constitui, & assignari nullatenus possent, & si reservarentur, concederentur, constituerentur, & assignarentur, reservationes, constitutiones, assignationes, & concessiones hujusmodi nemini suffragarentur, nec propterea aliquas censuras, vel pœnas incurrere possent.

Beneficia, & pensiones habentes infra sex menses professionem regularem hujus Ordinis facere, & habitum suscipere debere jussit.

§.40. Quodq. omnes, & singuli eorum bajuliviarum, prioratuum, præceptoriarum, domorum, & beneficiorum in vim dictarum collationum possessores, sæculares, aut alterius Ordinis regulares, seu pensiones super illorum fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi eatenus etiam per Sedem eamdem reservatas percipientes, illas, & illa infra sex menses a die intimationis dictarum literarum in manibus Magistri, & Conventus prædictorum juxta formam stabilimentorum dictæ religionis dimittere, & transferre, seu illarum cassationi consentire tenerentur, alioquin beneficia, & pensiones hujusmodi nisi illa possidentes, & illas percipientes infra dictum tempus habitum susciperent, & professionem regularem ipsius Religionis emitterent, lapsis mensibus ipsis vacarent, ac cassæ, & extinctæ essent, & esse censerentur eo ipso.

Quicumque per fratres in Conservatores electi, teneantur eos tutari, prout si Conservatores deputati fuissent.

§.41. Ac quod quæcumque personæ in dignitate Ecclesiastica, & ubilibet constitutæ, per eosdem bajulivos, priores, præceptores, & fratres, ac eorum singulos pro tempore eligendæ, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna ipsos adversus inferentes eis iniurias, seu gravamina, vel damna, in personis, rebus, & bonis, manutenere, conservare, & quamcumque jurisdictionem exercere, necnon sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas contra rebelles, ac inobedientes, cum effectu promulgare, necnon omnibus facultatibus, & concessionibus quibusvis Conservatoribus eis per quascumque literas Apostolicas eatenus deputatis, quomodolibet concessis, uti, potiri, & gaudere deberent in omnibus, & per omnia, perinde, ac si per easdem literas Conservatores, & Judices deputati fuissent.

§.42. Et

Capellanos Ordinis tantum ejus Parochialibus deservire, & per Ordinarios gratis ad hoc recipi præcepit.

§.42. Et quod Presbyteri, qui in dicta Religione professionem non emisissent, nisi de expressa licentia, vel consensu Magistri, seu Priorum, præceptorum, vel fratrum, quos id tangeret, ad deserviendum parochialibus, & aliis Ecclesiis, aut capellis ipsius Religionis nullatenus admitterentur, sed in quibuscumque parochialibus, & aliis Ecclesiis, ac capellis Hospitalis hujusmodi, cappellani ejusdem Religionis per locorum Ordinarios sub eadem excommunicationis latæ sententiæ pœna, si contrafacerent, eo effectu incurrenda ad requisitionem, seu præsentationem dictorum bajulivorum, priorum, præceptorum, & fratrum absque aliqua exactione, & oneris impositione, recipi, & admitti deberent.

Habitum suscipientes, & non alios, privilegiis Ordinis gaudere voluit.

§.43. Quodque illi dumtaxat fratres privilegiis prædictis gauderent, qui a præfato Magistro, seu de ejus licentia habitum suscepissent, & professionem emisissent, seu de habitu suscipiendo, & professione hujusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuissent, nullusque bajulivorum, priorum, præceptorum, & fratrum prædictorum absque mandato, seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui prioris, seu procuratoris ipsius Hospitalis in dicta Curia existentis, privilegiis præfatis in eadem Curia uti valeret, nec illa absque hujusmodi licentia vagantibus suffragarentur.

Manus violentas in confugientes ad Ecclesias Ordinis iujici prohibuit.

§.44. Ac manus violentas in eos, qui ad Ecclesias, seu domos, ejusdem Religionis pro sua salute confugerent, per quempiam iniici, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna prohibuerat.

Literis suis nonnisi, ut hic derogari posse idem Clemens VII. vetuit.

§.45. Decernens literis prædictis, & in eis contentis quibuscumque, etiam per quascumque literas Apostolicas, etiam per quasvis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum expressione, in se continentes, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi tenor illarum de verbo ad verbum, nihil penitus omisso insertus, ac hujusmodi derogationis consistorialiter factæ, & per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Magistro, & Conventui præfatis legitime intimatæ, & insinuatæ forent, ac ipsorum Magistri, & Conventus ad id expressus accederet assensus, & aliter factas derogationes nemini suffragari, ac Magistrum & Conventum præfatos ad parendum literis derogatoriis hujusmodi, & decretis, super illis processibus, ac illorum executoribus, & subexecutoribus, eorumque mandatis, & monitionibus minime teneri, & literarum hujusmodi executionem omnino impedire nec ratione resistentiæ hujusmodi censuris Ecclesiasticis, per eosdem executores, & subexecutores latis innodari posse.

Decretum irritans apposuit.

§.46. Et sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & commissarios, quavis auctoritate fungentes, tam in dicta Curia, quam extra eam pro tempore deputatos, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter circa præmissa judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super præmissis omnibus, vel eorum aliquo a quoquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari.

AlexandriV., Greg.IX., Bonif.VIII., Clement.V., Innocent.IV., & Callist. III. exemptionem a decimis, & cetera confirmavit, & ampliavit. *Hic mox infra hic Pius IV. extendit.*

§.47. Necnon literas etiam piæ memoriæ Alexandri V., Gregorii IX., Bonif. VIII., Clementis etiam V., Innocentii IV., & Calisti III. Romanorum Pontificum etiam Prædecessorum nostrorum, tunc suorum, eidem Hospitali, etiam super decimis ex eorum terris, possessionibus, & animalibus non solvendis concessas, per alias suas literas approbaverat, ac quod terras, & possessiones, ad quantumcumque longum tempus, non tamen in perpetuum feudum, seu emphiteusim concessas observari debere decreverat.

Litium omnium personarum Ordinis M. Mag. & Conventui cognitionem dedit, duobus exceptis casibus.

§.48. Et per alias motu simili, omnes & singulas causas, tam inter priores, bajulivos, castellanum, empostæ, præceptores, fratres, & milites Hospitalis hujusmodi, quam etiam pro communi thesauro prædicto agente, tam ratione prioratuum, bajuliviarum, præceptoriarum, & domorum Hospitalis hujusmodi, quam etiam bonorum, & pecuniarum, etiam dicti thesauri, seu delictorum, etiam si exadverso aliqui clerici sæculares, vel regulares, aut laici existerent, & active, seu passive in dictis causis, quomodolibet in quacumque instantia intervenissent, & cum opportuna derogatione stabilimentorum, usuum, morum, consuetudinum, & privilegiorum dicti Hospitalis, etiam ab eodem Clemente Prædecessore concessorum, etiam prætextu juratæ perhorrescientiæ (dummodo non ex causa denegatæ justitiæ, aut perperam observatorum stabilimentorum processissent) commissas, & in futurum, etiam cum similibus derogationibus pariter committendas, ad se in terminis, in quibus reperirentur, etiam executivis advocaverat, illasque in eisdem terminis per Magistrum, ac Conventum præfatos in eorum consilio ordinario, sive in generali Capitulo, ut moris erat, & eorum stabilimenta, ac consuetudines exigebant, ipsaque privilegia expostulabant, cum omnibus singulis illarum incidentibus, dependen., emergen., annexis, & connexis, tam conjunctim, quam divisim, etiam sine aliqua registrorum in hujusmodi causis factorum exhibitione, & productione, cognoscendas, seu reassumendas, & fine debito terminandas, prout tunc Magistro dicti Hospitalis videretur expedire, commiserat, & mandaverat. Inhibens ex tunc judicibus, & partibus extra Conventum, & suos Judices contra formam stabilimentorum prædictorum litigantibus, ne ex tunc de cetero in dictis causis quomodolibet procedere præsumerent, decreto irritanti desuper adiecto.

Expectativas quoque & omnes gratias præventivas aliis quam

§.49. Et per reliquas suas in forma Brevis literas, omnes, & singulas speciales, & generales, etiam mentales reservationes, expectativas, mandata de providendo, con-

personis Hospitalis super illius beneficiis concessis, etiam per Sedem Apostolicam revocavit, & illis non obstantibus M. Magistrum & Conventum de illis disponere posse declaravit.

concessiones, coadiutorias, uniones, etiam perpetuas, necnon alias præventivas gratias, & literas Apostolicas super prioratibus, & castellania, empostæ, bajulivatibus, præceptoriis, rectoriis, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis dicti Hospitalis, quovis modo nuncuparentur, etiam in Castellæ, & Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Catalauniæ, quomodocumque, & qualitercumque, etiam cum quibusvis fortissimis, & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, ac inhibitionibus, quibusvis, etiam non dicti Hospitalis personis cujuscumque dignitatis status, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ forent, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & functuris, etiam ex quibusvis justissimis, & urgentissimis causis, quam per Clementem Prædecessorem, & Sedem præfatos, tam in genere, quam in specie concessas, & concessa, & quasvis etiam præventivas, & restitutorias, ac præservativas clausulas in se continentes, & continentia, eorumque omnium vim, & effectum revocaverat, cassaverat, & annullaverat, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse, ac nemini suffragari posse, neque debere, nec per eas cuiquam in prioratibus, castellania, empostæ, bajulivatibus, præceptoriis, dignitatibus, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi, vel ad illa jus acquiri potuisse, vel posse, neque coloratum titulum possidendi, sed illis non obstantibus Magistrum, & Conventum præfatos, conjunctim, vel divisim juxta consuetudines, & stabilimenta hujusmodi Hospitalis de Castellania, empostæ, bajulivatibus, præceptoriis, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi libere disponere potuisse, & posse, & sic judicari debere, ac quidquid secus super his attentari contingeret, irritum, & inane decreverat.

Paulus III. concessiones Pontif. Prædecess. præsertim quoad perceptionem antiquarum decimarum confirmavit.

§. 50. Similis memoriæ Paulo Papæ III. similiter Prædecessori nostro pro parte tunc Magistri, ac Priorum, bajulivorum, præceptorum, militum, & fratrum dicti Hospitalis exposito, quod antea eisdem Magistro, prioribus, præceptoribus, & fratribus, a dicta Sede concessum fuerat, ut in Parochiis, & locis, in quibus veteres decimas percipiebant, novalium decimas pro ea parte, qua veteres percipiebant, similiter perciperent (licet de concessione hujusmodi, cum eorum munimenta in prædicta expugnatione perissent, ut præfertur, docere non possent) præfatus Paulus Prædecessor, Magistri, Priorum, bajulivorum, præceptorum, militum, & fratrum prædictorum in ea parte supplicationibus inclinatus, concessionem, facultatem, cassationem, revocationem, annullationem, irritationem, reductionem, restitutionem, repositionem, reintegrationem, commissionem, mandatum, liberationem, exemptionem, derogationem, statutum, & alia, per Clementem VII. concessa, & gesta, necnon suppressionem, extinctionem, applicationem, approbationem, concessionem, assignationem, absolutionem, & translationem per Innocentium VIII., ac facultatem, seu indultum percipiendi decimas novalium pro ea parte, qua veteres decimas percipiebant, necnon omnia, & singula, tam per præfatos Alexandrum, Gregorium, Bonifacium, Clementem V., Innocentium IV., Calistum, Leonem, & Clementem VII., quam etiam similis mem. Joannem XXII., Martinum V., Alexandrum V., Pium II., Paulum etiam II., Alexandrum VI., & quoscumque alios Romanos Pontifices, Prædecessores suos, ac Sedem præfatam, eidem Hospitali, & illius prioratibus, bajuliviis, præceptoriis, domibus, hospitalibus, Ecclesiis, Cappellis & aliis locis, ac membris, necnon pro tempore existentibus Magistro, prioribus, bajulivis, præceptoribus, militibus, fratribus, & personis, ac eorum vassallis, & servitoribus eatenus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, quomodolibet concessa, approbata, & innovata, ac cum inhibitionibus, & decretis, necnon omnibus, & singulis aliis in eis contentis clausulis singulas Prædecessorum prædictorum desuper, tam sub plumbo, quam in forma Brevis literas confectas ex certa scientia, per suas sub plumbo confectas literas approbavit, confirmavit, & innovavit, ac valida, & efficacia existere, & perpetua roboris firmitate subsistere, suosque effectus sortiri.

§. 51. Ac etiam quoad possessiones, terras, & bona, quæ per quantumcumque longum tempus (quod nonaginta novem annos, seu trium vitam intelligi, seu censeri debere decrevit, & declaravit) non tamen in perpetuum feudum, seu emphyteusim, eatenus concessa fuerant, & in futurum concederentur, inviolabiliter, ita quod ipsi priores, præceptores, & fratres, necnon coloni, arrendatarii, & firmarii, pro possessionibus, terris, & bonis, etiam ad nonaginta novem annos, seu trium vitam, non tamen in perpetuum feudum, seu emphyteusim, ut præfertur, pro tempore concessis, necnon suis, & aliis in illis pro tempore natis, aut nascituris animalibus, a solutione quorumcumque datiorum, seu decimarum, vel aliorum onerum, juxta tenorem literarum Clementis VII. Prædecessoris hujusmodi immunes, & exempti perpetuo existerent per quoscumque quavis dignitate, & præeminentia præfulgerent, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis in eis contentis perpetuo observari. Necnon Magistro, prioribus, bajulivis, præceptoribus, militibus, fratribus, personis, vassallis, subditis, & servitoribus præfatis suffragari debere decrevit, omnesque, & singulos juris, & facti defectus, si quis forsan intervenerant in eisdem, supplevit, ac præmissa omnia, & singula, prout per singulos Prædecessores, & Sedem præfatos, decreta, concessa, prohibita, statuta, ordinata, innovata, & gesta fuerant, in omnibus, & per omnia perpetuo concessit, decrevit,

Exemptionem a solutione decimarum servari jussit.

pro-

Parochialibus & aliis Ecclesiis Ordinis, Capellanos ejusdem deputari concessit quibuscumq; non obstantibus.

Prohibuit, statuit, ordinavit, & fecit.

§.52. Illaque, etiam ad hoc, ut Magister, & singuli priores, bajulivi, præceptores, milites, & fratres Hospitalis huiusmodi pro eorum libito voluntatis Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum vicarias, seu cappellanias perpetuas, aut cappellas, vel altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, ratione prioratuum, bajuliviarum, præceptoriarum, etiam camerarum magistralium nuncupatarum, hospitalium, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum de jure, statuto, consuetudine, fundatione, aut privilegio, vel alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis bajuliviis, præceptoriis, domibus, hospitalibus, & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, quæ dudum fratribus saltem cappellanis ejusdem Hospitalis, & ab eisdem Magistro, Prioribus, bajulivis, ac præceptoribus, & aliis prædictis conferebantur, a longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cujus initio memoria hominum forsan non existebat, per ipsos Magistrum, Priores, bajulivos, præceptores, milites, & fratres, per abusum, aut ex defectu fratrum capellanorum, vel aliarum personarum ejusdem Hospitalis ad id idoneorum, clericis, seu Presbyteris sæcularibus collata, aut conferri, & per ipsos Presbyteros, vel clericos sæculares obtineri solita, etiam fratribus Hospitalis hujusmodi præsertim capellanis nuncupatis, qui, ut asserebatur, a Presbyteris, seu clericis, nisi quoad gestationem Crucis, vel habitus dicti Hospitalis ad pectus non differebant, immo privilegiis clericorum sæcularium juxta forsan eorum privilegia, & consuetudines gaudere solebant, si ad id alias idonei, & habiles reperirentur, conferre, ac alias de illis providere, & disponere, ipsique fratres, quibus beneficia hujusmodi conferri contigeret, illa si sibi alias canonice conferrentur, aut ipsi eligerentur, præsentarentur, vel alias assumerentur ad illas, & instituerentur in eis, recipere, & in titulum, etiam quoad viverent, retinere respective, libere, & licite valerent, extendit, & ampliavit, eisque concessit, & pariter indulsit, ac cum eis super hoc legitime dispensavit. Necnon Magistrum, Priores, bajulivos, præceptores, milites, fratres, personas, vassallos, subditos, & servitores prædictos illis omnibus juxta illorum continentiam, & tenorem perpetuo uti, potiri, frui, & gaudere, libere, & licite posse decrevit, prout in singulis literis Prædecessorum hujusmodi plenius continetur.

Pius autem IV Pontifex iste, ex causis hic expressis, privilegia & gratias per Martinum V., & alios Prædecessores Hospitali & Militiæ S. Joannis Hierosolymitani, ejusque personis, & rebus, concessas, juxta Leonis X., Clem. VIII. & Pauli III. concessiones, & juxta Constitutionem nuper in Curia Regum Aragonum editam confirmat.

§.53. Nos igitur cupientes, ut Religio Hospitalis hujusmodi, cujus fratres nullis parcendo periculis, contra piratas, turcas, & alios Christi nominis hostes, dimicare, ac pro salute christiana honestam mortem oppetere non cessant, & quaqua versum classis christianorum in infideles dirigitur, vocati se illi adjungunt, primosque congressus fortiter sustinent, sicuti novissime in expugnatione terræ Aphricæ priscam virtutem ostendentes, omnium primi illius muros conscenderunt, salubriter dirigatur, & amplietur, Dilectos filios Joannem de Valeta modernum Magistrum, ac priores, bajulivos, præceptores, milites, fratres, & personas Hospitalis hujusmodi, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio non ad Joannis de Valeta Magistri, aut bajulivorum, priorum, præceptorum, militum, fratrum, vel personarum prædictarum, seu aliorum pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuta, ordinationes, declarationes, revocationes, cassationes, irritationes, voluntates, monitiones, requisitiones, promulgationes, suppressiones, extinctiones, uniones, incorporationes, concessiones, etiam facultatum assignationes, decreta, annullationes, advocationes, remissiones, inhibitiones, injunctionem, moderationem, repetitionem, renovationem, approbationes, confirmationes, suppletiones, restitutionem, repositionem, commissionem, mandatum, susceptionem, liberationem, exemptionem, subjectionem, prohibitionem, extensionem, ampliationem, indultum, & dispensationem Martini, Sixti, Innocentii, Julii, Leonis, Clementis, & Pauli Prædecessorum hujusmodi, necnon omnia & singula privilegia, jurisdictiones, facultates, immunitates, concessiones, indulgentias, libertates, prærogativas, exemptiones, gratias, favores, & indulta, Hospitali, bajuliviis, prioratibus, castellaniæ, præceptoriis, domibus, conventibus, seu Monasteriis, Ecclesiis Capellis, locis & membris, necnon pro tempore existentibus Magistro, bajulivis, Prioribus, Castellano, præceptoribus, militibus, fratribus, & personis, ac eorum vassallis, subditis & servitoribus, per prædictos, & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedem prædictam sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis hactenus quomodolibet concessa, approbata, & innovata, necnon cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis singulas eorumdem Prædecessorum, tam sub plumbo, quam in forma brevis literas, prout per antecessores nostros Leonem X. Clementem VII. & Paulum III. concessa, confirmata, & approbata fuerunt, & Constitutionem eorum nuncupatam in novissime celebrata curia Regum Aragonum, ut accepimus, editam, qua inter alia caveri dicitur expresse, quod pro evitandis litibus, & di-

& discordiis, quæ sæpius in præceptoriis dicti Hospitalis suscitari solent, in præceptoriis, & beneficiis Hospitalis hujusmodi ad manus judicum ad id competentium apprehensis, in tenuta & possessoriis, ac aliis articulis & processibus, qui coram judicibus sæcularibus tractari possunt, illi obtinere debeant, qui per Magistrum & Conventum Hospitalis hujusmodi provisi, eorum bullas, & executoriales regias habuerint, & reportaverint, juxta literarum ipsius Joannis Prædecessoris continentiam, & tenorem.

Statuta, & Ordinationes Capituli Generalis an. 1558. approbat.

§.54. Et insuper omnia & singula stabilimenta, ordinationes, & decreta in Capitulo generali novissime celebrato edita, præsertim de festis Apostolorum duplici officio celebrandis; Et responsione, ac novis impositionibus juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum eorumdem factis, super Prioratibus, ac aliis beneficiis, & locis dicti Hospitalis, ad sublevandum illius onera. Et de illegitimis in fratres milites ejusdem Hospitalis neutiquam cooptandis, nisi ex comitum, aut superiorum genere, nec etiam illis, nisi a patre, avo, & proavo paterno per seriem illustribus prognatis. Necnon divisiones animalium, quæ in præceptoriis decedentium præceptorum reperiuntur, pro una præceptoriis ipsis, & pro alia medietatibus, vel etiam aliquando in totum ærario publico in certos casus applicandis. Ac poena in non solventes responsiones, & impositiones ærario. Necnon commutatione solutionis jurium ratione mortuariorum, & vacantium. Et dilatione divisionis bonorum, spoliorum mortuo Magistro præfato. Et annumeratione certarum Præceptoriarum, quæ Magistratui sunt perpetuo unitæ. Ac forma licentiarum exercendi Militiam sæcularem per fratres cum poenis in contrafacientes. Et provisione adversus malos administratores bonorum. Necnon acceptatione administrationis communis ærarii per Magistrum præfatum factam ad requisitionem sexdecim Capitularium, & reliqua, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis haberi volumus, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus.

Et ad Hospitale Ordinis nunc in Insula Meliten. consistens extendit.

§.55. Ac ad Hospitale prædictum ad præsens in Meliten. & non in Rhodi insula consistens, illiusque Magistrum, bajulivos, priores, præceptores, fratres & personas, ac alia infrascripta extendimus & ampliamus, eaque omnia valida, & efficacia existere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, suosque effectus sortiri, ac ab omnibus quavis dignitate, & præeminentia fulgeant, etiam sub sententiis, censuris, & poenis in eis contentis perpetuo inviolabiliter observari decernimus.

Causarum omnium cognitionem M. Magistro, & Conventui concedit.

§.56. Necnon causas sub literis Martini & Clementis Prædecessorum hujusmodi compræhensas, ac omnes, & singulas lites, & querelas, sive in dicta Curia, tam in auditorio nostro, quam per commissiones, sive extra eam super quibusvis dicti Hospitalis beneficiis, ac bonis, & pecuniis thesauri, & fratrum quorumcumque, seu super eorumdem delictis, etiam si ex adverso aliqui Clerici Sæculares vel Regulares, aut Laici existerent, & active, seu passive juxta alias formas stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum in dictis causis quomodolibet, & in quacumque instantia intervenissent, hactenus motas, in quibus tamen non conclusum sit, & in futurum quovis prætextu movendas in quibusvis instantiis pendentes, quarum status, & merita etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, ad Nos advocamus, ac illas eisdem Magistro & Conventui per eos juxta formam dictorum stabilimentorum, & laudabilium consuetudinum prædictorum in statu debito reassumendas, & decidendas committimus, eosque, quorum intererit, citandi, & quotiens opus fuerit, inhibendi, etiam sub censuris & poenis Ecclesiasticis, tam in curia prædicta, quam extra eam, facultatem concedimus. Necnon illorum sententias, & rem judicatam per priorem Ecclesiæ dicti Conventus, etiam sub censuris, & poenis ecclesiasticis contra condemnatos etiam in curia prædicta, tam realiter, quam personaliter exequi mandamus, ita quod alibi, quam in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri & Conventus commissione, juxta stabilimenta, & usus hujusmodi cognosci, & terminari nequeant.

§.57. Nec a sententiis per Judices dicti Hospitalis pro tempore latis ad alium, quam Magistrum, & Conventum prædictos, seu judices ab eis deputatos in quavis instantia, neque a sententiis per ipsum Magistrum, & Conventum latis, alio, quam ad ipsum generale Capitulum, sive per ipsius Hospitalis fratres, sive per ipsos subditos & vassallos quoquomodo appellari possit, immo usque ad tertiam sententiam in eodem Conventu procedere teneantur.

Appellari a Judicibus Hospitalis ad M. Magistrum & Conventum, & ab illis ad Capitulum generale permittit, & non aliter.

§.58. Et similiter, quod omnes sententiæ per eosdem Magistrum, & Conventum latæ, omnes item commissiones, citationes, collationes bullæ, & omnia denique eorumdem rescripta ad omnes suæ jurisdictionis subditos, ac reliquos etiam, quorum interest, causas, lites, seu querelas coram ipsis pertractari directa exequi, & a nullis locorum, & terrarum dominis, etiam Ducali, aut Regali dignitate fulgentibus aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quovis quæsito colore in eorumdem executione impediri possint, servato tamen in eis exequendis Dat. Ordine, ita quod eorum ultima primis anteferri nequeant.

Sententias & mandata M. Magistri nullo prætextu impediri posse decernit.

§.59. Ac quod contra Clericos Sæculares, seu Laicos, Prioratus, Bajulivias, præceptorias, domos, & alia beneficia Hospitalis hujusmodi occupantes, seu illi, aut ejus communi thesauro, seu fratribus occasione responsionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passaggiorum arreragiorum, seu alias quomodolibet debentes, sive agant, sive conveniantur, etiam in quavis instan. ad causam veniant, Magister & Conventus præfati modo, & forma, quibus contra ipsius Hospitalis fratres

Facultatemque contra omnes Clericos sæculares, & regulares, seu laicos, Ordinis debitores procedendi concedit.

tres procedi consuevit, libere procedere, & eos Prioratibus, Bajuliviis, præceptoriis, domibus, & aliis beneficiis hujusmodi juxta alias formam privilegiorum prædictorum privare valeant, concedimus & indulgemus.

Conservatores Ordinis, tam fratres, quam eorum servitores tueri debere jubet.

§.60. Necnon personis in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutas, & quoscumque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales, necnon Canonicos Metropolitan., & Cathedralium, aliarumque Ecclesiarum Prælatos, & Rectores per eosdē Bajulivos, Priores, præceptores & fratres, ac eorum singulos pro tempore eligendos in conservatores, qui quamdiu exercuerint dictum officium, a nemine, quo minus illud exerceant, sub aliquo prætextu impediri, vel molestari possint, deputamus. Ita quod ipsi sic electi, sub excommunicationis latæ sententiæ per eosdem Priores, Bajulivos, præceptores, & fratres, ac eorum singulos adversus inferentes eis, aut eorum servitoribus, & familiaribus injurias, seu gravamina, vel damna, in personis, rebus, & bonis, seu exigentes ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere, & præservare, ac omnem eorum jurisdictionem exercere. Necnon sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, contra rebelles, & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus conservatoribus dicti Hospitalis, & illius personarum per quascumque literas Apostolicas quomodolibet concessis, uti, ac privilegia Prioribus, Bajulivis, præceptoribus, & fratribus præfatis pro tempore concessa eis observare facere debeant, & teneantur.

Jura omnia exigi mandat.

§.61. Ac jura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcumque, ita ut quævis personæ cujuscumque ecclesiasticæ dignitatis existentes beneficia Hospitalis hujusmodi pro tempore obtinentes, illa solvere omnino teneantur, & adstricti sint, ac id etiam sub sententiis, censuris, & pœnis ecclesiasticis, ac alias juxta eorumdem privilegia privationis, & apprehensionis etiam beneficiorum ad manus suas remediis cogi possint, solvi mandamus.

Ordinarii à quocumque Antistite, & extra tempora concedi. *Hoc moderatur Conc. Trident. sess. 7. cap. 11.*

§.62. Necnon exemptionem, & liberationem prædictas, ita quod Magistri, Bajulivorum, Priorum, præceptorum, & dicti Hospitalis fratres capellani, a quocumque Catholico Antistite, sub Romanæ Sedis obedientia constituto sacros ordines, etiam extra tempora a jure statuta, tribus diebus festivis suscipere, & in quibusvis, tam sæcularium, quam regularium Ecclesiis absque alicujus licentia, etiam altari portatili celebrare possent.

Exceptionem à decimis subsidiis, &c. elargitur.

§.63. Nec omnino aliquis ex prædicti Hospitalis fratribus, donatis, servitoribus, vassallis, & colonis in prioratibus, bajulivatibus, commendis, domibus, membris, aut aliis quibusvis beneficiis, prædiis, sive grangiis quomodocumque a dicto Hospitali dependentibus, in quibuscumque locis sub quorumcumque Patriarcharum, Episcoporum, Universitatum, Hospitalium, Rectorum Ecclesiarum limitibus & jurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu caritativum subsidium, aut quartas nuncupatas, seu alias quascumque collectas, vel contributiones, tam ex antiquis eorum culturis, quam recenter cultis novalibus alicui quovis modo solvere teneantur, a quibus omnibus exactionibus, atque etiam tam novo subsidio dilecto filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros concesso, quam canonica portione, seu quarta nuncupata in Franciæ Regnis nuper imposita, necnon a quibuscumque aliis facultatibus Regibus hujusmodi, & aliis Principibus concessis, vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, ut præfertur, necnon Ecclesiarum quomodocumque a dicto Hospitali dependentium fabricas libera, & liberas, exempta, & exemptas, sicut per Prædecessores Nostros Romanos Pontifices fuisse, ita modo esse declaramus, & volumus.

Privilegium extranēdi blada pecun. &c. absq; datio tribuit.

§.64. Addentes quod præfati Magister, & Conventus, Priores, bajulivi, præceptores, aut quicumque alii ex dicti Hospitalis fratribus per quoscumque locorum, aut terrarum dominos, tam spirituales, quam temporales, etiam si regali dignitate præfulgeant, etiam in terris S. R. E. (sicut alias per suas olim Paul. III. Prædecessor Noster concesserat) ab extractione frumenti, ordei, & vini, olei, leguminum, & quorumvis fructuum, atque etiam pecuniarum ex prioratibus, bajuliviaribus, commendis, membris, domibus, grangiis aliisve prædicti Hospitalis locis provenientium nullo umquam modo impediri possint, quo minus præfata omnia pro sua possessorum voluntate in quæcumque fidelium loca ab omni pedagio, datio, seu tracta, quæ dicitur, libera, & exempta valeant asportare, & bona etiam patrimonialia, Magistri, bajulivorum, priorum, præceptorum, & fratrum, ac aliarum personarum hujusmodi, tam acquisita, quam in posterum acquirenda, aut illis quovis modo etiam ex concessione Apostolica, vel Magistrali pertinentia ex die emissæ per eosdem Magistrum, bajulivos, priores, præceptores, fratres, & personas, professionis, ut præfertur, ab omnibus decimis, & aliis oneribus libera, immunia, & exempta existant.

Priores, & præceptores infra limites sua jurisdictionis veros ordinarios declarat.

§.65. Et ipsi Magister, ac Conventus, necnon Prior Ecclesiæ, aliique Priores, & præceptores intra limites suarum jurisdictionum, & administrationum veri Ordinarii juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum existant, & esse censeantur. Ac beneficia Ecclesiastica ad præsentationem, seu collationem bajulivorum, priorum, præceptorum, & Hospitalis hujusmodi suffragari debere decernimus. Ita quod Presbyteri sæculares illa ad præsens in commendam, seu alias quomodolibet obtinentes, commendæ hujusmodi cedere, aut

aut illa alias dimittere nequeant, nisi de consensu eorum, ad quos præsentatio, seu collatio spectat, & in favorem dicti Hospitalis, seu personarum, quæ habitum per fratres cappellanos ejusdem Hospitalis deferri solitum suscipiant, & professionem per eos emitti solitam emittant: nec illa deinceps ipsi, nisi infra sex menses a die intimationis habitum ipsius religionis susceperint, & regularem professionem infra alios sex menses emiserint, possidere possint, & si secus fiat, aut cessionem, seu resignationem hujusmodi, ac de dicti Ordinis beneficiis etiam in manibus nostris in futurum fieri contingat, hujusmodi cessiones, resignationes, & provisiones nullius sint roboris, vel momenti, nisi in illis expresse dicatur, & de consensu Magni Magistri, & de illis juxta formam privilegii dictæ religionis provideatur.

Indulgentias Ordini concessas approb.

§.66. Ac quascumque indulgentias, & peccatorum remissiones hactenus eis per Prædecessores nostros concessas, & præsertim Sixti IV. de plenaria indulgentia, semel in vita, & in mortis articulo, pro eis eorumque servitoribus, & ministris pugnantibus, ac Honorii III. de alia plenaria pro his, qui eis manus porrexerint adiutrices, ac Clementis VII., & suorum Prædecessorum de quadraginta annis, & totidem quarantenis, ac septima parte iniunctæ pœnitentiæ pro visitantibus eorum Ecclesias, & oratoria ubicumque existentia, & manus porrigentibus adjutrices in singulis secundis, quartis, & sextis feriis Quadragesimæ & capitis jejuniorum, ac festi Sancti vocabuli dictarum Ecclesiarum. Necnon Clementis V. quo ad facultatem super votis (Terræ Sanctæ, & castitatis dumtaxat exceptis) ac super usuris, rapinis, & male ablatis, vel acquisitis, quorum domini certi non reperiuntur, & indistincte relictis in ultimis voluntatibus pro sustentatione pauperum, ac super Divinis Officiis, & Horis Canonicis omissis, componendi, & absolvendi. Ac Urbani etiam Prædecessoris, quoad confratrias dicti Ordinis pro colligendis eleemosynis semel in anno admittendas, & aliis confratribus non postponendas confirmamus, & approbamus.

Beneficia Ordinis non in tit. perpetui beneficii, sed ad nutum concedi jubet.

§.67. Et insuper cum prioratus, bajuliviæ, præceptoriæ, domus, & alia beneficia Hospitalis hujusmodi, eorumque bona omnia præfato Hospitali inserviant, & quodammodo unita sint, & pro tempore existens Magister, & Conventus Hospitalis hujusmodi plenam in ea jurisdictionem habeant, prioratus, bajulivias, præceptorias, domos, conventus, monasteria, & alia beneficia hujusmodi de cetero ex personis illa obtinentibus vacare non posse, sed cedentibus, vel decedentibus illorum pro tempore possessoribus, ea uni, seu pluribus, non in titulum perpetui beneficii Ecclesiastici, sed tamquam manualia ad nutum, seu amovibiliter juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum concedi, & assignari debere.

Rem judicatam M.Magistro, & Conventui non citatis non præjudicare decernit.

§.68. Et per quamcumque rem judicatam Magistro, & Conventui præfatis, nisi ipsi specialiter ad causam vocati fuerint, super jurisdictione prædicta, & sua civili eorum possessione præjudicari, aut præjudicatum censeri non posse, sed eos semper, re judicata hujusmodi non obstante super possessorio hujusmodi agere, & de spolio dare posse.

Personas religionis in causis ipsius, testes aliis deficientibus recipi mandat.

§.69. Ipsosque Magistrum, Priores, Bajulivos, Præceptores, Milites, Fratres, personas, vassallos, subditos, & servitores in ipsius Hospitalis, & Religiosorum causis in omni judicio, & contra quoscumque, ubi aliæ probationes non existunt, etiam juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum in testes adhiberi.

M. Magistro Priores, &c. quoscumque Fratres delinquentes ubique capere posse concedit

§.70. Necnon Magistrum, & Conventum, quoscumque, & singulos Priores, Bajulivos, Castellanum, Empostæ, suorum Prioratuum, Bajuliviarum, & Castellaniæ Fratres, seu Religiosos delinquentes, vel inobedientes cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentes, etiam si quavis etiam Apostolica exemptione fungerentur, in quocumque loco quantumvis privilegiato, & quavis etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum, etiam Ecclesiasticorum Curia, per se, aut suos officiales, & ministros capere, & incarcerare, ac captos a se, vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale prædictum per Magistrum, & Conventum prædictos juxta eorum Constitutiones, & stabilimenta puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere libere, & licite posse. Ac tam Ecclesiasticos, quam Sæculares Officiales, & Locorum potestates, ad eisdem Magistro, & Conventui, Prioribus, Bajulivis, & Castellano in præmissis assistendum, ac auxilium, consilium, favorem, & juvamen præstandum sub excommunicationis, & aliis sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis teneri, & obligatos fore.

Hujus bullæ, & privilegiorum transumptis credi jubet.

§.71. Necnon præsentium, & quorumcumque privilegiorum Apostolicorum eis hactenus concessorum, & in posterum concedendorum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis plenam, & eam quæ præsentibus adhiberetur, fidem in judicio, & extra adhiberi debere decernimus.

Ejus, & mandatorum M. Mag. & Conventus publicationem omnes arctare decernit.

§.72. Ac volumus, quod tam præsentium, quam aliarum quarumcumque literarum Apostolicarum, seu earum transumptis, ac mandatorum Magistri, & Conventus prædictorum publicatio, & affixio, in singulis Prioratibus, Bajuliviatibus, præceptoriis, membris, & beneficiis dicti Ordinis factæ perinde arctent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factæ essent, facta in primis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Habitum extra Conventum suscipientes, aut beneficia, &c. possidentes infra annum non comparentes in Cõ-

§.73. Et nihilominus statuimus, ac dictis Magistro, & Conventui perpetuo concedimus, quod si quisquam Priorum, Bajulivorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum dicti Hospitalis Crucem, vel habitum extra dictum Conventum a Romano Pontifice,

ventu, privari posse concedit.

fice, vel de ejus licentia receptum gestans, intra annum postquam illam susceperit, aut sibi de Prioratu, & Bajulivia, Præceptoria, officio, vel beneficio Hospitali hujusmodi provisum, vel alias in ejus favorem dispositum fuerit. Ac quicumque alius dicti Ordinis beneficium, vel pensionem obtinens, aut fructus percipiens, quandocumque pro servitiis Religionis, aut alias evocatus, seu in solutione jurium communis ærarii morosus fuerit, coram dictis Magistro, & Conventu personaliter non comparuerit, & obedientiam, aliaque jura debita eisdem Magistro, & Conventui non præstiterit, eo elapso habitu, dignitate, administratione, & beneficio, ac quocumque honore, & officio juxta alias formas stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum, eo ipso careat, privatusque censeatur, seu, si videbitur, privari possit. Nec ulla hujus statuti derogatio, aut exemptio, realis, vel personalis, seu alia gratia præservativa, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, quomodolibet pro tempore facta, seu concessa contra præmissa valeant, nec Magister, & Conventus præfati illis parere teneantur, sed illis non obstantibus de Prioratu, Bajulivia, Præceptoria, dignitate, officio, vel beneficio, si aut per privationem hujusmodi vacante, juxta stabilimenta, & alia præmissa libere disponere, aut illa alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos Antianitatis, vel alio jure pertinet, acceptari possint.

Prædictis certo tantū modo derogari posse declarat.

§.74. Decernentes præsentibus, & in eis contentis omnibus, nonnisi eisdem modo, & forma, quibus, in literis Leonis, Clementis, & Pauli Prædecessorum prædictorum concessum est, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri.

Clausulam sublata, &c. apponit.

§.75. Et sic in præmissis, omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, tam in dicta Curia, quam extra eam pro tempore deputatos (sublata eis, & eorum cuilibet quavis alias circa præmissa judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super præmissis omnibus, & singulis a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat.

§.76. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Toletanensi, & Episcopo Parisiensi, ac pro tempore existenti Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Regenti, seu generali Auditori, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri, Priorum, Bajulivorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, easque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos ipsæ præsentes literæ concernunt, illis pacifice gaudere. Non permittentes eos desuper contra præsentium tenorem quomodolibet molestari. Contradictores, & rebelles quoslibet per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac quoscumque, quorum intererit, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summarie de non tuto accessu, citando, ac quibus, & quoties inhibendum fuerit, etiam simili edicto, ac sub eisdem pœnis, & censuris inhibendo, ipsasque censuras, & pœnas Ecclesiasticas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§.77. Non obstantibus præmissis, ac dicti Bonifacii Prædecessoris, qua cavetur, nequis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices a Sede præfata deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dicti Hospitalis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, etiam Ordinariis præfatis, & quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, locis, & personis cujuscumque dignitatis, status, vel conditionis existentibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus eorum, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, Kal. Julii, Pontificatus nostri anno I.

D.P. An. I. die 1. Julii.

XII.

De residentia Episcopali, residentiumque privilegiis, & non residentium poenis.

In Const. In suprema, *quibus alias quoque pœnas imposuit, ibi videas.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Causa istius constitutionis.

DE salute gregis Dominici Nobis ex alto commissi, attentius cogitantes, ad ea libenter intendimus, per quæ grex ipse continua suorum cum eo residentia Pastorum præservetur a noxiis, & in devium prolabens, ad rectitudinis tramitem reducatur, ut Pastores ipsi, residentiam ipsam prout tenentur, commodius facere, ac circa ipsius gregis curam libentius, ac ferventius invigilare, & illum ab errorum præcipitiis præservare, ac in fide orthodoxa, & devotione nostra continere valeant, opem, & operam efficaces impendimus, prout rerum, & temporum qualitate pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Episcopi absentes redeant ad eorum Ecclesias.

§.1. Hinc est, quod Nos Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, universos, & singulos venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, ab Ecclesiis, & Diœcesibus suis absentes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub interdicti ingressus Ecclesiæ pœna, eo ipso, absque alia declaratione incurrenda, districte præcipiendo monemus, ut omnibus postpositis quantocitius, in Romana Curia videlicet moram trahentes, intra unum, extra eam vero in Italia intra duos, extra vero Italiam existentes, intra quatuor menses a die publicationis præsentium in locis infrascriptis faciendam computandos, se itineri committere, & legitimis itineribus ad Ecclesias, seu Diœceses suas proficisci, & sese personaliter conferre, ac ibidem, ut tenentur, residere, & Pastorale officium exercere debeant.

Inobedientes, & non residentes pœnas hic expressas incurrant. *Quas pœnas imposuit concil. Trident. Sess.6. cap.1. de Ref.*

§.2. Si quis autem a Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocumque titulo, nomine, seu jure commissa, quacumque illi dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeant, legitimo impedimento, seu justis, & rationabilibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam Diœcesim morando abfuerit, quartæ partis fructuum unius anni Fabricæ Ecclesiæ, & pauperibus loci per Superiorem Ecclesiasticum applicandorum pœnam ipso jure incurrat. Quod si per alios sex menses in hujusmodi absentia perseveraverit, aliam quartam partem fructuum similiter applicandam eo ipso amittat, crescente vero contumacia, ac severiori sacrorum Canonum censuræ subiiciatur, Metropolitan. suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitan. vero absentem Suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus Ecclesiæ ipso jure incurrenda, infra tres menses, per literas, vel Nuncium Rom. Pontifici denunciare teneatur, qui in ipsos absentes, prout cujuscumque major, aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animadvertere, & Ecclesiis ipsis de Pastoribus utilioribus providere poterit, sicut in Domino noviter salubriter expedire.

Obedientes, & residentes potiuntur privilegiis infrascriptis ut videlicet, citari non possint ad comparendum in Rom. Cur. nisi de commissione Papę.

§.3. Eosdem autem Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, & Episcopos mandatis nostris parentes, & apud suas Ecclesias, seu in earum Diœcesibus personaliter residentes, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, ut liberius, & commodius eorum officio fungi valeant, & eorum cuilibet, ut quando resederint, etiam prætextu quorumcumque delictorum, & excessuum atrociorum, etiam hæresis, & læsæ Majestatis criminum per eos quomodolibet commissorum, ad comparendum personaliter in Romana Curia per quoscumque Judices ordinarios, vel delegatos, etiam S. R. E. Card. nisi vigore specialis commissionis manu nostra, vel Rom. Pontificis pro tempore existentis signatæ, trahi, aut citari non possint, nec debeant, atque aliter factas citationes, & censuras in eis appositas ac inde secuta quæcumque nulla, & irrita, ac nullius roboris, & momenti fore, ac eos minime afficere, aut arctare statuimus, & ordinamus.

Exemptique sint à solutione decimarũ, &c.

§.4. Necnon eos, & eorum quemlibet ab omnibus, & singulis decimis, subsidiis, & aliis oneribus ordinariis, & extraordinariis quomodolibet nuncupatis, per Nos, & Successores nostros Romanos Pont. pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac etiam consistorialiter etiam ad instantiam Regum, & Principum, quomodolibet, & ex quavis etiam quantumvis urgentissima, justissima, ac pia, & necessaria causa, etiam pro defensione fidei Catholicæ, ratione dictarum Ecclesiarum nunc, & pro tempore impositis, illorumque solutione, auctoritate Apostolica, tenore præsentium ex simili scientia penitus, & omnino eximimus, & liberamus, nec ad id a dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus S. R. E. Camerario, necnon Cam. Apost. Thesaurario, Præsidentibus, & Clericis, ac decimarum, subsidiorum, & aliorum onerum hujusmodi Collectoribus, & Subcollectoribus, seu Exactoribus, & Commissariis ad id pro tempore deputatis, etiam vigore quorumcumque privilegiorum, indultorum, & literarum, etiam præsentibus derogantium, ac illarum totum tenorem de verbo ad verbum exprimentium, eis quomodolibet concessorum, & concedendorum, cogi, seu compelli, & ob non solutionem hujusmodi aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere posse decernimus. Illisque, & quibusvis aliis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub nostræ indignationis, necnon excommunicationis, aut suspensionis, ac privationis suorum officiorum, & beneficiorum, quæ obtinent, & pro tempore obtinebunt, eo ipso incurrendis pœnis, ne eosdem Episcopos, Archiepiscopos,

pos, Primates, & Patriarchas sic in dictis Ecclesiis, vel earum Diœcesibus residentes, quamdiu in illis resederint, ut præfertur, ad solutionem decimarum, subsidiorum, & onerum præfatorum cogere, ac propter illorum non solutionem excommunicationis, aut alias sententias, censuras, & pœnas promulgare quoquomodo audeant, seu præsumant, districtius inhibemus.

Jurisdictionẽ quoq; habent contra ClericosSæculares, & etiam Regulares extra claustra degentes quomodolibet exemptos.

§.5. Et insuper eisdem Episcopis, Archiepiscopis, Primatibus, & Patriarchis sic, ut præmittitur, residentibus, ultra privilegia, & indulta eis per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac Sedem Apostolicam, & Generalia Concilia, & Cancellariæ Apostolicæ Regulas concessa, quæ in suo robore permanere volumus, tamquam a dicta Sede delegati in quibuscumque civilibus, criminalibus, vel mistis causis contra quoscumque clericos sæculares particulares, ac etiam extra eorum Monasteria, seu regularia loca degentes regulares quomodolibet exemptos auctoritate nostra procedere, & causas ipsas cognoscere, fineque debito terminare, ac quidquid terminaverint exequi, & observari facere, ipsosque exemptos pro tempore delinquentes juxta eorum excessus, & delicta punire, corrigere, & omnem jurisdictionem in eos exercere, omniaque alia, & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, opportuna, quæ Nosmet facere, exercere, & exequi possemus, in omnibus, & per omnia facere, exercere, & exequi libere, & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, ac facultatem auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus.

A Decretis ante definitivam, & ubi agitur de correctione morum appellatio non admittitur.

§.6. Decernentes ab eorum ordinationibus, interlocutionibus, & decretis ante definitivam sententiam, vel vim definitivæ habentem, & ubi agetur de morum correctione, nullatenus etiam ad Nos, & Sedem Apostolicam appellari posse, & nihilominus per appellationes quascumque contra præsentium tenorem quomodolibet interpositas minime causas devolvi, aut etiam per quasvis inhibitiones etiam cum quibusvis censuris, & pœnis, eis a quibusvis Judicibus ordinariis, vel delegatis forsan faciendas illarum ulteriorem cognitionem, & expeditionem, & ubi de morum correctione agetur, etiam legitimam executionem minime impediri, aut censuris, & pœnis hujusmodi ligari, aut irretiri censere.

Decretum irritans.

§.7. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Metropolitan., aut alios Judices, & Commissarios, etiam Palatii Apostolici Auditores, & S.R.E. Card. sublata eis aliter judicandi, interpretandi, aut definiendi potestate, judicari, definiri, aut interpretari debere, necnon irritum, & inane quidquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum istius Constit. deputatio, & facultates.

§.8. Mandantes venerabilibus fratribus nostris Feltren., & Pisaurien., ac Amerin. Episcopis per Apostolica scripta, motu simili, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte eorumdem Episcoporum, Archiepiscoporum, Primatuum, & Patriarcharum, seu, alicujus eorum desuper requisiti fuerint, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eadem auctoritate nostra illos, & eorum singulos omnibus, & singulis præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per eosdem Camerarium, Thesaurarium, Præsidentes, & Clericos, necnon Collectores, & Subcollectores, & Exactores, & Commissarios præfatos, seu quoscumque alios quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per similes censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausula derogatoria.

§.9. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis Cameræ præfatæ statutis, decretis, & declarationibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, exemptionibus, etiam Mari magno, aut alias nuncupatis, Conservatorum deputationibus, & eorum, ac aliis inhibitionibus, quibus dicti Episcopi, Archiepiscopi, & Patriarchæ deferre minime teneantur, sed illis rejectis, ac non obstantibus, in dictis causis, ut præfertur, procedere, & illas jure debito terminare possint, ac literis Apostolicis eisdem Cameræ Camerario, Thesaurario, Præsiden., & Clericis, ac Collectoribus, & Subcollectoribus, & Commissariis, ac exemptis, necnon Regibus, & Principibus præfatis, ac dilectis filiis Archipresbytero, & Capitulo Ecclesiæ nostræ Lateranen. necnon Hospitali nostro S. Spiritus in Saxia de Urbe, & quibusvis aliis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu, & scientia similibus concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & quæ adversus præmissa nemini suffragari posse volumus, contrariis quibuscumque. Aut si Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, vel quibusvis aliis communiter

ter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides. §.10. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula, in quibus fides forsan facienda foret, loca deferri, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod earum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Forma, & effectus publicationis. §.11. Quodque publicatio præsentium cum dimissione copiæ in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ eosdem præfatos, & eorum singulos etiam a dicta Curia absentes, sic ut præfertur, monitos, arctet, & afficiat, perinde, ac si præsentes literæ eis, ac eorum cuilibet personaliter intimatæ forent.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. 1. die 4. Septem. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, Pridie nonas Septembris, Pontificatus nostri Anno I.

XIII.

Reductio ad terminos juris communis, Bullæ Pauli IV. edita super alienationibus, & locationibus bonorum Ecclesiasticorum, quod causas pendentes, & futuras. Et licentia revidendi jam decisas.

Hanc Bullam Pauli IV. habes in Tom. IV. Part. I. fol. 319. Injunctum *n.* 111. *ibi videas, quæ dixi in rubrica.*

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio, &c.

Exordium. Provida Romani Pontificis circumspectione, ea quæ certis suadentibus causis emanarunt, ex aliis non minus attendendis rationibus, ad rationis tramitem reducit, prout rerum qualitate digesta salubriter conspicit expedire.

Paul. IV. edidit Constit. de qua hic. §.1. Dudum siquidem felicis recordationis Paulus Papa IV. Prædecessor noster ex certis, tunc expressis, & Nobis notis causis Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine &c. *Omittitur residuum narrativæ, quia Bullam habes in loco cit. in rub.*

Lites autem, & quæstiones multæ ortæ sunt, & quam amplur mi de rigorosa executione d. Constit. Pauli IV. conquerebantur. §.2. Cum autem, sicut accepimus, occasione dictarum literarum, & Motus proprii hujusmodi, diversæ lites, quæstiones, & controversiæ ortæ, ac diversa gravamina, læsiones, perturbationes, & incommoda diversis personis generata, & illata, ac literæ & Motus proprii hujusmodi rigorosæ executioni demandatæ fuerint, in earumdem personarum animarum molestiam non modicam, plurimorum ad Nos quærelæ delatæ fuerint, & in dies deferantur, conquerentium potissimum de rigore, vel potius injustitia literarum, & Motus proprii prædictorum, præsertim facta interpretatione, prout a nonnullis dicitur esse facta, quod contra illos non possit opponi legitima præscriptio temporis, neque compensatio, vel etiam pro melioramentis competens retentio, & pro fructibus bona fide perceptis, & consumptis excusatio, neque fori declinatio, minusque appellatio, aliave juris communis remedia, & quod alienationes factæ a Romano Pontifice solemnitatibus alias a jure requisitis, & etiam ad commodum, & favorem, & ex necessitate Sanctæ Romanæ Ecclesiæ non valeant.

§.3. Nos arbitrantes indemnitati Ecclesiarum per anteriores Canones esse abunde provisum, ac quietem, & tranquillitatem singulorum Christifidelium nostris potissimum temporibus, sinceris exoptantes affectibus, ad tollen. omnem querelarum prædictarum occasionem, literarum, & Motus proprii prædictorum veriores, necnon processuum desuper formatorum, & sententiarum latarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur. Necnon quarumcumque litium desuper forsan motarum, & penden. status, ac merita, ac nomina, & cognomina judicum, & collitigan. præsentibus pro expressis habentes, volentes, consideratione etiam dilectorum filiorum Populi Romani ubi propter literas, & Motum proprium prædictorum novitates nullæ factæ esse dicuntur, literas, & Motum proprium hujusmodi, quoad penden. & futuras causas, ac si umquam emanassent ad jus commune, & terminos, & viam juris communis, & ex certa nostra scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine omnino reducimus, revocamusque, cassamus, & annullamus, ac viribus vacuamus. Ideo hic Pont. illam Constit. reducit ad terminos juris comunis, quoad causas pendentes, & futuras.

§.4. Quo vero ad eas causas, in quibus literarum, & Motus proprii prædictorum ad sententiæ prolationem est processum, illos, contra quos est sententiatum, si sint propterea censuris Ecclesiasticis irretiti, a censuris hujusmodi absolvimus, concedimusque, & volumus, quod etiam si ab eisdem sententiis non appellaverint, aut interpositæ per eos appellationes desertæ remanserint, ac etiam ad earumdem sententiarum executionem processum fuerit, possint nihilominus, firma remanente executione jam facta, pro eorum, & cujusque eorum libito voluntatis super sententiarum executionumque hujusmodi, & quorumcumque inde secutorum injustitia, & nullitate coram suis competen. ordinariis sive specialiter delegatis Judicibus agere, & expediri in causis, quæ ipsis secundum juris communis dispositionem, posthabitis Bulla, & motu proprio prædictis procedi, & sententiari, & definiri debeat, ita ut si hujusmodi sententias cum inde secutis a dictis Ordinariis, vel Judicibus specialiter delegatis per viam nullitatis, vel injustitiæ revocari con- Quo vero ad decisas, absolvit condemnatos à censuris, & causas mandat revideri secundũ juris communis dispositionem.

contigerit, etiam quod unica sententia sit in favorem priorum possessorum executioni demandetur, firma manente appellatione, quoad caput devolutivum.

Decretum irritans.

§.5. Et ita per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Cardinales, sublata, &c. Irritum quoque &c. Judicari, & definiri.

Forma, & effectus publicationis.

§.6. Præsentiumque (quas vim legis in perpetuum habere volumus) solam signaturam sufficere, & postquam per Cursores in locis consuetis more solito publicatæ fuerint, statim omnes afficere, & earum transumptis unius ex dilecti filii nostri in Alma Urbe Vicarii Judicibus manu subscriptis, ejusdemque Vicarii sigillo obsignatis, non minus quam ipsis originalibus credi, & fidem adhiberi decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis renunciationibus, & non contravenien. obligationibus desuper factis, etiam juramento, quod quoad hoc relaxamus, vallatis privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis decretis, etiam Motu proprio, & scientia similibus quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus, & singulis in literis latiss. extenden. etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Papæ subscrip. D. P. An.1. die 11. Sept.

Fiat Motu proprio I.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Tertio Idus Sept. Anno I.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1560. Indict.3. die vero 24. mensis Septembris Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno I. retroscriptæ literæ affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, ac Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancell. Apost. valvis, seu portis tamquam locis ad similia facien. juxta ipsarum literarum tenore per Nos Jacobum Carra, & Nicolaum de Matthæis Cursor.

Joannes Magnus Mag. Curs.

XIV.

Forma contrahendi in Statu Ecclesiastico Societates Officii nuncupatas.

Aliam ediderat dispositionem Paulus IV., ut supra in ejus Constitut.VIII. Inter ceteras *fol.325.prout aliam quoque edixerat Leo X. die 16. Jan. 1514. sed Leonis Bullam veluti in totum antiquatam volens prætermisi.*

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Paulus IV. tradidit formam contrahendi societates Officiorũ nuncupatas, ut in ejus Constit. *Inter ceteras.*

CUm sicut accepimus felic. rec. Paulus Papa IV. Prædecessor Noster, certis tunc expressis causis motus, quod nullus tam in Curia, quam in tota ditione Ecclesiastica Officialis cujuscumque status, gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, & præeminentiæ existeret, tunc, & pro tempore aliquam societatem super aliquo, seu aliquibus ex Officiis ad tunc suam, seu Sedis, aut Cameræ Apostolicæ, seu Camerarii, Vicecamerarii, Pœnitentiarii Majoris, & causarum Palatii Apostolici Auditoris, dispositionem quomodolibet pertinentibus, quæ vendi consueverunt per eum obtinentes pro tempore cum aliqua alia persona, seu personis, Communi, Collegio, seu Universitate, nisi præcedente Signatura ab eo, seu Romano Pontifice pro tempore existen. obten. in qua pacta, & conventiones partium exprimi deberent, pro cujus expeditione, & certa advocatione medium pro centenario quolibet scutorum, seu ducatorum cogeretur solvere, inire præsumeret, & societates aliter quam sic initæ non valerent, & earum prætextu agi non posse, & forsan alia, tunc expressa sua Constitutione Motu proprio sub Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo quinquagesimoquinto, nonis Octobris, Pontificatus sui Anno I. statuerit, & ordinaverit, prout in ea latius continetur, & habetur.

Hic Pont. ex causis hic relatis eam revocat. *Adverte quod non intelligitur revocata in ver. s.* Nos cupientes, *ut patet etiam ex lectura hujus Bullæmet.*

§.1. Nos considerantes sicut fideli relatione percipimus, quod ex hujusmodi Constitutione multæ, & diversæ tam nostræ Almæ Urbis, quam ditionis Ecclesiasticæ, & extra eam personæ, quæ aurum, pecunias in societatibus Officiorum hujusmodi contrectare solitæ erant, ea prohibitione uti re nova territæ earum societates, quæ in notabili numero, & ingenti pecuniarum summa existebant, statim disdixerunt, & revocarunt, ad exactionemque pecuniarum sic in societatibus datarum agere, & Officiales, eorumque fidejussores cogere cæperunt, & enixe institerunt, quo factum est, ut Officiales ipsi, & eorum fidejussores, tum etiam ob mala tempora, quæ intervenerunt, prompta, non habeant, quam restituerent, pecuniam, nec ab aliis propter hujusmodi Constitutionis difficultatem pecunias in societatem reperirent, eorum officia, seu bona alia viliori etiam pretio vendere, & alienare, vel pecunias alias sub gravioribus etiam illicitis usuris capere, vel potius, quod pluribus contigit, decoquere, & ab Urbe aufugere, & sic creditores defraudare omnino cogerentur, ob quod gravia damna, & incommoda tam Urbi, quam ipsis particularibus Officialibus, & personis illata fuerint, quæ etiam hodie sustinent. Cupientes, quantum cum Deo possumus, his malis obviare pro tempore futuro, ac Officiales ipsos, & alios interesse putantes ab hujusmodi gravibus, & damnatis usuris condebitis exactionibus liberare. Supplicationibus dilectorum filiorum nostrorum Populi Romani, & Conservatorum Almæ Urbis nostræ super hoc Nobis porrectis inclinati, eisque instantibus, & cum eis more pii patris benigne agere volentes, Motu simili ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine dictam Constitutionem per dictum Paulum Quartum, ut præmittitur, factam, cum omnibus in ea appositis clau-

clausulis, cujus tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis haberi volumus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro cassatis, irritis, & annullatis haberi volumus, illamque viribus tempore futuro penitus evacuamus.

Novámq. dispositionem inducit.

§.2. Volentes, & auctoritate nostra decernentes, quod de cetero ipsis Officialibus super tamen eorum Officiis societates quascumque cum pactis tamen licitis, & honestis, prout, & quemadmodum ante constitutionem præfatam solitum erat, etiam nulla a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existent. desuper expedita Supplicatione, seu Signatura, non tamen ultra valorem Officiorum, super quibus illas fieri contingeret, ita quod ad requisitionem secum societates contrahentium, teneantur in ipso contractu specialiter exprimere alias societates super eodem Officio contractas, si quæ sint, & si eas falso negaverint, vel expresserint in toto, vel in parte, pœnam privationis officiorum ipsorum, super quibus Societates hujusmodi contractæ fuerint, sine tamen præjudicio creditorum, quatenus aliunde illis satisfieri non possit, ipso jure incurrant. Et nihilominus, tam ipsi, quam fidejussores desuper præstiti ad satisfactionem societatum, & debitorum desuper contractorum teneantur, & obligati existant, facere, & inire, ac pecunias recipere, & contractus desuper celebrare, qui alias tamen legitime initi, validi, & efficaces existant, & executioni demandari debeant, libere, & licite possint, & valeant, licentiam, & facultatem concedimus per præsentes.

Contrariis derogat.

§.3. Dicta Constitutione ceterisque in contrarium quomodolibet facientibus non obstantibus quibuscumque, præmissorum omnium, & aliorum hic forsan necessario exprimendorum tenores pro plene, & sufficenter expressis habentes.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

X V.

De solemnitatibus observandis in venditionibus, & locationibus bonorum, & jurium Cameræ Apostolicæ.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Exordium.

CUm in alienationibus rerum ad Ecclesias, & Fiscum pertinentium nonnulla sint a jure specialius disposita, ne Ecclesiæ, & Fiscus per malignitatem hominum gravius lædantur, eaque maxime in rebus ad Romanam Ecclesiam, quæ ceterarum est Caput, & ejus Cameram Apostolicam pertinentibus observari conveniat, quorum omissionem plerumque damnosam fuisse, experientia rerum magistra docente, compertum est.

Qua solemnitates observentur, in alienationibus, & locationibus bonorum Camer.

§.1. Idcirco Nos præfatæ Romanæ Ecclesiæ ejusque Cameræ Apostolicæ indemnitati, ex nostri officii debito consulere volentes, Motu simili, & ex certa scientia, hac in perpetuum valitura Constitutione statuimus, & ordinamus, ut de cetero in omnibus venditionibus, locationibus, & alienationibus Thesaurariarum, dohanarum, gabellarum, aliorumque jurium, bonorum, & reddituum quorumcumque tam in Alma Urbe nostra, quam in aliis Provinciis, Civitatibus, & locis nostræ, & S. R. E. ditioni subjectis ad prædictam Cameram quomodolibet pertinentium per eandem Cameram, seu ab ea deputatos, & deputandos ad quantumcumque, longum, seu breve tempus faciendis, debitæ, & de jure requisitæ solemnitates, tam quoad publica edicta, cum expressione locorum, & dierum, in quibus hæc fieri debebunt emittenda, & licitationes, & subhastationes cum temporis a jure, seu Judicis arbitrio statuti præfixione, necnon plus offerentibus deliberationes, quam quoad cetera circa rerum Fisci alienationes deposita, observari debeant.

Aliterque factę nulla sint.

§.2. Et aliter factæ venditiones, locationes, seu alienationes rerum hujusmodi non valeant, nulliusque roboris, & momenti existant, sed per eamdem Cameram revocari, ipsæque res sic alienatæ cum fructibus inde perceptis repeti, & aliis vendi, seu locari possint, & debeant, sicque per quoscumque Judices etiam Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales judicari, & declarari debere, sublata eis aliter judicandi, & declarandi facultate, irritumque, & inane quicquid secus a quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Fraudulentæ pactiones damnantur.

§.3. Et ne in hujusmodi subhastationibus faciendis fraus aliqua fieri valeat, omnibus, & quibuscumque res præfatas emere, vel conducere volentibus, ne cum aliis quibuscumque pacta, seu conventiones, ut illi minora pretia offerant, & licitentur, seu aliquam super præmissis Societatem, seu conventiculam occultam in præjudicium prædictæ Cameræ ineant, sub nullitatis, & invaliditatis omnium per eos in præmissis mediante fraude hujusmodi gerendorum, ac excommunicationis majoris, & decem millium ducatorum auri eidem Cameræ applicandorum pœnis districtius inhibemus.

Executorum hujus Bullæ deputatio.

§.4. Mandantes dilectis filiis Guidoni Ascanio S. Mariæ in Via-lata Diacono Cardinali, nostro, & S.R.E. Camerario, ac prædictæ Cameræ Præsidentibus, Clericis, ut præsentes, quarum solam signaturam nostram, etiam absque datæ appositione, regula Cancellariæ nostræ forsan contraria non obstante, sufficere volumus, in libris Cameræ registrari, ac in eisdem literis contenta omnia, & singula inviolabiliter observent, & a quibuscumque aliis observari mandent, & faciant cum effectu.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Camerario, & Clericis, & Cameræ Apo-

Apostolicæ quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores, &c. quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Papæ subscr. Placet, & ita Motu proprio statuimus, & mandamus I.

D.P. An.I. die 16. Sept. Datum Romæ apud S. Marcum 16. kalendas Octobris Anno primo.

Admissio in Cam. Apost. *Registrata lib. 35. fol. 253. die 15. Novembris 1560. admissæ, & registratæ ex decreto Cameræ collatæ, & concordatæ.*

Hieronymus de Tarano.

XVI.

Ex Rainaldo continuat. Annal. opus posthum. t. XXII. Erectio Ducatus Brachiani, pro Paulo Jordano Ursino, & Successoribus.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Familiæ Ursinæ erga Sedem Apostolicam merita. §.1. CUM Domus, & nobilis Familia Ursina inter antiquas Almæ Urbis nostræ Domos, & Familias admodum illustris existat, Sedi, & Romanæ Ecclesiæ prædictæ semper devota fuerit: ex eaque non solum felicis recordationis Nicolaus Papa Tertius, multique ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sed multi quoque Domicelli priscæ illius virtutis Romanę Alumni in egregios armorum Duces evaserint, fortemque, & memorabilem dictæ Sedi operam tam in Bellicis, quam in Domesticis, aliisq. rebus strenue navaverint, ac propterea, & ex certis aliis animum nostrum moventibus causis Domum prædictam, ac dilectum filium nobilem virum Paulum Jordanum Ursinum Romanum Primarium ejusdem Domus, & Familiæ Ursinæ virum, ejusque posteritatem specialis gratiæ favore prosequi volentes ex Motu proprio &c. Brachianum &c., in perpetuum, & nobilem Ducatum, cum jurisdictione, Imperio, & gladii potestate, & privilegiis, prærogativis, signis, & insigniis ad perpetuum, & nobilem Ducatum pertinentibus Apostolica auctoritate, & certa scientia tenore præsentium erigimus, & instituimus &c.

Datum die 7. Octob. 1560. Pont. An.I. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, VII. Idus Octobris Pontificatus nostri Anno I.

XVII.

Judices causarum Beneficialium, vel Criminalium privationem Beneficiorum concernentium, eorumque affines, & familiares, beneficia illa impetrare non possint.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causa Constitutionis. CUpientes unicuique justitiam, prout par est, æqua lance ministrari, & omnem delinquendi occasionem ab ipsius justitiæ Ministris, præsertim Judicibus in beneficialibus, ac etiam criminalibus privationem beneficiorum Ecclesiasticorum concernentibus causis, tam a Sede Apostolica, ac ejus Legatis, & Vicelegatis, quam alias quomodolibet, & a quibuscumque pro tempore deputatis, seu ad quos illarum cognitio, tam de jure, quam de consuetudine, etiam ratione eorum, quæ obtinent, officiorum, & alias quomodolibet pertinet, & pertinebit, seu quibus causæ ipsæ tam Apostolica, quam alia auctoritate commissæ sunt, & pro tempore committentur, penitus removeri, ac eorum fraudibus obviare, & animarum saluti, quantum cum Deo possumus, salubriter consulere.

§.1. Ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus quoscumque Judices, etiam S.R.E. Card. necnon causarum Palatii Apost. Audit., seu Locaten., & utriusque, vel alterius Signat. Refer., & quosvis alios etiam Archiepiscopali, Patriarchali, aut alia majori dignitate etiam Legationis munere fungentes, ad audiendum, cognoscendum, & decidendum causas super quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis Ecclesiasticis, tam in Romana Curia, quam extra eam quomodolibet hactenus motas, etiam privationem earumdem concernentes, & in futurum movendas, tam alia Sede, ejusque Legatis, seu Vicelegatis prædictis, ac tam Apostolica, quam ordinaria, aut alia auctoritate, & a quibusvis in dicta Curia, & extra eam, vel alias ubilibet pro tempore duputatos, seu ad quos similium causarum decisio, seu qualiscumque cognitio etiam quomodolibet, ut præfertur, spectat, & spectabit in futurum, aut quibus illas quovis modo audiendas, cognoscendas, & decidendas, & ut præfertur, alias committi contigerit, necnon eorumdem Cardinalium, Auditorum, Locatenentium, Referendariorum, & aliorum, ut præfertur, qualificatorum Judicum hujusmodi nepotes, consanguineos, affines, procuratores, sollicitatores, ac domesticos, vel familiares, cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, & etiam ex quorum sententiis privationes Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, & beneficiorum hujusmodi, aut alias emanaverint, ac emanabunt, eorum per privationem eamdem, aut alias quomodolibet occurrenda vacatione, nullo umquam tempore a Nobis, seu Sede, aut aliis Legatis prædictis, vel quibusvis illorum ordinariis collatoribus impetrare, aut ab aliis impetrari, seu sibi conferri, & de illis provideri facere quoquomodo posse, seu debere, sed illos penitus ad illa in posterum obtinenda inhabiles fore, & esse, ac quascumque impetrationes sic ab eis, etiam ut præfertur, qualificatis, necnon collationes, & provisiones, ac quasvis alias dispositiones, aut alias concessiones de Ecclesiis, Monasteriis, Prioratibus, & beneficiis hujusmodi etiam per Nos, aut Prædecessores nostros etiam motu, & potestatis plenitudine similibus hactenus quomodo-

Judices causarum Beneficialium, eorumque affines & familiares beneficia illa impetrare non possint.

modolibet factas, & in posterum faciendas, nullas, irritas, & inanes, nulliusque roboris, & momenti existere, nullumque per illas eis jus quæsitum fuisse, fore, aut esse, seu dici, vel censeri, ac de annali, & triennali possessore, aut alias Cancellariæ Apostolicæ regulas, seu alias Constitutiones eis adversus præmissa nullatenus suffragari posse, sed illos eis sic impetratis omnino privatos, & ab eis amovendos esse, prout Nos harum serie privamus, & amovemus, ac privatos, & amotos esse denunciamus.

Decretum irritans.

§.2. Et ita per eosdem Cardinales, Auditores, Locatenentes, ac alios quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata &c. judicari &c. debere, irritum quoque &c. decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus, si opus sit, de non tollendo jure quæsito, & aliis quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis &c. etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis in genere, vel in specie etiam juramento &c. ac motu, scientia, & potestatis plenitudine paribus concessis quibusvis, omnibus in literis latissime exten. etiam si de eis &c. tenores &c. hac vice specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Papæ subscr.

Fiat Motu proprio I.

Repetitio clausularum.

§.4. Cum decreto, declaratione, derogatione, & aliis de ac pro omnibus supradictis, quæ hic pro sufficienter, & ad partes repetitis habeantur latissime exten. perpetuo in forma gratiosa, & si videbitur literæ desuper ad perpetuam rei memoriam cum præmissorum omnium, & singulorum etiam nomen, & cognomen etiam beneficiorum sic impetratorum, eorum qualitatem etiam majoritatis, & principalitatis, & illa impetrantium, in se continentium, etiam si Cardinales, vel alias, ut præfertur, qualificati fuerint, ac temporis detentionis majori, & veriori expressione latissime exten. per Breve nostrum expediri, & in dicta Cancellaria, & alias ubilibet publicari possint, & si videbitur, cum opportuno decreto, quod illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ, latissime extendi possint, seu si videbitur, præsentis motus proprii etiam absque illius registratura, & data, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, quacumque regula, seu Constitutione Apostolica contraria non obstante.

Sola signatura sufficit.

Fiat I.

D. P. An.I. die 11.Octob.

Dat. Romæ apud S. Petrum, quinto Idus Octob. Anno I.

XVIII.

Approbatio, & declaratio jurisdictionis, & indultorum Archipresbyteri, & Judicis causarum Canonicorum, & Capituli B. Mariæ Majoris de Urbe.

Has jurisdictiones vide Tom. IV. Par. I. in Const. XXII. Pauli III. fol. 162. Cum sicut.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Motus proprii sunt Pauli III. indicati in rubr.

Cum sicut accepimus, dilectus filius noster Carolus tit. Sanctæ Praxedis S.R.E. Presbyter Card. Borrhomæus nuncupatus, Basilicæ S. Mariæ Majoris de Urbe Archipresbyter, & dilecti filii ejusdem Basilicæ Canonici, Capitulum, ac Beneficiati, & Clerici, & singulæ personæ præinsertos motus proprios, omniaque Basilicæ hujusmodi privilegia pro illorum subsistentia firmiori, nostri, & Sedis Apostolicæ patricinio, & munimine roborari desiderent.

Confirmatio jurisdictionis, & indultorum cum declaratione quo ad causas criminales.

§.1. Nos Carolo Cardinali Archipresbytero, & Capitulo Canonicis, Beneficiatis, & Clericis, & personis Basilicæ prædictæ ob singularem eorum erga Nos, & Sedem Apostolicam devotionem benigne annuere, ac eos specialis gratiæ favore prosequi volentes. Ac omnes, & singulas causas civiles, & beneficiales, meras, & mixtas, Ecclesiasticas, seu spirituales, & profanas, necnon etiam criminales (citra tamen pœnam sanguinis, & corporis afflictivam) tam inter Canonicos, & Capitulum, ac Beneficiatos, & Clericos, aliasque prædictæ Basilicæ, & alias quascumque personas, cujuscumque status, gradus, dignitatis, & præeminentiæ existentes, de & super censibus, canonibus, pensionibus, responsionibus, & aliis quibuscumque rebus, & bonis ad dictam Basilicam spectan., & pertin., vel jus, aut interesse prædictæ Basilicæ, quomodocumque, & qualitercumque concernen. directe, vel indirecte, quam etiam inter ipsosmet Canonicos, & Beneficiatos, Clericos, Capellanos, & Sacristanos, & alias ejusdem Basilicæ personas, & alios prædictos, & alias quascumque personas, loca, Collegia, & Universitates, ac Communitates super quibuscumque bonis, & pecuniarum summis, rebusque aliis quocumq; nomine nuncupatis, & quomodocumque qualificatis ad dictos Canonicos, Beneficiatos, & Clericos, ac quemlibet eorum quomodolibet spectan. in genere, vel in specie, coram quibuscumque Romanæ Curiæ, seu aliis quibusvis Judicibus, & Locatenen., & Auditoribus, & S. R. E. Card. quomodolibet, & in quacumque instantia penden. in statu, & terminis in quibus reperiuntur, ab eisdem Judicibus, & ex tenore præsentium auctoritate Apostolica motu simili, & ex certa scientia nostra, ad Nos advocantes, præinsertos motus proprios, omniaque alia, & singula privilegia, facultates, exemptiones, libertates, prærogativas, aut dationes, jurisdictiones, auctorita-

ritates prædictæ Basilicæ, necnon ejusdem Basilicæ stylum, mores, consuetudines, statuta, indulta, & gratias, aliasque præfatæ Ecclesiæ, ac Carolo Card. Archipresb. necnon Capitulo, & Canonicis, Beneficiatis, & Clericis prædictis, etiam super collatione quorumcumque beneficiorum Ecclesiasticorum per prædictos, & quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, in genere, vel in specie, & alias quomodolibet concessa, facta, edita, observata, & usu existen., ac desuper signat., ac confectas literas, motus proprios, supplicationes, instrumenta, & alias scripturas, & in eis contenta, ac illorum vigore subsecuta, gesta, & emanata quacumque auctoritate, motu, & scientia similibus tenore præsentium confirmamus, approbamus, & innovamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, omnesque, & singulos, tam juris, quam facti, & solemnitatum defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus, ac singula præmissa, & in præinsertis, aliisque motibus propriis, supplication. literis, instrumentis, & scripturis Basilicæ, Archipresbytero, Capitulo, & Canonicis prædictis, ut præfertur, concessa, & inde secuta quæcumque, valida, & efficacia fore, & esse, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere, & ita per prædictos, & quoscumque alios Judices, &c. omnesque causarum Palatii nostri Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales sublata &c. judicari debere, irritumque &c. decernimus.

Nova eorumdem concessio

§.2. Et nihilominus pro potiori cautela, eadem omnia, & singula eisdem auctoritate, motu, & scientia, & tenore modo, & forma, quibus concessa sunt, de novo concedimus, ac omnes, & singulos prædictos, ut præfertur, & alias quomodolibet pendentes, & ad Nos advocatas, & alias quascumque causas, lites, & quæstiones, molestias, & differentias, ut præfertur, & alias quomodolibet specificat., & qualificatas, modo, & forma præmissis, ac inter Canonicos, Capitulum, Beneficiatos, Clericos, Capellanos, & Sacristas Basilicæ prædictæ, aliasque personas motas, & movendas, active, & passive eidem Carolo Cardinali, & pro tempore existenti Archipresbytero Basilicæ prædictæ, illius Vicecancellario deputato, & deputan., etiam summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, & etiam, si videbitur, quando opus fuerit, manu Regia, alias juxta præinsertorum motuum propriorum tenorem, cum omnibus earum incidentibus, audientibus, cognoscentibus, decidentibus, sineq; debito terminantibus committimus, & mandamus. Cum potestate citandi, & inhibendi &c. in eisdem causis, & qualibet earum, secundum dictorum motuum proprium tenorem procedendi citationesque per Cursorem, seu Mandatarium ad id per Reverendissimum D. Archipresbyterum deputandum, in causis quibuscumque vigore hujusmodi Motus proprii fieri faciendi aliaque faciendi in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Derogatio contrariorum

§.3. Præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis statutisque, privilegiis etiam novissime in favorem Populi Romani concessis, & concedendis, ac cum clausulis derogatoriarum derogatoriis stylo Palatii, & Romanæ Curiæ, ceterisque concessionibus in præinsertis, & quibuscumque aliis motibus propriis concessionibus, non obstantibus contrariis quibuscumque, statum, pro sufficienter expressis haben., cum clausulis opportunis.

Papæ subscr.

Fiat Motu proprio I.

Limitatio dictæ concessionis quo ad indulta.

§.4. Et cum absolutione a censuris, ad effectum, &c. & de confirmatione, approbatione, innovatione, adiectione, suppletione, decreto, nova concessione, commissione, mandato, derogatione, aliisque præmissis, ac supra, quæ hic pro sigillatim repetitis haberi, perpetuo in forma gratiosa latissime extendentes, & si videbitur cum opportuna executorum deputatione qui assistant, &c. sub censur., &c. Cum facultate aggravan., invocato brachii sæcularis auxilio latissime extenden.. Et quod præmissorum omnium, & singulorum, & cognomina Judicum collitigantium status, merita, invocatione, denominationes, annexiones, qualitates nuncupata aliorumque, necessariorum major, & verior, specialis, & expressa fieri possit, in literis expediendi, & de confirmatione privilegiorum tantum, quatenus sint in usu, & decretis Concilii Tridentini non repugnent.

XIX.

Confirmatio Confraternitatis S. Rocchi a morbo Epidemiæ liberatoris in Urbe hactenus institutæ, & ab Alexandro VI., & Leone X. nonnullis privilegiis decoratæ, cum aliarum Indulgentiarum, & gratiarum concessione. Et judicis ad suarum causarum cognitionem deputatione.

Has Indulgentias moderatus est, & alias concessit Paul. V. in ejus Const. adhuc non edita, quamvis firmata die 3. Octob. 1606. Et normam aggregandi alias Confraternitates tradidit Clem. VIII. in Constitut. Quacumque.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Regimini universalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, superna dispositione præfecti, ad singulas Orbis Ecclesias, & Hospitalia, ac alia pia loca, præsertim Almæ Urbis nostræ, in quibus pias Christifidelium Societates, diversa pietatis, & caritatis opera sincera devotione exercentes, ad Omnipotentis Dei, ac Sanctorum ejus gloriam, & honorem institutas, cum odore bonæ famæ, & illorum, ac aliorum Chri-

Christifidelium salute vigere cernimus, ut nostris præcipue temporibus votivis in spiritualibus, & temporalibus proficiant incrementis, Pastoralis officii nostri partes libenter convertimus, & iis, quæ in illorum favorem, & commodum, ac prosperum, & felicem successum a diversis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris concessa sunt, ut firma perpetuo, & illibata persistant, cum a Nobis petitur, Apostolicis muniminis firmitatem adjicimus, illaq; extendimus, & ampliamus, ac de novo concedimus, & alias desuper providemus, prout personarum Societatum earumdem pia vota deposcunt, & Nos in Domino conspicimus salubriter expedire.

Alex.VI.confirmavit Confraternitatem S.Rocchi, cujus intercessione multi in Urbe præservabantur a peste & liberabantur.

§.1. Sane alias fel. recordationis Alexandro Papæ VI. Prædecessori Nostro, pro parte dilectorum filiorum Confratrum Confraternitatis S. Rocchi Confessoris de dicta Urbe exposito, quod nonnulli Christifideles in eadem Urbe commorantes pie considerantes, quod quamplures Christiani nominis professores intercessione ejusdem S. Rocchi a morbo epidemiæ non solum præservabantur, sed etiam dicto morbo infecti liberabantur, quodque in dicta Urbe nulla Ecclesia sub invocatione S. Rocchi hujusmodi constructa existebat, quamdam Confraternitatem inter se sub invocatione ejusdem S. Rocchi fecerant, & ordinaverant, & ut haberent locum, in quo pro divinis celebrandis, & iis, quæ ad directionem, & gubernationem dictæ Confraternitatis pertinebant, & pertinerent in futurum, convenire possent, & quamdam petiam terræ montis Augustæ de dicta Urbe prope viam publicam qua itur ad Ecclesiam S. Mariæ de Populo, etiam de ipsa Urbe, consistentem, sub annua responsione decem ducatorum, certis modo, & forma tunc expressis conduxerunt, & quod ipsi Confratres intendebant inibi unam Ecclesiam sub dicta invocatione construi, & ædificari, ac in ea missas, & alia divina officia per Capellanum, seu Capellanos alios idoneos celebrari facere, & illam ornamentis Ecclesiasticis munire, & fulcire, præfatus Prædecessor, ut Christifideles illam visitare, & divina officia audire, ac ut intercessione ejusdem S. Rocchi apud Altissimum hujusmodi morbo epidemiæ conservari, & liberari possent, eorumdem Confratrum supplicationibus inclinatus Confraternitatem præfatam per quasdam Apostolica auctoritate approbavit, & confirmavit.

Statuta condendi, & officiales deputandi, facultatem dedit.

§.2. Ac eisdem Confratribus tunc, & pro tempore existentibus statuta rationabilia, & honesta, ac Sacris Canonibus non contraria pro directione, & conservatione dictæ Confraternitatis, ac Officiales pro gubernatione ejusdem faciendi, & condendi.

Ecclesiamque S.Rocchi Romæ ædificandi, & consecrandi, atque consecrari faciendi.

§.3. Ac in loco dictæ petiæ terræ, unam Ecclesiam sub invocatione S. Rocchi hujusmodi, sine alicujus præjudicio construi, & ædificari, & per quemcumque Catholicum Antistitem consecrari, & in ea postquam constructa, & consecrata foret, seu etiam antequam consecraretur, super Altare portatili per Cappellanum, seu Cappellanos Missas, & alia divina Officia celebrari faciendi.

Pias oblationes recipiendi

§.4. Ac de eleemosynis, & aliis piis oblationibus, quæ in dicta Ecclesia erogarentur, ac bonis mobilibus, & immobilibus quibuscumque, quæ dictæ Confraternitati quomodolibet relinquentur, in constructionem dictæ Ecclesiæ, & illius manutentionem, necnon dictæ Confraternitatis utilitatem, ac alia pia opera caritatis, & alios pios usus, prout per dictos Confratres statutum, & ordinatum fuisset, disponendi; ita ut ipsi Confratres super illis per quosvis, tam Religiosos, quam Sæculares, tamquam eis debitis, vel ad eos pertinentibus, etiam prætextu quorumcumque privilegiorum eis concessorum molestari nequirent, sed illorum dispositio libera ad dictam Confraternitatem pertineret. Et ipsi Confratres, ac eorum Ecclesia nulli personæ religiosæ, vel sæculari, aut alteri Societati subessent, & a quorumcumque aliorum Superiorum, quoad præmissa, exempti existerent.

Mortuos in dicta Ecclesia sepeliendi.

§.5. Ac quibusvis Christifidelibus apud dictam Ecclesiam sepulturam eligendi cujusvis licentia super & alias minime requisita, licentiam, & facultatem concessit.

Confessorem pro Confratribus eligendi &c.

§.6. Necnon ducentis ex eisdem Confratribus, & eorum cuilibet ut ad dictum numerum dumtaxat, & non ultra tunc presentibus & futuris, ut aliquem idoneum presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem in suum possent eligere Confessorem, qui vita sibi comite, in casibus Sedi Apostolicæ reservatis, post finitum annum Jubilæi tunc proxime venturi, (preterquam offensæ Ecclesiasticæ libertatis, criminum hæresis, & rebellionis, aut conspirationis in personam, vel statum Romani Pontificis, seu Sedem præfatam, falsitatis literarum Apostolicarum, supplicationum, & commissionum, invasionis, & deprædationis, aut devastationis terrarum, & maris Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subiectorum, offensæ personalis in Episcopum, vel alium Prælatum, prohibitionis devolutionis causarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) semel dumtaxat in vita, aliis vero quoties opportunum foret, confessionibus suis diligenter auditis, pro commissis eis debitam absolutionem impenderet, & injungeret poenitentiam salutarem. Necnon vota quæcumque (ultramarino, liminum Apostolorum Petri, & Pauli, ac S. Jacobi in Compostella, necnon Castitatis, & Religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeret. Quodque Confessor, quem quilibet ipsorum Confratrum duceret eligendum, omnium peccatorum suorum, de quibus corde contriti & ore confessi forent, post dictum annum Jubilæi, etiam semel in vita, & in mortis articulo plenam remissionem eis & eorum cuilibet, in sinceritate fidei, & unitate dictæ Romanæ Ecclesiæ, ac obedientia & devotione sua, ac successorum suorum

Roma-

Roman. Pontif. canonice intrantium persisten. sibi dicta auctoritate Apostolica concedere posse, indulsit.

Indulgentiam visitantibus d. Ecclesiã elargitus est. *Hæc Indulgentia est plenaria, ut mox infra dicetur. Et quoad porrigentes manus adjutrices, revocationem vide in Const. Pii V Etsi.*

§.7. Præterea ut dicta Ecclesia facilius construi & ædificari, & postquam constructa & ædificata foret, manuteneri, ac ornamentis Ecclesiasticis decorari, & fulciri posset, ac congruis frequentaretur honoribus, & Christifideles eo libentius ad illam confluerent, ac pro constructione prædictis manus porrigerent adiutrices, omnibus & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus & confessis, qui dictam construendam Ecclesiam, postquam construi incæpta foret, in ejusdem S. Rocchi, & S. Martini festivitatibus a primis vesperis usque ad occasum solis festivitatum earumdem devote visitarent, & inibi pro præmissis manus porrigerent adjutrices, decem annos, & totidem quadragenas pro qualibet dictarum Festivitatum pro injunctis eis pœnitentiis misericorditer in Domino relaxavit.

Leo X. prædicta confirmavit.

§.8. Et deinde pro parte dictorum Confratrum piæ mem. Leoni Papæ X. etiam exposito, quod dicta Ecclesia ad Dei laudem jam constructa, & ædificata erat. Ipsique Confratres in ejusdem Ecclesiæ fabrica, necnon quatuor Capellanorum, quorum cuilibet in dicta Ecclesia Missas, & alia divina Officia celebranti, vigintiquinque ducatos annuatim persolvebant, ac pro Sacristia, necnon Custodis substentatione, ac exequiis defunctorum, necnon cera, oleo, calicibus, & aliis ornamentis Ecclesiasticis, ac pensione annua dictæ petiæ terræ, necnon gubernatione, & manutentione Hospitalis, & infirmorum, ac Ministrorum ejusdem, substentationeque, & Dotibus Puellarum annis singulis sexcentos ducatos, vel circa exponebant, ac fructus, redditus, & proventus ejusdem Ecclesiæ, vix ad solutionem pensionis dictæ petiæ annuatim sufficiebant, ac numerus Confratrum in dicta Confraternitate in dies perabundabat. Idem Leo Prædecessor eorum supplicationibus similiter inclinatus literas Alexandri Prædecessoris, & per illas eisdem Confratribus concessa privilegia, indulta, & gratias hujusmodi per alias suas literas approbavit, & confirmavit.

Facultatem ministrandi Sacramenta Confratribus infirmis etiam in illorum domibus per Capellanos ejusdem concessit

§.9. Nec non pro potiori cautela illa omnia, & singula eisdem Confratribus de novo concessit, ac posteriores suas literas, quo ad id, ut ipsius Confraternitatis Capellani pro tempore existentes, illius Confratribus, etiam infirmis Eucharistiæ Sacramentum, quoties oportet, ministrare, illudque ad eorumdem Confratrum infirmorum Domos de dicta Ecclesia cum ea qua decebat reverentia, prout aliæ Societates, & Confraternitates ejusdem Urbis consueverant, deferre libere, & licite valerent. Rectorum Parochialium Ecclesiarum infra quorum Parochias Confratres, & Domus hujusmodi consistebant, & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita, jure tamen eorumdem Rectorum Parochianorum in omnibus semper salvo.

Confessorem que eligendi pro omnibus Confratribus. *Tu vide quod supra proxime dixi.*

§.10. Quodque, ut non solum ducenti, ut præfertur, sed omnes, & singuli alii ipsius Confraternitatis Confratres pro tempore existentes in dicta Urbe tamen degentes Confessorem eligere possent.

Indulgentiam plenariam visitantibus d. Ecclesiam cōcessit.

§.11. Illique, ac omnes, & singuli utriusque sexus Christifideles vere pœnitentes, & confessi, qui dictam Ecclesiam in singulis S. Rocchi, & S. Martini festivitatibus prædictis, & per octavas earum visitarent, & manus porrigerent adjutrices, pro singulis festivitatibus, & diebus hujusmodi, quibus id facerent, plenariam Indulgentiam, & peccatorum suorum remissionem consequerentur, auctoritate Apostolica præfata extendit, & ampliavit.

Privilegium fori A.C. Societati & Cōfratribus subfecit. *Tu de hoc vide etiam hic infra.*

§.12. Et insuper eisdem Confratribus tunc, & pro tempore existentem Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalem Auditorem in Judicem ordinarium, ita quod tunc, & pro tempore existen. Confratres præfati coram alio, quam dicto Auditore, etiam ratione delicti, aut contractus, seu quasi, vel rei de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipsa consisteret, nullo etiam quæsito modo, aut colore conveniri, aut eorum, necnon Ecclesiæ Confraternitatis, & Hospitalis prædictorum negotia, controversiæ, & causæ pertractari, cognosci, aut definiri possint, eadem auctoritate Apostolica deputavit, statuit, & ordinavit, prout tam in Alexandri, quam Leonis Prædecessorum literis desuper confectis prædictis plenius continetur.

Hic modo Pontifex dictas concessiones confirmat

§.13. Cum autem sicut Confratres Confraternitatis S. Rocchi hujusmodi Nobis nuper exponi fecerunt, Ecclesia ipsa ad Dei laudem ex piis, tam dictorum Confratrum, quam aliorum Christifidelium eleemosynis constructa, & ædificata fuerit, & in ea divina Officia celebrentur, ac diversa caritatis opera exerceantur, ipsaque Ecclesia per eosdem Confratres laudabiliter regatur, & gubernetur, ipsique cupiant eorum Confraternitatem, ac omnia privilegia, indulgentias, exemptiones, & indulta eis concessa præfata pro illorum subsistentia firmiori, & ut ipsi in hujusmodi piis operibus exercendis de bono in melius perseverare valeant, etiam per Nos approbari, & confirmari, ac ampliari; Nos considerantes copiosam Sedis præfatæ benignitatem salutis operibus semper intentam ad illa præcipue attendere, per quæ singuli Christifideles ad hujusmodi salutis, & alia opera pia exercenda facilius invitentur, & in eo tam pia devotione conserventur, ac diligentius eisdem divinis Officiis intenti existant, eorumque loca Deo propitio suscipiant incrementa, eorumdem Confratrum supplicationibus in hac parte inclinati, Confraternitatem Sancti Rocchi de Urbe hujusmodi, ac illius privilegia, Indulgentias, etiam plenarias, exemptiones, & indulta, eorumque confirmationem, approbationem, ac desuper confectas Alexandri, & Leonis Prædecessorum literas hujusmodi, ac prout illa concernunt, omnia, & singula in eis contenta, & in-

& inde secuta quæcumque Apostolica auctoritate prædicta tenore præsentium approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adiicimus, ac omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Gratias, Indulgentias, & Indulta, aliorum locorum Piorum Urbis hic enunciatorum concedit. *Tu scias Indulgentias ad instar, revocatas esse, quinimmo omnes Confratribus concessas, usque ad Paulum V., qui novam circa Indulgentias dispositionem fecit, ut notavi in rubr.*

§.14. Necnon Ecclesiæ, Confraternitati, illiusque Confratribus præfatis, & aliis ejusdem Ecclesiæ, & illius bonorum Administratoribus, Gubernatoribus, Rectoribus, Œconomis, Capellanis, Familiaribus, Ministris, ac aliis personis de eadem Confraternitate nunc, & pro tempore existentibus, seu aliquam curam de Confraternitate, Confratribus, & Ecclesia præfatis, & illius manutentionem habentibus, necnon personis inibi pro tempore decedentibus, seu de bonis suis pro manutentione Confraternitatis, & Ecclesiæ hujusmodi, ejusque Fabricæ bonorum gubernatione, & augmento aliquid relinquentibus. Quod omnibus, & singulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, Indulgentiis, etiam plenariis, & peccatorum remissionibus, ac aliis gratiis spiritualibus, & temporalibus Imagini S. Salvatoris ad Sancta Sanctorum, & Caritatis, ac Archihospitalis Sancti Jacobi, & Hospitalis S. Spiritus in Saxia, ac Corporis Christi, & Sacramenti, ac Campi Sancti, & Archihospitalis Orphanorum, ac aliis Confratribus Confraternitatum de dicta Urbe, necnon eisdem Imagini, & Archihospitali S. Jacobi, & Hospitali S. Spiritus, & Archihospitali Orphanorum, ac Campo Sancto, necnon Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de eadem Urbe illiusque deputatis, eorumque, necnon ejusdem Beatæ Mariæ de Populo, & Consolationis, ac S. Joannis Baptistæ Florentinorum, aliisque ejusdem Almæ Urbis Ecclesiis, ac illa, & illas visitantibus, vel eis bene facientibus, eorumque Administratoribus, Guardianis, Rectoribus, Capellanis, Familiaribus, Œconomis, Gubernatoribus, & aliis personis similem curam in eis sumentibus, ac pauperibus, & infirmis eorum etiam per Nos, ac præfatos, seu quoscumque alios Rom. Pont. Prædecessores, & Successores nostros, ac Sedem eamdem concessis, & concedendis, & quibus illi, ille, & illa utuntur potiuntur, & gaudent, ac uti potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Confraternitas S. Rocchi illiusque Confratres, Ecclesia, Hospitale, Domus, & Administratores, Rectores, Capellani, Servitores, Familiares, Ministri, Œconomi, ac Gubernatores hujusmodi, aliæque personæ similem curam inibi sumentes, ac illa visitantes, vel eis benefacientes, ex nunc in perpetuum utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti potiri, & gaudere libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, perinde, ac si eisdem Confraternitati S. Rocchi, Confratribus, Ecclesiæ, Hospitalis Gubernatoribus, & aliis personis, ac illa visitantibus, & benefacientibus, ac aliis præfatis pro tempore specialiter, & expresse concessa fuissent, ac in futurum concederentur. Necnon quibusvis Presbyteris tam Religiosis, quam sæcularibus, qui in ipsa Ecclesia S. Rocchi quocumque anni tempore celebraverint, & animabus Christifidelium, qui in caritate Dei decesserint, ac pro quibus iidem Presbyteri ibi celebraverint, aut celebrari fecerint, ac oraverint, easdem indulgentias, & peccatorum remissiones, quæ celebrantibus pro defunctis in Capella Scala Cœli nuncupata Monasterii Trium Fontium extra muros ejusdem Urbis, aut in Capella in Præsepe Domini, sita in Ecclesia ejusdem B. Mariæ Majoris de dicta Urbe, & animabus, pro quibus inibi celebratur, & oratur, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Ipsasque indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones, ac remissiones, ad illos, illas, & illa extendimus, & prorogamus, ac ampliamus.

Publicandi Indulgentias licentiam impartitur. *Tu vide Bullam Clementis VIII. cit. in rubr.*

§.15. Et quod Administratores, Rectores, Capellani, Servitores, Familiares, Ministri, Œconomi, & Gubernatores Ecclesiæ, & Confraternitatis S. Rocchi hujusmodi, indulgentias, privilegia, indulta exemptiones, immunitates, libertates, & alias concessiones, ac remissiones hujusmodi ac dies, & festa in quibus, & causas propter quas illas consequi debeant ad eorum beneplacitum publicari facere, necnon eleemosynas Ecclesiæ S. Rocchi, ac Hospitali, & illius domui præfatis, ac aliis sub invocatione ejusdem S. Rocchi erigendis elargiendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias hujusmodi publicandas per dictam Urbem, seu alibi quæstores, seu quascumque alias personas, Vicarii pro tempore existentis dictæ Urbis, ac Diœcesani, aut cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, deputare, & mittere, ac alias Confraternitates sub dicta invocatione, ubivis locorum erigere, & instituere, ac quibusvis Ecclesiis, Hospitalibus, & aliis piis locis, necnon Confratribus sic erectis omnia, & singula privilegia indulgentias, facultates, & indulta, eisdem Confratribus, Hospitali, & aliis præfatis concessa illis communicare, & ad eorum instar concedere, & in eos transferre.

Statuta etiam condendi.

§.16. Necnon quæcumque statuta, & ordinationes licita, & honesta, tam circa regimen, & tranquillitatem Ecclesiæ, Hospitalis, & Domus S. Rocchi hujusmodi, divinorumque celebrationem, quam numerum Confratrum, & Ministrorum, Rectorum, Capellanorum, Œconomorum, Gubernatorum, & familiarium prædictorum, illorumque personas, & ornamenta, ac bona mobilia, & immobilia illorum, eorumque Administratorum, & alia præmissa concernentia condere, alterare, mutare, ac de novo edere, & per eos hactenus forsan facta reformare, & mutare, seu de novo edere, ac quascumque pœnas in contravenientes apponere valeant, eisdem auctoritate, & tenore licentiam, & facultatem concedimus, & indulgemus.

§.17. Necnon quod non solum Confratres,

Privilegium fori, de quo supra ad omnes personas, & ministros extendit. *A.C. facultates vide in Const. Pauli V.*

tres, sed etiam illius, & Ecclesiæ hujusmodi Administratores, Gubernatores, Rectores, Œconomi, Servitores, Familiares, Ministri, Capellani, Rectores, seu Officiales, non solum a Vicarii Urbis hujusmodi, sed etiam aliorum quorumcumque jurisdictione, correctione, visitatione, & potestate penitus, & omnino exempti, & solum juxta præfati Leonis Prædecessoris dispositionem Cardinali S. R. E. Cameræ Apostolicæ Regenti, aut ipsius Cameræ Auditori pro tempore existenti subjecti existant, ejusque correctioni, & punitioni subjaceant, & quod coram aliis respondere minime teneantur, nec ad id cogi, seu compelli, neque propterea aliquas sententias, censuras, & pœnas incurrere, sed illis impune resistere, & obsistere valeant.

Bona etiam feudalia, & ecclesiastica Confraternitati relinqui possint.

§.18. Quodque bona quæcumque etiam feudalia, ac emphyteutica, & ecclesiastica præfatæ Confraternitati tam inter vivos, quam causa mortis, seu testamento, vel codicillo dari, concedi, & relinqui, ipsique illa prout cetera Ecclesiæ, & Confraternitatis hujusmodi bona regere, & gubernare, nec desuper a quoquam molestari, seu perturbari possint, statuimus, & ordinamus.

Clausulæ præservativæ.

§.19. Ac quod præmissa omnia, & singula de subreptionis, & nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu, etiam ex eo quod ea, quæ super præmissis gesta fuerunt, & emanarunt plenarie expressa, seu prout existunt, narrata minime fuerunt, seu quovis alio prætextu, occasione, vel causa notari, vel impugnari, aut in aliquo annullari, vel alterari non possint, neque notata, seu impugnata, annullata, aut alterata censeantur, sed valida, & efficacia existant, ac si exprimenda de necessitate de verbo ad verbum inserta fuissent. Quodque præsentes literæ sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, responsionibus, & exceptionibus similium literarum, gratiarum, & indulgentiarum etiam per Nos, & rec. mem. Marcellum Papam II. seu alios Prædecessores, & Successores nostros Rom. Pont. & Sedem hujusmodi, vel ejus Legatos, ac etiam per Regulas Cancellariæ Apost. pro tempore factas, ac in favorem dictæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & expeditionis contra infideles nullatenus comprehendantur, sed semper ab illis penitus, & omnino excepta sint, & esse censeantur, illisque per quascumque literas, & quasvis clausulas generales, & speciales etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta sub quacumque verborum forma, & expressione in se contineri, nullatenus derogari possit, nec derogatum esse censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter factæ, & per trinas distinctas literas eundem tenorem continentes tribus similibus distinctis vicibus Confratribus, administratoribus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Œconomis præfatis legitime intimatæ, & insinuatæ fuerint, eorumque ad id expressus accedat assensus, & aliter factæ derogationes nemini suffragentur.

Decretum irritans.

§.20. Et ita per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, & causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius S.R.E., sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Alia Indulgentia plenaria pro visitantibus dictam Ecclesiam etiam alia die, quam festivitatis ejusdem Sancti per Cōfratres eligen.

§.21. Et nihilominus, ut Ecclesia sancti Rocchi in majori veneratione habeatur, & ad illam visitandum, & benefaciendum facilius concurratur, de ipsius omnipotentis Dei misericordia, ac eorumdem Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, qui ultra S. Rocchi, & S. Martini festivitates prædictas, alio die per eosdem administratores, Gubernatores, Rectores, & Œconomos ad id nominando, a primis vesperis usque ad occasum Solis sequentis diei, Ecclesiam S. Rocchi præfatam devote visitaverint, ac pro illius, & ejus Hospitalis manutentione, seu ornamentorum emptione, vel alias ad illorum utilitatem in aliquo manus porrexerint adjutrices.

Et alia pro Confratribus. *Tu habes revocationem in d. Constit. Pauli V. cit. in rubr.*

§.22. Necnon singulis Confratribus, administratoribus, Capellanis, & aliis Ecclesiæ, & Hospitalis ministris, & personis præfatis, qui in eorum infirmitate, seu alias in mortis articulo pœnitentes, & contriti nomen Jesus nominaverint, aut signum pœnitentiæ, seu Crucis, aut animum, seu vultum ad Deum, aut caput sursum ad cælum elevaverint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, ac Jubilæum, & remissionem in forma Ecclesiæ consueta misericorditer in Domino elargimur.

Clausulæ derogatoriæ.

§.23. Non obstantibus Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & Confraternitatum præfatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, ac dilectis filiis Populo Romano, & dictæ Urbis Conservatoribus, & quibusvis aliis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Nos, ac Sedem præfatam etiam per modum generalis legis, ac statuti perpetui, ac Motu proprio, & ex certa scientia, ac quavis instantia, & cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias

alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus. Ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An.I. die 18. Oct.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 18. Octobris 1560. Pontificatus nostri anno I.

XX.

Facultas Judicum lite pendente decernendi sequestra super fructibus beneficiorum Sedi Apost. reservatorum, sive affectorum, & ordinaria, vel alia auctoritate nulliter collatorum. Et pœnæ desuper temere litigantium.

Fructus vero beneficiorum lite pendente, apud personas idoneas a Judice eligendas deponi jussit Pius V. infr. in Constit. Cordi.

Causa Constitutionis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, D. Pius divina providentia Papa IV. Cupiens prout suo Pastorali incumbit officio, unicuique, quod suum est, tribui, justitiamque inter omnes æqua lance ministrari, ac animarum periculis, & fraudibus eorum, qui passim beneficia Ecclesiastica in mensibus, in quibus illorum collatio, & provisio per Constitutiones suas, seu Cancellariæ Apostolicæ regulas desuper editas, dispositioni suæ pro tempore reservatæ existunt vacantia, seu alias eidem, & Sedis Apostolicæ dispositioni generaliter reservata, aut ex generali reservatione Apostolica, vel alias affecta, ordinaria, seu alia auctoritate contra dictarum Constitutionum tenorem, aut alias indebite sibi conferri, & de illis etiam provideri procurant, & in eis prætextu collationum, & provisionum hujusmodi se intrudunt, ad hoc ut illorum fructus suos faciant, & ex eis impetrantes Apostolicos, seu alias justo titulo provisos molestent, & interim lites adeo in longum protrahant, ut impetrantes, & justum titulum habentes, aut cum eis concordare, aut eorum juri cedere, & renunciare, aut in prosecutione litium hujusmodi omnes fere eorum facultates dissipare, & tandem in illarum prosecutione mori cogantur. Quique beneficia in Romana Curia, vel extra eam litigiosa resignant, aut eorum juri cedunt simpliciter, vel in favorem tertii in memorialibus cum parvis datis, & consensibus desuper præstitis, quæ penes se retinent, & nihilominus lites hujusmodi prosequuntur, & dum cognoscunt nullum jus sibi in hujusmodi beneficiis litigiosis competere, ad effugiendum sententiam, & expensas, vel fructuum restitutionem, in quibus condemnandi venirent, supplicationes desuper signari, ac datas, & consensus parvos hujusmodi extendi faciunt, asserentes se jamdiu illa dimisisse, partes foventes bonum jus, & Judices justitiam ministrantes deludendo, quantum in eo est obviare, ac omnem penitus talia præsumendi occasionem tollere.

Facultas Judicum sequestrari faciendi fructus beneficiorum, lite pendente super illis tam quam Sedi Apostolicæ reservatis, vel affectis & per Ordinarios, vel alios nulliter collatis.

§.1. Hac sua perpetuo valitura sanctione statuit, & ordinavit, quod quoties in antea aliquem super quovis beneficio Ecclesiastico, ut præfertur, reservato, seu affecto, & dicta auctoritate vel alias nulliter collato, tam in dicta Curia, quam extra litigare contigerit, & Judici ordinario, seu cui causa desuper commissa fuerit, etiam summarie, & extrajudicialiter, quantum sibi pro rei qualitate sufficere parte legitime citata videbitur, constiterit beneficium ipsum in dictis mensibus vacavisse, aut alias, ut præfertur, reservatum, seu affectum, & nihilominus ordinaria, seu alia auctoritate nulliter collatum, & indebite retentum existere, idem Judex reproducta citatione, fructus, redditus, & proventus beneficiorum sic nulliter collatorum, & indebite detentorum sequestrari mandet, & faciat, ac alia exequatur in præmissis necessaria, & opportuna. Super quo eidem Judici omnem potestatem, & auctoritatem impartitus est. Idemque Sanctitas sua in causa nunc in quavis instantia coram eisdem Judicibus pendentibus similiter observari mandavit.

Talesque beneficiorũ detentores, & litigantes, etiam si liti cesserint, tenentur ad dãna & interesse &c.

§.2. Præterea decrevit, & declaravit, sic resignantes, seu cedentes, & nihilominus lites hujusmodi prosequentes, ne eorum malitia illis prodesse, & foventibus bonum jus nocere valeat, ad fructuum, reddituum, & proventuum dictorum beneficiorum per eos perceptorum restitutionem, ac expensarum in litibus hujusmodi factarum refectionem, omniaque, & singula damna, & interesse, in quibus condemnati fuerint, si non cessissent, vel resignassent, per Judices tam ordinaria, quam delegata, vel alia auctoritate fungentes, coram quibus lites ipsas pro tempore pendere, seu moveri contigerit, condemnandos fore, & condemnari debere, ac ad id teneri, & obligatos esse. Ipsosque ac etiam in dictis beneficiis successores quoscumque ad paritionem sententiæ, seu sententiarum, ac literarum executorialium pro tempore latæ, seu latarum, & decretarum, a quibus appellare non liceat, ad restitutionem, seu relaxationem possessionis, ac fructuum, reddituum, & proventuum, necnon refectionem expensarum, ac damnorum, & interesse hujusmodi perinde, ac si contra eosdem successores sententia, seu sententiæ latæ, & literę executoriales, hujusmodi decretæ fuissent, cogi, & compelli. Sic tamen quod postquam alter ipsorum sententiæ, seu sententiis, ac restitutioni, vel relaxationi possessionis, & fructuum, reddituum, & proventuum, necnon damnorum, & interesse hujusmodi refectioni, aliisque præmissis realiter, & cum effectu paruerit, aliter desuper molestari non possit.

Decretum irritans.

§.3. Et ita in præmissis, omnibus, & singulis per eosdem, & alios quoscumque Judices, & etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata, &c. judicari, &

defi-

Papæ subscr. Publ. P. An. I. die 26. Oct.

definiri debere, irritum quoque, &c.

Placet, publicetur, & describatur. I.

Lecta, & publicata fuit supradicta Const. Romæ in Cancell. Apost. Anno Incarnationis Dom. 1560. die vero Sabbati 29. mensis Oct.

XXI.

Vassallorum obligationes de cetero fiendæ, pro eorum Dominis Sedi Apostolicæ subjectis, nullæ erunt. Et Domini eorum Vassallos ab obligationibus jam factis indemnes relevare, & pecunias solutas infra sex menses restituere cogentur.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causæ istius Constitutionis.

QUia non solum ex debito caritatis, & Pastoralis officii, quo omnium nostrorum, & Romanæ Ecclesiæ subditorum, præcipuam curam tenere debemus, sed pro interesse etiam pecuniario Sedis, & Cameræ præfatæ, debemus prospicere, & curare, ut ex terris, civitatibus, oppidis, castris, villis, & locis, temporali dominio Comitum, Baronum, Domicellorum, aut alias quomodolibet nuncupatorum, Nobis subditorum oriundi, aut illarum, illorumque incolæ, & habitatores, suis facultatibus non exhauriantur, quandoquidem ad paupertatem redacti, non valerent solvere subsidia, & sufferre onera, quæ Nobis, & Sedi, ac Cameræ præfatis, ratione superioritatis, & alias tam ordinarie, quam extraordinarie, prout contingit, præstare tenentur, & consueverunt. Et (sicut accepimus) pravus quidam abusus a multis annis citra inolevit, quod nonnulli ex Comitibus, Baronibus, & aliis temporalibus Domicellis, præfatis, per seipsos, vel per alias ad eorum commodum interpositas personas accipiendo pecunias mutuo, seu alios contractus faciendo, faciunt civitatum, oppidorum, castrorum, terrarum, villarum, & locorum sibi subditorum universitates, & homines, & plerumque etiam particulares, accedere, & fidejubere, seu principaliter, & in solidum obligare, & adveniente tempore ad faciendam solutionem, vel satisfactionem, ipsis Dominis non solventibus, neque satisfacien. miseri subditi coguntur, vel de suo solvere, & satisfacere, ac depauperari, vel solvere, & satisfacere non valentes, censuris, & interdictis subjici, ac per executores tribulari, immensisque fastidiis vexari, & demum ad solven. & sufferen. Cameræ Apostolicæ subsidia, & alia præfata impotentes reddi.

Domini restituant infra sex menses Vassallis pecunias pro eis solutas.

§. 1. Nos igitur tot inconvenientibus occurrere, illorumque occasionem tollere volentes. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, universis, & singulis Comitibus, Baronibus, Domicellis, & aliis præfatis, sub excommunicationis latæ sententiæ, privationisque dominii, civitatum, oppidorum, castrorum, villarum, & locorum præfatorum ipso facto incurrendis pœnis, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, ut quicumque ex eis, pro quibus, seu pro quorum commodo, utilitate, & interesse, immediate, vel aliis personis median., vel suppositis, eorum subditi universaliter, vel particulariter, ex quacumque causa, & quocumque modo obligati hactenus fuisse reperiuntur, debeant per ipsos subditos soluta, seu quomodolibet exposita, integre infra sex menses proximos restituisse.

Et ab aliis obligationibus indemnes relevent eosdem subditos.

§. 2. Et pro aliis obligationibus non solutis neque satisfactis debitis temporibus, de suis propriis, absque subditorum damno aliquo, solvisse, & satisfecisse, ipsosque subditos, etiam non petentes, vere, & realiter indemnes, & penitus sine damno relevasse. Et nihilominus omnes, & singulas confessiones, & quietationes, & liberationes dictorum Dominorum per ipsos subditos, circa relevationem indemnitatis hujusmodi, non interveniente vera, & reali satisfactione, etiamsi juratæ fuerint, irritas, & nullius momenti fore, & esse decernimus.

Obligationes Communitatum, & Vassallorum de cetero pro Dominis fiendæ, invalidæ erunt.

§. 3. Insuperque omnes, & singulas fidejussiones, & accessiones, etiam cum clausula, Principaliter, & in solidum, necnon uti principales, & tam personales, quam reales, & alias quascumque obligationes, & promissiones, per Universitates, & personas subditas præfatas, sive universaliter, sive particulariter, etiam in ampliori forma Cam. Apost. cum juramento, censurarum, & mandati executivi susceptione, & promissione etiam jurata, etiam de non utendo remedio hujus nostræ provisionis, ultro, seu ad preces, & instantiam, aut ad commodum, seu utilitatem suorum in temporalibus Dominorum, immediate ipsis Dominis nominatis, seu illis non nominatis, aliis interpositis nominibus, & personis, de cetero perpetuis futuris temporibus, quocumque modo facien. & prout illas concernent desuper conficienda instrumenta, nullius roboris, & momenti fore & esse, Universitatesque & personas subditas præfatas, nullo modo obligare, neque in judicio, vel extra, ullam omnino fidem facere.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque & non aliter per quoscumque Judices, etiam S. R. E. Cardinales, & Palatii Apostolici causarum Auditores, Cameræ Apostolicæ Regentem, & alios quoscumque Judices, in Alma Urbe, & aliis quibuscumque S. R. E. Terris, & locis, sublata aliter judicandi facultate, judicari debere. Acsi & quicquid secus fieri contingat, irritum, &c.

Publicata in Urbe ligat ignorantes.

§. 5. Et præsentium (quas postquam per aliquem ex nostris Cursoribus in locis consuetis Urbis affixæ, & publicatæ fuerint, omnes, etiam ignorantes, afficere volumus) solam signaturam, regula contraria non obstante, sufficere decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obstan. Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis Cameræ

meræ, & aliis quibuscumque concessis, cujuscumque tenoris existant, statutisque & consuetudinibus locorum, etiam juramento, &c. roboratis, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Papæ subscr. Placet, & ita decernimus, & mand. I.

Publ. P. An. I. 30. Octob. *Anno a Nativit. Domini* 1560. *Indict.* 3. *die vero* 13. *mensis Octobr. Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno I. retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, ac ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, per nos Julium Parinum Clericum Terdonensem, & Jacobum Carra SS. D. N. PP. Curs.* *Cammillus Cherub. Mag. Curs.*

XXII.

Ex Regest. in Archiv. Vat. Declarat, quod ultra præsentandi, seu nominandi ad Beneficia Ecclesiastica quibusvis Principibus, & personis a se concessa ad feminas nullatenus extendatur.

PIUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. ROmanum decet Pontificem sua solicitudine indefessa providere, ut ea, quæ ab eo concessa sunt, ita suæ declarationis adminiculo dilucidetur, quod a nemine possint ultra mentem suam interpretari, nec sub ignorantia facti aliquibus præjudicium generetur; neque alicui occasio dubitandi relinquatur, sed exinde litibus, & scandalis penitus obvietur, ac omnis materia altercandi abscindatur.

Causæ hujusce ferendæ declarationis. §. 1. Cum itaque Nos nuper ex certis, tunc expressis causis nonnullis nobilibus Viris Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Proregibus, & forsan aliis Principibus, ac locorum in temporalibus Dominis, eorumque in Primogenitura successoribus Juspatronatus, & præsentandi locorum ordinariis, & in illorum recusationem aliis personis in dignitate ecclesiastica constitutis per eos eligendis personas idoneas ad omnia, & singula beneficia ecclesiastica in eorum dominiis, & ditionibus ac eorum Ecclesiis consistentia, certo tunc expresso modo qualificata illorum pro tempore, non tamen per resignationem in manibus nostris, seu Romani Pontificis pro tempore existentis occurrente vacatione certis modis, & formis, ac cum decretis, derogationibus, & clausulis similiter tunc expressis Apostolica auctoritate reservaverimus, concesserimus, & assignaverimus; & forsan ab aliquibus pretendi posset Juspatronatus hujusmodi ad fæminas se extendere, & Beneficia in mensibus Ordinariis collatoribus pro tempore concessis vacantia, sub reservationibus, concessionibus, & assignationibus Jurispatronatus, & præsentandi hujusmodi comprehendi, Nos qui quid in mente gessimus præceteris scimus, ne quid quod ab eadem mente nostra alienum sit, inde oriri contingat, ac indemnitati & tranquillitati eorumdem Ordinariorum collatorum, quantum in Nobis est, providere, ac omnem hæsitationis materiam desuper submovere, mentemque nostram cunctis pandere volentes.

§. 2. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, Juspatronatus, & præsentandi hujusmodi ad ipsorum Ducum, Marchionum, Baronum, & aliorum Principum, & locorum in temporalibus Dominorum, quibus hujusmodi Juspatronatus, ut præfertur, concessum existit in eisdem Ducatibus, Marchionatibus, Baroniis, & dominiis ad successores masculos de legitimo Matrimonio natos dumtaxat, & nullatenus ad fæminas se extendere, ac dictas fæminas, necnon beneficia in mensibus eisdem ordinariis collatoribus, juxta Constitutiones Apostolicas, seu literas alternativarum, aut alia privilegia, & indulta concessis hactenus, & imposterum etiam per Nos, aut successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes concedendis sub reservationibus, concessionibus, & assignationibus Jurispatronatus, & præsentandi hujusmodi, quarum & forsan desuper confectarum literarum, ac decretorum in illis appositorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis minime comprehensas, & comprehensa, sed semper ab illis exclusas, & excepta respective fuisse, fore & esse, ac illis non obstantibus eosdem ordinarios collatores dicta beneficia in præfatis mensibus eis pro tempore concessis pro tempore vacantia eorum ordinaria auctoritate alias rite, prout ante reservationes, & concessiones hujusmodi poterant conferre, & de illis disponere potuisse & posse, ac collationes provisiones, & alias dispositiones, per eosdem ordinarios de eisdem beneficiis in dictis mensibus, ut præfertur, vacantibus alias rite pro tempore factas validas, & efficaces existere, & suos effectus sortiri debere in omnibus, & per omnia perinde, ac si reservationes, concessiones, & assignationes Jurispatronatus, & præsentandi hujusmodi a Nobis non emanassent, ac easdem reservationes concessiones, & assignationes dictas feminas minime comprehendere, illasque ad beneficia in mensibus Nobis & Romano Pontifici pro tempore existenti reservatis extra Romanam Curiam pro tempore vacantia dumtaxat se extendere, & ita intelligi debere, ac eos quibus illæ factæ sunt ad alia beneficia, quam in mensibus Nobis, & Romano Pontifici pro tempore existenti, ut præfertur, pro tempore reservatis prædictis, pro tempore vacantia præsentare non posse, & aliter factas præsentationes nullius roboris, vel momenti existere, ac ipsos Ordinarios ad illos recipiendum nullatenus teneri, nec ad id cogi, aut compelli posse, & ita per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Audi- Declaratio, de qua in rubrica.

Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, necnon irritum & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Obstantium derogatio.

§.3. Non obstantibus literis reservationum, concessionum, & assignationum Jurispatronatus, & præsentandi hujusmodi, ac aliis præmissis, necnon Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. die 25. Octobr. 1560. Pont. An. I.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, Octavo Kalendas Novembris Pontificatus nostri anno I.

XXIII.

Confirmatio, & nova concessio omnium facultatum, & privilegiorum S.R.E. Camerario, hactenus a Summis Pontificibus concessorum.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Providentia Romani Pontificis plurimum circumspecta, nonnumquam ea, quæ certis suadentibus causis, per ejus Prædecessores gesta sunt, ex aliis non minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, ac quemlibet in sua jurisdictione, & possessione conservat, & manutenet, prout æquitas suadet, & id in Domino conspicit salubriter expedire.

Camerarius habuit multas facultates, & privilegia usque ad Paulum IV., qui illa limitavit.

§.1. Sane cum dilectus filius noster Guido Ascanius S. Mariæ in Via-lata Diaconus Card. de Sancta Flora nuncupat. modernus, & qui ante eum pro tempore fuerunt S.R.E. Camerarii, multa, & diversa privilegia, eis eorumque Camerariatus officio a quampluribus Rom. Pont. Prædecessoribus nostris concessa habuerint, & habeant, ac in illorum possessione pacifica, & quieta, usque ad tempus fel. rec. Pauli Papæ IV. Prædecessoris nostri, qui ex certis causis animum suum moventibus, id expedire ratus, illa limitavit, seu suspendit, aut revocavit, extiterint.

Hic autem Pontifex illa confirmat, & de novo concedit.

§.2. Nunc vero experientia rerum omnium magistra docente, privilegia ex rationabilibus causis concessa, ac publicæ commoditati utilia fore comperientes, & propterea eorumdem Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, Motu proprio, non ad alicujus instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, limitationem, seu suspensionem, aut revocationem privilegiorum hujusmodi per præfatum Paulum Prædecessorem, ut præmittitur, factas harum serie revocantes, omnia, & singula privilegia, moderno, & pro tempore existentibus ejusdem S.R.E. Camerariis, eorumque Camerariatus officio hujusmodi, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros concessa, quorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis haberi volumus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, in omnibus, & per omnia, prout ante limitationem, suspensionem, aut revocationem Pauli Prædecessoris hujusmodi erant, confirmamus, approbamus, & innovamus. Et nihilominus potiori pro cautela, quatenus opus sit, ea omnia moderno, & pro tempore existentibus ipsius S.R.E. Camerariis, eorumque Camerariatus officio hujusmodi de novo concedimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§.3. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis etiam per præfatum Paulum Prædecessorem, etiam quoad Hebræorum vivendi modum, & tolerantias eisdem Hebræis non concedendas, ac alias quomodolibet editis, quibus, illarum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita omnino servata esset, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, quoad præmissa, motu simili, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§.4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ revocationis, voluntatis, confirmationis, approbationis, innovationis, concessionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. I. 13. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo Idib. Novemb. Pont. nostri Anno I.

XXIV.

Contra pugnantes in duello, & illud ubique gentium permittentes, spectantes, complicesque &c.

Duellorum usum vetuit in Statu Ecclesiastico Jul. II. in Const. XXIV. Regis *fol.* 309. *T. III. P. III. & deinde Leo X. in Const. XXXIV.* Quam Deo *fol.* 467. *ibidem Easque simpliciter confirmavit Clem. VII. & ideo ejus Bullam non posui.*

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ea quæ a Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, suadentibus legitimis causis emanarunt, libenter approbationis, & innovationis munimine solidamus, ut eo firmius illibata perdurent, quo sæpius fuerint Apostolica auctoritate munita, illaque de novo statuimus, & ampliamus prout rationabiles causæ persuadent, & hoc in Domino conspicimus salubriter expedire.

Clemens VII. edidit Bullam de qua hic.

§.1. Dudum siquidem a fel. rec. Clemente Papa VII. Prædecessore nostro emanarunt literæ, in quibus nonnullæ aliæ inseruntur tenorum subsequentium. Clemens Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Consuevit &c. *Omittitur residuum, quia simpliciter confirmat Bullas citatas hic in rubrica.*

Causa Constitutionis.

§.2. Cum autem, sicut Nobis innotuit, quamplurimi Duces, Comites, Marchiones, Domicelli, Barones, & alii in temporalibus Domini, Vicarii, Communitates, & Universitates Civitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate subjectorum, nonnullique alii singularia certamina exoptantes, & alii etiam, ut præfertur, subditi illa videre cupientes, suorum status, salutis, & honoris immemores literis prædictorum hujusmodi contravenire, & censuras, ac pœnas in illis contentas parvipendere non vereantur, in animarum suarum perniciem, & divinæ majestatis offensam, ac Reipublicæ læsionem.

Confirmatio Const. Julii II, Leonis X., & Clem. VII.

§.3. Nos, quorum est sceleratorum insolentiis, quibus adversum Deum, & proximum, ac dictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ professionis inimici sæviunt, salubriter reprimendis, ne ipsorum invalescat præsumptio, & perversitas extollatur, intendere, & ne literæ prædictæ, quæ provida deliberatione ab ipsis Prædecessoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, sed illarum transgressores debita animadversione puniantur, providere volentes, Motu proprio, non ad aliquorum Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, singulas Julii, Leonis, & Clementis, Prædecessorum prædictorum literas cum statutorum, ordinationum, adjectionum, decretorum, declarationum, confiscationum, incorporationis, applicationis, voluntatum, & mandatorum, ac omnibus, & singulis aliis in eis respective contentis clausulis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, & perpetuæ firmitatis robore subsistere, & singulos, quos literæ ipsæ concernunt, & concernent, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, perpetuæ infamiæ, diffidationis, criminis læsæ majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, & privationis statuum, & dominiorum, ac Feudorum, & Vicariatuum, ac aliorum bonorum suorum, ac depositionis illorum, necnon inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac interdicti, ac aliis censuris, ac pœnis Ecclesiasticis, & temporalibus, aliisque in eisdem literis contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, & intestabiles fiant, ac ultra pœnas prædictas carceribus mancipari, & detineri, & pœnis prædictis irremissibiliter puniri debeant, perpetuo observari, & per executores in dictis literis deputatos adversus eosdem contrafacientes ad totalem executionem dictarum pœnarum procedi debere decernimus.

Extensio Constitutionũ ad fautores duellantium & affigentes, vel subscribentes cartas duelli.

§.4. Illasque, tam ad pugiles taliter pugnantes, quam eos ad id tentantes, & provocantes, aut locum, seu campum ad pugnandum dantes, seu concedentes, ac in illis astantes, & interessentes, ac certantes, comitantes, & comitivam præstantes, necnon consulentes, ac adhærentes, & fautores, necnon chartas certaminis, seu duelli subscribentes, vel affigentes, aut publicantes, etiam si prædictæ, seu cujuscumque alterius dignitatis, nobilitatis, status, gradus, & ordinis, tam Ecclesiasticæ, quam mundanæ existant, etiam ad hoc ut ipsi ultra pœnas prædictas excommunicationis majoris latæ sententiæ pœnam, a quo nonnisi a Nobis, seu Romano Pontifice pro tempore existente absolvi possint, eo ipso incurrant, & si Ecclesiastici fuerint, etiam omnibus, & singulis Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, & aliis beneficiis Ecclesiasticis per eos obtentis, seu in quibus, & ad quæ jus eis competit, eo ipso privati, & ad illa, ac alia in posterum obtinenda inhabiles existant, necnon illa tamquam per privationem hujusmodi vacantia ab aliis impetrari possint, extendimus, & ampliamus.

Iteratio statutorum a Julio II., Leone X., & Clemente VII.

§.5. Et nihilominus præmissa omnia, & singula prout per Julium, Leonem, & Clementem Prædecessores præfatos, statuta, & ordinata, inhibita, decreta, & mandata fuerunt, in omnibus, & per omnia de novo statuimus, ordinamus, inhibemus, decernimus, declaramus, & mandamus.

Revocatio quarumcumque licentiarum.

§.6. Ac omnes concessiones duellorum hujusmodi, & facultates desuper prædictis, seu aliis quibusvis personis per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, sub quibusvis formis, & verborum expressionibus forsan concessas, & approbatas, & innovatas, harum serie revocamus, cassamus, & annullamus.

Monitio ad omnes Principes Christianos etiam non subditos R.E. ut duella, & certamina prohibeant. *Ad quod habes Concil. Trid. Sess. 25. cap. 19. de reformat.*

§.7. Et insuper cupientes, illa, & tam detestabilem pugnantium, & aliorum loca ad pugnandum, ac alias in præmissis favorem præstantium, & denique tanti sceleris fautorum nequitiam, non solum in terris, & locis eidem Romanæ Ecclesiæ, ut præfertur, subjectis, sed alias ubilibet penitus reprimi, & aboleri, ac singulorum Christifidelium animarum periculis obviare, per viscera Domini Nostri Jesu Christi rogamus, & obtestamur universos, & singulos totius Orbis Imperatorem, Reges, Duces, etiam armorum, Marchiones, Barones, ceterosque Principes Christianos, necnon dominia, potentatus, communitates civitatum, ac universitates oppidorum, castrorum, terrarum, & locorum quorumcumque, illorumque in temporalibus dominos, ac etiam militum, tam equestrium, quam pedestrium capitaneos, & præfectos etiam temporali ditioni ipsius Romanæ Ecclesiæ non subditos, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, ac præeminentiæ fuerint, ut divini nominis intuitu, & pro sua in Nos, & hanc Sanctam Sedem Apostolicam devotione, & reverentia, necnon fidei cultu, & conservatione, ac animarum eorum, qui hujusmodi duella diabolica fraude decepti perquirunt salute, dicta

dicta duella, seu alia singularia certamina in suis Regnis, Ducatibus, Marchionibus, Baroniis, Dominiis, terris, & locis nullatenus fieri permittant, immo ne fiant expresse prohibeant, & dissuadeant: districtius præcipientes eis, ne ullo umquam tempore hujusmodi duella, seu certamina, quovis prætextu, seu quavis occasione, vel causa admittere, aut aliquos ad id irritare, seu provocare, vel illis interesse, aut ut fiant pati, seu permittere audeant, vel præsumant; alioquin eos, ac etiam extra terras, & loca ditioni Ecclesiæ hujusmodi non subjecta duella, seu singularia certamina hujusmodi, aut diffidationes desuper facientes, & ad id irritantes, provocantes, & auxilium, consilium, vel favorem dantes, ac illis astantes, & interessentes, & similiter chartas desuper subscribentes, aut publicantes, seu de illis se intromittentes, eorumque ac ipsorum singulos ab Imperatore, & Regibus inferiores majoris excommunicationis, & ultra eam, si Ecclesiastici fuerint, privationis, & inhabilitatis pœnis prædictis subjacere, illasque incurrere, & ab eis præterquam a Nobis, seu dicto Rom. Pont. pro tempore existente, ut præfertur, absolvi, aut adversus illas restitui, seu rehabilitari non posse, neque debere decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ dicti Prædecessores in singulis eorum literis prædictis voluerunt non obstare ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. I. 13. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, Idib. Novemb. Pont. nostri Anno I.

XXV.

Approbatio Archiconfraternitatis Orationis, & Mortis, nuper in Urbe institutæ, ad orationem quadraginta horarum, singulis mensibus publice peragendam. Et pauperum defunctorum cadavera, gratis, & decenter sepelienda, cum indulgentiarum concessione.

Hujusmodi Orationem, in cunctis Urbis Ecclesiis, locisque piis, præscripta Ecclesiarum & temporis distributione, absque intermissione fieri jussit Clem. VIII. in sua Constit. Graves, *quæ adhuc servatur. De indulgentiis autem, attende Constitut. Pauli V. mox edendam, quam vidi firmatam sub die 1. Decembris 1605.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DIvina disponente clementia ad Summi Apostolatus apicem meritis licet imparibus sublimati, Christifidelium omnium votis, præsertim ad caritatis, aliorumque piorum operum exercitium, & devotionis sinceritatem, certumque orationum, & jejuniorum Altissimo pura mente consecrandorum ordinem tendentibus, ac ipsorum fidelium Societatibus, salubribusque illarum ordinationibus, quo propterea pie institutæ fuisse dicuntur, libenter potissimum cum a Nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium adjicimus, ac eosdem fideles, ut ad opera hujusmodi ferventius amplexanda procliviores efficiantur, indulgentiis, & peccatorum remissionibus frequenter invitamus, ut exinde desiderabilia salutis æternæ præmia facilius valeant promereri.

In Urbe quidam Christifideles instituerunt Confraternitatem Orationis, & Mortis, ad Orationem 40 horarum mense quolibet, faciendam, & pauperum defunctorũ corpora decenter sepelienda, & alia pia opera exercenda.

§.1. Sane sicut exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Guardianorum, Administratorum, & Officialium Confraternitatis de Oratione, alias *della Morte* nuncupatæ, in Alma Urbe institutæ, petitio continebat, jam multis annis elapsis nonnulli Christifideles in ipsa Urbe degentes divino instinctu moti, & pia mente considerantes, Orationes humiliter & devote a Christifidelibus in unum in Dei nomine convenientibus factas, divinæ Majestati gratas, & acceptas existere, ac illis, & eleemosynis, aliisque piis operibus ipsius Omnipotentis Dei clementiam & misericordiam impetrari, unam Societatem, seu Confraternitatem utriusque sexus personarum de Oratione, alias *della Morte* nuncupatam, in eadem Urbe instituerunt, & inter alia ordinaverunt, ut singulis mensibus, diebus, & horis ad id per pro tempore existentes ejusdem Confraternitatis Guardianos, seu Administratores, & Officiales designandis, & statuendis ad imitationem quadraginta dierum, quibus Dominus noster Jesus Christus in deserto vitam humanam agens jejunavit, ac etiam Sanctorum Apostolorum, & patrum primitivæ Ecclesiæ, qui ad Deum sine intermissione orabant, Oratio fieret, ad eumdem Omnipotentem Deum vocalis & mentalis, horas quadraginta continuas per homines, & mulieres dictæ Societatis, ac alias personas ibidem interesse volentes, etiam si Confratres non essent, ac ipsi Confratres in principio cujuslibet Orationis singulo mense in penultima ejus Dominica, vel alio die fieri solitæ Corpus Dominicum decenti pompa deferrent, Necnon pauperum, ac miserabilium personarum decedentium corpora jam antea sæpenumero absque ulla forsan cæremonia præter consuetudinem Christianam delata, exemplo Thobiæ etiam propriis humeris deferrent, ac propriis faculis, intortitiis, & candelis adhibitis, aliisque expensis necessariis sepelirent, necnon singulo mense pro animabus Confratrum defunctorum, ac eorum, quorum corpora ab ipsis Confratribus humata forent anniversarium celebrarent, & infirmis egenis ipsius Confraternitatis de medico & eleemosynis pro posse succurrerent, illosque & Confratrum caritate visitarent, atque officia divina, prout aliis Confraternitatibus concessum erat, exercerent.

§.2. Cum

Ordinationesque pro regimine d. Confraternitatis constituerunt.

§.2. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat dicta Confraternitas, Spiritu Sancto adiuvante concursu fidelium, qui ad illam confluxerunt, augmentum, & in dictis piis operibus incrementum non modicum susceperit, ac in dies augeatur, dictique Confratres, qui ipsam Confraternitatem primo in S. Laurentii in Damaso constituerunt, & ad præsens in S. Joannis Evangelistæ in Ayra dictæ Urbis Ecclesiis congregatam retinent, etiam pro illius directione, & augmento nonnulla Capitula, & Statuta fecerint, & ediderint, & Venerab. fratrem nostrum Federicum Episcopum Prænestinum S. R. E. Cardinalem de Cæsis nuncupatum in dictæ Confraternitatis Protectorem elegerint, prout in uno, vel pluribus documentis, & forsan publicis desuper confectis plenius dicitur contineri, Guardiani, & Administratores prædicti Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut institutioni Confraternitatis, ejusque Statutis, & Capitulis hujusmodi pro firmiori illorum subsistentia Apostolicæ confirmationis robur adiicere, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic autem Pontifex dictam Confraternitatem, ejusque ordinationes approbat, & de novo instituit, accedere consensu Archiconfraternitatis Charitatis. De quo constat hic in fine.

§.3. Nos igitur, qui Christifidelium devotionem, orationes & pœnitentiam, ac caritatis opera ubique locorum, sed præcipue in ipsa Urbe feliciter adaugeri, sinceris desideramus affectibus, hanc dictorum Confratrum devotionem in Domino collaudantes, ac Guardianos, Administratores, & Officiales prædictos, ac eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, siquibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon omnium & singulorum documentorum prædictorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, dummodo dilectorum filiorum Archiconfraternitatis Charitatis etiam de Urbe ad infrascripta accedat assensus, institutionem Confraternitatis de Oratione, alias de Morte nuncupatæ hujusmodi, ac omnia, & singula per Guardianos, & Confratres prædictos, circa præmissa edita, ordinationes, & statuta, ac prout illa concernunt cetera in eisdem documentis contenta, licita & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, Apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa scientia approbamus, & confirmamus, ac omnes, & singulos juris & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus, illisque omnibus perpetuæ firmitatis robur adiicimus. Et nihilominus eamdem Confraternitatem de Oratione, alias de Morte nuncupandam eisdem modo, & forma, quibus per ipsos Christifideles instituta existit, de novo auctoritate, & tenore præmissis instituimus, & etiam erigimus.

Ejusque officialibus dat potestatem, quoscumque in Confraternitatem recipiendi.

§.4. Ac eisdem Guardianis, Administratoribus, & Confratribus quascumque utriusque sexus personas eis bene visas, ac gratas, & acceptas, tam ecclesiasticas, quam sæculares undecumque existentes, dictam Confraternitatem ingredi volentes, cujusvis licentia minime requisita in eorum Confratres, ac Confraternitatis gremium recipien. & admitten., licentiam & facultatem concedimus.

Statuta cum auctoritate Protectoris condendi, & reformandi.

§.5. Eisque cum ejusdem Federici Episcopi, & deinceps pro tempore existentis Protectoris sui auctoritate, seu approbatione, quæcumque statuta & ordinationes pro ejusdem Confraternitatis felici regimine, ad piorum operum hujusmodi exercitium, & alias circa præmissa, prout eis videbitur, & placuerit, condere, & reformare, quæ postquam condita, & reformata fuerint, eo ipso Apostolica auctoritate approbata, & confirmata sint, & esse censeantur, & per ipsos Guardianos, ac Administratores, & Confratres observari debeant.

Crucem ligneam & habitum nigrũ deferendi.

§.6. Necnon tam in eorum Oratorio, quam in processionibus per Urbem faciendis Crucem ligneam, & habitum consuetum de tela nigra cum capucciis, sive picciis deferre, prout etiam de præsenti deferunt.

Eleemosynas, oblationes, & legata recipiendi & in dictos pios usus exponendi.

§.7. Necnon eleemosynas, & oblationes quascumque, ac etiam piorum Christifidelium, etiam S. R. E. Cardinalium, aliorumque Prælatorum, & Officialium, aliarumque personarum, tam sæcularium, quam Ecclesiasticarum, tam hactenus, quam in futurum ultimis voluntatibus, vel etiam inter vivos donationibus, vel largitionibus relicta legata, hæreditates, & bona quæcumque eidem Confraternitati relinqui, & Confraternitatem illa sic relicta recipere, & de illis illorumque fructibus in dictos pios usus, prout illis videbitur, disponere, ac omnia & singula alia recipere, obtinere, & facere, & ad ea admitti posse, ad quæ aliæ Urbis prædictæ Confraternitates a Sede Apostolica approbatæ possunt & valent, citra tamen illarum præjudicium.

Confraternitatem ad aliã Ecclesiam transferendi & in ea Capellanum habendi, ad ministrandum Confratribus Sacramenta.

§.8. Et insuper Confraternitatem ipsam ad aliam Ecclesiam, seu locum ipsius Urbis sibi benevisum transferre, & inibi si Ecclesia non extet, Ecclesiam unam cum suis Oratoriis, & mansionibus; si vero Ecclesia inibi reperiatur de illius pro tempore Rectoris consensu unam Cappellam, seu Oratorium, in qua, vel quo Sacratissimi Corporis Christi Sacramentum reconditum esse debeat, & ad ejus Altare Cappellanum ad id per eosdem Guardianos, & Officiales ad eorum nutum eligendum, & amovendum, prout hactenus habuerunt, per quem missæ, & alia divina officia celebrari, & ipsius Confratribus Eucharistiæ, & alia Sacramenta Ecclesiastica ministrari possint, habere & retinere, ac construi facere.

Defunctorumque corpora in Ecclesiis eorum Parochialibus; suis expensis requisitis Parochis sepeliendi.

§.9. Et ipsi Guardiani, & Officiales, ac Confratres dictæ Confraternitatis, & eorum Cappellani quorumcumque pauperum decedentium corpora in Parochiali Ecclesia sub qua ipsi pauperes decesserint, seu illius Cœmeterio, si Cœmeterium habuerit, dictæ Confraternitatis sumptibus, & expensis, ac cum suis faculis, intorticiis, & candelis,

cum

cum licentia tamen, atque interessentia ejus Rectoris, seu Vicarii, si vocatus adesse voluerit, ita quod si adesse noluerit dictæ Confraternitati januas Ecclesiæ prædictæ ad hunc effectum aperire omnino teneatur, in forma Ecclesiæ consueta, & solemniter sepelire, vel sepeliri facere, libere & licite valeant, eisdem auctoritate, & tenore indulgemus.

Indulgentiarum concessio pro Confratribus, Sororibus & aliis.

§.10. Et insuper, ut Christifideles eo libentius ad ingrediendum Confraternitatem hujusmodi inducantur, & animarum salus per amplius propagetur, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis, præsentibus, & futuris ejusdem Societatis utriusque sexus Confratribus, qui ad illam in diebus Orationis quadraginta horarum hujusmodi accesserint, & pro nostra, & pro tempore existentis Pontificis Rom. salute, necnon d. Sedis, ac Principum, omniumque Christianorum pace, & tranquillitate pie oraverint, necnon Christifidelibus, qui Ecclesiam Confraternitatis hujusmodi in Nativitatis, Veneris Sancti, & secunda feria octavæ Corporis D.N.J.C. Festivitatum diebus devote visitaverint, vere tamen confessis, & contritis, vel firmum confitendi propositum haben. & similiter orantibus, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem eisdem auctoritate, & tenore concedimus, & elargimur. Eorum autem omnium, & singulorum Confratrum, qui per totam primam, vel secundam dictæ Orationis noctem in eadem Oratione permanserint, ac pro viribus, ut supra, preces effuderint intuitu unius animę cujuscumque fidelis defuncti, pro qua quicumque ex ipsis Miserere mei Deus, &, De profundis, Psalmos, aut quinquies orationem Dominicam, & Angelicam Salutationem humiliter in dictæ Orationis fine, coram sanctissimo Sacramento dixerint, quoties id fecerint, centum annos, illis vero Confratribus, qui dictorum pauperum decedentium corpora ad locum sepulturæ detulerint, aut associaverint, & infirmos prædictos visitaverint, quoties id fecerint, mille annos, & totidem quadragenas de injunctis sibi pœnitentiis misericorditer in Domino relaxamus. Necnon eisdem Confratribus, quod liceat eis, & eorumcuilibet, durante eorum infirmitate Missam in domibus suis celebrari facere.

Facultas eligendi Confessorem.

§.11. Necnon Confessorem, seu Confessores, qui eos in mortis articulo ab eorum peccatis, & Sedi prædictæ in Bulla Cœnæ Domini legi consueta reservatis (Religionis, & castitatis votis dumtaxat exceptis) dicta auctoritate absolvere possint, eligere.

Facultas aggregandi alias Confraternitates.

§.12. Ac ipsis Guardianis, Officialibus, & deputatis pro tempore existentibus quascumque Confraternitates extra Urbem prædictam sub hujusmodi vocabulo, & institutis pro tempore erectas, omnibus, & singulis prædictis, aliisque privilegiis, & indulgentiis sibi deinceps concedendis, sub conditionibus, & formis sibi bene visis aggregandi, illasque eis, in toto, vel in parte communicandi facultatem similiter concedimus, ac indulgemus hujusmodi.

Clausulæ hujus Bullæ præservativæ.

§.13. Et presentes literas, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus quarumcumque similium, vel dissimilium indulgentiarum per Nos, & Sedem prædictam, etiam in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de ipsa Urbe, expeditionis contra infideles, & Cruciatæ Sanctæ, vel aliter etiam ad Imperatorum, Regum, Ducum, aut aliorum instantiam quomodolibet pro tempore factis nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de novo concessas fore, ipsisque Confratribus, & aliis fidelibus suffragari debere decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.14. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac nostra, de indulgentiis, & gratiis hujusmodi ad instar non concedendis, aliisque editis, & edendis Cancellariæ Apostolicæ regulis, necnon quorumvis Ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiisque, indultis, & literis Apost., illis, & eorum Superioribus, ac personis, aliisque quibuslibet sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis ac irritantibus, & aliis decretis, & Motu proprio, ac alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si de illis, ac totis illorum tenoribus specialis, specifica, & individua, non autem per clausulas idem importantes mentio, aut quævis alia expressio habenda, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haben. illis aliter in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

D. P. An. I. 17. Novemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo 15. Kalend. Decemb. Pontificatus nostri Anno primo.

Consensus Archiconfraternitatis Charitatis de Urbe.

Anno Incarnationis Dominicæ 1561. *die* 7. *Februarii*, *R. D. Antonius Lomellinus Protonotarius Apostolicus*, *Horatius de Marchianis*, *Christoforus Lucianus*, *Franciscus Sangalettus deputati Societatis*, *seu Confraternitatis Charitatis de Urbe per Franciscum Puccium eorum Procuratorem*, *omnibus & singulis retroscriptis sine tamen præjudicio privilegiorum ejusdem Confraternitatis Charitatis*, *& literarum expeditioni consenserunt*, *&c.*

Pro Jo. Baptista Doria. Jo. Baptista Zianus.

India

XXVI.

Ex Rainaldo continuat. Annal. Opus posthum. t. XXII.

Indictio Concilii Tridentini ad diem Resurrectionis Dominicæ proxime futuræ.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Causæ cogendi Concilium

AD Ecclesiæ regimen licet tanto oneri impares sola Dei dignatione vocati statim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Christianæ partes, cernentesque, non sine magno horrore, quam longe, lateque Hæresum, & Schismatis, & quanta Christiani Populi mores correctione indigerent, in eam curam, & cogitationem pro suscepti muneris officio incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, & tam perniciosum Schisma tollere, moresque adeo corruptos, & depravatos emendare possemus.

§.1. Cum autem intelligeremus ad hæc sedanda mala aptissimum esse remedium, quod Sancta hæc Sedes adhibere consuevisset Œcumenici, generalisque Concilii, ejus congregandi, & Deo juvante celebrandi consilium cœpimus. Indictum illud quidem antea fuit a felicis recordationis Paulo III., & ejus successore Julio Prædecessoribus nostris, sed variis de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit. Si quidem Paulus, cum id primum, in Urbem Mantuanam, deinde Vicentiam indixisset, quasdam ob causas in literis ejus expressas, id primo suspendit, postea Tridentum transtulit: deinde cum quibusdam de causis ibi quoque ejus celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem suspensione sublata in eadem Civitate Tridentina inchoatum fuit, verum Sessionibus aliquot habitis, & nonnullis Decretis factis ipsum se postea Concilium, aliquibus de causis, accedente, etiam Sedis Apostolicæ auctoritate Bononiam transtulit. Julius autem, qui ei successit in eandem Civitatem Tridentinam id renovavit, quo quidem tempore facta alia quædam Decreta sunt. Sed cum in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & Bellum in Italia, & Gallia gravissimum exarsisset, rursus Concilium suspensum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque ex aliis difficultates, & impedimenta objiciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissime retardaret.

Concilium Generale a diversis Summis Pontificibus indictum, & non perfectum.

Postmodum dilatatæ Hæreses.

§.2. Quantopere vero interea auctæ fuerunt, & multiplicatæ, & propagatæ hæreses, quantopere Schisma creverit, sine maximo animi dolore, nec meminisse possumus, nec referre.

Dante itaque Deo pacem Principibus Christianis.

§.3. Sed cum tandem pius, & misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, ut misericordiæ obliviscatur, Regibus, & Principibus Christianis pacem, & unitatem donare dignatus est, qua Nos occasione oblata maximam in spem venimus ipsius misericordiæ freti fore, ut his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilii, via finis imponatur. Nos itaque ad Schisma, hæresesque tollendas, ad corrigendos, & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem ejus non esse duximus diutius differendam.

Concilium indicendum statuit Pius.

§.4. Habita igitur cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, factis, etiam consilii nostri certioribus charissimis in Christo filiis nostris Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus, atque Principibus, quos quidem sicut de eorum summa pietate, & sapientia Nobis pollicemur, paratissimos ad ipsius Concilii celebrationem adjuvandam invenimus ad Dei Omnipotentis laudem, honorem, & gloriam, atque universalis utilitatem, de eorundem Fratrum nostrorum consilio, & assensu Sacrum Œcumenicum, & Generale Concilium auctoritate ejusdem Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, qua Nos quoque in terris fungimur, freti, & subnixi, in Civitate Tridentina ad Sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacumque statuimus, atque decrevimus.

Indicit ad diem proximi Paschatis.

§.5. Quocirca Venerabiles Fratres nostros omnibus ex locis Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, ceterosque, quibus in Conciliis Generalibus sedere, & sententiam dicere, jure communi, vel ex privilegio, vel ex antiqua consuetudine licet, vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, in vim quoque juramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in Nos, qui ad Concilia generalia convenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conveniant intra eam diem, nisi forte impedimento fuerint legitimo perpediti, quod tamen impedimentum per legitimos Procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorum interest, vel interesse poterit, ut in Concilio adesse non negligant, Charissimos vero in Christo filios nostros Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges, & Principes, quos optandum, sane esset Concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, ut si ipsi interesse in Concilio non potuerint, ut Oratores suos prudentes, graves, & pios viros utique mittant, qui ipsorum nomine intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum Regnis, atque Dominiis Prælati, sine recusatione, ac mora, tam necessario tempore Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent, eosdem etiam curaturos esse minime dubitamus, ut per ipsorum Regna, & Dominia tutum, & liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, Comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneque, ac comiter, & omnibus in locis recipiantur, atque tra-

Omnibus, qui Conciliis generalibus interesse solent, præcipit, ut ad hoc veniat

tractentur, sicut, quod ad Nos attinet, ipsi quoque curabimus, qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tam pium, & salutare opus perficiendum a Nobis in hoc loco constitutis præstari possit; nihil, ut Deus scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ovium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ Reipublicæ tranquillitatem, & quietem.

Dat. die 21. Novem. 1560 Pont. An.I. Dat. Romæ apud S.Petrum Anno Incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo sexagesimo, XI. Kal. Dec. Pont. nostri An.I.

XXVII.

Indictio prosecutionis Sacri & Œcumenici Concilii Tridentini.

Concilium istud indictum fuerat a Paulo III. in ejus Constit. XL. Initio *Tom. IV. Part. I. fol. 207. Absolutumque & confirmatum fuit ab isto Pontifice Pio IV. ut inf. in Const.* Benedictus *ubi ponam concord. Materiæ.*

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. AD Ecclesiæ regimen, licet tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati, statim circumferentes mentis oculos per omnes reipublicæ Christianæ partes, cernentesque non sine magno horrore, quam longe, lateque pestis hæresum, & schismatis pervasisset, & quanta Christiani populi mores correctione indigerent; in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio incumbere cœpimus, quemadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, & tam perniciosum schisma tollere, moresque adeo corruptos, & depravatos emendare possemus.

Paulus III., & Julius III. indixerunt Conc. Trid. sed prosecutum non fuit ex variis causis, de quibus hic, & in Paul. III. Const. cit. in rubr. §.1. Cum autem intelligeremus ad hæc sananda mala aptissimum esse remedium, quod sancta hæc Sedes adhibere consuevisset, Œcumenici, Generalisque Concilii ejus congregandi, & Deo juvante celebrandi, consilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo Tertio, & ejus successore Julio Prædecessoribus nostris, sed variis de causis sæpius impeditum, & interpellatum perfici non potuit. Siquidem Paulus cum id primo in Urbem Mantuam, deinde Vicentiam indixisset, quasdam ob causas in literis ejus expressas in primo suspendit, postea Tridentum transtulit. Deinde cum quibusdam de causis ibi quoque ejus celebrandi tempus dilatum fuisset, tandem, suspensione sublata, in eadem Civitate Tridentina inchoatum fuit. Verum sessionibus aliquot habitis, nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, Bononiam transtulit. Julius autem, qui ei successit, in eamdem Civitatem Tridentinam id revocavit, quo quidem tempore facta alia quædam decreta sunt. Sed cum novi in propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia, & Gallia gravissimum exarsisset, rursus Concilium suspensum & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliasque & ex aliis difficultates, & impedimenta obiiciente, ut tantum Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quam diutissime retardaret. Quantopere vero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses, quantopere schisma creverit, sine maximo animi dolore, nec meminisse possumus, nec referre. Sed tamdem pius & misericors Dominus, qui numquam ita irascitur, ut misericordiæ obliviscatur, Regibus & Principibus Christianis pacem, & unanimitatem donare dignatus est. Qua Nos occasione oblata, maximam in spem venimus ipsius misericordia freti, fore ut his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilii via finis imponatur. Nos itaque ad schisma hæresesque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacem inter Christianos Principes conservandam, celebrationem ejus non esse duximus diutius differendam.

§.2. Habita igitur cum Venerabilibus fratribus nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, factis etiam consilii nostri certioribus carissimis in Christo filiis nostris Ferdinando Romanorum Imperatore electo, & aliis Regibus, atque Principibus, quos quidem, sicut de eorum summa pietate, & sapientia Nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilii celebrationem adjuvandam invenimus, ad Dei Omnipotentis laudem & gloriam, atque Universalis Ecclesiæ utilitatem de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu, sacrum Œcumenicum & Generale Concilium, auctoritate ejusdem Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, qua Nos quoque in terris fungimur, freti, & subnixi, in Civitate Tridentina ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum indicimus, & ibi celebrandum sublata suspensione, statuimus, atque decernimus. Iste autem Pontifex ex causis hic expressis dictum Conc. prosequi mandat ad diem Resurrectionis Domini 1561

§.3. Quocirca Venerabiles fratres nostros omnibus ex locis Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos alios Abbates, ceterosque, quibus in Concilio generali accedere, & sententiam dicere jure communi, vel ex privilegio, vel ex antiqua consuetudine licet, vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque juramenti quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia convenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas, ut ad Concilium ibi celebrandum conveniant intra eam diem, nisi forte fuerint impedimento legitimo præpediti, quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus propterea omnes, & singulos, quorum interest, interessеve potuerit, ut in Concilio esse non negligant. Monetque Prælatos, ut accedant ad Concilium.

§.4. Carissimos vero in Christo filios Ro-

Hortatur etiam Imperatorem, Reges, & Principes, ut per se ipsos, vel eorum Oratores Conc. intersint &c.

Romanorum Imperatorem electum, ceterosque Reges & Principes, quos optandum sane esset Concilio interesse possent, hortamur, & rogamus, ut si ipsi interesse Concilio non potuerint, ut Oratores suos prudentes, graves, & pios viros utique mittant, qui ipsorum nomine illi intersint, curentque diligenter pro sua pietate, ut ex eorum Regnis, atque dominiis Prælati sine recusatione, ac mora tam necessario tempore, Deo, & Ecclesiæ officium suum præstent, eosdem etiam curaturos esse minime dubitantes, ut per ipsorum regna, & dominia tutum, ac liberum iter Prælatis, eorumque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneque ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur; sicut, quod ad Nos attinet, ipsi quoque curabimus, qui nihil omnino prætermittere decrevimus, quod ad tam pium & salutare opus perficiendum a Nobis in hoc loco constitutis præstari possit, nihil, ut Deus scit, quærentes aliud, nihil propositum habentes in hoc Concilio celebrando, nisi honorem ipsius Dei, dispersarum ovium reductionem, ac salutem, & perpetuam Christianæ reipublicæ tranquillitatem, ac quietem.

Hanc Bullam Romæ publicari mandat.

§.5. Ut vero hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perveniant; nec quisquam ea excusatione uti possit, quod illa ignoraverit, præsertim cum non ad omnes, quos de his literis certiores fieri oporteret, tutus forsitan pateat aditus, volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranen. tunc cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, clara voce a Curiæ nostræ Cursoribus, seu Notariis aliquibus publicis recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur: ibique quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem & affixionem, omnes & singulos, qui his literis comprehenduntur, post duos menses a die publicationis, & affixionis earum volumus perinde adstrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent.

Transumptorum fides.

§.6. Transumptis quoque earum, quæ manu alicujus Notarii scripta, subscriptave, & sigillo, ac subscriptione alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munita, ut sine dubitatione ulla, fides habeatur, mandamus, atque decernimus.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An. I. 29. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1560. tertio Kalendas Decembris Pontificatus nostri anno I.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones

✠ *Ego R. Card. de Carpo Episcopus Portuen.*
✠ *Ego F. Card. Pisanus Episcopus Tusculanus.*
✠ *Ego Fed. Card. Cæsius Episcopus Pranestinen.*
✠ *Ego Card. Moronus Episcopus Albanen.*
✠ *Ego Christophorus Madrucius Card. Trid.*
✠ *Ego Otho Truchses Card. Aug.*
✠ *Ego B. de la Cueva Card. S. Crucis.*
✠ *Ego Ti. Card. Crispus.*
✠ *Ego Jo. Mi. Card. Saracenus.*
✠ *Ego Jo. Card. Sancti Vitalis.*
✠ *Ego Jo. And. Card. Messanen.*
✠ *Ego Jac. Card. Puteus.*
✠ *Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clemen. subscr.*
✠ *Ego Scipio Card. Pisarum.*
✠ *Ego Jo. Card Reumanus.*
✠ *Ego Jo. An. Card. Capisuccus.*
✠ *Ego Thad. Card. Gaddus.*
✠ *Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.*
✠ *Ego Clem. Card. Aracæli.*
✠ *Ego I. Card. Sabellus.*
✠ *Ego Jo. Ant. Card. S. Gregorii.*
✠ *Ego A. Card. Farnesius Vicecanc.*
✠ *Ego Gui. Asc. Card. Camerarius.*
✠ *Ego Hipp. Card. Ferrarien.*
✠ *Ego Jul. Card. Urbin.*
✠ *Ego Aloy. Card. Cornelius.*
✠ *Ego Hier. Card. Simoncellus.*
✠ *Ego Vitellotus Card. Vitellius.*
✠ *Ego Jo. Card. de Medicis.*
✠ *Ego Carolus Card. Borromeus.*

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1560. indict. 3. die vero 2. mensis Decemb. Pontificat. Sanctiss. in Christo patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. anno primo, retroscriptæ literæ Apostolicæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, juxta earum seriem, & tenorem, & etiam ut moris est, & illis amotis dimissis illarum copiis affixis per nos Bernardinum Andreutium, & Jo. Andream Panizzam Apostolicos Cursores.

Petrus Vulrrini Mag. Curs.

XXVIII.

De Spoliis Clericorum ob illicitam negociationem. Et de indultis Curialium, & Incolarum Almæ Urbis super dd. Spoliis.

PIUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Decens esse censentes, & æquum, ut Nos, qui alios in sua justitia confovemus, Cam. Apost. jura non negligamus, quinimmo ne prætextu incertitudinis, illa ab aliquibus usurpari, aut super eis dubia aliqua oriri contingat, ita nostræ declarationis

nis remedio provideamus, quod a nemine desuper dubium aliquod deduci possit.

Causa Constitutionis.

§.1. Cum itaque sicut accepimus, a nonnullis vertatur in dubium, an res, & bona per Clericos, etiam in sacris ordinibus constitutos ex negociatione illicita, aut alias contra sacros Canones acquisita, uti Spolia, vel alias ad Cameram præfatam jure legitimo spectare, & pertinere debeant, Nos omnes desuper hæsitationis materias submovere, ac cavillationibus, & altercationibus, ac litibus viam præcludere, & denique malitiis eorum, qui jura dictæ Cameræ usurpare satagunt, obviare, aliasque in præmissis opportune providere volentes.

Clericorum bona ex illicita negociatione, vel alias contra sacros Canones acquisita ad Cameram Apostolicam spectant.

§.2. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, omnia, & singula, res, & bona, cujuscumque qualitatis, & quantitatis existentia, ac in quibusvis regionibus, & regnis, ac dominiis, tam citra, quam ultra montes, & maria consistentia, per quosvis Clericos, tam Sæculares, quam quorumvis, etiam Mendicantium Ordinum, ac Militiarum regulares, etiam in sacris Ordinibus constitutos, cujuscumque status, ordinis, & conditionis fuerint, ac Archiepiscopali, Episcopali, vel alia majori dignitate præfulgeant, ex negociatione illicita, aut alias contra sacros Canones quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post obitum eorum, qui etiam ex facultate, quam habuerint, testandi, condito testamento, ubivis locorum decesserint, & decedent, aut quibus illos, etiam eis viventibus privari, & eis destitui contigerit, & præsertim quondam Andreæ Japiro de S. Joanne Rotundo Presbyteri, seu Religiosi, extra Rom. Curiam ad illam forsan veniendo defuncti, hactenus remanserunt, remanent, & remanebunt, ad eamdem Cameram, & non alios, etiam in quibusvis Cathedralibus, etiam Metropolit., & Collegiatis, ac aliis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis cum cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, qualitercumque qualificatis successores, illa in titulum, commendam, administrationem, commissionem, ac alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiamsi ad illa, vigore prioris tituli, jus regrediendi, seu accedendi, aliquibus concessum fuerit, spectasse, & spectare, ac sub nomine spoliorum venire, illaque uti Spolia ad Cameram ipsam pertinentia perpetuo colligi, & recuperari potuisse, posse, ac debere.

Decretum irritans.

§.3. Et ita per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes in quacumque instantia, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere. Necnon irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio, & facultates.

§.4. Mandantes dilecto filio nostro Guidoni Ascanio Sanctæ Mariæ in Via-lata, Diac. Card. de Sancta Flora nuncupato, Camerario nostro, & ejus in Camerariatus officio Successoribus, quatenus Spolia ipsa, prout alia ipsius Cameræ jura, exigi, & recuperari, ac præsentes inviolabiliter observari faciat, nec permittat Cameram ipsam, vel pro ea agentes, desuper modo aliquo molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, & appellatione postposita compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstan. fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum. Ordinum, Militiarum, & beneficiorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, & dilectis filiis illorum Capitulis, Conventibus, Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu, & scientia similibus, concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Nulli ergo &c.

D. P. An.I. die 5.Novem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, Non. Novemb. Pont. nostri Anno I.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex, ex sua circumspecta providentia attendens suam Almam Urbem, Apostolorum Petri, & Pauli glorioso martyrii cruore Domino Nostro Jesu Christo consecratam, caput Orbis existere, & Altissimum in ea Sacerdotii principatum, Christianæque Religionis caput instituisse, & ad illam tamquam communem omnium Christifidelium patriam de universis Mundi partibus Christifideles ipsos in copioso numero confluere, ut illa eo amplioribus prærogativis decoretur, quo est omnium aliarum mater, cunctorumque ad eam undequaque accedentium benigna receptrix, & alumna, ac illius incolæ, & habitatores, ac Romanam Curiam sequentes eo quietius, & tran-

& tranquillius in ea degant, quo se ampliorihus favoribus, & gratiis noverint communitos, nonnumquam a suis Prædecessoribus in illorum favorem concessa, pro illorum subsistentia firmiori, non solum approbat, sed etiam innovat, & quæ postmodum ab eo emanarunt literæ Apostolicæ, ne defectu incertitudinis aliquid, quod a mente sua alienum sit, oriri contingat, illas ita suæ declarationis adminiculo dilucidat, ut nulli hæsitationis, & dubitationis scrupulus relinquatur, & alias desuper disponit, prout rerum, & temporum qualitate pensata, conspicit in domino salubriter expedire.

Julius III. edidit Bullâ de qua hic.

§.1. Nuper siquidem postquam fel. rec. Julius PP. III. &c. *Omittitur, quia ipsa Bulla Jul. est Tom. IV. Par. I. fol. 265.*

Hic Pontifex aliam edidit Bullam hic præcedentem.

§.2. Nos ex certis tunc expressis causis Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, per alias nostras literas sub dat. videlicet Non. Novemb. Pont. nostri Anno I. decrevimus, & declaravimus omnia, & singula &c. *Omittitur quia est Bulla quæ præcedit.*

Ideo dubitabatur an ista Const. præjudicaverit d. Const. Jul. III. Unde hic declaratur non fuisse præjudicatum privilegiis Curialium, & ejus Const. non se extendere ad Card. ubique decedentes, aut alios testandi facultatem habentes ex privilegio aut licentia Sedis Apostolicæ.

§.3. Cum autem sicut Nobis innotuit, a nonnullis hæsitetur, an ex his literis nostris statuto, & ordinationi Julii Prædecessoris hujusmodi præjudicium, aliquod generatum sit, aut dici, seu censeri possit, Nos, qui Urbis decorem, & venustatem, ac illius Incolarum prædictorum prosperum, & felicem successum sinceris exoptamus affectibus, quique illam non minoribus favoribus, quam dicti Prædecessores prosecuti sunt, prosequi intendimus, ne propter nostræ declarationis defectum, & veritatis suppressione contra mentem, & voluntatem nostras, cuiquam præjudicium generetur, quantum in Nobis est, providere volentes, ac dictarum nostrarum literarum veriorem tenorem præsentibus pro sufficienter expresso habentes, necnon motu, & scientia similibus, literas nostras prædictas ad S. R. E. Cardinales, etiam ubivis locorum decedentes, ac eorum bona ubique existentia nullo pacto, ad Urbem, & Curiam præfatas, necnon Prælatos, Officiales, ac alios sæculares, & cujusvis Ordinis regulares Clericos, ceterosque, tam in Urbe, & Curia præfatis pro tempore existentes, & in ea, seu ejus districtu decedentes, quam alias alibi ubivis locorum, etiam ultra montes, & maria existentes, testandi tamen, codicillandi, & alias de bonis suis quibuscumque quomodolibet disponendi facultatem, seu etiam, quod eis ab intestato decedentibus eorum bona ad ipsorum proximiores, qui nisi beneficiati essent succedere deberent, devolvantur, & debeant, specialem ab Apost. Sede, vel officiorum suorum ratione privilegiorum, aut ex alio quovis titulo pro tempore habentes, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ, personas minime se extendere, neque illos, aut eorum aliquem comprehendere, sed ab eis penitus exceptos fuisse, fore, & esse, ac dici, & censeri, & alias easdem nostras literas, etiam absque verbis, aut alios contra sacros Canones, in illis appositis in omnibus, & per omnia, ac si illa in eis apposita non fuissent, seu illæ, sine eis emanassent, stare, & in suis efficacia, & robore permansisse, & permanere debuisse, & debere.

Confirmatio Constit. Sixti IV., & aliorum.

§.4. Declarantes eisdem Motu, & scientia, tam Julii statutum, & ordinationem hujusmodi, quam per Sixtum IV., & Alexand. VI., Leonem X., & alios Rom. Pont. etiam Prædecessores nostros, ac etiam Nos, etiam in Conclavi, in quo divina disponente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, etiam in ipsius Urbis, & ejus ædificiorum, Romanæque Curiæ, & ejus Officialium, ac aliarum personarum prædictarum, etiam extra Urbem, & in quibusvis Provinciis, etiam ultra montes, & maria, ut præfertur, in genere, vel in specie, circa testandi, & succedendi hujusmodi facultatem quomodolibet concessa privilegia, & indulta, ac cum inhibitionum Decretorum, & in eis contentis clausulis Julii prædictas, ac aliorum Prædecessorum prædictorum singulas desuper confectas literas, & inde secuta quæcumque, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, etiam ad hoc, ut omnes, & singuli supradicti de omnibus, & singulis eorum rebus, & bonis, etiam nulla quantitatis, & acquisitionis ipsorum bonorum distinctione habita, libere disponere valeant, ac si dictæ nostræ literæ non emanassent, aut aliæ in posterum emanarent, dicta auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, necnon illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adjicimus. Et nihilominus pro potiori cautela, illa omnia, & singula ejusdem modis & formis, quibus per dictos Prædecessores concessa fuerunt, de novo eisdem auctoritate, & tenore, ac Motu, & scientia statuimus, ordinamus, & concedimus, necnon illa valida, & efficacia existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, ac singulis supradictis suffragari.

Decretum irritans.

§.5. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per Camerarium, Præsidentes, & Clericos præfatos, ac quoscumque alios Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius Ecclesiæ Romanæ Card., sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Cameræ, & Ecclesiarum, ac Monasteriorum, & Ordinum prædictorum, & quibusvis aliis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, necnon privilegiis, indultis,

tis, & literis Apostolicis, illis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu, & scientia similibus, concessis, & approbatis, ac innovatis. Quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ Julius, & alii Prædecessores præfati in dd. suis literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§.7. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis, seu copiis, etiam impressis, manu Notarii publici subcriptis, & alicujus Prælati sigillo munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra ubique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio poenalis.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum declarationum, decretorum, approbationis, confirmationis, innovationis, adjectionis, statuti, ordinationis, concessionis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. II. die 5. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo, Non. Febr. Pontificatus nostri Anno II.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1561. *Indict.4. die vero* 15. *mensis Febr. Pont. Sanctiss. in Christo patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno I. retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & valvis Cancellariæ Apost. per nos Jacobum Carra, & Antonium Clerici Cursores.*

Franciscus Rogerius Mag. Curs.

XXIX.

Ordo, quo Prælati in sacro Concilio Tridentino locum habere debent, in actibus publicis.

PIUS PAPA QUARTUS

Exordium.

Sicut ea, quæ pacem, & concordiam nutriunt, pura mente semper inquirimus, ita ex debito nostræ pastoralis solicitudinis tenemur illa submovere, quæ discordiam suscitare, & scandalum introducere posse videntur.

Declaratio præcedentiæ Prælatorum in Concilio. *Hanc præcedentiam Legati Apostolici declararunt, nulli jus acquirere, aut tollere, ut legitur Sess. 6. in fine.*

§.1. Itaque ad tollendam omnem controversiam materiarum, quæ inter Prælatos ad celebrationem sacri Œcumenici, & generalis Concilii in Civitate Tridentina pro tempore congregatos, super eorum præcedentia forte jam sunt exortæ, & in dies oriri possunt. Volumus, ac vobis per præsentes mandamus, ut omnes, & singulos Prælatos prædictos, videlicet Venerabiles fratres Patriarchas primo, secundo Archiepiscopos, tertio autem loco Episcopos in quibusvis actibus publicis, secundum gradum, & ordinem suarum ad eorum Ecclesias promotionum (ita quod qui prius promotus ad eas fuerit in suo quisque ordine prior existat) incedere, sedere, ac locum habere (nulla habita ratione ad ipsorum dignitates primatiales, sive veræ, sive prætensæ illæ fuerint) auctoritate nostra faciatis, studioseque, & diligenter curetis, atque pro vestra prudentia, ac pietate geratis, ut cuncta istic concordibus animis, in virtute Spiritus Sancti, cum Dei Omnipotentis honore, atque timore, quiete, feliciterque procedere valeant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.2. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. II. 31. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die ultima Decemb. 1560. Pontificatus nostri Anno secundo.

XXX.

Confirmatio, & extensio jurisdictionis, Præsidentis, & Camerarii Riparum Almæ Urbis in causis civilibus, & criminalibus, & etiam indultorum Nautarum, & Mercatorum Ripalium.

Hanc jurisdictionem, & indulta, vid. Const. VI. Pauli III. Cum Nobis *T. IV. P. I. fol.* 124.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Paulus III. & alii, his mercatoribus indulta concesserunt, ut in ejus Bulla cit. in rubr.

Cupientes pro communi, ac publica utilitate, & commodo Urbis nostræ, & præcipuæ Curialium, incolarum, Mercatorum, & Nautarum in Romana nostra Ripa, & Ripetta, commercia exercentium favoribus incumbere, & scientes, etiam alias per fel. rec. Innocent. VIII., Leon. X., Clem. VII., & Paulum III. Romanos Pontifices Prædecessores Nostros fuisse statutum, & ordinatum, ut favorabilius dictis Mercatoribus, & Nautis liceret mercaturam profiteri, quod possent uti omnibus gratiis, & privilegiis ab antiquo illis concessis, contra, & adversus eorum debitores, bonaque illorum, & hæredes, occasione rerum Ripalium, ut latius in literis dictorum Prædecessorum nostrorum dicitur contineri.

Hic Pontifex ea approbat.

§.1. Nos attendentes, quod favorabilibus, & publicis utilitatibus est succurrendum, & per contrarium fraudibus, calliditatibus, & cavillationibus obviandum, maxime illorum, qui curant, & student perniciose protrahere causas, retardare solutiones, & impedire executiones, & indemnitatibus publicis, ac dictorum mercatorum, & nautarum, Curiæque Ripæ, & Ripettæ consulere, & volentes illos, & illas

las specialis gratiæ favore prosequi, Motu simili, & ex certa scientia, &c. cocessiones, gratias, indulta, & privilegia, literas, statuta, & capitula, omnesque alias sententias latas per Cameram nostram, & inter ipsos mercatores, & dohanerios gabellæ vini, & omnia alia inserta in dictis statutis, & consuetudinibus Ripalibus, in favorem dictæ Curiæ, & mercatorum, & nautarum, & inde secuta quæcumque, Apostolica auctoritate confirmamus, & approbamus, & quatenus opus sit, de novo concedimus. Omnesque, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, ac solemnitates omissas, si quæ omissæ sunt, supplemus.

Jurisdictioneque causarum civilium extendit.

§.2. Ac volentes inconvenientiis obviare, quæ sæpe oriuntur, a male forsan judicantibus, gratias nostrorum Prædecessorum concessas hujusmodi nostro Tribunali, ac illius nautis, & mercatoribus, Motu proprio, & ex certa scientia, & plenitudine potestatis, declaramus nostræ intentionis esse, ac Nostrorum Prædecessorum, quod omnes causæ, tam introductæ in dicto Tribunali, in prima instantia, occasione rerum Ripalium, vel ab illis emergen., dependen., annexorum, & connexorum, & causa pretii illorum, de quibus certa habetur fides, ac quomodocumque, & qualitercumque, licite tamen, & honeste, fuerit contractum, & conventum inter ipsos mercatores, nautas, & alios eorum debitores, commercia pro rebus Ripalibus cum illis habentes, quod dictæ causæ, & lites, non possent modo aliquo, in dicta prima instantia, (ubi tamen non est deneganda appellatio) per statuta, & consuetudines Ripales, etiam per dependen., vel ratione universalis judicii, excussionis hæreditatum, & bonorum, seu dotium, intentari, introduci, neque reassumi in aliquibus aliis Curiis Urbis nostræ, sed omnino debeant finiri, & determinari in dicta Curia Ripæ, & Ripettæ per Camerarium ejusque Notarium, & officiales, & in arduis, & ubi cadit punctus juris, habito consilio sapientis, juxta formam dictorum statutorum de hujusmodi loquentium, si opus fuerit. Et sic etiam de contractibus, pactionibus, & conventionibus habitis quocumque locorum, etiam in finitimis provinciis.

Et criminalium ampliat.

§.3. Et simili Motu proprio volumus, quod omnes causæ mixtæ, & criminales inclusive, etiam usque ad ultimum supplicium, pro omnibus excessibus, delictis, & homicidiis in dicta Ripa perpetratis, tam in mari, quam in dicta Ripa, & ejus districtu, & pertinentiis, & quocumque locorum in mari, tam contra res, & merces destinatas ad Ripam prædictam, vel ad nostrum portum Civitatis Vetulæ, per nautas, vel alios, etiam quod per terram postea ex aliquo portu pervenerint ad Urbem nostram, seu nostram Ripam, vel Ripettam, cognoscantur per Camerarium dictæ Ripæ, ac supra, & debito fine terminentur, & incidenter contra quoscumque facinorosos homines, & nautas habeat merum, & mixtum Imperium, animadversionem, & gladii potestatem, prout olim habuit, & in præsentiarum habet, quam potestatem confirmamus, & quatenus opus sit, dicto Camerario, & ejus Ripæ & Ripettæ concedimus. Decernentes irritum, & inane, quicquid in contrarium attentari contigerit in futurum.

Clausulæ præservativæ.

§.4. Volumus etiam quod præsenti Motui proprio nostro per quamcumque nostram signaturam, etiam Motu proprio emanatam, & in futurum emanandam, etiam si de eorum clausulis derogatoriis mentio fiat, nisi illius expressa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenus derogatum censeatur. Declaramus etiam nostræ intentionis numquam fuisse, per quemdam nostrum Motum proprium confirmatorium capitulorum gabellæ studii, &c. velle auferre beneficium prælationis, prioritatis, & dominii ipsorum mercatorum, & nautarum, in rebus, ac vinis existentibus, juxta tenorem Motus proprii fel. rec. Pauli III. Prædecessoris nostri, sed fraudibus tantum obviare.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, stylo Palatii, statutis, ac novis reformationibus Urbis, ac literis a Nobis emanatis; privilegiis, indultis, & aliis facultatibus forsan concessis, quovis modo debitoribus dictorum mercatorum, & nautarum, occasione rerum prædictarum, ac aliis, & pro tempore A. C. Apostolicæ, Vicario, Gubernatori, Senatori Urbis, Collateralibus illius, ac aliis Judicibus Urbis, & illorum Curiis, & forsan Dohaneriis gabellæ Studii, etiam per Nos concessis, innovatis, & approbatis, & concedendis, &c. Quibus omnibus &c. ac si eorum tenores &c. hac vice dumtaxat derogamus.

Jussio describendi in statutis.

§.6. Præsentemque nostram Constit. cui non derogatum per quamcumque signaturam, & in qua omnia, & singula decreta, formas, & alia in dictis Motib. propriis contenta, descripta, & repetita censeri debere, volumus in volumine statutorum d. Curiæ Ripæ, & Ripettæ describi, & registrari, & ejus signaturam in judicio, & extra ubique fidem faciat, & sufficiat, regula contraria non obstante.

Pœnæ contravenientium.

§.7. Mandantes omnibus quatenus sub excommunicationis sententia, & mille ducatorum auri &c. ipso facto incurrendis, toties quoties contraventum fuerit, & processus sit ipso jure nullus. Et ita servari inviolabiliter mandamus.

Papæ subscr. Cameræ approbatio.

Placet motu proprio. I.

Videtur in Camera I.

Videtur concedenda, L. de Torres in plena Camera.

De-

XXXI.

Deputatio, & facultates Cardinalis Camerarii cognoſcendi cum voto Congregationis, quaſcumque cauſas intereſſe Rever. Cameræ Apoſt. tangentes, ac revidendi computa Officialium, & aliorum etiam jam ſolida, & deciſa, contractus læſionem ejuſdem Cameræ continentes reſcindendi, ac bonorum detentores coercendi.

De cognitione hujuſmodi cauſarum, vide ſup. Pauli III. Conſtit.IX. Non ſine *Tom.IV. Par.I. fol.*139. *Et redditione, ac reviſione hujuſmodi computorum, vide ſup. in ejuſdem Pauli Conſt.L.* Cum ſicut *fol.*228.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Exordium. ROmanum decet Pontificem ex injuncto ſibi deſuper paſtorali officio, ſolerti diligentia procurare, ne res, & jura Cameræ Apoſtolicæ fraude, malitia, & perfidia nonnullorum, detrimentum aliquod patiantur, ſed ut malitiis, ſeu fraudibus, perfidiaque eorum detectis propterea punitis, caſtigatis, damniſque eorum fraude, & malitia hujuſmodi, dictæ Cameræ illatis, refectis, meliora, majoraque in dies efficiantur, etiam opem, & operam impendere efficaces.

Cauſæ hujus Cõſtitutionis. §.1. Cum itaque ſicut accepimus diverſi Sedis Apoſtolicæ Nuncii, ac jurium, rerum, & bonorum Cameræ Apoſtolicæ præfatæ collectores, ſubcollectores, exactores, adminiſtratores, officiales, & commiſſarii, necnon theſaurarii, tam in Alma Urbe noſtra, & Statu noſtro Eccleſiaſtico, quam diverſis aliis, etiam ultra Maria, & Montes, Regnis, Provinciis, & dominiis, per Nos, & diverſos alios Romanos Pontifices Prædeceſſores Noſtros, ſive S. R. E. Camerarios, aut ejuſdem ſtatus noſtri ſuperintendentes pro tempore exiſtentes, vel prædictam Cameram, ſeu alias a Miniſtris noſtris deputati, illorumque Miniſtri, & forſan aliæ perſonæ Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, & dictæ Cameræ, ſeu ejus officialibus de ſuis adminiſtrationibus, & geſtis rationem reddere debentes, ſuarum adminiſtrationum, & rationum, & in Camera prædicta, ſeu alibi exhibitis, & præſentatis libris, & computis, dubitantes per eorumdem computorum exactam diſcuſſionem, & diligentem examinationem eidem Cameræ debitores reperiri, & declarari, & ad reliqua reſtituendum cogi, & aliquando eorum fraudes detegi, & pro præmiſſis debitis pœnis affici, eadem computa calculari, diſcuti, examinari, ſolidari, & declarari neglexerint, & procraſtinaverint, negligantque, & procraſtinentur de præſenti: multi etiam dictorum computorum exhibitionem, & ſolidationem diſtulerint, & differant, quoſque ob Pontificum, & Officialium mutationem, quam in Curia Romana ſæpius eveniſſe, & quotidie fieri experientia docuit, judices talium computorum ignaros, rationales, ſive alios pro eadem Camera agentes ſibi propitios, & faventes obtinuerint, & obtineant, ex quorum poſtea injuria, ſeu ipſis mutua quadam devinctis amicitia, computa prædicta ſecundum ipſorum Adminiſtratorum, etiam injuſtam, voluntatem calculari, ſolidari, & declarari ſæpe ſæpius contingit, multaque non admittenda admiſſa fuerint, & admittantur, & quamplurima in fraudem ejuſdem Cameræ occultantur, necnon plerique alii varia, & diverſa credita contra Cameram prædictam confingentes, ac antiqua, ac forſan bis ſoluta, & extincta repetentes, ac forſan facta collusione cum prætenſis creditoribus parvo pretio illa, & mandata Cameralia deſuper expedita redimentes, adveniente Sedis vacantis tempore, quo de patrimonio Beati Petri, & aliis Provinciis S. R. E. ſubjectis, non ita ſicut vivente Romano Pontifice diligenter exacta cura habetur, ab eadem Camera, etiam præcedentibus illicitis forſan modis procuratis Sacri Collegii Cardinalium, vel illius capitis ordinum mandatis, ſuper dictis confictis redemptis, ſive aliis prætextibus ex donatione liberali, ſeu ſervitorum remuneratoria obtentis, multas, & notabiles pecuniarum ſummas indebite, & minus juſte exegerint, ac per varias artes, favores, & illicitos modos extorſerint, ex quo dicta Camera ad illorum ſatiſfactionem nullatenus tenebatur, quodque ad præfatas fraudes, & indebitas pecuniarum exactiones, & aliarum rerum extorſiones colorandas Romanis Pontificibus, poſtea ad Summum Apoſtolatus apicem ſtatim aſſumptis, ab eiſdem in principio ſuorum Pontificatuum obreptitie, & ſubreptitie mandata, cedulas, & diverſas alias literas, etiam Motu proprio, indebitarum ſolutionum confirmatorias, revalidatorias, & præceptorias obtinuerint, & obtineant, prout etiam forſan a Nobis diverſis temporibus, ſubreptitie tamen, & fraudulenter obtinuerunt. Multiq; ſub diverſis coloribus, & confictis exemptionum privilegiis, a Nobis & diverſis Romanis Pontificibus obtentis, ab annuis cenſibus, & impoſitionibus, etiam ſubſidii triennalis, necnon juribus, etiam quindenniorum Cameræ prædictæ debitis, ſe, ſubditoſque ſuos de facto eximentes, ab illorum debita ſolutione, & ſolita contributione ſubtraxerint, & ſubtrahant, multaque caſtra, oppida, territoria, villas, nemora, paludes, montes, bona, & jura, etiam regalia noſtra, & Prædeceſſorum noſtrorum, ac ad noſtrum, & eorum ſupremum dominium, ſive ad illius recognitionem ſpectantia, & pertinentia, nulla ſaltem legitima præcedente cauſa, a quamplurimis Communitatibus, Univerſitatibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, aut particularibus perſonis de facto occupaverint, & detinuerint, ac in præſentiarum detineant, & occupent in maximum S. R. E. & ejuſdem Cameræ damnum, & præjudicium, ac ſacri Apoſtolici patri-

patrimonii, & ærarii diminutionem, quod cum ob præfatas pecuniarum profusiones, & bonorum, ac castrorum supradictorum indebitas occupationes semper exhaustum reperiatur, & defraudetur.

Deputatio, & facultates Camerarii cognoscendi una cum quinque Deputatis, causas concernentes interesse Cam. Apost.

§.2. Et propterea ejusdem Cameræ indemnitati providere, ipsamque a similibus gravaminibus, & extorsionibus, ac similiter illos, qui circa prædicta aliquo modo oppressi fuissent, relevare cupientes, ac de fide, industria, doctrina, sufficientia, singularique rerum experientia dilecti filii nostri Vitellotii S. Mariæ in Via-lata Diaconi Cardinalis Vitellii nuncupati, ejusdem S. R. E. Camerarii plurimum in Domino confidentes, eidem Vitellio Cardinali, & Camerario, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine committimus, & mandamus, quatenus adhibitis secum Venerabili Fratre nostro Annibale Archiepiscopo Avinionen. ejusdem Cameræ Clerico, & dilectis filiis Donato Matthæo Minali Thesaurario nostro Generali, & Francisco de Grassis familiari nostro, ac Jannotto Castiliono Militiæ S.Lazari Hierosolymitani Magno Magistro, & Magistro Paulo Odescalco utriusque Signaturæ nostræ Referendario, & Cancellariæ Apostolicæ correctore, ac de eorum, seu majoris partis illorum insimul congregatorum voto, & assensu, cum præsentia, & assistentia Venerabilis fratris nostri Aloysii Episcopi Montis Pilosii Cameræ prædictæ Generalis Commissarii, omnes, & quascumque causas Civiles, & Criminales, seu mixtas, prophanas, & spirituales, beneficiales, seu similiter mixtas, in quibus directe, vel indirecte, Fisci, & Cameræ prædictæ interesse, seu præjudicium vertatur, seu quomodolibet vertere sibi cum ejusdem Congregationis voto videbitur indecisas, pendentes, etiam instructas coram quibuscumque judicibus ordinariis, seu etiam auctoritate Apostolica delegatis, etiam si S. R. E. Cardinales, ac Curiæ causarum Palatii Apostolici Auditores pro tempore fuerint, & hodie, etiam reperiantur, seu etiam in Camera nostra Apostolica, in statu, & terminis, in quibus pro tempore reperientur, & de præsenti existunt, ad se de voto dictæ Congregationis, seu majoris illius partis advocet, illasque, & omnes alias, quas præfatus Aloysius Episcopus, & Commissarius, coram eo proponet, movereque, & proponere volet, & intendat, contra quascumque personas Ecclesiasticas, sæculares, & quorumvis Ordinum regulares, cujuscumque status, gradus, ordinis, praeeminentiæ, & conditionis fuerint, etiam si Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Ducali, Marchionali, Comitiali, vel quacumque alia dignitate, excellentia, & prærogativa præfulgeant, & quocumque nomine nuncupentur, etiam Communitates quarumcumque Civitatum, Metropolitan. Universitates, Conventus, Congregationes, & Collegia quæcumque, etiam capita ordinum quorumcumque, una cum incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac toto negocio principali audiat, & cognoscat, & cum prædictorum voto, & assistentia, justitia mediante terminet.

Computaque Ministrorum, & aliorum, etiam solidata revidendi.

§.3. Ac quæcumque computa, quæ tamen ex rationabili causa eidem Vitellotio Cardinali, & Camerario de voto ejusdem Congregationis revidenda videbuntur, etiam per prædictam Cameram, sive illius Officiales, & quoscumque alios, & sæpius solidata, declarata, & decisa, etiam si Roman. Pontif. & nostram confirmationem, liberationem, & absolutionem contineant, diligenter revideat, de novo calculet, & calculari faciat, & ac si numquam solidata, & declarata fuerint, mediante justitia discutiat, declaret, & terminet, ac quæcumque admissa, & in fraudem, damnum, læsionem ejusdem Cameræ quomodolibet gesta, auctoritate nostra revocet, & retractet.

De contractus læsionē Cam. Apost. continentes rescindit.

§.4. Omnesque contractus super locationibus, & alienationibus, ac investituris bonorum, & jurium, etiam quorumcumque feudorum prædictæ Cameræ, etiam cum Romanis Pontificibus, & Sede Apostolica quomodolibet celebratos recognoscat, & læsionem ejusdem Cameræ continentes rescindat, & annullet, nullosque, & irritos, prout juris fuerit, decernat, & declaret.

Detentoresque bonorum ejusdem Cam. coercendi.

§.5. Ac quæcumque Castra, Oppida, Territoria, Villas, nemora, paludes, montes, & alia loca dominii directi, vel utilis S. R. E., vel Cameræ Apostolicæ indebite, a quibusvis particularibus personis quacumque dignitate, excellentia, & prærogativa fulgentibus, seu etiam Communitatibus, Universitatibus, & Collegiis occupata illicite, vel detenta, ad eadem Cameræ prædictæ dimittendum, & relaxandum, sub pœnis, & censuris arbitrio suo moderandis, & exequendis, etiam prout justum sibi videbitur, cogat, & compellat.

Et manu regia, & appellatione remota &c. procedendi.

§.6. Et ut facilius hoc exequi possit, quoscumque quorumcumque bonorum Castrorum, Oppidorum, Territorium, Villarum, nemorum, paludum, montium, & aliorum jurium ejusdem Cameræ detentores, & occupatores, ad titulum justum suæ detentionis, & occupationis hujusmodi, intra tempus, seu terminum arbitrio suo præfigendum, coram se exhibendum mandet, & faciat, quo termino elapso, & titulo non exhibito, ad incorporationem bonorum hujusmodi de simili voto, prout tamen, alias juris fuerit, procedat. Cum facultate, de simili voto ejusdem Congregationis, eisdem in causis summarie, sola facti veritate inspecta, omni & quacumque appellatione remota, etiam manu Regia, ac si Nos ipsi in eisdem causis judicaremus, procedendi, & contra repertos dictæ Cameræ debitores, fraudatores, & ipsius jurium, & rerum occupatores, Castrorum, & aliorum bonorum detentores, & quomodolibet delinquentes, vel census solvere cessantes, aut legitimis investituris, & titulis carentes, sive illos non exhibentes, eos in caducitatis feudorum, beneficiorum, & priva-

privationis bonorum pœnas incurrisse declarandi, procedendi, & cum effectu exequendi, etiam per distractionem bonorum, & capturam pignorum, & tenutarum, ac personarum, ipsasque personas compellendi ad dictæ Cameræ integram satisfactionem, ac debitis pœnis, etiam corporalibus, & decupli, ac alia prout in Motu proprio fel. rec. Pauli Papæ III. Prædecessoris nostri quem etiam per præsentes confirmamus, & quatenus opus sit, innovamus, & coram Cardinale, & Congregatione hujusmodi locum habere decernimus, puniendi, pœnasque juxta demeritorum, & personarum qualitates, etiam corporis afflictivas, augendi, minuendi, commutandi, & exequendi. Ac dictam Cameram ad sua bona, & jura, Castra, Territoria, sive illorum plenariam possessionem reponendi, reintegrandi, & restituendi, cum potestate citandi, etiam per edictum publicum, ac sub sententiis, censuris, & Ecclesiasticis, ac pecuniariis pœnis arbitrio suo moderandis, etiam simili edicto inhibendi, & monitoria ad personaliter, & non per procuratorem coram se comparendum, sub similibus pœnis decernendi, & relaxandi. Ac monitionibus, & inhibitionibus suis inobedientes, censuras, & pœnas in eis contentas incurrisse declarandi, ipsasque censuras, etiam iteratis vicibus aggravandi, ac auxilium brachii sæcularis, quoties, opus fuerit, invocandi. Aliaque omnia gerendi, faciendi, exercendi, & exequendi, quæ in præmissis, & circa ea sibi cum voto Congregationis prædictæ necessaria visa fuerint, & opportuna.

Officiales Status Ecclesiastici obediant mandatis Camerarii.

§.7. Mandantes omnibus, & singulis in statu nostro Ecclesiastico, ac quibusvis aliis locis, Nobis, & dictæ Sedi mediate, vel immediate subjectis, Gubernatoribus, Thesaurariis, ac quibusvis aliis Regnis, Provinciis, & Dominiis, jurium ejusdem Cameræ Collectoribus, Subcollectoribus, Exactoribus, Commissariis, Administratoribus, & Officialibus, illorumque ministris, ac quibusvis aliis personis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, eo ipso absque alia declaratione incurrendis, necnon quorumcumque feudorum, beneficiorum, & bonorum privationis, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, ac duorum millium ducatorum auri de Camera, eidem Cameræ applicandorum, & aliis eidem Vitellotio Cardinali, & Camerario benevisis pœnis, quatenus mandatis, & monitionibus Vitelli Card. & Camerarii in præmissis pareant, & obediant, illique, ac dictæ Congregationi, quantum eis fuerit, assistant. Ac inhibentes præfatis judicibus, ne sub similibus pœnis ex nunc, prout ex tunc, & e contra, postquam ipse Vitellius Card. causam coram eis pro tempore pendentem, ad se vigore presentis Motus proprii advocaverit, ulterius ad quorumvis instantiam procedere debeant, sive præsumant.

Decretum irritans.

§.8. Decernentes quicquid desuper per eos, seu quoscumque alios, & S.R.E. Cardinales, aut ejusdem Palatii Auditores, scienter, vel ignoranter præsumptum fuerit, irritum, & inane.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac privilegiis, facultatibus, indultis, concessionibus, donationibus, confirmationibus, exemptionibus, absolutionibus, & literis Apostolicis eisdem Nunciis, Gubernatoribus, Administratoribus, Officialibus, Ministris, Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, & aliis personis prædictis, per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac forsan Nos, & Sedem, ac Cameram prædictas, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, & Motu, & scientia similibus, & alias quomodolibet in contrarium præmissorum concessis. Quibus omnibus, illorum tenores, &c. pro sufficienter expressis habentes, Motu simili specialiter, & expresse derogamus, illaque revocamus, cassamus, & annullamus, irritaque decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque. Et ut facilius, & melius, quæ per eumdem Vitellotium Cardinalem, & Camerarium, ac dictam Congregationem decreta, & ordinata fuerint, executioni demandari possint, & valeant; Donato Matthæo Minali prædicto, moderno, & pro tempore existenti Thesaurario nostro generali, committimus, & mandamus, ut quascumque pecunias, pro præmissis necessarias, & opportunas, de mandato tamen ejusdem Vitellotii Cardinalis, & Camerarii solvendas exburset, & persolvat, ac persolvi faciat cum effectu. Quas quidem pecunias sic pro tempore solutas, Nos in computis suis bonas faciemus, & approbabimus, perinde, ac si de mandato nostro solutæ fuissent, prout per præsentem Motum proprium approbamus, & pro approbatis habemus.

Facultas Camerarii deputandi officiales d. Congregationis.

§.10. Nos enim eidem Vitellotio Cardinali, & Camerario quoscumque Commissarios, Notarios, Secretarios, Officiales, Cursores, Computistas, seu calculatores, cum salario, & provisione sibi benevisa, tam in Alma Urbe nostra, quam ubique locorum, cum simili, aut limitata potestate creandi, constituendi, & deputandi, qui ex tunc, prout ex ea die, & contra postquam ab eodem Vitellotio Cardinali, & Camerario, creati, constituti, & deputati fuerint, a Nobis creati, deputati, & constituti esse censeantur, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

Sola signatura sufficit.

§.11. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii, etiam absque illius data, & registratura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, quacumque regula, seu Constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

XXXII.

Confirmatio Constitutionum a Pio II. Paulo II., Sixto IV., Julio II., Leone X., & Clemente VII. editarum contra homicidas, & bannitos, eorumque fautores, & complices, ac Dominos, & Communitates non custodientes eorum Territoria a bannitis, furibus &c. Et revocatio quarumcumque facultatum gratiandi homicidas, aut cum eis componendi.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. IN eminenti Sedis Apostolicæ specula divina disponente clementia, licet immeriti constituti, inter multiplices nostræ sollicitudinis curas, quibus assidue premimur, illam pro nostro Pastorali officio in primis suscipere debemus, per quam omnes Christifideles, præsertim nostri, & S.R.E. devoti, & peculiares filii, quiete, & pacifice, & sine aliqua offensione vivere valeant. Unde Nos ad id operarias manus libenter apponimus, ac illa, quæ pro eorum felici, prospero, ac pacifico statu per Rom. Pont. Prædecessores nostros facta fuisse comperimus, non solum Apostolico munimine roboramus, verum etiam pro illorum majori observantia innovamus, ac de novo statuimus, & ordinamus, ac poenas adiicimus, ut si non virtutis amore, saltem formidine poenæ mandata Apostolica arctius serventur, & alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Clem.VII. edidit Constit. de qua hic. §.1. Dudum siquidem a fel. rec. Clemente Papa VII. Prædecessore nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis. Clemens Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. In Sancti Beati Petri Sede &c. *Omittitur tenor istius Constitutionis quia habetur in fol.44. Tom.IV. Par.I.*

Hic modo Pontifex confirmat Const. Pontificum de quibus in rub. §.2. Cum Nos post nostram ad Summi Apostolatus apicem assumptionem ob non observationem dictarum fratrum literarum, bellis, quibus non solum civitates, terræ, & loca temporali dominio ejusdem Romanæ Ecclesiæ subjecta, sed etiam totius Italiæ superioribus annis magno cum omnium in eis habitantium incommodo vexata fuerunt, id forsan causantibus, in eisdem civitatibus, terris, & locis, ac etiam in Alma Urbe nostra intestina, & diuturna odia, ac discordias, civilesque dissensiones vigere, ac furta, latrocinia, homicidia passim perpetrari cognoverimus, ac mente revolventes præfatos Pium, Paulum, Sixtum, Julium, Leonem, Clementem Prædecessores, ad tranquillum, & felicem statum revolventes, necnon commoda, tam personarum ejusdem Urbis, quam aliarum civitatum, terrarum, & locorum ejusdem Romanæ Ecclesiæ subjectorum aciem suæ considerationis extendisse, illorum exemplo moti animum ad sedandum discordias, & odia, tam in Urbe, quam in aliis civitatibus, terris, & locis dictæ Ecclesiæ subjectis prædictis, & ad firmandam perpetuam pacem, & quietem, pro dictorum subditorum commodis applicaverimus, & ut præmissa facilius votivum consequi valeant effectum, literas prædictas omnino observandas esse decreverimus. Habita igitur super his cum fratribus nostris S. R. E. Card. deliberatione matura, ac de illorum unanimi consilio, & assensu, singulas Pii, Pauli, Sixti, Julii, Leonis, & Clementis Prædecessorum literas hujusmodi cum statutorum, ordinationum, extensionum, ampliationum, revocationum, cassationum, irritationum, annullationum decretorum, confiscationum, incorporationum, applicationum, voluntatum, hortationum, requisitionum, & mandatorum, ac omnibus, & singulis aliis in eis respective contentis clausulis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, & innovamus, ac perpetua roboris firmitate subsistere, & per singulos, quos literæ ipsæ concernunt in futurum, sub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiæ, suspensionis, diffidationis, criminis læsæ majestatis, seditionis, rebellionis, confiscationis, depositionis, privationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis censuris, & poenis Ecclesiasticis, & temporalibus, ac corporis afflictivis in eisdem literis contentis, quas contravenientes eo ipso incurrant, perpetuo inviolabiliter observari.

Easque extendit ut hic. §.3. Illasque etiam ad homicidas, sicarios, exititios, criminosos, rebelles, aliosque infames propter homicidia, & alia nefanda per eos perpetrata, excessus, crimina, & delicta, etiam ad hoc, ut ipsi in civitatibus, terris, castris, vel locis eorum, seu in quibus tunc morabantur banniti, & condemnati, etiam habita pace ab hæredibus, filiis, seu consanguineis occisorum, aut partium læsarum, non solum a locis circumvicinis usque ad quinquaginta milliaria, sed etiam ab omnibus, & singulis civitatibus, terris, castris, & locis etiam Regni, & partium prædictorum Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ mediate, vel immediate quomodolibet subjectis banniti, & exules sint, & esse censeantur, nec in illis, seu eorum aliquo etiam prætextu cujusvis licentiæ, salvi conductus, remissionis, reductionis, revocationis, vel alterius gratiæ per eos desuper quomodolibet pro tempore obtentæ moram trahere possint, & si in eis resederint, vel reperti fuerint, capi, & detineri, & incarcerari, ac juxta criminum, & excessuum per eos perpetratorum qualitatem, & literarum Pii, & Clementis Prædecessorum hujusmodi tenorem sub poenis in eisdem literis contentis per officiales civitatis, terræ, castri, vel loci, in qua, vel quo deprehensi fuerint, debitis poenis plecti, seu inde educi, & ad forum, seu officiales, ad quos criminum, seu excessuum eorumdem punitio de jure, vel consuetudine pertinet, remitti debeant, extendi, & ampliari debere, & in eis locum habere decernimus.

§.4. Et

Receptatoribusque eorum & fautoribus pœnas imponit.

§.4. Et nihilominus præmissa omnia, & singula, prout per Pium, Paulum, Sixtum, Julium, Leonem, & Clementem Prædecessores præfatos, statuta, ordinata, extensa, ampliata, revocata, cassata, annullata, inhibita, decreta, & declarata fuerunt, etiam ad hoc ut Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, vicarii, feudatarii, capitanei, magnates, principes, communitates, cives, officiales, & personæ, ac alii, quos prædictæ, & præsentes literæ concernunt, ac ipsorum singuli literas, & in eis contenta hujusmodi non observantes, & illis directe, vel indirecte quomodolibet contravenientes, ac eis adhærentes, eorumque fautores, & complices, singulas censuras, & pœnas prædictas eo ipso absque aliqua declaratione incurrant, & incurrisse censeantur. Ipsique Duces Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus, Vicarii, & feudatarii, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum, etiam Regni, & partium prædictorum Nobis, & eidem Ecclesiæ immediate subjectorum, aliquos nostros, & dictæ Ecclesiæ hostes, & inimicos, aut subditos, exules, bannitos, & facinorosos cujuscumque status, vel conditionis fuerint, publice vel occulte, ullo umquam tempore recipere, vel acceptare nullatenus præsumant, & si aliquos ad eorum dominia, & territoria confugere contigerit, illos ex eorum dominiis, vel territoriis hujusmodi expellere, seu ad simplicem jussionem, vel requisitionem nostram, & successorum nostrorum, quo voluerimus, seu successores ipsi voluerint, tute conduci facere. Ac quod præmissa a suis subditis inviolabiliter observentur, omni excusatione cessante, cum effectu curare, sub similibus privationis, & rebellionis, ac criminis læsæ majestatis pœnis, si contrafecerint, eo ipso incurrendis.

Baronibus, & Communitatibus præcipit, ut eorum territoria expurgent ab homicidiis.

§.5. Necnon ut homicidæ, fautores, & complices præfati, facilius capi, & puniri possint, quod communitates civitatum, & universitates terrarum, castrorum, & locorum, in quibus, seu quorum territorio, districtu, & ditione, dicta homicidia perpetrabuntur, sub paribus interdicti Ecclesiastici, & duorum millium per communitates, ac mille ducatorum per universitates, necnon civitatum, terrarum, & locorum eorumdem Domicelli, Barones, Vicarii, aut alii in temporalibus domini, sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, & quinque millium ducatorum auri præfatæ Cameræ irremissibiliter applicandorum eo ipso, absque alia declaratione incurrendis pœnis, eosdem homicidas, complices, & fautores statim capere, ac omnem exactissimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur, capi facere, & si eos capere nequiverint, statim commissum homicidium universitatibus, seu incolis, & habitatoribus oppidorum, & locorum circumvicinorum, ad quæ declinabunt, seu declinare poterunt, notificari, communitates vero, & domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditiones tale declinabunt, cum primum id ad eorum notitiam devenerit, eos apprehendere, seu apprehendi facere, quod si non poterint, similiter id universitatibus, seu incolis, & habitatoribus vicinorum locorum, ad quæ declinabunt, aut verisimiliter declinare poterunt, insinuare, & captos ad eorum Judices ordinarios traducere, & tradere sub similibus pœnis teneantur, & debeant, de novo statuimus, ordinamus, inhibemus, & declaramus.

Facultates homicidas gratiandi revocat. *Ad hoc vide declarationem hic infra.*

§.6. Et similiter quibusvis dictæ Sedis Legatis, etiam de latere, ac Nunciis, & Provinciarum Rectoribus, necnon nostris, & dictæ Romanæ Ecclesiæ Vicariis in temporalibus pro tempore existentibus, & præfatis Communitatibus, omnem super absolutionibus homicidiorum hujusmodi, per Nos, & Prædecessores nostros, ac Sedem eamdem, sub quavis forma, & verborum expressione concessam, approbatam, & innovatam, auctoritatem, & facultatem revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, & si quando similes absolutiones per Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem præfatam concedi contigerit, illa per Judices, & Officiales, ad quos pertinet, nisi trinæ literæ Apostolicæ sub intervallo unius mensis pro singulis literis hujusmodi cum expressa derogatione præsentium desuper emanaverint, nullatenus admitti, vel observari volumus.

Executores deputat.

§.7. Quocirca dilectis filiis Guidoni Ascanio S. Mariæ in Via-lata Diacono Cardinali de Sancta Flora nuncupato, nostro, & pro tempore existenti Camerario, & Cameræ prædictæ Thesaurario, Præsidentibus, Clericis, ac universis, & singulis Legatis, & Vicelegatis Provinciarum nostrarum, & aliis Rectoribus, ac Officialibus civitatum, terrarum, & partium prædictarum, Nobis, & dictæ Sedi mediate, vel immediate subjectorum, Motu simili mandamus, quatenus præsentes literas solemniter in singulis provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis publicari, necnon omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, & mandent. Contradictores quoslibet, & rebelles cujuscumque status, gradus, & præeminentiæ fuerint, sententias, censuras, & pœnas prædictas damnabiliter incurrisse declarent, & declarationem hujusmodi per eos faciendam in libris maleficiorum conscribi, & adnotari mandent, & faciant, necnon capitales prædictas sententias, a ministris justitiæ, absque alicujus incursu irregularitatis exequi procurent, realiter, ac irremissibiliter exigant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, necnon pro exactione pœnarum pecuniariarum hujusmodi contra communitates, & universitates, ac in eorumdem inobedientium in temporalibus dominorum vassallos propter eorum hujusmodi inobedientiam represalias concedant, necnon realiter, & cum effectu exequi faciant. Attentius hortantes, & requirentes in Domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus Dominos dicti Regni, necnon illius pro-

provinciarum, civitatum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, ut præfatos homicidas, fautores, & complices capiant, & capi procurent, captosque ad Præsides nostrarum Provinciarum, unde ipsi homicidæ, fautores, & complices originem traxerunt, conduci, & eis realiter consignari similiter cum effectu faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis quæ dicti Prædecessores in præfatis eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuscumque aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus super recipiendis bannitis, & homicidis, ac brigosis, & aliis prædictis quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel diferri, & de quibus quorumque totis tenor., vel de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ,quoad hoc, cuiquam nolumus ullatenus suffragari.

Forma & effectus publicationis.

§.9. Volumus autem, quod præsentes literæ, postquam in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & in Campo Floræ de Urbe affixæ fuerunt, omnes, & singulos Cives Romanos, & alios in Urbe commorantes effluxis quindecim diebus, alios vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos, & Vicarios, Communitates, & Universitates, Civitatum, Terrarum, & Locorum Sedi præfatæ mediate, vel immediate subjectorum hujusmodi decurso mense arctent, & contrafacientes pœnas præfatas incurrant in omnibus, & per omnia, perinde, ac si eis omnibus, & singulis contrafacientibus personaliter, & particulariter intimatæ fuissent.

Nulli ergo, &c.

D. P. An.II. 6.Januarii.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, VIII. Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno II.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1561. *indictione* 4. *die vero* 16. *Aprilis*, *Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris*, *D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. An.II. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ*, *& publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe*, *ac in acie Campi Floræ*, *dimissis ibidem copiis affixis*, *per Nos Julium Parinum*, *& Franciscum Sottocasa prælibati Sanctissimi D. N. Papæ Cursores*.

Bartholomæus Sottocasa Mag. Curs.

Sequitur declaratio circa facultatem Officialibus interdictam gratiandi, aut componendi Bannitos ex causa homicidii.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

NUper siquidem cum Nos post nostram ad summi Apostolatus apicem assumptionem, ob non observationem literarum fel.rec. Pii II., Pauli etiam II., Sixti IV., Julii similiter II.,Leonis X., & Clement.VII. Prædecessorum nostrorum, alias contra homicidas editarum, Bellis, quibus non solum Civitates, Terræ, & Loca, Temporali dominio S. R. E. subjecta, sed etiam tota Italia retroactis &c. *Residuum omittitur quia ipsa Bulla est quæ præcedit*.

Causa declarationis.

§.1. Cum autem, sicut accepimus, nonnulli ex Gubernatoribus, & Officialibus per Nos in diversis Civitatibus, Terris, & Locis Status nostri Ecclesiæ constitutis, & deputatis, forsan voluntatis nostræ ignari, aut alias, prætendant pœnarum remissionem, inquisitis, bannitis, & condemnatis, super homicidiis per eos pro tempore perpetratis, per eos remitti, gratiamque fieri, ac exinde ab eis compositionem exigi posse.

Declaratio, de qua in rubrica.

§.2. Nos ad tollendum omne dubium, quod exinde exoriri posset, & ne Gubernatores, & Officiales prædicti, ac quicumque alii, ignorantiæ ejusdem voluntatis nostræ, aut quovis alio prætextu, in his se intromittere præsumant, veriores dictarum literarum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro expressis habentes, decernimus, & declaramus, gratias, seu remissiones, aut compositiones quibusvis inquisitis, condemnatis, aut bannitis, ex causa, vel occasione homicidii animo deliberato, vel casu fortuito, aut in rixa, vel alio quovis modo pro tempore perpetrati, pro quo pœna ordinaria, vel extraordinaria, imposita, vel imponenda esset, per quoscumque in Civitatibus, Terris, & locis prædictis, nostros, & Sedis Apostolicæ Legatos, Vice-Legatos, Gubernatores, vel alios Officiales deputatos, & deputandos, fieri, in posterum nullatenus posse, & illas tantum compositiones, & gratias cum inquisitis, condemnatis, & bannitis hujusmodi, ut supra, in posterum facientes valere, illisque suffragari, qui habuerint supplicationes desuper manu nostra propria signatas, & per Datarium nostrum pro tempore existentem datas.

Decretum irritans.

§.3. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata, &c. irritum quoque, &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus quibuscumque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis nostris literis voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.5. Volumus autem, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura, etiam absque

absque illius data, & registratura sufficiat, ac ubique in judicio, & extra, fidem faciat, regula, seu Constitutione Apostolica quacumque contraria non obstantibus.

D. P. An. V. 26. Aprilis. Datum Romæ apud S. Petrum, sexto Kalendas Maii, Anno V.

XXXIII.

Privilegia, & exemptiones Prælatorum, Sacro, & Œcumenico Concilio Tridentino assistentium, eorumque familiarium.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. Circumspecta Romani Pontificis providentia, singulorum merita, & obsequia debita meditatione considerans, illos, prout æquum est, specialibus favoribus, & gratiis prosequitur, quos universalis Ecclesiæ obsequiis jugiter intentos laborare, ac diversas expensas subire cognoscit.

Hic Pontifex reservavit quędam beneficia de quibus hic. §.1. Hinc est, quod Nos, qui dudum omnia, & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia qualitercumque qualificata, & ubilibet existentia, in singulis Januarii, Februarii, Aprilis, Maii, Julii, Augusti, Octobris, Novembris mensibus, alias quam per resignationem extra Romanam Curiam vacatura, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, quorumcumque collatorum, & collatricum, sæcularium, & regularium, non tamen S. R. E. Cardinalium, aut aliorum sub concordatis inter Sedem Apostolicam, & quoscumque alios initis, & per eos, qui illa acceptare, & observare debuerant, acceptatis, & observatis, quæ lædere non intendebamus, comprehensorum, quomodolibet pertinentia nostræ dispositionis per Constitutionem nostram desuper editam, & in Cancellaria Apostolica publicatam reservamus.

Et deinde Episcopis & aliis apud eorum Ecclesias residētibus facultatem disponendi de beneficiis non reservatis vacantibus, ut hic. §.2. Et deinde per eamdem Constitutionem Venerabilibus Fratribus nostris Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis apud suas Ecclesias, seu in illarum Diœcesibus, pro tempore residentibus gratificari volentes, eisdem Episcopis, Archiepiscopis, & Patriarchis, quod quotiescumque, & quandocumque apud eorum Ecclesias, seu in earum Diœces. residerent dumtaxat, de quibusvis dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, Canonicatibus, & præbendis, ac aliis beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, ac quorumvis Ordinum regularibus, ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem pertinentibus, quæ inantea in singulis Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus vacare contingeret, dummodo alias dispositioni Apostolicæ generaliter reservata, vel ex generali reservatione Apostolica affecta non essent, etiam si præsentationes, nominationes, vel electiones eorum, quæ salvæ procedere consuevissent, reservatione præfata non obstante, quam quoad eos locum habere noluimus, libere disponendi facultatem concessimus.

Exemptionēque a solutione decimarū &c. *Eisdem concessit ut supra in Const. XII. fol. 36.* §.3. Et successive eosdem Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas, ut circa gregem sibi commissum ferventius invigilarent, ut quamdiu ipsi apud suas Ecclesias, seu in illarum Diœces. hujusmodi residerent, ab omnibus, & singulis decimis, subsidiis, & aliis oneribus ordinariis, & extraordinariis, quomodolibet nuncupatis, per Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac etiam consistorialiter, etiam, ad instantiam Regum, & Principum, quomodolibet, & ex quavis etiam quantumvis urgentissima, justissima, ac pia, & necessaria causa, etiam pro defensione fidei Catholicæ, ratione dictarum Ecclesiarum, tunc, & pro tempore impositis, illorumque solutione, per alias nostras literas exemimus, & liberavimus.

Et modo eādem privilegia concedit Prælatis Concilio Tridentino interessentibus pro tempore quo ibi resederint, aut in itinere fuerint. §.4. Ad labores, & impensas graves, quas præfati, & alii Episcopi, & Patriarchæ sacro Œcumenico, & generali Concilio in Civitate Tridentina indicto pro tempore interessentes sustinere cogentur, debitum respectum habentes, ac animo revolventes eos inibi residentes universali Ecclesiæ deservire, & cum causa Reipublicæ Christianæ absint ab Ecclesiis, quibus præsunt, aut in quibus beneficiati existunt, præsentes, & residentes merito reputari debere, Motu proprio, non ad eorumdem Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Abbatum, Generalium Ordinum, ceterorumque præfatorum, vel quorumvis aliorum pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia præfatis, qui apud suas Ecclesias, seu in earum Diœcesibus residebant, ac alternativa hujusmodi gaudebant, in dicto Concilio, quamdiu illud duraverit, residendo, & inibi interessendo, necnon in itinere ad illud accedendo, & inde legitima subsistente causa recedendo, & ad Ecclesias suas redeundo, alternativa, & exemptione hujusmodi uti, & gaudere libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, ac si apud suas Ecclesias, seu in earum Diœcesibus præfatis personaliter residerent, in omnibus, & per omnia concedimus, & indulgemus, dictamque exemptionem, & alternativam ad ipsos, ac universos, & singulos alios venerabiles fratres nostros Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas, etiam ad hoc ut illi, ac eorum singuli, qui in dicto Concilio jam forsan ad præsens resident, aut ad illud in posterum accedent, quod quamdiu Concilium ipsum duraverit, & ipsi interfuerint, dicta alternativa gaudere possint, & occasione Episcopalium, seu Archiepiscopalium, vel Patriarchalium Ecclesiarum,

siarum, aut Monasteriorum, vel aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, quæ etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, in titulum, & commendam, ac alias quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, quæ omnia præsentibus pro expressis haberi volumus, ad solutionem quorumcumque subsidiorum, seu decimarum, collectoribus, seu subcollectoribus, aut alias executoribus, vel quibusvis aliis personis, quavis auctoritate fungentibus cogi possint, Motu, & scientia similibus extendimus, & ampliamus.

Executores deputat.

§.5. Mandantes universis, & singulis personis in Dignitate Ecclesiastica constitutis, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, faciant auctoritate nostra præsentes literas ab omnibus, ad quos spectat, inviolabiliter observari, contradictores per censuras Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo.

Contrariis derogat.

§.6. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, aut si eisdem collectoribus, & subcollectoribus, & quibusvis aliis communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis credi jubet.

§.7. Et quia difficile foret, præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis &c.

Sanctionem pœnalem addit.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

D. P. An. II. 1. Martii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Kalend. Martii, Pontificatus nostri Anno secundo.

Sequitur indultum, quod in eorum litibus supersedeatur.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causa hujus indulti.

CUm ob celebrationem Concilii per Nos indicti oporteat Prælatos, tam ab Alma Urbe nostra, quam ab aliis Christiani Orbis partibus, ad Civitatem Tridentinam, in qua indictum fuit, accedere, & quamplures eorum habeant varias, & diversas causas coram aliquibus ex venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, & in Auditorio Rotæ, ac in aliis nostræ Curiæ Tribunalibus ordinariis, sive delegatis, quæ propter illorum absentiam aliquod detrimentum suscipere possent.

Supersedeatur in causis proficiscentium ad Concilium si ipsi voluerint.

§.1. Nos volentes providere ne dicti Prælati, eorumque familiares, ac aliæ personæ dicto Concilio interesse habentes, causarum, hujusmodi curis distrahantur, Motu simili, ac ex nostra certa scientia, & potestatis plenitudine mandamus, quatenus in omnibus, & quibuscumque, ubique, tam coram præfatis Card. quam Rotæ Auditoribus, Judicibus ordinariis, sive delegatis, pendentibus causis præfatorum, dicto Concilio adesse habentium, Clericorum, sive Laicorum, commissis, seu committendis, durante eorum absentia, & ipsis in Concilio, & servitiis hujusmodi residentibus, supersedere debeant, præterquam in causis, in quibus ipsi Prælati, & alii suprascripti, per eorum procuratores duxerint procedendum, in quibus sit in eorumdem arbitrio, hoc nostro mandato uti, vel non. Et ita mandamus, decernimus, & declaramus. Mandantes insuper cuicumque etiam S.R.E.Cardinali, qui Signaturæ Justitiæ præest, vel præerit in dicta Alma Urbe, ne in causis pendentibus hujusmodi aliquas commissiones dependentes, citationes, seu vocationes ipsorum nostram Cur. sequen. de stylo requiren. in eorum præjudicium admittant, etiam si in eis, aut aliqua supradictarum causarum executionem, non tamen occasione rei judicatæ, procedatur. Status causarum hujusmodi, & merita, pro expressis habentes.

Clausulæ derogatoriæ.

§.2. Non obstantibus privilegiis, Constitutionibus, literis Apostolicis, regulis Cancellariæ, ac quibuscumque contrariis.

Decretum irritans.

§.3. Sublata a quibuscumque Judicibus, etiam S. R. E. Cardinalibus aliter judicandi facultate. Decernentes irritum, & inane, si secus a quoquam scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio I.

XXXIV.

Deputatio quinque Legatorum, qui nomine Papæ Concilio Tridentino præsint, cum facultatibus necessariis &c.

Ex Rainaldo continuat. Annal. Opus posthum. t. XXII.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Dilectis filiis Jacobo Sanctæ Mariæ in Via Puteo, & Herculi Sanctæ Mariæ Novæ de Mantua, ac Hieronymo Sanctæ Susannæ Seripando, & Stanislao Warmiensi, necnon Ludovico Sancti Ciriaci in Thermis Simonetæ Titulorum Presbyteris Cardinalibus nuncupatis, nostris, & Apostolicæ Sedis de Latere Legatis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

REgimini, & curæ universalis gregis Dominici, meritis licet imparibus; disponente Domino præsidentes, sic utiliter, ac sollicite, quemadmodum ad boni, & prudentis Patris Familias spectat officium, injunctum Nobis Pastoralis muneris debitum exercere pro virili nostra studemus, ut ea, quæ rationabilibus, & legitimis obsistentibus per Nos ipsos præstare non possumus,

mus, præsertim quando talia sunt, quæ moram non patiuntur, per alios viros virtute, & auctoritate præstantes efficere diligenter curemus.

Causas cogendi Concilii indicat.

§.1. Cum itaque nuper ad Schismata, & Hæreses, quæ per omnes Reipublicæ Christianæ partes pervaserunt tollendas, necnon ad corrigendos, & reformandos mores Christiani populi, pacemque inter Christianos Principes conservandam de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu Sacrum Œcumenicum Concilium in Civitate Tridentina ad Sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proxime futurum, per alias nostras sub Plumbo confectas literas decreverimus, prout in eisdem literis plenius continetur.

Legatos ad ei præsidendum deputat.

§.2. Nos nolentes tam Sanctum celebrandi ipsius Concilii initium ullo pacto impediri, quod forte contingeret, si Nobis variis in dies corporis infirmitatibus, ac alias multipliciter impeditis, & propterea ad eandem Civitatem Tridentinam ad præsens accedere, & ipsi Concilio juxta animi nostri desiderium interesse nequeuntibus, nullus nostro illuc nomine mitteretur. Vos fide, prudentia, probitate, Doctrina, & rerum experientia admodum claros, insignes, atque etiam probatos, cum plena, libera, atque omnimoda legatorum de latere potestate, specialique, & expresso mandato, necnon ratihabitionis, & aliis clausulis in similibus apponi solitis de simili eorumdem Fratrum nostrorum consilio, & assensu nostros, & Sedis Apostolicæ Legatos de Latere auctoritate Apostolica tenore præsentium constituimus, & deputamus.

Facultates necessarias Legatis concedit.

§.3. Vosque ad dictam Civitatem Tridentinam pro Concilio hujusmodi celebrando tamquam pacis Angelos destinamus, ac vobis, seu uno, aut duobus, vel tribus, seu pluribus ex vobis legitimo impedimento detentis, vel absentibus uni, si unus tantum in dicta Civitate affuerit, seu duobus, aut tribus, vel iis ex vobis, qui in eadem Civitate Tridentina præsentes fuerint ad celebrationem ipsius Concilii favente Domino, procedendi, ac nomine, & auctoritate nostra illi præsidendi, necnon quæcumque in eodem Concilio pro tempore decisa, & ordinata, ac per majorem partem vestrum in dicta Civitate Tridentina præsentium comprobata observari mandavit in illo, pro vestra pietate, & sapientia ea omnia, quæ in præmissis, & circa ea necessaria, & alias quomodolibet opportuna esse, aliasque ad laudem, & honorem Dei pertinere noveritis, etiamsi magis speciale mandatum exigant, faciendi, gerendi, & exercendi, plenam, & liberam, auctoritate, & tenore prædictis, concedimus potestatem, & auctoritatem.

Eosdem adhortatur, ut commisso sibi muneri apte satisfaciant.

§.4. Quocirca circumspectioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus injunctum vobis munus hujusmodi ita implere studeatis, ut sperati fructus inde proveniant, vosque a Nobis commendationem, & a Deo bonorum operum distributore felicitatis æternæ gloriam consequi valeatis.

Dat. die 10. Martii 1561. Pont. An. II.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, sexto Idus Martii Pont. nostri Anno II.

XXXV.

Quod bona omnia Fratrum Militum Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, ubique decedentium, etiam ex illicita negociatione acquisita, uti spolia, non ad Cameram Apostolicam, sed ad ipsum Hospitale spectent, & pertineant.

De hac Militia vide Const. XV. Anastas. IV. Christianæ *Tom. II. fol.* 346.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus declarationis, & concessionis.

ROmani interest Pontificis, ut cunctorum sibi, & Sedi Apostolicæ devotorum, præsertim fratrum Militum, qui tamquam fortissimum orthodoxæ fidei adversus crudelissimos Christiani nominis hostes propugnaculum, duros hostium expectant insultus, gratiæ, & alia eis concessa, ut illibata sibi remaneant, providere, & eas concessiones, quæ gratiis hujusmodi aliquod inferre præjudicium, aut eas dubias reddere videntur, ad omnem tollendi hæsitandi materiam, ac pacem confovendam declarare, aliasque, & alia in his operari, prout in Domino salubriter cognoscit expedire.

Bona a Fratribus & Militibus relicta, post eorum obitum spectabant ad religionem.

§.1. Sane Nobis pro parte dilectorum filiorum Magni Magistri, & Conventus Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani expositum, quod licet omnia, & singula fratrum Militum ejusdem Hospitalis bona, post eorum obitum relicta, ad Hospitale, & Conventum prædictum in vim stabilimentorum, usuum, & naturarum dicti Hospitalis, seu privilegiorum, & indultorum Apostolicorum eidem Hospitali, illiusque Magno Magistro, & personis per diversos Romanos Pontifices Prædecessores Nostros concessorum, ac etiam per Nos approbatorum, & alias legitime, & de jure spectant, & pertinent.

Hic autem Pontifex bona ex negociatione illicita per Clericos acquisita, uti spolia ad Cameram spectare decrevit, *sup. in Con. XXVIII* Decens *fol.* 58

§.2. Cum autem Nos nuper postquam acceperamus a nonnullis verti in dubium, an res, & bona per Clericos etiam in sacris ordinibus constitutos, ex negociatione illicita, aut alias contra sacros Canones acquisita, uti spolia, vel alias ad Cameram nostram Apostolicam jure legitimo spectare, & pertinere deberent; Nos omni desuper hæsitationis materiam submovere, ac cavillationibus, & altercationibus, litibusque præcludere, & denique malitiis eorum, qui jura dictæ Cameræ usurpare satagebant, obviam ire, aliasque in præmissis opportune providere tunc volentes, omnia, & singula, res & bona cujuscumque qualitatis, & quantitatis existentia, ac in quibusvis rebus, & regnis, ac dominiis, tam citra, quam ultra montes, & maria consistentia, per

per quosvis Clericos, tam sæculares, quam quorumvis etiam Mendicantium Ordinum, ac militiarum regulares, etiam in sacris ordinibus constitutos, cujuscumque status, ordinis, & conditionis essent, ac Archiepiscopali, Episcopali, vel alia majori dignitate præfulgerent, ex negociatione illicita, aut alias contra sacros Canones quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post obitum eorum, qui etiam ex facultate, quam habuissent, testandi, condito testamento ubivis locorum decessissent, & decederent, aut quibus illos destitui contigisset, remansissent, & remanerent, ad eamdem Cameram, & non ad alios, etiam in quibusvis Cathedralibus, & Metropolitanis, & Collegiatis, ac aliis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, qualitercumque qualificatis, successores, illa in titulum, commendam, administrationem, ac alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam si ad illa, vigore Prioris tituli, jus regredien., seu acceden., & ingredien. aliquibus concessum fuisset, spectasse, & spectare, & sub nomine spoliorum venire, illaque uti spolia ad Cameram ipsam pertinen. perpetuo colligi, & recuperari potuisse, & posse, ac debere. Et ita per quoscumque judices quavis auctoritate fungentes in quacumque instantia, sublata eis quavis aliter judican., & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere; necnon irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decreverimus, & declaraverimus, cum mandati, derogationis, aliisque clausulis, tunc expressis, prout in nostris desuper in forma Brevis sub dat. videlicet, Nonis Novemb. Pontificatus nostri Anno I., ex prædictis literis, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis, latius continetur.

Ideo ista religio dubitat, vigore dictæ Constitutionis posse molestari a ministris Cameræ.

§.3. Cumque Magnus Magister, & Conventus, ac fratres Milites præfati occurren. fratrum Militum Hospitalis prædicti obitu, super eorumdem decedentium fratrum Militum bonis, per jurium, & spoliorum Cameræ nostræ Apostolicæ prædictæ Collectores, & ejusdem Cameræ Commissarios, earumdem literarum vigore molestari dubitent. Nosque ejusdem Hospitalis, & illius personarum manutentioni, ac necessitatibus, quantum cum Deo possumus, libenter providere procuramus, maxime considerantes attentius ejusdem Hospitalis fratres Milites, se & sua, pro fide, & illius defensione, in crudelissimos Christiani nominis hostes exponere necesse esse continuo, hoc præsertim instanti tempore, quo idem immanissimus hostis Turcarum tyrannus lucri proxime præteriti non immemor, in animarum Christifidelium adeo spirat minas ut omnibus fidelibus, magis tamen fratribus Militibus pavorem incutiens, ipsos non immerito ad diligentem excitat rerum providentiam, propterea non convenire, ut iidem fratres Milites, qui superstites existunt, defunctorum spoliati bonis, ad suorum, aliorumque Christicolarum defensionem, rebus priventur necessariis.

Hic ergo Pontifex declarat sub d. Constitutione, & aliis similibus dictam Religionem comprehendi.

§.4. Idcirco, ut omnis hæsitandi materia submoveatur, ejusdem Hospitalis, & illius personarum hujusmodi indemnitatibus paterno consulere affectu, ipsosque specialis gratiæ favore prosequi volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, decernimus, & in verbo veritatis attestamur, nostræ intentionis numquam fuisse, nec esse, nec imposterum fore, per dictas nostras, aut quascumque alias literas, a Nobis, & Sede Apostolica, ac alias quomodolibet pro tempore emanatas, etiam quascumque generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, aliasque efficaciores, & insolitas clausulas, nec irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes statutis, stabilimentis, usibus, & naturis Hospitalis prædicti, ac privilegiis, indultis, ac aliis gratiis, illi, ejusque personis concessis, & concedendis in aliquo derogasse, nec derogare, seu aliquod ejus, vel eorum cuilibet præjudicium intulisse, nec inferre, sed semper valida, & efficacia, ac illæsa, & in suo robore permansisse, & permanere, nec eadem neque Hospitale, Conventum, Fratres, Milites, & personas præfatos, subscriptis, aut quibuscumque similibus, aut dissimilibus literis, decretis, declarationibus, onerum impositionibus, ullatenus comprehendi, sed semper ab illis excipi, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validum statum restitui debere, ac excepta, & restituta, & de novo etiam sub dat. &c. per Magnum Magistrum, & Conventum præfatos eligenda, concessa fore, & censeri debere.

Omniaque bona personarum d. Religionis decedentium ei applicat, & ad Cameram, aut alios non spectare declarat.

§.5. Omniaque, & singula res, & bona cujuscumque qualitatis, & quantitatis existentia, ac in quibusvis rebus, & regnis, necnon dominiis tam citra, quam ultra montes, & maria consistentia, per quosvis Fratres, Milites, & personas dicti Hospitalis quomodolibet acquisita, quæ pro tempore post eorum obitum, ubivis locorum decesserint, & decedent, aut quibus illos etiam eis viventibus (non tamen per Sedem Apostolicam privari, aut eis destitui contigeret) hactenus remanserunt, remanent, & remanebunt, ad Hospitale, & Conventum præfatos, non autem ad eamdem Cameram, seu alios quoscumque alias juxta stabilimentorum, usuum, naturarum, statutorum, & privilegiorum hujusmodi formam, & tenorem spectasse, & spectare.

Agentes Religionis in hac exactione non molestentur.

§.6. Necnon Hospitale, & Conventum hujusmodi, aut pro eis agentes per Cameræ hujusmodi jurium, spoliorum, & bonorum Collectores, & subcollectores, exactores, Commissarios, vel alios quacumque auctoritate, dignitate, vel officio fungentes, & functuros, nullatenus molestari, inquie-

inquietari, vel perturbari posse nec debere. Et ita per quosvis Judices quavis etiam auctoritate Apostolica fungen. etiam Palatii nostri causarum Auditores, in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentatum est forsan hactenus, vel in posterum contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Contraria non obstent. §.7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, ac reformationibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, & Cameræ hujusmodi jurium, spoliorum, & bonorum Collectoribus, Subcollectoribus, Exactoribus, Commissariis prædictis, & quibusvis aliis personis in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & efficacissimis, ac insolitis clausulis, necnon irritan. & aliis decretis, etiam motu, scientia, ac potestate similibus, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiam si pro eorum sufficienti derogatione, de eis, eorumque totis tenoribus specialis specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

D. P. An.II. die 24. Martii. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24. Martii, millesimo quingentesimo sexagesimoprimo, Pontificatus nostri anno II.

XXXVI.

Confraternitatis sub invocatione Sactissimi Crucifixi ad pauperes Virgines maritandum, aliaque pia opera exercendum pridem in Urbe institutæ, in Archiconfraternitatem erectio; Cum indulto singulis annis in Festo S. Crucis, unum reum capitaliter condemnatum e carceribus liberandi. Jurisdictioque Cardinalis ejus Protectoris quascumque ipsius causas cognoscendi.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causæ hujus Cōstitutionis. CUm, sicut accepimus, venerabilis Confraternitas, seu Societas Imaginis Sanctissimi Crucifixi in Ecclesia S. Marcelli de Urbe, ejusque Custodes, & Confratres, ob lites, & quæstiones, quibus ad diversa Urbis Tribunalia occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, & diversarum aliarum rerum ejusdem, tam agendo, quam defendendo jugiter implicita existat, quamplurima damna, & interesse patiatur, ac impensa litis valorem rei, de qua ex tempore agitur, sæpenumero exuperet.

Advocat ad se iste Pontifex omnes causas civiles, Societatem tangentes. §.1. Nos Societatem prædictam, in qua piissima caritatis, & misericordiæ opera, eleemosynas pauperibus, & miserabilibus puellis dotes elargiendo continuo impendi spectantur, ab hujusmodi dispendiis, quantum possumus, sublevare volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas causas, lites, quæstiones, & controversias inter dictam Societatem, sive ejusdem dilectos filios Custodes, Officiales, & Ministros, & quascumque alias, etiam singulares personas, tam laicas, quam ecclesiasticas, Universitates, Societates, Congregationes, Monasteria, & alia hujusmodi loca cujuscumque gradus, status, ordinis, & conditionis existen. coram S. R. E. Camerario, Regente, Præsidente, & Clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Gubernatore, ac Senatore Urbis, illius collateralibus, & Judicibus, ac appellationum causarum Curiæ Capitolii ejusdem Urbis Capitaneo, & aliis quibuscumque Judicibus ordinariis, & a Nobis specialiter quomodocumque Commissariis deputatis, & delegatis, etiam causarum Sacri Palatii Apostolici Auditoribus, & Locatenentibus, ac ejusdem S.R.E. Cardinalibus, nunc & pro tempore motas, pendentes, & quomodolibet movendas, super quibuscumque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, hæreditatibus, ac illarum discussionibus, atque quorumcumque jurium, & actionum cessionibus, aliisque inter vivos contractibus, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus, & actionibus Societatem prædictam, ejusque Custodes, Officiales, Ministrorum, & litis consortes, tam conjunctim, quam divisim, ac tam active, quam passive concernentibus, ad So-

ad Societatem ipsam quomodolibet spectantibus, in quacumque instantia inter illam, ejusque Custodes, & alios præfatos, necnon alia æque, vel magis pia loca, Universitates, Monasteria, Congregationes, & Collegia quomodocumque privilegiata, ac viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas, pendentes, & motas, & movendas, cujuscumque gradus, status, conditionis, ordinis, & naturæ existant, etiam præmissis expressis majores, quarum omnium statum, & merita, ac Judicum, & collitigantium nomina, & cognomina, ac qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimenda, præsentibus haberi volumus pro expressis in statu, & terminis, in quibus modo reperiuntur, dummodo non sint instructæ, harum serie ad Nos advocantes.

Illorumque Judicem ordinarium eligit Protectorem Societatis vel ab eo deputandum cum facultate procedendi summarie &c.

§.2. Dilectum filium nostrum Raynutium Farnesium tituli S. Angeli Presbyterum S. R. E. Cardinalem, ac Majorem Pœnitentiarium, modernum, ac pro tempore existentem Protectorem ejusdem Societatis, Judicem Ordinarium, ac perpetuum ad prædictas, necnon quascumque alias similes, vel dissimiles causas civiles, ad Societatem hujusmodi pertinentes, tam per eos, quam contra eos, & inter eos, ac personas, Universitates, Collegia, seu alia loca prædicta etiam privilegiata, & exempta, tam active, quam passive, pro tempore movendas, juxta ordinariam facultatem, seu jurisdictionem tam Gubernatori, quam Regenti Cameræ Apostolicæ, seu Vicario nostro præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit, seu postulaverit, cum omnibus, & singulis earum inciden., dependen., emergen., annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, ac figura judicii, & absque tela judiciaria, & sola veritate inspecta, & absque aliorum terminorum substantialium observatione, aut alicujus registri, vel extractus confectione, per se ipsum, seu alios ab eo deputandos, audiendas, cognoscendas, fineque debito terminandas, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo constituimus, & deputamus, & ad hunc effectum illi etiam per alium, seu alios quoscumque tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi etiam summarie de non tuto accessu, citandi, & monendi, eisdemque, & præfatis, ac quibuscumque aliis ejusdem Urbis Curiarum Judicibus, & personis, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, quibus, & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, quibus sibi ab eo tempore deputando Auditori videbitur, inhiben. & in eventum non paritionis contra inobedien. contumaces, & rebelles, ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationes, & reaggravationes, & alias juxta morem, & stylum dictarum Curiarum in similibus servari solitum, ac alias, prout sibi videbitur, procedendi.

Sententias exequendi.

§.3. Sententiamque, sive sententias debitæ executioni demandandi, sive demandari faciendi.

Contradictores coercen.

§.4. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque juris, & facti remedia opportuna, appellatione postposita, compescendi; auxiliumque brachii sæcularis ad hoc, si opus fuerit, invocandi, omniaque alia, & singula in præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria & opportuna faciendi, geren. & exequen. plenam, & liberam, ac amplam licentiam, & facultatem, atque auctoritatem concedimus.

Rejectis nullitatibus præter quam ex tribus.

§.5. Decernentes, quod ipsius Reverendiss. Cardinalis Protectoris, sive ipsius deputandi pro tempore Auditoris, sententiis, ordinationibus, & decretis, nullitas aliqua opponi nullo modo possit, nisi ex defectu jurisdictionis, citationis, & mandati.

Cogendique debitores ad satisfacien. Societati, data executione, &c. non obstan. pendentia litis discussionis.

§.6. Et licet ad instantiam quorumcumque hæredum, sive quorumlibet aliorum committatur in futurum, vel etiam modo pendeat commissa causa discussionis alicujus hæreditatis, & dictæ Societati, seu Custodibus, & Officialibus ipsius, etiam virtute commissionis fuerit inhibitum, tamen ne exactio creditorum in præjudicium ipsius Societatis proteletur, data idonea cautione per dictos Custodes, & Officiales, de restituen. summam debitam, in eventum succumbentiæ Prioribus, & potioribus creditoribus, dictus Reverendissimus Cardinalis Protector prædictos hæredes, sive alios quoscumque debitores, seu ipsorum quorumlibet ex quacumque causa cessionariorum, vel ab eis quorumlibet, & ex quocumque titulo causam habentes, ad satisfaciendum integraliter dictæ Societati, de ejus credito juris, & facti remediis opportunis cogat, & compellat.

Singulis diebus procedendi.

§.7. Ac in omnibus, & singulis, & quibuscumque causis præfatis, ad dictam Societatem, ut supra, spectan. singulis diebus, & horis feriatis, & non feriatis, præterquam in honorem Dei, etiam tempore feriarum ob necessitatem hominum indicendarum procedat.

Notarium deputandi.

§.8. Ac Notarium actuarium, quem sibi placuerit, deputet.

Mandatariis Capitolii dat facultatem ejus cit. exequendi.

§.9. Et quod citationes in causis prædictis etiam per Mandatarium Curiæ Capitolii fieri possint.

Executoresque obligat ad exequen. ejus mandata.

§.10. Et quod quicumque executores Tribunalium Urbis possint, & debeant exequi, & effectualiter executioni mandare omnes, & singulas sententias, decreta, & mandata præfati Raynutii Cardinalis Protectoris, sive ab eo deputatorum, quæ non obstante regula Cancellariæ, &c. sufficiant, si signata sint ejusdem Raynutii Cardinalis parvo sigillo.

Annullat processus aliorum Judicum.

§.11. Decernentes insuper Societatem prædictam ejusque Officiales, & personas, hujusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi, quam coram præfato Reverendiss. Cardinali Protectore conveniri, aut ad alios convenien. constringi non posse, ac processus, sententias, & decreta per

alium

alium, sive alios tam ordinarios, quam etiam specialiter deputatos, & delegatos Judices in causis præfatis quomodolibet pro tempore formatos in prima instantia latas, & factas, cum inde secutis quibuscumque, nullas, irritas, & inanes, nulliusque roboris, & momenti fore.

Clausulas hujus concessionis præservativas apponit.

§.12. Præsentes quoque literas sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & exemptionibus, similium, vel dissimilium gratiarum, etiam per Nos, & successores nostros Rom. Pontifices, & Sedem præfatam, vel ejus Legatos etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus, & omnino exceptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascumque literas, etiam quasvis clausulas generales, & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, derogari posse, & si illis ullo umquam tempore, ex aliqua etiam quantumvis necessaria, & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogatio consistorialiter facta, ac per trinas, & distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, administratoribus, sive Custodibus, ac aliis Officialibus Societatis hujusmodi legitime insinuata, & intimata fuerit, eorumque ad id expressus accedat assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes etiam præfatæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, irritum quoque, &c. attentari.

Clausulæ contrariorum derogatorias subdit.

§.13. Non obstantib. præmissis, & fel. rec. Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas, aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Fabricæ prædictæ, ac Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, & Ordinum, etiam exemptorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, conservatoriis, exemptionibus, & literis Apostolicis, eisdem, ac dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Curiis, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, necnon reformationibus, etiam noviter factis, ac paribus motu, & scientia approbatis, etiam disponentibus, quod causæ hujusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse, ac eisdem motu & scientia, & potestatis plenitudine derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque. Aut si præfatis vel quibusvis aliis communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel ultra certa loca, Curias, & Tribunalia ad judicium trahi non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, aut totaliter non inserta jurisdictionis ipsius Protectoris explicatio impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Transumptis fidem præstari jubet.

§.13. Et quia difficile foret præsentes literas ad singula loca, quibus illis pro tempore opus fuerit, deferre; volumus, & præfata auctoritate decernimus, quod illarum transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris, vel Societatis hujusmodi, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ etiam sæcularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eisdem præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

D. P. An.II. die 8. April.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Sexto Idus Aprilis Anno secundo.

Sequitur Erectio in Archiconfraternitatem, & indultum liberandi carceratum.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Huic Sodalitati multa pia opera exercenti, confirmat hic Pōtifex, indultum liberandi unum condēnatum in festo S. Crucis, sed ejus Bullam omissi, quia hoc sufficienter hic est relatum.

CUm sicut Nobis innotuit, in Confraternitate Sanctiss. Crucifixi in Ecclesia Monasterii S. Marcelli de Urbe instituta, dilecti filii illius Confratres quamplura opera caritatis, Domino bonorum omnium largitore opitulante, hactenus tum in colenda Sanctiss. Crucifixi Imagine, quæ in ipsa Ecclesia sita est, tum in visitandis pauperibus infirmis ejusdem Confraternitatis, eisdemque Medicum adhibendo, & subsidium transmitten., sepeliendisque Pauperibus mortuis, maritandis Virginibus, recitan. Officium, illique continuo quibusvis diebus festivis, & quadragesimalibus interessen. tum etiam in aliis diversis piis, & laudabilibus

libus operibus, & maxime expensis, & sumptibus, quæ, & qui de præsenti in erectione, & fabrica eorum Oratorii fiunt, & fieri sperantur, exercuerint & exerceant. Nos qui nuper, seu alias gratiam eisdem Confratribus per fel.rec. Julium Papam III. Prædecessorem nostrum factam, ut unum vinctum, seu Carceratum, & ex causa capitali damnatum, quem mallent ex quocumque crimine, excepto crimine hæresis, & læsæ Majestatis, dummodo pacem ab hæredibus defuncti habeat, anno singulo in perpetuum in Festo InventionisS. Crucis de mense Maii, seu in festo Exaltationis ejusdem de mense Septembris in honorem SS. D.N. Jesu Cristi liberare, & ex carceribus extrahere possent, & prout præfatus fel. rec. Julius III. concesserat, confirmavimus, & approbavimus, & quatenus opus, etiam de novo concessimus, prout in nostro Motu proprio latius constat, & apparet.

Et nunc eam in Archiconfraternitatem erigit.

§.1. Cupientes eamdem Societatem, & Confratres spiritualibus gratiis, & favoribus prosequi, ac ut ipsa opera non minuantur, sed id dies augeantur, ipsos Confratres, aliosque devotos fideles allicere, & propterea ipsam Confraternitatem, & illius Confratres gratiarum muneribus ornare, & decorare volentes, motu simili, &c. ipsam Societatem, & Confraternitatem omnium aliarum Confraternitatum, quæ sub invocatione nominis Sanctissimi Crucifixi hactenus in toto Orbe Terrarum erectæ fuerunt, seu in posterum erigi contigerit, Archiconfraternitatem facimus, creamus, erigimus, constituimus, deputamus, ordinamus, & esse volumus. Ita ut sit Caput omnium Societatum, & Confraternitatum sub Sanctissimo Nomine Crucifixi erectarum, & erigen. Omnesque alias Confraternitates erectas, & erigendas sub nomine præfato ubicumque locorum sitæ sint, præfatæ Confraternitati immediate subjicimus, & membra Societatis præfatæ, & ab ea dependentia constituimus, deputamus, & ordinamus, ac esse volumus.

Statuta confirmat, & jus statuendi concedit.

§.2. Necnon dictam Archiconfraternitatem cum illius Oratorio in loco dictæ Ecclesiæ vicino in quibusdam domibus ipsi Archiconfraternitati, & illius Confratribus per Priorem, & Fratres dicti Monasterii, vel alios sub certis modo, & forma, tunc expressis, concessis construi incepto, omnibusque ejusdem Archiconfraternitatis bonis, & legatis, & eleemosynis elargitis, & elargiendis, ac acquisitis, & acquirendis. Itaque ejusdem Archiconfraternitatis Confratres, seu Priores, vel Guardiani Archicofraternitatem ipsam, & illius bona regere, gubernare, & administrare, ac de ejusdem bonis, legatis, & eleemosynis ad eorum libitum, & prout eis videbitur, & placuerit, disponere, & illa in usus eis visos convertere possint, ac omnia, & singula statuta, & Constitutiones dictæ Societatis, quæ per dilectum filium nostrum Raynutium Farnesium tit.S.Angeli in foro Piscium Presbyterum Cardinalem S. R. E. Majorem Pœnitentiarium, & dictæ Archiconfraternitatis Protectorem confirmata, & approbata fuerint, confirmamus, & approbamus. Ac eisdem Confratribus, vel Prioribus, seu Guardianis quæcumque statuta, & ordinationes prosperum statum, ac regimen, & gubernium dictæ Archiconfraternitatis concernentia ad eorum libitum concedere, alienare, & mutare toties quoties eis videbitur, libere, & licite valeant, concedimus, & indulgemus, illaque ex tunc, prout ex tunc postquam condita, mutata, vel alterata fuerint, confirmamus.

Executores & defensores deputat,

§.3. Quo circa dicto Raynutio Cardinali, & Pœnitentiario, ac moderno Protectori Archiconfraternitatis præfatæ aliis Protectoribus pro tempore deputan. necnon universis, & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, & aliis quibuscumque in dignitate Ecclesiastica ubicumque locorum constitutis, Motu præfato per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet quoties fuerint pro parte dictorum Archiconfratrum, vel aliorum privilegium ab ipsis pro tempore habentium requisiti, eisdem in præmissis, & eorum singulis quomodolibet assistant, eosdemque faciant gratiis, & privilegiis præfatis libere frui, & gaudere. Non permitten. a quoquam desuper molestari. Contradictores, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, invocato, etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, irritum quoque, & inane decernen. quicquid in contrarium contigerit attentari.

Clausulas derogatorias apponit.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, aut quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apost. potestatis plenitudine in præjudicium, seu contrarium præmissorum per Nos, & quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros dictis, & aliis, quibusvis Ecclesiis, Basilicis, Hospitalibus, Societatibus, & Locis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis concessis, &c. confirmatis, &c., ac conceden. &c. Quibus omnibus, & singulis etiam si de illis, &c. tenores illorum pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habentes hac vice derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Subscriptio pro Papa.

Concess. Motu prop. in præs. D.N. PP.
C. Card. Borrhomæus.

Clausularum repetitio.

§.5. Et cum absolutione a censuris ad effectum, &c. Et de creatione, erectione, constitutione, & deputatione, in Archiconfraternitatem cum confirmatione statutorum, &c. ac privilegiis, concess. gratiis, facultatibus, & derogationibus, ac omnibus aliis, & singulis præmissis, quæ hic pro repetitis, & expressis habeantur, perpetuo in forma gratiosa latissime exten. quatenus opus fuerit. Et quod præmissorum omnium, & singulorum major, & verior special. & expres-

expressio fieri possit in literis per Breve nostrum expedien.

Sola signatura sufficit.

§.6. Seu si ipsis Archiconfratribus videbitur, sola præsentium signatura nostra sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra quacumque regula contraria non obstan.

Fides exemplorum.

§.7. Ac quod præsentis transumptis auctoritate manu Notarii publici, aut Secretarii dictæ Archiconfraternitatis subscriptis, & sigillo dicti Protectoris, vel ipsius Archiconfraternitatis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur in judicio, & extra, ubi exhibita fuerint, vel ostensa, pro it originali adhiberetur, si ostenderetur.

Dat. P. An. V. die 5. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Idibus Maii, Anno V.

XXXVII.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, procedendi contra Sacerdotes, qui mulieres pœnitentes in actu confessionis, ad actus inhonestos provocare, & allicere tentant.

PIUS PAPA QUARTUS

Venerabili Fratri Archiepiscopo Hispalensi in Regnis Hispaniarum hæreticæ pravitatis Inquisitori Generali.

Quidam Sacerdotes abutendo Sacramento Pœnitentiæ, mulieres in actu confessionis ad actus inhonestos provocat.

CUM sicut nuper, non sine animi nostri molestia, accepimus, diversos Sacerdotes in Regnis Hispaniarum, atque etiam in eorum Civitatibus, & Diœcesibus curam animarum habentes, sive eam pro aliis exercentes, aut alias audiendis confessionibus pœnitentium deputati, in tanta proruperint iniquitatem, ut Sacramento Pœnitentiæ in actu audiendi confessiones abutantur, nec illi, & qui id instituit Domino Deo, & Salvatori nostro Jesu Christo injuriam facere vereantur; mulieres videlicet pœnitentes ad actus inhonestos, dum earum audiunt confessiones alliciendo, & provocando, seu allicere, & provocare tentando, & procurando, ac loco earum per Sacramentum hujusmodi Creatori nostro reconciliationis, graviori peccatorum mole eas onerando, & in manibus Diaboli tradendo, in Divinæ Majestatis offensam, & animarum perniciem, Christifidelium scandalum non modicum.

Contra quos iste Pontifex ab Inquisitoribus hæreticæ pravitatis inquiri decernit.

§.1. Nos in animum inducere nequeuntes, quod qui de Fide Catholica recte sentiunt, Sacramentis in Ecclesia Dei institutis abutantur, aut illis injuriam faciant, fraternitati tuæ, de cujus eximia pietate, virtute, atque doctrina plurimum in Domino confidimus, per præsentes committimus, & mandamus, quatenus per te, vel per alium, seu alios a te deputandum, seu deputandos contra omnes, & singulos Sacerdotes dictorum Regnorum, ac illarum Civitatum, & Diœcesum de præmissis quomodolibet diffamatos, tam sæculares, quam quorumvis etiam exemptorum, ac Sedi Apostolicæ immediate subjectorum Ordinum Regulares, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ existant, tam super præmissis, quam super Fide Catholica, & quid de ea sentiant, diligenter inquiras, & juxta facultatem tibi contra hæreticos, aut de hæresi quovis modo suspectos a Sede Apostolica concessarum continentiam, & tenorem procedas, ac culpabiles repertos juxta excessuum suorum qualitatem, prout juris fuerit, punias, eos etiam si, & prout de jure fuerit faciendum, debita præcedente degradatione sæcularis Judicis arbitrio puniendos tradendo.

§.2. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum, necnon Ordinum quorumlibet, quorum ipsi Sacerdotes fuerint, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, aut alias quomodolibet concessis, etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro expressis habentes, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Contrariis derogat.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Aprilis 1561. Pontificatus nostri Anno II.

D. P. An. II. die 16. April.

XXXVIII.

Suppressio Officii Regentis Cameræ Apostolicæ, Sanctæque Romanæ Ecclesiæ Cardinali Camerario, aliisque ejusdem Cameræ Officialibus restitutio facultatum, jurium, & jurisdictionum.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

ROmanus Pontifex in supremo Justitiæ throno constitutus, circa ea curam adhibet potissimam, per quæ indemnitati quomodolibet provideatur, & suæ provisionis ope unicuique, quod suum est, tribuatur, ac interdum gesta per ejus Prædecessores suadentibus rationabilibus causis alterat, cassat, annullat, ac per eos mutata in pristinum statum reducit, ac alias desuper disponit, prout rerum, temporum, & personarum qualitate pensata conspicit in Domino salubriter expedire.

Paulus IV. suppresso officio Auditoratus Cameræ, Regentem instituit; attributis Regenti nonnullis facultatibus, & emolumentis, quæ ad Camerarium S. R. E. spectabant.

§.1. Dudum siquidem fel. rec. Paulus Papa IV. Prædecessor noster ex certis tunc expressis causis de fratrum nostrorum, de quorum numero tunc eramus, consilio, & assensu officium generalis Auditoratus Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, quod pro tempore existentis Romani Pontificis Auditor generalis, ac dictæ Curiæ Judex ordinarius existebat, tunc per obitum quondam

dam Francisci Alberici de Rachaneto ejusdem Curiæ generalis Auditoris extra Romanam Curiam defuncti vacans, ejusdem Auditoratus nomine in perpetuum suppresso, & extincto, itaut de cetero officium ipsum non Auditoratus Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, & illud pro tempore obtinens non Auditor generalis Curiæ causarum hujusmodi, sed Regens Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cameræ Apostolicæ denominaretur, & existeret, cum officio Correctoriæ Archivii ipsius Curiæ, & aliis illi forsan annexis in officium Regentis S. R. E. Cameræ hujusmodi cum certis aliis tunc etiam expressis facultatibus, juribus, jurisdictionibus, privilegiis, exemptionibus, & indultis pro uno dictæ Romanæ Ecclesiæ cujusvis ordinis Cardinale, qui in suis, & pro tempore existentis Romani Pontificis manibus præstaret fidelitatis debitæ juramentum, & officium Regentis hujusmodi sibi per eum, aut Romanum Pontificem præfatum concessum absque dispensatione Apostolica ad ejus vitam obtineret, ac idem Tribunal, & eosdem Notarios, quod, & quos dictus Franciscus Auditor, dum viveret, habeat: Ita quod de cetero Tribunal, & Notarii hujusmodi Regentis, & non Auditoris præfati essent, & dicerentur, haberet, ac ubique locorum paribus facultate, voto, auctoritate, potestate, jurisdictione, etiam Sede Apostolica vacante, quibus pro tempore existens Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarius ratione sui officii Camerariatus quomodolibet fungebatur, atque habebat, seu habere poterat, una cum eodem pro tempore existente Camerario pariformiter, & æque principaliter, ac tam in dicta Camera, quam extra eam tot, & talia, quot, & qualia ipse pro tempore existens Camerarius ratione officii Camerariatus hujusmodi percipiebat, & habebat, seu percipere, & habere poterat, regalia perciperet, & haberet, ac emolumenta eidem Camerario ratione sigilli dari, & per eum percipi solita pro se ipso perciperet authoritate Apostolica, & de Apostolicæ potestatis plenitudine transformavit, ac quatenus opus esset, in illud cum omnibus, & singulis honoribus, oneribus, privilegiis, juribus, salariis, & emolumentis, quæ eidem officio Auditoratus competierant, necnon quibusvis facultatibus, indultis, jurisdictionibus, & decretis pro tempore existenti generali Auditori hujusmodi quomodolibet concessis, illa etiam approbando, & ad ipsum officium Regentatus extendendo ad instar dicti officii Camerariatus præfata auctoritate erexit, & instituit.

Eique collationem quinque Officiorum Notariatus Curiæ Causarum Cameræ concessit.

§. 2. Ac inter alia ex decem officiis Notariatuum Curiæ causarum hujusmodi, quæ ad ejusdem Prædecessoris, & pro tempore existentis Romani Pontificis dispositionem eatenus spectaverant, quinque officia per dilectos filios Joannem Savium, Felicem de Romaulis, Adam de Invidia, Ludovicum Reidettum, & Joannem Barginum Curiæ causarum Cameræ hujusmodi Notarios tunc obtenta ad meram, & liberam pro tempore existentis Regentis Cameræ hujusmodi dispositionem, ex tunc de cetero perpetuis futuris temporibus spectarent, & pertinerent, ac alias, & alia cum mandati, inhibitionis, derogationis, irritantis decreti, appositionis, & aliis clausulis tunc expressis statuit, ordinavit, & declaravit.

Datumque Officium Alphonso Cardinali Neapolitano contulit.

§. 3. Et deinde idem Prædecessor officium Regentatus hujusmodi ab ejus primæva erectione, & restitutione vacans cum dicto officio Correctoriæ Archivii ejusdem Romanæ Curiæ, & aliis illi annexis, necnon omnibus, & singulis illi concessis, & attributis honoribus, oneribus, privilegiis, facultatibus, prærogativis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, juribus, obventionibus, & emolumentis dilecto filio nostro tunc suo Alfonso tunc Sancti Nicolai inter Imagines, nunc vero Sanctorum Joannis, & Pauli Diacono Cardinali Neapolitan. nuncupato per eum, quoad viveret, & Viceregentem, ac Locatenentes ab eo deputatos exercendum auctoritate, & potestatis plenitudine, & consilio similibus.

Cardinalis Neapolitanus Regentatum resignat in manibus Papæ.

§. 4. Cum autem dictus Alfonsus Cardinalis officium Regentatus hujusmodi, quod obtinet hodie, in manibus nostris sponte, & libere resignaverit. Nosque ressignationem hujusmodi duxerimus admittendam.

Qui attentis discordiis ex hujusmodi erectione inter Tribunalia, & Magistratus Urbis obortis dictum Officium Regentatus S. R. E. Cameræ supprimit, & Auditoratum cum antiquis juribus restituit.

§. 5. Nos considerantes suppressionem, transformationem, erectionem, ac novarum facultatum, & privilegiorum dicto officio Regentatus concessionem hujusmodi multas inter omnes Romanæ Curiæ Magistratus rixas, discordias, controversias, & querelas excitasse, ac diversa incommoda toti Curiæ præfatæ, ac fisco Cameræ Apostolicæ præjudicia, & damna intulisse; ac in posterum, nisi de opportuno remedio provideatur, excitaturas & illaturas fore, officiique nostri pastoralis esse, officialium nostrorum quieti, & tranquillitati consulere, & ut indebite oppressi ab eorum oppressionibus hujusmodi releventur, & justitia, in qua cunctis debitores sumus, libere exerceatur, quantum in Nobis est, providere, ac ulterioribus incommodis, & indemnitabus eorum, qui occasione erectionis, & institutionis hujusmodi, quomodolibet gravati fuerunt, occurrere, singularum literarum præfatarum, omniumque in eis contentorum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, ex præmissis & aliis rationabilibus, ac Nobis notis causis, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ipsius Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum consilio, & unanimi assensu officium Regentatus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cameræ hujusmodi, ac illius nomen, itaut de cetero officium ipsum non Regentatus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cameræ Apostolicæ, sed Auditoratus Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ, prout antea erat, & pro tempore obtinens non Regens Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cameræ Apostolicæ, sed Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ hujusmodi Generalis Auditor, ut prius, existat, & illud, necnon quinque Notariatuum officiorum

præ-

præfatorum dispositio ad Nos, & pro tem pore existentem Romanum Pontificem, etiam ut prius, pertineat, authoritate præfata ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine supprimimus, & extinguimus.

Literas Pauli IV. super hujusmodi erectione invalidat.

§.6. Necnon tam Regenti, & Regentatus officio, quam illius Vice-Regenti, Locatenentibus, familiaribus privilegia, concessiones, facultates, Jurisdictiones, gratias, & indulta quæcumque in dicti Regentatus erectione, & institutione, aut alias per eumdem Paulum Prædecessorem quomodolibet concessa, ac erectionem, & institutionem, ac cum statutorum, ordinationum, decretorum, declarationum, mandati inhibitionis, & aliis omnibus in eis contentis clausulis desuper confectas literas præfatas cassamus, annullamus, irritamus, & viribus vacuamus.

Camerario, ceterisque antiqua jura restituit.

§.7. Ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerariatus, & alia Romanæ Curiæ officia, illorumque Tribunalia occasione prioris suppressionis, erectionis, & institutionis, statutorum, ordinationum, ac priorum, literarum hujusmodi quomodolibet gravata, seu a quibus jura, & jurisdictiones, quovis modo oblata, & distracta fuerunt, adversus illa, & cum ejusdemmet juribus, jurisdictionibus, facultatibus, privilegiis, & indultis, quibus Camerarius, & alia officia obtinentes, ac Tribunalibus Præsidentes, ac eorum Viceregentes, & Locatenentes, ante erectionem hujusmodi utebantur potiebantur, & gaudebant, necnon officium Auditoriatus hujusmodi in pristinum, & eum, in quo antea quomodolibet erant, statum in omnibus, & per omnia instituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac ad pristinam eorum naturam, ac facultates, & privilegia ante literas prædictas eis quomodolibet competentia reducimus, necnon suppressa, extincta, restituta, reposita, & plenarie reintegrata, ac reducta fore, & esse.

Præsentes literas obreptionis, vel subreptionis vitio notari non posse declarat. Sic per quoscumque Judices judicari præcipit.

§.8. Ac præsentes de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari, seu impugnari non posse.

§.9. Et ita per quoscumque Judices, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ipsius Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpetrandi facultate, & authoritate, judicari, & diffiniri debere, necnon si secus super his a quoquam, quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogat contrariis.

§.10. Non obstantibus præmissis, & si opus sit, de non tollendo jure quæsito, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis statutis, etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, & in posterum concedendis, approbandis, & innovandis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausulæ.

§.11. Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. die 14. Aprilis 1561. Pont. An.II.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Decimo octavo Kal. Maii Pontificatus nostri Anno II.

XXXIX.

Applicatio R. C. Apostolicæ, omnium fructuum beneficiorum Italiæ Sedi Apostolicæ reservatorum, seu affectorum, pro tempore, quo aliter quam per cessum ipsa beneficia vacaverint.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad futuram rei memoriam.

Causæ hujus applicationis.

Cupientes malitiis nonnullorum, qui in possessione Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reservatorum pro tempore vacantium, sine justo titulo, ac sine literis Apostolicis, ut illorum fructus durante vacatione hujusmodi usurpent, se intrudere non verentur, occurrere, & Cameræ nostræ Apostolicæ gravissimis oneribus in aliqua parte sublevandis, quantum cum Deo possumus, consulere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine.

Applicatio R. Cam. Apostol fructuum beneficiorum Sedi Apostolicæ reservatorum, seu affectorum in Italia a die vacationis, usque ad diem provisionis, &c.

§.1. Omnes & singulos fructus, reddditus, & proventus, ac jura, obventiones, & emolumenta quæcumque quomodolibet, & qualitercumque nuncupata omnium, & singulorum Monasteriorum etiam Consistorialium, & Beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium Nobis, & Sedi Apostolicæ, tam per Constitutiones Apostolicas, quam Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edendas, seu alias quomodolibet, & ex quavis causa, generaliter, vel specialiter reservatorum, seu affectorum in partibus Italiæ in quibus Collectores, & Subcollectores spoliorum, & jurium Cameræ Apostolicæ prædictæ esse consueverunt, ac earum Civitatibus, & Diœcesibus consistentium, per obitum, & alias quovismodo, præterquam per cessum illa obtinentium, pro tempore vacantium, a die ipsorum Monasteriorum, & beneficiorum vacationis pro rata temporis usque ad diem provisionis, seu commendæ de eisdem bene-

neficiis, & Monasteriis per Nos faciendæ, de qua per literas nostras sub plumbo, & non aliter constare debere volumus, eidem Cameræ auctoritate Apostolica tenore præsentium reservamus, applicamus, incorporamus, & approbamus, illaque ei reservata, applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare, & pertinere.

Facultas Collectoris exigendi dictos fructus. §.2. Nullumque præter Nos, & dictam Cameram, aut dilectum filium Donatum Matthæum Minalem, ac pro tempore existentem Thesaurarium nostrum, ac Spoliorum, & aliorum jurium ipsius Cameræ Collectorem generalem, vel ejus Subcollectores ea percipere, exigere, & recuperare, aut alias se in illis intromittere posse, aut debere tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

Inhibitio contra alios ne desuper se intromittant. §.8. Et nihilominus, ne aliquod impedimentum huic nostræ ordinationi occurrat, quibusvis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis a divinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, quoad Archiepiscopos, & Episcopos, quo ad vero alios inferiores, etiam sub privationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis districte præcipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apost. reservata, seu affecta quovis prætextu, causa, aut quæsito colore cuiquam conferre, seu de illis providere, aut in illis, vel eorum possessione sese intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant.

Clausula sublata &c. §.4. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque quavis auctoritate fungentes Judices, Commissarios, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri, debere, irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Facultas Collectoris in executione hujus Constitutionis. §.5. Mandantes eidem Donato Matthæo, & pro tempore existenti Thesaurario, & Collectori, ut nostro, & dictæ Cameræ nomine fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta hujusmodi per se, vel ejus Subcollectores prædictos, etiam propria auctoritate exigat, percipiat, & levet, sibique nihilominus consignari, & tradi ab omnibus ad quorum manus pervenerint pro rata prædicta per censuras & pœnas ecclesiasticas, per personas Ecclesiasticas ab eo eligendas fulminandas, & alia opportuna juris, & facti remedia, quacumque appellatione postposita, faciat, & curet, invocato etiam, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, super quibus omnibus, & singulis plenam, & liberam illi per præsentes concedimus facultatem.

Clausulæ derogatoriæ. §.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum, & illorum Ordinum, ac beneficiorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, & quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu, & scientia similibus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, illaque adversus præmissa nullatenus suffragari posse, sive debere decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.7. Volumus autem, quod ex fructibus, redditibus, & proventibus per dictum Thesaurarium, & etiam Deputatos pro rata hujusmodi percipiendis onera quæcumque dictis beneficiis incumbentia similiter pro rata temporis supportari debeant. *Declaratio, quod ex dictis fructibus mora benef. supportentur.*

§.8. Quodque præsentium manu Notarii publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ Ecclesiasticæ munitis eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. *Exemplorum fides.*

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris 25. Aprilis 1561. Pontificatus nostri Anno secundo. *Dat.P.An.II. die 25. April.*

XL.

Jurisdictio, & facultates Auditoris causarum Curiæ Rev. Cameræ Apostolicæ.

Hoc officium est antiquissimum, & plures ei Pontifices auxerunt jurisdictiones, ut notavi in Const.IX.Innocent. VIII. Apprime. *Tom.III. Par. III. fol.206. Extinctum fuerat a Paulo IV. & Regentatui S. R. E. Cameræ a se noviter erecto unitum; ab hoc autem Pontifice in pristinum restitutum, ut in Constit.XXXVIII. fol. 77. videre est superius.*

PIUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam. Venerabili Fratri Flavio Episcopo Muran. Salutem & Apostolicam benedictionem.

Procœmium. AD eximiæ devotionis affectum, quem cum fidei constantia, & sinceritate mentis, tu, & progenitores tui ad Nos, & Romanam Ecclesiam gerere comprobamini, necnon generis nobilitatem, eximiamque doctrinam, ac in rebus gerendis experientiam, & dexteritatem, necnon fidei, & justitiæ, zelum, ac integritatem, singula-

gularemque probitatem, necnon ceteras virtutes, quibus personam tuam illarum largitor Altissimus multipliciter insignivit, nostræ dirigentes considerationis intuitum, ac propterea indubiam spem gerentes, quod ea, quæ tibi duxerimus committenda, summa cum providentia, & exacta cum diligentia laudabiliter exequeris, dignum quin potius debitum arbitramur, ut eamdem personam condignis honoribus, & gratiis prosequamur.

Officium Auditoratus Cameræ vacavit olim per obitum Francisci Alberici, & in Officium Regentis Cameræ transformavit & illud Cardinali de Neapoli concessit Paulus IV. cujus Bullam uti ociosam præterii.

§.1. Dum itaque Nos nuper officium generalis Auditoriatus, seu Audientiæ Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, quod antea tunc per obitum quondam Francisci Alberici de Rachanero, olim Curiæ causarum hujusmodi generalis Auditoris, extra Romanam Curiam defuncti vacans, fel. rec. Paulus Papa IV. Prædecessor noster, ex certis cum expressis causis nomine Auditoriatus in perpetuum suppresso, & extincto in officium Regentis S. R. E. Cameræ Apostolicæ de fratrum suorum consilio Apostolica auctoritate transformaverat, ac in illud erexerat, & instituerat, ac postmodum officium hujusmodi ab ejus primæva erectione, tunc vacans, dilecto filio nostro Alphonso, tunc S. Nicolai inter Imagines, nunc vero sanctorum Joannis & Pauli Diacono Cardinali Neapolitano nuncupato, dicta auctoritate concesserat, & assignaverat.

Vacavit postea per resignationem, & illud hic Pontifex suppressit.

§.2. Cum dictus Alphonsus Cardinalis officium Regentatus hujusmodi in manibus nostris sponte, & libere resignasset, Nosque resignationem hujusmodi duxissemus admittendam, habita super his cum venerabilibus fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum consilio, & unanimi consensu, Officium Regentatus hujusmodi ejus nomine, & denominatione hujusmodi per Nos suppressis, & extinctis, ac illius erectione, & institutione prædictis, necnon literis Apostolicis desuper confectis revocatis, cassatis, & annullatis, adversus erectionem, & institutionem, necnon literas Apostolicas præfatas, ac in pristinum, & eum, in quo ante illius suppressionem, necnon erectionem, & institutionem hujusmodi erat, statum, pristinamque naturam in omnibus, & per omnia restituimus, reposuimus, & plenarie reintegravimus, prout in literis Apostolicis desuper confectis, ac manu nostra, & dictorum fratrum nostrorum signatis plenius continetur.

Et modo officium A.C. cõfert Flavio Ursino cum solitis facultatibus & maxime infradicendis.

§.3. Nos, post longam super hoc habitam discussionem, & maturam deliberationem, in te oculos nostræ mentis conjicientes, ac de supradictis tuis virtutibus specialem in Domino fiduciam sumentes, ac sperantes, quod tu, qui Ecclesiæ Muran. præesse dignosceris, ac utriusque juris Doctor, & in utraque Signatura nostra Referendarius, & Prælatus domesticus noster existis, dextera Domini tibi assistente propitia, Officium hujusmodi scies, voles, & poteris, ad laudem, & utilitatem multorum fideliter exercere, Teque a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existis, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, ac suppressionis, erectionis, & institutionis, necnon literarum præfatarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, ac verum, & ultimum dicti Officii Auditoriatus vacationis modum præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad tuam, vel alterius pro te Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Officium Auditoriatus, seu Audientiæ Cameræ hujusmodi, sive per similem resignationem Alphonsi Cardinalis, seu adhuc per obitum Francisci prædictorum, sive alias quovis modo, quem haberi volumus pro expresso vacet, cum Officio Correctoriæ Archivii Romanæ Curiæ, aliisque illi annexis, necnon omnibus, & singulis illius honoribus, privilegiis, juribus, & regalibus, vel alias nuncupatis emolumentis consuetis, ac facultatibus, & indultis, ac decretis etiam in ordine, & modo procedendi in causis eidem Francisco, & aliis, qui pro tempore fuerunt causarum Curiæ generalibus Auditoribus, etiam per fel.record. Julium II., Leonem X., Clementem VII., Paulum III., & Julium etiam III., ac alios quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac etiam Nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, tam sub plumbo, quam in forma Brevis, & alias ex usu, stylo, & consuetudine quomodolibet concessis, tibi Apostolica auctoritate, tenore præsentium concedimus, & assignamus, Teque in nostrum, & dilecti filii nostri Guidonis Ascanii S. Mariæ in Via-Lata Diaconi Cardinalis de sancta Flora nuncupati moderni, & pro tempore existentis Camerarii nostri, ac causarum Curiæ hujusmodi generalem Auditorem, cum honoribus, oneribus, privilegiis, juribus, emolumentis, facultatibus, & decretis prædictis, constituimus, & deputamus, teque in locum dicti Francisci, quoad hujusmodi Auditoriatus Officium, ejusque exercitium, quoad vixeris, substituimus, & subrogamus.

Causas obligationum in forma Cameræ privative quo ad alios cognoscendi.

§.4. Tibique per te, vel alium, seu alios idoneum, seu idoneos Locumtenentes tuos, quos pro tempore duxeris assumendos, vel deputandos de omnibus, & singulis causis, modis, & formis, supra, & infrascriptis cognoscendi, & illas decidendi facultatem concedimus. Ita quod tu in causis obligationum in forma Cameræ celebratarum solus (præterquam inter Cives Romanos, inter quos Motum proprium ultimo loco per Nos desuper in favorem Populi Romani concessum observari volumus, alii vero quicumque etiam Roman. Cur. Judices in similibus causis, nullatenus, nulloque modo procedere possint) procedere de-

debeas. Necnon de omnibus, & singulis obligationibus in forma Cameræ, ubivis locorum, & inter quascumque personas factis, & faciendis (his dumtaxat exceptis, quæ in dependentibus a litibus, & causis in eadem Camera, aut coram aliis Judicibus pro tempore introductis factæ, seu receptæ fuerint, & tunc non per viam censurarum, sed mandati executivi) cognoscas.

Reassumendi causas obligationis Cameralis speciali ter alteri non commissas.

§.5. Ita ut quascumque causas, quæ de cetero perpetuis futuris temporibus in eadem Curia super ipsis obligationibus, in alio quam tuo, ac Curiæ causarum hujusmodi Tribunali (præterquam in vim specialis commissionis nostræ de dicta obligatione, specialem mentionem facientis) motæ fuerint, in illarum statu, gradu, & terminis, in quibus reperientur, tua ordinaria auctoritate (exceptis causis in Curia Capitolii contra dictos Cives Romanos pro tempore juxta formam dicti Motus proprii motis) reassumere, & Judicibus, quibus sint commissæ, ac coram quibus illæ pendebunt in posterum, ne in eis, aut de illis, quoquomodo, vel quovis quæsito colore, directe, vel indirecte, se intromittere præsumant, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, arbitrio tuo moderandis, & applicandis inhibere, ac quidquid secus super his contigerit attentari, irritum, & inane decernere.

Censuras promulgandi.

§.6. Ac etiam solus dictarum obligationum vigore censuras Ecclesiasticas promulgare.

Causas Prælatorum, Mercatorum, Curialium, pensionumq; &c. cognoscendi.

§.7. Necnon omnes, & singulas spirituales, & Ecclesiasticas, ac prophanas, & quorumvis ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, eorumque, ac nostrorum familiarium, continuorum commensalium, & Prælatorum quorumcumque in ipsa Curia degentium, ac etiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, ac Communitatum, & Universitatum, Oratorum, necnon dictæ Curiæ Officialium, & eamdem Curiam sequentium, ac familiarium eorumdem, & ipsius Curiæ causarum hujusmodi Auditoris Notariorum, & eorum familiarium, Campsorum quoque, & quorumvis Mercatorum, ac Pensionum annuarum super fructibus, redditibus, & proventibus ecclesiasticis assignatarum, etiam si earum solutio non in ipsa Curia, sed in partibus sit facienda.

Causarum in Curia motarum, Appellationumq; hic indicatarum.

§.8. Et quascumque alias etiam commissarias causas, tam civiles, quam criminales, & mixtas, & conjunctim, vel divisim in eadem Curia quomodocumque, & qualitercumque motas, & movendas, & inter quascumque partes, etiam per viam inquisitionis, aut ex officio quomodolibet pendentes. Ac quæ per appellationem a gravaminibus illatis, & conferri comminatis, seu sententiis definitivis, vel interlocutoriis, a quibusvis Judicibus ordinariis, & arbitris, atque arbitratoribus in Curia, & Urbe prædictis (Vicario nostro, ac Gubernatore, & Senatore Urbis prædictæ, & Judicibus Capitolinis, dumtaxat exceptis) & extra eas a quibuscumque Judicibus ordinariis, vel delegatis, seu arbitris, vel arbitratoribus, ac etiam dictæ Sedis Legatis, & eorum Vicelegatis in terris eidem Ecclesiæ Romanæ mediate, vel immediate subjectis, aut aliis earum Gubernatoribus, vel Officialibus, & quibusvis in feudum, vel Vicariatum, aut alias quomodolibet concessis, pro tempore latis, & promulgatis, interpositarum, seu alias ad eamdem Sedem, etiam per viam reclamationis judicialis, vel extrajudicialis, aut nullitatis, vel recursus hactenus devolutæ sunt, & in posterum devolventur.

Summarie proceden. in causis Mercatorum Notariorum & 200 ducat. & infra.

§.9. Eas videlicet, in quibus non agetur ultra summam ducentorum ducatorum auri de Camera, aut de re verum summæ prædictæ valorem non excedente, seu quæ inter, & contra Mercatores dictæ Curiæ, pro quibuscumque negotiis, ad quamcumque summam ascendat, & inter, ac contra Notarios suos, & eorum familias, pro tempore vertentur, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, sola veritate inspecta, etiam manu Regia, & absque observatione terminorum, qui de stylo, seu ordinatione Palatii Apostolici, aut alias observari consueverunt.

Alias autem servatis terminis.

§.10. Alias vero dictam summam, aut illius valorem excedentes, & inter, ac contra alios Mercatores vertentes, servatis terminis, & alias summarie, prout in beneficialibus; eisdemque terminis quomodocumque male, & nulliter, præpostere, ac inculcate tentis, pro minori partium dispendio etiam unico contextu, citatione, & audientia reiteratis, etiam per affixionem citationum pro tempore faciendarum ad valvas habitationis ipsorum citandorum, quoad obligatos in forma Cameræ, & quoad alios aliter obligatos, ubi non agetur de majori quam viginti ducatorum summa, audire, cognoscere, decidere, & fine debito terminare.

Causas criminales Urbis & omnium exemptorum cognoscendi

§.11. Necnon de omnibus, & singulis criminibus, excessibus, & delictis, tam in Urbe, & Curia præfatis, quam extra eas per quoscumque, tam ejusdem Sedis Officiales, quam dictam Curiam sequentes, & alios, etiam a jurisdictione Ordinariorum exemptos, & prædictæ Sedi immediate subiectos, cujuscumque Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, etiam Episcopalis, vel majoris, & per quoscumque alios cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, perpetratis, vel perpetrandis, quam etiam partium accusationem, vel etiam instigationem, seu ex mero officio inquirere, & super illis, tam per viam inquisitionis, quam accusationis, seu denunciationis, & instigationis hujusmodi procedere, & culpabiles repertos juxta suorum excessuum exigentiam, & qualitatem punire, dummodo monitoria contra Episcopos, vel eorum Superiores, ad comparendum personaliter, nisi prævia commissione manu nostra signata, non decernas.

Literas Apostolicas exequendi.

§.12. Necnon quascumque literas Apostolicas, generales, aut particulares, tam sub

ſub plumbo, etiam per officium Audientiæ literarum noſtrarum contradictarum expeditas, quam in forma Brevis, & quarum ſolam ſignaturam ſufficere conceſſum fuerit, ſupplicationes per Nos, & pro tempore exiſtentes Romanos Pontifices, aut in ejus, ſeu noſtri præſentia ſignatas, necnon literas pro tempore exiſtentium Camerarii, & Pœnitentiarii Majoris noſtrorum, dummodo in illis, & literis Apoſtolicis prædictis alii executores deputati non fuerint, ſolus; in quibus vero executores deputati erunt, accumulative cum illis exequi, & ſuper illis proceſſus debitos in forma ſolita, etiam cum promulgatione cenſurarum in ſimilibus promulgari ſolitarum decernere.

Sententias in Curia latas a Judicibus hic non exceptis exequendi, & pariter proceſſus Cœnæ Domini &c.

§.13. Ac tuarum, & per tuos Locumtenentes, ſeu quoſvis alios, tam Eccleſiaſticos, quam ſæculares Judices, & tam delegatos, quam ſubdelegatos, & etiam cauſarum dicti Palatii Apoſtolici Auditores, vel Nos, aut Rom. Pont. pro tempore exiſtentes, tam in ſpecie, quam in genere, ac alios quomodolibet in eadem Curia pro tempore latarum ſententiarum. Necnon quorumcumque proceſſuum generalium, & ſpecialium, tam in die Cœnæ Domini, quam alias cum cenſurarum, & pœnarum Eccleſiaſticarum fulminatione fieri ſolitorum executiones, quas etiam ſi delegatis, aut ſubdelegatis prædictis, vel quibuſvis aliis etiam ſpecialiter per Nos, & Sedem prædictam commiſſæ fuerint, tibi Auditori, accumulative, & non privative commiſſas eſſe volumus, & decernimus, ſervatis terminis in tribunali Auditoris hujuſmodi ſervari ſolitis, & etiam ſingulis diebus, & horis, prout in ordinariis conſuetum erat facere, illaſque, & illos debitæ executioni, etiam, ſi opus fuerit, cum auxilii brachii ſæcularis invocatione demandare.

Cauſas contractuum initorum in Curia cognoſcen

§.14. Et quaſcumque Communitates, Univerſitates, Collegia, & Capitula, necnon etiam extra d. Curiam degentes perſonas, pro debitis per eos in eadem Curia contractis, aut ſalario, ſeu contractu in dicta Curia inito.

Curialiumque

§.15. Degentes vero in eadem Curia, ſeu Curiales eccleſiaſticos, ſæculares vel regulares, etiam ab ipſa Curia abſentes, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, etiam Pontificalis, conditionis, vel præeminentiæ exiſtentes, pro quibuſvis rebus, & pecuniarum ſummis ad quorumvis etiam abſentium, quorum pro tempore intererit, inſtantiam, quoties expedierit, etiam per edictum publicum, conſtito ſummarie, & extrajudicialiter de non tuto ad eos acceſſu, ad ſatisfaciendum de eorum debitis, & præſtandum ea ad quæ pro tempore tenebuntur, monere, & citare.

Remiſſorias, & compulſoriales dandi.

§.16. Ac literas quaſcumque remiſſoriales, & compulſoriales, & tam Generales, quam ſpeciales ubi, & quoties opus fuerit, arbitrio tuo decernere.

In vim Eugenianæ, & Leo. ninæ Curiales tuendi.

§.17. Necnon etiam in vim Bullæ Eugenii in favorem Curialium emanatæ, & Leoninæ, necnon cujuſcumque alterius extenſionis inhibere.

Monitoria & cit. ad partes decernendi.

§.18. Ac monitoria, & citationes, ac inhibitiones ad partes etiam per ſimile edictum decernere, eos quoque arreſtare, & incarcerare. Et ſi tibi videbitur, pœnas, & mulctas dimittere, & relaxare, ac pro delictorum, exceſſuum, & criminum qualitate eis (citra tamen mortem, & membri mutilationem) per te, & tuos Locatenentes infligere, & imponere.

Cenſuras promulgan.

§.19. Necnon quoslibet inobedientes excommunicare, a Divinis ſuſpendere, generaliter, & ſpecialiter interdicere, ac ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas per te, tuoſque Locatenentes pro tempore latas, etiam iteratis vicibus, aggravare. Et quod a te, vel Locatenentibus prædictis pro tempore excommunicati, ſeu alias cenſurati, ab aliis, quam a te, vel eiſdem Locatenentibus prædictis, etiam de partium conſenſu, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolvi non poſſint, ad evitandas colluſiones ſtatuere.

Abſolutiones dandi.

§.20. Et cum tibi viſum fuerit expedire, Communitates, Univerſitates, Collegia, Capitula, & perſonas quaſcumque a quibuſvis ſententiis, cenſuris, & pœnis, ac mulctis Eccleſiaſticis, ſpiritualibus, & temporalibus, per alios videlicet, quam per te, & dictam tuam Curiam inflictis, in diebus Paſchalibus cum reincidentia abſolvere, ac ſententias, cenſuras, & pœnas, ac mulctas hujuſmodi, & quæcumque interdicta ſuſpendere, tollere, & eis relaxare.

Oblig. contra hæredes exequendi.

§.21. Necnon obligationes in forma Cameræ hujuſmodi, etiam poſt mortem debitoris, quoad illius bona tantum, etiam per vim confeſſionis debiti, per aliquem ex Procuratoribus in qualibet obligatione conſtitutis more ſolito faciendæ, & hæredibus legitime citatis, ſeu alias arbitrio tuo exequi, & executioni demandari facere.

Et alia omnia conſueta faciendi.

§.22. Et generaliter omnia, & ſingula alia, quæ ad officium Auditoris Curiæ cauſarum hujuſmodi de jure, vel ex privilegio, aut uſu, ſeu literis, & conſuetudine prædictis, olim ſpectabant, & quæ illi, qui pro tempore fuerunt, Curiæ cauſarum hujuſmodi Auditores, ex conceſſis eis facultatibus facere, decernere, mandare, ſtatuere, ordinare, & exequi quomodolibet poterant, ſeu conſueverant, facere, dicere, mandare, ſtatuere, ordinare, & exequi. Habituri ratos, & gratos proceſſus, & ſententias, quos, & quas, tu, & tui Locatenen. prædicti pro tempore habueritis, & tuleritis, ac reliqua omnia, quæ in præmiſſis, & circa ea, ac quodlibet eorum feceritis, dixeritis, mandaveritis, ſtatueritis, ordinaveritis, ac facturi ea omnia, auctore Domino, in omnibus uſque ad ſatisfactionem condignam, inviolabiliter obſervari.

Confirmatio omnium facultatum, & indultorum.

§.23. Et inſuper eiſdem auctoritate, & poteſtatis plenitudine, tam Julii II., Leonis X., & aliorum Prædeceſſorum hujuſmodi literas, quam omnia, & ſingula privilegia, indulta, facultates, juriſdictiones, & gra-

& gratias, officio Auditoriatus, & Auditoribus prædictis quomodolibet concessa, ac cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, singulas desuper confectas literas, quarum omnium, & singularum literarum prædictarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, approbamus, & confirmamus, ac innovamus, necnon perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter observari debere decernimus, illaque omnia, & singula ad officium Auditoriatus, & Auditorem pro tempore existentem, perinde, ac si eis specialiter, & expresse concessa, & pro eis, seu in illorum favorem, statuta, & ordinata fuissent, extendimus, & ampliamus.

Facultas in cessionib. bonorum, & discussionibus.

§.24. Quodque Cap. *Odoardus*, & Cap. *Pervenit*. ac quævis alternative, seu moratoriæ, & dilationes etiam salinariæ, per quoscumque etiam ejusdem R. E. Card. pro tempore decretæ, obligatis in forma Cam. quoad bona, nullatenus prosint. Quinimmo obligationes in forma Camer., quoad bona tantum, debitæ executioni demandentur, etiam post mortem debitoris, non obstante quacumque appellatione, & superinde obtenta commissione de hujusmodi obligatione expressam mentionem non faciente, aut discussione hæreditatis ubilibet pendente, si per creditores data fuerit idonea cautio in forma depositi, de restituendo id, quod receperint, Prioribus, & potioribus creditoribus, in eventum succumbentiæ.

Locus A. C. in Capella Papæ.

§.25. Quodque tu in Capella, & reliquis actibus, tam publicis, quam privatis, primum locum post Gubernatorem, & Oratores Principum, si Prælati fuerint, habeas, tibi indulgemus, ac volumus, & statuimus.

Executorum deputatio.

§.26. Mandantes, & districtius inhiben. quibusvis Judicibus, &c.

Clausulæ præservativæ.

§.27. Decernentes præsentes literas, ac in eis contenta quæcumque sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & alterationibus, &c.

Decretum irritans.

§.28. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§.29. Non obstantibus præmissis, & si opus sit, de non tollendo jure quæsito, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac statutis, consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis &c.

Fides transumptorum.

§.30. Quodque præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu &c.

Nulli ergo, &c.

D. P. An. II. die 1. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Kal. Maii, Pontificatus nostri Anno II.

XLI.

Jurisdictio Senatoris, Collateralium, & aliorum Judicum Curiæ Capitolii Almæ Urbis.

Circa istam jurisdictionem habes in Julio II. Const. XXXV. Decet. *Tom. III. Part. III. fol. 333., ac Leonis X. Constit. I.* Dum singularem *ibidem fol. 350.*

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Romanorum, & Incolarum Urbis indultum fori Capitolini etiam in obligationibus Cameralibus ubi A. C. non prævenit.

Dilectos filios Senatorem, Conservatorem, Populumque Rom. specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, omnimodam, & integram (prout illis per fel. rec. Sixtum IV., Julium II., Leonem X., Paulum III., & alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros alias concessa fuit) jurisdictionem, causarumque inter ipsos, ac etiam, & inter Romanos, & Incolas pro tempore motarum cognitionem, & decisionem totalem Curiæ Capitolii Romani, ita quod in prædictis, & aliis causis, obligationibus, etiam in forma Cameræ Apostolicæ in quibus videlicet per alios Judices præventum non sit, aliisque quibusvis differentiis, & actionibus inter ipsos Romanos, ac eorum aliquem, vel aliquos deinceps orituris, & movendis, nullus præter Senatorem, & ipsius Capitolii Judices pro tempore existentes, se privilegiorum Apostolicorum, aut consuetudinum, seu quovis alio prætextu intromittere possit, etiam dictorum Prædecessorum concessiones hujusmodi, literasque, & alias desuper confectas scripturas approbantes, confirman., & innovantes, literarumque, & scripturarum earundem tenores præsentibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica, ex certa scientia &c. perpetuo concedimus, & indulgemus.

Derogatio facultatum aliorum Judicum in his causis.

§.1. Ac Senatorem, Conservatores, & Populum Rom. Curiamque, & Judices Capitolinos præfatos, quoad jurisdictionem hujusmodi, adversus quascumque aliis Almæ Urbis Tribunalibus, & Magistratibus, etiam Regent. Cameræ, Gubernatori, & nostro Vicario quomodolibet etiam consistorialiter concessas facultates, & alias contrarias dispositiones in pristinum, & eum, in quo ante illarum concessiones quomodolibet erant, statum restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, ac facultates, & alias dispositiones contrarias hujusmodi ad hunc effectum per præsentes revocamus, cassamus, & annullamus.

Chirurgi, vel hic vel coram Gubernatore crimina referant.

§.2. Et insuper ne delicta remaneant impunita, quod Chirurgi, Barbitonsores, & alii vulnerum, aliorumque criminum notitiam habentes, illa ad Curiam Capitolii hujusmodi juxta ipsius Senatoris desuper proponenda edicta, & sub pœnis inibi apponendis, aut ad Curiam Gubernatoris juxta solitum deferre teneantur.

Nullitates nõ attendantur.

§.3. Quodque pro celeriori causarum expeditione, in eadem Curia Capitolina nullitatum nulla ratio habeatur, nisi earum,

quæ

quæ ex jurisdictionis, citationis, vel mandati defectu provenient.

Feriæ quæ servandæ.

§.4. Et ne feriarum accumulatio causarum expeditionem in longum protrahat, sublatis de medio ceteris feriis voluntarie, per usum, vel alias, non tamen in honorem Dei introductis, observatio tantum coerceatur ad ferias in antiquis Statutis expresse descriptas.

Affettamenti votum quando peti possit.

§.5. Ac etiam Statuta de affettamentis loquentia declarantes, quod affettamentum peti non possit, nisi in casibus, & articulis, quorum gravamen per definitivam reparari non valeat, qui ex Statuto sub Rub. de Appell. non recipiendis, lib.6. positi colliguntur, nec in causis summam 10. ducat. non exceden. in aliis vero causis decem supra in litis contestatione dumtaxat peti possit, & hoc arbitrio Judicis; in definitivis autem, vel interlocutoriis vim definitivæ habentibus sententiis Judex causas hujusmodi in affettamentis proponere, aliis in contrarium loquentibus Statutis non attentis, omnino teneatur.

Affettamentum quomodo fiat, aliquo ex Judicibus absente, infirmo, vel recusato.

§.6. Et præterea quod si unum ex Judicib. Curiæ hujusmodi abesse, vel ægrotare, aut suspectum jurari contigerit, affettamentum per tres reliquos præsentes Judices fieri possit, quorum unus in loco ægrotantis, vel absentis Judicis ad Tribunal pro interlocutoriis faciendis sedeat, & super incidentiis emergentibus, & dependen. usque ad sententiam definitivam exclusive provideat, etiam perpetuo statuimus, & ordinamus.

Clausulæ præservativæ.

§.7. Necnon Senatorem, Conservatores, Populum, & Curiam præfatos ad antiquam eorum jurisdictionem, ut præmittitur, restitutos, & plenarie reintegratos esse. Ac præsen., & in eis contenta quæcumque valida, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari debere, nec de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis nostræ defectu, quovis quæsito colore, prætextu, vel ingenio nullatenus notari, vel impugnari, nec per Nos, vel Sedem Apost. ullo umquam tempore revocari, aut alias illis derogari posse. Et si ac quoties illa revocari, aut alias illis derogari contigerit, toties in pristinum statum restitui, & de novo etiam sub posteriori data per ipsos Senatores, & Conservatores eligenda, concessa, & stabilita esse.

Decretum irritans.

§.8. Et sic per quoscumque Judices, & Commiss. etiam S.R.E. Card. &c. sublata eis quavis aliter interpretandi, &c. facultate judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apost. Statutis, &c. etiam Palatii Apostolici, Curiarumque Urbis stylis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apost. quibusvis Rom. Curiæ Tribunalibus, Curiis, Magistratibus, Judicibus, & aliis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam Motu simili, etiam consistorialiter concessis &c. quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes hac latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opport.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio I.

Clausularum repetitio.

§.10. Et cum absolutione a censuris ad effectum, &c. Et cum approbatione, confirmatione, innovatione, concessione, indulto, restitutione, repositione, reintegratione, revocatione, cassatione, annullatione, statuto, ordinatione, decreto, & derogatione præmissis, ut sup. perpetuo. Et quæ sola præsen. sufficiat signatura, & ubique etiam in Jud. fidem faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, literæ desuper per Breve nostrum, etiam, cum literarum Prædecess. prædictorum, & inde sequutorum ten. aliorumque necessariorum majori, & veriori expressione expediri possint.

Limitatio privilegii fori in tribus casibus

§.11. Et quod ad obligationes in forma Cameræ servetur forma ipsius obligationis, ut si sit in potestate auctoris, vel creditoris convenire debitorem suum Romanum, vel incolam laicum non solum coram Regente, vel Auditore Cam. ipsarum obligat. Judice ordinario, sed etiam in Cur. Capitolii. Quoad reliquas vero causas civiles non tamen Fiscales possit reus Romanus, vel incola declinare quodcumque aliud forum, & petere se remitti ad Cur. Capitolii, nisi alterius Judicis jurisdict. prorogaverit, aut in eum tacite, vel expresse consenserit, & aliter facti reassumptiones, vel inhibit. per dictam Cur. Capitolii nullius sint roboris, vel momenti.

Sequitur declaratio d. Constitut. respectu Jurisdictionis Gubernat. Urbis.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causa Constitutionis.

NE per præinsertum Motum proprium aliquod præjudicium bono, & pacifico regimini Almæ Urbis nostræ, quæ in præsentiarum vener. Fratri Hieronymo Episcopo Sagonen. per Nos commissum extitit, inferatur.

Præservatio Jurisdictionis Gubernatoris

§.1. Decernimus, & declaramus intentionis nostræ minime fuisse nec esse, quod per Signaturam præinserti Motus proprii prædicti in aliquo jurisdictionis & facultatib. ejusdem moderni, ac pro tempore existentis Gubernatoris, præsertim circa bannimentorum editiones, ac cognitiones causarum criminalium Mercedum, & pauperum, vel alias miserabilium personarum, ac alias quascumque causas sibi, aut aliis Gubernatoribus & ejus officio per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros tam contra Cives Romanos, quam alios quoscumque quomodolibet concess. in omnibus, & per omnia perinde, ac si dictus præinsertus Motus proprius minime signatus, nec a Nobis emanatus fuisset, minime præjudicetur, nec præjudicatum esse intelligatur. Et sic per quoscumque, &c. Sublata &c. Irritum quoque &c. solam-

solamque præsentis Motus proprii nostri signaturam in judicio, & extra sufficere; ac fidem facere, regulá contraria non obstante, similiter decernimus, & declaramus.

Quibuscumque non obstantibus. §.2. Præinserto Motu proprio, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque, privilegiorum, & facultatum eidem ac pro tempore existenti Gubernatori, & ejus officio concess. tenoribus, &c. pro plene, & sufficienter expressis habentes, & quæ & quas per præsentes innovamus.

Papæ subscr. Placet Motu proprio I.

XLII.

Extensio Constitutionis Pauli III. circa causas civiles interesse Fisci Cam. Apost. concernentes, in eadem Camera cognoscendas.

Hanc Bullam Pauli III. habes in Tom. IV. Par. I. Const. IX. Non fine. *fol.* 139. *Hoc idem statuerat Urbanus VI. in ejus Constit. I.* Apostolicæ *Tom. III. Par. II. fol.* 364.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Paulus III. avocavit civiles causas sui Fisci interesse concernen. & illas, ac alias movendas, in Camera Apostol. cognosci mandavit. §.1. Cum sicut accepimus, licet Rom. Pont. Prædecess. nostri, pro causis civilibus Fiscum nostrum tangen. proprium tribunal Camerarii, ac Præsidentium Cam. Apost. maximis rationibus, & non modico eiusdem Cameræ dispendio, ut causæ præfatæ per præfatos pro tempore Præsidentes in Cam. Apost. ubi & Procurator Fisci nostri Apost. intervenit, discutiantur, disputentur, & notentur, utque ipse Procurator Fisci nostri non cogatur pro causis Fiscum, ut præfertur, tangen. cum non modica ejus ab occupationibus sui Officii distractione, & non fine etiam indignitate Officii, quod loco præfati Cæsaris successit, & illius privilegio in dictis causis utitur, saltem ratione interventus sui in Camera, dum ipsæ causæ inibi discutiuntur, & notantur, & fel. rec. Paulus III. Prædecessor noster tempore suo, ista ratione per præinsertum ejus Motum proprium dictas causas Fiscum tangen. extra Cameram coram aliis Judicibus, & tribunalibus Urbis inter Fiscum, & privatum commissas, vel aliter cæptas, sive in petitorio, sive in possessorio, ac quibusvis statu & terminis, etiam si instructæ fuerint, ad se avocaverit, & eidem Camerario, & Præsidentibus, ac in proprio tribunali commiserit, necnon etiam in futurum committendas, vel alias incipiendas illas similiter, absque alia pro tempore Rom. Pont. signatura, vel mandato, propria eorum auctoritate ad se avocan. & reassumendi, liberam facultatem concessit.

Multi tamen prætendebant Constit. Pauli non procedere, quando Fiscus in jurisdictionem alterius Judicis consensisset, vel ejus interesse secundario detegeretur in causis inter alios vertentibus. §.2. Cumque (sicut accepimus) non desint, qui post reassumptionem in Camera Apostolica, ut præfertur, facta contra Fiscum, in signaturis adhuc ad alios Judices trahere conantur diversis prætextibus, ac præcipue quando pro tempore Procuratores Fiscales coram aliis Judicibus, aliquando per incuriam, vel multiplicitatem negociorum, proprii in hoc privilegii fori non memores, agere, vel respondere, vel alias in Judices non suos consentire cœperunt, ac etiam quando in processu causarum inter privatos, interesse Fisci detegitur principaliter, vel secundario.

Hic igitur Pont. extendit dictam Constitutionem etiam ad illos casus. §.3. Nos attenden. quod privilegium fori Fisco concessum, concernit publicum, & quod ista ratione idem Paulus Prædecessor causas inter Fiscum, & privatum etiam alibi instructas, per præinsertum Motum proprium avocavit, & quod quandocumque etiam in causis, quæ inter privatos aguntur, detegitur Fisci interesse, sive principaliter, sive secundario, idem Fiscus debet gaudere sui fori privilegio, & alios trahere, & non trahi, Motu simili, ex certa scientia hæsitationes, & difficultates hujusmodi submovere, ac etiam Fisco nostro, & illius pro tempore Procuratoris incommoditati, ac indignitati occurrere cupientes, & deben. Motu simili, ac ex certa scientia præinsertum Motum proprium, tam quoad jam alibi, etiam in Rota, & Motu proprio commissas, & alias cæptasque in posterum committendas, vel alias incipien. causas, innovamus. Declarantes, illum extendi, & quatenus opus sit, extendentes, etiam ad causas, in quibus Procurator Fisci, agendo, vel deferendo, coram aliis Judicibus, & Tribunalibus comparendo, vel alias consensisset, & illorum jurisdictionem prorogasset, ac etiam ubi interesse Fisci, sive principaliter, sive secundario in causis jam inter privatos cœptis, detegeretur, dummodo sit interesse civile, & dummodo causæ hujusmodi, etiam quod in illis vertatur interesse Fisci, non sint per commissiones manu nostra propria, scientes de interesse Fisci aliis Judicibus, & Tribunalibus, cum speciali & expressa præsentis Motus proprii derogatione, commissæ non fuerint, quas nolumus præsentibus esse comprehensas, sed semper exceptas.

Cameralibusque dat cognitionem omnium causarum a Papa met alibi non commissarum. §.4. Dantes, salvis præmissis, eisdem Camerario, & præsidentibus plenariam, & liberam facultatem, & auctoritatem, prædictis, & aliis quibusvis inhiben. fuerit in Rom. Curia, & extra eam, & sub censuris, & pœnis, etiam quoad causas similes in futurum extra Cameram committendas, propria eorum auctoritate, sine alio nostro mandato, nec signatura, inhiben., & in causis hujusmodi, non obstan. quibuscumque signaturis, & inhibition. hactenus factis, & in futurum facien. nisi commissiones in futurum præsentandæ, manu nostra cum præsentium de verbo ad verbum insertione, & illarum derogatione signatæ fuerint, procedendi, citandi, declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdictum ponendi, auxiliumque brachii sæcularis invocan. ceteraque alia facien., dicen., geren., & exequen., quæ in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna fuerint.

Clausulæ derogatoriæ. §.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionib., & Ordinationib. Apostolicis,

cis, ac Cam. Apost. clausulis, statutis, & consuetudinibus, ac reformationibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibus (illorum tenores, causas, & effectus pro expressis, & insertis haben., & exprimi, ac de verbo ad verbum inseri posse decernen.) latissime derogamus, ceterisq. contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Sola signatura sufficit. §.6. Volentes præsentium solam signaturam sufficere, & ubique tam in judicio, quam extra fidem facere, absque alia literarum expeditione, seu quod literæ in forma Brevis ad perpetuam rei memoriam, cum majori, vera, & ampliori specificatione omnium, & singulorum præmissorum, & circa ea necessariorum, latissime exten. adeo quod contraria quæcumque penitus, & omnino tollantur, & non obstent.

Papæ subscr. Placet Motu proprio I.

Dat. P. An. II. die 26. Julii. Die 26. Julii, millesimo quingentesimo sexagesimo primo.

XLIII.

Inquisitorum hæreticæ pravitatis facultas, eligendi, & creandi in Notarios quoscumque etiam Clericos sæculares, in causis Inquisitionis.

Alexand. IV. in ejus Constitut. LVI. Ne Commissæ. *Tom. III. fol. 395. hoc idem concessit, quoad Clericos, qui in sæculo Notariatus officium habuerant.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. PAstoralis officii cura meritis licet imparibus Nobis ex alto commissa, Nos assidue incitat, & inducit, ut vigiles solicitudinis nostræ oculos diligenter circumflectamus, ad eaque potissimum nostræ provisionis remedia adhibeamus, per quæ sancta, & Catholica Fides, ubique, prout debet, conservetur, & augeatur, improbique Hæretici illius impugnatores, quoad fieri potest, debite compescantur, & comprimantur.

Causæ hujus Cõstitutionis. §.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Inquisitorum, & Commissariorum hæreticæ pravitatis in diversis Regnis, Provinciis, Civitatibus, Insulis, & aliis Christiani Orbis partib. deputatorum, Nobis nuper expositum fuit, quod ipsi in causis sanctæ Fidei adversus eosdem Hæreticos prosequendis, personis probatis, & idoneis, quæ officio Notarii in eis fungantur, plurimum indigere noscuntur, unde officio ipsius Inquisit. tum propter ipsorum Notariorum penuriam, tum quia plerique officium hujusmodi tanquam odiosum exercere recusant, ne illud suscipiendo quemquam offendere videantur, magnum incommodum, & detrimentum generatur.

Facultas Inquisitorum, de qua in rubr. §.2. Nos igitur nostræ vigilantiæ curam adhibere, in præmissisque opportune providere volentes, omnibus, & singulis hæreticæ pravitatis Inquisitoribus, & Commissariis, in quibusvis Regnis, & Dominiis, Provinciis, Civitatibus, Insulis, etiam Græciæ, ceterisque Terris, & locis, in quibus Christiana Religio colitur, constitutis, & quomodolibet pro tempore deputatis, quod quoties eis expedire videbitur, unum vel plures, etiam Clericos sæculares, vel quorumvis Ordinum Regulares, qui sibi sufficientes, & idonei visi fuerint, in quibuscumque causis sanctæ Fidei, & Inquisitionis hujusmodi in Notarios eligere, assumere, & creare, eosque ad officium Notariatus causarum prædictarum deputare, ipsique sic electi, & deputati, acta quæcumque, & processus causarum ipsarum diligenter, & fideliter describere, & annotare, ceteraque omnia ad id quomodolibet necessaria, & opportuna facere, gerere, & exercere, libere, & licite possint, & valeant, plenam, & omnimodam, auctoritate Apostolica, tenore præsentium facultatem, & potestatem concedimus, & impartimur.

Derogatio contrariorum. §.3. Non obstantibus quibusvis Constitutionib., & Ordinationib. Apost. necnon quarumvis Civitatum, & Terrarum, etiam juramento, confirmatione Apost., vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinib. privilegiis quoq., indultis, & literis Apost. illis, & quibusvis Notariorum Collegiis, etiam per Sedem Apost. quomodolibet concessis, quib. omnib. eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisq. contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §.4. Volumus autem, & eadem auctoritate Apost. decernimus, quod quoniam difficile admodum esset præsentes nostras literas ad singula, quæq. loca, ubi opus foret, deferri, earumdem præsentium transumptis &c.

D. P. An. II. die 27. Aug. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo primo, sexto Kal. Septembris, Pont. nostri Anno II.

XLIV.

Approbatio Confraternitatis, & Hospitalis sub invocatione Beatæ Mariæ de Pietate nuper in Urbe instituti, ad egenos dementes charitative recipiendos, & curandos. Cum facultate alias ejusmodi Confraternitates extra Urbem cum Indulgentiarum participatione erigendi.

PIUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ILlius qui pro Dominici salvatione gregis, in ara Crucis, in pretium immolari non abhorruit, quique inter alia sibi beneplacita,

placita, opera charitatis exercere præcepit, vices licet immeriti gerentes in terris, curis angimur assiduis, & continua meditatione pulsamur circa quæcumque pia opera, & Christifidelium devotione ordinata, ut firma perpetuo, & illibata persistant, omni studio intendere, & ut ad ipsa Christifidelium vota facilius concurrant, fideles ipsos, quibusdam spiritualibus, & allectivis muneribus libenter prosequimur, ac eorum pia suffragia donis cœlestibus confovemus, ut exinde reddantur divinæ gratiæ aptiores, & in ejus charitatis devotio in dies peramplius augeatur.

Instituta fuit in Urbe Confraternitas B. Mariæ de Pietate, ad egenos, mentis inopes, educandos, atque curandos &c.

§.1. Sane pro parte dilectorum filiorum Confratrum Confraternitatis Christifidelium, sub nomine pauperum advenarum institutæ petitio continebat, quod alias nonnulli Christifideles in Alma Urbe degentes Dei spiritu (qui ubi vult spirat) ducti, ac zelo pietatis accensi, memoresque illius Prophetæ dicentis: Egenos, & vagos induc in domum tuam, & carnem tuam ne despexeris. Quodque hospitalitas Apostolicis doctrinis maxime commendabatur, pariterque considerantes, multos pauperes, pruinæ, & frigoribus expositos per cryptas, & ruinas dictæ Urbis jacere, & interdum maxima, & extrema frigoris calamitate, & fame perire, ac viden. etiam quosdam alios pauperes, mentis inopes, Christianorum omnium maxima miseratione dignos, qui rationis orbati judicio, nudi per dictam Urbem ambulabant, universis ludibriis, & plagis, aliisque vitæ calamitatibus, animarumque salutis periculis expositos esse, & nulla receptacula in dicta Urbe existere, ac cupientes, hos, & illos ab eorum miseriis eximere, unam domum sitam in regione Columnæ de dicta Urbe, eorum industria quæsitam, & suis sumptibus extructam, & aptatam, primo pauperibus advenis hospitan. deputaverint, lectisque, & suppellectilibus, ac rebus aliis conquisitis ad vitæ usum necessariis munierint, & inibi pauperes advenas benigne recipi, eorumque pedes lavari, ac diebus aliquot juxta cujuscumque indigentiam cibari, pariterque fidei Christianæ rudimenta per Capellanorum eorum ministerium, ignorantes, ac simplices docere, & ad peccatorum suorum confessionem faciendam, & sacram Eucharistiam sumendam hortari curaverint, prout etiam ad præsens curant. Quodque in eadem domo unum Oratorium sub invocatione Beatæ Mariæ de Pietate, Apostolica auctoritate intervenien. extruxerunt, & ornarunt, ubi sacra Eucharistia in sacrario decenter servatur, & quotidie Missa celebratur, locusque luminaribus semper accensis illustratur, ac pro manutenenda inibi hospitalitate, unam Confraternitatem Christifidelium Pauperum Advenarum nuncupatam, dicta auctoritate erexerunt, & instituerunt, ac in dicto Oratorio in prima cujuslibet mensis die Dominica dictæ Confraternitatis Confratres, Christi Corporis Viatico reficiuntur, nec his pietatis operibus contenti, sed pia piis operibus cumulantes, ipsos pauperes, mentis inopes, per dictam Urbem, ut præfertur, vagan. ad eandem Domum deduxerunt, & ad illorum insaniam curandam operam Medicorum adhibere cœperunt, animis geren. supradictam hospitalitatem advenarum prosequi, & in sanandos, curandosque dementes prædictos, eorum facultates, junctis aliorum Christifidelium eleemosynis se extendere posse, ac quod pro dictæ Confraternitatis salubri directione, & augmento nonnulla statuta, & ordinationes ediderunt, necnon dilectum filium nostrum Bartholomæum tit. S. Crucis in Hierusalem, Presbyterum Cardinalem de la Cueva nuncupatum, dictæ Confraternitatis Protectorem delegerunt, prout in literis Apostolicis desuper confectis, ac per ipsos Confratres impetratis, ac eisdem statutis, & ordinationibus, ac instrumentis publicis, sive aliis scripturis desuper forsan confectis, plenius dicitur contineri.

Et nunc a Pontifice confirmatio postulatur.

§.2. Quare pro parte eorundem Confratrum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut præmissis pro eorum subsistentia firmiori, robur Apostolicæ confirmationis adiicere, ac alias in prædictis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Qui Pontifex dictam institutionem, & statuta Confraternitatis approbat.

§.3. Nos igitur, qui pietatis, & charitatis opera ubique exerceri, sinceris exoptamus affectibus, eorumdem Confratrum pium, & laudabile opus plurimum in Domino collaudantes, necnon singularum literarum, ac instrumentorum, seu scripturarum præfatarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, dictæ Confraternitatis erectionem, & institutionem, necnon prædictam, ac omnia, & singula alia per Guardianos, & Administratores dictæ Domus, & prædictos Confratres circa præmissa edita statuta, & ordinationes, prout illa concernunt, omnia, & singula, in dictis instrumentis, sive scripturis contenta (licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria) Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus, illisque ombus perpetuæ firmitatis robur adiicimus.

Iteratoque eam erigit & eidem Confraternitati dat facultatem statuta condendi.

§.4. Et nihilominus quatenus opus sit, Confraternitatem ipsam pauperum advenarum, quæ etiam curandorum dementium curam gerat, eisdem modo, & forma, quibus per dictos Christifideles erecta, & instituta existit, auctoritate, & tenore prædictis, de novo erigimus, & instituimus. Ac eisdem Guardianis, Administratoribus, ac Confratribus quascumque personas illis benevisas, & gratas, ac acceptas, tam Ecclesiasticas, quam sæculares, dictam Confraternitatem ingredi volentes, cujusvis licentia desuper minime requisita, in eorum Confratres, & Confraternitatis gremium recipiendi, licentiam, & facultatem, eisdem auctoritate, & tenore concedimus. Eisque quod cum eisdem Bartholomæi Card. & deinceps pro tempore existentis Protectoris sui auctoritate, seu consensu, alia quæ-

quæcumque statuta, & ordinationes pro ejusdem Confraternitatis felici regimine, ad piorum operum hujusmodi exercitium, & alias circa præmissa, prout eis videbitur, edere, condere, & restaurare libere, & licite possint, indulgemus, ac per eos Guardianos, & Administratores, & Confratres observari debere volumus, & decernimus.

Confratribusque Missam domibus propriis celebrari faciendi. *Tu vide Concil. Trid. Sess. 22. c. 10 post Canones.*

§.5. Et insuper eisdem Confratribus, quamdiu infirmi fuerint, quod liceat eis Missam in domibus suis celebrari facere.

Eleemosynas, & obligationes, ac legata recipiendi.

§.6. Necnon eleemosynas, & oblationes quascumque, ac etiam piorum Christifidelium, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum Prælatorum, & Officialium, aliarumque personarum, tam Ecclesiasticarum, quam sæcularium, tam hactenus, cum in futurum, in ultimis voluntatibus, vel etiam inter vivos donationes, vel largitiones eidem Confraternitati relicta, donata, legata, hæreditates, & bona quæcumque recipere, & de illis, & eorum fructibus in pios usus, prout eis videbitur, disponere, & alia omnia recipere, obtinere, & facere, ac ad illa admitti posse, quæ Urbis Confraternitates a Sede Apost. approbatæ possunt, & valent, citra tamen illarum præjudicium.

Indulgentiæ porrigentium eleemosynas.

§.7. Ac universis utriusque sexus Christifidelibus eleemosynas, largitiones, oblationes, donationes, & legata hujusmodi facientibus, ut easdem Indulgentias, & peccatorum remissiones consequantur, quas consequuntur, qui Basilicis Principis Apostolorum, & S. Joannis Lateranen. ac illius & S. Spiritus in Saxia de Urbe Hospitalibus, bona quæcumque porrigunt, donant, aut relicta, & legata faciunt.

Facultas transferendi Confraternitatem & Hospitale ad alium locum, & Sacramenta ibi administrandi.

§.8. Præterea eisdem Confratribus, ut totam Confraternitatem ipsam, & Oratorium ac eorum Hospitale ad aliam domum, Ecclesiam, sive locum ipsius Urbis eis benevisum transferre, ac inibi unum Oratorium, sive Capellam, aut Sacellum, in qua, vel quo Sacratissimum Corporis Christi Sacramentum reconditum esse debeat, & ad ejus Altare Capellanum ad id per eosdem Guardianos, & Administratores, ad eorum nutum eligen. & amoven. prout hactenus habuerunt, per quem Missæ, & alia Divina officia celebrari, ac ipsis celebran. & aliis quibusvis Christifidelibus Eucharistiæ, & Pœnitentiæ Sacramenta ministrari facere possint, habere, & retinere, ac conservari facere.

Bona decedentium sine testamento in d. Hospitali ad illud spectent.

§.9. Et ipsi Guardiani, & Administratores, ac Confratres, vestes, pecunias, aurum, argentum, & alia bona quæcumque deservientium, & aliorum pauperum decedentium ab intestato, in dicto extructo, aut in posterum extruen. per dictos Confratres Hospitali percipere, & in usum, & utilitatem hujusmodi Hospitalis convertere.

Indulgentia pro prima cujusque mensis Dominica.

§.10. Dictisque Confratribus, & quibusvis aliis Christifidelibus, qui in dicto Oratorio, sive Capella, prima cujusve mensis in die Dominica sacram Eucharistiam sumpserint, & quinquies Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam in memoriam quinque vulnerum Jesu Christi Domini nostri dixerint, precatique fuerint Omnipotentem Deum pro pace, unitate, tranquillitate, ac felici statu Sanctæ Matris Ecclesiæ, totiusque Populi Christiani, qualibet vice, plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem.

Facultas eligendi Confessorem, qui Confratres absolvat &c.

§.11. Necnon dictis Confratribus facultatem, ut Confessorem, sive Confessores, qui eos in mortis articulo ab omni sententia excommunicationis, & ab omnibus eorum peccatis, a culpa, & pœna, plenarie absolvant, eligere perpetuis futuris temporibus.

Facultas erigendi vel aggregandi alias Confraternitates, cum participatione Indulgentiarum.

§.12. Necnon eisdem Guardianis, & Administratoribus pro tempore ex'sten., ut quascumque Confraternitates extra Urbem sub hujusmodi vocabulo instituere, & pro tempore institutas, omnibus, & singulis prædictis, & aliis privilegiis, & indultis deinceps concedendis, sub conditionibus, & formis eis benevisis decorare, illasque eis, in toto, vel in parte communicare libere, & licite valeant, similiter concedimus.

Clausulæ præservativæ.

§.13. Ac Indulgentias hujusmodi, & præsentes literas, sub quibuscumque revocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus, quarumcumque similium, vel dissimilium gratiarum, & indulgentiarum per Nos, & Sedem Apostolicam, etiam in favorem Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe hujusmodi, & expeditionum contra Infideles, & Cruciatæ Sanctæ, vel alias etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, & aliorum Principum instantiam, quomodolibet pro tempore factas nullatenus comprehen. sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de novo concessas fore; ipsisque Confratribus, & aliis prædictis suffragari debere decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.14. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon statutis, & privilegiis, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, ac illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

D. P. An.II. die 11. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno In-

Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, 3. Idus Septembris, Pontificatus nostri Anno II.

XLV.

Ex Rainaldo continuat. Annal. Opus posthum. t. XXII.

Pontificis electionem ad Cardinales non ad Concilium, si tempore Concilii eum obire contigerit, spectare declarat Pius.

PIUS PAPA QUARTUS

Exordium.

PRudentis Patrisfamilias spectat, cuncta, quæ in ejus Domo sunt, provide disponere, quod illa debito ordine procedant, nec unum aliud impediat, aut aliqua eorum insimul confusionem inducant.

Declaratio, de qua in rubrica.

§.1. Hinc est, quod Nos, qui a Summo Patrefamilias in illius Domo meritis licet imparibus dispensatores effecti sumus, & ex causis tunc expressis Sacrum Œcumenicum, & generale Concilium in Civitate Tridentina indiximus, ne si forte eveniat, Nos Concilio hujusmodi durante pro divina voluntate decedere, super electione Romani Pontificis confusio oriatur, & exinde perturbandæ unitatis Ecclesiæ præstetur occasio, habita super his cum venerabilibus Fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus matura deliberatione, & diligenti examine de ipsorum Fratrum consilio, & unanimi consensu ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine statuimus, decernimus, & ordinamus, quod si contingat, Nos Concilio hujusmodi durante, etiam si ejusdem Concilii causa, vel occasione, aut alias quomodolibet etiam pro sola voluntate nostra, etiam cum Curia Romana, & causarum, ac literarum Apostolicarum audientia ab Urbe recesserimus, vel in ipsa Urbe, seu Nobis ab ea quovis modo absentibus ante nostrum ad illam reditum, alibi ubicumque, ita Domino volente, decedere in quibuscumque statu, & terminis Concilium ipsum fuerit, & quantacumque Civitas, seu locus, in quo, seu qua Nos etiam inibi forsan cum Curia, & audientia prædictis decedemus, ab eadem Urbe distet, & Civitati Tridentinæ, aut alteri ubi Concilium etiam fuerit, vicina, seu vicinus existat, electio Romani Pontificis in Alma Urbe præfata, nisi Urbs ipsa interdicto Ecclesiastico per Nos apposito tunc subjaceat, vel inibi de oppressione dubitaretur, super quo majori parti Cardinalium tunc in Civitate, seu loco decessus nostri existentium stari debeat, & tali casu in Civitate Castellana, seu Urbevetana, vel Perusina Civitatibus, servato scripturæ hujusmodi ordine, dummodo illæ, ut præfertur, interdictæ, aut rebelles tunc non sint, & non in ea in qua, seu cujus Diœcesi Nos decedere continget, aut Tridentina, seu alia, ad quam Concilium hujusmodi translatum fuerit, Civitate, & solum per ipsos S. R. E. Cardinales, & non per Concilium hujusmodi, aut etiam cum eisdem Cardinalibus aliquot dicti Concilii, servatis alias Alexandri IV., quæ *Licet de evitanda*, & Gregorii X. in Lugdunensi, quæ *Ubi periculum*, & quæ *Ne Romani* incipiunt, Clementis V. Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum in Viennensi circa electionem tandem editis Constitutionibus, & aliis extravagantibus, ac omnibus in eis contentis, quibus per hoc alias non intendimus præjudicare, fieri debeat.

§.2. Decernentes ex nunc Cardinales præfatos etiam per Concilium hujusmodi dispensare nullatenus posse, ac quamcumque electionem Romani Pontificis contra præsentium tenorem Concilio hujusmodi durante attentatam, irritam, & inanem, nulliusque roboris, vel momenti fore, & ea non obstante per eosdem Cardinales ad aliam electionem Romani Pontificis servata earundem præsentium forma procedi debere, ac similiter ex nunc irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam, quavis etiam Concilii ejusdem auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri decreti infringere &c.

Conclusiones.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, 10. Kalendas Octobris, Pont. nostri Anno II.

Dat. die 22. Sept. 1561. Pont. An. II.

XLVI.

Quod instrumenta pro interesse Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe rogata, per illius pro tempore Notarios, & Secretarios, in Cancellaria ejusdem Hospitalis custodiri, & per alios Notarios, & Secretarios successores gratis expleri, & in publicam formam redigi possint, illisque plena fides adhibeatur.

Omnia quæ spectant ad istud Hospitale, videnda sunt in Const. XL. Innocen. III. Inter *Tom. III. Par. I. fol.* 108. *& in Const. XXVII. Six. IV.* Religionis *Tom. III. P. III. fol.* 186.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causæ concessionis hujus privilegii.

CUm sicut accepimus, pro tempore existen. Præceptor Hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Augustini, soleat in Hospitali suis sumptibus, & expensis tenere unum Notarium, & quandoque etiam unum Secretarium, qui de omnibus instrumentis interesse ejusdem Hospitalis concernentibus, rogantur, & sæpius contingat, ut ipsis Notario, & Secretario a d. Hospitali recedentibus, & officium Notariatus, seu Secretariatus hujusmodi in dicto Hospitali exercere desinentibus, aut decedentes eorum scripturæ per eos, seu illorum hæredes, ex eodem Hospitali alio transportentur, & quandoque pereant, seu dissipentur, vel ad Notariorum, qui notas, vel imbreviaturas instrumentorum interesse prædicti Hospitalis concernen. absque præmio explere, & in publicam formam redigere recusant, manus deveniant, in non modicum dicti Hospitalis, & illius pauperum detrimentum.

§.1. Nos

Privilegium, de quo in rubrica.

§.1. Nos præmissis occurrere, & indemnitati Hospitalis, & pauperum prædictorum paterno affectu consulere volentes, Motu simili Apostolica auctoritate, per præsentes statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Notarius, & Secretarius dicti Hospitalis ab eo recedentes, & officium Notariatus, & Secretariatus hujusmodi exercere desinentes, aut ipsorum Notarii, & Secretarii, si decedant hæredes, imbreviaturas, seu notas instrumentorum per eos rogatorum interesse prædicti Hospitalis quomodolibet concernent. alio transportare nequeant, sed eas in Cancellaria dicti Hospitalis, ad hoc ut illi succedentes Notarius, & Secretarius prædicti, illas gratis, & sine præmio explere, & in publicam formam redigere possint, dimittere teneantur. Et pro tempore existen. Præceptor dicti Hospitalis, eos ad illas, ut præfertur, dimitten., & propterea auctoritate cogere, & compellere valeat. Quodque pro tempore existens Notarius, & Secretarius prædicti Hospitalis, vigore præsentium, & absque alia desuper sibi conceden. ab aliquo licentia, & facultate, imbreviaturas, seu notas instrumentorum per anteriores Notarios, & Secretarios d. Hospitalis rogatorum interesse ejusdem Hospitalis quolibet concernen. explere, & in publicam atque authenticam formam redigere possint. Eisque sic expletis, & in publicam atque authenticam formam redactis, ea prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur, si per alium Notarium præceden. licentia, & facultate sibi juxta statutorum, &c., & reformationum Almæ Urbis, & Collegiis Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, & alia servatis servan., concessæ expletæ, & in publicam formam redactæ fuissent.

Derogatio contrariorum.

§.2. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis prædictis, & quibusvis aliis statutis &c. reformationibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Dilectis filiis Populo Romano, & prædictis Collegio, & quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu simili, aut alias quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus, etiam si de illis, &c. illorum tenores, &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.3. Præsentium etiam absque eo quod registrentur, aut illis data apponatur, solam signaturam sufficere, & ubique in judicio, & extra, regula contraria non obstante, fidem facere decernen. &c.

Papæ subscr. Fiat Motu proprio I.

XLVII.

Quod Birretum Viride deferant etiam coram Judicibus Urbis, & Carcerum Visitatoribus petentes alternativas, vel beneficium Cap. *Pervenit* & Cap. *Odoardus*.

Hæc beneficia, quibus danda, & deneganda sint, vide in Constitut. XVI. Clem. VII. Cum ex multorum *Tom.IV.Par.I.* fol.63. *ubi etiam habes, quantum duret instantia istarum causarum.*

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio, &c.

Causa Constitutionis.

Cupientes Mercatoribus, & aliis personis tam Almæ Urbis nostræ Civibus, quam forensibus in ipsa Urbe cum quibusvis personis contrahendi omnem possibilem securitatem concedere, & omnem viam, ac etiam omnes dilationes, & per quas Mercatorum, & aliarum personarum debitores a debitorum solutione subterfugere, seu se quoquomodo subtrahere, & creditores eorum creditis defraudare, aut supplantare possent, de medio tollere, ac remedium opportunum, præmissa ne fiant, adhibere, & ut debitores ipsi a præmissis, si non Dei Omnipotentis, saltem humanæ ignominiæ timore abstineant, & sic eorumdem Mercatorum, & personarum firmitati providere volentes.

Paulus IV. statuit debitores obtinentes alternativas, vel dilationes teneri deferre Birretum Viride.

§.1. Et considerantes Motum proprium a fel. rec. Paulo Papa IV. Prædec. nostro, quod ex tunc de cetero alternativæ, significationes, & dilationes quæcumque, nisi juxta juris dispositionem, ac formam statutorum ipsius Urbis concedi nullatenus possent, & qui illas obtinuissent, & ex tunc in futurum obtinerent, semper Birretum Viride portare tenerentur, emanatum, circa ipsorum debitorum malitiam, seu malos homines non sufficere, cum ipsum Birretum Viride, nisi postquam ad alternativam vel alias dilationes admissi fuerint, portare non teneantur, & sic beneficio temporis in grave creditorum præjudicium, & jacturam gaudeant.

Hic autem Pontifex declarat, debitores teneri gestare dictũ Birretum coram Judicibus Urbis antequam inhibitionem obtineant, & promittere ipsum de cetero deferre.

§.2. Nos igitur Motu simili, &c. per præsentes perpetuo statuimus, & ordinamus, quod de cetero quicumque debitores, seu in forma Cameræ, aut alias quomodolibet obligati, quamcumque alternativam, significationem, vel aliam quamcumque dilationem etiam secundum Cap. *Pervenit* vel *Odoardus*, seu inhibitionem aliquam a Curiæ causarum Cam. Ap. Auditore, seu ejus Locumtenente, aut Almæ Urbis Vicario, vel Gubernatore, vel Senatore, seu aliis ipsius Urbis Judicibus etiam Cõmissariis, aut Carcerum Urbis Visitatoribus petere non possint, nisi se prius coram illis dictum Birretum Viride gestando præsentaverint, & ipsum Birretum Viride publice, & secrete sub fustigation. per Urbem pro prima vice, & triremium pro secunda, qua sine dicto Birreto reperti fuerint, deferre, per se, vel suos legitimos procuratores ipsis absentibus promiserint, & medio juramento affirmaverint,

verint, ac aliter a prædictis, & aliis quibusvis Judicibus etiam vigore specialis commissionis nostra, aut successorum nostrorum manu signatæ, vel signandæ obtentæ, & obtinendæ, alternativa, & significationes, aut dilationes quæcumque etiam secundum juris formam nullæ sint, & ipsis debitoribus, etiam si Clerici existant, nullatenus suffragentur.

Deputatio executoris. §.3. Mandantes eidem Auditori Cam., ut hujusmodi Constitutionem, & Ordinationem perpetuo, & inviolabiliter etiam in quibuscumque litibus, & causis hactenus motis observari faciat, & mandet, contra omnes, & singulos præmissis in aliquo contravenientes, per censuras, & pœnas, ac etiam pecuniarias, & alia remedia opportuna sibi visa etiam manu Regia procedendo.

Derogatio contrariorum. §.4. Præmissis ac quibuscumque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsius Urbis Statutis, & reformationibus, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Sola signatura sufficit. §.5. Volumusque quod præsentium sola nostra signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, quacumque regula contraria non obstante.

Papæ subscr. Placet motu proprio I.

Publ. P. An. II die 27. Oct. *Anno a Nativitate Domini 1561. indict. 4. die vero 27. mensis Octobr. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii Divina providentia Papæ IV. Anno secundo retroscriptæ literæ Apostolicæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis Principis Apostolorum de Urbe, Cancellariæ Apostol. ac in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Bernardinum Andreutium, & Jo. Gherardi Curs. Apost.*

Julius Parinus Mag. Curs.

XLVIII.

Inquisitores hæreticæ pravitatis non teneantur publicare dicta testium contra Schismaticos, vel Hæreticos examinatorum. Neque rationem reddere de processibus alteri, quam Rom. Pontifici, aut supremis Inquisitoribus Almæ Urbis.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa Constitutionis. Cum sicut non sine magna animi nostri molestia accepimus, humani generis hoste instigante, ita Schismaticorum, & aliorum Hæreticorum numerus in provincia, statu, & Diœcesi Civitatis nostræ Avinionen. prævaluerit, & propter eorum, seu alicujus ipsorum potentiam, & malitiam, nullus contra eos deponere, seu eorum crimina revelare, & accusare audeat, quo fit, ut ipsi Schismatici, & Hæretici remaneant impuniti, in non modicam divinæ Majestatis offensam, & grave personarum Catholicarum scandalum.

Inquisitor dicta testium contra Hæreticos examinatorum publicare non teneatur. §.1. Nos ne in futurum aliquis metu ipsorum hæreticorum, & schismaticorum, eorum crimina revelare formident, alias in præmissis opportune providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostris, Dilecto filio Fratri Bernardo moderno Inquisitori Avinionen., vel pro tempore existenti, in dicta Provincia hæreticæ pravitatis Inquisitori, ut personas, quæ schismaticos, seu hæreticos hujusmodi revelaverint, seu contra eos deposuerint, & testificaverint, publicare, seu revelare minime teneantur. Et si ab eodem Inquisit. aliqua ipsorum testium d. publicari contingat, ita truncata, & secreta publicentur, ut cognitio nominum, & cognominum ipsorum testium, ad aliquam notitiam devenire non possit.

Syndicarique nequeant, nisi a Rom. Pont. vel supremis Inquisitoribus Urbis. §.2. Quodque ipse Inquisitor a quoquam syndicari nequeat, & nemini, nisi Nobis, aut pro tempore existenti Romano Pontifici, & Almæ Urbis nostræ supremis Inquisitoribus de processibus per eum contra dictos hæreticos, & schismaticos formatis rationem reddere teneatur, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus pariter, & indulgemus.

Inhibitio contra molestantes Inquisitorem sup. prædictis. §.3. Districtius inhibentes universis, & singulis venerabilibus fratribus Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatis, eorumque in spiritualibus, & temporalibus Vicariis, seu Officialibus generalibus, & dilectis filiis omnibus, & singulis Judicibus, & personis, tam Ecclesiasticis, quam Sæcularibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, & ordinis, vel conditionis existentibus, ne ipsum modernum, & pro tempore existentem Inquisitorem ad nominum, & cognominum dictorum testium revelationem, & publicationem, seu de processibus per eumdem modernum contra ipsos Hæreticos, & Schismaticos formatis, vel ab eo, & aliis Inquisitoribus pro tempore in futurum formandis rationis redditionem arctare, nec super præmissis, seu eorum occasione quovis prætextu molestare, perturbare, vel inquietare audeant, vel præsumant. Irritum nihilominus, & inane decernentes, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & in Provincialibus, ac Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, statutisque, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter, & expresse, latissimeque derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. II. die 1. Nov. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Novembris 1561. Pont. nostri Anno II.

Fru-

XLIX.

Fructus, & emolumenta ad Capitulum, & mensam Ecclesiarum Urbis communiter spectantia, & distributiones pro defunctorum anniversariis largiendæ, applicantur distributionibus quotidianis pro interessentibus Divinis officiis.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causa Constitutionis. CUM, sicut accepimus, in hac Alma Urbe nostra, quæ caput existit totius Orbis, & in qua cœlestis altitudo consilii Sedem Apostolicam nullis defecturam temporibus mirabiliter stabilivit, ita in Ecclesiis collegiatis divinus cultus diminutus fuerit, ut exteris nationibus scandalum non modicum generetur.

Dispositio, de qua in rubrica. §.1. Volentes igitur, quantum in Nobis est, divino cultui consulere, & abusus hujusmodi tollere, decernimus, statuimus, & ordinamus, omnes, & quoscumque fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, in quibuscumque rebus consistant, quarumcumque Ecclesiarum, tam Sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ, Beati Petri Apostolorum Principis, ac Gloriosissimæ Virginis Sanctæ Mariæ Majoris nuncupatæ, quam aliarum quarumcumque Ecclesiarum, ad Capitulum & mensam earumdem communiter spectantes, & pertinentes applicari, assignari, & adscribi debere, prout tenore præsentium (sine tamen præjudicio pensionum super dictis fructibus reservatarum) applicamus, adscribimus, & assignamus distributionibus quotidianis, distribuendas, & dividendas inter Canonicos, & alios Beneficiatos Divinis officiis interessentes dictarum Ecclesiarum, juxta Ecclesiæ cujuslibet ordinationem rationabilem jam factam, seu etiam faciendam per Nos, vel dilectum filium nostrum Almæ Urbis Vicarium generalem. Qui vero aliter de dictis fructibus, redditibus, proventibus, juribus, emolumentis quicquam receperint (exceptis illis, quos infirmitas, seu justa, & rationabilis causa, aut Ecclesiæ utilitas excusant) rerum sic receptarum dominium non acquirant, nec faciant causas suas, immo ad omnium restitutionem teneantur. Idem quoque de distributionibus pro defunctorum anniversariis largiendis decernimus observandum.

Vicarius Papæ executor. §.2. Mandantes dilecto filio Jacobo Cardinali Sabello, nostro in dicta Urbe, ejusque districtu Vicario, quatenus ordinationem, statutum, decretum, applicationem, & assignationem hujusmodi, in quibuscumque Ecclesiis in dicta Urbe consistentibus, inviolabiliter per quoscumque quavis auctoritate, etiam Cardinalatus honore fungentes, per censuras Ecclesiasticas, & alias pœnas etiam pecuniarias, arbitrio imponendas, quacunque appellatione remota, manu regia observari faciat, contradictores, &c. sublata, &c. Sicque per quoscumque Judices, &c. irritum quoque, &c.

Clausulæ derogatoriæ. §.3. Non obstantibus præmissis, Constitutionibus Apostolicis, & consuetudinibus, & Constitutionibus quarumlibet dictarum Ecclesiarum, confirmatione Apostolica, aut quavis alia firmitate roboratis, latissime extendendis, quibus omnibus, illorumque tenores pro sufficienter expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscr. Placet Motu proprio I.

Dat. P. An.II 20. Novemb. Datum Romæ apud S. Petrum duodecimo Kal. Decembris, Anno II.

L.

Proxenetæ Ripæ Almæ Urbis, tenentur Nautis, & Mercatoribus Vini, de pretio vini eis mediantibus venditi, emptoribus illud non solventibus.

Alia eorumdem Mercatorum, & Nautarum indulta, ac privilegium fori vide supra in Const.XXX. Cupientes *fol.61.*

Alia eorumdem Mercatorum, & Nautarum indulta, ac privilegium fori vide supra in Const.XXX. Cupientes *fol.61.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. DEcet Romanum Pontificem ex debito sui pastoralis officii, ad ea diligenter prospicere, per quæ in hac Alma Urbe, ad quam veluti communem omnium patriam, frequens est hominum concursus, vini, ac rerum aliarum humano victui necessariarum ubertas, cum ejusdem Urbis incolarum in copioso numero existentium commoditate, Nautarum quoque, & Mercatorum vina, & res hujusmodi ad Urbem ipsam advehentium, plena securitate, nostræ provisionis ope, unicuique quod suum est tribuendo, non solum manuteneri, sed augeri, ac in ea ad publicam omnium utilitatem, peramplius conservari salubriter valeat.

Nautæ vendebant mediantibus Proxenetis eorum vina, cauponibus, & aliis, quos non cognoscebant, & pro consecutione pretii litigare cogebantur. §.1. Cum itaque sicut diversi diversarum partium Nautæ, & Mercatores querelanter Nobis nuper exponi fecerunt; ipsi quos vina ac res hujusmodi ad Ripam fluminis dictæ Urbis deducere sæpe contingit, neminem cognoscentes, & diutius in dicta Urbe, seu Ripa absque eorum gravi detrimento morari nequeuntes, vina hujusmodi mediantibus Proxenetis, Sensalibus nuncupatis, cauponibus, hospitibus, tabernariis, ac aliis diversarum qualitatum personis, a quibus vini venditi pretii solutio, seu exactio nimium tarda, & difficilis existit, vendere, & deinde pro hujusmodi pretio recuperando caupones, hospites, tabernarios, ac personas hujusmodi ad judicium evocare, ac proinde varias lites, & quamplures sumptus, & expensas subire, Procuratores cum menstruis salariis in dicta Urbe constituere, & relinquere coguntur, ac sæpius etiam caupones, hospites, tabernarios, ac personas hujusmodi dolose, & fraudolenter decoxisse, solum vertisse, foro cessisse, atque alias solvendo non esse inveniant. Quo fit ut negociatio circa hæc, magna cum eorum jactura multum impediatur, & retardetur, ac ipsi vina prædicta longe dimidio etiam carius vendere adstringantur,

tur, in grave totius Urbis, ac illius, & præsertim pauperum incolarum evidens detrimentum. Et propterea ipsi, seu eorum major, & sanior pars apud Nos, ut eis in præmissis de opportuno remedio providere velimus, vehementer instantes, si nostræ provivisionis auxilio ab eisdem damnis, & incommodis liberati fuerint, ultro per eorum propriis manibus subscriptas syngraphas Nobis, & Cameræ Apostolicæ perpetuis futuris temporibus, pro impensis etiam Ministrorum in præmissis subeundis, quatuor julios pro quolibet dolio vini ordinario, ultra omnes alias præstationes, & solutiones ad hæc usque tempora introductas, se soluturos offerant, & longe esse minorem suam hanc quatuor juliorum præstationem, quam tot, & tanta incommoda, quæ in dies subire compelluntur, attestentur, ac sublatis dictis incommodis, etiam multo viliori pretio vina sua vendere posse affirment.

Pontifex igitur Nautarum & Mercatorũ vini securitati, ac vini ubertati consulendo, decernit, ipsos Proxenetas teneri pro pretio vini venditi, eis mediantibus,quãdo emptores solvere recusant vel dilatio ultra 20. dies concessa non sit ab ipt Mercatoribus.

§.2. Nos igitur eosdem Nautas, & Mercatores specialibus favoribus, & gratiis prosequi, ac eorum indemnitati, & publicæ utilitati, quantum in Nobis est, providere volentes, ac omnia, & singula privilegia, & hypothecas, tam de jure, quam consuetudine eis quomodolibet concessa, & competentes, quorum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, harum serie approbantes, & innovantes, ac de novo concedentes, necnon per eos Nobis factam oblationem prædictam acceptantes, ratamque, & gratam habentes, ac simul laudabilem alias his, ut plene novimus introductum, licet postmodum nonnullorum vel incuria, vel fraudibus, & malitiis a quibusdam annis citra male observatum usum, per quæ Proxenetæ, quorum opera vina vendita fuerant, post trinam requisitionem illorum emptoribus factam, ad totalem pretii solutionem eisdem venditoribus tenebantur, amplectentes, consideratis prius natura negocii, quæ in celeri expeditione consistit, ac ipsorum Nautarum, & Mercatorum, ac advenarum, & aliarum personarum in eadem Urbe degentium, ac cum eis contrahentium ignorantia, publicæque utilitatis conservatione, necnon dictæ Urbis excellentia, quæ pluribus privilegiis a diversis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris decorata fuit, & deinde habita super his cum diversis probis viris horum omnium peritis, deliberatione matura, ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus pro tempore existentes Proxenetæ, qui quotidie in dicta Ripa versantur, quique caupones, tabernarios, & hospites, ac alias personas hujusmodi in eadem Urbe degentes, quæ per eorum manus vina ab eisdem Nautis, & Mercatoribus emunt, per continuam, seu frequentem, & circularem cum eis ratione exercitii, eorum officiis, ac cum aliis personis habitam conversationem, ac tractationem cognoscunt, & cognoscere possunt, seu facile de eis, eorumque facultatibus se informare, ac certiores reddi valeant, quorumque fidem in nominibus, & venditionibus faciendis in hoc negocio hujusmodi vinorum venditores quodammodo sequi videntur, ad solutionem pretii cujuscumque quantitatis vini, eis mediantibus venditi, & venditoribus non soluti, in omnibus, & per omnia, ac si ipsis venditum fuisset, teneantur, adeo ut facta emptoribus, per eosdem venditores, trina requisitione judiciali, seu extrajudiciali, etiam unico contextu, & de eadem requisitione coram Judice competenti etiam fide facta, ipso facto, nullaque admissa excusatione, ad eorum solutionem omnibus juris, & facti remediis statim, unica tantum citatione præcedente, etiam si opus fuerit, per subhastationem, & venditionem officii Proxenetæ, quod pro tempore obtinebunt, quacumque appellatione remota compellantur, nisi venditores præfati emptoribus ipsis ad solvendum pretium vini venditi dilationem ultra viginti dies fecerint, atque concesserint. Quo casu Proxenetæ hujusmodi nullatenus teneantur, nisi Mercatores ipsi opera, & interventu ipsorum Proxenetarum, dilationem hujusmodi fecisse probaverint, quo probato Proxenetæ prædicti ad hujusmodi solutionem ut præfertur, teneantur.

Proxenetãsque ita solventes agere posse declarat cõtra emptores vini,prout si ipsimet, vinum eis vendidissent.

§.3. Salva tamen remanente præsentis statuti, & ordinationis vigore Proxenetis, in casibus in quibus tenerentur, contra dictos emptores actione, in omnibus, & per omnia, ac si vinum prædictum per eos emptoribus venditum extitisset, ipsique cum eis contraxissent, etiam absque alia desuper per dictos venditores actionum, aut aliorum jurium cessione facienda.

Et pro majori cauthela Mercaterum vini, ac Proxenetarum, præcipit quoscumque caupones, & tabernarios cavere debere de stando juri &c. occasione vini, cum quibuscumque personis.

§.4. Et pro majori Proxenetarum, ac Mercatorum, & Nautarum, ac aliorum prædictorum cautela, quod moderni caupones, hospites, & tabernarii, ac officia cauponis, hospitis, & tabernarii ad præsens exercentes infra quindecim dies, alii vero qui in futurum illa exercere voluerint, ante eorum exercitium, coram dictæ Ripæ Camerario, in forma depositi pro centum scutis pro quolibet hospitio, seu qualibet taberna, vel caupona, de stando juri, & judicatum solvendo coram dicto Camerario, omnibusque aliis judicibus competentibus cum omnibus, & singulis personis quomodolibet interesse habentibus occasione cujuscumque quantitatis vini, per eos a Nautis, seu Mercatoribus ripalibus empti idonee cavere, & cautiones hujusmodi in fine cujuslibet anni renovare etiam teneantur, ac ad id per Camerarium prædictum, omnibus juris, & facti remediis ipso facto cogi, & compelli possint, quibuscumque appellatione, & subterfugio remotis, super quibus ipsi Ripæ Camerario eos toties quoties, usque ad quamcumque summam pro præmissorum executione mulctandi, ac mulctam hujusmodi pro una Cameræ prædictæ, & pro alia illius medietatibus officii Camerarii hujusmodi, & executori applicandi, eamque exigendi, ac tabernas, hospitia, & caupones hujusmodi claudendi, omniaque, alia, & singula in eisdem præmissis, & circa ea quomodolibet necessaria, & opportuna, decernendi, mandan-

dandi, faciendi, & exequendi, plenam, & liberam, auctoritate, & tenore prædictis concedimus facultatem, alioquin ipsum, & Camerarium, & Notarium inde rogatum in præmissis negligentes pro dictis centum scutis de eorum proprio teneri, ac ad illorum solutionem cogi, & compelli, & ita per quoscumque Iudices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac præfatos Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, decernimus, & declaramus.

Et gabellam juliorum quatuor pro quolibet dolio vini solvi, & per Ministros Cameræ exigi debere jubet.

§.5. Et nihilominus ne dicta Camera propterea damnum aliquod patiatur, sed ut præmissa omnia suum plenarium effectum liberius sortiri valeant, ac ex causa onerosa concessa sint, & esse censeantur, pro Ministrorum in his in dicta Ripa, & alibi, ac aliis præmissis necessariorum mercede, & manutentione eosdem quatuor julios pro quolibet dolio vini ordinario, quod ad dictam Ripam appellere contigerit, modernis, & pro tempore existentibus Dohanæ Ripæ hujusmodi Appaltatoribus, & Ministris dictæ Cameræ per prædictos venditores ultra omnes alias hucusque introductas præstationes prædictas, in primis, & ante omnia persolvi, & ab eis exigi debere volumus, & mandamus. Præcipientes eisdem Appaltatoribus, & Ministris, ut a publicatione earumdem præsentium illos una cum aliis ejusdem Cameræ juribus a prædictis venditoribus exigant, ac retineant in utilitatem ipsius Cameræ convertendos, ac in eorum libris annotent.

Registrarique mandat in Camera Apostolica Constitutionem istam.

§.6. Necnon dilectis filiis nostro Guidoni Ascanio S. Mariæ in Via-Lata Diacono Cardinali de Sancta Flora nuncupato Camerario nostro, ac ipsius Cameræ Thesaurario, Præsidentibus, Clericis, & personis, ut easdem præsentes in libris Cameræ prædictæ registrent, illasque, ac omnia in eis contenta hujusmodi inviolabiliter observari faciant. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. II. 20. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, duodecimo Kalend. Decembris, Pont. nostri Anno II.

LI.

Pœnæ maleficiorum Communitatum Status Ecclesiastici, vel locorum subjectorum applicantur Reverendæ Cameræ Apostolicæ, quatenus ex causa vere onerosa, aut piis, vel publicis operibus non sint applicatæ. Et Gubernatores locorum decem pro centenario consequantur de ejusmodi pœnis, accusatores autem quartam partem pœnarum bannimentalium.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem id maxime omni studio curare, & efficere, ut Populi suæ sanctæque Sedis Apostolicæ ditioni, in pace, & tranquillitate vivant, ac ut quietis status perturbatores, quos virtutis amor a malo non retrahit, pœnæ saltem formidine coerceantur, omnisque eis occasio, qua ad scelera committenda procliviores reddi posse videantur, penitus adimatur.

Pœnæ pro delictis impositæ vigore statutorum, vel bannimentorũ applicatæ erant Communitatibus, & propterea delinquentes tãquam potentes eas non solvebant, & in dies majora delicta cõmittebantur.

§.1. Sane cum experientia rerum magistra docente luce clarius cognoverimus, pro eo quod in omnibus fere Civitatibus, Terris, Castris, & locis, Nobis, & præfatæ Sedi immediate subjectis, tam ex illorum statutis, & consuetudinibus, quam etiam ex Rectorum decretis, & edictis, seu proclamatibus, quæ pro tempore fieri contingit, seu alias ex variis privilegiis illis concessis, pœnæ pro delictis, & excessibus impositæ, in totum, vel pro parte Communitatibus Civitatum, Terrarum, & locorum hujusmodi applicantur, & a delinquentibus, utpote qui de ipsarum Communitatum corpore existunt, & in illis quam plures sibi necessitudine, & amicitia conjunctos habent, minime exiguntur, plura, & enormia delicta committi, & perpetrari, ac impunita ut plurimum remanere, indeque ad illa, & pejora committenda, homines proniores, & faciliores reddantur, plerumque inimicitias oriri, ortasque ingravescere, & foveri.

Ideo hic Pontifex dictas pœnas (non tamen impositas pro damnis datis in vineis &c.) Cameræ Apostolicæ applicat.

§.2. Nos propterea, pro nostri Pastoralis officii debito, his, quantum in Nobis est, occurrere, & ne sub spe impunitatis quispiam audacior ad delinquendum fiat, providere volentes, habita prius super hoc cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, ac de eorum unanimi consilio, hac in perpetuum valitura Constitutione sancimus, ut in omnibus, & singulis Civitatibus, Terris, & locis, ut præfertur, Nobis, & Sedi Apostolicæ subiectis, in quibus pœnæ aliquæ pecuniariæ, & mulctæ, sive certæ expressæ summæ, sive bonorum, sive alicujus partis illorum confiscationis, pro quibusvis criminibus, a jure communi, vel municipali, sive etiam per decreta, edicta, proclamata, aut bannimenta a locorum Rectoribus, & Provinciarum Præsidibus, seu Gubernatoribus, ac etiam de latere Legatis, & eorum Vicelegatis, ceterisque officialibus, & justitiæ ministris, edita, & facta inflictæ, ipsarum civitatum, terrarum, & locorum Communitatibus, ex statuto, vel consuetudine, etiam a Nobis, & Sede Apostolica approbatis, & confirmatis, aut privilegio Apostolico, etiam ex titulo oneroso, vel pro reparatione murorum, fontium, pontium, & viarum, & etiam Ecclesiarum, seu piorum locorum, aut pro aliis rebus publicis, vel alias quomodolibet concesso, in totum, vel in partem applicatæ existunt (illis tantum, quæ pro damnis in possessionibus, vineis, agris, silvis, & nemoribus illatis impositæ fuerint, exceptis) non prædictis Communitatibus, sed Cameræ Apostolicæ applicatæ sint, & esse censeantur, & per officiales, seu executores ad id ab ipsa Camera deputan. etiam quæ hactenus earumdem

dem Communitatum negligentia, seu potius nimia indulgentia exactæ non fuerunt, exigantur, ac exigi possint, & debeant.

Inhibetque locorum Rectoribus, ut de cetero tales pœnas applicent eidem Cameræ, & applicationes aliter factas annullat.

§.3. Inhibentes universis, & singulis Legatis, sub indignationis nostræ, ac Rectoribus, & aliis supradictis, sub excommunicationis, seu suspensionis a divinis, aliisque arbitrii nostri pœnis eo ipso incurrendis, ne de cetero perpetuis futuris temporibus in eorum decretis; edictis, proclamatibus, seu bannimentis facien. aut sententiis ferendis pœnas pecuniarias, & mulctas, aut bonorum in partem, vel in totum confiscationes hujusmodi alicui alteri præterquam Fisco nostro, & Cameræ Apostolicæ applicare quovis modo audeant, & ubi etiam per eos alicui alteri applicari contigerint, illas nihilominus eidem Cameræ applicatas fore, & censeri, ac per ejus officiales, & executores præfatos excipi. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam præfatos Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Declaratio circa applicationes factas piis locis vel ex causa onerosa.

§.4. Ne autem his, quibus pœnæ pecuniariæ, seu mulctæ prædictæ forsan, ex titulo vere oneroso, pecunia scilicet actualiter numerata applicatæ extiterunt, præjudicium fiat. Volumus, ut hi, qui illas, seu illarum partem sic ex titulo oneroso sibi applicatas, seu applicatam fuisse docuerint, postquam illæ per officiales Cameræ Apostolicæ exactæ fuerint, de eorum manibus (prævriis tamen dictæ Cameræ mandatis) illas integre, seu pro parte, prout eis applicatæ erant, accipiant. In illarum vero exactione nullatenus se intromittant. Et idem in illis pœnis & mulctis, ac confiscationibus, quæ applicatæ esse ostendentur, pro reparationibus murorum, pontium, & viarum, & in primis Ecclesiarum, & piorum locorum, aliisque rebus, publicis videlicet, observari mandamus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac provincialibus, & municipalibus quorumcumque locorum, statutis quoque, indultis, & literis Apostolicis Communitatibus prædictis, & aliis quibuscumque etiam ex titulo oneroso concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. II. 5. Decembris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1561. Non. Decembris, Pontificatus nostri Anno II.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur subscriptiones Cardinalium, & Publicatio.

Sequitur extensio d. Constitutionis.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romanum spectat Pontificem sua sollicitudine indefessa diligenter providere, ut ea, quæ ab eo sancita sunt, ita suæ declarationis adminiculo dilucidentur, quod nulla desuper dubitandi occasio, cuiquam relinquatur.

Hic Pontif. edidit Consti de qua hic.

§.1. Dum itaque Nos nuper ex certis, tunc expressis causis, &c. *Omittitur quia ipsa Bulla est præcedens.*

Desuper ortum est dubium.

§.2. Et forsan ab aliquibus prætendi posset castra, villas, & loca jurisdictioni civitatum, & terrarum Status nostri Ecclesiastici subjecta, sub eisdem literis minime comprehendi, ac literas ipsas ad illa non extendi, & proinde pœnas, mulctas, ac alias bonorum confiscationes hujusmodi, per officiales, seu executores dictæ Cameræ, in castris, villis, & locis hujusmodi nullatenus exigi posse, ac Cameræ Apostolicæ per prædictas literas esse applicata.

Idem ergo Pont. declarat dictam ejus Constit. comprehedere etiam Castra, & Loca subjecta jurisdictioni Civitatum, & Terrarum ipsius Status Ecclesiastici.

§.3. Nos, ne hoc, vel alio quovis prætextu Camera ipsa circa pœnarum, ac mulctarum, & bonorum confiscationum hujusmodi exactionem defraudetur, ejus indemnitati, illiusque officialium, & executorum hujusmodi tranquillitati in præmissis, quantum in Nobis est, providere, omnemque desuper hæsitandi materiam exinde submovere, ac mentem nostram circa hæc pandere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, harum serie decernimus, & declaramus, castra, villas, & loca jurisdictionis Civitatum, Oppidorum, & Terrarum d. Status nostri Ecclesiastici quomodolibet subjecta, sub prædictis literis omnino comprehendi, ac comprehensa esse, & censeri, ac literas ipsas ad illa se extendere, & extendi debere. Necnon illarum vigore officiales, executores prædictos pœnas, & mulctas, ac alias bonorum confiscationes hujusmodi in eisdem Civitatibus, Terris, Castris, Villis, & locis, ac alias juxta earumdem literarum continentiam, & tenorem exigi posse, ac exactiones hujusmodi licitas, ac juxta mentem nostram factas esse, & censeri in omnibus & per omnia, perinde ac si in eisdem literis specialis, & expressa de eisdem Castris, Villis, Terris, & locis, mentio facta fuisset.

Clausula sublata.

§.4. Et ita per quoscumque judices, & commissarios, quavis auctoritate fungentes, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, causarumque Palatii Apostolici Auditores, seu eorum Locatenentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Or-

& Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus, & singulis aliis, quæ in dictis literis volumimus non obstare.

Nulli ergo &c.

D.P. An.III. 7. Februarii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. septimo Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno III.

Sequitur declaratio circa portionem pœnarum dandam Officialibus, & Accusatoribus.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad futuram rei memoriam.

Officiales status Eccles. x. pro 100. de pœnis habent. Cupientes pro injunctæ Nobis administrationis officio, confusioni, ac controversiis, quæ quotidie inter officiales Status nostri Ecclesiastici, & Cameram nostram Apostolicam, seu pro ea Agentes super participatione pœnarum maleficiorum statutariarum, & bannimentalium exoriuntur, atque excitantur, mature obviare, & opportune providere, Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, atque præcipimus, quod portio decem pro centenario dictarum pœnarum, tam bannimentalium, quam statutariarum, eisdem officialibus, nunc, & pro tempore existentibus solummodo competat, & competere debeat, ipsique Officiales dicta portione, & non ultra contenti remaneant, neque aliquid aliud præter portionem hujusmodi capere, aut habere possint.

Accusatores vero quartam de pœnis bannimentalibus. §.1. Ita tamen quod ex pœnis bannimentalibus proprie, particulariter, accusatori, quando his vere existat, quarta pars ipsarum pœnarum juxta solitum dari valeat.

Omnes capiant a Depositario. §.2. Necnon tam officiales prædicti eorum portionem hujusmodi, quam ipsi accusatores eamdem quartam partem de manibus Depositariorum Cameræ præfatæ, quibus cura exigendi similes pœnas injuncta fuerit, & non aliter, nec alio modo accipere debeant, & ad id faciendum omnino teneantur.

Prohibitio plus percipiendi. §.3. Inhibentes eisdem Officialibus, & eorum singulis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis, aliisque arbitrii nostri pœnis, ne quicquam aliud excepta dicta portione decem pro centenario, ex eisdem pœnis capere, exigere, vel habere audeant, seu præsumant, nec ipsi, & accusatores prædicti portionem, & quartam hujusmodi respective ab aliis, quam ab ipsis ejusdem Cameræ Depositariis, ut præfertur, accipiant, irritum nihilominus decernentes, & inane, quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §.4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutisque, & consuetudinibus quorumvis Locorum, & Civitatum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam per Nos forsan quomodolibet in contrarium concessis, & confirmatis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §.5. Volumus autem, quod earumdem præsentium transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo Thesaurarii nostri generalis, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An.V. 20. Aprilis. Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 20. Aprilis 1564. Pontificatus nostri Anno V.

Admissio, & reg. in Camera. *Die 28. Apr. 1564. admissæ sunt hæ literæ Apostol. ex Decreto Cameræ, & registratæ libro signaturarum SS. D. N. Papæ, apud me Notarium fol. 60.*

Hier. de Tarano.

LII.

Reformatorum Rotæ Romanæ.

Ordinationes, & reformationes hujus Rotæ. Vide in Constitut. XLII. Joannis XXII. Ratio *Tom. III. Part. II. fol.* 195. *Auditorum vero numerum præfinivit Sixt. IV. in Constit. II.* Romani *Tom. III. Part. III. fol.* 132. *Indultaque, & gratias, & facultates eisdem concesserunt Innocentius VIII. in Constitut. XVI.* Finem *ibidem fol.* 218. *Leo X. Constit. III.* Sedis *ibidem fol.* 369. *Clem. VII. in Constit. XIII.* Convenit *Tom. IV. Part. I. fol.* 52., *& Paul. III. in Constitut. XV.* Romani *ibid. fol.* 149.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. In Throno Justitiæ, super omnes gentes, & regna, meritis licet imparibus, superna dispositione constituti, ad ea, quæ juris, & justitiæ cultum, ac observantiam concernunt, dirigimus potissimum aciem nostræ mentis, ut universis nationibus ad Sedem Apostolicam omnium fidelium matrem, & magistram, pro litium, & controversiarum inter eos vigentium decisione recurrentibus, longis judiciorum curriculis sublatis, ac minoribus, quam fieri poterit dispendiis, opportune consulatur.

Rotæ commendatio, & causa hujus reformationis. §.1. Sane postquam Nos circa Curiæ nostræ reformationem solerti studio intendentes, reliquorum ejusdem Curiæ tribunalium, & officiorum emendationem, & correctionem cum Dei auxilio, & Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio feliciter peregimus, demum ad Palatii nostri

nostri Auditorium, in quo universorum Christifidelium graviores causæ per duodecim summæ virtutis, & doctrinæ viros, ex omnibus mundi partibus magna cum diligentia conquisitos, mature cognoscuntur, & magna cum integritate, & justitia terminantur, animum adjecimus. Et licet in eodem tribunali pauca admodum correctione digna offenderimus, nihilominus ut nihil intactum relinqueremus, nonnulla potius pro litibus abbreviandis, ac partium dispendiis evitandis, vel saltem minuendis, vocatis ipsis Auditoribus, ac pluries, tam in voce, quam in scriptis auditis, providenda censuimus.

Facultates Auditorum circa causas eis cōmissas.

§.2. Et idcirco de eorumdem fratrum nostrorum consilio, statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, ad tollendum multiplicationem commissionum, & parcendum laboribus, & expensis litigantium, unica commissio in qualibet instantia sufficiat, & illius vigore Auditor causam sibi commissam cognoscere, & cum omnibus, & singulis dependentibus, & emergentibus, ac alias quomodolibet incidentibus decidere valeat. Possit etiam Auditor sine nova commissione præfigere terminum ad docendum de attentatis, ac nullitatibus, & causis, propter quas quis in integrum restitui debeat, ac illo elapso, & non docto, ad causæ expeditionem procedere, necnon remissorias decernere, dilationes concedere, liquidationes fructuum in partibus delegare, ac omnia, & singula alia usque ad finalem sententiarum suarum executionem inclusive facere, quæ de jure ordinarii facere possunt.

Prorogationes fatalium concedantur arbitrio Rotæ.

§.3. Prorogationes autem fatalium sæpius, & passim non concedat, sed tantum ex aliqua honesta causa, ac prævia illius cognitione, arbitrio Rotæ.

Sententiæ non proferantur: nisi causa in Rota proposita, & habitis votis.

§.4. Auditor tamen in aliqua honesta causa, sive magni, sive parvi momenti existat, etiam si ejus decisio clari juris esse videatur, definitivam sententiam, vel interlocutoriam vim definitivæ habentem ferre non valeat, nisi causa in Rota proposita, & habitis votis Coauditorum, nisi partes in actis expresse consenserint, quod causa sine voto Coauditorum expediri possit. Idemque in aliis quibusvis præjudicialibus decretis servari volumus, si actor, vel reus, quod negotium in plena Rota cognoscatur, institerit.

Sententiæ publicantur, ut hic.

§.5. Item sententiæ latæ per Auditores, prout in cedula, ut moris est, vel per viam termini pro servato, subscribantur, & publicentur in actis intra quindecim dies, & in ultima anni audientia latæ, infra mensem, alioquin pronunciationes hujusmodi pro circumductis habeantur.

Notarii accipientes decreta ad referendum, referant ut hic.

§.6. Termini etiam pro servatis habiti, & cedulæ ipsarum sententiarum, quæ interdum per alium Notarium quam actuarium ipsius causæ ad referendum accipi consueverunt, referantur ipsi Notario causæ eadem, vel sequenti die, qua recipiuntur. In ultimis vero audientiis, saltem infra triduum; & si Auditor, qui pronunciavit prout in cedula, vel terminum habuit pro servato, retinuerit citationem penes se, illam Notario causæ similiter intra prædictos dies consignare debeat, alias termini hujusmodi circumducti, & irriti censeantur.

Sententiæ non proferantur ante perfectum regestrum.

§.7. Auditor vero non pronunciet in causa, nisi perfecto registro, & illo ad Rotam delato, una cum dictis testium, illisque, ac juribus in eadem Rota, prout res exegerit, lectis. In ultima vero anni audientia, ac quandocumque agetur de ferenda declaratoria contra contumacem, etiam registro non perfecto, ex originalibus pronunciare valeat. Ita tamen quod pars ad cujus instantiam pronunciatum fuerit, registrum ipsum pro actorum conservatione quanto citius perfici curare teneatur.

Decisionum copia petentibus detur.

§.8. Et insuper Auditor partibus petentibus copiam decisionis in causa factæ, cum juribus, ac rationibus, tradere debeat, prout antiquitus laudabiliter fieri consuevit.

Causæ Auditorum, consanguineorum & familiarium non cognoscātur in Rota.

§.9. Causæ autem propriæ Auditorum, & eorum familiarium, ac consanguineorum, vel affinium usque ad secundum gradum juxta jus canonicum computandum, non cognoscantur in Rota.

Affines, domestici, vel Notarii Auditorum, non se intromittant in causis Rotæ.

§.10. Nec Auditores in eorum domibus substitutos, vel doctores, aut alios jurisperitos, etiam consanguineos, qui Substituti, vel Advocati, aut Procuratoris officio fungantur, aut in casibus rotalibus, vel eorum processibus sese quoquo modo intromittant, nec Advocatos, & Procuratores domesticos, aut aliquos ex suis Notariis domesticos habeant. Item Advocati, aut Procuratores consanguinei, vel affines usque ad secundum gradum, alicujus Auditoris, ac etiam illius Notarii, in causis coram eo pendentibus nullatenus patrocinari valeant.

Auditores nō inducant partes, ut assumant certum Advocatum, vel Procuratorem.

§.11. Nec Auditores compellant, aut aliquo modo inducant partes per se, vel per alios, ut assumant certum Advocatum, vel Procuratores, sed electio hujusmodi omnino ipsarum partium arbitrio relinquatur.

Non disponant contra jus &c.

§.12. Item Decanus, & alii Auditores, præsertim antiquiores, attendant, ne aliquid non solum contra jus, sed nec etiam contra stylum, & decisiones antiquas factas in Rota, quæ impressæ habentur, quoquo modo decidatur, etiam prætextu æquitatis in jure nón scriptæ, nisi maxima cum ratione, & discussione, omnibus votis, seu saltem, illorum duabus tertiis partibus, aliter faciendum esse judicaverit.

Nullitates tres tantum attendantur.

§.13. Deinceps etiam in causis pendentibus non attendantur aliquæ nullitates, præterquam ex defectu jurisdictionis, citationis, vel mandati, nisi causa nullitatis specialiter ante datam præsentium commissa reperirietur.

A liquidatione fructuum, & expensarum semel appelletur.

§.14. Et a liquidatione fructuum, & expensarum taxatione, semel tantum appellare liceat, ita quod duæ conformes rem judicatam faciant.

Auditores quando ad Cancellariam causas remittere possint.

§.15. Auditores vero causas sibi commissas, pro sola partium importunitate ad Cancellariam remittere non possint, sed tantum habita licentia a Summo Pontifice, vel ex justis causis deductis in Rota, & ab ea probatis.

§.16. Et

Criminalia rescj ad Judices Ord. remittant.

§.16. Et si Auditor cognoverit in actis adesse suspicionem criminis, remittat acta hujusmodi, vel illorum exemplum, prout res exegerit, ad Judicem ordinarium. Et si causa criminalis præjudicialis fuerit causæ civili, in ejus cognitione supersedeat. Et quandocumque Judex ordinarius, in causis criminalibus coram eo pendentibus, indiguerit depositionibus testium, vel aliquibus scripturis ad causas criminales facientibus, teneatur Auditor illas vel earum exemplum, ut præfertur, exhiberi facere.

Sportulas sic recipiant videlicet.

§.17. Ut autem debitus modus sportulis imponatur, non possint Auditores partibus, per se vel alium quovis modo sportularum nomine aliquid petere, vel exigere, sed nec sponte dantibus ultra taxam infrascriptam accipere, videlicet.

In causis profanis.

§.18. In causis pecuniariis, seu profanis, aut quæ alias pretio nummario quoquo modo æstimari possint, si æstimatio rei, de qua agetur, non excedat summam mille ducatorum, usque ad aureos decem, a mille vero, usque ad decem millia, vigintiquinque: a decem millibus usque ad viginti millia, quinquaginta: ab inde supra usque ad quamcumque summam, centum.

In causis beneficialibus.

§.19. In beneficialibus vero, si redditus annuus de quo agetur, non excedat summam centum ducatorum, similiter decem: a centum vero usque ad mille, vigintiquinque: a mille usque ad tria millia, quinquaginta: abinde vero supra, centum aureos pro sportulis cujuscumque sententiæ definitivæ dumtaxat, ut præfertur, accipere valeant. Si vero causa æstimationem non facile recipiat, sportulæ moderatæ pro rerum, & personarum qualitate, juxta taxas prædictas recipi possint: nec aliquid ultra non solum ipsis Auditoribus, sed nec eorum familiaribus, vel consanguineis, aut aliis quibusvis personis directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio, exceptis esculentis, & poculentis, quæ triduo consumi possint, ipsarum sententiarum, aut Auditorum intuitu præstari possit.

Sportulæ deponantur penes Notarium post latam sententiam.

§.20. Quas quidem sportulas juxta taxam prædictam, apud Notarium causæ post subscriptam sententiam, & Notario traditam, & non antea, deponi, & Auditori consignari volumus: quodque Notarius depositionem, & consignationem hujusmodi in actis notare, & specificare teneatur.

Notarii idonei eligantur, officiaque nō arrendent, & pro Substitutorum facto teneantur.

§.21. Officia vero Notariorum Rotæ, non conferantur nisi personis peritis, & idoneis, quæ per seipsos illa exercere sciant, & exerceant, nisi aliqua legitima causa impediantur. Nec eo casu officia aliquibus arrendare, aut substitutos deputare valeant, nisi a proprio Auditore approbati fuerint; qui insuper de officio fideliter exercendo arbitrio Auditoris cavere debeant. Et pro ipsorum substitutorum facto, Notarii ipsi quo ad interesse partium, tamquam principaliter obligati omnino teneantur.

Hæc Bulla legatur anno quolibet in Princ. Rotæ.

§.22. Districtius præcipientes modernis & pro tempore existentibus Auditoribus, & eorum Decano in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, & excommunicationis latæ sententiæ, aliisque nostro, & pro tempore existentis Romani Pontificis arbitrio infligendis pœnis, ut præsentem Constitutionem Nostram singulis annis in prima audientia, una cum aliis Constitutionibus antiquis, legi, & publicari faciant, & illam, ac omnia, & singula in ea contenta diligenter observent, & ab eorum Notariis, & aliis quatenus ad eos pertinet, observari curent cum effectu.

Decretum irritans.

§.23. Decernentes nihilominus irritum & inane, si secus super his ab ipsis, vel quibusvis aliis, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.24. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis, ac ipsorum Auditorum Collegii, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & facultatibus, eisdem Auditoribus, & Collegio, etiam Motu proprio, & consistorialiter, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis, in genere vel in specie, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, aut etiam concessis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, seu quævis alia exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si præfatis Auditoribus, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma & effectus publicationis.

§.25. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, nullusque illarum ignorantiam prætendere valeat, volumus & mandamus, illas in ejusdem audientiæ Palatii nostri, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, & Acie Campi Floræ, per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earum copia affixa, detineri, & exinde omnes & singulos, quorum interest, vel interesse poterit quomodolibet in futurum, afficere, ac si eis personaliter intimatæ forent.

Nulli ergo &c.

D. P. An.III. 27. Decemb.

Datum Romæ apud S.Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, sexto Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno III.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur subscriptiones Cardinalium, & publicatio Constitutionis per Petrum Valtrini Magistrum Cursorum.

LIII.

Annullatio quarumcumque legitimationum de naturalibus spuriis factarum, in præjudicium vocatorum ex fideicommisso, aut testamento, aut quavis alia valida dispositione (dummodo non sint sortitæ effectum.) Et revocatio facultatum eo modo legitimandi.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUamvis a Sede Apostolica ad quam negociorum multitudo undique confluit, curis continuo plena innumeris, nonnulla interdum ex quibusdam causis, aliquando per occupationem ac importunam petentium instantiam concedantur, quæ in alieni juris præjudicium tendunt, & detrimentum, non debet reprehensibile videri, si Rom. Pontifex, ad cujus providentiam pro debito pastoralis officii spectat super his debite providere, illa rationabilibus, & juridicis causis maturius, & attentius deinde cognitis quandoque revocat, & annullat, ac in statum redigit rationis.

Causæ hujus Cõstitutionis.

§.1. Sane cum fide digna plurimorum relatione, non sine animi nostri molestia intellexerimus, nonnullos Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac prætextu quarumdam sibi concessarum facultatum Comites Palatinos, & alios multos, spurios, & naturales, & forsan incæstuosos, etiam in præjudicium venientium ab intestato, & vocatorum ex testamento ad fideicommissa, ac hæreditates, & legata, vel donationes ita legitimasse, ut in hujusmodi fideicommissis, hæreditatibus, aut legatis, vel donationibus, non obstantibus testatorum voluntatibus succedant, ac proinde variæ contentiones, & scandala in grave multorum præjudicium, ac animarum jacturam hactenus exorta sint, & in præsentiarum exoriantur.

Annullatio legitimationũ de naturalibus spuriis factarum in præjudicium vocatorum ex testamẽto, &c dummodo nõ sint sortitæ effectum, & revocatio facultatum legitimandi in præjudicium vocatorum ex testamẽto &c.

§.2. Nos illa utpote contra jus, & æquum existentia, de cetero ne fiant, opportune providere, necnon eorum, quos hoc ipsum tangit, ac tangere poterit, quomodolibet in futurum, indemnitati consulere volentes, Motu proprio, non alicujus super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac potestatis plenitudine, omnes, & singulas legitimationes de quibuscumque naturalibus spuriis per Romanos Pontifices Prædecessores præfatos, ac Comites Palatinos hujusmodi, & quoscumque alios ad id facultatem habentes in præjudicium vocatorum ex fideicommisso, aut testamento, vel quavis alia, valida tamen dispositione, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac cum quibusvis verborum formis, & expressionibus, ac efficacissimis, & insolitis clausulis, & etiam Motu simili, etiam cõsistorialiter, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum derogatione regulæ, seu Constitutionis, de non tollendo jure quæsito, ac aliis cautelis quomodolibet factas (nondum tamen adhuc viventibus ultimis bonorum hujusmodi possessoribus, per quorum obitum ad legitimos prædictos devolvi deberent, effectum sortitas, nec jus in re consecutas) necnon eorumdem Comitum Palatinorum, & aliorum facultates legitimandi habentium, adhoc tantum ut deinceps tales legitimationes in præjudicium fideicommissorum, & aliarum dispositionum hujusmodi facere non possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus.

Extinctio litium pendentium circa eas.

§.3. Necnon quascumque lites, & controversias, quas illarum status, & causarum merita, nominaque, & cognomina Judicum, & collitigantium præsentibus pro sufficienter expressis habentes, in Romana Curia, vel extra eam super præmissa motas, & indecisas pendentes, in statu, & terminis, in quibus reperiuntur, harum serie ad Nos advocamus, cassamus, & extinguimus.

Inhibitio contra Comites Palatinos, & alios legitimandi facultatem habentes ne præsumant legitimare contra formam hujus Constitutionis.

§.4. Necnon partibus litigantibus, & Judicibus, coram quibus illæ pependerunt, seu forsan adhuc pendent indecisæ, perpetuum silentium imponimus juxta declarationem prædictam, ac imponi volumus, & mandamus. Districtius inhibentes eisdem Judicibus, ne in eisdem causis, necnon Comitibus Palatinis, ac aliis facultatem legitimandi hujusmodi habentibus in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub nostræ indignationis quo ad Comites, & alios facultatem legitimandi hujusmodi, etiam aliter quam ut præfertur, habentes, & aliorum quorumcumque illorum facultatum, privilegiorum, & indultorum cassationis, annullationis, & totalis revocationis, necnon decem millium ducatorum auri de Camera, quoties contravenerint, ipsi Cameræ Apostolicæ applicandorum pœnis similibus de legitimationibus deinceps se respective contra dispositionem, & declarationem nostram hujusmodi intromittere quoquo modo audeant, seu præsumant.

Decretum irritans.

§.5. Decernentes Comites Palatinos, & alios quoscumque legitimandi facultatem habentes, ut præfertur, nullas in præjudicium fideicommissorum, & voluntatum testatorum hujusmodi legitimationes in posterum facere posse, & aliter factas, & forsan faciendas juxta dispositionem nostram hujusmodi restringi, & limitari. Ac sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, seu eorum Locatenentes, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate interpretari, judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quicquid secus super his a dictis Comitibus, & Judicibus, vel quibusvis aliis, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus nostra de non tollen-

tollendo jure quæsito, quatenus opus sit, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac prædictis, & quibusvis aliis facultatibus, privilegiis, indultis, & literis Apostolicis eisdem Comitibus Palatinis, & quibusvis aliis, etiam pari Motu, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim a prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi literarum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Hæc Constitutio ligat ubique quoad legitimationes factas auctoritate Apostolica; quo vero ad alias factas Imperiali concessione, ligat in terris Rom. Eccles. subjectis.

§.7. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, nec aliqui de illis ignorantiam aliquam prætendere valeant, vel allegare, volumus ipsas præsentes literas quoad legitimationes Apostolica auctoritate factas ubivis locorum, quo vero ad illas, quæ ex Imperiali concessione factæ fuerunt, in terris Nobis, & Romanæ Ecclesiæ, mediate, & immediate subjectis, in casibus, in quibus illa in terris hujusmodi, de jure fieri permittitur, locum habere, & effectum sortiri debere, necnon in valvis Cancellariæ Apostolicæ, ac acie Campi Floræ affigi, & publicari, ac eos quos concernunt perinde arctare, ac si eis personaliter inimatæ forent, cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extitit publicatum.

Nulli ergo &c.

D. P. An.III. 1. Januarii.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Kal. Januarii, Pont. nostri Anno III.

LIV.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Erectio Ecclesiæ Lancianen. in Metropolitanam cum Jurium, & Jurisdictionum Metropoliticorum elargitione.

PIUS EPISCOPUS,

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Super universas orbis Ecclesias eo disponente, qui cunctis imperat, cuique universa deserviunt, meritis licet imparibus constituti, levamus in circuitu agri dominici oculos nostræ mentis more vigilis Pastoris, inspecturi, quid Ecclesiarum statui congruat, quid operis circa illas, eorumque statum prosperum, & felicem impendi debeat, & divino fulti præsidio, quo cuncta ex sui benignitate pro populorum suorum Christifidelium salute disponit, ad ea, quæ statui Ecclesiarum hujusmodi conveniant, nostri ministerii partes utiliter intendere curamus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Plures controversiæ exortæ fuerant inter Commune Lancianen, & Archiep. Theatinum super prætensa Archiep. jurisdictione.

§.1. Sane attendentes diversas lites, causas, & controversias inter Archiepiscopum Theatin., qui pro tempore fuit, ex una, & dilectos filios Capitulum, Clerum, Communitatem, & Homines Lancianen. partibus ex altera, super jurisdictione, quam præfatus Archiepiscopus in Episcopopum Lancianen., & præfatos Capitulum, Clerum, Communitatem, & homines ratione juris Metropolitici habere prætendebat, aut alias diu in Romana Curia coram diversis causarum Palatii Apostolici Auditoribus, seu locatenentibus successive pependisse, latis in favorem dicti Archiepiscopi nonnullis sententiis, ac literis executorialibus una cum brachio sæculari desuper in forma solita decretis, & forsan executioni demandatis, seu, ut illæ demandarentur, ex parte Archiepiscopi præsentatis, & propterea graves inimicitias olim inter Lancianen. præfatos, ac Theatin. Communitates, & homines generatas fuisse, & præmissorum occasione innovatas existere, & quamplurima scandala exinde verisimiliter exoriri posse.

Ad eas sedandas Pius lites ad se advocat Partibusque perpetuum imponit silentium.

§.2. Post diversos tractatus pacis, & concordiæ inter partes ipsas etiam medio nonnullorum venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium frustra tentatos, & habitos, tandem ad sedandum discordias, & obviandum scandalis hujusmodi, ac ipsorum Communitatum, & hominum animarum periculis consulendum, nec non eos in pacis amænitate retinendum, & confovendum, ac alias ex certis aliis rationabilibus causis moti habita super iis cum fratribus nostris matura deliberatione, ac de eorum consilio, & unanimi consensu omnes, & singulas causas in dicta Curia, & alias ubilibet adhuc forsan indecisas pendentes ad Nos advocantes, ac lites, & controversias hujusmodi, nec non omnes, & singulos processus, sententias, censuras, & pœnas desuper formatos, latas, & promulgatas, ac quos haberi, & promulgari contigerit, ac inde secuta quæcumque cassantes, & penitus extinguentes, irritantes, & annullantes, ac nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse decernentes; ac Archiepiscopo, Capitulo, Clero, Communitatibus, & hominibus præfatis perpetuum silentium desuper imponentes, nec non præfatis, & aliis quibuscumque Judicibus, coram quibus causæ ipsæ adhuc forsan indecisæ pendent, ne se in illis ulterius sub nostræ indignationis pœna intromittant, districtius inhibentes, ipsosque Capitulum, Clerum, Communitatem, & homines Lancianen. & eorum singulos a quibusvis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & aliis etiam pecuniariis in dictis literis executorialibus, aut alibi contentis ob illarum non

non paritionem, seu alias quomodolibet per eos incursis in utroque foro ex certa scientia absolventes, dictasque pœnas eis remittentes, ac in pristinum, & eum, in quo antea erant, statum reponentes, & plenarie reintegrantes.

Ecclesiam, Populum, & DiœcesimLancianen. a Metropolitico Archiep. Theatini jure solvit.

§.3. Ad Omnipotentis Dei laudem, & honorem, necnon Fidei Catholicæ exaltationem, ac pro bono pacis inter venerabiles fratres nostros modernos Archiepiscopum Theatin. & Episcopum Lancianen. nec non Communitates, & homines præfatos conciliandæ, & stabiliendæ Ecclesiam Lancianen. cui venerabilis frater noster Leonardus de Marinis Episcopus Lancianen. præesse dignoscitur, dictumque Leonardum Episcopum, & ipsius Lancianen. Ecclesiæ Capitulum prædictos necnon Civitatem, & Diœcesim Lancianen., ac earum universum Clerum, & Populum a Provincia Theatin., cui Metropolitico jure subsunt, de simili consilio, & Apostolicæ potestatis plenitudine Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo segregamus, & separamus, illosque, & eorum singulos, ac omnia, & singula earumdem Ecclesiæ Civitatis, & Diœcesis, ac in illis consistentia Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, Canonicatus, & Præbendas, ac Parrochiales, & alias Ecclesias, Capellas, & Hospitalia, ac alia Pia Loca, ceteraque cum cura, & sine cura sæcularia, & quorumvis Ordinum Regularia beneficia Ecclesiastica cum omnibus, & singulis juribus, & pertinentiis suis, ac bonis mobilibus, & immobilibus a dicti moderni, & pro tempore existentis Archiepiscopi, & Capituli Theatin., eorumque Vicariorum, Officialium, & Ministrorum, ac Judicum quorumcumque pro tempore existentium omnibus, & singulis jurisdictionibus, potestatibus, correctionibus, superioritatibus, dominiis, visitationibus, & auctoritatibus in spiritualibus, & temporalibus de similibus consilio, & potestatis plenitudine dicta auctoritate, etiam perpetuo eximimus, & totaliter liberamus.

Ecclesiã Lancianen. erigit in Archiepiscopatum, & Metropolim.

§.4. Ac dictam Ecclesiam Lancianen. in Metropolitanam pro uno Archiepiscopo Lancianen. nuncupando, ac Sedem Episcopalem Lancianen. in Archiepiscopalem, & Archiepiscopalis, ac Metropolitanæ Provinciæ Præsidis Sedem cum Pallii, & Crucis delatione, ac omnibus, & singulis aliis insigniis, honoribus, privilegiis, antelationibus, immunitatibus, & gratiis Ecclesiæ, & Sedis Metropoliticarum, ac Archiepiscopalium.

Leonardus Ep. datur in Archiepiscopatum.

§.5. Ita quod dictus Leonardus Episcopus, qui Ordinem Fratrum Prædicatorum expresse professus existit, de cetero illi, ut Archiepiscopus, absque ulla alia ei de persona sua facienda provisione, & præfectione præsit, & illius verus Præsul, & Pastor existat, ac pro tali habeatur, & reputetur, & Archiepiscopus Lancianen. nuncupetur.

Archiepiscopalis, & Metropolitica jurisdictio ei attributa,

§.6. Necnon quæ Jurisdictionis, ac recepto prius per eum de more dicto Pallio, quæ Ordinis Archiepiscopalis existunt, ac alia ad Archiepiscopalem, & Metropolitanam dignitatem spectantia exerceat, de simili consilio eadem auctoritate similiter perpetuo erigimus, & instituimus, ac Ecclesiam, & Civitatem Lancianen. nomine, titulo, & honore, ac prælatione dignitatis Archiepiscopalis, & Metropolitanæ decoramus.

Causæ Provinciæ Lancianen. suo ordine ad eũ referendæ.

§.7. Provinciæ quoque Lancianen. prædictæ Clerum, & Populum quorum singulorum causæ ad dictum Archiepiscopum Lancianen. juxta sacrorum Canonum instituta deferantur pro suis Provincialibus Clero, & Populo, ita quod ipsi, & eorum singuli quoad omnia Metropolitica, & Archiepiscopalia Jura superioritatem, & jurisdictionem pro tempore existenti Archiepiscopo Lancianen., & non alteri ei tamquam membra capiti obsequentes, & de Archiepiscopalibus, & Metropolitanis, ac Provincialibus Juribus respondere debentes subjecti sint, de pari consilio præfata auctoritate concedimus, & assignamus.

Super Archiepiscopum Provinciam, &c. Lancianen. ademptum quodlibet jus Ecclesiæ Theatinæ.

§.8. Necnon eidem Archiepiscopo, & Capitulo Theatin. ac eorum Vicariis, Officialibus, & Judicibus, ac quibusvis aliis personis cujuscumque dignitatis, Ordinis, & conditionis existentibus, ne in Archiepiscopum, seu Præsulem, aut Administratorem, ac Ecclesiam, & Capitulum Lancianen. necnon eorum Vicarios, Officiales, & Ministros, ac Clerum, & populum Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Dignitates, Personatus, Administrationes, Officia, Canonicatus, & Præbendas, Ecclesias, Cappellas, Hospitalia, Loca, ac Beneficia Ecclesiastica Civitatis, & Diœcesis Lancianen. hujusmodi aliquam jurisdictionem, superioritatem, dominium, potestatem, visitationem, correctionem, tam in civilibus, quam in criminalibus causis Metropoliticam, vel quamcumque aliam jurisdictionem hujusmodi concernentia exercere quoquomodo præsumant, districtius inhibemus.

Sic per quoscumque Judices definiri jussum.

§.9. Et ita in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, quavis auctoritate fungentes etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & diffiniri debere, ac si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariorum

§.10. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis etiam de non tollendo jure quæsito, ac ipsius Ecclesiæ Theatinen. etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Archiepiscopo, & Capitulo, ac Clero, Communitati, & hominibus prædictis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum

riarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Adhortatio ad Clerum, Populumque Lancianen. de parendo Leonardo Archiepiscopo, eique jura, decimas &c. retribuendo.

§.11. Quocirca Capitulo, & Clero, ac Populo præfatis, necnon dilectis filiis Vassallis dictæ Ecclesiæ Lancianen. per Apostolica scripta mandamus, quatenus Capitulum eidem Leonardo electo tamquam Patri, & Pastori animarum suarum, ac Metropolitano, & in Archiepiscopum electo humiliter intendentes exhibeant sibi etiam in iis, quæ Metropoliticam, & Archiepiscopalem jurisdictionem, ac superioritatem concernunt obedientiam, & reverentiam debitas, & devotas, ac Clerus eum pro nostra, & dictæ Sedis reverentia benigne recipientes, & honorifice pertractantes sua salubria monita, & mandata suscipiant humiliter, & efficaciter adimplere procurent. Populus vero tamquam Patrem, & Pastorem animarum suarum devote suscipientes, & debita honorificentia prosequentes suis monitis, & mandatis salubribus humiliter intendant, ita quod ipse Leonardus electus in eis devotionis filios, & ipsi in eo per consequens Patrem benevolum invenisse gaudeant. Vassalli autem prædicti eum debito honore prosequentes sibi fidelitatem solitam, necnon consueta servitia, ac jura sibi ab eis debita integre exhibere procurent, alioquin sententiam sive pœnam, quam dictus Leonardus electus rite tulerit, seu statuerit in rebelles ratam habebimus, & faciemus auctore Domino usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari.

Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. die 9. Januar. 1562. Pont. An. III.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimoprimo, quinto Idus Januarii, Pontificatus nostri Anno Tertio.

LV.

Declaratio, & ampliatio jurisdictionis Consulum artis mercantiæ pannorum de Urbe.

Hanc jurisdictionem primo instituit. Martin.V. ut in ejus Const.VIII. Cum inter *Tom.III. Part.II. fol.*439.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Confirmatio jurisdictionis.

VOlentes dilectos filios Mercatores pannorum Almæ Urbis nostræ, non minori quam Prædecessores nostri prosecuti sunt, favore prosequi, idcirco eorumdem literas, ac in eis contenta, & inde secuta quæcumque confirmamus, & firmitatis robore munimus, & approbamus, quatenus sint in usu.

Extensio ejusdem.

§.1. Præterea provide attenden., quod cælesti favente numine, humana prole aucta, & bonorum Mercantilium, & præsertim pannorum pretium est auctum, & propterea jure merito jurisdictio jusdicentium augenda est, Motu simili, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, fidem, de qua in præinsertis sit mentio, ad summam ducatorum auri triginta augemus & extendimus, ita ut fides ipsis libris Mercatorum de rebus spectantibus ad artem Mercantiæ, dummodo ipsi mercantiliter, & mercatorum ordine & more scripti, ac confecti & tenti sint, juramentumque prout in præinsertis continetur, interveniat, usque ad summam ducatorum triginta auri adhibeatur. Et quod Consules ipsi inter laicos de rebus prædictis, etiam si ipsi Romani Cives sint, & Curiales Rom. Cur. sequentes, jus dicere, cognoscere, terminare, & exequi possint usque ad summam prædictam, & sine præjudicio Tribunalis Auditoris Cameræ, in quacumque summa, & aliorum Tribunalium ultra summam viginti, absque eo quod causæ ab eorum Tribunali, prætterquam per appellationem legitimo tempore, & modo interpositam, avocari possint, decernimus & mandamus.

Contrariorũ derogatio.

§.2. Non obstantibus quibusvis privilegiis, etiam personis suprascriptis, etiam Motu proprio attributis, quorum etiam expressa & specifica mentio habenda esset, (quorum omnium tenores perinde, ac si de verbo ad verbum hic inserti forent, pro expressis haberi volumus) ac aliis quibus Prædecessor præfatus in præfatis literis minime obstare voluit; ceterisque contrariis quibuscumque.

Clausula sublata.

§.3. Et sic per quoscumque Judices judicari, & interpretari volumus, & mandamus, sublata aliter interpretandi, aut judicandi facultate, irritum quoque, & inane decernentes, quicquid in contrarium contigerit attentari.

Sola signatura sufficit.

§.4. Volumus autem, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, regula contraria non obstante, vel quod breve desuper, si videbitur expediri possit. Placet. Motu proprio. I.

Da-

D. P. An.III. 15. Januarii. Datum Romæ apud S. Petrum 18. Kalend. Februarii Anno III.

LVI.

Contra Franchitias in Urbe acclamantes, aut illas pro male factoribus, vel ære alieno adstrictis tenentes, sive Curiam in eorum captura impedientes.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. INter ceteras, quibus ex injuncto Nobis Apostolicæ servitutis officio assidue angimur, cura illa Nobis præcipue cordi est, ut Alma Urbs nostra, ad quam omnes Christifideles ex universis mundi partibus veluti ad tutissimum refugium confluunt, facinorosis hominibus expurgata, & penitus vacua permaneat, ac in ea boni omnes quieta securitate fruantur, malis autem nullus, quo se confovere possint, locus relinquatur. Et hi qui a Magistratibus jusdicentibus justitiam consecuti fuerint, illius etiam executionem libere, ut decet, contra condemnatos, ubicumque eos moram trahere contigerit, consequantur.

Causa hujus Constitutionis. §.1. Sane cum non sine animi nostri perturbatione acceperimus, nonnullos tam ob crimina per ipsos commissa, quam ob debita contracta, sibi ipsis a ministris & executoribus justitiæ timentes, ad ædes Magnatum, & præsertim S. R. E. Cardinalium, & Oratorum Principum, uti loca a dictis justitiæ ministris tuta, tametsi contrarium esse deberet, in dies confugere, & in illis se recipere & confovere, sicque impunitos quandoque evadere, & creditores executione eorum creditorum ut plurimum frustrari.

Julius III. Franchitias prohibuit. §.2. Et licet ad hujusmodi abusum extirpandum, a fel. rec. Julio Papa III. Prædecessore nostro, quædam Constitutio edita fuerit, talium tamen justitiam fugientium temeritatem in tantum excrevisse, ut non solum se in dictis locis recipere, sed etiam illa veluti justitiæ minime subjecta, Franchitias appellare non erubescant, tamquam in præfata Urbe, in qua Summus Pontifex cum sacro Cardinalium Collegio residet, & ut Christi Vicarius toto Orbi exemplum justitiæ præbere debet, asylum, & receptacula delinquentium, ac suis debitis satisfacere recusantium esse toleretur, neque executio justitiæ libere fieri valeat. Rem quidem pessimi, valdeque perniciosi exempli, quæ non ab ipsis Cardinalibus, & Oratoribus utpote modestis, & justitiæ cultoribus, sed plerumque ipsorum familiarium culpa, & facto processit.

Hic Pontifex illam confirmat, & Franchitias teneri, aut acclamari prohibet. §.3. Nos volentes tam enormes, & detestandos abusus penitus tollere, utque nullus improbis tutus locus detur, sed executores justitiæ passim, & ubique eorum officium libere, & intrepide exequi valeant, providere. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes in primis Constitutiones circa præmissa, tam per prædictum Julium, quam quoscumque alios Pontifices Prædecessores nostros editas, cum omnibus, & singulis censuris, & pœnis in eis contentis approbantes, & innovantes, hac in perpetuum valitura Constitutione sancimus, ut nullus de cetero cujuscumque sit dignitatis, & præeminentiæ, sub indignationis nostræ, & aliis arbitrii nostri pœnis, ædes prædictas, aut alia quæcumque loca, Franchitias appellare audeat. Nullique Cardinalium, & Oratorum, & Magnatum, etiam si nostri, seu Romani Pontificis pro tempore secundum carnem nepotes, aut alio consanguinitatis, seu affinitatis vinculo conjuncti fuerint, familiares, aut alias in ipsorum domibus commorantes, seu locis circumvicinis, malefactores quoslibet, etiam non condemnatos, aut pro debitis obnoxios, contra quos tamen mandata executiva ad instantiam creditorum decreta, & relaxata extiterint, ut eos a manibus Curiæ eximant, receptare, vel alias sub assertæ Franchitiæ prætextu, secutores reddere, vel executores justitiæ, quo minus eorum officium contra illos, etiam in domibus, & locis circumvicinis prædictis libere, & sine ulla prorsus contradictione exequi possint, quovis modo directe, vel indirecte impedire præsumant.

§.4. Alioquin receptantes, aut securitatem præstantes, seu etiam executores justitiæ quomodolibet, ut præmittitur impedientes, necnon qui Cardinalium, aut Oratorum, seu Magnatum quorumlibet nomen acclamando, contra dictos justitiæ ministros invocaverint, aut alias quoslibet alios in eosdem ministros concitaverint, velut criminis læsæ majestatis rei condignis pœnis afficiantur, contra quos omnes, & singulos ad supradictas, & etiam ad alias pœnas in quibus malefactores ipsi condemnati fuerint, vel quas promeruerint, interesseque, & damna inde provenientia, necnon ad creditorum satisfactionem, etiam ex officio, & ad Fisci nostri, ac partium instantiam respective inquiri, & procedi, & successive eos condemnari posse, & debere, volumus, atque decernimus. Contravenientibus pœnas imponit.

§.5. Mandantes nihilominus Cardinalibus, Oratoribus, & aliis prædictis sub ejusdem nostræ indignationis pœna, ut familiares suos, & alias in ipsorum domibus commorantes, ne præmissa committant, omnino admoneant, & cum effectu cohibeant, neque per illos aliquid de præmissis fieri quovis modo tolerent, seu permittant. Jussio ne Cardinales, & Oratores talia permittat.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, sub quacumque tenorum forma quomodolibet in contrarium concessis, confirmatis, & iteratis vicibus innovatis, assertis consuetudinibus, quas per præsentes improbamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Clausulæ derogatoriæ.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum anno In- D. P. An.III. 18. Februarii.

Incarnationis Dominicæ millesimo quingentemo sexagesimo secundo, duodecimo Kalendas Martii, Pontificatus nostri Anno III.

LVII.

Declaratio, & limitatio Constitutionis editæ a Paulo IV. super Ordinationibus observandis per Hebræos in Statu Ecclesiastico degentes.

De materia Hebræorum, vide in Const. IV. Pauli IV. Cum nimis *Tom. IV. Par. I. fol.* 321.

PIUS PAPA QUARTUS

Universis & singulis utriusque sexus Hebræis in Alma Urbe commorantibus, & commorari solitis, viam veritatis agnoscere, & agnitam custodire.

Paulus IV. multa statuit circa Judæorum vivendi modum in Constitutione cit. in rubr.

Dudum a felicis recordationis Paulo Papa IV. Prædecessore nostro zelo religionis Christianæ Motu literæ Apostolicæ circa vestrum, aliorumque Hebræorum vivendi modum, sub data videlicet pridie Idus Julii, Pontificatus sui Anno I. emanarunt, quarum, ut accepimus, prætextu per calumniam, & cavillationes nonnullorum vestris facultatibus inhiantium, literas ipsas in multis præter ipsius Prædecessoris intentionem interpretantium, vos diversimode vexati, & inquietati fuistis.

Hic modo Pontifex declarat, in itinere de loco ad locum eas posse deferre biretum nigrum.

§. 1. Quare Nos considerantes, quod Sancta Mater Ecclesia Hebræis, quos in memoriam Passionis Dominicæ tolerat, multa plerumque concedit, ut Christiana benignitate allecti errorem suum recognoscant, & ad verum, quod est Christus, lumen tandem convertantur, plurimorum etiam Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, statui vestro opportune providere volentes, ac literarum prædictarum tenores præsentibus pro expressis habentes: Motu proprio non ad vestram, vel alicujus vestrum, aut alterius pro vobis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Vobis omnibus, & singulis, ut dum vos ab uno loco ad alium iter agere contigerit, possitis in ipso itinere biretum, seu pileum nigrum deferre, ea tamen conditione, ut si ultra unam diem uno in loco moram traxeritis, postea solitum biretum glauci coloris gestetis, Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus, ac indulgemus. Volentesque quod si locus pro vestra habitatione assignatus amplus, & capax, ac negociis gerendis, & mercibus exercendis aptus, & commodus sit, intra illum vos contineatis: alioquin in alio capaci commodo vobis assignando, vel Priori, quantum opus fuerit, ampliando, seu jam per dilectum filium Guidonem Ascanium Cardinalem Camerarium jam ampliatum, & forsan ejusdem Guidonis Ascanii, seu ab eo desuper deputan. arbitrio in posterum ampliando.

Stabilia usque ad 1500. ducat. habere valeant, & mercaturam quarumcumque rerum exercere possint.

§. 2. Et ultra domos in clausura existentes, quas per vos acquiri forsan contigerit, quæcumque alia stabilia, bona, seu prædia urbana, & rustica, usque ad valorem mille, & quingentorum ducatorum auri tenere possitis; bonaque ipsa Christianis, & colonis etiam partiariis, vel sub certa annua pensione, prout cum illis convenietis, locare, ac etiam sine aliquibus fraude, & monopolio culturæ terrarum, & animalium cujuscumque generis, aliarumq; rerum societates cum eisdem Christianis contrahere, & quascumque artes, & mercaturas quarumcumque mercium, & rerum humano usui quomodolibet necessararium, etiam olei, frumenti, vini, hordei, ceterorumque fructuum (nisi tamen superiores hujusmodi commercia, & emptiones publico edicto omnibus etiam Christianis negociantibus interdixissent) exercere & ubi etiam hæc vobis a vestris debitoribus in solutum data fuerint, illa recipere, acceptaque quibusvis personis etiam Christianis vendere, & cum illis pro aliis bonis permutare, & prout volueritis, alienare.

Cum Christianis honeste conversentur.

§. 3. Et cum Christianis conversationem, & familiaritatem honestas, non tamen eosdem Christianos in vestros famulos habere, aut quomodolibet tenere. Et de pecuniis per vos, & vestrum quemlibet mutuatis interesse pro tempore usque ad datam literarum Prædecessoris hujusmodi decurso, juxta Capitula vobis antea concessa, & tolerata, exceptis tamen casibus jam decisis, vel per transactionem, vel sententiam, quæ in rem judicatam transierit, finitis, quas in suo robore permanere omnino volumus, nisique arbitrio nostro nova revisione digna videbuntur, abinde vero circa juxta modum ex ejusdem Prædecessoris ordinatione vobis datum, & donec alius modus vobis, per Nos, seu nostrum, & Sedis Apostolicæ Camerarium præfatum pro tempore statuetur, dummodo tum interesse de vestro interesse non exigatis, exigere.

Pignora post lapsum 18. mensium vendere valeant.

§. 4. Et pignora, quæ a Christianis quomodocumque per vos accipi contigerit, de illis lapsis decem, & octo mensibus integris, postquam vobis consignata fuerint, per publicam subhastationem assistente Officiali publico, & parti legitima intimatione facta, & alias juxta morem, & modum, antequam dictæ literæ emanassent, in præfata Alma Urbe servari solitum vendere, & illorum pretium pro occurenti summa vestri crediti, reliquum, si quod superflueret, illorum dominis reddendo, & consignando, vel in manibus Officialis deponendo, vobis retinere, & de illis nullam rationem illorum dominis, seu cuiquam alteri reddere teneamini, sed velut de propriis bonis libere disponere valeatis, plenam, & liberam eisdem auctoritate, & tenore facultatem concedimus.

Statuta Urbis servent si non obstant indultis.

§. 5. Et insuper volumus, ut vos sub statutis, & decretis generalibus Almæ Urbis præfatæ, quæ tamen privilegiis, & con-

concessionibus vobis indultis contraria non sint, comprehendamini, & illa observare teneamini.

Domini domorum in septis, eas locent pro pensione ut hic.

§.6. Et ne ob certi loci, intra quem habitare debeatis, assignationem, & intra illum Domos conducendi necessitatem, ab illarum dominis ultra debitum modum prægravemini, ut Domorum domini in Locis prædictis illas vobis pro justo pretio per Camerarium præfatum declarando locare teneantur, neque illud quovis modo augere, vel alterare valeant.

Qui stabilia ab eis emerunt, solvant pretium absque cautione, vel illa cum fructibus restituant.

§.7. Præterea si a vobis, vel vestrum singulis vigore Apostolicarum Prædecessoris literarum, bona stabilia, quæ possidebatis vendere coactis aliqui hujusmodi bona emerunt, & illorum etiam sub prætextu cautionum, de evictione, seu alias per calumnias requisitarum non præstitarum vobis nondum persolverint, ut pretia conventa vobis absque alicujus cautionis præstatione integre persolvere, aut bona ipsa stabilia per eos empta in eo statu, quo erant tempore emptionis, una cum fructibus per eos perceptis restituere teneantur. Omnesque libros rationum vestrarum, & alias scripturas publicas, & privatas vobis ablatos & ablatas, seu depositos, & depositas, quibusvis sequestris super illis factis sublatis, vobis restitui mandamus, vosque ad reddendum rationem aliquam de contractibus, seu instrumentis etiam cassis, & extinctis nullatenus teneri, neque adstringi posse decernimus.

Delicta præterquam hic excepta jam patrata remittit.

§.8. Et ulterius vos omnes, & singulos ab omnibus, & quibusvis delictis, criminibus, etiam tam contra dictas Pauli Prædecessoris, quam contra ejusdem Pauli Pontificatus tempore durante quorumvis S.R.E. Cardinalium, aut aliorum quorumcumque literas etiam libros non exhiben., aut alias ipsis literis non parendo excessibus, & transgressionibus quantumcumque gravibus, & enormibus per vos usque ad præsentem diem commissis, exceptis dumtaxat criminibus homicidii, homicidioque majoribus, ac læsæ majestatis, & falsæ monetæ, falsificationis literarum Apostolicarum, & in contemptum fidei Christianæ commissis, & juxta formam instrumenti per vos in Camera Apostolica cum dilecto filio Donato Matthæo Minali generali Thesaurario modo facto, seu celebrato quoad pœnas tantum cuicumque præterquam parti applicandas, & quæ hactenus depositatæ, seu exactæ non fuerunt, & salvo in reliquis jure cujuslibet tertii, necnon a quibusvis residuis vigesimarum, & talearum, & aliis quibuscumque, tam civilium quam criminalium Cameræ Apostolicæ debitis, auctoritate, & tenore præmissis absolvimus, & liberamus.

Querelans contra eos occasione exactionis interesse, habet annum ad prosequendum querelam respectu pœnæ.

§.9. Et insuper volumus, quod pro futuris transgressionibus ratione exactionis vestri interesse, querelans, seu accusator annum tantum habeat ad prosequendum suam accusationem, seu querelam, quantum sit respectu pœnæ, ut supra applicandæ, quo vero attinet ad interesse civile ipsius querelantis, vel accusantis, vel cujuslibet alterius tertii, nulla alia sit præfinitio temporis, nisi ea, quæ a jure communi statuta est.

Præscriptio juris communis contra Judæos opponi potest.

§.10. Et pariter quod vestris creditis, tam præteritis, quam præsentibus, & futuris ea solum opponatur præscriptio, quæ præfinita est a jure communi, & quod pro toto eo tempore, quo quis pecuniis vestris fruitur, intelligatur interesse currere, computando tamen diem pro die, mensem pro mense, non autem diem pro mense, & pro transgressibus vestris pœnæ sint arbitrariæ de cetero, exceptis tamen illis casibus pro quibus certæ pœnæ sunt statutæ a jure communi.

Apothecas extra septum Judæorum haberi possint, ut hic.

§.11. Præterea vobis permittimus quod possitis tenere apothecas extra ghettum, seu septum hebraicum, quantum tamen fieri poterit contiguas, & in illis ab ortu solis usque ad occasum, exceptis diebus festivis, permanere, & mercaturam, ac artes vestras, & banchum, aliaque vobis permissa exercitia exercere, dummodo adveniente nocte, vos ad vestras solitas intra claustra habitationes reducatis.

Libri non probant contra Christianos, nisi scripti sint vulgari italico sermone.

§.12. Ceterum ut fraudibus occurratur, mandamus, ut vos rationes, quas cum Christianis habueritis, characteribus linguæ vulgaris Italicæ scribere teneamini, alias vestris libris, seu rationibus alias, quam ut præfertur, scriptis, seu notatis nulla fides prorsus adhibeatur, possitis tamen ad libitum vestrum privatos libros in usus vestros conscribere lingua vestra hebraica, dummodo ex eis Christianos non conveniatis. Quodque non solum vos in Alma Urbe præfata commorantes, sed etiam ceteros extra illam in aliis quibusvis locis moram trahentes, qui in eadem negocia aut commercia aliqua habuerint, pro illorum modo, & qualitate teneantur, & obligati sint in solutione compositionis, per vos nuper cum Camera Apostolica facta, aliisque omnibus oneribus per vos sustinendis, & fiendis, juxta ratam eis per taxatores imponen. concurrere, & contribuere, ac demum instrumentum conventionis per vos cum Camera Apost. sive ejus Thesaurario, sub die octava Januarii præsentis anni initæ cum omnibus, in eodem instrumento contentis de verbo ad verbum, prout jacet, auctoritate, & tenore præmissis approbamus, ratificamus, & confirmamus, omniaque in illo concessa vobis damus, & concedimus, & condonamus, ac præmissa omnia, & singula in præsentibus nostris literis contenta inviolabiliter observari.

Decretum irritans.

§.13. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Executorum istius Constitutionis deputatio & facultates.

§.14. Quocirca dilectis filiis nostro, & Romanæ Ecclesiæ Camerario, & etiam nostro in Alma Urbe, ejusque districtu in spirituali-

ritualibus Vicario, & Curiæ causarum Cam. Apostolicæ Auditori generali motu simili per præsentes mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte vestra fuerint requisiti, solemniter publican., vobisq. in præmissis efficacis defensionis præsidio assisten. faciant auctoritate nostra vos concessione, indulto, voluntate, permissione, liberatione, absolutione, mandato, confirmatione, approbatione, decreto, aliisque præmissis, & præsentibus literis pacifice frui, & gaudere, non permittentes vos, aut aliquem vestrum desuper per quoscumque quavis auctoritate fungen. quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, ac inobedientes, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita compescendo, invocato, etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.15. Non obstantibus supradicti Pauli Prædecessoris, & quibusvis aliis literis, concessionibus, & ordinationibus Apostolicis; etiam per Nos contra præmissa, seu aliquod præmissorum editis, necnon provincialibus, etiam per Sedis Apostolicæ pro tempore de latere Legatos, etiam super præscriptione sex annorum, sive alterius brevioris, quæ a jure communi indicta sit temporis contra Hebræos præfinita similiter editis, etiam Urbis præfatæ statutis, & consuetudinibus, etiam per Sedem Apostolicam approbatis, & confirmatis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis dictæ Almæ Urbi, seu ejus Populo, ac quibusvis aliis sub quibuscumque verborum formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, & efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis quibus omnibus, etiam si pro sufficienti illorum derogatione de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis haben. illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facien. plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

D. P. An. III. 27. Februarii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 27. Februarii, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno III.

LVIII.

Prohibitio deferendi, retinendi, & vendendi Archibusettos brevioris mensuræ duorum palmorum in Statu Ecclesiastico.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus prohibitionis.

CUM vices ejus, licet immeriti, geramus in terris, qui de cælo ad ima descendens, pro salute humani generis seipsum ad Crucis patibulum obtulit, omni quo possumus studio, continuo invigilare debemus, ut omnis prorsus occasio, homicidia, tamquam in ejusdem humani generis perniciem tendentia, committendi, quantum in nobis est, submoveatur. Et quia experientia cognovimus, quamplura ex illis tormentulis igneis, Archibusettis vulgariter nuncupatis (quæ occulte deferri possunt, & ad necem inserendam aptiora, & fere inevitabilia esse videntur) in dies committi, & perpetrari, nec hactenus ob proclamata, etiam sub gravissimis pœnis, a Rectoribus Provinciarum, & Terrarum Nobis, & S.R.E. subjectarum, ab illis deferendis, ob sicariorum copiam, audaciam cessari, aut abstineri; quinimmo passim, & indistincte, non secus, ac cetera arma minus prohibita, ab omnibus fere gestari.

Prohibitio deferendi, & retinendi Archibusettos brevioris mẽsuræ duorum palmorum.

§.1. Nos propterea volentes proditorium, & abominabile, & detestandum armorum genus hujusmodi penitus, & omnino destruere, ac ab Alma Urbe, aliisque terris nostris prædictis, in totum eliminare, Motu proprio, & ex certa scientia, hac in perpetuum valitura Constitutione sancimus, nemini, cujuscumque sit dignitatis, gradus, ordinis, conditionis, aut præeminentiæ, licere genus armorum hujusmodi, quod brevioris duorum palmorum mensuræ existat, publice, vel occulte, tam per Urbem, Civitates, & loca nostra prædicta, quam etiam in itineribus quoquo modo, aut quovis etiam militiæ, aut executionis justitiæ prætextu deferre, minusque in domibus, aut alibi retinere, vendere, emere, aut permutationis, in solutum dationis, pignoris, vel quocumque alio titulo recipere, quinimmo quicumque illa habuerint, intra viginti dierum spatium, a die publicationis præsentis Constitutionis in locis infrascriptis faciendæ, computandum, in Alma Urbe nostra illius Gubernatori; in aliis vero locis prædictis, Rectori, vel Præsidi, aut etiam Gubernatori, seu cuivis alii superiori loci, in quo ea habentes fuerint, denunciare, & ad eum perferre, seu perferri facere, ac penes ipsum in loco ad id deputando, servanda dimittere teneantur.

Contravenientium pœnæ.

§.2. Qui vero contrafecerit, dictumque genus armorum, lapsis dicti viginti diebus, retinuerit; crimen læsæ majestatis, & rebellionis, ac pœnas pro illo a jure inflictas eo ipso incurrat.

Inhibitio contra officiales ne licentias desuper concedant.

§.3. Inhibentes (prout tenore præsentium inhibemus) omnibus, & singulis, etiam de latere nostro Legatis, ne sub indignationis nostræ, & quibuscumque Vice-Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Præsidentibus, ac aliis nostris, & Sedis Apostolicæ, seu Civitatum, & Terrarum prædictarum Officialibus, ne sub suspensionis a divinis, ac excommunicationis latæ sententiæ, aliisque arbitrii nostri pœnis, cuiquam tale genus armorum, sub quovis colore deferendi, vel alias, ut præmittitur, retinendi, licentiam, & facultatem ad quodcumque etiam brevissimum tempus, concedere audeant, vel præsumant.

Licentiæ autē per officiales dandæ nullæ sint, & a pœnis prædictis non excusent.

§.4. Decernentes nihilominus licentias, & facultates sic concedendas, nullas penitus, & invalidas existere, ac illis non obstantibus, eos, qui sub illarum clypeo, dictum genus armorum detulerint, aut, ut præmittitur, retinuerint, pœnas prædictas omnino incursuros, illosque irremissibiliter puniendos fore, & contra omnes, & singulos huic nostræConstitutioni contravenientes, ad Fisci nostri instantiam, & etiam ex officio procedi, & inquiri posse, ac ad pœnarum prædictarum executionem deveniri omnino debere.

Jussio publicandi.

§.5. Ut autem præmissa ad omnium notitiam deducantur, nec aliquis prætextu ignorantiæ excusari possit; volumus, quod præsentes literæ per aliquos Curiæ nostræ Cursores, ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Ecclesiæ Lateranen. necnon Cancellariæ Apostolicæ valvas, ac in acie Campi Floræ affigantur, & publicentur.

Fides transumptorum.

§.6. Quodque earum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, certa, & indubitata fides adhibeatur, prout ipsis literis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Et transumpta hujusmodi, Legati, Vice-Legati, Rectores, vel Præsides, aut Gubernatores, seu alii Superiores Provinciarum, Terrarum, Oppidorum, & locorum prædictorum, per publicum præconem publicari, & valvis Cathedralis, seu Matricis Ecclesiæ loci, aut Palatii eorum residentiæ affigi faciant, publicationemque, & affixionem prædictas, lapsis dictis viginti diebus, perinde omnes arctare, ac si personaliter intimatæ forent.

Derogatio contrariorum

§.7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis, quibuscumque personis forsan concessis, confirmatis, & innovatis, assertis consuetudinibus, quas (si quæ forent) per præsentes improbamus, nullasque, & invalidas esse declaramus. Et quæ omnia (illorum tenores pro sufficienter expressis habentes) revocamus, & annullamus, nullaque, & irrita esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

D. P. An.III. 6. Martii.

Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Pridie Non. Martii, Pont. nostri Anno III.

LIX.

Jurisdictio, & facultates Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum Monasterii, & Monialium (impudicarum jam mulierum) Convertitarum de Urbe nuncupatarum.

Institutionem hujus Monasterii, & ejus indulta, vid. in Leon.X. Const.XLIII. Salvator *Tom.III. Par.III. fol.*484.

PIUS PAPA QUARTUS
Motu proprio &c.

Causa Constitutionis.

CUM sicut accepimus, non sine animi nostri displicentia, Monasterium Convertitarum de Urbe, illiusque Moniales, ob lites, & quæstiones, quibus ad diversa Urbis Tribunalia, occasione bonorum meretricum curialium, & aliarum quarumcumque mulierum inhonestam vitam agentium, & ab intestato decedentium, seu quæ eisdem Monialibus juxta formam fel. rec. Leonis Papæ V., & aliorum Prædecessorum nostrorum partem debitam non donaverint, vel reliquerint, vel alias dictæ Bullæ non satisfecerint, ac locationum, censuum, donationum, hæreditatum, legatorum, & diversarum aliarum rerum, tam in agendo, quam defendendo ipsum Monasterium concernen., & ad illud, ac ejus Moniales prædictas, quovis modo spectan. jugiter implicatæ existant, & quamplurima damna, & incommoda patiantur, ac impensæ litis valorem, de qua pro tempore agitur, sæpenumero exuperare, atque propter hujusmodi diuturnam pendentiam, & illarum expeditionis tarditatem, ipsum Monasterium a plurimis annis citra multis debitis involutum existat, ita ut vix ab eis possit explicari, aut habere, unde illius onera, & dictarum Monialium alimenta proveniant, nisi de celeri, & opportuno remedio provideatur.

Advocatio causarum Monasterii non instructarum coram quocumque Judice vertentiū cum quibuscumque etiā privilegiatis.

§.1. Nos Monasterium Convertitarum prædictarum, in quo mulieres carnis libidinum, & licentiosæ vitæ antea assuetæ, caritative recipiuntur, & in viam Domini diriguntur, earumque, & illas sequentium animarum æterna salus paratur, tantoque Hospitalia, & alia pia loca, in quibus Christi pauperes, tam infirmi quam alias recipiuntur, aluntur, & cooperiuntur, excellere, quanto animæ, & corpus, & cetera terrena antecellunt, ac earum paupertatibus, & indemnitatibus, paterna pietate favorabiliter consulere, & ut ab hujusmodi dispendiis, & expensis quantocitius sublevventur, providere volentes, Motu simili, & de certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas causas inter dictum Monasterium, & Moniales prædictas, sive earum Gubernatores, ac Procuratores, & Agentes, & quascumque alias etiam singulares personas, Collegia, Universitates, Societates, etiam pia & religiosa loca, cujuscumque status, gradus, ordinis, & qualitatis, privilegiatas, & privilegiata, tam coram S. R. E. Camerario, necnon A. & Præsiden., ac Clericis Cam. Apost.

Apost. necnon Vicario, & Gubernatore, ac Senatore Urbis, Capitaneoque, & aliis quibuscumque Judicibus, Ordinariis, & Delegatis, etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac S. R. E. Cardinalibus nunc & pro tempore existen. occasione quorumcumque bonorum, & rerum supradictum Monasterium, & illius Moniales, & alios prædictos, tam conjunctim, quam divisim, ac tam active, quam passive concernentium, & ad prædictum Monasterium, & Moniales hujusmodi quomodolibet, & de interesse ipsarum quomodocumque, & qualitercumque apparere possit spectan. in quacumque instantia, inter illos, necnon alia æque, vel magis pia loca, Universitates, Collegia, quomodocumque privilegiata, viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas penden. cujuscumque qualitatis, status, ordinis, vel conditionis, & naturæ existen. etiam majores expressis, in eodem statu & terminis, in quibus reperiuntur (dummodo instructæ non sint) aut illas, ac omnes alias, & singulas de cetero inter Monasterium, & Moniales hujusmodi, illius Gubernatores, Procuratores, & Agentes, ac supradictos, & alios quoscumque quomodolibet, tam active, quam passive moven. harum serie advocamus.

Deputatio, & facultates Judicis dictarum causarũ, & Protectoris Monasterii.

§.2. Ac in Venerabilem fratrem nostrum Joannem Episcopum Sabinen. S.R.E. Cardinalem Moronum nuncupatum, modernum, & pro tempore existen. protectorem Monasterii Convertitarum, Judicem ordinarium, & perpetuum, ad prædictas, necnon quascumque alias, similes vel dissimiles, causam, & causas, ac etiam criminales & mixtas, tam per eos, & contra eos, & eorum singulares personas super præmissis, a quibuscumque aliis rebus, juribus, & actionibus, super bonis & rebus cujuscumque qualitatis, quantitatis, valoris, & naturæ existant, & ad Monasterium, & Moniales præfatas hujusmodi pertinentes, inter eos, ac personas, Universitates, Collegia, seu loca pia, etiam privilegiata & exempta, tam active quam passive pro tempore moven. juxta ordinariam jurisdictionem, seu facultatem, tam Gubernatori, quam Auditori Cameræ, seu Vicario Urbis præfato, & eorum cuilibet attributam, seu attributas, per se, vel ejus Auditorem, nunc aut pro tempore existen., seu alium per eum deputatum, vel deputandum audien., fineque debito terminan., & deciden., & quod decrevit in quocumque loco, & contra quascumque personas quantumcumque privilegiatas plenarie exequen., seu exequi facien. quibusvis inhibitionibus, etiam vigore specialium commissionum, etiam nostra & successorum nostrorum hujusmodi manu signata, emanata, & emanan. non obstan. auctoritate Apost. tenore præsentium perpetuo constituimus, & deputamus, & ad hunc effectum illi etiam per alium, seu alios quoscumque tam in Romana Curia, quam extra eam, & per edictum publicum constito summarie sibi de non tuto accessu, citandi, & monendi, ac eisdem & præfatis.

Facultas inhibendi quibuscumque Judicibus Urbis.

§.3. Necnon quibusvis aliis etiam Curiæ Capitolii primo & secundo illius Collateralibus, ac Appellationum Capitaneo, quam aliarum ejusdem Urbis Curiarum Judicibus & personis, tam ecclesiasticis, quam sæcularibus, quibus, & quoties opus fuerit, sub censuris, sententiis, & pœnis ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori, sive ejus deputan. Auditori, videbitur inhiben., & in eventum non paritionis, contra inobedientes, & rebelles ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationem, & alia, juxta stylum, & morem dictarum Curiarum in similibus servari solitum, & alias, prout sibi videbitur, proceden.

Sententias exequendi.

§.4. Sententiamque, sive sententias, debitæ executioni demandan., seu demandari facien. in omnibus & per omnia, & juxta etiam facultatem dictis Audit. Cameræ, Urbis Gubernatori, & Vice-Cancellario per eamdem Bullam concessam.

Inobedientes coercendi.

§.5. Contradictores quoslibet & rebelles, per censuras & pœnas ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, aliaque juris & facti opportuna remedia appellatione postposita compescen., auxiliumque brachii sæcularis, ad hoc, si opus fuerit, invocan.

Cetera necessaria faciendi.

§.6. Omniaque alia, & singula in præmissis, & circa ea, necessaria, seu quomodolibet opportuna, faciendum & exequendum.

Causas reassumendi ab aliis Judicibus

§.7. Ac causam & causas, motas & movendas, commissas & committendas, toties, quoties opus fuerit, semel & pluries ejusdem Cardinalis arbitrio reassumen. plenam & liberam licentiam, & facultatem concedimus.

Et causa alibi cognosci nequeant.

§.8. Decernen. Monasterium Convertitarum prædictarum, & illius Moniales, & Gubernatores, seu Procuratores, & eorum agentes, personasque prædictas, ex nunc deinceps occasione præmissorum alibi, quam coram prædicto nunc, & pro tempore dicti Monasterii Convertitarum existen. Protectore conveniri, aut alios convenien. constringi non posse. Ac processus sententias, & decreta per alium, vel alios, tam ordinarios quam delegatos in causis prædictis quomodolibet pro tempore formatas, latas, & factas, cum inde secutis quibuscumque, nulla, irrita, & inania, nulliusq. roboris vel momenti fore.

Clausulæ præservativæ.

§.9. Præsentes quoque sub quibuscumque revocationibus, suspensione, & exceptionibus, similium vel dissimilium gratiarum, etiam per Nos, & Successores Nostros Rom. Pont., aut Sedem Apost., vel ejus Legatos, etiam per Regulas Cancell. Apost. pro tempore factas ad favore Fabricæ Basilicæ Princ. Apost. de Urbe, nullatenus comprehen. sed semper ab illis penitus, & omnino exemptas esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascumque literas, & quasvis regulas generales, & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas clau-

clausulas, & irritan. decreta sub quacumque verborum expressione in se continen. derogari posse, & si illi ullo umquam tempore ex aliqua etiam quantumvis necessaria, & urgentissima causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogatio consistorialiter facta, & per trinas, & distinctas literas eumdem tenorem continen. tribus similibus distinctis vicibus, Monialibus, Gubernatoribus, & Deputatis, ceterisque personis prædictis legitime intimata, & insinuata fuerit, eorumque expressus accedat ad id consensus, derogationem nemini suffragari, nec præsenti Motu proprio per quamcumque concessionem etiam nostra, & successorum nostrorum manu signatam fuisse & fore derogatum.

Decretum irritans.

§.10. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate, etiam Card. sublata, &c. judicari debere, irritum quoque &c.

Clausulæ derogatoriæ.

§.11. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris Nostri de una, & in consilio generali edita de duabus dietis, dummodo non ultra tres dietas ad judicium trahant, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & Fabricæ prædictæ, necnon Hospitalis, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum regularium, & piorum locorum, ac Ordinum, quorum illi extiterint, & aliorum regularium quorumcumque locorum exemptorum, juramento &c. roboratis statutis &c. privilegiis quoque, indultis, necnon conservatoriis, & exemptoribus, ac literis Apost. in forma Motus proprii eisdem Capitolii Roman. necnon Judicibus, Curiis, Tribunalibus, & eorum personis per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem Apost. etiam Motu proprio, ac alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, necnon reformationibus, etiam noviter factis, ac etiam Motu proprio simili approbatis, etiam de reassumen. eisdem causis ad forum, seu Curiam Capitolii, quibus omnibus, etiam si de illis &c. tenores &c. ac si in specie præsentibus insererentur, tam in genere quam in specie, ad effectum sufficien. derogation. pro se sufficienter expressis haben., & habere decernen. harum serie specialiter, & expresse Motu simili, & ex certa scientia, ac de Potestatis Apostolicæ plenitudine derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.12. Volumus autem præsentis Motus proprii sola singnatura sufficiat, & ubique fidem faciat, tam in judicio quam extra, clausula ordinaria non obstante, quodque præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, sigillo prædicti Protectoris, seu alterius cujuscumque personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ sæcularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, tam in judicio quam extra, quæ præsentibus adhiberetur, si exhibitæ, vel ostensæ fuerint.

Placet Motu proprio.

Papæ subscr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 16. Kal. Aprilis, Anno III.

D. P. An. III. 27. Martii.

LX.

Jurisdictio Inquisitorum hæreticæ pravitatis, procedendi contra quoscumque Regulares, & Religiosos, quoquomodo privilegiatos, & exemptos, de hæresi culpabiles, dummodo eorum Superiores non prævenerint.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Pastoris æterni vices, meritis licet insufficientibus gerentes in terris, sic vigilantiæ nostræ sollicitudinem circa oves curæ nostræ divina dispositione commissas exercere studemus, ne illæ ab ovili suo, extra quod salvus nemo esse potest, aberrantes, in luporum rapacium insidias ullo modo incidere valeant, sed intra caulas debite custoditæ, ad cœlestia pascua feliciter pervenire possint.

Pontifices cócesserunt diversis Ordinibus de hæresi inquiri posse nisi per eorum Superiores.

§.1. Nuper siquidem accepimus, nonnullos Rom. Pontifices Prædecessores nostros anteactis temporibus ex causis tunc expressis, diversis Ordinibus etiam mendicantibus, quod contra eorum fratres, & religiosos in quibuscumque causis, etiam hæresis, nisi per eorumdem Ordinum superiores, & prælatos inquiri, aut procedi quoquo modo non possint, inter alia privilegia per suas literas concessisse, & Nos forte illas confirmasse, supercrescente autem temporis, & hominum malitia hac nostra potissimum ætate, (quod sane dolenter referimus) in agro Evangelici Patrisfamilias zizania, etiam interdictos fratres, & religiosos in tantum pullulasse, messesque tritico rarescentes adeo polluere videmus, ut vulpeculæ jam in aperto vineam Domini demoliri nitantur.

Sed hic Pontifex ad majorem fidei utilitatem, Inquisitoribus omnibus facultatem dat proceden. cótra quoscumque fratres & religiosos, & exéptos, dummodo eorum Superiores nó prævenerit.

§.2. Quare Nos pro pastoralis officio Nobis divinitus crediti debito, quantum cum Deo possumus, opportuna in præmissis remedia adhibere volentes, ut quos Dei amor a malo non revocat, pœnæ saltem formido a delinquendo retrahat. Et propterea considerantes, quod si dilecti filii Inquisitores hæreticæ pravitatis, tam generales quam ubique locorum deputati particulares, in causis hæresis hujusmodi contra quoscumque quorumvis Ordinum, etiam quomodolibet exemptorum, & mendicantium fratres professores, & religiosos, quandocumque causas ipsas hæresis ab eis inchoari contigerit, procedere valerent, profecto id in non modicam fidei catholicæ cederet utilitatem, cum præsertim ex hoc superiores, & prælati Ordinum prædictorum, sicut verisimiliter credendum est, ad subditos suos sub probata religionis norma continendos, transgressoresque debitis pœnis compescendos

pescendos, facile reddi possint diligentiores. Idcirco Motu proprio, & ex certa scientia, ac mutura deliberatione nostra, hac nostra firmiter valitura Constitutione, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus ordinamus, atque decernimus, quod de cetero in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæreticæ pravitatis, tam generales, quam in quibusvis Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, & locis pro tempore deputati particulares, contra quoscumque Fratres, professores, & Religiosos Ordinum prædictorum, ac etiam contra quoscumque quovis modo privilegiatos, & exemptos, de hæresis crimine quomodolibet suspectos, aut culpabiles, dummodo ab eorumdem Fratrum professorum, & Religiosorum superioribus, & prælatis in causis hujusmodi præventi non fuerint, juxta facultates officii ipsius inquisitionis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos secundum canonicas sanctiones castigare, aut punire, ceteraque omnia, & singula facere, gerere, & exequi libere, & licite possint, & valeant, super quibus plenam, & liberam eisdem Inquisitoribus, & eorum cuilibet facultatem concedimus, & potestatem.

Et ita ac non alias judicari jubet. §.3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Contrariis derogat. §.4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, & Ordinum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, & Bulla aurea, vel alias quomodolibet nuncupatis, eisdem Ordinibus, & illorum Superioribus, ac Prælatis, etiam per dictos Romanos Pontifices Prædecessores Nostros & Sedem Apostolicam, ac etiam per Nos, aut quoscumque alios quovis modo concessis, confirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, eorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter insertis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter, & expresse derogamus, ac sufficienter, & plene derogatum esse volumus, atque decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi mandat. §.5. Volumus autem quod præsentium transumptis manu Notarii publici &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 1. Aprilis 1562., Pontificatus nostri Anno III. D. P. An. III. 1. Aprilis.

LXI.

De Homicidiis, aliisque reis pœnæ capitalis, vel sanguinis, etiam non condemnatis, vel in contumaciam condemnatis, & infra sex menses non sponte se in carceribus constitutis, non audiendis. Appellationibusque condemnatorum in pœnam Fisco, & Cameræ Apostolicæ applicatam non admittendis, nisi facto deposito. Ac de pœnis fractæ pacis, vel treguæ, & allegatione novæ causæ, vel minoritatis. Et legitimæ filiorum confiscatione.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam

Exordium. ETsi cuncta, quæ ex multa Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum providentia processerunt, executioni debitæ demandanda esse censemus, illa tamen præcipue, quæ ad salubrem temporalis ditionis Apostolicæ Sedis directionem, & pro Cameræ Apostolicæ indemnitate prudenter ordinata comperimus, ut illibata, firmaque perpetuo subsistant, libenter non solum nostræ approbationis, verumetiam, opportunæ innovationis munimine roboramus.

Julius II. edidit Const. hic cit. §.1. Dudum siquidem cum fel. rec. Julius Papa II. Prædecessor noster &c. *Omittitur hæc Bullæ narratio, quia ipsa est in Tom. III. Par. III. Const. XXIX.* Fide *fol.* 318.

Paulus III. similiter hic cit. §.2. Et deinde piæ mem. Paulus Papa III. etiam Prædecessor noster per eum ex plurium fide dignorum testimonio accepto, quod nonnulli Civitatum, Terrarum &c. *Omittitur narrativa Bullæ, quia ipsa est in Tom. IV. Par. I. Const. XXX.* Cum sicut *fol.* 184

Hic Pontifex eas approbat. §.3. Nos igitur, ne literæ prædictæ, ex eo quod illarum executio ab aliquibus fieri neglecta fuit, seu propter eorum forsan non usum, in desuetudinem abiisse a quoquam prætendi, seu aliter quomodolibet allegari, deque earum viribus hæsitari contingat, sed illæ, ut par est, suos debitos sortiantur effectus, & ab omnibus observentur, providere volentes, Motu, & scientia similibus, præfatas, & alias quascumque (quarum, & inde secutorum quorumcumque aliorum circa præmissa latius etiam de necessitate exprimendorum tenores, ac si de verbo ad verbum similiter inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus) aliorum Prædecessorum nostrorum super præmissis, tam sub plumbo, quam in forma Brevis editas literas, & in eis contenta, ac inde sequuta, quæcumque, Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, eisque Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac ea valere, perpetuaque roboris firmitate subsistere, ac suos effectus plene sortiri, & ab omnibus, quos illa concernunt, & concernere poterunt quomodolibet in futu-

futurum integre observari debere decernimus, omnesque, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan tunc intervenerint, in eisdem supplemus.

Et capit aliter condemnatum decernit non audiri extra carceres, etiam si petat remissionem ex eo quod bannitum occiderit

§.4. Et nihilominus motu, scientia, & auctoritate præfatis, per hanc nostram Constitutionem in perpetuum valituram statuimus, & ordinamus. Quod nullus in pœnam capitis condemnatus, qui sub prætextu, quod ipse aliquem bannitum occiderit, aut alias quovis modo ad manus Curiæ pervenire fecerit, & propterea a dicta pœna capitis, in quam condemnatus fuit, liberari, & absolvi debere, aut alium bannitum per ipsum condemnatum nominandum juxta formam bannimentorum desuper emanatorum remittere posse prætendit, per Procuratorem, excusatorem, defensorem, velut quemlibet de populo, audiri, vel admitti possit, aut debeat, nisi prius reus ipse, qui liberationem, aut absolutionem, vel nominationem, & remissionem hujusmodi consequi, aut fieri posse, vel debere prætendit, seipsum in carceribus juxta formam literarum Julii II. Prædecessoris nostri hujusmodi, personaliter constituerit.

Et ita judicari jubet.

§.5. Quodque literis prædictis, & huic nostræ dispositioni, nisi de ipsis clara, & expressa mentione facta, & per nostram, & Successorum nostrorum Rom. Pont. manus propriæ signaturam derogari non possit. Sicque, & non aliter in omnibus, & singulis præmissis, ac tam præsentibus, quam futuris causis, & litibus, per quoscumque Judices, etiam S.R.E. Card., & de latere Legatos, ac Palatii Apost. causarum Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari debere, ac quicquid contra præsentium ten. contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & Provinciæ nostræ Marchiæ Anconitanæ statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illi, Civitatibus, Terris, & locis præfatis, eorumque Gubernatoribus, & Communitatibus, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus, etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus (illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris) hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§.7. Volumus autem, quod præsentium transumptis &c.

D. P. An. III. 10. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die 10. Aprilis 1562. Pont. nostri Anno III.

Sequitur declaratio dictæ Constitutionis.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Relatio præcedentis Constitutionis.

CUM Nos dudum vestigiis fel. rec. Julii Papæ II. Prædecessoris nostri inhærentes, nullum homicidii reum, qui se ab illo, etiam sub prætextu, quod alium bannitum occiderit, seu ab alio banniti occisore, juxta formam bannimentorum id permittentium nominatus fuerit, aut ex alia quavis causa absolvi debere prætendat, ad absolutionem petendum per Procuratorem, aut excusatorem, seu defensorem, etiam velut quemlibet de populo comparentem, audiri, vel admitti debere, nisi ipse reus se in carcere personaliter constituerit, statuerimus, & ordinaverimus, prout in nostris desuper editis literis, quarum tenores præsentibus haberi volumus pro expressis, plenius continetur.

Dubium desuper exortum.

§.1. Verum cum, ut nuper accepimus, a nonnullis in dubium revocetur, an in dictis nostris literis solum homicidæ banniti, vel condemnati, non autem illi, qui nondum condemnati, vel banniti essent, compræhendantur.

Declaratio, & extensio dictæ Constitutionis, etiam ad non condemnatos.

§.2. Nos propterea omnem ambiguitatem circa præmissa amputare, & penitus tollere volen. Motu simili, & ex nostra certa scientia, hac nostra perpetuo valitura Constitutione, nullum ab homicidio, seu alio quovis crimine, pro quo pœna corporalis veniat imponenda ex aliqua causa, etiam quia alium bannitum occiderit, vel ab alio banniti occisore, juxta formam proclamatum, & bannimentorum id permittentium, vel Constitutionum desuper editarum, nominatus fuerit, sive etiam quia ab ipso occisus, bannitus, & condemnatus extiterat, ac impune ex dispositione dictorum proclamatum, & bannimentorum, seu Constitutionum occidi potuerit, se absolvi debere prætendentem, sive pro homicidio, aut alio crimine per eum commisso bannitus, & condemnatus, sive nondum bannitus, nec condemnatus, nec etiam inquisitus existat, per se, vel aliam personam pro eo quomodolibet comparentem, ad absolutionem petendum admitti, vel audiri posse, nisi se prius in carcere constituerit, & ad causam hæredes ab ipso occisi, citari, & in eventum quod quis ab homicidio per ipsum commisso, ex eo quod alium bannitum occiderit, vel ab aliquo banniti occisore, ut præfertur nominatus fuerit, se absolvi obtineat.

Bannitosque prohibet remitti in loco, ubi sunt hæredes occisi, nisi habita pace.

§.3. Eum nihilominus a loco, in quo hæredes occisi commorantur, quousque ab illis pacem obtinuerit, exulare debere, neque ad eum locum aliter, nisi pace ab illis habita remitti posse, perpetuo statuimus, & ordinamus.

Omnibus Officialibus id vetat.

§.4. Inhibentes nihilominus omnibus, & singulis Judicibus quacumque auctoritate fungentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ, aliisque arbitrii nostri pœnis, & nostris, etiam de latere Legatis sub indignationis

tionis nostræ pœna, ne contra tenorem hujus nostræ Constitutionis, de cetero quempiam sic, ut præmittitur, se absolvi petentem, nisi in carcere constitutum, quoquomodo audiant, vel admittant, & ubi secus fecerint, processus taliter habitos, ac sententias desuper latas, nullius fore momenti, ac vitio nullitatis subjacere, & illis non obstan. reos sic absolutos pœnis debitis puniri, seu de novo inquiri posse.

Et ita judicari mandat. §.5. Sicque per quoscumque Judices etiam S.R.E. Cardinales, & Palatii Apostolici Auditores, sublata eis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & interpretari debere, irritumque, & inane, quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, decernimus.

Quibuscumque non obstantibus. §.6. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, legibus, ac Provincialibus, & municipalibus quorumvis locorum statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon proclamatibus, & bannimentis super præmissis editis, & in posterum edendis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis in contrarium forsan concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis haben. quoad præmissa specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptis credi jubet. §.7. Ac præsentium solam signaturam nostram sufficere, & ubique fidem facere in judicio, & extra, regula contraria non obstan. eorumque, seu literarum desuper expediendarum exemplis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, ea prorsus fides in judicio, & extra judicium adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Papæ subscr. Placet Motu proprio. I.

D. P. An. III. 6. Octobris. Datum Romæ apud S. Petrum, Pridie Non. Octob. Anno III.

Sequitur plenior declaratio supradictarum Constitutionum.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Relatio præinsertarum Bullarum. Licet dudum per fel. rec. Paulum III. & forsan alios Rom. Pontific. Prædecessores nostros, ac deinde per Nos inter alia justissimis rationibus tunc expressis provisum, ordinatumque fuerit, quod, in causis criminalibus seu mixtis, Fiscum, & Cameram Apostolicam quomodolibet concernentibus, in quibus reos condemnari contingeret, appellationes, vel provocationes, nisi prius facto deposito pœnarum in quibus ex delicto delinquentes ipsi, aut illi qui pro eis fidejussissent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut eatenus condemnati fuissent, omnino recipi, & admitti non possent. Sed appellationes, & provocationes in causis hujusmodi interpositæ, & in futurum interponendæ, ac appellantes ipsi rejici deberent. Aut si sententia esset in pœnam capitis condemnatoria, non admitteretur appellatio, neque aliter audiretur reus, nisi in carceribus constitutus. Et insuper, quod quæcumque rescripta, & commissiones causarum similium appellationum, & provocationum ad cujusvis instantiam, per quemcumque ad commissiones Signaturæ Justitiæ signandas deputatum, aut etiam manu nostra, & Successorum nostrorum signanda, non facto dicto deposito nullius essent roboris, vel momenti, sed illis non obstantibus, ad ulteriora in causis ipsis usque ad pœnarum prædictarum effectualem exactionem debere procedi. Quodque commissiones causarum, in quibus interesse Fisci, & Cam. prædictorum ageretur, necnon deberent signari, neque expediri nisi citato Procuratore Fiscali, & Thesaurario Provinciæ, ex qua quælibet causa existeret, aliasque, & aliter prout in singulis Pauli, & aliorum Prædecessorum, & nostris sub annulo Piscatoris sub die decima Aprilis, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, expeditis literis, quarum tenores hic pro expressis haberi volumus, latius continetur.

Dubia desuper exorta. §.1. Tamen ordinationes, & dispositiones hujusmodi, nostraque, & dictorum Prædecessorum in illis edendis intentio, cavillantium calumniis in dies eluduntur, & super earum sinistris interpretationibus, agentes pro Fisco, & Camera prædicta fatigantur, ex eo præsertim, quod nonnulli citra faciendum depositum prædictum contendant, satisfactum esse statutis, & dispositionibus prædictis ex sola cautione in forma depositi, & quod citare Procuratorem Fiscalem, & Thesaurarium in expeditione singularum commissionum, tamquam nimis rigorosum, videatur esse præter nostræ mentis intentionem. Insuper adversus obligationem constituendi reos appellatos in carcere, diversas etiam cavillationes opponunt. Unde provenit, quod ipsi rei non coacti facere actuale depositum, non curant causas suarum appellationum expediri, sed potius de industria procurant illas in longum protrahi, maxime cum non citatis Procuratore Fiscali, & Thesaurario prædictis contingat per eos impetrari commissiones directas Judicibus, vel in Alma Urbe existentibus negociorum multitudine impeditis, vel extra Curiam eorum amicis, & in locis, in quibus non sunt, qui jura Fisci tueri possint, aut velint, narrando etiam in ipsis commissionibus multa mendacia, ut illorum medio possint ad retardandum executionem, & causam intrican., inhibitiones ab ipsis Judicibus extorquere. Quæ omnia non solum tendunt in Cameræ prædictæ detrimentum (quod tolerabilius esset) sed etiam proveniente inde delictorum impunitate, datur aliis materia delinquendi, & universis populis scandalum non modicum.

§.2. Nos igitur calumniis, & aliis incon-

Declaratio circa deposita fienda a condemnatis ad favorem Fisci, & Cameræ.

convenientibus hujusmodi, quantum cum Deo possumus, obviare, & in his opportune providere volentes, hac nostra in perpetuum valitura declaratione, ordinatione, Constitutione, statuimus, & ordinamus. Quod in supradictis, seu criminalibus, aut civilibus, vel ex delicto, sive ex contractu, ut præfertur, procedentibus causis, Fiscum, & Cameram prædictam, illiusque interesse quomodolibet concernentibus non liceat alicui condemnato cujuscumque status, gradus, ordinis, qualitatis, & conditionis, etiam si Universitates, & Collegia fuerint, a condemnationibus hujusmodi, & sententiis desuper latis, seu illæ definitivæ fuerint, seu interlocutoriæ, aut vim definitivæ habentes, appellare, provocare, aut de nullitate dicere, neque quomodolibet interpositæ appellationes, provocationes, & nullitatis dictiones hujusmodi, per quosvis Judices ordinarios, vel delegatos in Romana Curia, vel extra eam commorantes, etiam per Camerarium nostrum, ac Præsidentes, & Clericos dictæ Cameræ, necnon ejusdem Cameræ Apostolicæ causarum generalem Auditorem, modernos, & pro tempore existentes, aut eorum aliquem, sub indignationis nostræ, ac excommunicationis pœna recipi, seu admitti possint, nisi prius eis, & eorum cuilibet per publica instrumenta constito, quod ante interpositam unamquamque appellationem, seu provocationem, vel nullitatis dictionem, si condemnatio contineat pœnam pecuniariam, seu pecunia æstimabilem, fuerit ejusdem pœnæ, seu illius æstimationis factum integrale, actuale, & purum depositum in manibus Thesaurarii Provinciæ illius. Ad quod quidem actuale, & integrale depositum quoscumque teneri volumus, nisi forsan summa deponenda respectu personæ condemnatæ sit adeo magna, ut inspecta quantitate, & qualitate facultatum ipsius, non sine maximo dispendio in brevi temporis spatio provideri possit. Quo casu habita fide super hoc a Gubernatore, seu Vicelegato illius Provinciæ, quod consideratis præfatis condemnatus integre deponere non valeat, volumus ad medietatis, seu alterius minoris summæ, prout reorum facultates posse ferre per dictos Gubernatores, seu Vicelegatos judicabitur, & depositionem omnino teneri, dummodo hoc casu præstent cautionem in forma depositi de solvendo residuum pœnæ, in qua condemnati fuerint, infra annum, nisi absolutionem legitime obtinuerint, & de prædicta absolutione docuerint, dummodo per Nos, vel signaturam aliud super dicto deposito, citato tamen semper Fisco, ordinatum, seu decretum non fuerit.

Declaratio quo ad capitaliter condemnatos, & commissiones non signandas nisi Fisco, & Thesaurario citatis.

§.3. Et si pœna sit capitalis pecunia non æstimabilis, nisi prius ipso condemnato in carceribus constituto, ac etiam facto deposito præfato talium appellationum, provocationum, & nullitatum commissiones signari, aut alias jurisdictione ordinaria per Judices supranominatos, seu alios, inhibitiones, monitoria, aut citationes extra Curiam decerni, & expediri, vel per eorum Notarios scribi, & relaxari non possint, nisi prius antequam illorum singulæ signentur, aut respective decernantur, cum competenti termino ad dicendum causam, quare signari, aut expediri non debeant, ut moris est, Procurator Fiscalis, & Thesaurarius, vel Procurator in Curia Romana existens, Thesaurarii illius Provinciæ, ex qua fuerit condemnatio facta, conjunctim citati fuerint, & signandæ veniant, nonnisi in Curia, vel in Curia generali, & loco residentiæ Præsidis illius Provinciæ, ex qua causa ipsa est, committi possit. Et si ob inadvertentiam seu alias, aliquas commissiones, seu inhibitiones, aut monitoria, & citationes super præmissis, aut aliquo præmissorum expedire contingat, Judices quibus illa præsentabuntur respective, illorum vigore ad inhibitionis decretum, aut aliquem alium actum, sub simili indignationis nostræ, ac excommunicationis pœna, non audeant, neque possint procedere, nisi prius, & ante omnia sibi apud acta legitime constito, quod depositum fuerit, ut præfertur, factum. Quodque in expeditione commissionis, inhibitionum, monitorii, & citationum extra Curiam, citationes prædictæ intervenerint, & rei ipsi se in carceribus constituerint.

Declaratio circa pœnam fractæ pacis, & treguæ, & cautiones de non offendendo.

§.4. Et insuper quoniam eo hominum protervitas devenit, ut hi, qui homicidium, vel maleficium aliquod committere deliberarunt, prius quærant eos, quos pro hostibus habent, treguæ, vel pacis prætextu assecurando, decipere, quo facilior postea delicti perpetratio reddatur, expeditque propterea, ut quos Dei timor non retinet, pœnarum rigor deterrendo coerceat, populorum quieti consulere, & flagitiosos sicariorum, ac scandalosorum ausus deprimere, necnon cavillationibus, quos ad solutiones pœnarum effugienda hominum malitia in dies excogitat, subvenire volentes, quod pœnæ conventionales pacis, & treguæ ruptæ, & fideiussiones de non offedendo, stipulentur in futurum per Notarios in favorem Cameræ Apostolicæ, & non Communitatum, vel alterius, & si aliter factæ fuerint, in ipsius Cameræ favorem stipulatæ censeantur.

Allegationé que novæ causæ.

§.5. Quodque in causis treguarum, pacisque fractarum, ipsi fractores, vel eorum fidejussores allegare non possint, quod offensa ex nova causa processit, nec allegata cuiquam suffragetur.

Declaratio circa promissiones de non offendendo.

§.6. Et quia in cautionibus de non offendendo, partes intendunt, ut sibi eo, quo melius fieri potest, modo, cautum sit, ne offendatur impune, & ideo promittunt non solum pro seipsis, sed etiam pro aliis eorum conjunctis, quod non offendent, neque offendi facient, sed aliquando Notariorum imperitia sensum, & intentionem partium pervertente, contingit eos scribere, quod partes promittunt non offendere per se, & alios, ubi scriptum oportuisse pro se, & aliis, differentiam videlicet inter has voces per, & pro nescientes, vel confundentes, ac

ac propterea præbentes ansam cavillosis, & delinquentibus prætendendi, quod facta offensione per unum ex comprehensis in fidejussione, non sit commissa stipulatio poenæ, nisi constet, quod ille, qui offendit, de mandato principalis offenderit, unde etiam infinita scandala eveniunt, illaque remanent impunita. Idcirco quod si quis Notarius errorem hujusmodi commiserit, mille ducatorum auri Cameræ Apostolicæ applicandorum poena plectatur, & nihilominus sive ex dictione per, sive ex dictione pro, stipulatio concepta, & offensio sequuta fuerit; principales promittentes ad poenam conventionalem perinde teneantur, ac si ipsis mandantibus offensio emanasset, & de eorum mandato legitime constaret, iidemque Notarii sub simili poena in instrumentis fidejussionum de non offendendo, apponant clausulam. Quod data contraventione alicujus comprehensi in stipulatione, & si contingat talem contravenientem vere, & realiter confiteri, vel ficte propter contumaciam in non comparendo, poena conventionalis committatur, & exigi possit a fidejussoribus, nulla excusatione, vel exceptione penitus admissa, immo habeantur crimen, & contraventio, ac si per testes, vel alias legitime probatum, vel approbata fuissent. Et si clausula in stipulatione omissa fuerit, illa nihilominus pro apposita, contraventio pro legitime approbata habeatur.

Declaratio quod sententia contumacialis rei, præjudicet fidejussoribus, in his cautionibus.

§.7. Et similiter si per principalem, sive alium in fidejussione comprehensum, stipulationi contraventum, & seu contraveniens contumax, hisque in meram contumaciam condemnatus fuerit, fidejussor statim ad solvendum poenam conventionalem cogatur, nec possit audiri, suum principalem offendisse ex causa necessariæ defensionis allegando, & deducendo, ne videlicet delinquentes indirecte per procuratorem, & interpositam personam audiantur, & quod dictum est in exemplo exceptionis hujusmodi, id etiam ad omnia alia extendatur. Et si talis clausula fuerit in prædictis stipulationibus omissa, nihilominus apposita similiter intelligatur.

Et etiam in casu legitimæ solvendæ a parentibus.

§.8. Quod & ad legitimam per parentes solven. extendimus, ut illam solvere teneantur, etiam si eorum filii in meram contumaciam de aliquo delicto condemnati, aut banniti fuerint, non obstante quocumque statuto, aut forsan consuetudine in contrarium existente, quibus omnibus per præsentes in ampliori forma derogatum esse censemus, & decernimus,

Contumaces infra sex menses se constituant.

§.9. Præterea, quoniam sæpe contingit, ut qui ex aliquo crimine in contumaciam condemnati fuerint, perdurant ad multos annos in contumacia, expectantes occasionem, ut per temporis diuturnitatem criminis probatio impossibilis reddatur, & tunc quærunt contumaciam sibi remitti, & super defensionibus audiri, cum criminibus probandi facultas est Fisco sublata, causam plerumque vel coram Judicibus in ipsos propensis, vel in locis, ubi jura Fisci deduci non possunt, introducentes, statuimus, quod rei in contumaciam condemnati, ad suas defensiones faciendas admitti non possint, nisi infra sex menses, quo ad faciendas videlicet a die condemnationis, quo vero ad jam factas condemnationes, a die publicationis præsentium computandos, nec alibi quam in loco, ubi condemnatio secuta est, vel in Curia generali Provinciæ, ubi delictum fuerit commissum. Et si secus fieri contingat, quæcumque absolutiones desuper obtinendæ, etiam si vigore commissionis Signaturæ nostræ nullius sint roboris, vel momenti, sed ad ipsarum condemnationum jam factarum executionem deveniri possit, & debeat. Quo termino sex mensium elapso, sententiæ in contumaciam latæ, crimen notorium efficiant, & tamquam in rem judicatam transiverint, realiter, & personaliter executioni demandentur.

Homicidæ majori annis 14. non prodest minoritas.

§.10. Nec homicidis prosit minor ætas viginti annorum, dum tamen majores quatuordecim annorum extiterint.

Banniti gratis liberandi si absolvendi sunt.

§.11. Quod si banniti hujusmodi in contumaciam condemnati, veniant postmodum absolvendi, Judices sub poena mille scutorum, & infamiæ perpetuæ, illos gratis, & sine ulla sportularum solutione, absolvere debeant.

Præventio declaratur inter Judices laicos, & Eccles.

§.12. In causis vero Clericorum criminalibus mere Ecclesiasticis, Ordinarii Ecclesiastici privative ad sæculares Judices cognoscant, sed in aliis mixtis sit locus præventioni inter Ordinarium, & Judicem sæcularem, dataque præventione ex parte Ordinarii Ecclesiastici, nonnisi contra Clericos tantum procedere possit. Et si prætenderetur ratione connexitatis adjuncti, vel alias, quomodocumque laicum ejus forum sortiri debere, Judex tamen sæcularis ita præveniens, quavis inhibitione sibi facta non obstante, absque censurarum, vel aliarum poenarum incursu procedere possit. Nec non quibuscumque appellationibus, provocationibus, nullitatum dictionibus, commissionibus, inhibitionibus, & aliis decretis contra formam superius traditam per quoscumque etiam Judices præfatos pro tempore quomodolibet emanatis, & factis non attentis, libere, & licite per ipsos Judices, a quibus, ad suarum condemnationum totalem executionem, alias tamen legitime, sub similis indignationis, & excommunicationis poena, procedi posse, & omnino debere, ac ut procedant præcipimus, & mandamus.

Contravenientium poenæ.

§.13. Et insuper tam Judicibus præfatis, quam Notariis sub eadem excommunicationis, ac indignationis nostræ, privationisque officiorum poena, ne contra præmissa aut quicquam præmissorum facere, & attentare præsumant, districtius inhibemus.

Decretum irritans.

§.14. Sicque & non aliter, in præmissis omnibus & singulis, per quoscumque &c. Sublata &c. judicari, & interpretari in quavis causa & instantia debere. Irritum quoque &c. decernimus.

Contrariorũ derogatio.

§.15. Non obstantibus præmissis, ac qui-

quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, Statutisque, & Consuetudinibus singularum Provinciarum prædictarum, Civitatum, Oppidorum, & locorum eorumdem, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Universitatibus, Communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum prædictorum, ac etiam singulis prænominatis, & aliis quibuscumque Judicibus, &c. per Nos, & Prædecessores nostros concessis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ceterisque in contrarium facien. quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Fiat Motu proprio. I.

Forma & effectus publicandi.

§. 16. Et cum declaratione, statuto, ordinatione, inhibitione, decretis, derogatione, & aliis præmissis, quæ ad partem, etiam quoad singulas partes, repetita esse censeantur, & sint, latissime exten. Et quoad præmissorum omnium, & singulorum, & præsertim singularum literarum prænarratarum, privilegiorumque, indultorum, & aliorum contrariorum prædictorum, aliorumque forsan latius exprimendorum tenores pro sufficienter expressis habeantur, ac exprimi, narrari, & inseri possint in literis per Breve nostrum expediendis, quæ in dictæ Cameræ, & Cancellariæ nostræ, & Audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ, dimissis ibi copiis, affixæ, post mensem a die affixionis hujusmodi computan. omnes, & singulos ita afficiant, atque arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Fiat I.

D. P. An.VI. die 21. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum 12. Kalen. Junii, Anno Sexto.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1565. indictione 9. die vero 26. mensis Martii, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & D. N. D. Pii Divina providentia Papæ Quarti, anno 6. suprascriptæ literæ Apostolicæ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, ut moris est, dimissis illarum copiis affixis, per vos Bernardinum Andreutium, & Julium Parinum Apost. Cursores.

Jo: Freile Mag. Curs.

LXII.

Reformatio Officii Pœnitentiariæ Apostolicæ.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN sublimi beati Petri solio, meritis licet imparibus, superna dispositione locati, statim ab ipso nostri Pontificatus initio, officii nostri esse duximus, ut omni adhibita diligentia errores, quos circa omnes gradus & hominum conditiones, nimia forsan licentia & impunitate, magno cum animi mœrore hisce potissimum temporibus committi animadvertimus, providentiæ nostræ ministerio corrigere, & emendare, ac ea, quæ hominum licentia crescente, deformata essent, reformare, illaque præsertim circa Romanæ Curiæ officia, & tribunalia ad veram debitamque normam, & observantiam reducere curaremus.

§. 1. Hinc est, quod Nos ad Pœnitentiariæ nostræ officium, in quo morum censura, & animarum salus præcipue vertitur, nostræ considerationis oculos dirigentes, & attendentes in eo plures, & diversos abusus, propter superiorum temporum licentiam, & incuriam irrepsisse, ne illi sese latius diffundant, quantum in Nobis est, occurrere volentes, habita desuper cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, ipsoque Majore Pœnitentiario, ac ejus Officialibus auditis, & eorum juribus diligenter visis, ac omnibus mature consideratis, de ipsorum fratrum consilio, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & ordinamus. — Causa reformationis.

§. 2. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus pro tempore existens Major Pœnitentiarius, ac ejusdem Pœnitentiariæ Regens, Correctores, Scriptores, Procuratores, ac alii quicumque ejus Officiales & Ministri, ab eorum omnium, quæ in infrascriptis capitulis, & prohibitionibus continentur, concessione, commissione, & expeditione penitus cessare, & abstinere debeant. — Reformatio super.

§. 3. Et in primis idem Pœnitentiarius abstineat a commutationibus ultimarum voluntatum, & earum derogationibus. — Commutationibus ultimarum voluntatum.

§. 4. Necnon ab unionibus perpetuis, & suppressionibus, ac translationibus beneficiorum Ecclesiasticorum, & applicationibus unius beneficii alteri beneficio, & illarum confirmationibus. — Unionibus, &c. benefic.

§. 5. Item a concessione juspatronatus, seu præsentandi ad beneficia Ecclesiastica propter augumentum fructuum, sed tantum ex causa fundationis, vel dotationis illud concedere possit. — Concessione jurispatronatus,

§. 6. Similiter abstineat a licentiis standi extra pro Monialibus ex quacumque causa. — Licentiis standi extra claustra.

§. 7. Necnon a declaratoriis pro religiosis propter vim, & metum, quos in ingressu religionis, vel emissione professionis sibi illatos fuisse prætendant, quando post emissam professionem hujusmodi susceperunt sacros ordines in religione, etiam si asseratur, quod eisdem vi, & metu durantibus, illos susceperint. In aliis autem casibus declaratoriæ ipsæ committantur Ordinario loci, & vocato Priore Monasterii, in quo fuerit emissa professio, & numquam in Curia, etiam si pars & testes præsentes essent. — Nullitate professionum.

§. 8. Nec concedant religiosis licentias standi extra propter infirmitates, & similia impedimenta, & nec etiam pro subventione parentum, aut pupillorum, vel aliorum consanguineorum, nisi obtenta licentia suorum — Licentiis pro religiosis infirmis.

rum Superiorum, & in facultatibus pro religiosis eisdem transeundi de Ordine ad Ordinem, etiam in casibus a jure permissis apponatur semper clausula, quod perpetuo ibidem in claustroDomino famulari teneantur.

Absolutione apostatum. §.9. Apostatis vero absolutionem non concedat, nisi ea lege expressa, ut statim ad claustrum proprii Ordinis redeant, vel ad alium Ordinem transeant, æqualis, vel arctioris observantiæ, ut ibi perpetuam vitam agant.

Licentiis, ut obtineant beneficia. §.10. Nec illis, aut aliis translatis prædictis indulgeatur, ut Beneficia Ecclesiastica obtinere, vel illis uti mercenarii deservire, aut alias etiam de Superiorum suorum licentia extra claustrum quoquo modo degere valeant.

Commissionibus permutandi vel alienandi bona ecclesiastica. §.11. Similiter non concedat commissiones alienationum, vel permutationum, aut affrancationum, aut illarum confirmationum de bonis ecclesiasticis in forma, quæ dicitur, Si in evidentem, pro rebus quarum redditus annuus summam viginti ducatorum auri de Camera excedat, & commissiones hujusmodi semper Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ conjunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarii interesse, vel præjudicio agatur, tunc loco ipsius committantur Metropolitano. Et si res ad ipsum Metropolitanum pertineat, Ordinario viciniori, & numquam similes concedantur commissiones,quando agitur de alienatione jurisdictionum, vel vassallorum ad Ecclesiam quovis modo pertinentium.

Absolutione a criminibus. §.12. Præterea ne Ordinarii in corrigendis subditorum excessibus impediantur, & delicta impunita remaneant, non concedat absolutiones, vel mandata, de absolvendo ab homicidiis, vel aliis gravibus delictis, etiam occultis, pro quibus de jure civili pœna capitalis imposita sit, præterquam in foro conscientiæ dumtaxat. In reliquis vero minoribus, & levioribus excessibus, de quibus tamen delinquens non fuerit citatus, vel inquisitus, committere possit Ordinario, ut imposita illi pœna ejus arbitrio, eum etiam in foro fori absolvat, ipsumque ab executione Ordinum si secum super irregularitate dispensatum fuerit, similiter ejus arbitrio suspendat. Episcopis tamen, vel eorum Superioribus, aut aliis Prælatis Sedi Apostolicæ immediate subjectis, & quibusvis personis in terris Ecclesiæ, & multo minus in Urbe delinquentibus, ab aliquibus delictis extra forum conscientiæ absolutionem minime concedere possit.

Simoniacorumque &c. §.13. Caveat etiam Pœnitentiarius ne in absolutionibus a simonia reali, vel conventionali, etiam occulta, umquam concedat, ut ipsi simoniaci beneficia, super quibus simoniam commiserunt, seu pecunias, vel alia pro illis accepta, aut fructus exinde post commissam simoniam perceptos, in toto vel in parte retinere possint, quinimmo in absolutionibus hujusmodi apponatur clausula, quod uterque ad beneficium, super quo fuit commissa simonia, perpetuo inhabilis existat.

§.14. Et insuper homicidæ voluntario, etiam alias canonice absoluto, Altaris Ministerium, aut ascensum ad superiores Ordines, & restitutionem, aut retentionem beneficiorum, quibus ipso jure quis privatus, vel privandus sit, concedere minime valeat. Homicidarum

§.15. Nec minus literas de promovendo ad sacros Ordines, ac etiam ad primam tonsuram a quocumque Catholico Antistite, nisi allegetur justa causa, propter quam ab Ordinariis suis promoveri, nec ab eis, aut eorum officialibus literas dimissorias obtinere valeat, & tunc concedi possint a quocumque Ordinario, vel pro eo Pontificalia exercente, & si causa allegata falsa fuisse deprehendatur, sic promoti ab executione Ordinum per suos Ordinarios suspendi, vel illa etiam perpetuo privari possint. Literis promovendi ad sacros ordines.

§.16. Similiter idem Pœnitentiarius non concedat absolutiones a juramento, nisi ad effectum agendi dumtaxat. Absolutione a juramentis.

§.17. Nec dispensationes matrimoniales in forma gratiosa, sed semper committantur Ordinariis, prout alias fieri consuevit. Dispensat. matrimon.

§.18. Neque concedat Religiosis licentiam suscipiendi gradum doctoratus, vel magisterii contra statuta Ordinis, nisi ex aliqua probabili causa, & nisi de licentia suorum Superiorum. Licentiis doctorandi.

§.19. Nec absolutiones a fructibus indebite perceptis, ratione intrusionis beneficio, vel ob non promotionem, aut alium tituli defectum, etiam in foro conscientiæ, nisi facta restitutione fructuum hujusmodi. Absolutione a fructibus indebite perceptis.

§.20. Nec etiam absolutiones concedat pro usurpata jurisdictione, vel violata libertate Ecclesiastica, etiam in foro conscientiæ (nisi cum clausula) Satisfacto prius de damnis, & expensis parti læsæ. Usurpataque jurisdictione ecclesiastica.

§.21. Neque facultates testandi juxta formam quinterni simpliciter, sed cum clausula, Dummodo non supra summam centum ducatorum etiam ad pias causas, ac pro servientibus. Religiosi vero extra claustrum, etiam cum Apostolica dispensatione degentibus, facultates testandi nullo modo concedantur. Facultate testandi.

§.22. Et insuper non confirmet gesta per Ordinarios, aut alios inferiores illis de jure communi non concessa, nec suppleat eorum defectus. Confirmatione gestorum ab Ordin.

§.23. Minus etiam dispenset super ætate promovendorum ad sacros Ordines de jure requisita, nec tempus præfatis ad munus consecrationis suscipiendum a jure statutum ultra tres menses, & terminum anni Rectoribus Parochialium Ecclesiarum, & aliis quibusvis, ac sacros etiam Presbyteratus ordines suscipiendos, a jure aut in fundatione beneficiorum quomodolibet constitutum extra casus a jure permissos, ultra sex menses minime prorogare valeat. Dispensat. super ætate.

§.24. Et ultra præmissa abstineat etiam ab expeditionibus quibuscumque, quæ sibi per literas suarum facultatum expresse non conceduntur, nisi alias de jure communi in casibus, de quibus agetur Ordinario conces- Pœnitentiarius suas facultates non excedat.

sæ re-

sæ reperiantur. Nec suffragetur prætextus consuetudinis seu styli, aut quasi possessionis ipsius Majoris Pœnitentiarii, & prædecessorum suorum in similibus concedendis, etiam si consuetudo, aut stylus, vel quasi possessio hujusmodi per literas facultatum suarum generaliter approbata reperiantur.

Sede vacante Pœnitentiarii officium vacat, in his quæ ad forum fori.

§.25. Volumus insuper quod officium sacræ Pœnitentiariæ Sede Apostolica vacante, in omnibus & singulis, quæ ad forum fori quomodolibet pertinent, penitus, & omnino conquiescat. Quodque ea tantum pro animarum salute expedire valeat, quæ forum conscientiæ respiciunt.

Inhibetque Pœnitentiario & Officialibus, ne aliquid expedire præsumant contra prædictorum tenorem.

§.26. Districtius inhibentes moderno, & pro tempore existenti Majori Pœnitentiario in virtute sanctæ obedientiæ, ac Regenti, Correctoribus, Scriptoribus, Procuratoribus, Revisoribus, Sigillatoribus, aliisque dictæ Pœnitentiariæ Officialibus quibuscumque sub nostræ indignationis, & excommunicationis latæ sententiæ, necnon privationis, & amissionis suorum hujusmodi, & aliorum Officiorum, & beneficiorum quorumcumque per eos obtentorum, & inhabilitatis ad aliam, & alia in posterum obtinenda, aliisque gravioribus nostro, & pro tempore existen. Rom. Pont. arbitrio infligendis, & applicandis pœnis, ne de concessionibus, & expeditionibus sibi per præsentes interdictis contra præmissorum tenorem, etiam prætextu quorumvis privilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum se intromittere quoquomodo audeant, seu præsumant.

Decretum irritans.

§.27. Decernentes quascumque concessiones, gratias, ac expeditiones deinceps ab eodem officio Pœnitentiariæ contra præsentium tenorem, quod absit, pro tempore emanatas, etiam si in illis afferatur, vivæ vocis oraculo, ac de mandato nostro, & pro tempore existentis Rom. Pontificis speciali, & expresso factas fuisse, nullas nihilominus, & invalidas, ac extortas, & subreptitias esse, & censeri, neminique propterea suffragari posse, & ita per quoscumque locorum Ordinarios, ac Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.28. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis eidem Majori Pœnitentiario, ac ejus officio, etiam in illius erectione, & institutione, etiam Motu proprio, consistorialiter, ac de fratrum eorumdem consilio, & assensu, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, & alias quomodolibet, etiam per fel. rec. Eugenium IV., Sixtum etiam IV., & Paulum III., ac alios quoscumque Rom. Pontifices Prædecessores Nostros, ac etiam Nos concessis, approbatis, & innovatis, ac decretis, & censuris in illis appositis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenor. specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset in eisdem literis mentio specialis.

Forma & effectus publicationis.

§.29. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, & omnes, quorum interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus illas in Palatii nostri Apost., ac officii Pœnitentiariæ hujusmodi valvis, & acie Campi Floræ affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem copia, detineri, ut ii, quos literæ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quo minus eos arctent, perinde ac si eis personaliter intimatæ forent, nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare. Cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extiterit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§.30. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, voluntatis, inhibitionis, decreti, derogationis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. III. die 4. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, quarto Non. Maii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur subscriptiones Cardinalium, & Publicatio.

Epis-

LXIII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Episcopos Titulares nuncupatos Pontificalia exercere in aliena Diœcesi, nisi de Ordinarii licentia, minime posse sancit.

PIUS PAPA QUARTUS
Ad futuram rei memoriam.

Causæ hujusce ferendi Decreti.

§.1. Cum, sicut accepimus, nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus infidelium consistunt, Clero carentes, ac Populo Christiano cum fere vagabundi sint, & permanentem Sedem non habeant, non quæ Jesu Christi, sed alienas oves inscio proprio Pastore quærentes, Pontificalia officia, quæ nisi de ipsorum locorum ordinariorum licentia, & in personas, eisdem ordinariis subiectas tantum exercere deberent, in alienis Civitatibus, & Diœcesibus, seu in locis nullius Diœcesis quasi Episcopalem Cathedram propria temeritate, ac prætextu literarum, Sacræ nostræ Pœnitentiariæ officio, vel alias emanatarum erigere, & quoscumque ad se venientes, etiam si suorum Prælatorum literas commendatitias, non habeant, Clericali caracthere insignire, & ad Sacros, etiam Presbyteratus Ordines promovere audeant, & præsumant, quo plerumque fit, ut minus idonei, ac rudes, & ignari, & quia suo Episcopo tamquam inhabiles, & indigni, rejecti fuerint, ab illis ordinati, nec divina officia peragere, neque Ecclesiastica Sacramenta recte valeant administrare in Clericalis, Sacerdotalisque Ordinis dedecus, & contemptum; ac Christifidelium devotionis diminutionem, & scandalum plurimorum.

Declaratio, de qua in rubrica.

§.2. Nos igitur pro nostri Pastoralis Officii Nobis divinitus injuncti debito opportunum in præmissis remedium adhibere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, quascumque literas ab eodem Pœnitentiariæ nostræ officio, seu alias a Sede Apostolica, quomodolibet emanatas, harum serie revocantes penitus, & annullantes, ac nemini de cetero suffragari, nec quemquam illis se ullo pacto juvare, neque uti posse decernentes authoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, ordinamus, atque declaramus, quod post hac nullus Episcopus ex eis, qui titulares vocantur, in qualibet Civitate, seu Diœcesi, etiam si in loco nullius Diœcesis quantumcumque exempto, aut aliquo Monasterio cujusvis Ordinis, etiam quibuslibet privilegiis, & immunitatibus suffulti ubilibet consistente resederit, aut moram traxerit, prætextu quarumvis literarum ab eodem Pœnitentiariæ officio, seu alias ab ipsa Sede Apostolica sibi de promovendo, quoscumque ad se recurrentes pro tempore concessarum, Pontificalia Officia nisi, ut præfertur, de Ordinarii loci, expressa licentia, & in personas eidem Ordinario subjectas dumtaxat exercere, vel aliquem alterius subditum, etiam sub colore famialiaritatis continuæ commensalitatis suæ absque sui proprii Prælati, expresso consensu, aut literis dimissoriis ad primam Clericalem Tonsuram, aut aliquos alios minores, aut etiam Sacros, & Presbyteratus ordines, ullatenus possit, aut debeat.

Pœnæ contra inobedientes.

§.3. Quodque quilibet ex dictis Episcopis titularibus contrafaciens ab exercitio ipsorum Pontificalium per annum, taliter vero promoti ab executione ordinum per eos, ut præmittitur, susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso jure suspensi sint, & esse censeantur.

Observantia hujusce Decreti.

§.4. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Obstantium derogatio.

§.5. Non obstantibus præmissis ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Civitatum, Diœcesum, Monasteriorum, Ordinum, & locorum prædictorum, etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis quomodolibet concessis, & confirmatis; Quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 21. Maii 1562. An.III.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die vigesima prima Maii, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Pontificatus nostri Anno Tertio.

Sequitur declaratio superius æditæ Constitutionis.

PIUS PAPA QUARTUS
Ad futuram rei memoriam.

Enunciat superiores Literas.

§.1. Alias emanarunt a Nobis literæ in forma Brevis tenoris subsequentis videlicet Pius &c.

Ordinariis dat facultatem procedendi contra inobedientes.

§.2. Volentes autem per nostræ sollicitudinis vigilantia in præmissis diligentius, & efficacius providere, ne Episcopi Titulares in præinsertis literis nominati aliquid etiam præter mentem, ac voluntatem nostram, & Sacras Constitutiones in Ecclesiastici ordinis jacturam, & detrimentum attentari, seu præsumere audeant: Motu, & scientia similibus quod Episcopi Titulares præfati posthac nullos actus Pontificales exercere, neque ordines Sacros, aut minores, nec etiam primam Clericalem tonsuram cuiquam conferre possint, tam temporibus a jure statutis, quam extra ipsa tempora non solum personis, & in locis subjectis Diœcesanis in quorum Diœcesi pro tempore resederint, sed nec etiam aliis personis, quæ ad illam Diœcesim cum licentia proprii Ordinarii, seu Superioris venirent, & peterent se promoveri, aut ordina-

dinari, nisi habita prius expressa licentia Episcopi, vel ejus Vicarii, in cujus Dioecesi fuerint, etiamsi in Monasterio, vel loco nullius Dioecesis, seu quomodolibet exempto dictos actus Pontificales exercere, aut ordines, & tonsuram hujusmodi conferre vellent, quodque si dicti Episcopi Titulares contrafecerint, & in præmissis non paruerint, vel in eis excesserint, Episcopi Ordinarii, seu illorum Vicarii tamquam Delegati Sedis Apostolicæ contra eos ad suspensionis ab eorum ordinibus ad tempus sibi bene visum, necnon illorum crescenti contumacia ad privationis omnium, & singulorum Beneficiorum per eos ex dispensatioue Apostolica, seu alias quomodolibet obtentorum, ac etiam pecuniarias arbitrio ipsorum Ordinariorum, seu Vicariorum infligendas, & applicandas pœnas procedere, & eos a suis Dioecesibus expellere libere, & licite valeant, nec illi in Monasteriis, aut locis exemptis, vel nullius Dioecesi, quæ consistant intra ipsorum Ordinariorum Dioecesim, vel ei contigua sint sine permissione Episcopi, vel ejus Vicarii hujusmodi stare, habitare, seu moram trahere ullo modo possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium similiter statuimus, decernimus; atque declaramus.

Novas contumacibus infligit pœnas Pontifex.

§.3. Inhibentes sub suspensionis a divinis, & excommunicationis, aliisque arbitrii nostri pœnis eisdem Episcopis Titularibus, ne quovis prætextu, aut quæsito colore huic statuto, decreto, & declarationi, ac præsentibus literis nostris in aliquo ullatenus contrafacere, seu contravenire audeant, vel præsumant.

Contraria tollit.

§.4. Decernentes nihilominus irritum, & inane, si secus super his ab illis, seu eorum aliquo fieri, vel attentari contigerit. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis literis tam ab ipsa Sacra Poenitentiaria, quam sub plumbo, & in forma Brevis a Nobis, & Sede Apostolica quomodolibet emanatis, & in futurum forsan emanandis; necnon omnibus illis, quæ in præinsertis literis hujusmodi voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 28. Junii 1563. An.IV.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die vigesima octava Junii, millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, Pontificatus nostri anno Quarto.

LXIV.

Reformatio Officii Correctoris Cancellariæ Apostolicæ, & literarum minoris Justitiæ, contradictarum nuncupatarum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

UNiversis gregis Dominici curam Nobis divina dispositione commissam, pro Pastoralis officii debito divina favente gratia diligenter, & salubriter exercere cupientes, ad ea potissimum pro Christifidelium animarum salute nostræ dirigimus considerationis intuitum, per quæ juris, & justitiæ cultus a nostris, & Sedis Apostolicæ Officialibus servetur, & inviolabiliter custodiatur.

Causæ hujus reformationis, quæ editur super.

§.1. Sane cum Nos una cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, singulorum Romanæ Curiæ Tribunalium, & Officiorum Correctioni, & emendationi jugiter intendentes, inter cetera ad officium Correctoris Cancellariæ Apostolicæ, ac literarum justitiæ contradictarum respexerimus, animadverterimus etiam officium ipsum, quod antiquissimum existit, & per quod literæ Apostolicæ justitiæ sub nomine Romani Pontificis, ac sub plumbo expediuntur, pro superiorum temporum licentia antiquam disciplinam, ac puritatem in literarum hujusmodi expeditione, & emendatione, vocato, & audito dilecto filio Magistro Paulo Odescalco, Cancellariæ, & literarum hujusmodi moderno Correctore, Motu proprio, & ex certa scientia de eorumdem fratrum consilio, & assensu, statuimus, & ordinamus.

Expeditionibus in causis, in quibus Papa, vel ejus Signatura rescripsit.

§.2. Quod deinceps perpetuis futuris temporibus dictus Paulus, ac pro tempore existens Corrector, necnon literarum earumdem Procuratores in causis, in quibus rescripta a Nobis, vel a Signatura nostra justitiæ pro tempore emanare contigerit, in eadem instantia se nullatenus intromittant. Possint tamen causas appellationum a sententiis definitivis, vel definitivæ vim habentibus committere.

Indulgentiisque, testamentis, contractibus &c.

§.3. Item confirmationes Indulgentiarum, sive perpetuarum, sive temporalium, & testamentorum, aut ultimarum voluntatum, ac jurispatronatus, & præsentandi nullo modo expediant, sed nec contractum, nisi ad utriusque contrahentis supplicationem, & sine præjudicio tertii.

Sententiis, laudis, compromissis.

§.4. Et minus sententiarum nisi cum clausula, quatenus rite, & recte latæ sint, & in rem transiverint judicatam, neque adversus illas aliquid fuerit impetratum. A confirmationibus etiam compromissorum, & laudorum ante utriusqne partis expressam homologationem.

Unionibus beneficiorum.

§.5. Necnon unionum perpetuarum, vel suppressionum, aut translationum beneficiorum Ecclesiasticorum, aut illorum fructuum applicationum omnino abstineant,

Alienationibus bonorum ecclesiasticorum.

§.6. Similiter non concedant confirmationes alienationum, permutationum, aut liberationum de bonis Ecclesiasticis, quorum annuus redditus summam quinque ducatorum excedat, id quod dispositive in literis exprimi debeat, & confirmationes hujusmodi semper Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ conjunctim committantur. Et si de ipsius Ordinarii interesse, vel præjudicio agatur, tunc loco ipsius committantur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitan. pertineat, Ordinario viciniori, & numquam similes commissiones concedant, quando de alienandis jurisdictionibus, vel vassallagiis ad

ad Ecclesias quomodolibet pertinentibus agitur.

Professionibus Regularium. §.7. Literas etiam declaratorias nullitatis professionis propter vim, & metum, quando religiosi post ingressum religionis, vel emissam professionem sacros ordines in religione susceperunt, etiam si asseratur, quod eisdem vi, & metu durantibus dictos ordines susceperint, minime concedant. In aliis autem casibus declaratoriæ hujusmodi committantur Ordinario loci, vocato Priore Monasterii loci ejusdem, in quo fuit emissa professio, & nunquam in Rom. Curia, etiam si pars, & testes in ea præsentes essent.

Religiosorum licentiis standi extra claustra &c. §.8. Sed nec licentias Religiosis eisdem standi extra Monasterium etiam in casibus infirmitatis, vel aliis a jure permissis, nec pro subventione parentum, pupillorum, aut aliorum consanguineorum, nisi de expressa licentia suorum Superiorum petita, & obtenta.

Absolutionibus juramentorum. §.9. Et similiter absolutiones a juramento, præterquam ad effectum agendi, & excipiendi.

Facultatibus testandi. §.10. Ac facultates testandi de bonis Ecclesiasticis in forma quinterni ultra summam centum ducatorum minime concedere valeant, Religiosis vero etiam extra Claustra cum legitima dispensatione degentibus, similes facultates testandi nullatenus concedantur.

Ordinariorũ gestis. §.11. Item gesta per Ordinarios, aut alios inferiores, nisi in casibus illis expresse de jure permissis, & quando ex eorum narrativa formam juris minime per eos servatam esse constat, nullatenus confirment, nec eorum defectus juris, vel facti, aliquo modo suppleant.

Beneficiorum titulis, vel possessionibus §.12. In primis autem abstineant a confirmatione tituli, vel possessionis Beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam pro pacificis possessoribus, etiam cum clausula, sicuti juste, & pacifice possidetis, cum, sicut accepimus, confirmationes hujusmodi plerumque petantur in fraudem ad confovendos intrusos, & alios, qui literas Apostolicas provisionis Beneficiorum eorumdem minime expediverunt, ac minime curant expedire.

Declaratoriis super homicidiis, & irregularitate. §.13. Abstineant etiam a declaratoriis super homicidiis, & irregularitate exinde contracta, etiam si illa vim vi repellendo, & ad necessariam defensionem commissa fuisse asseratur.

Decimarum confirmationibus. §.14. Item a confirmationibus decimarum, & illarum acquisitionum, etiam pro pacificis possessoribus, nisi illas ante Concilium Lateranen. tempore rec. mem. Alexandri III. celebratum legitime acquisitas esse expresse dicatur.

Rebus litigiosis. §.15. Et insuper a confirmationibus quibuscumque de rebus litigiosis omnino cessent.

Indultorum confirmatione §.16. Privilegia vero, ac facultates, & gratias per Sedem Apostolicam concessa, in genere tantum, non autem in specie confirment, nisi privilegia ipsa de verbo ad verbum inserantur, de quibus per literas Apostolicas, aut earum transumpta authentica omni prorsus suspicione carentia, ipsi Correctori constiterit, de quo in confirmatione ipsa expressa mentio fieri debeat.

Rebus dubiis. §.17. Postremo cum officium ipsum Correctoris potissimum versetur in concessione, vel confirmatione eorum, quæ sunt de jure permissa, nullatenus concedendo, vel confirmando rescribat in materiis quoquomodo in jure dubiis, vel ubi variæ sunt jurisperitorum opiniones, etiam pro communi illorum sententia, sed tantum ubi de re ipsa clara, & expressa de jure decisio apparet, & de cujus intellectu nullatenus apud juris interpretes dubitetur.

Procuratores non immutent facti veritatem. §.18. Procuratores autem literarum ipsarum contradictarum materias injustas, aut indebitas non procurent, nec minus literarum forment contra, vel præter continentiam memorialium, & veritatem facti illis a partibus exhibiti, ne facto variato, & veritate immutata literas expediant, quæ alias expediri non possent, prout sæpius attentatum fuisse accepimus. In reliquis vero per præsentes non immutatis aut alteratis, antiquum stylum in expeditionibus literarum earumdem servari solitum inviolabiliter observent.

Contravenientium pœnæ. §.19. Districtius inhibentes præfato, ac pro tempore existenti Correctori sub indignationis nostræ, Procuratoribus vero præsentibus, & futuris sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon privationis officiorum, & beneficiorum quorumcumque per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliisque nostri, & pro tempore existentis Rom. Pont. arbitrio inferendis, & applicandis pœnis, ne de causis, ac expeditionibus per præsentes interdictis, & alias quam ut præfertur, etiam prætextu quorumvis privilegiorum, & indultorum, eis, & eorum officio quomodolibet concessorum, aut consuetudinis, vel quasi possessionis in similibus materiis prohibitis expediendis se intromittere quoquomodo audeant, vel præsumant.

Irritatio contrariorum. §.20. Decernentes nihilominus quascumque concessiones, commissiones, & alias expeditiones ab illis, & a dicto officio deinceps contra præsentium tenorem pro tempore quomodolibet, quod absit, attentatas, nullas, & invalidas, ac extortas, & subreptitias fore, & esse, ac censeri, neminique propterea suffragari posse.

Clausula sublata &c. §.21. Sicque per quoscumque locorum Ordinarios, ac Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Rom. Eccles. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ. §.22. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis, quoque, & indultis eisdem Correctori, & Procuratoribus sub quibuscumque tenoribus,

bus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac forsan Nos concessis, approbatis, & innovatis, ac decretis, & censuris in illis appositis (quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus) contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede Indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Jussio publicandi. §.23. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, & eos, quorum interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus, illas in Palatii nostri Apostolici, ac Audientiæ literarum Contradictarum valvis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earum copia, affixas detineri, ut ii, quos literæ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, cum non sit verisimile apud eos incognitum remanere, quod tam patenter publicatum fuerit.

Sanctio pœnalis. §.24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D.P. An.III. die 27. Maii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. sexto Kalendas Junii, Pontificatus nostri Anno Tertio.

Papæ subscr. ✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur subscriptiones Cardinalium, & Publicatio.

LXV.

Reformatio Tribunalis Rever. Cam. Apostolicæ.

De munere Officialium Cameræ, plene habes de Clericis in Const.XVII. Eug.IV. Inter. *Tom.III.Par.III. fol.20. Et in Constitut.I. Call.III.* Quæ laudabili, *ibid. fol.74. in Const.X. Julii II.* Ex injuncto. *ibidem fol.27.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Romanus Pontifex, Christi Vicarius, uti prudens paterfamilias provide animadvertens, in agro dominico multam messem, & multos jam operarios esse, ut opus Domini recte, & sine confusione adimpleatur, singulis curas partitur, & officia distribuit, ac ne quis muneris sibi commissi limites excedat, aut in alterius messem falcem imponat, solerti studio, & diligentia providet, sicut pro felici ipsius agricultura, & directione in Domino conspicit salubriter expedire.

Studium Papæ reformandi ejus Curiam. §.1. Sane postquam Nos sacrum Œcumenicum, & generale Concilium pro exstirpandis hæresibus, & Christiani populi moribus emendandis in Civitate Tridentina celebrandum indiximus, prout illud divina favente gratia frequentissimo Prælatorum conventu jam feliciter congregatum extitit, & suos salutares progressus habere cœpit, dum Concilium ipsum generali totius Ecclesiæ reformationi diligenter incumbit, Nos Curiæ nostræ, ac illius Officiorum, & Tribunalium peculiari correctioni animum adjecimus, & a sacræ Pœnitentiariæ officio, in quo salus præcipue vertitur animarum, initio sumpto illius reformationem feliciter absolvimus.

Causa hujus reformationis. §.2. Nunc vero Cameræ nostræ Apostolicæ tribunal tamquam reliquis totius Curiæ dignius, & excellentius, in quo non solum patrimonii beati Petri, sed universorum Fisci Apostolici jurium conservatio, & administratio versatur, direximus oculos nostræ mentis, animadvertimusque in eamdem Cameram pro superiorum temporum licentia, & incuria, pleraque negocia extra propriam ipsius tribunalis naturam, tam circa ditioni Ecclesiasticæ in temporalibus subjectas, quam reliquas totius Christiani Orbis provincias irrepsisse, per quæ Camerarii nostri, ac Præsidentium & Clericorum ejusdem Cameræ studia, a propriis, & peculiaribus eorum curiis distrahuntur, aliorumque tribunalium, & officiorum dictæ Curiæ, ac totius Ecclesiastici Status jurisdictio, cum magno Fisci nostri, ac partium litigantium detrimento, & reliquorum Christifidelium scandalo, confunditur, & impeditur. Idcirco ad tollendos abusus hujusmodi, & ut Camerarius, ac Clerici, & Præsidentes prædicti eorum pro-

proprio muneri commodius & diligentius intendere valeant, habita super his cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. Eccl. Cardinalibus deliberatione matura, & dilecto filio nostro Guidone Ascanio Sanctæ Mariæ in Via lata Diacon. Card. de Sancta Flora nuncupato, moderno Camerario nostro, ac dilectis filiis Præsidentibus, & Clericis dictæ Cameræ, ejusque Notariis auditis, & eorum facultatibus, diligenter inspectis, omnibusque mature consideratis, de eorumdem fratrum consilio Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus, & ordinamus.

Camerarius, & Clerici, causas Fisci interesse concernen. & non alias causas privatorum cognoscant, & se abstineant a

§.3. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus prædicti Guido Ascanius Cardinalis, ac pro tempore existentes Camerarius, ac Præsidentes, & Clerici Fisci nostri negociis diligenter incumbant, utque illud liberius, & facilius facere, & exequi possint, causis inter Fiscum nostrum, & privatos juxta propriam eorum tribunalis naturam contenti sint, & propterea a cognitione causarum inter privatos, etiam per viam appellationis, etiam ex Terris Ecclesiæ ad Sedem Apostolicam interpositæ omnino abstineant, nisi causæ a negociis Fiscalibus dependeant, aut ab illis originem trahant.

Commissionibus causarum.

§.4. Similiter abstineant a commissionibus & avocationibus causarum, necnon literis monitorialibus, & inhibitoriis, ac sequestrationibus, & aliis hujusmodi, ubi non agitur de interesse Fisci, etiam in Terris Ecclesiæ, cum hæc ad signaturam nostram spectare noscantur, & alias ordo judiciorum multipliciter confundatur. Permittimus tamen illis pro minori pauperum dispendio, ut causas appellationum a sententiis definitivis, vel earum vim habentibus interlocutoriis intra quadraginta milliaria ab Urbe in rebus minimis, & profanis, summam vigintiquinque ducatorum non excedentibus, de qua dispositione mentionem facere teneantur, per simplices literas alias juxta formam juris committere possunt.

Alienationum que bonorum Eccles.

§.5. Interdicimus etiam illis commissiones alienationum de Bonis Ecclesiasticis in forma, quæ dicitur, Si in evidentem, pro rebus, quarum redditus annuus summam quinque ducatorum auri de Camera excedat, de quo redditu similiter expressa mentio in dispositiva literarum habeatur, & commissiones hujusmodi semper Ordinario loci, & alteri personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ coniunctim committantur, & si de ipsius Ordinarii interesse, vel præjudicio agatur, tunc loco ipsius committantur Metropolitano, & si res ad ipsum Metropolitan. pertineat, Ordinario viciniori, & numquam similes commissiones concedant, quando agitur de alienatione jurisdictionum, vel vassallorum ad Ecclesiam quovis modo pertinentium.

Absolutionibus a delictis &c.

§.6. Insuper ne delicta impunita remaneant, ab absolutionibus, & remissionibus delictorum quorumlibet, etiam levium, aut illarum commissionibus, necnon salvis conductibus pro delinquentibus etiam de delictis extra Terras Ecclesiæ commissis omnino abstineant.

Moratoriis.

§.7. Et similiter a moratoriis dilationibus, nisi ad modicum tempus, & non ultra mensem, ac data idonea cautione, & pro his debitoribus tantum, qui aliam dilationem non obtinuerint.

Hebræorum tolerantiis.

§.8. Hebræis vero tolerantias, aut alia privilegia præjudicium Christianorum quomodolibet concernentia.

Extractionibus.

§.9. Et quibusvis personis, frumentorum, aut aliorum victualium ex Urbe, vel aliis Terris Ecclesiæ.

Repræsaliis.

§.10. Et tam in illis, quam extra eas ad cujusvis instantiam, repræsalias etiam pro debitis fiscalibus, nisi de particulari, & expresso mandato nostro, aut Pontificis pro tempore existentis.

Possessione beneficiorũ &c.

§.11. Necnon literas Camerales pro adipiscenda possessione beneficiorum Ecclesiasticorum, etiam Nobis, & Sedi Apost. reservatorum, & prorogationem temporis ad expediendas literas Apostolicas quarumcumque gratiarum, aut ad solutionem annatarum, vel aliorum jurium Collegio Cardinalium, aut officialibus debitorum minime concedere valeant.

Vectigalibus.

§.12. Caveant etiam ab impositione, vel augmento vectigalium, seu datiorum, vel illorum diminutione, aut alteratione ex quacumque causa etiam publicam utilitatem concernente.

Spoliis Clericorum.

§.13. Sed nec spolia Clericorum decedentium, aut decimas, vel alia regalia, aut credita fiscalia, in toto vel in parte donare, vel remittere possint. Commissarii vero ad præmissa exigenda, & recuperanda non nisi idonei, & probatæ vitæ, nullum habentes in ea re interesse constituantur, qui etiam jurejurando, ac idoneis cautionibus de eorum officio fideliter, & diligenter exercendo adstringantur.

De Clericorum jurisdictione.

§.14. Clerici vero Cameræ cum nullam jurisdictionem, ut singuli, sed tantum collegialiter, & in plena Camera habere noscantur, nihil expediant privatim, & singulariter, nec aliquas literas, aut patentes de quacumque re subscribant, nisi ex commissione eis facta in eadem plena Camera, in qua omnia clare, & distincte proponi, ac in libro propositionum annotari debeant.

Notariorum munere.

§.15. Notariique in expeditionibus, & scripturis desuper conficiendis, de propositione, & commissione hujusmodi mentionem expressam habere teneantur.

Indultis circa spiritualia.

§.16. Sed & tam Camerarius, quam Clerici ipsi ultra prohibita in præsenti reformatione, a quibuscumque licentiis, gratiis, & indultis de rebus spiritualibus in forma gratiosa, vel commissaria, etiam cum clausulis justificativis, & alias tam in Terris Ecclesiæ, quam extra illas, omnino abstineant.

Expeditionibus.

§.17. Et similiter a quibuscumque aliis expeditionibus, quæ sibi ratione suæ ordinariæ jurisdictionis propter publicam utilitatem, vel alias expresse per literas suarum facultatum concessæ non reperiuntur. Nec præ-

prætextus consuetudinis, aut quasi possessionis etiam antiquissimæ, & immemorabilis in similibus concedendis eis suffragetur, etiam si consuetudo, & quasi possessio hujusmodi per literas aliquorum Pontificum generaliter approbatæ fuerint.

Notariorum extorsionibus.

§.18. Notarii vero Cameræ abstineant ab extorsionibus, & indebitis exactionibus, utpote pro obligationibus solvendi annatas, quæ tamen in promptu solvuntur, prout hactenus usurpatum esse accepimus, & aliis hujusmodi, super quibus, & aliis per præsentes statutis, & prohibitis, Camerarius, ac ejus Vicarius diligentem inquisitionem adhibere, & delinquentes condignis pœnis pro modo culpæ punire debeant.

Camerarii, & Clericorum officio, pro tempore Sedis vacantis.

§.19. Sede autem Apostolica vacante, officium Camerarii, quod per Constitutionem piæ mem. Clementis Papæ V. etiam Prædecessoris nostri in Conc. Viennen. editam durare decernitur, ita durare declaramus, ut tam ipse Camerarius, quam Præsidentes, & Clerici, ac Notarii prædicti non solum ea, quæ præsenti Constitutione prohibentur, & quæ Pontifice vivente etiam pro ejusdem Pontificis reverentia, aut alias quomodolibet exercere, & expedire non consueverunt, minime usurpent, sed tantum exactioni pecuniarum Cameræ Apostolicæ debitarum, ac illarum reservationi, necnon provisionibus ratione Sedis Vacantis necessario faciendis incumbere, & propterea a solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, vel novatione, ac rationum solidatione, & quibuscumque aliis expeditionibus, tam gratiam, quam justitiam, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus, omnino abstinere debeant.

Contravenientium pœnæ.

§.20. Destrictius inhibentes præfato, ac pro tempore existenti Camerario in virtute sanctæ obedientiæ, Clericis vero, ac Notariis, & aliis officialibus, & eorum ministris quibuscumque sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon privationis officiorum, & beneficiorum quorumcumque per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, aliisque nostri, & pro tempore existentis Rom. Pont. arbitrii pœnis, ne de causis, negociis, ac expeditionibus per præsentes interdictis, etiam prætextu quorumvis privilegiorum, & indultorum eis quomodolibet concessorum, aut consuetudinis, vel quasi possessionis hujusmodi se intromittere quoquo modo audeant, seu præsumant.

Anuullatio aliter gestorum.

§.21. Decernentes quascumque concessiones, commissiones, & expeditiones ab illis, & a dicta Camera deinceps contra præsentium tenorem pro tempore forsan, quod absit, attentatas, etiam si illas vivæ vocis oraculo emanasse asserantur, nihilominus nullas, & invalidas, ac extortas, subreptitias fore, & esse, ac censeri, neminique propterea suffragari posse.

Clausula sublata.

§.22. Et ita per quoscumque locorum Ordinarios, ac Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, etiam Provinciarum, ac Terrarum ditionis Ecclesiasticæ Legatos, eorumque Vicelegatos, Gubernatores, & alios Officiales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.23. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, ac facultatibus eisdem Camerario, ac Præsidentibus, & Clericis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, ac de fratrum eorumdem consilio, & assensu sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, & alias quomodolibet etiam per piæ mem. Martinum V., Eugenium IV., Innoc. VIII., & prædictum Leonem X., & Paulum III., ac Julium etiam III. & alios quoscumque Rom. Pontifices Prædecessores nostros, ac forsan etiam Nos concessis, approbatis, & innovatis, ac decretis, & censuris in illis appositis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, ac individua, & de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Forma & effectus publicantionis.

§.24. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, & eos, quorum interest, vel interesse poterit, omnino afficiant, volumus, & mandamus illas in Palatii nostri, ac Cameræ Apostolicæ valvis, & acie Campi Floræ per aliquos ex Cursoribus nostris affigi, & per aliquod temporis spatium, relicta ibidem earum copia, affixas detineri, ut ii, quos literæ ipsæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, nullam possint excusationem prætendere, vel allegare, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, cum non sit verisimile apud eos incognitum remanere, quod tam patenter publicatum fuerit.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo &c.

D.P. An.III. die 27. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingen-

gentesimo sexagesimo primo, sexto Kal. Junii, Pont. nostri Anno III.

Papæ subscr. ✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur Cardinalium subscriptiones, & publicatio.

LXVI.

Reformatio Tribunalis Auditoris causarum Curiæ Rev. Cameræ Apostolicæ.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. INter multiplices Pastoralis officii nostri curas, illa Nos potissimum urget, ut provisionis nostræ ministerio Romanæ Curiæ Tribunalia, juste, & salubriter dirigantur, ac subditis nostris, & aliis Christifidelibus causas, & negocia sua in eis tractantibus, jus, & justitia æqua lance, & minoribus, quam fieri poterit, dispendiis ministrentur.

Causa hujus reformationis §. 1. Sane cum Nos una cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, generali Tribunalium, & Officiorum ejusdem Curiæ reformationi solerti studio, ac vigilantia intenderemus, inter cetera respeximus ad antiquissimum, & nobilissimum Tribunal nostri, & Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditoris, qui non solum Rom. Curiæ Judex ordinarius existit, sed in tota temporali Jurisdictione nostra, ac universis Christiani Orbis Provinciis, & Regnis ex indulto diversorum Rom. Pontificum Prædecessorum nostrorum in civilibus, & criminalibus, jurisdictionem exercet, animadvertimusque in eodem Tribunali pro temporum incuria, & negociorum multiplicitate nonnullos abusus irrepsisse, ac non modica emendatione, & correctione opus esse.

Reformatio super. §. 2. Et propterea, ut tam Auditor, quam ejus Locumtenentes, & Notarii intra jurisdictionis suæ fines se contineant, neque causas contra juris ordinem cum Rectorum, & Gubernatorum ejusdem ditionis nostræ, & aliorum Ordinariorum injuria, ac subditorum nostrorum, & reliquorum Christifidelium nimio dispendio ad se trahant, aliasque, ut decet, eorum officio rite, & recte fungantur, provide volentes, vocato, & audito venerabili fratre nostro Flavio Episc. Muran. moderno nostro, & dictæ Curiæ Auditore, & habita super his cum eisdem Cardinalibus deliberatione matura, de eorum consilio Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus Auditor, ac Locumtenentes, seu Judices, & Notarii dictæ Curiæ pro tempore existentes, ad infrascriptorum capitulorum, & in eis contentorum quorumcumque plenariam observationem teneantur.

§. 3. Et in primis Auditor præfatus non decernat monitoria specialia in causis profanis, etiam in terris Ecclesiæ ultra quadraginta milliaria ab Urbe, quando valor causæ non excedit summam centum florenorum. Monitoriis specialibus.

§. 4. Deinde non recipiat, nec admittat appellatione de partibus, nisi cum clausula expressa, quatenus a sententia definitiva, vel vim definitivæ habente appellatum sit. Appellat. admittendis.

§. 5. Successive in monitoriis generalibus reservet facultatem etiam Ordinario loci, absolvendi incurrentes censuras in eis contentas. Monitoriis generalibus.

§. 6. Præterea non permittat affigi cedulones cum picturis dæmonum, & aliis similibus. Cedulonibus.

§. 7. Item non decernat sequestra, nisi juxta formam Constitutionis fel. rec. Clementis Papæ V. Prædecessoris nostri, quæ incipit: *Ad compescendas*, prout servatur in Rota; & in illis semper apponatur clausula, Proviso quod de fructibus sequestratis cultus divinus manuteneatur, ac animarum cura exerceatur, & alia onera beneficio incumbentia supportentur. Sequestris.

§. 8. Porro non decernat contra Episcopos, & eorum superiores monitoria ad personaliter comparendum, nisi prævia commissione signata manu nostra, aut pro tempore existentis Romani Pontificis, & pro decreto monitorii ad personaliter comparendum nihil percipiat. Monitoriis cōtra Episcopos & eorum superiores.

§. 9. Subsequenter expensæ contumaciales restituantur instigatori, si illas fecerit, alioquin Notario causæ, ac aliis, qui in ea expeditiones scripserunt, ac eas gratis ad instantiam Fisci concesserunt. Expensis contumacialibus instigatoriis.

§. 10. Item non concedat Auditor in causis criminalibus remissoriam ad partes ad probandum delictum, vel fundandam Fisci intentionem, sed advocentur testes ad Curiam, vel causa remittatur ad partes, ubi delictum est commissum. Remissoriis in causis criminalibus.

§. 11. Nec concedat literas ad partes ad capienda indicia contra aliquem, nisi prius in Curia aliqualiter constiterit de delicto. Literis pro capien. indiciis.

§. 12. Præterea non permittat, quod Procurator Fisci examinet reos, sed tantum examini interesse possit, ac reus per Judicem examinetur, & idem servetur in testibus, qui pro reo examinabuntur, vel det interrogatoria in scriptis. Examine reorum & testiū.

§. 13. Deinde curet ne rei ultra triduum retineantur in carceribus secretis, antequam examinentur, nisi tamen natura causæ aliud suadeat. Reorum in carcere retentione.

§. 14. Studeatque generaliter dilationes in Fisci favorem abbreviare, ne rei diutius laboribus, & expensis fatigentur. Dilationibus Fisci.

§. 15. Nec differat expeditionem causarum inter privatos pendentium, licet Procurator Fisci protestetur causam non expediri nisi ipso citato pro ejus interesse, nisi de eo incontinenti saltem summarie doceat. Interesse Fisci in causis privatorum.

§. 16. Nec inhibeat aut retardet Mercatorum creditorum suorum exactionem ad Fisci instantiam sub prætextu usurariæ pravita- Causis usuræ contra Mercatores.

vitatis in eis commissæ, sed procedatur seperatim in causa usurarum sine retardatione causæ civilis juxta juris dispositionem.

Appellationibus Fiscl.

§.17. Minus etiam admittat appellationem Fisci ab absolutoria lata pro reo, juxta laudabilem consuetudinem hactenus in Curia servatam.

Inventariis de bonis Inquisitorum.

§.18. Item inquisito reo non fiet inventarium illius bonorum, nisi agatur de delicto, pro quo veniat imponenda pœna, nisi detur idonea fidejussio de stando juri, & juri, & judicato solvendi. Quando autem inventarium conficiendum fuerit, non describatur inventarium hujusmodi in Registro, sed tantum moderata merces pro qualitate rei a Notario accipiatur.

Sportulis Judicum.

§.19. Et in causis ordinariis Auditor prædictus, seu ejus in civilibus Locumtenens non recipiat sportulas, neque Notarius aliquid pro nota sententiæ, sed in causis Commissariis, & declaratoriis contumacialibus tantum.

Notariorum procura, vel pactis.

§.20. Insuper caveat dictus Auditor, ne sui Notarii, vel eorum substituti sint Procuratores causarum ejusdem tribunalis, aut paciscantur de quota litis, vel lucri cum Procuratoribus, vel Solicitatoribus, sub pœna privationis, & infamiæ.

Decretisque.

§.21. Nec audeant Notarii ipsi facere ex se decreta, etiam quantumvis ordinaria, & solita, sed semper ad Judicem recurrant, sub pœna falsi, & privationis exercitii.

Contrahentium cognitione.

§.22. Curentq., etiam Notarii, ut cognoscant contrahentes saltem per depositionem unius ex testibus in instrumento apponendis, ne fiat suppositio personarum.

Officiorum arrendis.

§.23. Item eorum officia arrendare non possint, nisi personis per ipsum Auditorem approbatis.

Inhibitionibus vigore Eugenianæ.

§.24. Præterea Auditor præfatus non concedat monitoria, vel inhibitiones in vim Constitutionis Eugenianæ in favorem Curialium, nisi pro illis, qui saltem per annum in Curia continue residentiam fecerint.

Terminis referendis.

§.25. Et si contingat unum Notarium accipere terminum pro alio Notario ad referendum, teneatur ipse accipiens per totam illam diem, qua acceperit, relationem facere.

Mandatis de manutenendo

§.26. Et insuper Auditor præfatus non concedat mandata de manutenendo aliquem in possessionem, in qua existit, nisi constito saltem extrajudicialiter eum accepisse, & retinuisse vere, & actualiter, non autem verbaliter, & momento tantum possessionem vacantem, & non cum spolio alterius.

Mandatis suspicionis fugæ.

§.27. Porro non concedat mandatum de capiendo ratione suspicionis fugæ, nisi constito sibi saltem summarie, & extrajudicialiter de credito liquido, & de suspicione fugæ saltem per juramentum ipsius creditoris, & nisi facta solutione, vel deposito actuali per actorem de expressis capturæ in eventum, in quem illa indebitæ facta detegatur.

Copiis dandis ante torturam.

§.28. Insuper præfatus Auditor, seu ejus Locumtenens in criminalibus faciat semper dare copiam indiciorum reo, vel petentibus pro eo ante torturam, & pendente termino ad faciendas defensiones, detur commoditas carceratis libere loquendi cum eorum Advocatis, & Procuratoribus, etiam semotis arbitris, nisi tamen qualitas causæ aliud necessario suadeat, quæ quidem indiciorum copiæ dentur pauperibus gratis, & absque aliqua pecuniarum exactione.

Registris in causis ordinariis civilibus.

§.29. Præterea Notarii non conficiant regesta in causis ordinariis, nec Commissariis non excedentibus valorem ducentorum florenorum, ac in ipsis regestis, & extractibus, & quibuscumque aliis eorum expeditionibus teneantur servare taxas juxta reformationem in novissimo Concilio Lateranen. editam.

Jurisdictione A. C.

§.30. Tandem, ut tollantur controversiæ inter Tribunalia dictæ Curiæ, & unicuique sua jurisdictio servetur, declaramus executionem obligationis in forma Cameræ ad præfatum Auditorem Cameræ privative ad alia tribunalia pertinere, præterquam in instrumentis dependentibus a causis, & actis in aliis Tribunalibus hujusmodi gestis, & sine præjudicio Motus proprii per Nos in favorem Populi Romani editi.

Inhibitio, & pœnæ in contravenientes.

§.31. Districtius inhibentes Auditori sub indignationis nostræ, & Locumtenentibus sive Judicibus, ac Notariis prædictis sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis officiorum suorum hujusmodi, & aliis etiam gravioribus nostro, & pro tempore existentis Rom. Pontificis arbitrio infligendis, & applicandis pœnis, ne de expeditionibus, ac decretis, & aliis sibi per præsentes interdictis, ac contra prædictorum Capitulorum formam, & tenorem, etiam quorumvis privilegiorum, indultorum, ac literarum eis quomodolibet concessarum, vel alio quovis prætextu se intromittere, aut illa immutare, vel alterare quoquomodo audeant, seu præsumant.

Clausula sublata.

§.32. Decernentes quæcumque decreta, & acta ab eisdem Auditore, Judicibus, & Notariis pro tempore contra præsentium formam, & tenorem, quod absit, emanata, & facta, nulla & invalida, ac extorta & subreptitia, nulliusque roboris, vel momenti fore, & censeri, neminique propterea suffragari posse, vel debere, & ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.33. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, & indultis eidem Tribunali, ac illius Auditoratus officio, ac Auditori, etiam in ejusdem officii erectione, & institutio-

tutione, ac Judicibus, & Notariis ipsis, illorumque Collegio, etiam Motu proprio, consistorialiter, ac de fratrum eorumdem consilio & assensu, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, & alias quomodolibet, etiam per Nos concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim a præfata sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus præsentium impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum habenda esset in in eisdem literis mentio specialis.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§. 34. Ut autem præsentes literæ ad omnium notitiam deducantur, & omnes quorum interest, vel interesse poterit, afficiant, volumus, & mandamus illarum copiam in Palatii nostri Apostolici, ac domus, seu Curiæ præfati Auditoris valvis & acie Campi Floræ affigi, & ibidem relicta earum copia, aliquandiu detineri, ut ii, quos literæ ipsæ concernunt, seu concernent in futurum, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quo minus eos arctent, perinde ac si eis personaliter intimatæ forent, nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile, apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extiterit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§.35. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, declarationis, inhibitionis, decreti, derogationis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

D. P. An.III. die 2. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562. quarto Nonas Junii, Pontificatus nostri Anno III.

Papæ subscr.

✠ **Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.**

Sequuntur Cardinalium subscriptiones, & publicatio.

LXVII.

Loca pia, & Confraternitates etiam institutæ, vel dependen. a Capitulo Sacrosanctæ Lateranensis Ecclesiæ, vel S. Spiritus, aut S. Sebastiani ad Catecumbas de Urbe, subjiciuntur jurisdictioni, & obedientiæ Ordinariorum, ac Rectorum Parochialium. Et eisdem Capitulis prohibetur, de cetero erigere loca pia, & Ecclesias, vel in eorum membra recipere.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

Regimini universalis Ecclesiæ divina favente clementia præsidentes, inter cetera, ad quæ nostri Pastoralis officii ratione tenemur, in primis satagendum Nobis fore arbitramur, ut ne quid quorumvis privilegiorum, facultatum, & indultorum Apostolicorum quibusvis personis, & locis ob quasvis, etiam quantumlibet pias causas concessorum, aut alio quopiam prætextu, tam in eorum, quos in partem universalis Ecclesiæ regiminis sibi Sedes Apostolica assumpsit, quam aliorum quorumvis jurisdictionis præjudicium, vel auctoritatis diminutionem temere a quoquam agendo, attentetur, & ex quo sumptis scandalorum causis universi Christifidelium cætus cum animarum periculo coinquinetur.

Ministri Ecclesiarum institutarum sive dependentium ab Hospitali S. Spiritus, vel Monasterii S. Sebastiani ad Catechumbas, sive Capitulo S. Joannis Lateranen. de Urbe prætendebant exemptos esse a jurisdictione Ordinariorum, & diversos excessus committebant.

Unde multæ lites ortæ fuerunt inter illos, & locorum Ordinarios.

§.1. Cum itaque, sicut magna cum animi nostri molestia accepimus, quamplurimi Ecclesiarum, Cappellarum, Cappellaniarum, Oratoriorum, Altarium, Societatum, & Confraternitatum, Archipresbyteri, Rectores, Priores, Gubernatores, Guardiani, Societates, Officiales, & Ministri, ex eo forsan, quod eorum Ecclesiæ, Capellæ, Capellaniæ, Oratoria, Altaria, Societates, ac Confraternitates hujusmodi a primæva illorum erectione, & institutione, vel alias in membra, seu grangias per Præceptorem Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe, S. Augustini, & Abbatem Monasterii S. Sebastiani ad Catecumbas prope, & extra muros dictæ Urbis Cistercien. Ordinum, ac Capitulum Ecclesiæ S. Joannis Lateranen. de eadem Urbe, quorumdam per nonnullos Prædecessores nostros Rom. Pontifices ac Sedem prædictam ac forsan Nos eisdem Hospitali, Monasterio, & pro tempore existentibus illorum Præceptori & Abbati, ac Ecclesiæ Lateranen., & Capitulo, cum facultate illa aliis Ecclesiis, Capellis, Capellaniis, Oratoriis, Altaribus, Societatibus, & Confraternitatibus impartiendi, & communicandi desuper forsan concessorum privilegiorum, facultatum, & indultorum prætextu, vel alias etiam cum hujusmodi impartitione, & communicatione recepta existunt, ac ab eis dependent, ac alias se, ac Ecclesias, Capellas, Oratoria, Altaria, Capellanias, Societates, ac Confraternitates hujusmodi, illorumque bona quæcumque ab Ordinariis loco-

locorum, eorumque jurisdictione, obedientia, & visitatione, ac correctione exemptos, & exempta esse prætendant, ac proinde nulla ab eis requisita, vel obtenta licentia in Ecclesiis, Capellis, Capellaniis, Oratoriis, & Altaribus hujusmodi per quosdam Sacerdotes conductitios, ad eorum nutum amovibiles Divina officia celebrare, ac Christifidelium eorumdem confessiones audire, eisque sanctissimum Eucharistiæ, necnon Baptismatis, & alia sacramenta Ecclesiastica ministrari, defunctorum cadavera, certa emolumenta mortuaria nuncupata percipiendo, ac in eorum utilitatem convertendo, sepeliri, ac diversa alia in Ordinariorum prædictorum, ac Parochialium Ecclesiarum Rectorum, infra quorum Dioecesis, & Parochiarum limites, Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, Capellaniæ, & Societates, ac Confraternitates hujusmodi erectæ, & institutæ existunt, jurisdictionis, & auctoritatis præjudicium facere audeant, seu præsumant, ac Ordinarios, & Parochialium Ecclesiarum Rectores hujusmodi suis debitis juribus, & emolumentis defraudent, illorumque præcepta, & monitiones floccipendentes, diversa excessus, & delicta committant, ob idque per Ordinarios, ac Parochialium Ecclesiarum Rectores hujusmodi, necnon Archipresbyteros, Rectores, Priores, Gubernatores, Guardianos, & Officiales, ac Ministros prædictos variæ lites, & controversiæ coram diversis Judicibus, & Commissariis in Romana Curia, & extra eam ortæ sint, & forsan adhuc pendeant indecisæ, in grave Christifidelium eorumdem animarum periculum, populique scandalum, & ordinis clericalis vilipendium non modicum.

Ideo Pontifex iste easdem lites omnes ad se advocat, & extinguit.

§.2. Nos, quorum est quemlibet in suis jurisdictione, & auctoritate manutenere, ac ne in eis indebite a quoquam impediatur, solertiæ nostræ curas impendere, cunctorum quoque Christifidelium animarum saluti, quantum cum Deo possumus, consulere, litium, causarum, & controversiarum quarumcumque in præmissis motarum, & forsan pendentium status, & merita, nominaque, & cognomina Judicum, & Collitigantium præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac lites, & controversias, & causas hujusmodi ad Nos harum serie advocantes, illasque penitus annullantes, cassantes, & extinguentes, partibusque litigantibus perpetuum silentium imponentes, necnon eisdem Judicibus, ne se de eis ulterius intromittere, sub nostræ indignationis, & excommunicationis latæ sententiæ poenis, audeant, seu præsumant, districtius inhibentes, ac ulterioribus scandalis, quæ ex præmissis oriri possent, debite ac salubriter obviare volentes, Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, omnia, & singula privilegia, facultates, & indulta, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac ad quorumvis instantiam, ac sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, efficacioribusque, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, in genere, vel in specie, per Nos, ac Sedem, seu Prædecessores hujusmodi Præceptori Hospitalis, ac Abbati Monasterii, necnon Capitulo Ecclesiæ Sancti Joannis Lateranen. hujusmodi, etiam super facultate erigendi, & instituendi Ecclesias, Capellas, & Capellanias, Oratoria, Altaria, Societates, & Confraternitates, illaque in grangias, vel membra recipiendi, ac per eos erectis, & institutis Ecclesiis, Capellis, Capellaniis, Oratoriis, Altaribus, Societatibus, & Confraternitatibus, illorumque Archipresbyteris, Prioribus, Gubernatoribus, Guardianis, Sacerdotibus, Officialibus, & Ministris quocumque nomine nuncupatis, & aliis quibusvis, etiam ex certa scientia concessa, ac forsan auctoritate Apostolica approbata, & confirmata, dicta auctoritate tenore præsentium ex simili nostra scientia cassamus, extinguimus, irritamus penitus, & abolemus. Necnon Ecclesias, Capellas, Capellanias, Altaria, Oratoria, Societates, & Confraternitates, illorum Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales, & Ministros hujusmodi, cum omnibus illorum bonis, jurisdictioni, correctioni, & obedientiæ Ordinariorum, ac Rectorum Parochialium Ecclesiarum, in quorum Dioeces. & Parochiis illa respective extiterint, ut præfertur, prædictis, & aliis quibusvis sibi alias concessis privilegiis, immunitatibus, facultatibus, exemptionibus, & gratiis non obstantibus, subjicimus, & supponimus. Ac Ordinariis, per se, vel alium, seu alios, quos duxerint eligendos, & deputandos, Ecclesias, Capellas, Capellanias, Oratoria, Altaria, Societates, & Confraternitates, illorum Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales, & Ministros quoscumque, quoties eis videbitur, visitandi, corrigendi, inobedientes quoque, & rebelles quoscumque appellationis, & quibusvis aliis sublatis atque remotis obstaculis, sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas, & pecuniarias sibi benevisas, & in eos propterea latas incurrisse declarandi, aggravandi, reaggravandi, ac brachii sæcularis auxilium invocandi, & poena debita puniendi, plenam, & liberam facultatem concedimus.

Et revocat Hospitalis, Monasterii, & Capituli prædictorum, facultates erigendi Ecclesias & Societates, sive illas in eorum membra recipiendi cum facultatum & indulgentiarũ communicatione, Ecclesiasque, & Societates hujusmodi subiicit jurisdictioni Ordinariorum, & Rectorum Parochialium.

Contravenientium poenæ.

§.3. Districtius inhibentes Archipresbyteris, Prioribus, Guardianis, Gubernatoribus, Sacerdotibus, Officialibus, & Ministris prædictis, ac aliis quibusvis quavis dignitate, & auctoritate fungentibus sub eisdem, ac duorum millium ducatorum auri de Camera, Cameræ Apostolicæ applicandorum, necnon privationis quorumcumque beneficiorum qualitercumque qualificatorum per eos pro tempore obtentorum, & concessorum, eo ipso absque aliqua desuper facienda declaratione per contravenientes incurrendis poenis, ne deinceps perpetuis futuris temporibus quorumvis privilegio-

legiorum, facultatum, & indultorum sibi quomodolibet pro tempore concessorum, aut alio quovis prætextu, Præceptor videlicet, Abbas, & Capitulum prædicti Ecclesias, Capellas, Capellanias, Oratoria, vel Altaria, aut Societates, vel Confraternitates erigere, & instituere, ac illas, & illa sic erectas & institutas, seu erecta, & instituta, cum facultatum, & indulgentiarum participatione, & communicatione, in grangias, vel membra eorum Hospitalis, vel Monasterii, aut Ecclesiæ Lateranen. hujusmodi recipere. Archipresbyteri vero, & Priores, & Gubernatores, ac Guardiani, Sacerdotes quoque, Officiales, & Ministri prædicti Divina officia celebrare, seu celebrari facere confessiones audire, vel alia sacramenta Ecclesiastica cuipiam ministrare, defunctorum cadavera sepelire, aut aliquos Sacerdotes pro premissis exequendis deputare audeant, seu præsumant. Immo sub poenis prædictis mandantes, & præcipientes eisdem, ut Ordinariis, ac Rectoribus Parochialibus Ecclesiarum hujusmodi, necnon piis eorum mandatis, monitionibus, & exhortationibus, in omnibus, & per omnia parere, & obedire debeant, salubresque eorum correctiones prompto, & libenti animo suscipiant. Decernentes eosdem Archipresbyteros, Priores, Gubernatores, Guardianos, Sacerdotes, Officiales, & Ministros, necnon eorum Ecclesias, Cappellas, Cappellanias, Altaria, Oratoria, Societates, & Confraternitates, ac alios quoscumque sub eisdem privilegiis, indultis, & facultatibus comprehensos eisdem Ordinariis omnino subiecta fuisse, fore, & esse.

Decretum irritans.

§.4. Et ita per quoscumque prædictos, & alios Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus, si opus sit, de non tollendo jure quæsito, & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Hospitalis, & Monasterii, ac Ecclesiæ S. Joannis Lateranen. & Ordinum hujusmodi, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, eorumque Præceptori, Abbati, & Capitulo prædictis respective, eorumque superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie, & alias, etiam motu, & potestatis plenitudine similibus, etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim a prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Sanctio poenalis.

§.6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ advocationis, annullationis, cassationis, extinctionis, irritationis, abolitionis, subjectionis, suppositionis, inhibitionis, concessionis, decreti, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P An.III. 13. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Id. Junii, Pontificatus nostri Anno tertio.

LXVIII.

Reformatio Tribunalium Ordinariorum, & aliorum Judicum Romanæ Curiæ, officiique tam Advocati, & Procuratoris pauperum, quam Fisci Rev. Cameræ Apostolicæ.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pontifex reformavit Pœnitentiariam sup. fol. 116., & etiam Cameram supra fol. 123. Audito atumque Cameræ sup. fol. 125.

§.1. CUm ab ipso nostri Pontificatus initio id præcipuum semper corde gesserimus, ut Romanæ Curiæ officia, & Tribunalia, sublatis omnibus, qui ex nimia forsan præteritorum temporum licentia invaluerant abusibus, in meliorem formam reducerentur. Ac ob id in primis ad Pœnitentiariam nostram, utpote in qua de animarum salute maxime agitur, mentis nostræ aciem convertentes, pro illius reformatione nonnulla statuta perpetuo observanda ediderimus. Et deinde considerantes Nobis ex injuncto summi Apostolatus officio, etiam incumbere, non solum rebus spiritualibus convenientia remedia adhibere sed etiam temporali Sedis Apost. dominio subjectos præsertim pauperes ab oneribus, quantum fieri potest, sublevare, ac ut in tranquillitate recte gubernentur, provide-

re, Cam. nostræ Apostolicæ officia ad honestum modum reduxerimus, & illius etiam ac nostri Auditoratus officium reformaverimus.

Nunc aliorũ Judicum reformationem profert Super

§.2. Verum pro ulteriori reformatione hujusmodi prosequenda, opportunum, quinimmo necessarium esse censentes reliqua etiam prædictæ Urbis, & Curiæ ordinaria tribunalia, & ab illis dependentia, nostrique etiam Fisci procuratoris officium ad debitam normam reducere, illorum Magistratibus, ac Notariis, & aliis officialibus in unum pluries congregatis, & in præsentia nostra, ac nonnullorum venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium ob hoc a Nobis specialiter electorum auditis, ac omnibus mature consideratis, etiam de ceterorum omnium Fratrum Nostrorum consilio hac in perpetuum valitura Constitutione sancimus, statuimus, & ordinamus.

Sportulis Judicum in causis civilibus ordinariis.

§.3. Quod nullus Judicum ordinariorum Almæ Urbis, & Romanæ Curiæ, cujuscumque sit dignitatis in causis civilibus ordinariis ratione sportularum aliquid prorsus accipiat, etiam a sponte dare volentibus.

Et in criminalibus ordinariis & commissariis.

§.4. In criminalibus vero pro sportulis sententiæ definitivæ absolutoriæ a prætensis criminibus, in quibus alias pœna a deportatione supra veniret imponenda non ultra decem, a deportatione vero infra, non ultra quinque aureos accipere possint. Et sibi ipsis caveant, ne pro extorquendis hujusmodi sportulis aliquem nolentem quovis modo absolvi ad petendum sententiam hujusmodi per causarum expeditionis dilationem, vel rei in carceribus detentionem, vel per cautiones de se repræsentando, vel non discedendo, ubi alias illis de jure locus non sit præstandi, cautionem, aut alias quoquomodo inducant. Pro sententia autem in causis capitalibus, & ultimi supplicii, vel in qua alias pœna corporalis imponitur, etiam si in illa indemnitati partis offensæ, vel prosequentis proprium interesse etiam pecuniarum provideatur, & in illius favorem pronuncietur, nihil prorsus accipiat. Et pro ea, in qua pœna pecuniaria, vel relegationis imponitur, & incidenter indemnitati consulitur, & in illius favorem etiam pronunciatur, non ultra quinque aureos habere possint. In commissariis causis criminalibus, quæ scilicet in vim commissionis a principio coram eis introducuntur, non ultra duplum ejus, quod in ordinariis accipere valeant.

In civilibus commissariis.

§.5. In civilibus simili modo commissariis, ubi de summa a vigintiquinque infra agitur, nihil prorsus, a vigintiquinque usque ad centum, scuta tria, a centum usque ad ducenta scuta sex, a ducentis usque ad quamcumque summam scuta decem, & non ultra. Pro quacumque sententia declaratoria, ob non paritionem monitorii in contumaciam, non ultra decem carlenos. Pro declaratoria in vim literarum, aut alias habente vim definitivæ si summa sit certa, accipiant, prout supra taxatum fuit, ubi autem non sit certa, sed agatur ad ipsarum literarum executionem, accipiant secundum causæ, & personæ qualitatem, dummodo non ultra quinque aureos. Pro quocumque interlocutorio, seu decreto ante definitivam sententiam nihil omnino.

Mercede Judicum pro decretis in contractibus.

§.6. Et similiter pro decretis in contractibus, & obligationibus virorum, & mulierum, aut rerum Ecclesiæ, & piorum locorum, in domo ipsorum Judicum interponendis, ac etiam pro cassatione cujuscumque querelæ, sive processus nihil, pro decretis vero extra domum interponendis, dimidium unius scuti tantum accipiant. Quæ quidem decreta nonnisi a Gubernatore, Auditore Cameræ, Vicario, & Senatore, ac eorum Judicibus in contractibus, & obligationibus præfatis interponantur.

Sportulis Capitan. Appel. juxta taxam Statutorum, quod in Cap. est in cap.46. lib.1.

§.7. Capitaneus tamen Appellationum Curiæ Capitolii recipiat sportulas secundum taxam per statuta Urbis ei traditam.

Tempore receptionis sportularum.

§.8. Quas etiam sportulas superius taxatas nonnisi e manibus Notarii causæ, & sententia prius ab ipsis subscripta accipere eis ullo modo liceat.

Taxa pro Sigillo Judicum

§.9. Pro sigillo præsertim in mandatis de relaxando cerceratos pro quovis crimine etiam capitali, & in quovis alio genere expeditionum in causis criminalibus apponendo non exigant ultra julium unum, excepto Auditore Cameræ, quoad ejus expeditiones taxam requirentes dumtaxat. In civilibus autem unusquisque exigat juxta solitum. Pro sigillo in expeditionibus, quæ fiunt in Curia cum clausula. Si quis, nihil.

Prohibitione aliquid a Barisello &c. recipiendi.

§.10. A Barigello, & quibusvis aliis executoribus etiam Curiarum suarum particularibus, & si sponte dare velint sub quovis prætextu nihil prorsus recipere præsumant.

Observantia Bullæ Pauli III. *Vide in Tomo IV. Par. I. fol. 236.*

§.11. Et quoad expeditionem carceratorum observent in omnibus, & per omnia Motum proprium a fel. rec. Paulo III. circa eorumdem carceratorum expeditionem editum.

Declaratione termini pro servato.

§.12. Iidemque Judices, tam in criminalibus, quam in civilibus, qui sententias prout in cedula ferre, & terminos pro servatis habere consueverunt, dictarum sententiarum cedulas subscribere, & terminos pro servatis habitos declarare intra decem dies omnino teneantur. Nec citationes in quarum terminis pronunciare, vel earum terminos pro servatis haberi contigerit, penes se ipsos retinere possint, sed penes Notarios actuarios dimittant. Alioquin sententiæ, & termini ipsi lapsis dictis decem diebus pro circumductis habeantur.

Nullitatibus attendendis.

§.13. Non attendat nullitates, nisi ex defectu citationis, jurisdictionis, vel mandati, sed illis non obstantibus, ad causarum expeditionem procedant.

Expeditione causarum a duobus scutis infra.

§.14. Expediant causas a duobus scutis infra summarie, manu regia, partibus tantum oretenus auditis, & sine scriptis, nisi aliter ipsis ex rationabili causa visum fuerit, quam Burgi, de Sabellis, Ripæ, & Ripettæ judices exprimere in actis teneantur.

Carcerum visitatione.

§.15. Gubernator semel in mense, una cum pauperum, ac Fisci Advocatis, & Pro-

Procuratoribus, ac Deputato a Societate Caritatis, ultra visitationem ordinarie semel in hebdomada fieri solitam, visitet carceres, tam secretos, quam publicos per seipsum, ne carcerati indebite a custodibus carcerum opprimantur, ac ut tabula novissime a dilecto filio Guido Ascanio S.R.E. Cardinali, & Camerario nostro edita, & in ipsis carceribus affixa tenenda observetur, provideat.

Medicorum pro carceratis electione & munere.

§.16. Protector vero Caritatis, & illius deputati cum interventu Gubernatoris, & Procuratoris Fisci eligat duos Medicos fideles, & expertos, unum videlicet Physicum, alterum vero Chirurgum, qui visitent carceratos infirmos, & eos curent, ac de eorum infirmitate, cum opus fuerit, fidem faciant eidem Gubernatori, & aliis Judicibus, provideatque eisdem de competenti salario ex pœnis maleficiorum solvendo.

Confessorum pro carceratis electione.

§.17. Et in primis eligat aliquem Presbyterum sæcularem, vel regularem, qui confessiones ipsorum infirmorum, vel aliorum carceratorum, non tamen ultimo supplicio damnatorum, postquam in manibus, executorum consignati fuerint, quorum cura ad Confratres Societatis S.Joannis Baptistæ Misericordiæ nuncupati spectat, audiat, eosdem carceratos visitet, ac spiritualiter consoletur.

Fisco citando in causis criminalibus.

§.18. Nullus Judicum etiam Burgi, de Sabellis, Ripæ, & Ripettæ in causis criminalibus procedat, seu sententiam ferat, nisi Fisco in omnibus actis, in quibus de jure citari debet, legitime citato.

Advoc. Proc. & Notariis domi Judicum nõ retinendis.

§.19. Non retineant domi suæ familiariter aliquem Procuratorem, nec Advocatum, nec etiam Notarium suæ Curiæ.

Judicis de Sabellis deputatione.

§.20. Judex de Sabellis nullas pecunias pro obtinendo judicatus Officium Marescallo pro tempore existenti persolvat, aut ei etiam post assecutum officium mutuet, nec sub quovis prætextu quicquam ei det, minus ipse Marescallus ab eodem Judice, quavis occasione, vel causa, etiam in vim cujuscumque prætensi indulti sibi a Sede Apostolica concessi, aut prætensæ consuetudinis, quod, & quam per præsentes revocamus, & improbamus, percipere audeat.

Notariorum d. Curiæ numero, & affictu.

§.21. Liceatque eidem Marescallo duos tantum Notarios actuarios in ejus Curia habere, nec quovis prætextu numerum Notariorum hujusmodi augere possit. Supprimendo ex nunc, prout supprimimus, omnia dictæ Curiæ Notariatus officia, duobus tantum exceptis ad ipsius Marescalli electionem. Ita tamen quod dicti duo ceteris de pretio officiorum suorum satisfacere teneantur.

Custodis d. Curiæ electione.

§.22. Item Marescallus officium Commentariensis, & Capitanei Curiæ suæ nullo modo arrendet, sed per fideles & idoneos Custodes, & executores illa exerceri faciat. Ipsis prius carcerum custodibus a Gubernatore Urbis approbatis.

Judicum dictæ Curiæ, & Burgi, Turris Nonæ, Ripæ & Ripettæ sindicatu.

§.23. Judices Burgi, & de Sabellis, ac Turris Nonæ, coram Gubernatore & Auditore Cameræ in fine cujuslibet anni, & Ripettæ, ac Ripæ in fine officii coram Clerico Cameræ ejusdem Ripæ Præsidente syndicatui stare teneantur.

Camerarii Ripæ officio ad sex menses.

§.24. Nec idem Camerarius Ripæ ultra sex menses in ejus officio permanere, nec confirmari valeat.

Judicis Burgi jurisdictione.

§.25. Causæ tamen eorum, qui in Burgo habitant, in prima instantia coram Judice Burgi cognoscantur, & terminentur, exceptis causis obligationum in forma Cameræ, quæ coram suis Judicibus, & mercedum, ac miserabilium personarum, quæ ad instantiam creditorum, coram omnibus Ordinariis Judicibus introduci, & ab illis terminari possint.

Conservatorum Urbis residentia in Palatio Capitolii.

§.26. Conservatores Urbis in Palatio pro ipsis deputato residere teneantur, hoc videlicet modo, primus ipsorum primo mense, secundus secundo, & tertius tertio, ita quod unus ipsorum in d. Palatio semper resideat.

Conservatorum eorumdem jurisdictione.

§.27. Non possint de pœnis statutariis, vel per eorum Proclamata inflictis, aliquo modo gratiam facere in totum, & præsertim de corporalibus, nec illas commutare, sine consensu ipsorum omnium insimul convocatorum, & eo casu non ultra medietatem pœnæ remittere, nec in domo super hujusmodi gratiis aliquid signare possint, sed ad earumdem pœnarum executionem, postquam de illarum incursu constiterit, celeriter procedant. Ad quarum etiam pœnarum præsertim corporalium executionem, in eventum in quem non mittantur executioni per ipsos Conservatores a die delati criminis intra quindecim dies, quilibet alius Judex ordinarius procedere possit, dummodo pœnas pecuniarias in manibus Camerarii populi a reis persolvi faciat, nec ipsos reos a carceribus sine dictorum Conservatorũ consensu relaxet. Et cum potissime ipsorum officium consistat in coercendis, & puniendis Pistoribus, Laniis, Salmentariis, Olitoriis, Fructarolis, & aliis artificibus, ut Urbs ipsa omnibus ad victum necessariis magis quam fieri possit abundet, abstineant ab omni genere muneris, etiam ab esculentis, & poculentis, ab hujusmodi scilicet speciei hominibus, nec ab eis aliquid sub quovis prætextu accipiant. A quibus etiam abstinere faciant omnino eorum Scribam, Notarium, & Secretarium, ac Fideles, & alios eorum officiales, & in primis Extraordinarios, corporali pœna eos coercendo, & deinde ab officio removendo.

Extraordinariorum Populi Rom cautione & fide.

§.28. Quos extraordinarios ad officium Extraordinariatus hujusmodi exercendum nullatenus admittant, nisi recepta ab eis cautione saltem juratoria sub pœna ipsis Conservatoribus benevisa de officium ipsum fideliter exercendo, & præmissa observando, ac de seipsos repræsentando pro omni eo, quod in exercitio dicti eorum officii admittere possint.

Fide eis danda.

§.29. Quibus quidem extraordinariis fidem adhibeant juxta formam decreti a modernis Conservatoribus ultimo loco editi, & non aliter. Cogant Extraordinarium majorem ad exercendum officium etiam per seipsum, & per substitutum idoneum ab ipsis Conservatoribus approbandum.

 §.30. Et

Officio eorumdem.

§. 30. Et idem Extraordinarius major, & ejus substitutus, ac minores Extraordinarii cogere possint quoscumque etiam per detentionem corporum, ut permittant ponderare carnes, & alia omnia, quæ sub eorum cura sunt, & pretium denuntient, & recusantes pro prima vice puniantur in duplum valoris rei penes eos inventæ, & pro alia vice, si illud idem admiserint, in duplum, & alia etiam corporali arbitrio Conservatorum, & nihilominus Extraordinarius, & ejus substitutus, ac alii minores Extraordinarii prædicti omnia Conservatoribus denuncient, & res taliter inventas nullatenus sibi retineant, sed ad ipsos Conservatores deferre teneantur. Et Barigellus, ac alii executores quarumcumque Curiarum eidem Extraordinario majori, & ejus substituto in prædictis, ac aliis eorum officium concernentibus obedire teneantur.

Mandatorum executione.

§. 31. Mandata executiva quæcumque, tam in civilibus, quam in criminalibus a quibuscumque Judicibus decreta, passim & indistincte ubique, tam in Urbe, quam in Burgo, & Ripa, nulla locorum distinctione habita, absque alicujus licentia, & præsertim Capitanei, & Judicis Burgi, ac Camerarii Ripæ, per quoscumque executores liberæ executioni demandentur: nec executio, sub eo etiam prætextu, quod locus Judici, qui mandatum decrevit, subiectus non sit, aliquo modo impediri possit.

Magistrorum Viarum taxa, in vendendis locis ad exponenda venalia &c.

§. 32. Magistri viarum, a Pistoribus, Laniis, Salmentariis, Fructarolis, & ceteris hujusmodi pro pretio locorum ad exponenda venalia, tam in plateis, quam in viis illis concedi solitorum exigant quartam partem minus, quam hactenus exigi consueverit, præterquam a deferentibus res venales ad mercatum in platea Agonis, a quibus nihil prorsus exigere possint.

Eorumdem officio.

§. 33. Ad strata lateritia in viis, prout opus esse eis videbitur, dominos contiguarum domorum cujuscumque sint dignitatis, aut si ipsi abfuerint, vel solvendo non sint, illorum inquilinos juris remediis opportunis, ac sub eorum arbitrii pœnis cogant. Curent ex pecuniis, quæ ab Urbis artificibus exiguntur, & deponuntur, etiam a carrecteriis, quæ similiter deponentur, nec ab eisdem magistris quovis modo percipiantur, vias ejusdem Urbis continuo, ac Agonis, & ceteras plateas dictæ Urbis ad minus quater in anno, idemque in Martii, Junii, Septembris, & Decembris mensibus, munditiis purgari. Nullos actus, nullaque negocia, quæ alicujus momenti fuerint, sine rogitu sui Notarii expediant.

Submagistrorum relationibus.

§. 34. Submagistri vero illorum, relationes, quas tamquam periti facere solent, nonnisi mediante juramento faciant, & si quid dolo vel fraude egerint, perjurii, & alias pœnas arbitrio Camerarii & Clerici Cameræ pro tempore Præsidentis incurrant, & ad interesse partibus condemnentur.

Magistrorum edictis.

§. 35. Edant in initio eorum officii proclamata sub nomine dicti Camerarii, & de pœnis in illis contentis, ac statutariis nullam sine ejusdem Camerarii, aut saltem Cleric. præsidentis mandato gratiam facere possint. In ceteris tam quoad appellationes ab eorum sententiis, quam quoad reliqua omnia, observent nova, & vetera statuta.

Advocati pauperum officio.

§. 36. Advocatus pauperum solicite studeat ne carcerati in aliquo, tam a Judicibus, quam etiam ab executoribus, & carcerum custodibus graventur. Et propterea non desit umquam in visitationibus carcerum, tam publicis, quam privatis, & Procuratores pauperum, ac illorum substitutos, & etiam Carcerum Visitatorem singulis hebdomadis una vice ad se evocet, & de omnibus carceratis, præsertim his, qui in secretis detinentur, diligenter se informet. Et si ipsos Procuratores vel Substitutos, & Visitatorem negligentem invenerit, Visitatoribus Carcerum denunciet, ac ut de aliis provideatur, instet. Et cum ratione officii sui gratis pauperes defendere, & illis patrocinari debeat, nihil prorsus ab illis accipiat. Et ut facilius ipsis pauperibus operam suam impendere possit, Visitator Carcerum quolibet die post visitationem carceratorum ad ipsum accedere, & ipsi nomina eorum, qui in dies carcerantur, in scriptis, & pariter etiam Judicibus deferre teneatur.

Procuratoris pauperum officio.

§. 37. Procuratores vero eorumdem pauperum, & ipsorum substituti, singulo quoque die carceres visitare, & nomina omnium, qui ad illos ducuntur, ac Judicum, de quorum mandato, ac etiam causas eorum detentionis, & diem cum ad largam ponuntur, & an ante vel post prandium, sive cœnam, adnotare teneantur. Et similiter pecunias, & alias quascumque res, quas invenerint repertas fuisse penes ipsos carceratos, & deinde omnia ad notitiam dicti Advocati deducant, ad quem etiam, quod ab ipso minime requisiti fuerint, semel in hebdomada, & interim toties quoties carceratis opus erit, accedant. Nihil omnino accipiant a pauperibus, nec etiam ab aliis carceratis, etiam quod divites sint, sine speciali licentia Gubernatoris, aut saltem pauperum Advocati. Non possint aliquo modo dicti Procuratores, & Substituti contra reos ad offensam, etiam si extra carceres ipsorum reorum causa agatur, neque etiam Advocatus patrocinando, vel alios quomodolibet sub quovis prætextu intervenire.

Advocati Fiscalis officio.

§. 38. Fisci Advocatus in omnibus causis criminalibus, & alias Fiscum tangentibus, ubi articuli juris emerserint, interveniat, & Procurator Fisci ipsum super hoc omnino requirere teneatur, & in eis absque ullo premio patrocinetur. Possit tamen ab instigatoribus propriam injuriam, vel interesse prosequentibus, si quid sponte dare voluerint, illud percipere. Idemque in omnibus Visitationibus carcerum adesse teneatur, nec reorum etiam extra carceres existentium defensionem assumat, sed pro veritate, & justitia causam Fisci tueatur.

Procuratoris Fiscalis officio, in causis prosequendis.

§. 39. Procurator autem Fisci in primis prospiciat, quod sicut in admissione ad ejus offi-

officium in Camera Apostolica de illud recte, & fideliter administrando juramentum præstat, ita in illius prosecutione taliter se gerat, ut causam nullam promoveat, quam calumniosam esse cognoverit, & cum primum de calumnia post litem cœptam, vel de rei innocentia constiterit, ab illa desistat, & aliter non expectata sententia.

Fiscus a reis nihil, ac ab instigatoribus moderate recipiat.

§.40. Et cum ratione sui officii cogatur ad introducendas causas, in quibus de interesse Fisci agitur, nihil omnino ab instigatoribus accipiat pro decreto, vel subscriptione cujuscumque monitorii, etiam ad personaliter comparendum. In prosecutione vero causarum nonnisi moderate pro labore per eum, sive ejus substitutos ad utilitatem, & commodum eorumdem instigatorum subeundo. Nihil vero accipiat a reis sub quovis prætextu, & præsertim ab iis, qui obtinuerint sententiam absolutoriam, a qua ipse Procurator appellare noluerit. Nec etiam pro appositione manus in mandatis de relaxando, quibus nihilominus custodes carcerum, ubi id eis a Judicibus committitur, expresse sine dicti Procuratoris Fisci manus appositione obedire, & carceratos dimittere teneantur.

Et de expensis contumacialibus instigatoribus, & Notario, impensum, vel debitum solvat, & residuum retineat pro se.

§.41. Quoad expensas contumaciales, vel quæ alias a reo reficiuntur, si instigator aderit, sive apertus sive secretus, qui ipsas fecerit, ipsi instigatori Procurator Fiscalis, cui ratione condemnationis solvendæ veniunt, restituat, ubi vero nullus adfuerit instigator, satisfacto prius de illis Notariis pro mercede laborum suorum, residuum dictarum expensarum (cum non sit justum reum ex contumacia sua commodum consequi debere) eidem Procuratori Fisci persolvatur. Reos non interroget, nec testes examinet, nisi in præsentia Judicis, & pro assistentia sive examine reorum, vel testium sive ad offensam, sive ad defensam, vel alias pro reo inductorum, nihil prorsus accipiat, nec etiam sui substituti accipiant, & ubi in termino citationis examini testium non interfuerit, vel interrogatoria non dederit, testes inducti sine ulteriori dilatione examinentur.

Citationesque expediat.

§.42. Citatus originalem citationem non possit retinere penes se ultra diem, sed illam Cursori restituere sequenti die teneatur, illius copia dimissa si voluerit. In qua citatione pars ad cujus instantiam fit nomen Notarii, in cujus officio causa tractatur, vel tractari debet, & Procuratoris, si principalis absit ab Urbe, apponere debeat, alioquin dicta citatio nulla censeatur, nec ipsum Procuratorem Fisci afficiat.

Capturam non committat nisi &c.

§.43. Non det mandata de capiendo quempiam voce, vel in scriptis, nisi ubi adfuerit periculum fugæ, & Judicis copia incontinenti haberi non possit.

Appellet, & deinde Signatura judicet de admissione, vel rejectione suæ appellationis.

§.44. Et cum ad Signaturam spectet causam appellationum nomine dicti Procuratoris Fiscalis a sententiis contra eum latis interpositarum rejicere, vel committere, idem Procurator appellare non prohibeatur. Verum quoad illarum rejectionem vel commissionem pro causarum, & personarum qualitate Signatura ipsa occurrentibus casibus hujusmodi providere poterit, in cujus commissionis Signatura citetur prius, antequam signetur, pars, quæ sententiam absolutoriam obtinuit, & aliter Signatura nullius sit roboris, vel momenti.

Supersessorias causarum civilium non procuret.

§.45. Et cum officium Procuratoris Fisci principaliter quoad causas criminales consistat in prosecutione vindictæ publicæ, non se intromittat pro obtinendis inhibitionibus de supersedendo in causis civilibus, & præsertim prætextu usurarum, nisi ubi de jure ad ejus instantiam inhiberi potest.

Remissoriis Fisco, & instigatori denegandis.

§.46. Nec ei, vel etiam instigatori concedatur remissoria etiam prætextu indulti a fel. rec. Paulo III. concessi, nisi in casibus, in quibus alias de jure concedi debet.

Literæ pro capiendis indiciis quando dentur.

§.47. Minus si concedantur literæ ad partes pro capiendis indiciis, nisi prius dato aliquo summo arbitrio Judicis, a quo impetrantur, & tunc non committantur alteri, quam loci Ordinario, vel ejus Vicario, nisi subsistente probabili causa suspicionis.

Dilationes reis quæ concedendæ.

§.48. Nec etiam dilationes non necessariæ, nec debito longiores; quinimmo potius studeant Judices quam primum causas expedire, ne rei diutius tædio carceris, vel laboribus, & expensis fatigati, componere, & se redimere cogantur.

Compositiones cum quibus tractandæ

§.49. Procurator præfatus cum pro debito ejus officii curare debeat, ut rei puniantur, non tractet de compositione cum ipsis reis, sed expeditioni causarum incumbat, & ubi reus compositionem fieri petierit, non fiat nisi cum interventu Judicis, & ipsius Procuratoris Fisci.

Absolutorum cautiones non requirendæ.

§.50. Nec ad ejus instantiam, aut alias ex officio ejus absolutus definitive a crimine cogatur dare cautionem de se repræsentando, vel non discedendo ab Urbe.

Fiscus quando appellationē prosequantur si adest instigator.

§.51. Non prosequatur causam appellationis a sententia contra eum lata, ubi adsit instigator, secretus, vel apertus, nisi data cautione per eumdem instigatorem de reficiendo expensas, tam prioris, quam ulterioris instantiæ in eventum succumbentiæ.

Fiscus interesse statim ostendat.

§.52. Non audiatur Fiscus protestando causam, quæ agitur inter privatos, non expediri nisi ipso citato sub prætextu interesse ipsius, nisi de illo incontinenti, quantum judici sufficere videbitur, docuerit.

Fisco ubique citando.

§.53. Et ut delicta impunita non remaneant, interveniat etiam in Curia de Sabellis, Ripæ, ac Burgi. Et cum sit Fisci, & Cameræ Apostolicæ Procurator generalis, rationi convenit, ut de omnibus criminibus, & causis Fiscum ipsum tangentibus notitiam habeat.

Fisci facultate deputandi substitutos.

§.54. Propterea ad eum spectet Procuratores Fiscales, uti ejus Substitutos in terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ deputare, quos Legati etiam de Latere cum literis patentibus dicti Procuratoris Fiscalis ad eorum officia admittere teneantur, & admitti faciant. Qui substituti sub pœna privationis eorum officii, ac aliis arbitrio nostro imponendis, ipsum Procuratorem generalem de omnibus Fiscum ipsum concernentibus, & præ-

& præsertim de sententiis tam absolutoriis, quam condemnatoriis certiorem facere debeant.

Prohibitione participandi cum eis.

§.55. Caveat autem idem Procurator generalis, ne a dictis ejus Substitutis, sive pro substitutione facienda, sive quavis alia ratione, vel causa quicquam recipiat, sed omnia emolumenta eisdem Substitutis libere, & integre dimittat.

Fisci Capitolini Statutis.

§.56. Procurator Fisci Curiæ Capitolinæ, in omnibus, & per omnia illud idem observet, quod Cameræ nostræ Apostolicæ Procurator, quoad ea videlicet Capitula superius adnotata, quæ ipsum etiam concernere, & sibi convenire possint.

Pœnarum inflictione in contravenientes.

§.57. Et si plus vel a personis supra prohibitis, aut alias quam ut supra adnotatum fuit, omnes supradicti receperint, vel super hoc contravenerint, majores Judices, & Advocati sententiam excommunicationis, & arbitrii nostri pœnas, inferiores autem, & omnes alii supradicti ultra dictam excommunicationis sententiam, etiam privationis officii pœnam incurrant, & alias arbitrio nostro puniantur.

Taxa a Notariis servanda.

§.58. Notarii Curiarum supradictarum, tam criminalium, quam civilium causarum non exigant, nisi juxta taxam eis præscriptam, & si plus exegerint, pro prima vice, viginti quinque, pro secunda quinquaginta, & pro tertia centum scutorum, & privationis officii, ac etiam corporales arbitrio Judicum imponendas pœnas respective incurrant. Quam taxam in vulgari sermone scriptam in eorum officiis, sub eisdem pœnis appensam, ita quod ab omnibus legi possit, habere teneantur.

Officiorum Notariatuum arrendis.

§.59. Exerceant eorum officia per seipsos, nec illa arrendent sine licentia Judicum, exceptis Notariis Gubernatoris, Burgi, de Sabellis, Ripæ, Turris Nonæ, & Ripettæ, ac Capitolinis, qui nullo modo illa sine expressa licentia nostra etiam in scriptis obtenta arrendare possint.

Substitutis per eos recipiendis.

§.60. Nec substitutos recipiant, nisi ab ipsis Judicibus approbatos, pro quibus ad damna, & interesse, quæ illorum culpa partibus evenerint, etiam si ipsos exhibuerint, & solvendo non fuerint, teneantur, & obligati sint.

Actis prohibitis a duobus scutis infra.

§.61. Nihil scribant in causis a duobus scutis infra sine speciali licentia Judicum.

Registris fiendis juxta Motum propriũ.

§.62. Non conficiant registra, nisi juxta formam nostri Motus proprii, nec illa vel etiam extractus in causis ordinariis, etiam utraque seu altera partium petente, nisi de Judicum licentia in scriptis obtenta, vel nisi acta essent ad alium Judicem transportanda. In causis tamen excedentibus summam ducentorum scutorum, dummodo non sint causæ mercedum, & miserabilium personarum, vel alias tales, in quibus executive proceditur, si commissiones supervenerint, registra conficere possint, servata semper in reliquis forma dicti Motus proprii nostri.

Copiis indiciorum.

§.63 Nec pro copia indiciorum, quam effectualiter reo non dederint, quicquam percipere, nisi loco arrhæ habeant, & ubi reus amplius ipsam copiam habere noluerit, etiam quoad arrham dederit, ab ipso non exigant, nisi pro rata copiæ confectæ.

Notariorum Capitolii numero electione &c.

§.64. Notarii Capitolini deservientes Collateralibus Senatoris pro actuariis non possint esse ultra numerum viginti, nec recipi nisi servata forma Statutorum, sed ad dictum numerum reducantur ad electionem Senatoris, & Conservatorum, & per se ipsos coram Collateralibus acta conscribant, nullumque aliud officium Notariatus in alia quavis Curia obtineant.

Taxa eorumdem.

§.65. Et tam ipsi, quam ceteri Notarii Curiarum Capitolii, ac etiam Scriba Senatus, & Secretarius Conservatorum, pro eorum mercede non accipiant ultra taxam eis a Statutis limitatam, & ubi non sit a Statutis limitata juxta taxam Notariorum causarum civilium Gubernatoris accipiat, excepto Notario Magistrorum viarum, qui indistincte exigere possit secundum dictam taxam Notariorum Gubernatoris.

Protonotarii, & Notarii criminalis Capitolii taxa.

§.66. In criminalibus vero Protonotarius, & Notarius maleficiorum Senatoris taxam Notarii in criminalibus dicti Gubernatoris, prout, & Notarii aliarum Curiarum, etiam Auditoris, & Vicarii observent, & nihil ultra quocumque prætextu accipere audeant.

Extractuum taxatione.

§.67. Non deferant Notarii præfati Capitolii extractus ad Judices, nisi prius per Correctores, aut per unum ex eis visi taxati fuerint, & nihil præter arrham ante dictam taxationem recipere possint, quam taxationem intra terminum unius diei a receptione dicti extractus correctores absque ullo præmio faciant.

Notariorum eorumdem decedentium scripturas.

§.68. Eorumdem Notariorum Capitolii in posterum decedentium, & etiam defunctorum hæredes, & quicumque alii eorum scripturas detinentes, intra quindecim dies ab obitu ipsorum Notariorum, & publicationis præsentium respective computandos, dictas scripturas, & nomen Notarii, cujus fuerint, sub pœna amissionis dictarum scripturarum, & illarum emolumentorum, Secretario Conservatorum denuncient, & præfatus Secretarius librum teneat, in quo denunciationes hujusmodi scribat.

Rogitus ad referendum prohibitione.

§.69. Nullus ex Notariis etiam Cameralibus, & Auditoris Cameræ, nec eorum Substituti de instrumentis, quæ extra judicium fient ad referendum alteri Notario, seu Connotario, se rogare possint, sed Notarii principales per se ipsos, & eorum Substituti pro ipsis Notariis, in quorum officiis commorantur, de instrumentis se rogent, non autem ad alteri referendum.

Plurium Notariatum retentione damnata.

§.70. Nec possint Notarii omnium Curiarum supradictarum in futurum obtinere plura officia Notariatus in diversis Tribunalibus, sed officia Notariatus hujusmodi inter se incompatibilia censeantur.

Et procuratione.

§.71. Et tam ipsi Notarii, quam eorum Substituti, non possint esse Procuratores

tores in Curia, in qua Notarii ſunt, & officium Subſtituti exercent.

Conſulum artium ſtatutis.

§.72. Conſules artium quarumcumque obſervent eorum ſtatuta legitime approbata, ac uſu recepta.

Juriſdictioneque.

§.73. Nec reaſſumant cauſas, præſertim mercedum, & miſerabilium perſonarum coram majoribus Magiſtratibus introductas.

Notariorum Artis taxa.

§.74. Et illorum Notarii taxam eis per dicta ſtatuta præſcriptam, & ubi aliqui ipſorum nullam habuerint minorem taxam, aliorum, qui illam habuerint, ſequantur, & ſecundum illam exigant.

Aſſeſſorumque eorundē.

§.75. Aſſeſſores autem dictorum Conſulum, ac aliorum officialium Curiæ Capitolii ſalarium non habentes, caveant ne in cauſis minimis, videlicet a quinque ſcutis infra quicquam pro eorum voto, & conſilio, & in aliis non ultra ſportulas dictis ſtatutis taxatas percipiant.

Judicis Turris Nonæ juriſdictione.

§.76. Judex Turris Nonæ non ſe intromittat in cauſis a decem ſcutis ſupra, nec in criminalibus, niſi levibus & minimis.

Notariorum ipſius taxa.

§.77. Ejuſque Notarius obſervet tabulam Notariorum Curiæ de Sabellis, cujus Notariatus officium per obitum illud nunc obtinentis extinctum ſit, & ſuppreſſum eſſe cenſeatur, prout in eventum prædictum illud ex nunc prout ex tunc ſupprimimus.

CurſorumPapæ taxa pro citationibus &c.

§.78. Curſores noſtri pro qualibet citatione, inhibitione, vel quavis alia intimatione cujuslibet actus judiciarii non exigant ultra bolen. duos, niſi forſitan executio citationis, vel alterius actus judiciarii hujuſmodi facienda eſſet in loco ſatis diſtante a Tribunalibus Urbis, quo caſu exigere poſſint bolendinos quatuor, & non ultra, & loca intelligantur eſſe diſtantia, ſi executio ſit facienda in regione Tranſtyberim, Montium, Trivii, & prope Eccleſiam beatæ Mariæ de Populo, & ſi extra mænia Urbis, in illius tamen ſuburbiis non ultra carlenum unum. Pro citatione vero, inhibitione, vel intimatione ſimili contra Epiſcopos & Prælatos, ac alias perſonas qualificatas, & Procuratorem Fiſci facienda, non ultra bolendinos quinque. Pro ſubhaſtatione quorumcumque pignorum, tam mobilium, quam immobilium exigant ſimiliter, prout hactenus exigere conſueverunt. Nec aliquis ipſorum, pro ea intimatione, in qua parti intimatur mandatum procuræ eſſe in actis productum, vel procuratoris in cauſa eſſe revocatos, ultra julium unum percipere audeat. Minus officium ipſorum cuiquam impartiri doloſe recuſent, ſeu differant. Nec etiam ſub prætextu modicæ mercedis, vel ob id quod majorem habere vellent. Et quia de cetero in cauſis tot commiſſiones, quot hactenus fieri conſuevit, pro reformatione Signaturæ noſtræ de proximo publicanda fieri prohibemus, pro prima commiſſione, per quam ſcilicet cauſa coram aliquo judice introducitur, exigant bolendinos quinquaginta, pro aliis vero, ſi quæ in cauſa ſupervenerint, carlenos duos Cancellariæ. In reliquis autem obſervent in omnibus, & per omnia normam eis a Concilio Lateranen. traditam, nec præmiſſis in aliquo contravenire præſumant, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis officiorum eo ipſo incurrenda.

Mandatariorum taxa pro citationibus &c.

§.79. Mandatarii quarumcumque Curiarum non exigant ultra bolendin. unum pro citatione, niſi ſit citatio facienda in longinquis locis ab eorum Curiis, quo caſu exigant duos, & non ultra. Illud idem faciant in intimatione cujuslibet ſequeſtri, monitorii, inhibitionis, decreti, & cujuſcumque actus judiciarii, exceptis citationibus faciendis contra Fiſcum, pro quibus exigere poſſint bolendinos tres. Pro ſubhaſtatione, & deliberatione pignorum, ſive rerum, & bonorum mobilium, & immobilium, uſque ad ſummam trium ſcutorum, bolendinum unum pro quolibet ſcuto, ab inde ſupra bolendinos duos pro quolibet ſcuto, ita tamen quod ultra unum ſcutum non exigant pro quacumque ſumma, etiam quod res ſubhaſtatæ, & deliberatæ ad magnam ſummam aſcendant.

Barigelli, & Executorum taxa.

§.80. Barigellus, & executores quarumcumque Curiarum, ac cuſtodes carcerum, obſervent in omnibus, & per omnia tabulam noviſſime a Camerario noſtro editam ſub pœnis in ea contentis.

Eorundem poteſtate circa fraudes Artificum.

§.81. Idemque Barigellus, & ceteri executores contra committentes fraudes, quas inventiones vocant, eo modo ut extraordinarii, & alii Curiæ Capitolii, & Conſervatorum executores faciunt, ad executionem procedere poſſint, dummodo in fraude deprehenſos ad ipſos Conſervatores deferant, & deducant, habeantque partem pœnarum hujuſmodi inventionum, prout, & dicti Extraordinarii. Nec eorum quiſpiam, qui executionem non fecerit, prætextu quod facta fuerit executio ab eo executore, a quo fieri non poterat, vel in loco, in quo certus executor deputatus erat, aliquid prorſus a partibus, contra quas executio facta fuerit, ſub pœna furti, exigere audeat.

Pœnarum inflictione in Notarios, Cōſules, Aſſeſſores &c. præmiſſis contravenientes.

§.82. Si quis vero ex Notariis, & Conſulibus, ac illorum Aſſeſſoribus, aliquid contra præmiſſa eos reſpective concernentia, in quibus ſpecialiter pœna adjecta non ſit, admiſerint, præter excommunicationis ſententiam, quam ipſo facto incurrere volumus, etiam pecuniariis, & corporalibus pœnis quoad Notarios, & Mandatarios Curiarum præfatarum ipſorum Judicum, & quoad Conſules, & illorum Notarios, & Aſſeſſores, Conſervatorum arbitrio efficiantur.

A pauperibus quicquam exigi prohibetur.

§.83. Et nihilominus omnes, & ſinguli ſupradicti in hac noſtra Conſtitutione comprehenſi, ſciant, & ſane intelligant, id quod ſibi in quibuſvis caſibus accipere conceſſum extitit, ad pauperes, & impotentes nullo modo extendi, a quibus aliquid prorſus accipi poſſe ſub pœnis ſuperius reſpective expreſſis, omnino prohibemus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§.84. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, legibus; ac Urbis, & Rom. Curiæ præfatarum ſtatutis, etiam

etiam juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, stylis, & consuetudinibus, quos, & quas per præsentes improbamus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, officiis, & illorum officialibus supradictis per quoscumque Rom. Pont. Prædecessores nostros, ac etiam per Nos contra præmissa, vel aliquod præmissorum forsan hactenus concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus inserti forent, pro plene, & sufficienter expressis habentes, quoad præmissa dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sanctionis, statuti, ordinationis, voluntatis, prohibitionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

D. P. An.III. 31. Junii. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, secundo Kal. Julii, Pont. nostri Anno III.

Papæ subscr. ✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur Cardinalium subscriptiones, & publicatio.

LXIX.

Reformatio Referendariorum Signaturæ Justitiæ Romani Pontificis, & ordinationes a Judicibus Romanæ Curiæ observandæ.

Referendariorum hujusmodi privilegia, vide in Const. XXVIII. Pauli III. Debita *Tom. IV. Par. I. fol.* 174.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus reformationis. CUM nuper Nos generali officiorum, & Tribunalium Romanæ Curiæ pro abusibus extirpandis, ac universali in ea litigantium commoditate, reformationi intenderimus, & providerimus, cupientes eorumdem litigantium indemnitati in totum consulere, ac ut celerius lites terminentur, providere, valde opportunum, immo necessarium esse censuimus, etiam Signaturam Justitiæ, a qua plerumque hi, qui lites in longum protrahere, aliosque diutius, & gravioribus impensis defatigare quærunt. cavillationibus, & versutiis diversa rescripta, aut superflua, aut dilationem inducentia extorqueant, reformare. Idcirco pro illius reformatione, visis, & etiam mature discussis, nonnullis per dilectos filios Referendarios nostros adnotatis, & coram Nobis etiam in præsentia nonnullorum ex venerabilibus fratribus S.R.E. Cardinalibus propositis, de eorumdem, ac ceterorum fratrum nostrorum consilio, hac in perpetuum valitura Constitutione sancimus.

§.1. Quod nullus ex dictis Referendariis propositas, & rejectas in Signatura Justitiæ commissiones, in Signatura Gratiæ coram Nobis proponere audeat, nisi talis sit materia, quæ scientiam nostram requirat, aut quæ per Signaturam Justitiæ ad eamdem Signaturam Gratiæ remissa fuerit. De Commissionibus rejectis in Signatura Justitiæ.

§.2. Nec in antiquis ac arduis materiis, in quibus plures hinc inde expeditæ fuerint commissiones, & in avocatoriis a prioribus judicibus, & quovis modo præjudicialibus manum apponere, nisi prius citata coram eo parte interesse habente. A vocatoriis, & aliis præjudicialibus.

§.3. Et cum agitur de revocatione, aut moderatione alicujus præinsertæ, similiter manum non apponat, nisi in præinserta appositum sit nomen Referendarii, qui illi manum apposuit, ut rationem reddere, & eam justificare possit. Nec etiam reformatio sive moderatio ejusdem præinsertæ ab habente Signaturam Justitiæ, nisi nomen Referendarii, ut præmittitur, in ipsa præinserta appositum fuerit, aliquo modo signetur. Præinsertarũ reformatoriis.

§.4. Minus in commissionibus appellationum ab interlocutoriis, nisi expresso relevanti gravamine. Nec cum appellatur a definitiva cum clausula, aut vim definitivæ habente, nisi res adeo exprimatur, ut videat Referendarius, an tale sit gravamen, quod per definitivam reparari non possit, Et si in commissione apposita fuerit clausula, cum toto negotio principali, tunc addatur, justificato tamen dicto gravamine. Appellationum commissionibus.

§.5. Abstineant ulterius Referendarii ab appositione manuum in commissionibus nullitatum, & attentatorum, nisi exprimantur nullitates ex defectu jurisdictionis, citationis, vel mandati, & ipsa attentata. Et pariter in illis, in quibus narratur, pronunciatum fuisse prout in cedula. Nullitatumque & attentatorum &c.

§.6. Nec etiam manum apponant in commissionibus prorogationis fatalium, nisi in quibus prima vice ipsa prorogatio petitur, illas vero commissiones, in quibus pro ulteriori prorogatione supplicatur, in Signatura nostra Gratiæ proponant. Prorogationis fatalium.

§.7. Causæ criminales, & matrimoniales non inferioribus Episcopis, & in terris Ecclesiæ, causæ criminales clericorum in sacris constitutorum Ordinario, reliquorum vero clericorum, & laicorum, locorum Gubernatoribus committantur. Criminalibus, & matrimonialibus.

§.8. Et ut lites quanto citius fieri possit, ac minori partium dispendio expediantur, decernimus, quod quilibet Judex, cui causæ restitutionis in integrum, nullitatis, & attentatorum, de cetero committentur, possit absque speciali commissione præfigere terminum ad docendum de causis restitutionis, ac de ipsius nullitatibus, seu attentatis, & eo lapso, & non docto, ad negocii principalis expeditionem procedere. Reformatio in causis restit. in integ. nullitatis, & attentatorum.

§.9. Similiter quilibet Judex in quibuslibet causis coram eo introductis, & introducendis, & etiam Auditor Rotæ, in causis extra Rotam commissis, possint omnes terminos Terminorumque reiteratione.

minos substantiales in vim commissionis a fel. rec. Innocentio Papa VII. Prædecessore nostro, quam ad omnes Judices, & etiam Auditores in causis præmissis tenore præsentium extendimus, absque alia speciali commissione reiterare.

Expensarumque taxatione

§. 10. Quodque ab excessiva taxatione expensarum, semel tantum appellatio committatur, & duæ sententiæ habeant vim trium.

Causis quoque discussionum.

§. 11. Causæ discussionum inter creditores, & heredes defuncti, seu alterius debitoris, de cujus bonis inter ipsos creditores agitur intra tres menses, quoad absentes vero citra montes intra sex menses, ultra autem intra novem expediantur, & nullo modo nisi ex magna causa, & per Signaturam nostram Gratiæ instantia prædicta prorogetur.

Aditione hæredit. & confectione inventarii.

§. 12. Et a die obitus debitoris intra duos menses hæredes præsentes, absentes autem citra montes intra quatuor, ultra vero montes intra sex inventarium conficere, & an velint hæreditatem adire, deliberare teneantur.

Discessionum causis pendentibus, credita liquida executioni mandentur.

§. 13. Et interim Judices, coram quibus causas discussionis hujusmodi pendere contigerit, bona ipsius debitoris defuncti, vel decoctoris debitoris creditoribus habentibus credita eorum liquida interim recepta idonea cautione de restituendo habentibus priora, & potiora, & contribuendo habentibus æqualia jura consignari mandent, & faciant.

Decretum irritans.

§. 14. Si quis autem Constitutioni nostræ hujusmodi in aliquo contravenerit, indignationis nostræ, ac alias arbitrii nostri pœnas eo ipso incurrat. Et nihilominus commissiones contra tenorem præsentium signatæ, nullius sint roboris, vel momenti, ac per præoccupationem extortæ censeantur, illisq. Judices, quibus eas præsentari contigerit, minime parere teneantur. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ sanctionis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem &c.

D.P. An. III. 31. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Kalend. Julii, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur subscriptiones Cardinalium, & Publicatio.

Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

Declaratio dictæ Reformationis circa prorogationes fatalium.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causa hujus declarationis.

Cum nuper nostris literis, quæ super reformatione Signaturæ edidimus, inter cetera caveatur, quod prorogationes fatalium non nisi semel a Signatura Justitiæ concedi possent, sperantes infra prima, vel saltem secunda fatalia, causas decidi, & terminari posse. Cumque, ut accepimus, tam propter causarum multitudinem, quam etiam propter illorum implicitatem, sit quodammodo impossibile id fieri, & propter eandem causarum multitudinem, contingere posse, Signaturam nostram quandoque totam impediri in prorogationibus prædictis.

Declaratio quod Signatura Justitiæ concedat prorogationes fatalium juxta ejus solitum non obstante præmissa reformatione.

§. 1. Igitur cupientes non solum publicæ utilitati, sed etiam commoditati salubriter providere, Motu simili decernimus, statuimus, & ordinamus, eorumdem fatalium prorogationem in quibusvis causis a nostra Signatura Justitiæ, prout ante dictarum nostrarum literarum editionem fieri consuevit, concedi. Et quatenus post emanatas a Nobis literas super reformatione Signaturæ Justitiæ usque in diem publicationis præsentis nostri Motus proprii, instantia, seu fatalia alicujus causæ lapsa fuerint defectu prorogationum, partes litigantes læsas adversus peremptorium instantiæ, ac fatalium hujusmodi in integrum arbitrio dilecti filii nostri Ludovici tit. S. Cyriaci in Thermis Presbyteri Cardinalis Simonetæ nuncupati, dictæ Signaturæ Præsidentis restitui posse, & indulgeri, & taliter concessas, & indultas suæ firmitatis robur obtinere, perinde ac si dictæ nostræ literæ talem clausulam non habuissent, illis aliter in suo robore permansuris; Et sic per quoscumque Judices, &c. sublata, &c. irritum quoque &c.

Derogatio contrariorum

§. 2. Præmissis, ceterisque in contrarium facien. non obstan. quibuscumque.

Declaratio de prorogationibus.

§. 3. Volumus tamen, quod in secunda, sive ulteriori prorogatione, & restitutione conceden. per dictum Ludovicum Cardinalem adhibeatur diligentia, ut ex causa, & non aliter, tales prorogationes concedantur, super quo ejus conscientiam oneramus.

Sola signatura sufficit.

§. 4. Ad quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & sumptus illius impressi ubique fidem faciat in judicio, & extra, attento quod in Urbe.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio I.

LXX.

Confirmatio Militiæ Ordinis S. Stephani, a Cosmo Medices Florentiæ, & Senarum Duce, de licentia hujus Pontificis nuper institutæ, sub Regula S. Benedicti, cum exemptionum, & indultorum concessione.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

HIs, quæ pro Religionis propagatione, & Fidei Catholicæ defensione, ac animarum salute, provide facta esse noscuntur, ut firma perpetuo, & illibata persistant, libenter Apostolici muniminis robur adiicimus, ac illa de novo concedimus, & desuper disponimus, prout Catholicorum Principum Nobis, & Apostolicæ Sedi devotorum pia vota exposcunt, & id in Domino conspicimus salubriter expedire.

Cosmus Medices Floren. & Senarum Dux licentiam a Pontifice obtinuit instituendi aliquã Militiam, ut hic.

§.1. Dudum siquidem pro parte dilecti filii Nobilis viri Cosmi Med. Florentiæ, & Senarum Ducis Nobis exposito, quod ipse ad Dei laudem, & gloriam, ac fidei Catholicæ defensionem, Marisque Mediterranei ab infidelibus tuitionem, ac posteritatis suæ decus, & honorem, cupiebat unam Militiam sub certo approbato Ordine per eum eligendo cum dote competenti ex suis propriis bonis assignanda, pro uno Magistro, ceteroque Militum numero, ad aliarum in Hispaniis, vel alibi rite institutarum Militiarum instar, in ejus Dominio erigere, & instituere, si sibi ad id nostra, & Sedis prædictæ licentia suffragaretur. Nos præfato Cosmo Duci, ut ad Dei honorem, & gloriam, aliosque effectus præmissos in dicto dominio, & loco, ac æde sacra sibi benevisis, unam Militiam sub regula S. Benedicti, vel alterius approbati Ordinis, ac sub invocatione, & cum insigniis, de quibus sibi videretur, decentibus, postea privilegiis, facultatibus, & indultis, a Nobis, & dicta Sede decorandam, cum dote convenienti per eumdem Cosmum Ducem arbitrio suo, ut præfertur, assignanda, pro uno Magistro, qui videlicet ipse Cosmus, quoad viveret, & deinde pro tempore existens Florentiæ Dux esse deberet, & certo Militum per ipsum Magistrum pro tempore existentem, tam a primæva erectione hujusmodi, quam ex tunc deinceps perpetuo instituendorum, ac habitu regulari donandorum, & ad regularem Ordinis hujusmodi professionem admittendorum numero, sub ejusdem Magistri obedientia, ac cum pactis, capitulis, conditionibus, & stabilimentis, per dictum Cosmum Ducem edendis, & per Nos & dictam Sedem postmodum approbandis, ad aliarum Militiarum prædictarum instar, sine tamen alicujus præjudicio erigere, & instituere, ac pro Militiæ, Militumque præfatorum salubri directione, quæcumque ordinationes, & statuta per Nos, ut præfertur, confirmanda, concedere posset, licentiam & facultatem per alias nostras in forma Brevis literas concessimus.

Erexitque Militiam S. Stephani sub regula S. Bened. & condecentes proventus assignavit.

§.2. Cum autem, sicut accepimus, idem Cosmus Dux Omnipotentem Deum, ut Christianum decet Principem, honorare, proximo prodesse, vitamque beatam promereri desiderans, in immensæ Majestatis Divinæ, ac Gloriosissimæ Dei Genitricis, semperque Virginis Mariæ, totiusque cœlestis Curiæ gloriam, & honorem, earumdem literarum vigore, unam sub invocatione, & protectione Beati Stephani Militiam Militum S. Stephani nuncupandam, sub regula ejusdem S. Benedicti erexerit, & instituerit, illique nonnullos fructus, redditus, & proventus, ac bona pro ejus dote assignaverit, volueritque, quod ejus Milites præfati in sua receptione, charitatem, castitatem conjugalem, & obedientiam expresse profiterentur.

Charitatemque, & conjugalem castitatem, ac obedientiam Milites expresse profiteri jussit

§.3. Charitatem nempe, cui tamquam solidæ basi militia ipsa inniteretur, honorem Dei rebus universis præponendo, sacræ Scripturæ præceptis parendo, Sedis prædictæ mandata servando, pro Fide Catholica pugnando, justitiam colendo, pauperibus subveniendo, captivos ab infidelibus vinculis recuperando, & finaliter sese ultroneos cuicumque periculo pro Christianæ Religionis defensione, & pro ejus augumento non solum facultates, sed propriam vitam exponendo, Castitatem vero, sive pudicitiam, nullam aliam fœminam præter propriam uxorem carnaliter cognoscendo. Obedientiam autem in omnibus sibi per Magistrum, vel ejus Locumtenentem, aliosve Militiæ superiores, juxta illius ordinationes, & statuta injunctis, bono, & hilari animo diligenter sequendis.

Statutã quoque super hujusmodi regula condidit.

§.4. Ac pro salutari Militiæ, Militumque prædictorum regimine, & perpetuitate, quamplura Canones, & Statuta, ac ordinationes super ipsorum Militum regula, super Militiæ statutis, & constitutionibus, super Militum officio, ac professione, super pena transgressoribus regulæ, statutorumque infligenda, super modo Milites ad professionem recipiendi, illorum habitu, Ecclesia, & cultu divino, Hospitalitate, communi thesauro, Capitulo generali, Magno Magistro, officiis, & dignitatibus Militiæ, Militum officio, exercitio, & commendis, contractibus, & locationibus, necnon prohibitionibus, & pœnis, ac super aliis provisionibus, rebusque ad divini nominis cultum, Militiæ decus, Religionis augmentum, & animarum salutem facientibus ediderit, atque sanciverit, prout in illis, variisque capitulis desuper Italico sermone in uno quinterno distincte conscriptis, ac de nostro mandato per dilectum filium nostrum Joannem Baptistam tit. S. Clementis Presbyterum Cardinalem Cicada nuncupatum diligenter examinatis, ac perlectis, & emendatis, ac per Nos manu propria subscriptis plenius continetur.

Hic autem Pontifex erectionem hujus Militiæ, ac statuta confirmat.

§.5. Nos præfati Cosmi Ducis pium, & laudabile institutum, utpote Fidei Catholicæ exaltationem, & alia pia opera concernens,

nens, plurimum in Domino collaudantes, necnon erectionis, institutionis, statutorum, canonum, ordinationum, & capitulorum, ac super illis confecti quinterni prædictorum, & inde secutorum, veriores tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, ac ipsum Cosmum Ducem, quem speciali dilectione prosequimur, in hoc suo laudabili Militiæ Christianæ promovendæ proposito confovere, ac specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, Motu proprio, non ad ipsius Cosmi Ducis, vel alterius pro eo Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, erectionem, institutionem, assignationem, aliaque omnia, & singula, canones, statuta, ordinationes, & capitula prædicta, ac prout illa concernunt, cetera in prædicto quinterno contenta, & inde secuta quæcumque, Apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa scientia confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, necnon omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Et ipsumCosmum, ac aliū pro tempore Ducem Floren. Magnum Magistrum ipsius Militiæ creat, cum facultate, & privilegiis quibus aliarum Militiarum Magistri inter Milites utuntur.

§.6. Et nihilominus potiori pro cautela Militiam prædictam eisdem modo, & forma, quibus per ipsum Cosmum Ducem erecta, & instituta est, de novo ex simili scientia eadem auctoritate perpetuo erigimus, & instituimus, illique sic erectæ, omnia, & singula, fructus, & alia mobilia, & immobilia, res, & bona illi per eundem Cosmum Ducem hactenus concessa, & deinceps tam per eum, quam alios quoscumque licite concedenda, etiam perpetuo applicamus, & appropriamus, necnon canones, statuta, ordinationes, & capitula prædicta de novo statuimus, & ordinamus. Ac eundem Cosmum, & pro tempore existentem Florentiæ Ducem in Magnum Magistrum ejusdem Militiæ, cum honoribus, oneribus, prærogativis, & facultatibus, quibus alii aliarum Militiarum dicta auctoritate confirmatarum Magistri inter suos Milites quomodolibet utuntur, fruuntur, & gaudent, similiter perpetuo constituimus, & deputamus. Illique prædicta immutandi, & reformandi, ac alia quæcumque ordinationes, & statuta ad ejusdem Militiæ directionem facientia licita, & honesta, ac sacris canonibus minime contraria, quoties sibi videbitur, condendi facultatem concedimus. Ac præmissa omnia, & singula valida, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & per Milites fratres, & alias ejusdem Militiæ personas, aliosque quomodolibet inviolabiliter observari debere. Ac eosdem Milites, & religiosos ab illis nullatenus resilire posse, sed ad illorum observationem teneri, & efficaciter obligatos fore, censurisque, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis ad id compelli posse.

Decretum irritans.

§.7. Et sic per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere. Ac si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executorum istius Constitutionis deputatio & facultates.

§.8. Quocirca venerabili fratri nostro Episcopo Amerin., & dilectis filiis Vicariis venerabilium fratrum nostrorum Florentiæ & Pisan. Archiepiscoporum spiritualibus generalibus Motu simili per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dicti Cosmi, & pro tempore existentis Florentiæ Ducis fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari. Ac Cosmum, & pro tempore existentem Florentiæ Ducem, necnon Milites præfatos, ac singulos alios quos ipsæ literæ concernunt, & concernent in futurum, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo. Necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne judices a Sede præfata deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus non tribus dietis in Concilio generali edita, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quarumcumque aliarum etiam Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani Militiarum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, ac dilectis filiis illarum Magistris, conventibus, & fratribus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, & scientia similibus, ac consistorialiter, etiam per viam contractus, ac universæ legis, & ad Imperatorum, Regum, aut aliorum Principum instantiam, ac aliis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus ōnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad

bo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quaevis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma adhoc servanda foret, tenores hujusmodi praesentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Sanctio poenalis. Nulli ergo &c.

D. P. An.III. 1. Februarii. Datum Romae apud Sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Kal. Februarii, Pont. nostri Anno III.

Sequitur concessio privilegiorum dictae Militiae.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei

Ad perpetuam rei memoriam

Exordium. ALtitudo divinae providentiae nullis praescripta limitibus, nullisque terminis comprehensa coelestia pariter, & terrestria inscrutabili ratione disponit, & mortalium mentes ad ea, per quae benevolentia, & ferventi devotione Catholicorum Principum ad id tendentium, & quam in Nos, & Romanam gerere comprobantur Ecclesiam mediante, personarum quarumlibet sub regulari observantia degentium optata salus undique proveniat animarum, divinusque cultus suscipiat incrementa, incitat. Unde Nos, quibus meritis licet imparibus, universalis Ecclesiae regimen eadem est providentia creditum, juxta Sedis Apostolicae officium, pro eorum meritis dexteram in eos liberalitatis nostrae extendere censemus, quo ipsi in perseverantia laudabilium operum ferventius animentur, quorum exemplo provocati, ad similia facilius inducantur.

Exemptio a jurisdictione Ordinariorũ. *Tu ad hoc vide moderationem Concil. Trid. Sess. 24 cap. 11. & 14.* §.1. Hinc est, quod Nos dilectos filios nobilem virum Cosmum Medices Florentiae, & Senarum Ducem, Magnum Magistrum Militiae S. Stephani sub regula S. Benedicti, & Conventum ejusdem Militiae in Ducatu Florentiae per eumdem Cosmum Ducem de licentia nostra institutae, specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes eosdem, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum praesentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio non ad eorum, vel alicujus pro eis Nobis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate omnes, & singulos ipsius Militiae Milites, Priorem, ceterosque ministros Ecclesiae dicti Conventus, & alias personas etiam in sacris, & Presbyteratus ordinibus constitutas, etiam quaecumque, quotcumque, & qualiacumque, cum cura, & sine cura beneficia Ecclesiastica obtinentes, eorumque beneficia, commendas, res, & bona quaecumque ab omni jurisdictione, superioritate, visitatione, dominio, & potestate quorumvis Archiepiscoporum, Episcoporum, aliorumque locorum Ordinariorum Apostolica auctoritate tenore praesentium ex certa scientia perpetuo eximimus, & totaliter liberamus, aliosque dicto Cosmo Duci, & Magno Magistro in spiritualibus, & temporalibus, eis modo, & forma, quibus in ipsius Militiae statutis, & ordinationibus continetur, immediate subiicimus, & supponimus, ita quod ipsi locorum Ordinarii nullam in eos jurisdictionem, superioritatem, dominium, vel potestatem, etiam ratione cujuscumque contractus, delicti, vel alterius rei, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipsa consistat, exercere valeant, sed Milites, Prior, & aliae personae hujusmodi de justitia coram solo Magno Magistro praedicto, vel ejus deputato respondere debeant. Decernentes quoscumque processus contra illos, vel eorum aliquem, tam per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, seu quosvis alios, quam Magistrum, vel ejus deputatum praedictos, pro tempore factos, & quaslibet etiam excommunicationis, vel suspensionis, aliasque sententias promulgatas nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore.

§.2. Ac singulis Militibus coniugatis, etiam bigamis aliisque Presbyteris, ut singulas pensiones annuas usque ad summam ducentorum ducatorum auri de Camera super quorumvis Cathedralium, etiam Metropolitan., & aliarum Ecclesiarum, Monasteriorum, Prioratuum, Canonicatuum, & Praebendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, saecularium, & quorumvis Ordinum Regularium, fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis alias sibi canonice reservandas accumulative, cum quibusvis aliis pensionibus annuis, quas illos ex quovis alio privilegio Apostolico pro tempore percipere contigerit, & continget, ad vitam percipere, exigere, & levare, ac in suos usus, & utilitatem convertere, illasque ad aliquam expeditionem contra infideles accedendo, aut in ea existendo, in toto, vel parte, simul, vel successive, quando sibi videbitur, etiam in mortis articulo, in cujusvis personae in dignitate Ecclesiastica constitutae, aut Canonici Cathedralis Ecclesiae, & in dictae Militiae Militum manibus, etiam quaecumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentium, & expectantium favorem, absque aliquo possessorum beneficiorum hujusmodi habendo consensu, transferre, in omnibus, & per omnia Facultas retinendi & transferendi pensiones usque ad duc. 200.

omnia perinde prout Militibus Sancti Pauli, & Piis nuncupatis, per Sedem Apostolicam indultum extitit, etiam citra Cruciatæ obligationem.

Privilegium disponendi de quoquo modo acquisitis.

§. 3. Necnon tam illis, quam ceteris omnibus Militibus, ac Priori, & Ministris, etiam Presbyteris, & beneficiatis ejusdem Militiæ, ut de quibuscumque, tam stabilibus, quam mobilibus bonis, pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus preciosis, aliisque rebus cujuscumque qualitatis, & quantitatis, ac valoris existant, per eos etiam ratione beneficiorum Ecclesiasticorum quorumlibet per eos obtentorum, ac alias undecumque, & quomodolibet acquisitis, & ad illos quovis modo spectantibus, dummodo quintam illorum partem Conventui prædicto relinquant, inter quoscumque consanguineos, filios etiam spurios, & alios illegitimos, aliasque quantumvis incapaces personas testari, ac alias etiam per codicillos, donatione inter vivos, causa mortis, & alia quacumque via, prout sibi videbitur, disponere, ac illa in pias, & non pias, alias tamen licitas causas erogare.

Presbyt. Milit. beneficium unum habere possint ut hic.

§. 4. Ac priori Ecclesiæ dicti Conventus pro tempore existenti, ut quoties sibi placuerit, Missam, ac alia Divina officia in prædicta, aliisque dictæ Militiæ Ecclesiis in habitu Pontificali, cum mithra, & baculo pastorali celebrare, ac post Missam, dummodo ibi non sit præsens aliquis catholicus Antistes, vel de illius consensu, ibidem benedictionem Christi populo impartiri, & tam ille, quam singuli Presbyteri Milites ejusdem Militiæ unum curatum beneficium Ecclesiasticum a dicta Militia dependens, seu illi unitum, aut incorporatum, etiam si Parochialis Ecclesia, vel ejus perpetua vicaria fuerit, si ad hoc sufficientes, & idonei fuerint, & beneficium hujusmodi alias sibi canonice conferatur, recipere, & retinere, libere, & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis, de speciali dono gratiæ dispensamus, sibique pariter indulgemus.

Milites ob inobservantiam Reg. quando peccent.

§. 5. Et insuper quod nullus ex Magistro, & Militibus pro tempore existentibus, aliisque personis dictæ Militiæ propter ejus regulam, statuta, & capitula, nunc, & pro tempore edita non observata, vel minus rite adimpleta, in peccatum mortale incidat, præterquam inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & ab ipsa religione rebellionem, & alios casus peccatum hujusmodi ex divinis præceptis, sacrisque Canonibus generantes.

Exemptio eorumdem a solutione decimarum, & aliorum onerum.

§. 6. Quod Religionis, & Militiæ hujusmodi bona, possessiones, & fructus, redditus, & proventus quæcumque, tam per Magnum Magistrum commendis, aliisque beneficiis, & officiis dictæ Militiæ, in illorum institutione, quam deinceps illis, dictoque Conventui, & ejus personis quomodolibet assignanda, concedenda, & applicanda, sub quibusvis decimis, subsidiis, aliisque ordinariis, & extraordinariis oneribus, per Nos, & Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam ex quavis causa quantumvis necessaria, etiam pro Cruciata Sancta, & defensione contra infideles nullatenus comprehendantur, neque ad illorum, annatarumque, seu illarum dimidiam fructuum, reddituum, & proventuum beneficiorum, & in illorum provisionibus faciendam solutionem teneantur, sed ab illis excepta sint, & esse censeantur, nisi ea, quæ hactenus oneribus hujusmodi fuerint, & de præsenti sunt obnoxia.

Pensiones super benef. Milit. imponi nō possint, nisi pro personis dictæ Militiæ.

§. 7. Et quod nulla pensio annua super alicujus commendæ, vel alterius beneficii Militiæ hujusmodi fructibus ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quavis probabili causa, nisi in persona personæ dictæ Militiæ, etiam per ipsum Pontificem reservari, neque commendæ, & alia beneficia dictæ Militiæ pensionibus hujusmodi aliter quam, ut præfertur, onerari possint. Et si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris, vel momenti, nec titulares beneficiorum hujusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris Ecclesiasticis aliisque pœnis compelli possint, etiam statuimus, & ordinamus.

Indulg. plen. pro Militibus in expeditione contra infideles vel hæreticos decedentibus.

§. 8. Propterea, ut ipsi Milites Ecclesiæ Catholicæ, fideliumque defensionem contra infideles animo frequentiori, minorique perdendæ lucis humanæ, si æternam inde nanciscendam prospectant, metu suscipiant, de Omnipotentis Dei misericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis, & singulis Militibus, & aliis ejusdem Militiæ personis, qui in expeditione, tam maritima, quam terrestri, contra infideles, vel hæreticos nedum hostilibus armis, sed etiam aliquo quovis mortis genere, de peccatis suis corde contriti, & ore confessi, vel saltem statutis a jure temporibus confitendi propositum habentibus in virtute fidei Catholicæ decesserint.

Indulg. etiam plen. pro visitantibus die 2. Aug. Eccl. Conventus.

§. 9. Ac etiam Militibus, & personis præfatis, quam quibusvis aliis utriusque sexus, etiam vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, ut præfertur, qui Ecclesiam Conventus hujusmodi, quæ sub invocatione Sancti Stephani Papæ, & Martyris est consecranda, in singulo die festivitatis ejusdem Sancti Stephani Papæ & Martyris secunda Augusti, a primis Vesperis usque ad occasum Solis festivitatis hujusmodi annuatim devote visitaverint, ac pro pace inter Principes Christianos confovenda ter Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam recitaverint, plenariam omnium, & singulorum peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem.

Indulg. pro aliquid Militiæ donantibus.

§. 10. Qui vero de bonis sibi a Deo collatis unam ejusdem Militiæ commendam fundaverint, vel dotaverint, aut Conventui, & Militiæ prædictis ad ejus subventionem, & onerum illi incumbentium supportandorum faciliori supportatione aliquid juxta facultatum suarum modum, piamque intentionem donaverint, vel legave-

gaverint, eas omnes indulgentias, quas Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani benefactores consequuntur, sine illorum præjudicio misericorditer in Domino similiter perpetuo concedimus, & elargimur.

Clausulæ præservativæ.

§.11. Ac indulgentias, privilegia, exemptiones, statuta, & alia præmissa nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, vel intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari posse: neque sub quibusvis similium, vel dissimilium indulgentiarum, privilegiorum, exemptionum, statutorum, & aliarum gratiarum suspensionibus, revocationibus, limitationibus, aliisque contrariis dispositionibus a Nobis, & successoribus nostris, ac Sede prædicta quavis de causa quantumlibet justissima pro tempore emanatis, & emanandis comprehendi, sed semper ab illis excepta, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum statum restituta, & de novo concessa esse, & censeri.

Decretum irritans.

§.12. Et sic in præmissis per quoscumque judices, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Quocirca Venerabilibus nostris Muran. & Aretin. ac Pistorien. Episcopis, per Apostolica scripta, motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes nostras literas, & in eis contenta solemniter publicantes, dictisque Cosmo Duci, & Magno Magistro, ac Conventui in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac quos literæ ipsæ concernunt, & concernent in futurum, & eorum singulos illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque contra earumdem literarum tenorem quomodolibet indebite molestari, Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo, necnon legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.13. Non obstantibus fel. record. Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicandum evocetur, seu ne judices a Sede præfata deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant. Et de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, & aliis Apostolicis, ac provincialibus & synodalibus Conciliis editis, specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon dictæ Militiæ, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Volumus autem si alias visitantibus dictam Ecclesiam erigendam modo præmisso aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum aliud tempus nondum elapsum duratura, per Nos concessa fuerit, præsentes literæ, quo ad indulgentiam in eis contentam, nullius sint roboris, vel momenti. Quodque beneficia eisdem Militibus conferenda hujusmodi debitis propterea non fraudentur obsequiis, & animarum cura in eis, si qua illis immineat, nullatenus negligatur.

Sanctio pœnalis.

§.14. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

D. P. An.III. 7. Julii.

Datum Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Nonis Julii, Pontificatus nostri Anno III.

LXXI.

Decanus Collegii Auditorum Rotæ Romanæ, cum omnimoda præcedentia, spectat ad Auditorem tempore vacationis in Curia præsentem, aut ex causa publica absentem, & extra Curiam a Romano Pontifice destinatum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Dudum siquidem a fel. rec. Paulo IV. Prædecessore Nostro emanarunt literæ tenoris subsequentis. Paulus Episcopus servus servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam, &c. *Omittitur tenor, quia habes in ipsius Pauli IV. Const. VI.* Cum Venerabiles *Tom. IV. Par. I. fol.* 323.

Causæ hujus Constitutionis.

§.1. Nos considerantes, quod dilecti filii causarum Palatii Apost. Auditores ad causas audiendum, & jura reddendum constituti, personaliter in Rom. Curia residere debent, ac eorum in eadem Curia continua residentia id exigente, in assecutione dignitatum, aliis absentibus merito præferendi, & amplioribus privilegiis honorandi veniunt, ex præmissis, & diversis aliis causis animum nostrum moventibus: Ne in posterum Decanatus Collegii DD. Auditorum illius occurrente vacatione, in aliquem ex causarum Palatii Auditoribus tunc ex causis præmissis absentem, & propter absentiam suam, in injuriam aliorum ejusdem Palatii Auditorum tunc præsentium deveniat, aut super eodem Decanatu aliquæ controversiæ, seu dissensiones inter ipsos Auditores oriantur.

§.2. Li-

Diffinitio quod Decanatus Collegii Auditorum Rotæ Romanæ, spectet ad Auditorem tempore vacationis in Curia præsentem, aut ex causa publica absentem, & extra Curiam a Sũmo Pontifice destinatum.

§.2. Literas prædictas cum decretis, ac omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, ad Decanatum Collegii Auditorum hujusmodi, etiam adhoc, ut ejusmodi Decanatus, quem dilectus filius Julius Oradinus Electus Perusinus, locum unius ex causarum Palatii hujusmodi Auditoribus de mandato nostro tenens, tempore provisionis de persona sua, & illius præfectionis Ecclesiæ Perusinæ, tunc certo modo pastoris solatio destitutæ per Nos nuper Apostolica auctoritate factarum obtinebat, & exercebat, per provisionem, & præfectionem hujusmodi, non nisi ad dilectum filium Jo. Baptistam de Rubeis causarum Palatii hujusmodi Auditorem in dicta Curia officium Auditoratus causarum hujusmodi laudabiliter exercendo residentem, & alias de Republica benemeritum, ex nunc, & de cetero perpetuis futuris temporibus, occurrente vacatione, ad antiquiorem causarum Palatii hujusmodi Auditorem in dicta Curia residentem, aut ex causa publica absentem, & extra eandem Curiam per Rom. Pontific. destinatum devenire possit. Et Jo. Baptista, ac postquam dictus Decanatus ad eum devenerit, in dicta Curia præsens, aut ut præfertur, absens, & extra dictam Curiam destinatus Auditor antiquior præfatus, omnes alios Auditores, etiam antiquiores, semper in quibusvis sessionibus, disputationibus, votis, & aliis actibus, publicis, & privatis præcedat, nec per alios Auditores etiam antiquiores tunc absentes, etiam si postmodum incontinenti ad dictam Curiam se conferant, & in ea continuo resideant, super ipso Decanatu, aut illius sessionibus, vel aliis actibus, seu disputationibus ad eum pertinentibus impediri, aut molestari valeat, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine extendimus, & ampliamus.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ac stylo Palatii necnon Collegii Auditorum præfatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ dictus Prædecessor in dictis literis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§.4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ extensionis, & ampliationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis &c.

D. P. An. III. 27. Julii.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, sexto Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno III.

LXXII.

Revocatio Privilegiorum quibuscumque locis Piis, & aliis concessorum, dispensandi super irregularitatibus, impedimentisque matrimonialibus, &c.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

De commisso Nobis universalis Ecclesiæ regimine, ita Nos oportet esse solicitos, ut propensiore studio caveamus, ne illa, quæ hactenus multorum precibus, & instantiis pro animarum salute tam a Nobis, mentis hominum abusu in gravem cedant animarum jacturam, neve Christifideles cujusvis indulgentiæ, peccatorum remissionis, vel facultatis, aut privilegii obtentu, procliviores ad illicita in posterum perpetranda reddantur, ac nimia veniæ facilitas eis peccandi tribuat incentivum.

Hic Pontifex, & alii Prædecessores cõcesserunt Fabricæ S. Petri & Hospitali S. Spiritus, & aliis locis piis multa privilegia.

§.1. Sane cum Nos, auspice Christo, nuper ad generalem Tribunalium Almæ Urbis, Curiæque nostræ officiorum omnium debitam, ac salubrem reformationem certis tunc rationabilibus causis moti perrexerimus, ac quosdam, qui in illis diversimode præter mentem nostram committebantur abusus, per nostram providentiam removerimus, reformationem hujusmodi insequentes, in alios, etiam hominum status, non minores ab causas dirigere saluberrimum esse censemus. Attendentes igitur, quod licet alias Nos, ac diversi Romani Pontifices Prædecessores nostri, ut Christifideles præfati, ad charitativa, & pia opera exercenda promptiores redderentur, sicque illorum animarum saluti, necnon Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe manutentioni, & statui, ac hospitalis nostri S. Spiritus in Saxia de eadem Urbe, ac aliorum piorum locorum, & Confraternitatum commoditati, & pauperum, ac miserabilium, & aliarum personarum in eis pro tempore degentium sustentationi, ac opportunæ subventioni rite consuleretur, ac ex certis tunc expressis rationabilibus causis diversas indulgentias, peccatorum remissiones, concessiones, gratias, privilegia, facultates, etiam dispensandi super impedimentis matrimonialibus, vel aliis quibuscumque defectibus, & irregularitatibus, & absolvendi, indulta eisdem Fabricæ, & Hospitali, ac illorum Commissariis, Præceptori, & Ministris, concesserimus.

Quibus eorum ministri abutuntur.

§.2. Nihilominus, sicut non sine gravi mentis nostræ perturbatione nuper intelleximus, tam Basilicæ Fabricæ, quam Hospitalis, & aliorum locorum, & Confraternitatum Commissarii, & Ministri, hujusmodi indulgentiis, peccatorum remissionibus, concessionibus, gratiis, privilegiis, ac dispensandi, ut præmittitur, ac absolvendi, & aliis facultatibus, & indultis sibi concessis prædictis in grave illorum anima-

animarum periculum diversimode abutantur, ac circa illa, non mediocres committuntur errores, in scandalum plurimorum, ac divinæ majestatis offensam.

Hic ideo Pontifex generaliter ea revocat, non tamen quoad Fabricam relictiora legata.

§.3. Nos igitur debitam gregis Dominici curam habere, & ne tales abusus piorum mentes polluant, ac pie concessa, hominum malitia, animarum saluti detrimentum afferant, ut par est providere, quantum in Nobis est, scandalis obviare, & animarum saluti consulere volentes, necnon indulgentiarum, remissionum, concessionum, gratiarum, privilegiorum, facultatum, & indultorum Fabricæ, ac Hospitali, necnon aliis locis, & Confraternitatibus, ac Commissariis, Præceptori, & Ministris concessorum hujusmodi veriores tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad alicujus super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, omnia, & singula indulgentias etiam plenarias, ac peccatorum remissiones, necnon concessiones, privilegia, indulta, & facultates, etiam dispensandi, ut præmittitur, & absolvendi (non tamen relicta, & hæreditates etiam ad pias causas exequi faciendi, & illa, seu eorum partem dictæ Fabricæ juxta tenorem privilegiorum prædictorum applicandi, necnon Commissarios & debitores ipsius Fabricæ ad illi reddendum computa, & satisfaciendum de administratis, & debitis per eos, prout hactenus fieri consuevit, cogendi, & compellendi Fabricæ & Hospitali prædictis) necnon Monialium Spiritus Sancti Venetiarum, aliisque ejusdem S. Augustini, seu aliorum Ordinum, tam virorum quam Mulierum Monasteriis, ac Hospitalibus, Ecclesiis, Capellis, Altaribus, Confraternitatibus, Societatibus, & aliis Piis locis a dicto Hospitali S. Spiritus dependentibus, seu in ejus membrum, aut grangiam quavis, etiam Apostolica auctoritate erectis, ac illorum Præceptoribus, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, & Priorissis, Confratribus, seu illorum Conventibus, ac Commissariis, necnon Ministris, quoad Fabricam videlicet in Italia dumtaxat, quo vero ad Hospitalia, & Monasteria, Confraternitates, & Societates, ac alia loca hujusmodi, tam in Italia, quam alias ubivis locorum, ex quibusvis causis, & ad quorumvis etiam Principum quorumcumque instantiam, vel eorum intuitu, consideratione, vel contemplatione, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam si illa sub quibusvis revocationibus, alterationibus, vel limitationibus, similium vel dissimilium indulgentiarum, concessionum, gratiarum, privilegiorum, facultatum & indultorum, in toto, vel parte minime comprehenderentur, & quoties illa revocari contingeret, toties in pristinum statum restituta essent, & esse censerentur, irritanti etiam decreto desuper forsan adjecto, ac cum aliis quibusvis clausulis quomodolibet concessa, ac iteratis vicibus approbata, & innovata (præterquam quoad ea, in quibus jam suum sortita sunt effectum) Apostolica auctoritate, tenore præsentium, perpetuo revocamus, cassamus, annullamus, irritamus, & viribus vacuamus.

Prohibitio eis de cetero utendi.

§.4. Districtius inhibentes eisdem Præceptoribus, Abbatibus, Abbatissis, Conventibus, Confratribus, & Ministris cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis existentibus, ac etiam Archiepiscopali, Episcopali, aut alia majori dignitate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, indignationis, necnon excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne de cetero indulgentiis, concessionibus, gratiis, facultatibus, etiam dispensandi, ut præmittitur, & absolvendi privilegiis, & indultis prædictis uti, ac de illis se intromittere quoquomodo audeant, seu præsumant. Ac decernentes ex nunc irritum & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Cōtrariorum derogatio.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis forsan in contrarium, etiam Motu, & scientia similibus, etiam per Nos concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum omnium veriores tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat, vel quomodolibet differri, & de qua, cujusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Fides danda transumptis hujus Bullæ.

§.6. Ut autem præsentes literæ ad cunctorum notitiam deveniant, volumus, & mandamus illas in dictæ Basilicæ valvis, ac acie Campi Floræ affigi, ut hi, quos literæ concernunt, seu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quod ad ipsorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quo minus eos arctent, perinde ac si personaliter intimatæ forent, nullam possint excusationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cum non sit verisimile apud eos remanere incognitum, quod tam patenter extiterit publicatum.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P. An. III. die 19. Sept.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1562., 13. Kalend. Octobris, Pont. nostri Anno III.

Ordi-

LXXIII.

Ordinationes pro tempore Sedis Apostolicæ vacantis, circa electionem Summi Pontificis, & observantiam Conclavis. Declarationesque Jurisdictionum Collegii S. R. E. Cardinalium, Camerarii, & Clericorum Cameræ, Majoris Pœnitentiarii, Datarii, Præfectorum, & Prælatorum Signaturæ Gratiæ, & Justitiæ, & Custodum Conclavis.

Quoad electionem Papæ habes etiam sanctionem Greg.X. in cap.3. de Elect. in 6., & aliam Clem.V. in clem. 9. eodem tit. necnon Clem.VI. in Const.XV. Licet *Tom.III. Part.II.fol.*313., *Julii II. in Const.V.*Cum tam *Tom.III.Par.III.fol.*263. *& Pauli IV. Const. XXIII.* Cum secundum *Tom. IV. Part.I.fol.*347.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Electio Rom. Pont. quam mature fieri debet.

IN eligendis Ecclesiarum Prælatis, quibus & humana, & divina ministeria committuntur, quantam adhiberi curam oporteat, testantur Patrum nostrorum sacratissimæ Constitutiones, quas illi magna severitate de Episcoporum, & aliorum Prælatorum qualitate ediderunt, propterea quod a bonis bona omnia, videlicet charitas, vigilantia, ecclesiastica disciplina, denique animarum eis commissarum salus proficiscerentur, a malis vero contra, nonnisi mala, nempe avaritia, negligentia, fastus, & animarum periculum possit expectari. Quod si in quibuslibet Ecclesiarum Pastoribus tantopere providendum est, ne quis assumatur indignus, majorem certe, & perspicaciorem diligentiam in Romano Pontifice eligendo, qui ceteris Pastoribus est præfuturus, & totius Dominici gregis curam habiturus, oportet adhiberi.

Ideo Pontifices in rubr. citati providas Constit. ediderunt.

§. 1. Hac sancta meditatione permoti Prædecessores nostri, & præsertim fel. rec. Alexander III., Gregorius X., Clemens V., Clemens VI., & Julius II. nonnullas Constitutiones sanxerunt ad providendum, ut Summorum Pontificum electiones libere, & recte, & mature fierent. Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur, nisi sit, qui eas assidue retineat, & conservet, verendumque sit, ne aliquando propter earum Constitutionum transgressionem suborti abusus longius serpant, & progrediantur.

Hic etiam Pontif. alias addit videlicet quod Cardinales absentes decem diebus expectentur, & interim novem diebus fiant defuncti Pontificis exequiæ.

§.2. Nos, quantum cum Deo possumus, futuris casibus, & periculis occurrere volentes, eorumdem Prædecessorum nostrorum Constitutiones, tum innovando, tum declarando, & pro rerum & temporum necessitate supplendo, de Fratrum nostrorum unanimi consilio atque assensu definimus, statuimus, & declaramus, ut cum Pontificem de hac vita migrare contigerit, Cardinales præsentes decem tantummodo diebus, juxta dicti Gregorii Prædecessoris Constitutionem in Concilio Lugdunen. editam, Cardinales absentes expectare teneantur, & interim solitas novem continuorum dierum exequias omnino peragant, nec ullo prætextu ulterius differant. Et ne quid impedimento esse possit, quo minus exequiæ ipsæ nono die absolvantur, si quando per observantiam alicujus magni impedimenti, & præcipui festi Cardinalibus videretur officium exequiarum intermitti debere, dies illi sic intermissi in numerum novem dierum nihilominus computari debeant, & impensa, quæ in eis pro exequiis facienda esset, inter pauperes Christi distribuatur. Ac ut superfluis quoque sumptibus, qui jam in immensum excreverunt, modus imponatur, funus simplicius quam consueverit, fiat, ita ut illius ratione (præter regalia Populo Romano præstari solita) decem millium ducatorum summam, pannis lugubribus, & regalibus tam Camerarii, & Clericorum, ac aliorum Cameralium, quam aliorum quorumcumque Ministrorum, & Officialium, ac aliis omnibus omnino computatis, impensa non excedat. Summa autem decem millium hujusmodi, vel, si Collegio visum fuerit, etiam minor, aut nullo modo major, per tres Cardinales antiquiores, unum videlicet de quolibet ordine, & Camerarium proportionabiliter pro rata distributionis alias fieri solitæ, inter prædictos omnes, & singulos dividatur.

Elapsis decem diebus Cardinales præsentes celebrata Missa Spiritus Sancti Conclave ingrediantur, & electioni Pontificis incumbant.

§.3. Lapsis vero decem diebus a die obitus Pontificis, ingressus Conclavis nullatenus prorogetur, aut differatur, sed sequenti die Missa de Spiritu Sancto celebrata, sive Cardinales absentes venerint, sive non, qui fuerint præsentes statim Conclave ingredi teneantur, & ingredientes ipsi absque mora aliqua, omissa omnino Capitulorum confectione, primis diebus fieri solitorum, in electionis negotio procedant, & singulis diebus scrutinium fiat, & in primo scrutinio etiam accedere liceat.

Ingredi nolentes; aut absque causa inde recedentes pœnam const.Greg.X. incurrant.

§.4. Si qui vero forte intrare noluerint, vel ingressi absque manifesta infirmitatis causa juramento Medicorum, & a majori parte Cardinalium per secreta suffragia approbata exiverint, dictæ Constit.Gregorii pœnam incurrant.

Cardinales præsentes in Conclave, & extra Pontificem eligere valeant, lapsis decem diebus.

§. 5. Declarantes nihilominus, quod postquam Card. præsentes, aliis Cardinalibus etiam de Latere Legatis, aut ex alia quacumque etiam publica causa, etiam cum licentia Summi Pontificis absentibus ulterius non expectatis, potest tamen lapsum dictorum decem dierum a morte Pontificis, electionem sive intra, sive extra Conclave fecerint, electio sic ex itineris, aut alterius etiam probabilis, & notorii ipsorum Cardinalium absentium impedimenti prætextu impugnari minime valeat, quum publica utilitas ex matura electione proveniens cuivis alteri rationi præferri debeat.

Sede vacante, Collegium Cardinalium de hic enarratis, tantum disponat.

§.6. Sedis autem vacatione durante, Collegium Cardinalium in iis, quæ ad Pontificem maximum, dum viveret, pertinebant, nul-

nullam omnino potestatem aut jurisdictionem habeat, neque gratiam, neque justitiam faciendi, aut factam per Pontificem mortuum executioni demandandi, sed ea omnia futuro Pontifici reservare teneatur. Neque de statu temporali Romanæ Ecclesiæ, neque de pecuniis Cameræ Apostolicæ, aut Datarii, vel pro solutione debitorum ante obitum Pontificis quomodolibet contractorum, aut alias ex quavis causa (casibus infrascriptis dumtaxat exceptis) quicquam disponere, nec contra dictam Gregorii Constitutionem pro seipsis aliquid percipere, nec æs alienum ultra necessarios sumptus præsentibus comprehensos contrahere debeant, neque Camerarius, Thesaurarius, Datarius, Depositarius, Castellanus Arcis S. Angeli, aut alii Officiales contra harum Constitutionum tenorem, Collegio obedire teneantur, sive debeant, quinimmo, si eis in talibus obtemperaverint, aut ipsi Cardinales, vel Officiales ex eorum officiis contra præmissa aliquid attentare præsumpserint, de suo proprio Cameræ Apostolicæ plenarie satisfacere, & pecunias erogatas restituere, ac quævis damna ad eligendi Pontificis arbitrium resarcire cogantur. Quod autem expendi possit, erit præfata decem millium ducatorum summa. Illud item quod pro victu familiæ Pontificiæ ante Conclavis ingressum, ac post ingressum pro pauperum Officialium Palatii tantum per Camerarium, & Priores Ordinum describendorum victu, ac etiam pro eleemosynis Sede vacante fieri consuetis. Itemque pro defensione Terrarum Ecclesiæ, vel partis earum. Necnon pro regalibus Populo Romano, & illius Magistratibus, ac custodia Urbis, & Conclavis, illiusque provisionibus opportunis necessarium erit. Quæ vero impensa pro defensione Terrarum, & locorum Ecclesiæ, & securitate, ac provisionibus Conclavis facienda sit, Cardinales præsentes per secreta suffragia ordinare debeant, ita ut majoris partis sententia obtineat id, quod observandum erit, etiam in Gubernatoribus Urbis, tam ultra pontem, quam citra, & aliis Officialibus, etiam pro status Ecclesiastici regimine, si opus fuerit, eligendis. Si vero ultra prædicta aliquod grande periculum immineret, cui omnibus, & singulis Cardinalibus præsentibus juxta Ordinationem Gregorii X., aut saltem duabus illorum tertiis partibus per secreta suffragia videretur celeriter occurrendum, tunc Collegium juxta majoris partis sententiam similiter per secreta suffragia de remedio opportuno, ac provide de necessaria impensa providere possit, & debeat.

Tres Cardinales, & Camerarius occurrentes necessitates proponere, & Côclavis negotia curent.

§.7. Statuimus etiam, quod tres Cardinales antiquiores, unus videlicet ex quolibet ordine, una cum Camerario post Pontificis obitum, reliquos Cardinales congregandi, & occurrentes necessitates in Congregationibus generalibus proponendi, & ut Conclave bene undique claudatur curandi, jus habeant.

Ingressi Conclave, alii tres quolibet 3. die eorum loco subintrent.

§.8. Ipsorum autem officium tertia die post Conclavis ingressum omnino expiret, eorumque loco tres alii sequentes in ordine, quolibet tertio quoque die, cum eodem Camerario in eadem potestate succedant.

Camerarius, suique Officiales, rebus hic præscriptis & non aliis incumbant.

§.9. Camerarii quoque, & Majoris Pœnitentiarii officia, quæ etiam Sede vacante durante, ita durare decernimus, & declaramus, ut non solum ea, quæ præsenti Constitutione prohibentur, & quæ Pontifice vivente exercere non consueverunt, seu a quibus pro ejusdem Pontificis reverentia, aut alias quomodolibet abstinebant, minime usurpent, sed Camerarius, ac Præsidentes, & Clerici, aliique Ministri, & Officiales Cameræ Apostolicæ exactioni pecuniarum Cameræ debitarum, ac provisionibus ratione Sedis vacantis juxta præmissa necessario faciendis dumtaxat incumbere, & propterea a solutione debitorum ante Pontificis obitum contractorum, aut illorum declaratione, rationum solidatione, extractionibus frumentorum, remissionibus delictorum, assecutionibus delinquentium, & quibuscumque aliis expeditionibus, tam gratiam, quam justitiam, aut illarum executionem quomodolibet concernentibus omnino abstinere.

Pœnitentiarius, & ejus Officiales, quę ad forum côscientiæ spectant, tantummodo expediant.

§.10. Pœnitentiarius vero, & ejus Officiales ea tantum facere, & expedire valeant, quæ ad forum conscientiæ pertinent, in reliquis officium eorum conquiescat. Itaque a quibuscumque matrimonialibus, & aliis dispensationibus, ac absolutionibus, & declarationibus, necnon quibusvis aliis expeditionibus forum, quod ajunt, fori, mixtim, vel separatim quomodolibet respicientibus omnino abstineant. Alioquin in quibus, tam Camerarius, quam Pœnitentiarius, & alii prædicti, etiam de licentia, aut mandato totius Collegii contrafecerint, ea nulla, & irrita sint, ac nemini suffragentur. Et nihilominus eorum excessus, & inobedientiæ rationem, Pontificis arbitrio quandocumque reddere teneantur. Literis etiam nostris super reformatione Cameræ, & Pœnitentiariæ hujusmodi editis in suo robore permansuris.

Datarii Officium morte Pontificis expirat.

§.11. Datarii vero ministerium per ejusdem Pontificis obitum omnino expiret, ita ut non solum datas per eum antea notatas extendendi potestatem minime habeat, sed quascumque supplicationes gratiarum, & justitiæ penes eum, aut ejus ministros adhuc existentes etiam si datæ fuerint, Collegio Cardinalium statim sub sigillo clausas præsentare teneantur, futuro Pontifici reservandas. Quod si contra præmissa quicquam ad cujusvis etiam Cardinalis instantiam attentare præsumpserit, irritum, & inane existat, & nihilominus falsi crimen incurrat, illius rationem futuro Pontifici redditurus.

Cardinales, & Prælatorum Signaturæ gratiæ, & justitiæ officium conquiescit.

§.12. Prohibentes insuper ne Cardinales, & Prælati Signaturæ gratiarum, & justitiæ Præfecti Sede vacante supplicationes, & commissiones aliquas, etiam si supplicantes, parvas datas, ut moris est antea obtinuerint, signare valeant, sed officia eorum omnino cessare intelligantur. Quod si aliter fecerint, pro excessibus hujusmodi futuri Pontificis arbitrio puniantur.

§.13. Man-

Conclavis cellæ sorte distribuantur.

§.13. Mandamus quoque, quod Cellæ Conclavis Cardinalibus sorte distribuantur, nec liceat eas etiam infirmitatis prætextu mutare, aut desuper ædificare, ut illas dilatare, sed quilibet, etiam Decanus, sit sua sorte contentus.

Apud Conclave habitare vel morari prohibetur.

§.14. Post Conclavis vero ingressum indicimus, & expresse prohibemus sub officiorum, & beneficiorum privationis poena, atque etiam sub alia arbitrio Gubernatoris ad custodiam Conclavis deputari soliti infligenda, ne quis immediate supra, aut infra Conclave, seu a lateribus habitare, vel morari possit. Quæ loca muris claudi, & a Præsidentibus custodiæ Conclavis, ac a dicto Gubernatore sæpius visitari debeant. Et si qua fraus commissa fuerit, teneatur ipse Gubernator sub perjurii poena eo ipso incurrenda, & alia arbitrio futuri Pontificis infligenda, delinquentes hujusmodi Cardinalibus pro tempore deputatis revelare, curareque, ut delinquentes ipsi carcerentur, & acriter puniantur.

Conclave a Cardinalibus deputatis visitetur &c.

§.15. Teneantur quoque Cardinales pro tempore deputati Cellas Cardinalium, & alia Conclavis loca sæpius visitare, & diligenter perquirere, ne ipsius Conclavis muris, aut laquearibus, seu pavimentis vetita foramina fiant. Et si quid tale deprehensum fuerit, auctores privationis officiorum, & beneficiorum, ac aliis etiam corporalibus, & severissimis poenis, Gubernatoris, ac etiam futuri Pontificis arbitrio afficiantur, & conscii de præmissis eisdem poenis teneantur, nisi statim, si intra Conclave fuerint, eisdem Cardinalibus deputatis, si vero extra Conclave Gubernatori, & Prælatis præpositis revelaverint. Qui quidem Gubernatori, & Prælati sub perjurii poena in hoc invigilare, & opportune providere debeant.

Cardinales non infirmi duos, infirmi tres servientes habeant.

§.16. Quilibet autem Cardinalis in Conclavi duobus servientibus, Clericis, vel Laicis contentus sit, Infirmis autem, & graviter affectis a majori parte Collegii per secreta suffragia tertius ad summum indulgeri possit.

Conclavistæ a Cardinalibus approbentur.

§.17. Qui servientes familiares domestici, & continui conmensales ipsius Cardinalis, & ab anno ante fuisse, & tunc esse debeant, & non mercatores, ministri Principum, Domini temporales, & jurisdictionem habentes, neque fratres, aut nepotes Cardinalium, etiam si expensis eorum viverent. Et de qualitatibus Conclavistarum Cardinales deputati ante Conclavis ingressum diligenter inquisitionem habere, & eos approbare, ac post ingressum denuo diligenter providere debeant.

Sacrista unus stet in Conclavi, Magistrique cæremoniarũ duo Confessor, unus, Medici duo, Chirurgus unus, Aromatarius unus Faberling. unus, Cementarius unus,

§.18. Sacrista quoque cum uno Clerico coadjutore in officio Sacristiæ; duo quoque Magistri cæremoniarum Conclave ingrediantur Missis celebrandis, & aliis, quæ ad ipsos pertinent, vacaturi. Adsit præterea unus Religiosus pro Confessionibus audiendis a majori parte Cardinalium per secreta suffragia eligendus; unus Collegii Secretarius tantum; duo Medici; unus Chirurgus; unus Aromatarius, cum uno aut duobus servientibus; unus Faberlignarius; unus Cementarius; duo Barbitonsores, cum uno aut duobus servientibus. Item octo, aut decem servientes publicæ utilitati, & commoditati omnium, veluti pro lignis portandis, pro verrendo Conclave, & similibus necessariis ministrandis, qui omnes a Collegio Cardinalium, non tamen ex familia alicujus Cardinalis, per fabas secretas eligantur, ita tamen, ut is obtineat, qui plura vota tulerit, & eis salaria de publico persolvantur. Quod si ultra præfatas personas, in Conclavi aliquis inventus fuerit, expelli statim debeat. Et si quis uspiam se occultasse deprehendatur, ignominiose expellatur, & infamia notetur, & officiis atque beneficiis privetur, conscii vero sub eadem poena illos Collegio revelare teneantur, præmium reportaturi, si indicaverint.

Barbitonsores duo, servientes decem.

§.19. Clauso Conclavi nulli ad colloquium etiam extra portam Conclavis etiam Principum Oratores, nisi ex magna & vigenti causa a majori parte Collegii approbanda admittantur. Et si quis forte, quod absit, clam ipsum Conclave, & aliunde quam per ostium ingrediatur, omni honore, gradu, ac officio, & beneficio ipso facto privatus existat, & tradatur Curiæ sæculari accerrimis poenis puniendus.

Eo clauso colloquium prohibetur.

§.20. Literas vero aut cujusvis generis scripta ad eos, qui in Conclavi erunt, seu nuncium, vel notam, aut signum mittere, seu recipere, aut contra, e Conclavi ad eos qui foris erunt, ullo modo liceat, qui contrafecerint, quacumque dignitate etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, poenæ excommunicationis latæ sententiæ subjaceant, absolvendi facultate, præterquam in mortis articulo, soli Pontifici Maximo reservata, a quo nihilominus pro qualitate delicti ultra dictam excommunicationis poenam puniendi erunt.

Literas vel signa transmitti prohibetur.

§.21. Prohibentes etiam super futura electione Pontificis sponsiones, quas excommissas vocant, fieri, & si forte contra præsentium tenorem factæ fuerint, illas nullas, & irritas, in judicio & extra, fore & omnino censeri, & contrafacientes, ac proxenetas arbitrio Gubernatoris, & futuri Pontificis puniri debere decernimus.

Excommissæ super electione Pontificis damnantur.

§.22. Cardinales autem primo ipso die, quo Conclave ingressi fuerint, tam in prandio, quam in coena uno solo ferculo unius speciei tantum, eoque moderato, & alias juxta Constitutionem præfati Clementis VI. qualificato contenti sint, & esse debeant, nec quisquam in alterius Cella, vel de alterius ferculo vescatur.

Cardinales unico ferculo, & moderato, & in propria cella vescantur juxta Bullam Clem. VI

§.23. Prælati quoque ad custodiam Conclavis deputati sub poena periurii, & suspensionis a divinis, maxima, & exquisita diligentia utantur in inspiciendis, ac præservandis epulis, & aliis rebus, ac personis Conclave intrantibus, & de eo exeuntibus, ne sub earum rerum velamine literæ, aut notæ, vel signa aliqua transmittantur. Quod si tale quid inventum fuerit, familiares Cardinalium, aut alii delinquentes poenam privationis officiorum, & beneficiorum, ac inha-

Prælati custodes Conclavis ne literæ &c. transmittãtur curent.

inhabilitatis ad obtenta, & obtinenda incurrant. Et ulterius per Gubernatorem carceribus mancipentur, exinde nisi de mandato novi Pontificis minime relaxandi, sed ejus arbitrio acrius puniendi, omni facultate Collegio Cardinalium in favorem quorumcumque, qui in præmissis, vel eorum aliquo deliquerint, omnino interdicta.

Conclavistæ discedentes, non ingrediantur ulterius.

§.24. Conclavistæ vero, & quicumque alii servientes Conclavi ex causa infirmitatis manifestæ, & notabilis a Medicis medio juramento probatæ, & de consensu deputatorum, quorum etiam conscientiam desuper oneramus, & non aliter exituri, nullo modo reverti possint, sed eorum loco alii eodem prorsus tempore, quo infirmi exhibunt, ingrediantur.

Cardinalis nō Diaconus votum in electione non habeat.

§.25. Statuimus etiam, & declaramus, quod si forte aliquis Cardinalis saltem in Diaconatus ordine constitutus non fuerit, is nullatenus ad eligendum admitti debeat.

Cardinales in electione servent hic expressa.

§.26. Cardinales autem per viscera misericordiæ Domini Nostri Jesu Christi enixe rogamus, & hortamur, ac eis nihilominus sub divini interminatione Judicii præcipimus, & mandamus, ut attendentes magnitudinem ministerii, quod per eos tractatur, in dandis suffragiis, ac aliis omnibus, & singulis electionem quomodolibet concernentibus, omni dolo, ac fraude, factionibus, & animorum passionibus remotis, ac Principum Sæcularium intercessionibus, ceterisque mundanis respectibus minime attentis, sed solum Deum præ oculis habentes, sese pure, libere, sincere, quiete, & pacifice gerere, & habere debeant. Nec pro ipsius Pontificis electione, conspirationes, condicta, pactiones, & alios illicitos tractatus inire, signa, aut contrasigna votorum suorum alteri dare, minasve aliquibus inferre, tumultus excitare, aut alia facere, per quæ electio retardetur, vel minus libere suffragia præstentur per se, vel alium directe, vel indirecte, quovis colore, vel ingenio, audeant, vel præsumant. Quod si secus fecerint, aut contra prohibita in præsenti Constitutione aliquid admiserint, ultra divinam ultionem, arbitrio futuri Pontificis pro modo culpæ in eos quandocumque animadverti possit.

Custodes Cōclavis premissa faciant observari.

§.27. Quia vero parum esset jura condere, nisi forent, qui executioni ea demandarent, statuimus, & ordinamus, ut Prælati, Rectores, Officiales Urbis, ac Principum Oratores, illustres viri, quos omnes a Collegio pro custodia Conclavis eligi continget (eligere autem Collegium debebit eos, qui ad id magis idonei videbuntur) præmissa omnia plene, & inviolabiliter, ac sine fraude, & dolo aliquo observari faciant, de quo corporale juramentum coram ipso Collegio ante ingressum Conclavis, & quoties opus fuerit, præstare teneantur, quæ quidem nisi fecerint, vel si in eis dolum, & fraudem commiserint, prædictas pœnas, & ceteras in d. Constit. Greg. X. contentas incurrant.

Cardinales nihil de hic cōtentis immutent., sed hanc Constit. servari, una cum aliis curent.

§.28. Volumus autem neque per Prælatos, neque per Rectores, aut Officiales præfatos ultra quam præmittitur, Cardinales arctari, neque præsentes has nostras Constitutiones per Collegium Cardinalium ullo modo alterari, corrigi, aut immutari posse, sed illas coram omnibus de verbo ad verbum in prima Congregatione post obitum Pontificis fieri solita, & deinde post Conclavis ingressum legi, & jurari, eo modo, quo leguntur, & jurantur Const. Julii II. & aliorum Prædecessorum nostrorum, quorum Constitutionibus, & pœnis in eis contentis ultra præmissa per hanc nostram Constit. derogare non intendimus, sed magis eas confirmare, innovare, & comprobare.

Cardinales non excludantur ab electione prætextu quarumcumque censurarum &c.

§.29. Et ne dissensionis occasio, aut schismatis oriatur, volumus, censurarum, & excommunicationum præfatarum, & aliarum quarumcumque prætextu, Cardinales a Pontificis electione, active, vel passive excludi nullo modo posse, quas quidem excommunicationes, & censuras ad electionis effectum tantum, illis alias in suo robore permansuris, suspendimus, & suspensas esse volumus, & declaramus. Decernentes quoque excommunicationes, & censuras ipsas eum solum afficere, qui deliquerit, non autem alios Conclavi durante cum eo conversantes.

Hæc Constit. ubique servetur.

§.30. Ac præsentes nostras ubicumque electionem summi Pontificis etiam extra Urbem fieri contigerit, locum habere, & observari debere.

Publiceturque & omnes afficiat.

§.31. Ac insuper illas in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ per aliquos Cursores nostros legi, & publicari, ac illorum copiam ibidem affixam dimitti, & deinceps omnes, & singulos Cardinales etiam absentes, præsentes, & futuros, & alios quoscumque, quorum interest, vel interesse poterit quomodolibet in futurum, afficere, & ligare, nullumque earum ignorantiam prætendere posse, ac si eis personaliter intimatæ forent, præmissis, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§.32. Nulli ergo &c.

D. P. An. III. die 9. Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quinquagesimo sexagesimo secundo, septimo Idus Octobris, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur subscriptiones Cardinalium, & Publicatio.

Sanctæ

LXXIV.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Sanctæ Inquisitionis Officium a Paulo PP. Tertio institutum in Italia, & extra eam decernit, gratiasque, prærogativas, & facultates Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus pravitatis hæreticæ Inquisitoribus elargitas confirmat.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Venerabil. Fratribus Rodulpho Ostien. Christophoro Sabinen. Ottoni Albanen. Episcopis, & dilectis Filiis Jacobo Sanctæ Mariæ in Via, Bernardino Sancti Matthæi, Scipioni Sanctæ Potentianæ, Joanni Sanctæ Priscæ, Michaeli Sanctæ Sabinæ Summo Inquisitori, Clementi Sanctæ Mariæ de Aracæli, ac Jacobo Sanctæ Mariæ in Cosmedin Titulorum Presbyteris S. R. E. Cardinalibus super officio Sanctæ Inquisitionis hæreticæ pravitatis in alma Urbe, & tota Christiana Republica deputatis. Salutem, & Apost. benedictionem.

Exordium.

PAstoralis officii munus, sicut Domino sine meritis nostris placuit, sustinentes id enixe agimus, & conamur, ac in id omni mentis nostræ studio, sollicitudine, ac diligentia incumbimus, ut pestiferis hæresibus repressis, quas humani generis hostis excitavit, Catholicæ Fidei integritas, & orthodoxæ Religionis cultus vigeat, & qui diabolica fraude decepti ab Ecclesia Catholica recesserunt, ad ejus gremium aspirante Domino revocentur, aut si pertinaciter in hæresibus suis permanserint, debitis affecti pœnis ceteros exemplo suo a simili pravitate, pertinaciaque deterreant.

Inquisitionis Officium a Paulo III. institutum.

§.1. Cum autem Sacrum istud Inquisitionis hæreticæ pravitatis officium, cui præestis, sapientissime, nec sine divinæ providentiæ instinctu a fel. record. Paulo Papa Tertio Prædecessore nostro institutum, & Successoribus ejus deinceps conservatum, tantam Ecclesiæ Dei utilitatem attulerit, ut vere Arx quedam Religionis appellari possit.

Ejus auctoritatem augendam statuit Pius IV.

§.2. Nos quam utile id sit, ac potius quam salutare, ac necessarium his gravissimis temporibus attendentes, potestatem ejus non modo confirmandam a Nobis, sed etiam augendam esse duximus, ut tanto major ex eo ad Ecclesiam Dei pervenire possit utilitas, quanto majorem ab Apostolica Sede auctoritatem habuerit.

Inquisitores procedere possunt etiam extra Italiam, & contra quascumque personas.

§.3. Itaque perspectum, atque exploratum habentes in isto munere fungendo vestrum omnium singulare in Catholicam Religionem studium, eximiam prudentiam, ac summam diligentiam vos, ceterosque, quos deinceps vobis addi, aut succedere in eodem officio contigerit, in hac alma Urbe, tamquam Christianæ Religionis capite hæreticæ pravitatis Inquisitores, non per Italiam modo, sed etiam extra Italiam per omnes Christiani nominis Provincias, Regiones, & Loca, Apostolica auctoritate tenore præsentium, Motu proprio confirmamus, & quatenus opus sit, de novo constituimus, & deputamus, & in quoscumque Lutheranæ, Zuinglianæ, Calvinianæ, Anabaptistarum, & aliarum quarumvis hæresum Sectatores, aut etiam a Fide Apostatas, seu sortilegia hæresim quovis modo redolentia committentes, eorumque fautores, & defensores, seu auxilium illis, consilium, aut favorem directe, vel indirecte, palam, vel occulte impartientes cujuscumque gradus, ordinis, conditionis, & dignitatis sint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Primatiali, & Patriarchali dignitate, aut Cardinalatus honore sint præditi, atque, etsi Regia dignitate præfulgeant, inquirendi, & contra eos secundum sacros Canones, aut speciales Constitutiones, vel Indulta, & Privilegia Apostolica quomodolibet vobis, vel inferioribus Inquisitoribus quibuscumque concessa procedendi.

Contra Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Cardinales procedere possunt, sententia vero Summo Pontifici reservatur.

§.4. Ac eos præterquam in Episcopali, Archiepiscopali, Primatiali, Patriarchalive dignitate constitutos Cardinalesve, aut Regali honore præditos, quorum causas sicuti vobis cognoscendas relinquimus. Ita si, quod absit, condemnandus quisque eorum fuerit, Nobis, & Successoribus nostris postquam processus per vos facti, & formati usque ad sententiam diffinitivam exclusive fuerint, diffiniendas reservamus.

Ceteros autem in inferiori gradu constitutos possunt etiam condemnare.

§.5. Cerosque in inferiori gradu constitutos Prælatos, & alias quascumque Ecclesiasticas, Laicasque personas, nemine excepto, si culpæ eorum ita exegerint, condemnandi, ita ut si aliquos vestrum ferendæ sententiæ tempore morbo, aliave de causa impeditos Congregationi vestræ deesse contingeret, duos saltem adesse sufficiat.

Procuratorem Fiscalem ceterosq; Tribunalis Officiales instituere, corrigere, & amovere.

§.6. Ac Procuratorem fiscalem, Notarios publicos, ceterosque Ministros, quorum opera muneri isti necessaria, & opportuna est, etiam Clericos sæculares, seu Ordinum quorumcumque Regulares constituendi, eosque si visum fuerit, amovendi, aliosque in eorum locum substituendi, & ut injunctum sibi officium fideliter exequantur, in virtute sanctæ obedientiæ eis præcipiendi, atque mandandi, contumacesque, & quovis modo officium vestrum impedientes, ac vobis non parentes opportunis juris, & facti remediis compescendi.

Auxilium brachii sæcularis petere. Abiurationes recipere.

§.7. Et ad hæc omnia auxilium brachii sæcularis invocandi.

§.8. Resipiscentes autem, & errores, ac hæreses suas abjurare volentes, facta ab eis prius hæresum, & errorum suorum abiuratione apud vos, substitutosve vestros publice, vel occulte, quod vestræ, successorumque vestrorum circumspectioni relinquimus, & dato, ut mos est, jurejurando, quod talia amplius delicta non admittent, nec admittentibus consilium, auxilium, favoremve ullum quovis modo per se, nec per alios impartient, ab eis erroribus, & hæresibus, ac quibusvis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac temporalibus, in quas ob hujusmodi culpas incidissent, injuncta pœniten-

nitentia salutari vestro, substitutorumve vestrorum arbitrio moderanda, commutanda, minuenda, aut etiam post aliquod tempus remittenda, prout circumspectioni vestræ expedire, & personarum qualitas mereri videbitur, absolvendi, & Ecclesiæ Catholicæ omni abolita infamia reconciliandi, & pristino statui, atque officio, & habilitati restituendi.

Hæreticos atque Apostatas absolvere.

§.9. Hæreticos quoque, ac etiam a Fide Apostatas quamvis relapsos, quos corde sincero, ac fide non ficta ultro, libere, ac sponte ad vos accedentes, erroresque suos detestantes, atque ad gremium matris Ecclesiæ recipi, & admitti instantius postulantes noveritis, recipiendi, admittendi, reconciliandi, absolvendi, ac cum eis pœnarum severitatem, prout vobis benevisum fuerit, mitigandi, auctoritatem, & facultatem vobis concedimus, & elargimur.

Commissarios intra, & extra Italiam instituere.

§.10. Præterea Commissarios, & Inquisitores hæreticæ pravitatis intra, & extra Italiam quibuscumque in Terris, Civitatibus, & locis, prout necessarium, & opportunum vobis, successoribusque vestris visum fuerit, Clericos sæculares, Regularesve constituendi, eosque, cum placuerit, removendi, ac etiam tam ipsos, quam omnes, & singulos ipsius Sancti Officii Ministros, si in officio suo deliquerint, puniendi, aliosque substituendi cum ea, qua vobis visum fuerit, facultate, & potestate.

Omnia denique agere ad extirpationem Hæresum &c.

§.11. Omnia denique alia agendi, quæ ad extirpandas hæreses, apostasias, ac sortilegia hujusmodi reprimendum, & ad vestrum officium fungendum quovis modo necessaria opportunave fuerint, agendi, gerendi, mandandi, exercendi, & exequendi.

Idonearum personarum opera uti.

§.12. Prælatos quoque, aliasque personas in dignitate Ecclesiastica constitutas, Theologiæ Magistros, aut Decretorum Doctores licentiatos, aut Baccalaureos ejusmodi titulos, & gradus in aliquo generali Gymnasio consecutos, aut alias vobis probatos, quos ætate, prudentia, & moribus idoneos esse, ac Dei timorem, & Christianæ Fidei zelum habere cognoveritis, assumendi, & vobis in hac alma Urbe eorum opera utendi, vel quotiescumque, & quancumque opus fuerit, cum ea, qua vobis visum fuerit, potestate negotiorum causa, quæ ad officium istud pertinent, mittendi, eosque, cum vobis placuerit, revocandi vobis successoribusque vestris, plenam, & liberam eisdem auctoritate, & tenore damus, & concedimus facultatem, & potestatem.

Derogatio contrariorum

§.12. Non obstantibus felic. recordat. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus Dietis, & quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus in Conciliis generalibus, aut Provincialibus editis, indultis, privilegiisque Apostolicis, etiam si specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum de eis mentio facienda esset, etiam si aliquibus, vel alicui a Nobis, vel a Sede Apostolica concessum foret non posse excommunicari, neque sub censuris quovis modo comprehendi, nisi nominatim, & expresse de eo mentio fieret, seu per quascumque clausulas fortiores. Quibus omnibus eorum tenores pro expressis habentes derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, Pridie Idus Octobris, Pontificatus nostri Anno Tertio.

Dat. die 12. Octob. 1562. An. III.

LXXV.

Indulgentiarum gratiæ ab omnibus Officialibus, circa clausulam porrectionis manuum adiutricum, & gratis expediantur, excepto salario registraturæ.

Quinimmo hodie nec pro registratura quicquam solvitur, ut experientia hoc omnes docet.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Exordium.

Decet Romanum Pontificem, quem Dominus noster Jesus Christus Vicarium suum cœlestibus thesauris dispensandis in terris constituit, providere, ut sicut ipse thesauros hujusmodi, & gratias celestes gratis acceptas ad honorem Dei, & illius Sanctorum, animarumque Christifidelium salutem absque lucro dispensat, idem quoque a Romanæ Curiæ Officialibus, quibus literarum Apostolicarum super gratiis a Sede Apostolica pro tempore concessis expeditio incumbit, observetur.

Indulgentiæ gratis expediantur, excepta solutione registraturæ, & sine clausula manuum adjutricum.

§.1. Quaproper inconveniens esse censentes pro concessionibus Indulgentiarum, quæ in solis meritis passionis ejusdem D. N. Jesu Christi, & ejus gloriosorum Martyrum, & Sanctorum consistunt, aliquid temporale exigere, Nos præmissis, prout nostro incumbit officio, de remedio opportuno providere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus S. R. E. Vicecanc. ejusque in Cancellaria Apostolica Locumtenen., necnon Summistæ, Scriptoribus, illorumque pro tempore Rescibendario, Computatori, Receptori, & Defensoribus, necnon Secretariis literarum Apostolicarum, illarumque tam majoris, quam minoris præsidentiæ Abbreviatoribus, ac Sollicitatoribus, plumbique, & Registri Magistris, Collectoribus, earumdem literarum Apostolicarum Registratoribus, Bullatoribus, Fratribus barbatis nuncupatis, & illorum famulis, necnon in registro supplicationum, manu, & in præsentia nostra signatarum, Magistris, & Scriptoribus, aliisque Romanæ Curiæ officialibus, & personis, etiam eorum officia ex causa quantumvis onerosa obtinentibus, cujuscumque qualitatis, & conditionis existant, ac quocumque nomine appellentur, in virtute sanctæ obedientiæ, sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, necnon ammissionis ad semestre

mestre omnium emolumentorum eorum officiorum, quæ ipso jure quoties contrafecerint, Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe applicata esse censeantur, & crescente inobedientia etiam privationis eorumdem officiorum ipso facto incurrendis pœnis Apostolica auctoritate tenore præsentium præcipimus, & mandamus, quatenus videlicet in registro supplicationum, Magistri, & Scriptores hujusmodi ultra salarium inibi pro signaturis ordinariis exigi solitum, alii vero officiales literas Apostolicas, tam sub plumbo, quam in forma Brevis, super gratiis indulgentiarum, & peccatorum remissione etiam plenariam, tam pro vivis, quam defunctis, quam ad tempus, quam perpetuo, ad futuram, seu perpetuam rei memoriam, vel alia firma, ac cum quavis narrativa pro quibusvis particularibus personis, seu Ecclesiis etiam Cathedralibus, & Collegiatis, Monasteriis, Prioratibus, Cappellis perpetuis, Capellaniis, Oratoriis, Hospitalibus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Confraternitatibus, Societatibus, Universitatibus, & quibuscumque aliis piis locis a Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus, etiam facultatem eligendi Confessorem cum votorum commutatione in se continentibus pro tempore, citra tamen clausulam porrectionis manuum adiutricum concessis, & concedendis, conficien. gratis pro Deo ubique per eorum officia absque aliqua taxa regalium, seu jocalium, aut cujusvis alterius generis solutione, vel exactione quantumvis ordinaria, vel extraordinaria, omnibus recusatione, & contradictione cessantibus, illico nullo alio a Nobis aut altero desuper expectato mandato expediant, & prosequentibus illarum expeditionem, etiam si partes, quorum intuitu fuerint concessæ, in Romana Curia non sint præsentes, sed longe ab illa absint, expeditas tradant, & consignent.

Executorum deputatio, & facultates.

§.2. Mandantes dilectis filiis nostro, & pro tempore Romani Pontificis Datario, & ejusdem Cancellariæ Regenti, quatenus ipsi, vel aliter eorum per se, vel alium, seu alios præsens mandatum nostrum, per omnes, & singulos, ad quos spectat, inviolabiliter observari faciant. Inobedientesque, & rebelles quoscumque censuras, & pœnas antedictas incidisse declarent, dictasque pœnas ab illis irremissibiliter persolvi, & in arcam Collegii dictæ Fabricæ inferri, & reponi, & si contra præceptum hoc nostrum exactum aliquid fuerit, illico eis, qui illud solverint, integre restitui curent, pro celeriori hujus mandati nostri observatione, dictarumque pœnarum exactione, & ablati restitutione, mandatum executivum, si eis videbitur, contra eosdem inobedientes, & rebelles, quoties opus fuerit, decernant, & relaxent.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictorum Officialium Collegiorum institutionibus, & erectionibus, necnon statutis, etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Vicecancellario, Summistæ, Officialibus, & personis, ac Collegiis, etiam in eorum institutionibus, & erectionibus hujusmodi sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam formis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis, etiam vim contractus inducen. decretis concessis, confirmatis, & innovatis, quæ eis, aut eorum alicui quo ad præmissa volumus nullatenus suffragari, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.4. Volumus autem quod præceptum, & mandatum nostrum hujusmodi ad hoc, ut ad plenam, & indubitatam notitiam deveniant, in dicta Cancellaria publicentur, & in illius libro describantur, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observentur. Jussio publicandi.

Placet publicetur, & describatur. I. Papæ subscr.

Affixum, & publicatum fuit supradictum mandatum Romæ in Cancellaria Apostolica anno Incarnationis Domin. millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, die vero septima mensis Novemb., Pontificatus præfati Sanctissimi Domini nostri Papæ Anno III. Publ.P.A.III die 7.Nov.

LXXVI.

Facultas Collegii deputatorum Fabricæ S.Petri de Urbe cogendi pro executione piorum legatorum quoscumque Notarios ad ei tradendum exemplar instrumentorum, post annum obitus testatoris, soluta eis debita mercede.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Collegium exequitur pias dispositiones testatorum infra annum non executas.

Et si per diversos Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Nos, diversæ facultates, privilegia, & indulta dilectis filiis, Collegio Deputatorum Fabricæ Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, super executione testamentorum, & legatorum ad pias causas factorum, concessa fuerint, inter aliaque ut plenius piis testantium voluntatibus satisfieret, Collegio præfato, & per eum Commissariis deputandis, ut si infra annum a die obitus testatorum, eorum testamenta per hæredes, vel alios, ad quos spectaret, plenarie executioni demandata non forent, ipsi illa debitæ executioni demandare facerent, indultum fuerit.

Sed multa testamenta quæ clausa Notariis dantur, non aperiuntur, & executioni mandari non possunt.

§.1. Multa tamen testamenta, in quibus diversa legata, & relicta ad pias causas reperiuntur, ex eo quod testatores illa, dum vixerunt (sicut in Regno Neapolitano per multos fieri solet) clausa Notarii consignarunt, & hæredes ab intestato succeden. omniaque bona defunctorum possiden. non curant testamenta ipsa clausa aperiri facere & testatorum voluntates adimplere, in grave animarum suarum periculum, & tam prædictæ Fabricæ, quam aliorum piorum locorum, ac plurimorum pauperum detrimen-

mentum, & contra testatorum hujusmodi intentionem, hactenus, sicut accepimus, executioni demandata non fuerunt.

Hic ideo Pótifex dat Collegio facultatem, de qua in rubr.

§.2. Nos Fabricæ, piorum locorum pauperumque subventioni, voluntatum testatorum implemento, ac saluti animarum hæredum hujusmodi, quantum cum Deo possumus, consulere volentes, Motu proprio, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, prædictis Collegio, & ejus Commissariis, ut sub excommunicationis latæ sententiæ, ac aliis juxta formam facultatum, privilegiorum, & indultorum, prædictorum, omnes, & singulos Notarios, penes quos hujusmodi testamenta clausa, ut præfertur, vel alias reperiuntur, vel in futurum reperientur, post annum a die obitus testatorum, ad illa aperienda, & ipsis Commissariis ostenden. solutaque ipsis Notariis debita mercede, juxta formam privilegiorum prædictorum, ad tradendum sibi exemplar ipsorum testamentorum in forma probante, & authentica, etiam cum invocatione brachii sæcularis, si opus fuerit, quacumque appellatione remota cogere possint, tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Et sic judicari jubet.

§.3. Sicque in præmissis, omnibus, & singulis per locorum Ordinarios, ac quoscumque alios Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores &c. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate &c. judicari, & definiri debere, & quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Contrariis derogat.

§.4. Non obstantibus Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac locorum, Civitatum, & Provinciarum, in quibus Notarii existent, vel testamenta hujusmodi confecta fuerint, juramento, &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & aliis decretis, ac efficaciores & insolitas clausulas in se continen. quorum tenores, &c. haberi volumus pro expressis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, &c. mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, hac vice dumtaxat derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.5. Volumus autem quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, ejusque exemplaribus, etiam impressis, manu Secretarii ipsius Collegii, & sigillo præfatæ Fabricæ munitis, eadem fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsenti Motui proprio adhiberetur, si esset originaliter exhibitus, vel ostensus.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

Datum Romæ apud S. Petrum decimoquinto Kal. Januarii, Anno III.

LXXVII.

Damnatio, & excommunicatio Odetti a Castillione, Cardinalis, in hæresim Hugonotorum prolapsi.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Onerosum supremi Pastoris officii manus Nobis, ex alto commissum mentem nostram continuo premit, & urget, ut illud exequi in primis satagentes, gregem Dominicum curæ nostræ divinitus creditum omni studio, & diligentia in perfecta, ac ea, qua decet, fidei unitate tueri, & conservare, ac ne in agro universalis Ecclesiæ zizaniam seminare tentantes, ac Domini nostri Jesu Christi, cujus vice, quamvis indigni, gerimus in terris, tunicam inconsutilem, videlicet ejusdem Ecclesiæ unitatem scindere molientes, eos præsertim, quos omni spe ad verum Dei cultum revertendi novimus esse destitutos, tamquam membra putrida, & infructuosos palmites ab eadem Ecclesia succidere, ac pœnitus evellere, & si qua gregis prædicti ovis morbo incurabili correpta reperiatur, illam ne ceteras contagione inficiat, foras eiicere, ac provide gregem ipsum ab omni labe purgatum servare, ne culpa, ac negligentia nostris quandoque oves perditas aut hujusmodi morbo infectas, summus ipsius gregis pastor Dominus justus judex de eis in districto illius judicio rationem a Nobis exquirat, & quo in majori dignitate, vel honore constituti reperiuntur, qui in eorumdem gregis, & Ecclesiæ perniciem talia præsumunt, eo severius in eos animadvertere, ipsosque spirituali, & temporali mucrone ferire studeamus.

Odettus a Castillione Cardinalis Hugonotorum hæresim secutus est.

§.1. Sane cum nuper, magno cum animi nostri mœrore, plurimorum fide dignorum relatione, ac fama publica, non quidem a malevolis, & suspectis, sed gravibus, & honestis, ac veridicis personis exorta, etiam per modum Notarii facti permanentis, ad aures nostras pervenit, iniquitatis filium Odettum a Castillione S. R. E. Diaconum Cardinalem, & Ecclesiæ Beluacen. perpetuum Administratorem in spiritualibus, & temporalibus, alias per Sedem Apostolicam deputatum, ad quem velut ipsius universalis, & Romanæ Ecclesiæ Cardinalem, & honorabile membrum pertinebat, pro fidei Catholicæ defensione, Apostolicæque Sedis conservatione, proprium sanguinem, ubi opus fuisset, effundere, vitamque exponere, ac hæreticos undique, & præcipue ab Ecclesia Beluacen. prædicta, illiusque Civitate, & Diœcesi, quarum curam gerebat, potissimum expellere, illosque totis viribus, ac omni conatu persequi, suorum muneris sta-

tus, decoris, honoris, ac propriæ salutis, necnon beneficiorum, quibus illum Sedes Apostolica, tot tantisque dignitatibus decoraverat, receptorum, & fidelitatis juramenti eidem Sedi per eum præstiti, nobilitatisque suæ originis prorsus immemorem, Deique timore postposito contra Sedem eamdem se temere erigentem adeo in profundum malorum prolapsum fuisse, ut in pessimam illam, quæ his calamitosis, & deplorandis temporibus in inclyto Regno Franciæ, proh dolor! maxime invaluit, Hugonotorum nuncupatam hæresim, nedum inciderit, sed ipsos Hugonotos hæreticos, quos præsertim in Civitate, & Diœcesi prædictis corrigere & punire, vel saltem ab eis profligare debebat, defendere, fovere, protegere, aut tueri curaverit, & quamplures hujusmodi pestiferæ sectæ viros, pseudotheologos, in rectores, & concionatores, quibus alios seducere, ac inficere posset, familiariter retinuerit, arma sumpserit, ac alia gravissima hæresim manifestam denotantia, pertinaciter contra Fidem Catholicam, Sanctamque Romanam Ecclesiam commiserit, & perpetraverit, in gravem divinæ Majestatis offensam, ac omnium Christifidelium scandalum.

Cujus adhæsionis verificatio ab isto Pontifice Cardinalibus Inquisitoribus commissa fuit.

§.2. Nos igitur, quorum est pro nostro Pastoralis officii ministerio præmissis debite providere, non valentes citra immensæ illius divinæ Majestatis offensam, necnon Christifidelium eorumdem scandalum, modo aliquo præmissa, utpote tam impia & enormia conniventibus oculis pertransire, ut tamen videremus, clamorem qui ad Nos pervenerat, idem Odettus opere complevisset, Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus hæreticæ pravitatis Inquisitoribus generalibus in Romana Curia deputatis, ut de præmissis omnibus, & singulis se diligenter informarent, veritatemque desuper inquirerent, ac deinde Nobis in Consistorio nostro secreto referrent, commisimus, & mandavimus.

Qua verificatione habita, & huic Pontifici relata, ipse contra Odettum procedi, & ad sententiam citari jussit.

§.3. Cumq. Cardinales Inquisitores præfati, mandatis nostris hujusmodi parentes super his diligenter inquisivissent, ac dictum Odettum nedum superius expressa, sed etiam longe deteriora commisisse, & perpetrasse, nempe inter alia dixisse, & pertinaciter tenuisse, Ecclesiam usque ad ista tempora hæreticorum Hugunotorum errasse, necnon palam, & publice partes dictorum Hugonotorum hæreticorum, illorumque conventiculas, sectas fuisse, secutum, ac tutatum fuisse, & laudasse, abiectisque Cardinalatus habitu & insigniis, quibus se indignum reddiderat, ad Hugonotos hæreticos ipsos declinasse, eorumque sectam expresse professum fuisse, seq. illorum exercitus ductorem fecisse, & adhuc existere, aliaque in sanctam fidem, & Catholicam Religionem commisisse comperiissent, & Nobis in Consistorio prædicto retulissent, illaque adeo notoria essent, ut nulla possent tergiversatione celari, eisdem Card. Inquisitoribus, etiam vivæ vocis oraculo dedimus in mandatis, ut præfatum Odettum sub excommunicationis latæ sententiæ, aliisque censuris, & pœnis tunc expressis ad personaliter comparendum, & se a præmissis expurgandum infra certum tunc expressum, ac alias sub certis modo, & forma monerent, requirerent, & citarent, ac literas monitoriales, & citatorias contra eundem Odettum per edictum publicum in d. Ecclesia Beluacen., & illius Palatii Episcopalis valvis, ac in Alma Urbe nostra in locis consuetis exequendas, & publicandas decernerent, ac illis sic, ut præmittitur, exequtis, ac coram ipsis Inquisitoribus reproductis, terminisque ad docendum se illis paruisse servari solitis servatis, dictoq. Odetto prius ad audien. sententiam per Nos ferendam legitime citato, & dilecto filio Petro Belo Procuratore Fisci ejusdem hæreticæ pravitatis generalis Inquisitionis ad hoc instante, ad hujusmodi causæ expeditionem, justitia mediante, devenire volentes.

Et modo de voto Cardd. illum excommunicatum, omniumque dignitatum & bonorum privatum declarat.

§.4. Habita desuper cum prædictis, & aliis Venerabilibus fratribus nostris ejusdem S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum unanimi voto, consilio & assensu, Christi prius Salvatoris nostri nomine invocato, in throno justitiæ pro tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostram sententiam, quam ferimus in his scriptis, pronunciamus, decernimus, & declaramus, præfatum Odettum in excommunicationis latæ sententiæ, privationis, confiscationis omnium bonorum suorum, præsentium & futurorum, officiorum, & dignitatum, etiam Cardinalatus, jurium, privilegiorum & actionum, ac criminis hæresis pro confesso habiti pœnas in dictis literis monitorialibus, & citatoriis contentas ob ipsius Odetti illis non paritionem damnabiliter incidisse & incurrisse; & nihilominus, quia tam ex processu contra eum formato & per dictos Inquisitores, ut præmittitur, relato, quam notorietate facti, quod nulla prorsus excusatione palliari, aut tergiversatione celari potest, & ex quamplurimis aliis, quæ Nobis innotuerunt, ac de quibus alias multipliciter conscientiam nostram plene informatam habemus de hæresis, & schismatis criminibus hujusmodi, omnibusque superius enarratis per eum commissis & perpetratis clare & aperte constitit, & constat, ipsum Odettum hæreticum, excommunicatum, Hugonotum, Schismaticum, & Blasphemum, ac a Fide Catholica, & S.R.E. Apostatam, & transfugam, Fidei fractorem, & periurum pronunciamus & judicamus, ac declaramus, & propterea eum ab omni Cardinalatus commodo, & honore, ac privilegio etiam clericali a die commissorum criminum hujusmodi ipso jure depositum, dictæque Ecclesiæ Beluacen. administratione, ac omnibus beneficiis, & officiis, honoribus, dignitatibus, ac prælaturis privatum, & ad illa inhabilem & perpetuo incapacem, ac ejus bona, jura, & jurisdictiones publicata fuisse, & esse, & ab his, ad quos spectant, capi posse, dictamque Ecclesiam Beluacen., & cetera beneficia quæ-

cumque, & qualiacumque ecclesiastica, & officia per eum obtenta vacavisse, & vacare similiter declaramus, & decernimus, ac eundem Odettum, quatenus opus sit, deponimus, privamus, & inhabilem facimus, ejusque bona omnia, jura, & jurisdictiones publicamus, depositumque & privatum, ac inhabilem effectum, ac velut talem hæreticum, schismaticum, & blasphemum, & infructuosum palmitem ab Ecclesia præcisum ulterius legitime puniendum fore decernimus, ejusque personam a Christifidelibus capiendam & detinendam, & ad justitiæ & ministrorum manus, ut pœnis debitis affici possit, tradendam, omni meliori modo & forma, quibus possumus, & debemus, & exponimus.

Sanctio pœnalis. §.5. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

D. P. An.IV. die 31. Martii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quinquagesimo sexagesimo tertio, Pridie Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno tertio.

Papæ subscr. ✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur Cardinalium subscriptiones, & publicatio.

LXXVIII.

Ex Margarino Bullar. Casin. t. Par. II. pag. 467.

Causas Fidei, seu hæresis inter Regulares ad S. Inquisitionis Tribunal remittit cognoscendas, dummodo Superiores dictorum Regularium non prævenerint in Judicio ineundo.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. Pastoris æterni vices meritis licet insufficientibus gerentes in terris sic vigilantiæ nostræ solicitudinem circa oves, curæ nostræ divina dispositione commissas exercere studemus, ne illæ ab ovili suo (extra quod salvus nemo esse potest) aberrantes in Luporum rapacium insidias, ullo modo incidere valeant, sed intra clausuras debitæ custodiæ ad cœlestia pascua feliciter pervenire possint.

Nonnulli Pontifices decrevere contra nonnullos Regulares procedi non posse etiam in Causis hæresis nisi per ordinum Superiores. §.1. Nuper siquidem accepimus nonnullos Romanos Pontifices Prædecessores nostros anteactis temporibus, ex causis tunc expressis, diversis Ordinibus, etiam Mendicantibus, quod contra eorum Fratres, & Religiosos in quibuscumque causis etiam hæresis, nisi per eorumdem Ordinum Superiores, & Prælatos inquiri, aut procedi quomodolibet non possint, inter alia privilegia, per suas literas concessisse, & nos forte illas confirmasse.

Causæ revocandi Decreta. §.2. Supercrescente autem temporis, & hominum malitia, hac nostra potissimum ætate (quod sane dolenter referimus) in Agro evangelici Patrisfamilias zizaniam etiam inter dictos Fratres, & Religiosos in tantum pullulasse, messesque tritico rarescente adeo polluere videmus, ut vulpeculæ jam in aperto Vineam Domini demoliri nitantur. Quare Nos pro Pastoralis officii divinitus crediti debito, quantum Deo possumus, opportuna in præmissis remedia adhibere volentes; ut quos Dei amor a malo non revocat, pœnæ saltem formido a delinquendo retrahat. Et propterea considerantes, quod si dilecti filii Inquisitores hæreticæ pravitatis, tam generales, quam ubique locorum deputati particulares, & in causis hæresis hujusmodi contra quoscumque, quorumvis Ordinum, etiam quomodolibet exemptorum, & Mendicantium Fratres, Professores, & Religiosos, quandocumque causas ipsas hæresis ab eis inchoari contigerit, procedere valerent, profecto in non modicam fidei Catholicæ cederet utilitatem cum præsertim, ex hoc Superiores, & Prælati Ordinum prædictorum, sicut verisimiliter credendum est, ad Subditos suos sub probata Religionis norma continendos, transgressoresque debitis pœnis compescendos facile reddi possint diligentiores.

§.3. Idcirco Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris hac nostra firmiter valitura Constitutione auctoritate Apostolica tenore præsentium, statuimus, ordinamus, atque decernimus, quod de cetero in omnibus Christiani Orbis partibus Inquisitores hæreticæ pravitatis, tam generales, quam in quibusvis Provinciis, Civitatibus, Oppidis, Terris, & Locis pro tempore deputati particulares contra quoscumque Fratres, Professores, Religiosos Ordinum prædictorum, ac etiam contra quoscumque quovis modo privilegiatos, & exemptos de hæresis crimine quomodolibet suspectos, aut culpabiles, dummodo ab eorumdem Fratrum, Professorum, & Religiosorum Superioribus, & Prælatis in causis hujusmodi præventi non fuerint, juxta facultates ipsius officii Inquisitionis inquirere, & procedere, ac culpabiles, & delinquentes repertos, secundum Canonicas Sanctiones castigare, atque punire, ceteraque omnia, & singula facere, gerere, & exequi libere, & licite possint, & valeant, super quibus plenam, & liberam eisdem Inquisitoribus, & eorum cuilibet facultatem concedimus, & potestatem: sicque per quoscumque Judices Commissarios quavis auctoritate fungentes sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Declaratio, de qua in rubrica.

§.4. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, & Ordinum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & Literis Apostolicis etiam Mari magno Derogatio contrariorum

gno, & Bulla aurea, vel alias quomodolibet nuncupatis eisdem Ordinibus, & illorum Superioribus, ac Prælatis etiam per dictos Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedem Apostolicam, ac etiam per Nos, aut quoscumque alios quovis modo concessis, confirmatis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret; eorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis, & totaliter insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter, & plene derogatum esse volumus, atque decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §.5. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis ea prorsus fides adhibeatur, quæ originalibus literis ipsis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. die 5. Aprilis 1562. An. III. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die I. Aprilis MDLXII. Pontificatus nostri Anno Tertio.

LXXIX.

Facultates Cardinalium Reipublicæ Christianæ generalium Inquisitorum in Urbe procedendi etiam contra Prælatos hæreticos, vel hæreticorum fautores.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanus Pontifex, Christi Vicarius, ac Beati Petri successor, cui ipse Christus Dominus noster oves suas pascendas enixe ter commendavit, ne oves deperditæ de ejus manu quandoque requirantur, omni studio, & solertia continue invigilare debet, ut a S. R. E. quæ ceterarum caput est, & magistra, deviantes, ac aberrantes ad gregem Dominicum totis viribus reducat, & quas Dei timore proposito, & salutaribus monitionibus ad illam allicere nequiverit, temporalium saltem pœnarum metu coerceat.

Causa Constitutionis. §.1. Cumque Nos propterea postquam ad summi Apostolatus apicem, licet immeriti, divina favente clementia assumpti fuimus, statim mentis nostræ aciem eo direximus, ut hæreticæ pravitatis undique extirpatis erroribus, fides Catholica ubique augmentum suscipiat, & diffusius protendatur, nihilque, quod huic rei profuturum cognovimus, prætermiserimus. Et nihilominus sicut nuper non sine gravi cordis dolore, & animi amaritudine accepimus, nonnulli Prælati, & in dignitate Ecclesiastica, ac Episcopali ordine constituti, ad quos veluti in partem solicitudinis nostræ vocatos, magis spectaret ceteros, præsertim eorum curæ creditos ab erroribus revocare, & in eisdem erroribus pertinaciter persistentes insequi, nedum in similes errores hæreticos graviter prolapsi fuere, sed etiam ceterorum hæreticorum fautores, receptatores, & auxiliatores existunt, & eandem fidem Catholicam, cujus defensores esse deberent, in dies oppugnare non verentur.

Jurisdictio Cardd. generalium Inquisitorum, procedendi contra quoscumque qua dignitate ecclesiastica præditos, hæreticos &c. §.2. Volentes huic igitur tam pernicioso morbo, prout nostro incumbit officio, occurrere, ac ne ulterius progrediatur, quantum in Nobis est, providere, Motu proprio per Apostolica scripta Venerabilibus fratribus nostris, & dilectis filiis nostris Inquisitoribus contra hæreticam pravitatem generalibus in alma Urbe nostra pro tempore residentibus, quibus ut contra quoscumque etiam Episcopali, ac quacumque alia etiam Cardinalatus præditos dignitate procedere possint, per alias nostras indulsimus, tenore præsentium, committimus, & mandamus, ut omnes, & singulos hæreticos, & hæreticorum fautores, receptatores, & auxiliatores prædictos, de hujusmodi criminibus diffamatos, in Provinciis, & locis, in quibus Lutherana secta invaluit, commorantes, ad quos ob ipsorum hæreticorum frequentiam notorium est, tutum, seu saltem liberum non patere accessum, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, & alia quacumque etiam Cardinalatus dignitate præfulgeant, nullis aliis desuper habitis super non tuto, vel non libero accessu, hujusmodi informationibus (receptis tamen summarie, & extrajudicialiter, quantum ipsis Inquisitoribus sufficere videbitur, prius indiciis) etiam per edictum in valvis Palatii officii sanctæ Inquisitionis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, ac in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ tantum per unum ex nostris Cursoribus, vel etiam in locis finitimis terrarum in Italia consistentium, Nobis & eidem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ immediate subjectis, prout ipsis Inquisitoribus visum fuerit, affigendum, & publicandum, citent, moneant, & requirant, ut intra certum, & competentem terminum eis ipsorum Inquisitorum arbitrio præfigendum, sub excommunicationis latæ sententiæ, suspensionis a divinis, & privationis etiam a Cathedralibus Ecclesiis, & quibuscumque dignitatibus, & beneficiis Ecclesiasticis, ac officiis, & ordinibus quæ obtinent, & in quibus constituti existunt, & inhabilitatis ad illa, & alia quæcumque in posterum obtinenda, necnon confessionis criminum hæresis eis objectorum, aliisque tam Ecclesiasticis, quam temporalibus, etiam pecuniariis, & bonorum confiscationis, ac corporalibus, & etiam relapsu, & aliis per ipsos Inquisitores imponendis pœnis, coram ipsis personaliter, & non per procuratorem, defensorem, vel excusatorem

rem aliquem compareant, & se a criminibus prædictis expurgent, & si in termino prædicto non comparuerint, & se a dictis criminibus legitime non expurgaverint, ad observationem terminorum ad docendum, se dictis literis citatoriis, & monitorialibus paruisse pro sententia declaratoria, incursu censurarum, & pœnarum in eisdem literis contentarum ferenda servari solitorum, ac etiam in causa ipsa criminis hæresis inquirendo ad receptionem probationum pro definitiva super crimine etiam contra absentes, sic ut præfertur, monitos ferenda sententia, usque ad ipsius sententiæ ferendæ calculum procedant, ac demum processum omnem Nobis, ut ad sententiæ, quæ justa visa fuerit, prolationem devenire possimus, in Consistorio nostro secreto referant. Nos enim citationem, & monitionem per publicum edictum, ut præfertur, decernendas, & exequendas prædictas, dictos sic citatos, & monitos perinde arctare, ac si personaliter citati forent, illasque ac processus desuper habendos sententiasque inde ferendas validos, & validas fore.

Decretum irritans.

§.3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & definiendi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Palatii nostri stylo, etiam certam aliam formam, quoad citationes per edictum decernendas, & exequendas, inducentibus, quibus, illorum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hac vice dumtaxat, illis alias in suo robore mansuris, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo &c.

D. P. An.IV. die 7. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1563. septimo Idus Aprilis, Pont. nostri Anno Quarto.

LXXX.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Præfinitio emolumentorum Magistris Cæremoniarum a singulis S. R. E. Cardinalibus tam in eorum promotione, quam in obitu persolvendorum.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Nonnulli Cardinales, eorumque Agentes emolumenta Magistris Cæremoniarum debita non persolvebant.

§.2. Licet, sicut Nobis constat, & dum in minoribus essemus, sæpe vidimus, & ipsimet experti sumus, dilecti filii Magistri nostri Cæremoniarum a singulis S. R. E. Cardinalibus in promotionibus eorum ad Cardinalatus honorem centum, & in obitu, seu post obitum ipsorum Cardinalium ab hæredibus eorum quinquaginta ducatos auri de Camera habere, & consequi consueverint, dictique centum in promotione, & quinquaginta ducati in obitu hujusmodi præfatis Magistris solvi debeant; Nihilominus nonnulli ex dictis Cardinalibus, seu eorum agentes, & successores, nescitur quo prætextu, dictam summam per eos, ut præfertur, debitam eisdem Magistris solvere recusant in eorum grave præjudicium.

Et solvenda decernit Pius.

§. 2. Nos igitur attendentes præfatos Cardinales officio dictorum Magistrorum egere, & uti, dictamque summam a Romanis Pontificibus, tanquam mercedem, seu pro mercede eorumdem Magistrorum ab immemorabili tempore citra constitutam fuisse, & esse, propterea indemnitatibus eorum opportune consulere volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia centum in promotione ad Cardinalatus honorem, & quinquaginta ducatos auri de Camera prædictos in obitu, seu post obitum singulorum Cardinalium hujusmodi, sive in Romana Curia, sive extra eam, & ubicumque decesserint, vel decedere contigerit, præfatis Magistris deberi, ac sibi per modernos, qui illos solvere recusant, & pro tempore existentes S. R. E. Cardinales, seu eorum agentes, & hæredes respective solvi, & eis consignari debere auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus, volumus, & ordinamus.

Camerarium Sac. Collegii hujusce Decreti exequutorem facit.

§.3. Mandantes propterea dilectis filiis Guidoni Ascanio Sanctæ Mariæ in Via lata Diacono Cardinali de Sancta Flora nuncupato nostro, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Collegii dictorum Cardinalium modernis & pro tempore existentibus Camerariis, quatenus eisdem Magistris Cæremoniarum de dictis ducatis sic debitis, & solvi recusatis per Cardinales, seu eorum agentes, & hæredes præfatos respective plenarie, & integre responderi faciant. Et nihilominus de cetero pro potiori cautela infra mensem a die promotionis eorumdem Cardinalium computandum per dicti Collegii depositarium, vel alias prout melius expedire videbitur, centum, quinquaginta vero ducatos hujusmodi in obitu, seu post obitum præfatorum Cardinalium sive in dicta Curia, sive extra eam, & ubicumque decesserint, vel decedere contigerit, ut præfertur, ab hæredibus eorumdem Cardinalium, quibusvis appellationibus, subterfugiis, & cavillationibus remotis, ipsis Magistris Cæremoniarum persolvi curent, & etiam cum effectu faciant, & ad id illos omnibus remediis opportunis sibi benevisis, etiam cum invocatione auxilii brachii sæcularis cogant, & compellant.

Obitantia tollit.

§.3. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis statutisque, & consuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis præfatis Cardinalibus, & quibusvis aliis sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in con-

contrarium quomodolibet concessis. Quibus omnibus, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, & expressa mentio habenda foret, eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 10. Maii 1563. An.IV. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die decima Maii, millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, Pontificatus nostri Anno Quarto.

LXXXI.

Ex Ugello Italia Sac. ubi de Ecclesia Urbinaten.

Erectio Ecclesiæ Urbinaten. in Metropolitanam.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. SUper universas Orbis Ecclesias, eo disponente, qui cunctis imperat, & cui omnia obediunt, meritis licet insufficientibus a Domino constituti, levamus in circuitu agri Dominici oculos nostræ mentis, more pervigilis Pastoris inspecturi, quod Ecclesiarum ipsarum præsertim Cathedralium insignium statui, & decori congruat. Quid vero operis circa illas, earumque statum prosperum, & felicem impendi debeat, & Divino fulti præsidio, qua cuncta ex benignitate pro populorum suorum fidelium salute dignoscuntur, ad ea, quæ statui Ecclesiarum hujusmodi congruunt, nostri officii partes salubriter, & utiliter impendere curamus, prout etiam Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium exposcit devotio, Nosque in Domino conspicimus expedire.

Causæ hujusce faciendæ erectionis. §. 1. Sane considerantes Ecclesiam Urbinatensem Sedi Apostolicæ immediate subjectam, cui Venerabilis Frater Felix Episcopus Urbinatensis præesse dignoscitur, & ad quam alias regressus, seu accessus, & ingressus per cessum, vel decessum dicti Felicis Episcopi, ac forsan in certos alios tunc expressos eventus dilecto Filio nostro Julio S. Petri ad Vincula Diacono Cardinali de Urbino nuncupato Apostolica auctoritate concessum extitit, inter alias illarum partium Cathedrales Ecclesias insignem, ac Nobilem, necnon Civitatem Ducatus Titulo, egregiarumque personarum multitudine celebri, ac Cleri, & Populi numerositate decoratam, ac Metropolitica prælatione merito dignam existere. Quodque si Ecclesia ipsa Urbinatensis in Metropolitanam, & in ea una Archipresbyteratus, & alia Diaconatus nuncupandæ Dignitates erigerentur, necnon Callien., Senogallien., Pisauren., Forosempronien., Feretranen., & Eugubinen. Ecclesiarum præfatarum, ac illi pro tempore præsidentium Prælatorum necnon dilectorum filiorum Cleri, & Populi Civitatum, & Diœcesum earumdem commoditatibus, & utilitatibus plurimum consuleretur ex his, & nonnullis aliis rationabilibus causis, præfato Julio Cardinali, qui mensæ Episcopali dictæ Ecclesiæ Urbinatensis ultra illius fructus annuos quingenta, & Archipresbyteratui centum, & Decanatui præfatis alia centum scuta, ex bonis suis patrimonialibus, pro illarum dote annuatim donavit, & assignavit, hoc summopere desiderante, ac Nobis desuper supplicante.

Erectio Urbinaten. Ecclesiæ in Metropolitanam. §. 2. Habita super his, cum Venerabilibus Fratribus nostris deliberatione matura ad Omnipotentis Dei laudem, & honorem, necnon totius militantis Ecclesiæ gloriam, præfatam Ecclesiam Urbinatensem in Metropolitanam cum Archiepiscopali dignitate, ac omnimoda jurisdictione, & superioritate, necnon Pallii, & Crucis delatione, ac aliis Metropoliticis insigniis, necnon in ea unum Archipresbyteratum pro uno Archipresbytero, ac unum Decanatum, quæ inferiores inibi dignitates pro uno Decano, qui post Præpositum, Subdiaconum, ac ante omnes Canonicos ejusdem Ecclesiæ Urbinatensis stallum in Choro, locumque, ac vocem in Capitulo ipsius Ecclesiæ habeant de ipsorum Fratrum consilio, & auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo erigimus, & instituimus.

Ecclesiæ suffraganeæ ei assignatæ. §. 3. Ac eidem Ecclesiæ Urbinatensi Callien., Senogallien., Pisauren., Forosempronien., Feretranen., Eugubinen. Civitates, & Diœceses, cum illarum districtu, & Territorio pro ejus Provincia, ac Præsules pro tempore existentes, pro suis Suffraganeis Episcopis, necnon dilectos Filios Capitula ipsarum Callien., Senogallien., Pisauren., Forosempronien., Feretran., Eugubinen. Ecclesiarum, ac Clerum, & Populum Callien., Senogallien., Pisauren., Forosempronien., Eugubinien., Feretran. Civitatum, & Diœcesum pro suis Provincialibus Callien. videlicet, & Senogallien., Pisauren., Forosempronien., & Feretranen., ex nunc Venerabilium Fratrum nostrorum Callien., Senogallien., Pisauren., Forosempronien., & Feretranen. Episcoporum ad hoc expresso accedente consensu Eugubinen. vero Ecclesias præfatas ex nunc prout ex tunc, & e contra cum Venerabilis Fratris nostri Mariani Episcopi Eugubini, & qui alias regressus, accessus, & ingressus ad ipsam Ecclesiam Eugubinen., in certos tunc expressos eventus dicta auctoritate concessus fuit dilecti filii nostri Jacobi S. Mariæ in Cosmedin. Presbyteri Cardinalis de Sabellis nuncupati successerit assensus alias ipsius Ecclesiæ Eugubinen. vacatione pro tempore occurrente perpetuo concedimus, & assignamus.

Dos Ecclesiæ, & Capituli. §. 4. Necnon Mensæ Episcopali Ecclesiæ Urbinaten. hujusmodi quingenta, & Archipresbyteratui centum, ac Decanatui præfatis alia centum scuta per dictum Julium Cardinalem, ut præfertur, donata, & assignata etiam perpetuo applicamus, & appropriamus.

Obedientia Archiepiscopo præstanda. §. 5. Necnon eosdem Præsules, Clerum, & Populum quoad omnia Metropolitan. Archiepiscopalem superioritatem, juris-

jurisdictionem, ac jura pro tempore existenti Archiepiscopo Urbinatensi subjectos esse, & tamquam membra capiti obsequentes, ac de Archiepiscopalibus juribus responderi debere volumus.

Derogatio contrariorum

§.6. Decernentes ex nunc irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Nulli ergo &c.

Dat. die 12. Junii 1563. An. IV.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1563., Pridie Nonas Junii, Pontif. nostri anno Quarto.

LXXXII.

Jurisdictio Cardinalis Protectoris, & Judicis causarum Hospitalis, & Societatis S. Hieronymi Illyricorum de Urbe.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causa Constitutionis.

CUM, sicut accepimus, Hospitale Illyricorum S. Hieronymi prope Ripettam de Urbe, ob lites, & quæstiones, quibus ad diversa Urbis Tribunalia, occasione locationum, censuum, donationum, hæreditatum, & legatorum, & diversarum aliarum rerum ejusdem, tam agendo, quam defendendo, jugiter implicitum existit, quantumplurima damna, & incommoda patiatur, ac impensæ litis, valorem &c. de qua ex tempore agitur sæpenumero exuperet.

Jurisdictio, de qua in rubr.

§.1. Nos Hospitale ipsum, in quo piissima charitate, & misericordiæ opera pauperibus Christi continuo impendi spectantur, ab hujusmodi dispendiis, quantum possumus, sublevare volentes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas causas, inter dictum Hospitale sive dilectos filios Custodes, & Officiales, ac Ministros Societatis ejusdem Hospitalis, & quascumque alias etiam sæculares personas, Universitates, ac loca coram Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Regente, Præsidente, ac Clericis Cameræ Apostolicæ, necnon Vicario, Gubernatore, & Senatore Urbis, illiusque Primo, Secundo Collateralibus, ac appellationum causarum Curiæ Capitolii ejusdem Urbis Capitaneo, necnon Magistro Stratarum, aliisque quibuscumque Judicibus ordinariis, & delegatis, etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, nunc, & pro tempore pendentes, super quibuscumque locationibus, venditionibus, donationibus, legatis, fideicommissis, testamentis, executionibus, revocationibus, bonis, rebus, juribus, & actionibus, Hospitale, & Societatem, Officiales, litis consortes, & alios præfatos, tam conjunctim quam divisim, ac tam active, quam passive concernentibus, ac ad Hospitale, & Societatem hujusmodi quomodolibet spectantibus, in quacumque instantia inter illos, necnon alia æque, vel magis pia loca, Universitates, & Collegia quomodolibet privilegiata, ac viduas, pupillos, & alias personas etiam exemptas pendentibus, cujuscumque qualitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis, & naturæ existant, etiam præmissis expressis majores, quorum omnium statum, & merita, ac Judicum, & collitigantium nomina, & cognomina, & qualitates, ceteraque etiam de necessitate exprimenda præsentibus haberi volumus pro expressis, in statu, & terminis, in quibus reperiuntur, dummodo instructæ non sint, harum serie ad Nos avocantes, dilectum filium nostrum Rodulfum, Pium, Episcopum Ostiensem, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Decanum, Cardinalem de Carpo nuncupatum, modernum, & pro tempore existentem Protectorem ejusdem Hospitalis, Judicem ordinarium, & perpetuum, ad præfatas, necnon quascumque alias similes, vel dissimiles, causam, & causas civiles, & criminales, ac mixtas, ad Hospitale, & Societatem hujusmodi pertinen., tam per eos, quam contra eos, & inter eos, ac personas, Universitates, Collegia, seu loca etiam privilegiata, & exempta, tam active, quam passive, pro tempore movendas, juxta ordinatam jurisdictionem, seu facultatem, tam Gubernatori, sive Regenti, vel Auditori Cameræ Apostolicæ, quam Vicario præfatis, & eorum cuilibet attributas, ac prout rerum qualitas exegerit, seu postulaverit, cum omnibus, & singulis eorum inciden., dependen., emergen., annexis, & connexis, summarie, simpliciter, & de plano, ac sola facti veritate inspecta, & absque terminorum aliquorum substantialium observatione, aut alicujus registri confectione, per se, vel alium, seu alios audien., & sine debito terminan. auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo constituimus, & deputamus etiam ad hunc effectum illi etiam per alium, seu alios quoscumque, tam in Romana Curia, quam extra eam, etiam per edictum publicum, constito sibi prius, quam etiam summarie de non tuto accessu ad illos, citandi, & monendi, eisdemque, & præfatis, ac quibuscumque aliis ejusdem Urbis Curiarum Judicibus, & personis, tam Ecclesiasticis, quam Sæcularibus, quibus & quoties opus fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, quibus sibi, sive ab eo deputando Auditori videbitur, inhibendi, & in eventum non paritionis contra inobedientes, & rebelles, ad declarationem incursus censurarum, & pœnarum hujusmodi, illarumque aggravationes, & alias juxta stylum, & morem dictarum Curiarum in similibus servari solitum, ac alias prout sibi videbitur, procedendi, sententiamque, sive sententias debitæ executioni demandandi, sive demandari faciendi. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, alia-

aliaque juris, & facti opportuna remedia, appellatione postposita compescendi, auxiliumque brachii sæcularis ad hoc, si opus fuerit, invocandi, omniaque, & singula alia in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, plenam, & liberam licentiam, seu facultatem concedimus. Decernentes Hospitale, Societatem, & ejus Officiales, & personas hujusmodi ex nunc deinceps occasione præmissorum, alibi quam coram Rodulpho Pio Cardinale, & pro tempore Protectore præfato conveniri, aut ad alios conveniendum constringi non posse, ac sententias processus per alium, seu alios Judices, tam ordinarios, quam delegatos in causis præfatis pro tempore formatas, datas, latas, & factas cum inde secutis quibuscumque, nulla, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti fore.

Clausulæ præservativæ hujus concessionis.

§.2. Præsentes quoque literas sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, & exemptionibus similium, vel dissimilium gratiarum, etiam per Nos, & Successores nostros Romanos Pontifices, & Sedem præfatam, vel ejus Legatos, etiam per regulas Cancellariæ Apostolicæ pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Principis Apostolorum de Urbe, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis penitus, & omnino excepta esse, & censeri, nec eisdem præsentibus per quascumque literas, & quasvis alias clausulas generales, & speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes derogari posse, & si illis ullo umquam tempore, ex aliqua etiam quantumvis necessaria, & urgenti causa derogari contingat, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omisso insertus, & hujusmodi derogatio consistorialiter facta, ac per trinas, & distinctas literas eundem tenorem continentes, tribus similibus distinctis vicibus, Administratoribus sive Custodibus, Gubernatoribus, Rectoribus, & Œconomis Hospitalis, & Societatis hujusmodi legitime intimata, & insinuata fuerit, eorumque expressus ad id accedat assensus, derogationem hujusmodi nemini suffragari. Sicq; per quoscumque Judices, quavis auctoritate fungentes, & præfatæ etiam Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere; irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ cōtrariorum.

§.3. Non obstantibus præmissis, & felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Fabricæ præfatæ, ac Hospitalium, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, & Ordinum, etiam exemptorum, juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, conservatoriis, exemptionibus, & literis Apostolicis, eisdem, & dilectis filiis Populo Romano, necnon Judicibus, Curiis, & Tribunalibus, eorumque personis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & dictam Sedem, etiam Motu, & scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in contrarium quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, uecnon reformationibus, etiam noviter factis, ac paribus Motu, & scientia approbatis, etiam disponentibus, quod causæ hujusmodi ad forum, seu Curiam Capitolii reassumi debeant. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, aliter de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse, ac eisdem Motu, & scientia, ac potestatis plenitudine derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Fiat Motu proprio. I.

Repetitio clausularum.

§.4. Et cum absolutione cens. ad effectum præsentium, & de auctoritate, constitutione, deputatione, licentia, facultate, concessione, decreto, & derogatione, & aliis præmissis, quæ hic pro sigillatim repetitis ad partem habeantur, latissime attenden., & quod præmissorum omnium, & singulorum major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in literis per Breve nostrum ad perpetuam rei memoriam, si videbitur, latissime expedienda. Quodq. earumdem literarum transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo Protectoris, vel Societatis hujusmodi, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, vel Curiæ etiam sæcularis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ eisdem literis originalibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ. Et quod ad causas in futurum movendas tantum.

Datum Romæ apud S. Marcum, Pridie Nonas Septembris Anno IV. D. P. An.IV. die 4. Sept.

Studii

LXXXIII.

Studii generalis Bononiensis, ejusque Rectoris atque Scholarium indulta.

Hoc Studium antiquissimum est, & de eo habetur in Const. X. Quasi. *Innoc.VI. T.III. Par.II. fol.*323. *Et in hac Civitate Bononiæ Rot. instituit Paul.III. ut in ejus Const.IV.* Ex injuncto. *Tom.IV. Par.I. fol.*121. *Ad materiam Studiorum generalium, vide Cap. fin. de Magistr. & Cap.*2. *de Privileg. in* 6. *Et etiam Conc. Trid. Sess.*5. *cap.*1.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAcri Apostolatus ministerio meritis licet imparibus superna dispositione præsidentes, ad ea libenter intendimus, per quæ literarum studia ubique nostræ provisionis ope continua suscipiant incrementa, & iis quæ propterea, ac pro personarum quarumlibet præsertim literarum scientia præditarum commodo provide facta fuisse dicuntur, ut firma perpetuo, & illibata persistant, nostræ approbationis robur libenter adiicimus, ac alias desuper providemus, prout locorum & personarum qualitatibus debite pensatis, in Domino conspicimus expedire.

Studii Bononiensis commendatio.

§.1. Cum itaque, sicut accepimus, in Civitate nostra Bononien. Studium generale Juris Civilis, & Pontificii semper adeo floruerit, & floreat, ut ad eam veluti ad studiorum matrem undique confluant variæ, & diversæ personæ, & ex qua quamplures famosissimi viri prodiisse, & in dies prodire dignoscatur, quorum scientia, nedum ipsa Civitas, sed etiam totus illustratur Orbis, & cum nuperrime pro commodiori utilitate Scholarium in eadem Civitate, & Universitate studentium, ac etiam ibidem legentium, per dilectum filium nostrum Carolum Tituli S. Martini in Montibus Presbyterum Cardinalem Borromeum nuncupatum nostrum, & Sedis Apostolicæ in dicta Civitate Legatum, Universitas, seu Sapientia, in qua Doctores legunt in melius reformata, & seu de novo constructa fuerit. Nos cupientes Universitatem ipsam, ac dilectum Filium Antonium de Ripa Utriusque Juris Doctorem nuperrime ejusdem Universitatis Rectorem, & ab ea ad id ad Nos deputatum, & Scholares ad eam accedentes specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes, & ut facilius ad eam accedendum, & studia prosequendum invitentur, ac excitentur, Statutorum, Ordinationum, privilegiorum, & capitulorum dictæ Universitatis tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, ipsosque Antonium, & Scholares a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes.

Rectoris Studii jurisdictio.

§.2. Motu proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, pro tempore existenti Rectori ejusdem Universitatis, liberam & absolutam facultatem eamdem Universitatem regendi & gubernandi, ac ultra alias facultates, honores, privilegia, & emolumenta quæcumque sibi attributa, ac concessa, omnes & quascumque causas civiles tantum inter ipsos scholares ejusdem Universitatis, & alios quoscumque in futurum movendas videndi, audiendi, decidendi, ac fine debito terminandi, ita ut omnimoda & libera jurisdictio, respective dictarum causarum civilium ad eumdem Rectorem libere, & pleno jure spectet, & pertineat, etiam privatione ad Vicelegatum ejusdem Civitatis, ac omnes alios, & quoscumque Judices auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus.

Rectoris privilegium.

§.3. Ac ut eadem Universitas sine Rectore non remaneat, quinimmo, ut Scholares ad Officium Rectoratus ejusdem Universitatis acceptandum invitentur, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus, quod de cetero Rectoribus ipsis, finito dicto eorum officio, & postquam in dicta Universitate Bononien. publice doctorati fuerint, de aliquo Gubernio, seu Prætoria, aut alio officio juxta qualitatem, & merita personæ in Provinciis Marchiæ, vel Romandiolæ per legatos, seu Gubernatores earumdem pro tempore, sub indignationis nostræ, & mille ducatorum pœnis Cameræ Apostolicæ applicandorum provideri debeat, ipsisque gubernio, aut alii ex prædictis officiis in aliquibus Civitatibus ex dictis Provinciis præfici, ac ad Gubernium, seu Prætoriam, aut officium hujusmodi admittendos fore, & esse. Mandantes pro tempore existentibus Legatis, seu Prolegatis, Vicelegatis, vel Gubernatoribus, ut eosdem ad Gubernium, seu Prætoriam hujusmodi, ut supra admittant, ac de illis, eisdem, ut præfertur, provideant, seu admittant, & provideri faciant, juxta tamen qualitatem, & merita personæ ipsius Rectoris.

Privilegiorum & ordinationum ejusdem Studii confirmatio.

§.4. Et insuper omnia, & singula d. Universitatis, & Gymnasii præfati statuta, ordinationes, privilegia, & capitula quæcumque, ac desuper forsan confecta instrumenta, & documenta, sive alias scripturas, publicas, & privatas, ac in eis contenta, ac inde sequuta quæcumque dummodo licita, & honesta sint, & contra canonicas sanctiones, & libertatem Ecclesiasticam non tendant, eisdem auctoritate, & tenore perpetuo approbamus, & confirmamus, eisque perpetuæ firmitatis robur adiicimus, illaque omnia, valida, & efficacia existere, ac suos plenarios, & integros etiam executivos effectus sortiri, ac perpetuis futuris temporibus ab omnibus cujuscumque gradus personis, Vicelegatis, ac Judicibus, & Offi-

Officialibus dictæ Civitatis, tam ordinariis, quam extraordinariis, ac delegatis, & subdelegandis, necnon Collegiis, & Congregationibus, ac Auditoribus, & Magistratibus, aliisve quibuscumque etiam in foris eorum propriis inviolabiliter, & inconcusse observari, ac juxta eorum dispositionem debite exequi, nec per quempiam illis contrariari, aut ea etiam in aliquo alterari posse, nec debere decernimus, supplentes omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem. Et nihilominus potiori pro cautela præmissa omnia modo, & forma præmissis ac in dictis documentis, & scripturis contentis, auctoritate, & tenore præfatis perpetuo statuimus, concedimus, & ordinamus.

Clausulę præservativæ.

§.5. Quodque illas, ac præsentibus literis, etiam per quascumque literas Apostolicas quasvis etiam derogatoriarum derogatorias, & efficaciores, ac insolitas clausulas, necnon irritantia, & alia decreta insolita continentes minime derogari, nec derogatum esse censeri possit, & si illis derogari contingat, derogatio hujusmodi nemini suffragetur. Sicq. in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate in qualibet causa, & instantia, judicari, & interpretari debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§.6. Quocirca Venerab. Fratribus Episcopo Bononiensi, sive ejus Vicario in spiritualibus generali, ac Vicelegato Civitatis nostræ Bononiensis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cam. Apost. generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris, & Scholarium prædictorum, vel alicujus eorum, seu aliorum, quorum interest, desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra easdem præsentes literas plenum effectum sortiri, ac juxta illarum tenorem firmiter observari, necnon singulos, quos literæ ipsæ concernunt, præmissis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere, non permittentes illos, vel eorum aliquem per quoscumque desuper contra earumdem literarum tenorem quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per sententias, & censuras Ecclesiasticas, ac pœnas pecuniarias eorum arbitrio moderandas, & applicandas, appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando. Super quibus necnon contradictores, & rebelles prædictos, ac quoscumque molestatores, & alios præmissorum occasione citandos, constituto eis summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, etiam per edicta publica locis publicis, ac ipsis citandis circumvicinis, de quibus sit verisimilis conjunctura, quo ad eorumdem citandorum notitiam pervenire valeant, affigenda, quæ perinde illos arctent, ac si eis personaliter intimata fuissent citandi, eisque, ac quibusvis Judicibus, & aliis personis, quibus dicta occasione inhibendum fuerit, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis prædictis, ac per similia edicta inhibendi, eisdem auctoritate, & tenore eis facultatem concedimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac d. Civitatis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis concessis, & approbatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil pœnitus omisso, & forma in eis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

D. P. An.IV. die 25. Sep.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 25. Septembris, millesimo quingentesimo sexagesimo tertio, Pontificatus nostri Anno IV.

LXXXIV.

Renovatio antiquarum Ordinationum, gratiarum, & privilegiorum Ord. Cisterciensis Monacorum S. Benedicti, Jurisdictionisque & auctoritatis Abbatis, & aliorum Prælatorum d. Ordinis.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In eminenti dignitatis Apostolicæ specula meritis licet imparibus divina dispositione vocati, ad ea libenter intendimus per quæ singuli Religionum Ordines, abusibus & incommodis, quæ in eos tractu temporis diversimode irrepserunt, eliminatis, non solum antiquis suis prærogativis, & dignitati restituantur, sed etiam regularia eorum instituta ad divinæ Majestatis laudem, & gloriam in posterum stabiliantur. Et ut id votive succedat, his quæ per Rom. Pont. Prædecessores nostros prudenter concessa, ordinataque fuerunt, ut firma perpetuo & illibata persistant, libenter cum a Nobis petitur, Apostolici roboris firmitatem adiicimus, illaque nonnumquam innovamus, & ampliamus, ac alias super his disponimus, prout personarum, temporumque conditione pensata conspicimus in Domino salubriter expedire.

Ordo Monachorum Cisterciensium jam diu in summa puritate vitæque sanctitate floruit, sed paulatim in desolationem prolapsus est.

§.1. Sane exhibita Nobis nuper pro parte dilecti filii Ludovisii Abbatis Monasterii Cistercii Cabilonen. Dioec. petitio continebat, quod licet Ordo Cistercien. in summa puritatis, & devotionis perfectione, per multa retroactorum annorum sæcula, ac tandiu exemplari Religiosorum suorum vita, atque sanctimonia, non solum in Regno Franciæ, ubi supremum ejus caput, videlicet Cistercii prædictum cum aliis quatuor illius præcipuis, nempe Firmitatis, Pontiniaci, Clarevallis, & Morimundi Cabilon. prædictæ, ac Antisiodoren. & Lingonen. Dioec. respective Monasteriis, quæ filiæ Cistercii nuncupantur, sed etiam per alia fere universa Christiani Orbis climata, cum bonæ famæ, & virtutum odore, eximioque religionis decore ad ædificationem militantis Ecclesiæ, quandiu juxta SS. Patrum institutiones, & regularia illius instituta, præfatis, aliisque Monasteriis, de Monacorum d. Ordinis personis provisum, ejusque laudabilia instituta, ritus, consuetudines, & privilegia firmiter observata fuerunt, Domino cooperante floruerit; nihilominus a pluribus annis citra, præsertim postquam pleraque Monasteriorum, & Prioratuum suorum aliis quam dicti Ordini personis commendari, a Superioris obedientia, per exemptionum unionum, aliasque diversas vias, tamquam membra a suo corpore divelli, abstrahi, & dismembrari cœperunt, specioso illo regularis disciplinæ candore paulatim offuscato, universus Ordinis status in miserabilem dispersionem, & desolationem prolapsus est.

Cujus reformatio & restitutio tunc fieri posse præponitur, si ejus institutum, & ritus renoventur, & exemptiones in contrarium concessa amoveantur.

§.2. Cum autem sicut eadem petitio subjungebat, tantis hujus olim Deo, mortalibusque gratæ religionis incommodis, aliter quam per antiquorum statutorum, consuetudinum, rituum, & privilegiorum prædictorum undique convulsorum, & diversimode oppressorum restitutionem mederi non posse videatur, pro parte ejusdem Ludovici Abbatis asserentis se Romam his periculosis temporibus, opis super hoc a Nobis implorandæ gratia personaliter accessisse, Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus afflictis ejusdem Ordinis rebus succurrentes exemptiones ab ipsius Ordinis Superioribus, per ejus personas, aliaque privilegia contra illum per quosvis ab Apostolica Sede obtenta moderari, ac præfatis statutis, consuetudinibus, ritibus, & privilegiis pro illorum firmiori subsistentia robur Apostolicæ confirmationis adiicere, illaque innovare, ac alias in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pontifex exemptiones omnes ab Abbate, Capitulo, & aliis concessas adversus Ordinis statuta revocat.

§.3. Nos igitur qui Ordinis prædicti, Nobis & dictæ Sedi in primis devoti, decus, & integritatem, suique pristini candoris restitutionem sincero desideramus affectu, ipsum Ludovicum Abbatem a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, necnon omnium, & singulorum infrascriptorum immunitatum, libertatum, exemptionum, indulgentiarum, etiam plenariarum, conservatoriarum, facultatum, ordinationum, statutorum, privilegiorum, indultorum, & aliarum gratiarum, ac literarum desuper expeditarum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnes, & singulas ab Abbate Monasterii Cistercii, aliisque Superioribus, & Capitulo generali Ordinis hujusmodi, ejusque deputatis immunitates, libertates, & exemptiones quibusvis, tam virorum, quam S. Catharinæ Cajetan., & S. Mariæ de Cælestia nuncupatæ Venetiarum, aliisque Monialium Monasteriis, ac Prioratibus, & aliis regularibus locis dicti Ordinis, ac dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, dilectisque in Christo filiabus Abbatissis, & Priorissis, necnon Conventibus, Capitulis, & personis eorumdem, tam in Gallia, Italia, Hispania, Portugallia, Germania, Anglia, & Scotia, quam alibi ubilibet consistentibus.

Abbatemque & alios Superiores, omnia loca & personas visitare, & corrigere posse jubet.

§.4. Ita quod immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus hujusmodi non obstan. pro tempore existentes Abbas generalis nuncupatus, & alii Superiores dicti Ordinis, eorumque Vicarii, juxta ipsius Ordinis instituta, Monasteria, prioratus, & loca prædicta, ac illorum personas, tam in capiti-

pitibus, quam in membris visitare libere & licite valeant.

Indulta Episcopis & aliis concessa visitandi loca, & personas annullat, quatenus impediant Abbatē & Superiores Ordinis in visitando.

§.5. Ac quæcumque privilegia, & indulta Apostolica visitandi Monasteria, tam virorum, quam mulierum Ordinis hujusmodi, quibusvis Venerabilibus fratribus nostris, Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis aliis locorum Ordinariis, Abbatibus, & aliis, quam generali Cistercien. prædicto, ac aliis quatuor primis nuncupatis, quatuor Monasteriorum filiarum Cistercii nuncupatorum prædictorum Abbatibus, ceterisque Superioribus ejusdem Ordinis ad id ab ipso generali Capitulo deputatis personis, cujuscumque status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentibus, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, etiam ad quorumvis etiam Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, vel etiam Motu proprio, & ex certa scientia, etiam consistorialiter, & cum causæ cognitione sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, clausulis, irritantibusque, ac aliis decretis hactenus quomodolibet concessa, ac etiam iteratis vicibus approbata, & Apostolicas, ac alias literas desuper confectas, & inde secuta quæcumque, adhoc dumtaxat ut Abbati generali, & aliis Superioribus Ordinis, eorumque Vicariis Monasteria hujusmodi, ut supra dictum est, visitare liceat, auctoritate Apostolica tenore præsentium moderamur, & limitamus.

Inhibitio contra Episcopos & alios, impedientes eos in visitationibus.

§.6. Inhibentes Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Superioribus, Prælatis videlicet sub interdicti ingressus Ecclesiæ, ac suspensionis a divinis, Abbatibus vero, & aliis inferioribus præfatis, ceterisque quibuscumque personis sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne Abbatem generalem, & alios Superiores Ordinis eorumque Vicarios præfatos, quo minus visitationes juxta regularia Ordinis instituta hujusmodi libere facere possint, per se, vel interpositas personas, directe, vel indirecte, aut alias quoquommodo impedire audeant, vel præsumant.

Monasteria recipiant eosdem Visitatores.

§.7. Ipsis autem Monasteriorum, & aliorum locorum prædictorum Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Conventibus, Monacis, Monialibus, & personis, ut Generalem, aliosque Abbates Superiores, & Vicarios præfatos, ut præfertur, visitare volentes, benigne recipiant, eisque, & eorum mandatis in concernentibus eorum visitandi officium hujusmodi pareant, & humiliter obediant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub similis excommunicationis pœna districte præcipien. mandamus.

Confirmatio omnium gratiarum & indultorum Ordinis Cisterciensis.

§.8. Et insuper, universa, & singula privilegia, prærogativas, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, etiam quatenus sint in usu, plenarias, conservatorias, facultates, & indulta, & alias gratias Cistercii, & quatuor filiabus nuncupatis Monasteriis, & Ordini, ejusque Capitulo generali, Definitoribus, & aliis Superioribus præfatis per piæ mem. Paschalem II., Callistum etiam II., Eugenium III., Alexandrum etiam III., Lucium similiter III., Honorium etiam III., Gregorium IX., Innocentium IV., Sixtum pariter IV., præsertim Commendas, & Commendatarios Monasteriorum, & aliorum locorum Ordinis hujusmodi concernentia, & quod Commendatariis pro tempore existentibus nullam in Monasteria dicti Ordinis sibi Commendata, & eorum Monacos jurisdictionem exerceant, ac etiam super privilegiorum, aliarumque gratiarum ipsi Ordini concessarum confirmatione, sub quarto, & sexto Idus Martii, quinto Non., & quarto Idus Martii, quinto, & sexto Idus Martii, sexto annis Pont. sui Dat. respective, & quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessa.

Confirmatio statutorum ejusdem Ordinis.

§.9. Necnon ordinationes, & statuta ab exordio fundationis ejusdem Ordinis usque in præsentem diem in dicto generali Capitulo concorditer edita, etiam si in usu esse desierint, dummodo infra lapsum temporis immemorabilis videlicet centum annorum in desuetudinem non abierint, ac præterea super contributionibus, per omnia, & singula ejusdem Ordinis Monasteria Abbati Cistercii, seu Capitulo generali prædictis faciendis, & solven. ita, quod omnes etiam Commendatarii ad illarum solutionem, etiam sub similis excommunicationis latæ sententiæ pœna teneantur, & ad id etiam quibuscumque privilegiis, etiam ab ipsa Sede obtentis non obstantibus compelli possint, ac prout illa concernunt omnia, & singula alia in literis Apostolicis, aliisque documentis desuper confectis contenta, & inde secuta quæcumque, licita tamen, & honesta, eisdem auctoritate, & tenore ex certa scientia confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, omnesque, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Renovatio eorundem indultorum.

§.10. Ac potiori pro cautela, eadem omnia, & singula privilegia, prærogativas, & facultates, exemptiones, indulgentias, conservatorias, indulta, & alias gratias eisdem modo, & forma, quibus Ordini, ejusque Abbatibus, Capitulo generali, & Superioribus præfatis per dictos Prædecessores concessa sunt, illis de novo auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & innovamus.

In Monasteriis Commendatis, personis extra Ordinem, institui debet mensa Conventualis distincta ab Abbatiali, & sufficiens pro Monachis &c.

§.11. Et præterea, quod in Monasteriis dicti Ordinis, quæ diversis personis (etiam si Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, & S.R.E. Cardinales existant) de præsenti commendata esse reperiuntur, & in futurum commendari, seu alias quoquomodo aliis, quam Ordinis ipsius personis concedi continget, ubi non fuerit, instituatur mensa Conventualis ab Abbatiali mensa distincta, & separata, cum annuis fructibus, redditibus, & proventibus juxta Monasteriorum ipsorum facultates, competentibus, & honestis pro sufficienti Conventus, & Monachorum, aliorumque Religiosorum ejusdem Ordi-

Ordinis numero, in unoquoque ex ipsis Monasteriis per ipsos Generalem, & ceteros Ordinis ipsius Superiores, aut eorum Vicarios ordinando, ad quam mensam sic instituendam, congruosque redditus assignandos ipsi Commendatarii omnino teneantur, & ad id etiam per censuras Ecclesiasticas fructuum, reddituum, & proventuum sequestrationes, & alia opportuna juris remedia cogi possint, & debeant.

Religiosi alterius Ordinis intrusi, aut ejiciatur, aut ejusdem Ordinis professionem faciant.

§.12. Et quia, sicut accepimus, in multis dicti Ordinis, tam virorum, quam mulierum Monasteriis quamplures Mendicantium, & aliorum Ordinum Religiosi utriusque sexus, ab immemorabili tempore citra se intruserunt, & persæpe intrudere præsumunt, quod illi, vel inde realiter, & cum effectu eiiciantur, vel saltem habitum infra annum suscipiant, ac professionis regularis ejusdem Cistercien. Ordinis expresse emittant, debitamque obedientiam, & reverentiam illius Abbati generali, & reliquis Superioribus præfatis præstent, ac divinum Officium secundum ipsius Ordinis morem celebrent, seque regularibus ejus institutis omnino conforment.

Uniones, & suppressiones, & dismembrationes fieri nequeant.

§.13. Uniones autem, annexiones, & incorporationes, ac suppressiones, & extinctiones Monasteriorum, & Prioratuum ejusdem Ordinis, aut fructuum, reddituum, & proventuum illorum, dismembrationes, & locis aliis quantumlibet piis applicationes, & aliæ quævis perpetuæ illorum alienationes cuicumque alteri loco ex quavis causa quantumcumque honesta, urgenti, & necessaria absque speciali, & expresso ejusdem Abbatis generalis pro tempore existentis consensu in scriptis, causaque prius a Capitulo præfatis, vel alias rite cognita, etiam per Nos, & Sedem prædictam etiam de Fratrum consilio, ac ad quorumvis etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam deinceps nullatenus fieri possint, & si aliter fiant, nullius omnino sint roboris, neque Ordo, ejusque Superiores, & personæ præfatis literis desuper conficiendis obedire debeant.

Monachi degentes in Monasteriis unitis aliis Piis locis remanêt sub correctione Superiorum hujus Ordinis.

§.14. In his vero, quæ hactenus unita, annexa, & incorporata fuerunt, servetur præcise forma singularum literarum super his unionibus, incorporationibus, seu applicationibus, aut aliis quibuscumque dispositionibus expeditarum. Ita tamen quod Monachi in singulis Monasteriis hujusmodi degentes, sint, & remaneant sub obedientia, & correctione Abbatis Generalis, aliorumque Superiorum Ordinis Cistercien. prædictorum, & suorum Vicariorum in omnibus, & per omnia, perinde, ac si uniones, annexiones, & incorporationes hujusmodi non emanassent, etiam si in illis aliter caveretur, & usum, non tamen a tempore immemorabili, ut præfertur, contrarium obtineat, quæ contra præsentis statuti tenorem nemini suffragentur.

Moniales alterius Ordinis quando recipi possint in Abbatissas hujus Ordinis.

§.15. Postremo quod nullæ alterius Ordinis Moniales, Abbatissas Monasteriorum Monialium dicti Ordinis assumi, vel si assumantur in eisdem Monasteriis recipi possint, nisi illorum immediato Patre Superiore præsente, qui illis habitum exhibeat, & ab eis tria substantialia vota, necnon juramenta observandi statuta dicti Ordinis, ac secundum ea vivendi recipiat.

Monasteria quæcunque tenentur ad côtributiones solvendas Abbati, & Capitulo.

§.16. Quodque omnia, & singula Monasteria, Ordinis hujusmodi, tam virorum, quam mulierum ubicumque existentia, seu eorum Abbates, vel Priores etiam Commendatarii, Abbatissæque, vel Priorissæ, in signum obedientiæ, & superioritatis, solita regalia videlicet contributiones solitas, etiam Abbati Monasterii Cistercii, & Capitulo generali præfatis, omnibus exceptione, recusatione, præscriptione, & alia excusatione penitus cessantibus, annuatim solvere teneantur, & ad id compelli possint, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, eisdem scientia, auctoritate, & tenore perpetuo statuimus, & ordinamus.

Clausulæ hujus Constitutionis præservativæ.

§.17. Ac limitationem, moderationem, inhibitionem, præceptum, mandatum, approbationem, confirmationem, adjectionem, suppletionem, concessionem, innovationem, statuta, & ordinationes, aliaque præmissa, ac præsentes literas de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu, quovis prætextu, quæsitove colore, aut ingenio, nullatenus notari, argui, vel impugnari posse, neminemque illa quavis de causa, etiam justissima impugnantem in judicio, vel extra audiendum esse, nec illa sub quibusvis similium, vel dissimilium concessionum, gratiarumque revocationibus, suspensionibus, modificationibus, limitationibus, vel derogationibus, etiam per Nos, & Successores nostros, ac Sedem prædictam, etiam Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum intuitu, & contemplatione, aut in eorum, vel etiam in nullius favorem sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, ac etiam vim contractus, aut legis, seu statuti perpetui inducentibus decretis, & alias quomodolibet concessis, & concedendis, a quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis desuper quomodolibet editis, & edendis aliquatenus comprehendi, neque illis ullo umquam tempore, etiam per Sedem prædictam derogari posse, nec derogatum censeri, nisi de toto tenore, & data præsentium expressa mentio habita, & derogatio, suspensio, limitatio, revocatio, aliaque prædicta de Cistercii aliorumque, quatuor primorum nuncupatorum Abbatum prædictorum expresso consensu facta fuerint, & si aliter derogari, revocari, suspendi, limitari, corrigi, aut emendari contigerit, hujusmodi derogationem, revocationem, suspensionem, limitationem, correctionem, & emendationem, nullius esse roboris, vel momenti, & quoties illæ, vel illa emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restituta, & de novo etiam sub quacumque data per ipsum Abbatem Monasterii Cistercii pro tempore existentem eligenda, concessa esse, & censeri.

§.18. Et ita per quoscumque Judices, & Com-

Decretum irritans.

& Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, definiri, & interpretari debere, & quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.19. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo jus quæsitum, & aliis quibusvis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibuslibet etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, declarationibus, & decretis, privilegiis quoque, indultis & literis Apostolicis præfatis, aliisque Congregationibus, Præsulibus, Abbatibus, Ecclesiis, Monasteriis, Capitulis, Conventibus, Provinciis, ac personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere vel in specie, etiam motu simili, aut etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum veriores tenores, formas, dat. & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis hujus Bullæ.

§.20. Et quia difficile foret easdem præsentes ad diversa loca, Provinciasque circumferre, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum transumptis, seu exemplis etiam formis impressis, manu alicujus publici Notarii subscriptis, & sigillo Abbatis generalis, aut alicujus ex aliis Superioribus Ordinis hujusmodi munitis, plena & indubia, ac ea prorsus fides ubique, etiam in judicio adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D.P. An.IV. die 26. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1563. Sexto Kal. Octobris, Pontificatus nostri Anno Quarto.

LXXXV.

Caupones & Albergatores Urbis, non tenentur de furtis rerum eis non consignatarum, commissis in eorum hospitiis, si hoc ipsi hospitibus notificent in eorum ingressu.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causæ hujus Constitutionis.

CUM sicut non sine animi nostri displicentia Nobis innotuit, a quampluribus annis citra in Alma Urbe nostra contigerit, & in præsentiarum sæpe contingat, quod dilecti filii Societas Hospitum, Albergatorum, & Cauponum dictæ Urbis, ab hospitibus, & advenis ad dictam accedentibus, ac aliis in ea moram trahentibus Hospitariis, & Albergatoriis, super eo quod hospites, & advenæ, & Albergatorii asseruerint, & asserant, seu verius eorum versutia & calliditate finxerint & fingant, se multas, & diversas pecuniarum, & aliorum bonorum, quæ numquam Hospitibus, & Albergatoribus hujusmodi consignaverant, neque consignarunt, aut in rei veritate forsan habuerant, neque habuerunt, quantitates secum ad hospitia attulisse, & deinde ut a sumptibus, & expensis per eos factis exoluti, & liberi evadere possent, atque possint, illas & illa perdidisse, ac ab Hospitibus, Albergatoriis, & Cauponibus ipsis, vel aliis personis furto subtracta, & sublata fuisse, illos de facto hujusmodi accusando, & calumniando diversimode, etiam usque ad incarcerationem, ac alia juris, & facti remedia, ultra refectionem sortis principalis molestati fuerint, ac quotidie molestentur, & vexentur, in scandalum plurimorum, dictæque Societatis dedecus, & vilipendium, ac rerum & bonorum suorum non modicum dispendium, & gravamen.

Hospites Urbis non possint molestari pro rebus in eorum hospitiis furto subtractis, & eis antea non consignatis, per Advenas, quibus Hospites, & Caupones hoc notificaverint.

§.1. Idcirco ad fraudibus, versutiis, calumniis, ac inconvenientibus, necnon coinquinamento, & gliscenti contagio hujusmodi, ac aliis præmissis omnibus & singulis obviandum, Motu simili, & certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, volumus, statuimus, & ordinamus deinceps perpetuis futuris temporibus quascumque merces, pecuniarum summas, alia res, & bona usque ad quamcumque quantitatem ascendentem per eosdem hospites, & advenas, ac alios Albergatorios sibi quomodocumque, & qualitercumque furto subtracta, & sublata fore asserentes, ac prætendentes a dictis Hospitibus, Albergatoribus, & Cauponibus, ac eorum quolibet insolidum, nisi illa prius per eosdem advenas, ac hospitarios, & albergatorios, eisdem Hospitibus, Albergatoribus, & Cauponibus in custodiam data, & consignata fuerint, minime repeti, nec eosdem Hospites, Albergatores, & Caupones desuper conveniri, capi, arrestari, incarcerari, detineri, aut quoquomodo realiter, vel personaliter molestari, vexari posse neque debere. Quæ omnia prædictis hospitibus, & advenis, ac albergatoriis in eorum ingressu

dicti

dicti Hospites, Albergatores, & Caupones notificare & intimare debeant, & teneantur.

Confirmatio privilegiorum & ordinationum Societatis Hospitum. §.2. Necnon omnia, & singula gratias, concessiones, immunitates, privilegia, & indulta per quoscumque Rom. Pontif. Prædecessores nostros, ac Nos & Sedem Apostolicam prædictæ Societati, & eorum singulis, in genere vel in specie concessis & concessa, necnon quæcumque capitula, statuta, & ordinationes per eos hactenus quomodolibet condita, & facta, licita tamen, & honesta, quatenus sint in usu, eadem auctoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, omnesque, & singulos, tam juris, quam facti, si qui forsan intervenerint, ac solemnitatum desuper forsan omissarum defectus supplemus.

Facultas condendi statuta licita & sacris Canonibus nõ contraria. §.3. Seu in eisdem, si Societati videbitur, sibi quæcumque alia statuta, ordinationes, & capitula rationabilia, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria, condendi, & edendi, ac condita & edita pro temporum qualitate, & quoties eis videbitur, alternandi, mutandi, & delendi, ac alia de novo faciendi, quæ postquam condita & edita, ac mutata, & de novo facta, & per Camerarium approbata fuerint, eo ipso eadem auctoritate approbata, & confirmata sint, & esse censeantur, plenam & liberam facultatem, licentiam & potestatem concedimus.

Decretum irritans. §.4. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate, & potestate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, necnon dilectos filios nunc & pro tempore existentes dictæ Urbis Conservatores, judicari, & definiri, ac observari debere, sublata &c. Si quis &c. irritum quoque &c. decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ. §.5. Non obstantibus Constitutionibus, Ordinationibus, ac statutis, etiam juramento &c. roboratis; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis prædictis, Conservatoribus, & quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis; aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis etiam iteratis vicibus, etiam pari motu concessis, &c., & concedendis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis &c. tenores &c. in literis latissime extenden. &c. hac vice derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis, & consuetis.

Fiat ut petitur I.

Clausularum repetitio. §.6. Et cum absolutione a censuris, ad effectum &c., & quod tenores capitulorum, ac statutorum, & ordinationum, per Societatem prædictam quomodolibet confectarum habeantur pro expressis, seu in toto vel in parte exprimi possint. Et de voluntate, statuto, ordinatione, confirmatione, approbatione, adjectione, suppletione, concessione, decreto, declaratione, & derogatione, ac aliis præmissis, quæ hic pro sufficienter ad partem repetitis habeantur, perpetuo in forma gratiosa latissime extenden. ex certa nostra scientia, & ad perpetuam rei memoriam. Et cum deputatione executorum opportuna, qui assistant, cum potestate citandi &c. etiam per edictum &c. etiam dictos Conservatores &c. inhibendi &c. etiam simili edicto aggravandi, reaggravandi, interdicendi &c. invocato &c. brachii sæcularis &c. cum derogatione Constitutionis de una, & duabus, non tamen tribus dietis, ac quorumcumque statutorum &c. privilegiorum, indultorum & literarum Apostolicarum quibusvis etiam S. R. E. Card., necnon dictis Conservatoribus, & aliis quibuscumque, sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis in contrarium quomodolibet etiam æquali motu &c. concessis, & concedendis: quorum omnium tenores &c. latissime exprimi possint, ad effectum sufficientis derogationis eorum, ita quod non obstent &c. latissime extenden. Et quod præmissorum omnium, & singulorum, aliorumque circa præmissa necessariorum, major & verior specificatio & expressio fieri possit, in literis per Breve nostrum, seu officium contradictarum in forma gratiosa si videbitur, expedien. seu quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstante.

Datum Romæ apud S. Petrum, quarto Idus Novembris, anno Quarto. D. P. An.IV. 10. Decemb.

LXXXVI.

Revocatio exemptionum a solutione Dohanæ Urbis, quibuscumque præterquam locis Piis concessarum, vel in capitulis Dohanæ expressarum. Et declaratio quoad exemptiones ob numerum duodecim filiorum.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio, &c.

Causa Constitutionis.

Licet fel. rec. Paulus Papa Tertius Prædecessor noster, rationabilibus causis prænarratis, Motum proprium ediderit. Nihilominus tanta est hominum importunitas, ut etiam a Procuratore nostro Fiscali Nobis fuit expositum, quod multæ similes & dissimiles prænarratæ exemptiones postea, tam ab ipsomet Paulo Tertio, quam a Julio Tertio, Marcello Secundo, & Paulo Quarto Successoribus Pontificibus, & etiam a Nobis, etiam sub signatura Motus proprii, extortæ fuerunt, unde Dohanæ Urbis, illarumque Dohanerii in easdem, & forsan majores, quam in præinserto narrantur difficultates & controversias denuo inciderunt, cum magno etiam nostro & Cameræ præfatæ præjudicio, cum omnia tandem in ipsiusCameræ detrimentum retorqueantur.

Revocatio exemptionum quo ad solutionem Dohanæ. §. 1. Nos igitur eisdem, quibus præfatus Paulus Prædecessor, & aliis rationabilibus animum nostrum moventibus rationibus & causis,

rum Urbis quibuscumq; præter quam Piis Locis, vel ob numerum duodecim filiorum concessarum.

causis, & præsertim quia nunc multo plures sunt ex proventibus dictarum Dohanarum in certos usus per ipsam Cameram assignatæ summæ, ita quod nihil restat unde summæ pro exemptionibus hujusmodi defalcari, sumi, seu detrahi possint, omnes & singulas lites, & causas præmissorum occasione quomodolibet in quacumque instantia, & coram quibuscumque judicibus pendentes ad Nos pari modo advocamus & extinguimus. Omnesque & singulas gratias per quoscumque Prædecessores nostros, & etiam per Nos quomodolibet, & ex quacumque etiam maxima causa, præter expressas in capitulis inter Cameram & Dohanerios præfatos stipulatis concessas, exemptiones, immunitates, ac privilegia, quo ad præfatas Almæ Urbis Dohanas, earumque Dohanarum solutionem, & inviolabilem observationem dictorum capitulorum cum Dohaneriis præsentibus, & futuris per eamdem Cameram factorum & faciendorum, præterquam pro piis & miserabilibus locis, & pro illis dumtaxat, quibus ob numerum duodecim filiorum concessæ & concessa fuerint, & quousque duodecim illi superstites in communi vivent, in ipsaque Urbe cum eorum familiis continuo debent, & pro rebus dumtaxat, quas aliunde (excepto vino, quod pro eorum usu in Ripa Almæ Urbis nostræ in barca existen. comparaverint) in Urbem ipsimet suo sumptu convehi facient pro suo proprio usu tantum, non autem pro mercimoniis, & aliis rebus, quæ ad Urbem, ut vendantur, per eos, seu per alios convehentur, seu quas ipsi aliter quam pro usu proprio convehi, & portari facient, in ceteris autem rebus & pro aliis personis, nullis prorsus exceptis, præsentium tenore cassamus, irritamus, annullamus, & revocamus, ac pro cassis, irritis, & nullis habemus, haberique, & eis nullatenus suffragari volumus.

Declaratio circa exemptiones ob numerum duodecim filiorum.

§.2. Insuper super eo quod res & bona præfata, etiam victualia, quas & quæ immunitates præfatas habentes pro usu velle, & esse dicent, debeant fieri mandata in scriptis subscripta per patremfamilias, si vivet, aut illo defuncto per illum ex ipsis duodecim filiis, qui erit major natu, aut qui domus regimen habebit, etiam cum juramento attestari, res, bona, & victualia hujusmodi esse pro eorum usu proprio, & ad eorum instantiam esse advecta. Et quod etiam fachini, gestatores, & barilarii, quorum opera in illis deferendis usi fuerint, fiat solita fides quomodo res, bona, & victualia præfata, in ipsorum immunitatem habentium, domum delata, & recondita fuerint, alias Dohanerii non debeant immunitates ipsas admittere, sed consuetam ab aliis non immunibus solutionem exigant. Et insuper quod si contingat aliquem ex ipsis filiis ob prælaturam fortasse adeptam, vel ob aliam quamcumque causam propriæ suæ familiæ, & sibi inservientium numerum augere, non debeat immunitas præfata suffragari pro numero personarum, ut præfertur, seu alias quomodolibet accrescentium, sed suffragetur, admittaturque dumtaxat pro numero, & habita ratione personarum, quæ erant tempore impetratæ immunitatis. Et si ipsi Dohanerii aliter quam ut præfertur, immunitates ipsas receperint, pro illis quantitatibus, in quibus præmissa excedent, & non observabunt, Camera non teneatur eis facere aliquam remissionem.

Decretum irritans.

§.3. Et sic per ipsos Camerarium, & Clericos Cameræ, & alios quoscumque Judices etiam S. R. Eccl. Cardinales in quacumque instantia, sublata &c. judicari, irritumque &c. quidquid secus &c. decernimus.

Executorum deputatio.

§.4. Mandantes Camerario, Præsidenti, & Clericis præfatis, ut revocationem, cassationem, irritationem, & annullationem, ac Decretum nostrum hujusmodi, omniaque & singula alia præmissa, sub indignationis nostræ pœna observent, & ab aliis inviolabiliter observari mandent, & faciant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis, indultis, & immunitatibus prædictis tam sub plumbo, quam per Breve, aut alias hactenus, ut præfertur, concessis, & in futurum, etiam cum præsentis expressa derogatione, etiam Motu proprio, & manu nostra propria concedendis, sub quibuscumqpe verborum expressionibus, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibus, & aliis quantumcumque fortissimis decretis, etiamsi de illis pro illorum sufficienti derogatione, certa, & expressa forma, & individua, ac de verbo ad verbum expressio, seu insertio facienda esset, illorum omnium tenores &c. pro expressis &c. ceterisque in contrarium facien. quibuscumque.

Sola signatura sufficiat, Notariique exemplum pubet.

§.6. Præsentis autem cedulæ solam signaturam regula contraria non obstante sufficere, & ejus exempla manu unius ex Notariis Cameræ prædictæ subscripta, ubique in judicio & extra fidem facere, in librisque Cameræ præfatæ consuetis registrari volumus, & mandamus.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio I.

Con-

LXXXVII.

Confirmatio sacri, & Œcumenici Concilii Tridentini.

Istud Concilium indixit Paul.III.in Const.XL. Initio *T.IV.P.I.fol.*207.*Et post Julium III. prosecutus est hic Pontifex in Const.XXVII.* Ad Ecclesiæ *fol.*57. *Ac Prælatis ei interessentibus indulta concessit in Const.XXXIII.* Circumspecta *fol.*69. *Ordinemq; loci, quem ibi in actibus publicis Prælati haberent declaravit in Const.XXIX.* Sicut ea *fol.*61.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Concilium Tridentinum indictum fuit a Paulo III.

BEnedictus Deus, & Pater D.N.J.Christi, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam, tot procellis, & tempestatibus agitatam, atque vexatam, & gravius in dies laborantem, apto tandem ei subvenit, optatoque remedio. Ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem, & concordiam Christiani Populi procurandam, indictum jampridem in Civitate Tridentina Œcumenicum, & generale Concilium a piæ mem. Paulo III. Prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat. Ab ejus autem Successore Julio in eamdem Urbem revocatum, post alias sessiones celebratas variis impedimentis & difficultatibus objectis, ne tum quidem peragi potuerat. Itaque diutius intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cum quotidie magis Ecclesia ejusmodi remedium imploraret.

Hic autem Pontifex illud prosequi jussit, ut sup. in Const.XXVII fol.77. *Huic Concilio interfuerunt Legati Card.*2. *Patriarchæ* 3. *Archiepiscopi* 25., *Episcopi* 168. *Abbates* 7. *Procuratores absentium* 39. *Generales Ordinum* 7. *Qui omnes subscripserunt se Concilio, & fuerunt numer.*255. *ut legitur in fine Concilii.*

§.1. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut pastoralis solicitudo monebat, divinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adjuti pio studio carissimi in Christo filii nostri Ferdinandi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorum Regum, Rerum publicarum, ac Principum, tandem consecuti sumus, quod nec diurnis, nec nocturnis curis laborare destitimus, quodque a Patre luminum assidue precati sumus. Cum enim eam in Urbem undique ex Christiani nominis nationibus convenisset nostris convocata literis, & sua etiam ipsorum pietate excitata Episcoporum, & aliorum insignium Prælatorum maxima, & Œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios, & sacrarum literarum scientia, divinique, & humani juris cognitione præstantes viros, præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, Nobis adeo Concilii libertati faventibus, ut etiam de rebus Sedi Apostolicæ proprie reservatis liberum ipsi Concilio arbitrium per literas ad Legatos nostros scriptas ultro permiserimus, quæ de sacramentis, & aliis rebus quæ quidem necessariæ visæ sint, tractanda, definienda, & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores a sacrosancta Synodo, summa libertate, diligentiaque tractata, & accurate, ac mature admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, ut consensum eum plane a Domino effectum fuisse constiterit, idque in nostris atque omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in Alma hac Urbe indiximus, quæ magna Cleri, & populi pietate celebratæ fuerunt, laudesque & gratias divinæ majestati merito persolvendas curavimus, cum ejusmodi Concilii exitus spem magnam, & prope certam attulerit, fore ut majores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis, Constitutionibusque perveniant.

Confirmat modo Pontifex iste dictum Concilium, quam confirmationem Synodus petiit, ut habetur prope finem dicti Concilii.

§.2. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reverentia, antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro, & Prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem a Nobis petierit, decreto de ea re in publica sessione facto. Nos ex Legatorum literis prius, deinde post reditum eorum ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum Venerabilibus Fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio invocato, cum ea decreta omnia catholica, & populo christiano utilia, ac salutaria esse cognovissemus, ad Dei Omnipotentis laudem, de eorumdem fratrum nostrorum consilio, & assensu, in consistorio nostro secreto illa omnia & singula, auctoritate Apostolica hodie confirmavimus, & ab omnibus Christifidelibus suscipienda, ac servanda esse decrevimus, sicut harum quoque literarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi, observarique decernimus.

Præcipitque Prælatis & aliis illud observent.

§.3. Mandantes autem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis a sacris Canonibus constitutis, aliisque gravioribus, etiam privationis, arbitrio nostro infligendis, universis, & singulis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis quibusvis Ecclesiarum Prælatis, cujuscumque status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, ut eadem decreta, & statuta in Ecclesiis suis, Civitatibus, & Diœcesibus, in judicio & extra judicium diligenter observent, & a subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inviolabiliter faciant observari, contradictores quoslibet, & contumaces, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio.

Hortatur etiam Imperatorem, Reges, & Principes

§.4. Ipsum vero charissimum filium nostrum Imperatorem electum, ceterosque Reges,

ad observatio nem ejusdem Concilii.

Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ D. N. Jesu Christi obtestamur, ut qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio divini honoris, & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicæ, & sacræ Synodi reverentia ad ejusdem Concilii exequenda, & observanda decreta Prælatis, cum opus fuerit, auxilio, & favore suo adsint, neque adversantes sanæ ac salutari Concilii doctrinæ, opiniones a populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant.

Prohibetque edi commentarios, vel interpretationes super decretis Concilii.

§.5. Ad vitandum præterea perversionem, & confusionem, quæ oriri posset, si unicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilii commentarios, & interpretationes suas edere; Apostolica auctoritate inhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis, cujuscumque sint ordinis, conditionis, & gradus, quam laicis, quocumque honore, ac potestate præditis, Prælatis quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ, aliis vero, quicumque fuerint, sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat ullos commentarios, glossas, adnotationes, scholia, ullumve omnino interpretationis genus super ipsius Concilii decretis quocumque modo edere, aut quicquam quocumque nomine, etiam sub prætextu majoris decretorum corroborationis, aut executionis, aliove quæsito colore statuere.

Declarationemque Concilii sibi reservat. *Hoc voluit etiam Synodus Trid. in Sess.25.c.ult.*

§.6. Si cui vero in eis aliquid obscurius dictum, & statutum fuisse, eamque ob causam interpretatione, aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apostolicam omnium fidelium magistram, cujus auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter agnovit. Nos enim difficultates, & controversias, si quæ ex eis decretis ortæ fuerint, Nobis declarandas, quemadmodum ipsa quoque Sancta Synodus decrevit, reservamus, parati, sicut ea de Nobis merito confisa est, omnium provinciarum necessitatibus ea ratione, quæ commodior Nobis visa fuerit, providere.

Decretum irritans.

§.7. Decernentes nihilominus irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Jussio publicandi hanc Bullam.

§.8. Ut hæc autem ad omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignorationis uti possit, volumus, & mandamus, ut hæ literæ per aliquos Curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranen. tunc cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam, & clara voce recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amovebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in Alma Urbe ad impressionem tradantur, quo commodius per Christiani nominis Provincias, & Regna divulgari possint.

Transumptorum fides.

§.9. Transumptis quoque earum, quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptaque, & sigillo ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo &c.

D.P. An.V. 26. Januarii. *tertio.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo * quarto, Septimo Kalend. Februarii, Pontificatus nostri anno Quinto.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones

✠ *Ego F. Card. Pisanus Episc. Ostien. Decanus.*
✠ *Ego Card. Cæsius Episc. Portuen.*
✠ *Ego Jo: Card. Moronus Episc. Tusculanus.*
✠ *Ego A. Card. Farnesius Vice-Canc. Episc. Sabinen.*
✠ *Ego R. Card. S. Angeli Major Pœnit.*
✠ *Ego Jo: Card. S. Vitalis.*
✠ *Ego Jo: Mi. Card. Saracenus.*
✠ *Ego Jo: B. Cicada Card. S. Clementis.*
✠ *Ego Scipio Card. Pisarum.*
✠ *Ego Jo: Card. Reumanus.*
✠ *Ego Fr. M. G. Card. Alexandrinus.*
✠ *Ego F. Clemens Card. Aracæli.*
✠ *Ego Jac. Card. Sabellus.*
✠ *Ego B. Card. Salviatus.*
✠ *Ego Ph. Card. Aburd.*
✠ *Ego Lud. Card. Simoneta.*
✠ *Ego F. Gard. Paciecus, y de Tol.*
✠ *Ego Marcus Antonius Card. Amulius.*
✠ *Ego Jo: F. Card. de Gambara.*
✠ *Ego Carolus Card. Borromæus.*
✠ *Ego M. S. Card. Constantien.*
✠ *Ego Alph. Card. Gesualdus.*
✠ *Ego Hip. Card. Ferrar.*
✠ *Ego Franciscus Card. Gonzaga.*
✠ *Ego Guid. Asc. Card. Camerar.*
✠ *Ego Vitellotius Card. Vitellius.*

LXXXVIII.

Græci subjiciuntur jurisdictioni Ordinariorum, circa ea quæ Dei cultum, Sacramentorum administrationem, animarumque salutem, & hæresum extirpationem concernunt.

Alia de Græcis vid. in Const. XXXV. Innoc. IV. Sub Catholicæ *Tom. III. Part. I. fol.* 340.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex præcipuus æquitatis, & religionis assertor, facultates, & gratias ab Apostolica Sede concessas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter catholicos scandala provenire ani-

animadvertit, pro sui pastoralis officii debito mature revocare consuevit.

Græci prætendentes se exemptos a jurisdictione Ordinariorũ impunitate sibi proposita committebant multos errores hic expressos.

§.1. Sane nonnulli locorum Ordinarii nuper ad audientiam nostram referri curarunt, quod in quampluribus Regni Siciliæ citra, & ultra Pharum, & aliis Christiani nominis civitatibus, & locis magna Græcorum, tam Religiosorum, & sæcularium clericorum, quam laicorum multitudo reperitur, qui Ecclesiæ Græcæ mores, & ritus observantes, seque suos proprios ejusdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autem locorum Ordinariis subesse, sed immunitatum, aliorumque privilegiorum sibi per fel.rec.Leonem X., Paulum III., Julium etiam III., & forsan alios Rom. Pontif. Prædecessores nostros, & dictam Sedem antiquitus concessorum prætextu, se ab eorumdem Ordinariorum jurisdictione, & superioritate exemptos esse prætendentes, impunitate sibi proposita, in diversas hæreticas, nefariasque opiniones, & absurda deliramenta passim prolabuntur, asserentes inter alias eorum blasphemias nullum esse defunctorum purgatorium, Rom. Pontif. aliquam in eos jurisdictionem, vel auctoritatem habere negantes, Indulgentias ab illo concessas damnantes, ecclesiasticas sententias, & censuras ab eo latas spernentes, Sanctissimæ Dei Genitricis Virginis Mariæ, Beatorum Apostolorum, & aliorum Dei Sanctorum festivitates ab Ecclesia Romana, Sanctisque Patribus ordinatas, non observantes, sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum suis infantibus in Baptismo exhibentes, inhumata defunctorum cadavera superstitione quadam impia, & plusquam barbarica e sepulchris eruentes, igneque comburentes, Ordinariorum locorum, quæ habitant, visitationem, jurisdictionemque contemnentes, & Ecclesiasticam disciplinam perturbantes; ac demum hujusmodi, aliisque suis opinionibus erroneis, atque sacrilegis populos Latinos inficientes, correctionem legitimam suæ prætensæ exemptionis clypeo repellentes, in suis impietatibus, abusibusque consenescunt, & immoriuntur, in suarum, vicinorumque populorum, præsertim simplicium animarum perniciem, & scandalum plurimorum.

Ideo Pontifex iste eos subjicit jurisdictioni Ordinariorum, circa ea, quæ spectant Dei cultum &c. Et Ritus alios eorumdem Grecorum approbatos reservat.

§.2. Nos igitur proinde considerantes ejusdem Sedis intentionem numquam fuisse exemptionem, aliudve privilegium a se concessam iri, ut inde scelerum impunitas, & animarum periculum emergat, abusibus, & periculis hujusmodi, quantum cum Deo possumus, tempestive obviare volentes, ac quarumcumque exemptionum, aliorumque privilegiorum dictis Græcis, eorumque Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & aliis, tam Sancti Basilii, & alterius Ordinis Regularibus, quam sæcularibus, ac etiam laicis personis quocumque nomine nuncupatis, per præfatos, & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem præfatam, in genere vel in specie hactenus concessorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum, & innovatorum, literarumque desuper confectarum, & inde secutorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas exemptiones, ac prout illas concernunt, desuper confectas literas præfatas, ad hoc videlicet, ut ipsi locorum Ordinarii quascumque Græcorum Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & alia Pia loca, tam sæcularia, quam cujusvis Ordinis regularia, eorumque Prælatos, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, ac majori dignitate præfulgeant, necnon Abbates, Rectores, Ministros, & quasvis alias ejusdem nationis personas, in suis civitatibus, & dioecesibus consistentia, quoties opus fuerit, visitare, ac in illis suam ordinariam jurisdictionem, plenamque, & omnimodam superioritatem, in iis quæ Dei cultum, Sacramentorum administrationem, & animarum salutem, hæresumque extirpationem concernunt, exercere, & exequi libere, & licite valeant, reliquis ipsorum Græcorum in divinis celebrandis, aliisque ritibus a Sede Apostolica intactis remanentibus, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus, ac revocatas, cassatas, & annullatas esse, nec ipsis Græcis, clericis, vel laicis, eorum Prælatis, Ecclesiis, Coenobiis, aut aliis Piis locis in aliquo suffragari, sed illos omnes, & singulos locorum, in quibus moram traxerint, Ordinariorum visitationi, correctioni, punitioni, jurisdictioni, & omnimodæ superioritati in præmissis subesse, illisque tamquam superioribus suis, suarumque animarum pastoribus humiliter obedire.

Decretum irritans.

§.3. Et sic quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi facultate judicari, & definiri debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio prædictorum.

§. 5. Per hoc tamen non intendimus, quod ipsi Græci ab eorum græcanico ritu distrahantur, vel alias desuper quoquomodo per locorum Ordinarios, aut alios impediantur.

Fides transumptorum. D. P. An. V. 16. Februarii.

§.6. Et quia difficile foret &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 16. Febr. 1564. Pontificatus nostri anno Quinto.

Deci-

LXXXIX.

Decisio in favorem Congregationis Lateranen. Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini, super lite, quam de præcedentia habebat cum Congregatione Cassinensi, alias S. Justinæ, Monachorum Ordinis S. Benedicti.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. Sedis Apostolicæ providentia circumspecta, ne rursus ea, quæ in controversiis inter personas Ecclesiasticas, præsertim Altissimo sub regulari professione famulantes exortis, pro tranquillo Religionis statu prudenter ordinavit, in molestos contentionis anfractus relabantur, majorem solet, dum id res ipsa requirit, adhibere cautionem.

Lis super præcedentia, de qua in rubr. orta erat. §.1. Sane nuper postquam, sicut Nobis innotuerat, ab antiquis usque temporibus, etiam supra centum annos retroactos, lis, & causa, seu controversia inter dilectos filios Rectorem generalem, & Canonicos Regulares S. Augustini Congregationis Lateranensis, ex una, ac Monacos S. Benedicti Ordinis Cassinen. alias Sanctæ Justinæ de Padua congregationum partibus ex altera, super illorum præcedentia, seu præcedendi suborta, & coram diversis Judicibus, etiam in nostro Palatii Apostolici Auditorio ventilata, ac demum non sine animi nostri molestia in Œcumenico Concilio Tridentino, inter earumdem congregationum Abbates revocata fuerat.

Quam iste Pontifex audien. & sibi referendam commisit tribus Cardinalibus hic nominatis. §.2. Nos considerantes, lites, & controversias hujusmodi in Ecclesia præsertim inter religiosas, & reformatas personas, quæ relictis mundi vanitatibus, votum suum in humilitatis spiritu, Domino, & Deo nostro, qui se pro nobis usque adeo humiliavit, ut formam servi acciperet, persolvere profitentur, non modicum illi præclaræ, Deo que præcipue dilectæ virtuti, quæ est humilitas, labem insundere, populoque scandalum generare, ac propterea illas omni ratione submovendas, publicæque Religionis tranquillitati, ac ministrorum Dei reconciliationi, & mutuæ dilectioni quamprimum consulendum esse rati. Motu proprio dictas causas, & controversias ubilibet, & coram quibusvis Judicibus motas, & in quibusvis instantiis indecisas pendentes, & ab eisdem Judicibus ad Nos avocavimus, illasque dilectis filiis nostris Joanni Michaeli S. Anastasiæ Saraceno, Joanni Baptistæ S. Clementis Cicadæ, ac Bernardino Scoto nuncupatis S.R.E. Presbyteris Card. audiendas, cognoscendas, & decidendas per quamdam Motus proprii schedulam, & deinde illas per aliud nostrum rescriptum eisdem Cardinalibus per eos audiendas tantum, Nobisque referendas commisimus.

Qui Cardinales retulerunt Pontifici præfatos Canonicos præcedere debere. §.3. Qui quidem Cardinales, dictis partibus, earumve procuratoribus, & advocatis pluries auditis, dubiisque emergentibus ad plenum discussis, & resolutis, comperto satis per eos ex compluribus literis Apostolicis, diversisque aliis documentis, rationibus, & probationibus, quod ipsi Canonici fuerunt, & sunt de illis clericis a S. Augustino, quinimmo a Sanctis Apostolis institutis, eosdem Canonicos, tam suæ antiquæ institutionis hujusmodi, quam etiam dignitatis clericalis, qua eos statim, quod professionem regularem emittunt, insignitos esse oportet, aliarumque qualitatum in eis existentium ratione, dictamque illorum Congregationem Lateranen. præfatos Monacos, & eorum Congregationem Cassinen. præcedere debere censuerunt, & concluserunt, suamque conclusionem hujusmodi ad audientiam nostram juxta ultimi nostri rescripti præfati tenorem retulerunt.

§.4. Unde Nos illorum relatione intellecta, eaque per Nos diligenter examinata, quoniam eam in omnibus suis partibus veritati, & juri consonam comperimus, per nostram definitivam sententiam pronunciavimus, sententiavimus, decrevimus, & declaravimus, Abbates, Prælatos, & Canonicos regulares Congregationis Lateranen. uti clericos dimissa Superiori veste, pallio, seu cappa, in linea veste, clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma Urbe consuetum fuerat, & tunc observabatur) in processionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & privatis, tam in d. Urbe, nostroque, & aliorum Romanorum Pontificum Successorum nostrorum conspectu, quam alias in universis, & quibuscumque aliis Civitatibus, terris, oppidis, & locis, Abbates, Prælatos, & dictos præcedere debuisse, & debere, ac eosdem Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamque eorum Congregationem, ut præfertur, incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monacis S. Benedicti, & eorum Congregationi in omnibus, & singulis præmissis præferendos, anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse. Pontifex ideo sententiavit pro Canonicis.

§.5. Abbates vero dictarum Congregationum singulariter, & de per se absque eorum conventibus in Conciliis generalibus, provincialibus, & Synodalibus, ac aliis actibus publicis, & privatis, in quibus Abbates de jure, vel consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt inter sese juxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem intervenientium priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam, ac illorum promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordinis cujus sint, attentis, præcedere, & præferri, & in digniori loco collocari debuisse, & debere, prout ex tunc prætulimus, anteposuimus, & collocavimus, præferrique anteponi, & collocari mandavimus. Jactationes quoque, molestationes oppressiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcumque per Abbates, Prælatos, & Monachos prædictos, & eorum Congregationem Cassinen. eisdem Abbatibus, Prælatis, & Canonicis Regularibus Congregationis Lateranen. super præfatis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, Abbatesque ipsorum Religionum debere præcedere singulariter, & de per se absque eorum Conventibus, juxta antiquiorem promotionem.

tas, factaque, præstita, & illata, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & injustas, temerariaque, illicita, indebita, & injusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa Abbatibus, Prælatis, Monacis Congregationis Cassinen. hujusmodi fecisse, & facere minime licuisse, neque licere de jure. Et propterea de, & super illis, ac dicto jure præcedendi, omnibusque & singulis aliis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse, & tunc imposuimus, prout in rescripto, relatione, & sententia prædictis plenius continetur.

Et modo supplet ejusdem sententiæ defectus, & illam inviolabiliter observari mādat.

§.6. Ne autem de sententiæ, aliorumque præmissorum validitate ullo umquam tempore dubitari, ac propterea, vel alio quovis prætextu rem mature discussam, & judicatam, rursus in controversiam retrahi, neve denuo in Ecclesia Dei inter tales personas Religiosas contentiones exoriri, ac populo scandala generari contingat, tempestive providere, ac supremam huic negotio manum apponere cupientes, necnon veriores literarum singulorum Prædecessorum, ac rescripti, processus, relationis, sententiæque præfatorum, & inde secutorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu simili, non ad ipsorum Abbatum, Prælatorum, & Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen., vel alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera deliberatione, & certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine ad effectum executionis dictæ sententiæ tantum omnes, & singulos processus, & sententiæ præfatorum defectus etiam substantiales, si qui forsan in eisdem intervenerint, harum serie supplemus, ac eandem sententiam una cum ejus processu validos, & efficaces esse, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter ab omnibus observari debere, nec partes ipsas ab eis ullo umquam tempore quovis prætextu, quæsitove colore resilire posse, sed ad id illorum observationem teneri, censurisque, & pœnis, tam Ecclesiasticis, quam pecuniariis ad id cogi, & compelli, neque Monacos eorumve Congregationem adversus sententiam, aliave præmissa in pristinum statum quovis quæsito colore, vel ingenio restitui, nec illa oppugnantes audiri.

Clausulę præservativæ, & Decretum irritans.

§.7. Præsentesque literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, aut alio quovis defectu notari, seu impugnari posse, sicque, & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpetrandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, præmissaque omnia perpetuo statuimus.

Executorum hujus Costitutionis deputatio, & facultates.

§.8. Et quod ita fiant, & observentur, volumus, atque mandamus similiter venerabili fratri Episcopo Amerin., & dilectis filiis nostro in Alma Urbe, & ejus districtu Vicario in spiritualibus, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori generalibus, per præsentes motu pari mandantes, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris generalis, & Abbatum, Prælatorum, ac Regularium Canonicorum S. Augustini Congregationis Lateranen. præfatorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos suppletione, decreto, statuto, voluntate, & mandato, aliisque præmissis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum quempiam desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, deturbari, vel inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & tam Ecclesiasticas, & pecuniarias, etiam arbitrio suo moderandas, & applicandas, quam etiam privationis beneficiorum Ecclesiasticorum per ipsos contradictores obtentorum pœnas, aliaque juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis, servatis processibus, illos sententias, censuras, & pœnas hujusmodi incurrisse declarando, illosque etiam iteratis vicibus aggravando, & interdictum Ecclesiasticum imponendo, invocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstantibus præmissis, ac fel. rec. Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo quispiam præsentium vigore ultra tres dietas ad judicium non trahatur, ac aliis quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Monasteriorum, & Ordinum, ac Congregationum præfatorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, eorumque superioribus, ac personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§.10. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio & extra ubilibet locorum plena, & indubia, eadem-

eademque prorsus fides adhibeatur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. V. 18. Februarii. Datum Romæ apud S. Petrum, sub Annulo Piscatoris, die decimaoctava Februarii, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno V.

Sequitur tenor sententiæ prædictæ.

Enarratio differendæ. CHristi nomine invocato, pro Tribunali sedentes, & solumDeum præ oculis haben. hanc nostram definitivam sententiam, quam ferimus in his scriptis, in causa, & causis, quæ coram Nobis, & quas dilectis filiis nostris Joanni Michaeli Saraceno tit. S. Anastasiæ, Joanni Baptistæ Cicadæ tit. S. Clementis, ac Bernardino Scoto tit. S. Matthæi S. R. E. Cardinalibus primo audiendas, cognoscendas, & per eos decidendas, & terminandas, & deinde per præfatos Cardinales per Apostolica nostra rescripta Nobis referendas commisimus, inter dilectos filios Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Ordinis S. Augustini, Congregationis Lateranen. & universam Congregationem ex una, & Prælatos, Abbates, & Monacos Ordinis S. Benedicti Congregationis Cassinen. alias S. Justinæ de Padua nuncupatos, & dictam eorum Congregationem, de & super præcedentia, & jure inter eos præcedendi, tam in processionibus, quam in generalibus, & synodalibus, seu Provincialibus Conciliis, omnibusque actibus publicis, & privatis, rebusque aliis in actis causæ, & causarum hujusmodi latius deductis, & illorum occasione, in prima, seu alia versæ fuerint, & vertebantur instantiis, partibus ex altera, causa hujusmodi coram dictis Cardinalibus ad plenum ventilata, ac sæpius auditis partibus, & dubiis in ea plene discussis, & resolutis, ac visis de jure videndis, & demum per dictos Cardinales Nobis matura desuper facta relatione, pronunciamus, sententiamus, decernimus, & declaramus, Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares Congregationis Lateranen. uti Clericos dimissa superiori veste, pallio, seu cappa; in linea veste, clericalique habitu incedentes (quod etiam in Alma nostra Urbe Romæ consuetum fuit, & nunc observatur, in processionibus, & omnibus aliis actibus publicis, & privatis, tam in dicta Alma Urbe nostra, nostroque, & Successorum nostrorum conspectu, quam alias universis, ac quibuscumque aliis civitatibus, terris, oppidis, & locis dictis Abbatibus, Prælatis, & Monacis Ordinis Sancti Benedicti Cassinen. præcedere debuisse, & debere, eosdemque Abbates, Prælatos, & Canonicos Regulares, dictamque eorum Congregationem, ut sup. incedentes, dictis Abbatibus, Prælatis, & Monacis S. Benedicti, & eorum Congregationi, in omnibus, & singulis præmissis præferendos, & anteponendos, & in digniori loco collocandos fore, & esse. Abbates vero dictarum Congregationum Lateranen. & S. Benedicti singulariter, & de per se absque eorum conventibus, in Conciliis generalibus, provincialibus, & synodalibus, & aliis actibus publicis, & privatis, in quibus Abbates de jure, vel consuetudine locum, & votum habent, vel pro tempore quomodolibet habebunt, inter sese juxta singulorum ipsorum Abbatum ibidem intervenientium, priorem, & antiquiorem promotionem ad Abbatiam ac illa promotione dumtaxat, non autem Congregatione, & Ordine cujus fuerint attentis præcedere, ac præferri, & in digniori loco collocari debuisse, & debere, prout præferimus, anteponimus, collocamus, præferrique, anteponi, & collocari respective mandamus. Jactationes quoque, molestationes, oppositiones, perturbationes, vexationes, & impedimenta quæcumque per præfatos Abbates, Prælatos, & Monacos dicti Ordinis S. Benedicti, & dictam eorum Congregationem eisdem Abbatibus, Prælatis, Canonicis Regularibus dicti Ordinis, & eorum Congregationi, de & super præfatis omnibus, & singulis, & illorum occasione quomodolibet factas, præstitas, & illatas, factaque, præstita, & illata, fuisse, & esse temerarias, illicitas, indebitas, & iniustas, temerariaque, illicita, indebita, & injusta, ac de facto præsumptas, & præsumpta, illasque, & illa præfatis Abbatibus, Prælatis, & Monacis fecisse, & facere minime licuisse, nec licere de jure. Et propterea de, & super illis, ac dicto jure præcedendi, ut supra, omnibus aliis, & singulis præmissis perpetuum silentium imponendum fore, & esse, ac imponimus. Utramque partem in expensis justis ex causis absolventes.

Decisio quo ad præcedentiam inter præfatos Canonicos, & Monachos. — Decisio quo ad præcedentiam Abbatum de per se absque Conventibus. — Impositio perpetui silentii. — Absolutio partium ab expensis.

Ita est I.

Nomina Cardinalium, qui causam cognoverant & Pontifici retulerunt.

Ita refero, & censeo pronunciandum esse Joannes Michael Cardinalis Saracenus.
Ita refero, & censeo pronunciandum Joannes Baptista Cardinalis S. Clementis.
Ita refero, & censeo pronunciandum esse Bernardinus Cardinalis Tranen.

XC.

Revocatio licentiarum omnium quibuscumque (exceptis Commissariis, & Inquisitoribus hæreticæ pravitatis) concessarum, tenendi, vel legendi libros Luteranos, aut de hæresi suspectos. Et prohibitio illos de cetero habendi, vel legendi.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. CUm pro munere quod sustinemus, id præcipue Nobis propositum habeamus, & omni studio, diligentiaque curemus, ut omnes Christifideles tam gravibus, calamitosisque temporibus in recta, & Catholica fide contineamus, id agere, & providere necesse est, ut omnem omnibus aberrandi ab ea occasionem subtrahamus. Nemini autem mirum videri debet, si Romanus Pontifex nonnumquam facultates aliquas, quas ipse, vel Prædecessores ejus probabili adducti ratione concesserint, postea

stea revocet, cum ipso rerum usu edoctus animadverterit, eas justiori de causa esse revocandas.

Causæ revocationis.

§.1. Ad notitiam nostram pervenit, ex data nonnullis licentia habendi, & legendi libros hæreticos, aut de hæresi suspectos, ad hæreses, & errores, qui in eis libris continebantur, refellendos, non raro evenire solere, ut illis ipsis eorum librorum lectio noceat, quibus ob eam causam concessa fuerit, ut aliis prodesse possent, illis ipsis hæresibus, & erroribus propter humanæ mentis imbecillitatem eos implicans, a quibus se alios revocaturos esse confisi fuerant.

Revocatio licentiarum habendi & legendi libros lutheranos, vel de hæresi suspectos.

§.2. Huic rei providere, & animarum periculo, quantum fieri potest, pro pastorali solicitudine occurrere cupientes, cogitantesque Nobiscum, nuper in sacro generali Concilio hæreses horum temporum ita confutatas, atque damnatas fuisse, ut tantæ Synodi auctoritas, cujus decreta hujus sanctæ Sedis auctoritate, cum deliberatione matura confirmata, & comprobata sunt, ad vitandos errores, & Catholicæ fidei veritatem agnoscendam sufficere omnibus debeat, nec ullius præterea confutatio requirenda sit, Prædecessorum nostrorum præsertim felic. record. Julii III., & Pauli IV. vestigiis insistentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac deliberatione matura, omnes & singulas facultates habendi, & legendi libros Luteranos, aut aliorum hæreticorum, seu de hæresi suspectos, omnibus tam clericis sæcularibus, aut regularibus, quam laicis, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel conditionis sint, etiam si Episcopalis, vel Archiepiscopalis, aut alia majori ecclesiastica, seu sæculari dignitate præfulgeant (inquisitoribus, & commissariis heretice pravitatis a Sede Apostolica deputatis, quoad eo Officio fungentur, exceptis) a Nobis aut quocumque Prædecessorum nostrorum, seu Apostolicæ Sedis Legatis, majorive Pœnitentiario, vel quibuscumque aliis, quibuscumque verborum formis, & clausulis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet, etiam motu & scientia simili ad hoc tempus concessas, auctoritate Apostolica tenore præsentium revocamus, & pro revocatis, & irritis, perinde ac si numquam concessæ fuissent, habemus & haberi volumus.

Prohibitio legendi, & habendi libros prohibitos. & prohibendos.

§.3. Inhibentes omnibus sub censuris, sententiis, & pœnis, tam a sacris Canonibus, quam a Sede Apostolica ad hoc tempus constitutis in eos, qui hujusmodi libros legant, aut habeant, ne quis eorum posthac eis facultatibus uti, neve ullos omnino libros hujusmodi improbatos & prohibitos, aut quos in posterum a Sede Apostolica, Inquisitoribusve hæreticæ pravitatis, aut locorum Ordinariis improbari, prohiberique contigerit, legere, habereve quacumque de causa audeat.

Monitio, ut tales libri Inquisitoribus locorum consignentur.

§.4. Impressores autem & Bibliopolas, & alios, quicumque ejusmodi libros habent, habuerintve (Inquisitoribus & Commissariis iisdem dumtaxat exceptis) monemus, & cuilibet eorum, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna incursus criminis hæresis, & aliis contra hæreticos a jure inflictis, & irrogatis, tam ecclesiasticis, quam temporalibus sententiis, censuris, & pœnis præcipimus ac mandamus, ut eos libros intra sexaginta dies a die, quo hæ literæ publicatæ fuerint, numerandos, quorum viginti pro primo, alios viginti pro secundo, reliquos pro tertio, ac peremptorio termino, & monitione Canonica eis assignamus, Inquisitoribus hæreticæ pravitatis in civitatibus, in quibus ii libri sint, tradant, atque consignent.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstant. Constit., & Ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicandi hanc Constitutionem.

§.6. Ut vero hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perveniant, nec quisquam ea excusatione uti possit, quod illa ignoraverit, volumus, & mandamus, ut in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam clara voce a Curiæ nostræ Cursoribus, seu Notariis aliquibus publicis recitentur, & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur.

Fides transumptorum.

§.7. Transumptis quoque earum quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, & sigillo, ac subscriptione alicujus personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ munita fuerint, ut sine dubitatione ulla fides habeatur, mandamus, atque decernimus.

D. P. An. V. 24. Martii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24. Martii 1564. Pontificatus nostri Anno V.

XCI.

Approbatio Indicis librorum prohibitorum, cum regulis firmatis per Patres a sacro Concilio Tridentino deputatos. Et prohibitio illos de cetero habendi, & legendi.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Lectio librorum hæreticorum ne dum simplices, sed etiam doctos viros corrumpit.

Dominici gregis custodiæ Domino disponente præpositi, vigilis more pastoris non desistimus ipsi gregi ab imminentibus periculis, quanta maxima possumus cura, & diligentia præcavere, ne propter negligentiam nostram pereant oves, quæ pretiosissimo Domini nostri Jesu Christi sanguine sunt redemptæ. Et si autem quæ ad fidei veritatem patefaciendam, & ad horum

horum temporum hæres confutandas pertinebant, in Œcumenico, & generali Concilio Tridentino, sancti Spiritus assistente gratia, nuper adeo enucleata, ac definita fuerunt, ut facile jam sit unicuique sanam, catholicamque doctrinam a falsa, adulterinaque internoscere; tamen cum librorum ab hæreticis editorum lectio, non modo simpliciores homines corrumpere soleat, verum sæpe etiam doctos eruditosque in varios errores, & a veritate fidei catholicæ alienas opiniones inducere, huic quoque rei esse duximus providendum.

Ideo Concilium Trid. delegit Prælatos ad firmandum Indicem librorum prohibitorum.

§.1. Cum autem aptissimum ei malo remedium esse sciremus, si componeretur atque ederetur Index sive Cathalogus librorum, qui vel hæretici sint, vel de hæretica pravitate suspecti, vel certe moribus, & pietati noceant, id negocium ad sacram Tridentinam Synodum rejeceramus, ea vero ex tanta Episcoporum, & aliorum doctissimorum virorum copia delegit ad eum conficiendum Indicem multos cum doctrina, tum judicio insignes Prælatos ex omnibus fere nationibus. Qui quidem non sine maximo labore, plurimisque vigiliis, eum Indicem tandem, Deo juvante, perfecerunt, adhibitis etiam in consilium lectissimis quibusdam Theologis. Peracto autem Concilio, cum ex ipsius Synodi decreto is Index Nobis oblatus fuisset, ut ne ante ederetur, quam a Nobis approbatus fuisset, Nos doctissimis quibusdam, probatissimisque Prælatis eum accuratissime legendum, examinandumque tradidimus, & ipsi etiam legimus.

Illum ideo jam perfectū modo approbat hic Pontifex.

§.2. Cum igitur eum magno studio, acri judicio, diuturna cura confectum, & præterea commodissime digestum esse cognoverimus. Nos saluti animarum consulere, eamque ob causam providere cupientes, ne libri, & scripta cujuscumque generis, quæ in eo improbantur, sive ut hæretica, sive ut de hæretica pravitate suspecta, sive ut pietati, ac morum honestati inutilia, aut aliqua correctione saltem indigentia, posthac a Christifidelibus legantur, ipsum Indicem, una cum regulis ei præpositis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, imprimique, ac divulgari, & ab omnibus universitatibus Catholicis, ac quibuscumque aliis ubique suscipi, easque regulas observari mandamus, atque decernimus.

Hosque legi, vel teneri prohibet.

§.3. Inhibentes omnibus, & singulis, tam ecclesiasticis personis sæcularibus, & regularibus cujuscumque gradus, ordinis, & dignitatis sint, quam laicis quocumque honore, ac dignitate præditis, ne quis contra earum regularum præscriptum, aut ipsius prohibitionem Indicis libros ullos legere, habereve audeat. Si quis autem adversus eas regulas, prohibitionemque fecerit: is quidem, qui hæreticorum libros, vel cujusvis auctoris scripta propter hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritve, ipso jure in excommunicationis pœnam incidat, eamque ob causam in eum tamquam de hæresi suspectum inquiri, & procedi liceat, præter alias pœnas super hoc ab Apostolica Sede, sacrisque Canonibus constitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit, habueritve, præter peccati mortalis reatum, Episcoporum arbitrio severe se noverit puniendum.

Contrariis derogat.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum ne excommunicari possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Formum publicationis hujus Bullæ profert.

§.5. Ut hæc autem ad omnium notitiam perveniant, neve quis excusatione ignorationis uti possit, volumus, & mandamus, ut hæ literæ per aliquos Curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cum in eis populus, ut Missarum solemnibus intersit, congregari solet, palam & clara voce recitentur; & postquam recitatæ fuerint, ad valvas earum Ecclesiarum, itemque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique ut legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper reliquantur. Cum autem inde amovebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem & affixionem, omnes & singulos, qui his literis comprehenduntur, post tres menses a die publicationis, & affixionis earum numerandos, volumus perinde adstrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illæ editæ, lectæque fuissent.

Transumptis credi jubet.

§.6. Transumptis quoque earum, quæ manu alicujus publici Notarii scripta, subscriptave, & sigillo ac subscriptione alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, fidem sine ulla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus.

D.P. An.V. 24. Martii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 24. Martii 1564., Pontificatus nostri Anno quinto.

XCII.

Approbatio Confraternitatis sub invocatione Sanctissimi Nominis Dei, ad cavendum blasphemias, periuria, illicitaque juramenta institutæ, cum indulgentiarum, & aliarum gratiarum concessione.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INjunctum Nobis Apostolicæ servitutis officium, Nos admonet, ut animarum saluti quantum cum Deo possumus, etiam multiplicatis gratiis omni ratione consulamus.

Institutio Sodalitatis nominis Dei in Hispaniis.

§.1. Hodie siquidem per Nos accepto, quod in Burgensi, & pluribus aliis Hispaniarum Civitatibus, & aliis locis una saluberrima Confraternitas sub vocabulo Nominis Jesu instituta erat, cujus Confratrum partes

tes potissimum essent, diligenter cavere, ne vel ipsi, vel alii coram eis aliquo modo, nisi ob causam gravissimam jurarent, & contrafacientes modeste admonerent. Quodque ipsi Confraternitati plurimi Christifideles se conscribi fecerant, quorum opera, & studio blasphemiæ, periuria, & alia illicita juramenta commode prohibebantur.

Approbatio Pontificis dictæ Sodalitatis ubique terrarum pro die Circumcisionis.

§.2. Nos ut ipsa Confraternitas in majori semper reverentia habeatur, & Christi fideles eo libentius illam ingrediantur, quo ipsa amplioribus decorata spiritualium gratiarum donis, & Apostolicis fuerit suffulta privilegiis, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis dictæ Confraternitatis, ubivis terrarum, & locorum, nunc & pro tempore diffusæ, utriusque sexus Confratribus in illa, nunc & pro tempore descriptis ubilibet constitutis, sive sub ejusdem Confraternitatis regula prius edita, sive sub alia simili comprehendatur, qui vere pœnitentes, & confessi die festo Circumcisionis Domini Nostri Jesu Christi annis singulis, in perpetuum, Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum susceperint, & solemnitati per ipsam Confraternitatem in dicto die festo ubivis locorum pro tempore celebrari solitę, in toto, vel in parte interfuerint, quoties id egerint, toties pro quolibet die festo hujusmodi plenariam omnium & singulorum, ac quorumcumque peccatorum suorum indulgentiam, remissionem, & absolutionem auctoritate Apostolica tenore præsentium, concedimus, & elargimur.

Primaque Dominica cujuscumque mensis.

§.3. Illis vero Confraternitatis confratribus, qui qualibet prima die Dominica cujusque mensis totius anni, similiter in perpetuum, ad Missam, quam ipsi Confratres audire tenentur, audiendam convenerint, quotiescumque id egerint, decem annos.

Admonentibus quoque temere jurantes, & blasphemantes.

§.4. Qui vero temere jurantem, aut alias divinum Nomen blasphemantem, modeste, & charitative, quandocumque admonuerint, pro qualibet vice centum dies. Et quicumque verbi Dei Prædicatori sæculari, vel cujusvis Ordinis regulari, qui Christi fideles, ut a juramentorum abusibus caveant & hanc dictæ Confraternitatis regulam amplectantur hortatus fuerit, decem annos de injunctis sibi pœnitentiis in forma Ecclesiæ consueta, misericorditer in Domino relaxamus.

Facultas Confratrum eligendi in die Circumcisionis confessores approbatos, qui eos absolvant &c.

§.5. Et ut ipsi Confratres dictæ Indulgentiæ plenariæ, Deo propitio, facilius efficiantur participes, illis, & eorum singulis, indulgentiam hujusmodi consequi volentibus, ut dicto die festo Circumcisionis occurrere, quoscumque sibi benevisos idoneos Presbyteros, sæculares, vel cujusvis Ordinis Regulares, per Ordinarium loci approbandos, in suos possint eligere Confessores, qui confessionibus ipsorum diligenter auditis, & eorum quemlibet, ab omni, & quacumque excommunicationis, etiam majoris, & ab omnibus, & quibusvis aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine, aut mixtim, quavis occasione, vel causa latis (salvo tamen jure tertii) necnon ab omnibus, & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam locorum Ordinariis, ac Sedi Apostolicæ reservatis, præterquam in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta contentis, dicta auctoritate Apostolica absolvere, eisque pro commissis pœnitentiam salutarem iniungere. Ac vota quæcumque (Hierosolymitano, visitationis Liminum beatorum Apostolorum Petri, & Pauli prædictorum de Urbe, ac Jacobi in Compostella, necnon castitatis, & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeant, similiter auctoritate, & tenore præmissis perpetuo concedimus, & indulgemus.

§.6. Mandantes universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis ceteris Ecclesiarum Prælatis, & locorum Ordinariis ubilibet constitutis, eorumque generalibus in spiritualibus Vicariis, & Officialibus, quod ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro Confratrum prædictorum parte fuerint requisiti, eidem Confraternitati prædictæ pro posse faveant, favorabiliter assistant, & illam promovere procurent.

Ordinarii faveant promotioni hujus Sodalitatis.

§.7. Præsentibus, quas nunquam, etiam per Nos, aut alios Romanos Pontifices Successores Nostros, vel Sedem præfatam, aut alios quoscumque quomodolibet revocari, suspendi, limitari, reduci, modificari, aut eis in aliquo derogari posse, neque sub quibusvis illarum, aut similium, vel dissimilium indulgentiarum, & gratiarum revocationibus, suspensionibus, alterationibus, modificationibus, limitationibus, derogationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, in genere, vel specie, per Nos, vel Successores Nostros, aut Sedem præfatam, seu quosvis alios, & ex quibuscumque, etiam urgentissimis, & necessariis causis, etiam pro fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, Cruciata sancta, vel expeditione contra infideles, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, Principum, vel aliorum instantia, seu eorum contemplatione, vel etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet canonice, vel de facto, nunc, & pro tempore impositis, & factis, ullatenus umquam comprehensis, sed semper ab illis exceptis, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de novo concessas fore, ac censeri decernimus, perpetuis futuris temporibus.

Clausulæ hujus Constitutionis præservativæ.

§.8 Ut autem ipsi Confratres, majorem a Nobis gratiam reportasse lætentur, eisdem Confessoribus Confratribus juramenta quælibet sine alterius præjudicio relaxare. Et præterea eidem Confraternitati, illiusque Confratribus, ac Ecclesiis, Capellis, & Altaribus ejusdem ubilibet constitutis, quod quocumque tempore cujusvis interdicti, & cessa

In die Circumcisionis non obstante interdicto, in locis Confraternitatis celebrari potest, & sociorum corpora sepeliri valent.

cessationis a divinis, videlicet dicto die festo Circumcisionis a primis vesperis usque ad occasum Solis ejusdem diei inclusive, Vesperæ, Missæ, aliaque divina officia in ipsius Confraternitatis Ecclesiis, Altaribus, ac Capellis, solemniter, & publice celebrari. Qualibet vero prima die Dominica cujuslibet mensis privati Confratres privatam eorum Missam ex ejusdem Confraternitatis instituto celebrari solitam celebrari facere, illique interesse. Ac insuper semel in mense Dominicum corpus suscipere. Et quoties aliquem, vel aliquos ex ipsis Confratribus quocumque tempore interdicti, seu cessationis a divinis hujusmodi mori contigerit, dummodo causam non dederit interdicto, eorum cadavera cum moderata pompa sepeliri, libere, & licite valeant. Et interim interdicta, & cessationes a divinis hujusmodi quæcumque sint, ad effectum præmissum omnino suspendantur, & suspensa esse censeantur, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Clausulæ præservativæ. §.9. Ac præsentes literas sub quibusvis revocationibus, derogationibus, vel limitationibus similium gratiarum, per Nos, vel Successores nostros, in genere, vel in specie ex quibusvis etiam urgentissimis causis, etiam ad Imperatoris, Regum, & aliorum Principum instantiam pro tempore quomodolibet emanatis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis exceptas fore.

Decretum irritans. §.10. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ. §.11. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis editis, & edendis, necnon etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Declaratio circa dictam facultatem eligendi Confessorem. §.12. Volumus autem ne Confratres ipsi, quod absit, propter hujusmodi gratiam reddantur procliviores ad illicita committenda, quod si a sinceritate fidei, & unitate S.R.E., ac obedientia, & devotione nostris, vel Successorum nostrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium destiterint, aut confidentia ejusdem gratiæ aliqua commiserint, gratia, & literæ, quoad eligendum Confessorem hujusmodi illis nullatenus suffragentur.

Declaratio circa dictas Indulgentias. §.13. Volumus autem, quod si aliqua alia indulgentia fuerit per Nos in aliquo loco eidem Confraternitati concessa, præsentes quoad locum hujusmodi nullæ sint.

D. P. An.V. 23. Aprilis. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quinquagesimo sexagesimo quarto, Idib. Apr., Pont. nostri Anno V.

Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

XCIII.

Quod major pars Cardinalium Sanctissimæ Inquisitionis decernit, a tota Congregatione valide statutum censetur.

Institutionem hujus Congregationis habes in Pauli III. Const. XLI. Licet *Tom. IV. Par. I. fol.* 211.

PIUS EPISCOPUS

Motu proprio &c.

Deputatio Cardinalium Congregationi S. Inquisitionis. CUM Nos per nostrum specialem Motum proprium sub data Romæ apud Sanctum Marcum, quarto Non. Aug., Pontificatus nostri Anno quinto officio supremo in Alma Urbe, & Curia nostra, ac tota repub. Christiana sanctæ Inquisitionis hæreticæ pravitatis, ejusque causarum audientiæ, cognitioni, expeditioni, & terminationi præfecerimus, & deputaverimus dilectos filios nostros Joannem Michaelem Sanctæ Anastasiæ Saracenum, & Jo. Baptistam S. Clementis Cicadam, ac Joannem Suavium S. Priscæ Reumanum, necnon Michaelem S. Sabinæ Ghislerium, & Clementem S. Mariæ in Aracœli Monialium, & Ludovicum S. Cyriaci in Thermis Simonetam, & Carolum S. Martini in Montibus Borromæum Presbyteros, ac Vitellotium S. Mariæ in Porticu Vitellium Diaconum, tunc titulorum Miseratione divina S.R.E. Cardinales, cum facultatibus, jurisdictionibus, & auctoritatibus, prout in eodem Motu proprio latius continetur.

Alia deputatio. §.1. Cum postea etiam in eodem sancto Officio supremo inquisitionis hæreticæ pravitatis, verbo deputaverimus Inquisitorem dilectum Filium nostrum Franciscum Alciatum tituli sanctæ Susannæ Cardinalem, ne in posterum de ipsius jurisdictione hæsitari contingat, Motu simili & ex certa nostra scientia, deputationem hujusmodi tenore præsentium approbamus, & confirmamus, & quatenus opus sit, de novo eumdem generalem Inquisitorem hæreticæ pravitatis, prout suprascripti alii octo Cardinales, constituimus, deputamus, & ordinamus, & in numero supradictorum aliorum Inquisitorum unimus, & aggregamus.

Quod maior pars facit tota Congreg. fecisse dicitur. §.2. Et insuper pro faciliori causarum expeditione, & terminatione statuimus, decernimus, & ordinamus, ut quicquid per majorem partem S. R. E. Cardinalium, qui in Congregatione pro dicto officio intervenerint, seu convenerint dictum, gestum, statutum, ordinatum, decretum, terminatum, seu sententiatum extiterit, sit validum, & firmum, ita & taliter, quod nullo modo impugnari possit, perinde ac si omnes, & singuli Cardinales prædicti in dicta Congregatione convenissent, & major pars consensisset.

Omnimoda jurisdictio cōgregationis est. §.3. Cum plena & omnimoda jurisdictione, auctoritate, & potestate omnibus prædictis Cardinalibus, & eorum Prædecessoribus, per Nos vel alios Summos Pontifices alias quomodolibet concessis, & attributis, irritum, &c. decernentes.

Derogatio contrariorum. §.4. Non obstantibus præmissis, ac quibus-

busvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & omnibus illis, quæ Nos, & Prædecessores nostri voluerunt & volumus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola sufficit signatura.

§.5. Decernentes solam præsentis nostri Motus proprii signaturam sufficere, & ubique in judicio, & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

XCIV.

Declaratio quod Concilii Tridentini decreta circa Reformationem, & jus positivum tantummodo, ligare cœperunt a Kalen. Maii 1564.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SIcut ad sacrorum Conciliorum decreta, ac Canones, auctoritas, atque confirmatio Apostolicæ Sedis, & debet & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, ejusdem Sedis judicio, & declaratione tollenda est.

Dubitabant multi a quo tempore ligaret Concilium Tridentinum circa Reformationem, & jus positivum

§.1. Ad aures nostras pervenit multos esse, qui dubitent ex quo tempore cœperint decreta sacri generalis Concilii Tridentini, ad reformationem & jus positivum dumtaxat spectantia, eos, ad quos pertinent, obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad provinciales, diœcesanasque Synodos celebrandas, ad sacros Ordines suscipiendos, ad religionem profitendam, ad parochiales Ecclesias, aliaque beneficia ecclesiastica, quæ * ejusdem Concilii decretis retineri prohibitum fuit, resignanda, & ad complures res hujusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem, jusque positivum tantum spectantes, quæ observari, aut evitari debeant.

* *illius*.

Declarat ideo Pontifex cœpisse ligare a Kalend. Maii 1504.

§.2. Nos itaque ut omnis controversia, dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi, juri, & æquitati convenire censuimus, duximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilii decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto confirmata a Nobis fuerunt sub finem mensis Januarii; & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem observari cœperunt, quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimendis necessario consumptum fuit, & jure etiam communi sancitum est, ut Constitutiones novæ vim, non nisi post prædicta decreta omnia ad dictam reformationem, jusque positivum dumtaxat spectantia, a Kalen. Maii proxime præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cujusquam, quod ea ignoraverit, admittendam.

Decretu m irritans.

§.3. Atque ita Apostolica auctoritate declaramus, ac definimus, & ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus. Decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam quacumque dignitate auctoritate, & potestate prædito contigerit judicari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis aliisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§.5. Nulli ergo omnino hominum &c.

D. P. An.V. 18. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, 14. Kal. Augusti, Pontificatus nostri Anno V.

XCV.

Institutio Congregationis S. R. E Cardinalium, super executione, & observantia Sacri Concilii Tridentini, & aliarum Reformationum hujus Pontificis.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Reformationes de quibus in præcedentibus Bullis referuntur.

ALias nonnullas Constitutiones, & Ordinationes, reformationem majoris Pœnitentiarii, ac sacræ Pœnitentiariæ nostræ, ac Vicarii nostri, ac ejus officii, necnon Camerarii, & Cameræ Apostolicæ, ac illius causarum Auditoris, necnon Palatii Apostolici causarum Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ Curiarum, & Contradictarum, aliorumque Almæ Urbis nostræ, ac Rom. Cur. Tribunalium, & officiorum concernentes edidimus, quæ tamen, ut intelleximus, ab eorumdem officiorum, & Tribunalium præfatis, ac officialibus minus diligenter observantur.

Institutio Congregationis, de qua in rubrica.

§.1. Cum autem enixæ nostræ voluntatis sit, ut illa, & pariter decreta sacri Concilii Tridentini in his, quæ ad eorum officia spectant, ab eisdem omnino observentur, Nos propterea considerantes parum esse jura condere, nisi sint, qui ea executioni demandari faciant, & in præmissis, prout ex debito pastoralis officii Nobis, meritis licet imparibus, injuncti obligamur, salubriter, & utiliter providere, præfatasque Constitutiones, & Ordinationes, ac decreta Concilii, quas, & quæ hic haberi volumus pro expressis, inviolabiliter observari volentes, venerabili fratri nostro Joanni Episcopo Tusculan. Morono, Jo. Michaeli S. Anastasiæ Saraceno, ac Jo. Baptistæ S. Clementis Cicadæ, necnon Michaeli S. Sabinæ Alexandrino, Clementi S. Mariæ in Aracæli, & Ludovico S. Cyriaci in Thermis Simonetæ, ac Carolo S. Martini in Montibus Borromæo Presbyteris, necnon Vitellotio S. Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis, titulorum Diacono, Cardinalibus committimus, & mandamus, quatenus ipsi, seu eorum major pars, conjunctim, vel divisim, eorum arbitrio, etiam tamquam executores dictarum literarum, Constitutionum, & Decretorum prædictorum Constitutiones, & Ordina-

dinationes, ac decreta præfata, juxta tenores eorum, ac literarum desuper confectarum per quoscumque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ Curiarum, ac Tribunalium prædictorum Judices, & officiales, sub excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis officiorum, & aliis eisdem Cardinalibus benevisis, etiam pecuniarum, eo ipso incurren. pœnis, firmiter observari faciant, & cum effectu (nisi tam in executione dictorum decretorum Concilii, quam dictarum literarum nostrarum aliqua dubietas, aut difficultas emerserit, quo casu ad Nos referant,) invocato, etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obedientia Congregationi debita.

§.2. Ac eos, qui literis, & decretis prædictis, & eorumdem Cardinalium mandatis non paruerint, ex nunc, prout ex eadem die, & contra, illorum officiis privatos, necnon ad illa, & alia Romanæ Curiæ officia in posterum obtinenda inhabiles, ac ipsis ab eisdem officiis sic privatis, illa tamquam per privationem vacantia a Datario nostro vendi, & a quibusvis personis idoneis pro pretio convenienti emi, libere, & licite posse, auctoritate nostra cúrent, nuncient, decernant, ac declarent, prout Nos harum serie nunciamus, decernimus, & declaramus.

Derogatio contrariorum

§.3. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Pœnitentiariæ, & Curiarum, necnon Tribunalium prædictorum statutis &c. etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, ac dictis officialibus, & Tribunalibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu simili, &c. & alias quomodocumque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissime derogamus, eaque adversus præmissa nullatenus suffragari volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

D. P. An. V. 2. Augusti.

Datum Romæ apud S. Marcum, quarto Non. Augusti, Anno V.

XCVI.

Facultas S. R. E. Cardinalium Congregationis super Inquisitione hæreticæ pravitatis tenendi, & legendi libros hæreticos, aut alias prohibitos, & concedendi aliis licentiam eos habendi, ac legendi.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Hic Pontifex deputavit Cardinales Inquisitores generales, sed hanc Bullam hic non habes.

CUm inter crimina, quæ animadversione digna sunt, & in corrigendo exempla cunctis præbere debeant, hæresis sit gravius, & ceteris detestabilius: ideo cum Nobis maxime displiceat, & ne illud latius serpat, pro illo extirpando, cunctis, etiam de crimine hujusmodi infectis, & illius fautoribus, ne ad deteriora (quod Deus avertat) delabantur, per Nos non modicum invigilandum sit. Cumq. annis præteritis, & etiam forsan usque in hodiernum diem in diversis mundi partibus, proh dolor! hæreses, & falsa dogmata pullulaverint, & adhuc pullulent, solicitante humani generis inimico, minusque, etiam cujuscumque correctionis prætextu pullulare cessent. Propterea dilectos filios nostros Joannem Michaelem S. Anastasiæ Saracenum, Joannem Baptistam S. Clementis Cicadam, Joannem Suavium S. Priscæ Reumanum, Michaelem S. Sabinæ Alexandrinum, Clemente Olera S. Mariæ de Aracæli, Ludovicum S. Cyriaci in Thermis Simonetam, Carolum S. Martini in Montibus Borromæum Presbyteros, ac Vitellotium S. Mariæ in Porticu Diaconum Vitellium, Cardinales nuncupatos; pro erroribus, qui occasione quarumcumq; hæresum dietim contingunt, reprimendis, & seu hæresibus hujusmodi, & illarum fautoribus, Domino nostro Jesu Christo auxiliante, extirpandis, deputaverimus: ac eos in Inquisitores, seu in S. Inquisitionis Congregatione Deputatos, cum omnimoda potestate constituerimus.

§.1. Et eis sæpe contingat, ne Catholici, & Christicolæ veneno hujusmodi sectæ, & illius fautorum afficiantur, ac etiam pro negociorum, & causarum pro tempore incurrentium expeditione, ac hæreticorum, qui etiam ad præsens carceribus in Alma Urbe nostra mancipati existunt, ac pro tempore mancipentur, deprehensione, & eorum ad veram doctrinam reductione, nonnullos, seu quamplures libros ab ipsis impiis hæreticis, & sectæ Luteranæ fautoribus compositos, & in lucem editos, ac qui in dies successu temporis edentur, & componentur, ac etiam aliquando oporteat, pro conservanda Religione in cordibus Catholicorum eisdem libris, & hæreticorum deceptionibus, fraudibus, & dolis, ac machinationibus respondere, vel a viris Catholicis, ac sacræ Doctrinæ peritis responderi facere, stantibusque Constitutionibus hactenus per Nos editis, & per Indicem librorum correctorum de mandato nostro, vel alias factum, prohibitionibus sacris, eosdem libros, pro hujusmodi erroribus reprimendis, tenere, & legere dubitent, ac ut filii obedientiæ eosdem libros perspicere, ut accepimus, non audeant.

Illi indigebant libris prohibitis ex causis hic expressis, quos tamen tenere non valebant stante Indice, de quo supra in Const. 91. fol. 174.

§.2. Ad omnem igitur hæsitandi materiam, & conscientiæ scrupulum in eis tollendum, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, de eorumdem Joannis Michaelis, Joannis Baptistæ, Joannis Suavii, Michaelis, Clementis, Ludovici, Caroli, ac Vitellotii Cardinalium fide, probitate, & constantia, singularem, tum notitiam, tum fiduciam habentes, eisdem Cardinalibus, ut durante eorum officio, & quamdiu Inquisitioni hujusmodi præfuerint, quoscumque, quæcumque quotcumque, & qualiacumque, quorumcumque, tum antiquorum tum modernorum, & futurorum,

Hic ideo Pontifex licentiam, & facultatem, de qua in rubr. eis concedit.

rum, infidelium, & hæreticorum, aut hæresis, & cujuscumque impietatis, vel superstitionis, vel reprobatæ lectionis, condemnatorum, vel suspectorum, ac etiam incertorum, vel dissimulatorum auctorum, & scriptorum, atque etiam Hugonotorum commentaria, tractatus, libros, collectanea, expositiones, annotationes, interpretationes, versiones, & alia cujuscumque inscriptionis, & argumenti opera, quocumque nomine nuncupata; Latino, Græco, Hebræo, aut quocumque alio, etiam vulgari cujuscumque regionis sermone composita, tam manu scripta, quam a quibuscumque impressoribus, & in quibuscumque locis, etiam nominatim prohibitis, vel suspectis, seu etiam sine impressorum, & locorum, ac temporis titulo, ac absque locorum Ordinariorum, & hæreticæ pravitatis Inquisitorum, aut aliorum ad id deputatorum licentia, & approbatione impressa, etiam ex professo contra Nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, & S. Romanam Ecclesiam, ac Sedem Apostolicam prædictam, composita, & conscripta, ac etiam divulgata, necnon hæreses, & errores, seu reprobatas, & damnatas disciplinas continentia, necnon impressorum, & auctorum, aliorumque id genus hominum damnatorum memoriam, & nomina præseferentia, tam per officium S.Romanæ, & universalis Inquisitionis, quam alias quomodocumque, & qualitercumque, in genere, vel in specie pro tempore prohibita in quibusvis mundi partibus, ad quos eos accedere contigerit, potissimum in Alma Urbe nostra, & Romana Curia habere, tenere, legere absque aliquo conscientiæ scrupulo, & cujuscumque suspicionis, vel infamiæ, aut censurarum Ecclesiasticarum incursu, libere, & licite possint, & valeant. Ita quod in futurum nullatenus super retentione librorum, scripturarum, extractuum, & explicationum, & commentariorum hujusmodi impediri, molestari, vel argui, seu inquiri possint, plenam, & liberam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, & impartimur, ac desuper cum eis indulgemus.

Prohibetque ceteris aliis, ne libros prohibitos teneant vel legant, etiam vigore cujuscumque privilegii, absque eorumdem Card. Inquisit. licentia.

§. 3. Districtius inhibentes quibusvis aliis, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus personis, etiam quacumque auctoritate, præcellentia, & dignitate fungentibus, etiam Cardinalatus honore præditis, ne eosdem libros, extractus, seu scripturas, & commentaria hujusmodi, etiam, ut præfertur, specificata, quovis quæsito colore, etiam cujusvis privilegii, a Nobis, & a Prædecessoribus nostris, vel ab ipso Sanctæ Inquisitionis officio hactenus concessi prætextu, penes se retinere, aut tenere, legere, & explicare, absque Cardinalium prædictorum nova facultate, & licentia, sub excommunicationis majoris, & latæ sententiæ pœna, quam eo ipso in his ferimus scriptis, ac aliis pœnis a Constitutionibus ac sacris Canonibus inflictis, & in Indice hujusmodi contentis, audeant, seu præsumant. Ac decernentes irritum &c.

§.4. Et nihilominus eisdem supranominatis Cardinalibus dilectis filiis nostris, quando eis, vel eorum majori parti videbitur, si placuerit, in plena Congregatione tantum similem licentiam concedendi quibuscumque personis cujuscumque dignitatis, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentibus, supradictos libros etiam cujuscumque damnatæ lectionis tenen., haben., legen., & interpretandi, seu explicandi ad tempus, vel in perpetuum, & concessam revocandi, similiter licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur de gratia speciali. — Facultatem que eisdem Inquisit. concedi tales licentias dandi.

§. 5. Non obstantibus Lateranen., & quorumcumque Conciliorum, ac aliis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, statutis &c. etiam juramento roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis pro tempore existentibus Sanctæ Inquisitionis hujusmodi majoribus Inquisitoribus, & quibusvis etiam S. R. E. Cardinalibus, ceterisque ad dictum officium in dicta Urbe, & alibi deputatis, ac alias in genere, vel in specie, etiam cum censurarum, & pœnarum incursu, aliisque decretis, & clausulis sub quibuscumque tenoribus & formis, etiam Motu proprio &c. seu etiam consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, quibus omnibus etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice latissime, specialiter, & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum esse decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis. — Clausulæ derogatoriæ.

Fiat Motu proprio I.

§.6. Et de concessionibus, impartitionibus, indultis, inhibitione, singulis decretis, derogatione, declaratione, de, ac pro omnibus, & singulis præmissis, ut supra latissime exten. Et cum opportuna, si videbitur, exequutorum deputatione &c. etiam sub censuris &c. cum potestate aggravandi &c. invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis, & cum derogationibus, constitution. de una, & de duabus dietis, non tamen ultra tres, ac prædictorum, & quorumcumque aliorum quomodolibet contrariorum ad effectum &c. latissime exten., & quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula contraria non obstante, seu si videbitur literæ per Breve nostrum cum præmissorum omnium, & singulorum etiam qualitat. ac nominum, & cognominum consultorum hujusmodi majori & veriori specificatione, & expressione expediri possint. — Clausularum repetitio.

Datum Romæ apud S. Marcum 6. Kal. Septem., Ann.Quinto. — D. P. An.V. 27. Augusti.

Can-

XCVII.

Cancellariæ Criminales Status Ecclesiastici, ex causa vere onerosa aliis non concessæ, Rev. Cam. Apost. iterato applicantur. Et statuta pro Cancellariis præfiniuntur. Cum privilegiorum concessione. Ac Thesaurarii & A. C. super illis & eorum causis, jurisdictione, & auctoritate.

Eamdem applicationem fecit Paul. IV. in Constit. XV. Romanus *Tom. IV. Part. I. fol.* 333.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. SUperna providentia, quæ cunctorum Christifidelium cœtum per diversa Rectorum officia statuit in rectitudine gubernandum, Pontificalem ad hoc Nobis supremam contulit dignitatem, ut præ ceteris per congruam executionem pastoralis officii, cujus ministerio numine afflante divino, quamvis indigni præsidemus, cunctorum præsertim Nobis, & Sedis Apostolicæ subditorum, utilitati & indemnitati salubriter consulamus, ac ne in civitatibus, terris, castris, & aliis eidem Sedi immediate subjectis locis Notariorum, & Tabellionum, seu Scribarum incuria, vel nimia indulgentia, aut impunitate, partium contrahentium, & litigantium actus, & instrumenta summo cum eorum detrimento depereant, aut falsitatis, immutationis, vel alterationis vitio subjaceant, sed ad omnium commoditatem illa debite, diligenterque conserventur illæsa, & proinde ut jus suum unicuique intactum remaneat, opem, & operam efficaces impendamus.

Causæ istius Constitutionis. §. 1. Cum itaque (sicut magno cum animi nostri mœrore accepimus) in quamplurimis Status nostri Ecclesiastici civitatibus, terris, castris, & locis, nulla fere, aut rara admodum Archivia, seu Regestra pro contractuum, instrumentorumque, & actorum aliorum, necnon varii alterius generis publicarum Scripturarum debita conservatione sint instituta, & si quæ sint, ita incertis, usu, & consuetudine depravata reperiantur, ut qui illis præsunt Notarii, Tabelliones, & Scribæ, etiam actuarii, cum ipsi, vel ad tempus a locorum Communitatibus, & Universitatibus, seu aliis superioribus, aut personis ad se potestatem habere prætendentibus, ad Notariatuum officia exercenda sint electi, vel ex eo quod officia ipsa, a Nobis vel Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, seu Camera Apostolica ipsius gratiose concessa sunt, exercitia suorum officiorum hujusmodi parvipendentes, illorumque amissionem, vel privationem, seu quodvis alterius generis mulctæ, vel pœnæ nusquam metuentes, partes ipsas exhibendis instrumentis, quorum conservationem ipsi prorsus negligunt, in forma probante, ac solutionibus superinde faciendis pro eorum arbitrio vexare non vereantur, ac (quod pejus esse videtur) ipsorumque quamplures præsertim in locis, in quibus illorum electio, & deputatio ad Communitates, aut Universitates, quas etiam circa Officiorum damnorum datorum concessiones variis modis aberrare Nobis plene constitit, spectat, literarum, & artis Notariatus rudes prorsus, & ignari, ac ad tale munus suscipiendum, & exequendum penitus inhabiles sint, in conficiendis instrumentis, & aliis actibus publicis, sive decretis, & declarationibus annotandis, infinitos committant errores, & falsitates. Ac nulli revisores, qui de se Notariorum eorumdem idoneitate, & sufficientia informent, ac de eis attestentur, existant, sed passim favore, pretio, vel pactionibus, etiam super officiorum Notariatuum hujusmodi emolumentis, partim vero electores, partim vero judices, & commissarios dividendis, & distribuendis conjunctim eligantur, ac propterea excessive scripturarum taxæ, & exactiones, non minus injuste, quam indebite extorqueantur, causæque in longum protrahantur, & quasi immortales efficiantur.

Pauli IV. Cōstitutio edita super istis Cancellariis male observatur. §. 2. Cumque institutio fel. rec. Pauli Papæ IV. Prædecessoris nostri præmissis, ac forsan aliis tunc suadentibus causis moti, super officiis Notariatuum hujusmodi in causis criminalibus status nostri prædicti, proinde quidem ac permaxime utilium capitulorum editionem factam per Legatos, & Vicelegatos, ac Gubernatores locorum ita negligantur, ut ipsi (nescitur qua ratione ducti) præter, & contra mentem & intentionem nostras, illa & capitulis hujusmodi omnino neglectis, Cancellarios, & Notarios pro eorum libito, in civitatibus, terris, castris, & locis sub eorum legationibus, seu guberniis comprehensis ponere aliis amotis, aut si non amotis, in eorum officia, aut ea, quæ ad illa spectant, se ingerere non formidant, quam ob causam plura etiam ad præsens in hujusmodi criminalibus Notariatuum officia penes dictam Cameram non sine maximo ejus detrimento vendenda remanent, in gravem Divinæ Majestatis offensam, partiumque contrahentium, & litigantium præjudicium, & gravamen, Notariorumque, Judicum, & Commissariorum, necnon Communitatum, & Universitatum, aliarumque personarum animarum periculum, & jacturam, ac plurimorum scandalum.

Ideo ab isto Pontifice revocantur omnes concessiones de eis factæ ex causa non onerosa. §. 3. Nos igitur, quibus imminet, talia ad meliorem & saniorem statum reducendi continua sollicitudo, præmissis ne fiant in posterum, debitæ provisionis nostræ adminiculo, quantum Nobis ex alto conceditur, obviare, necnon animarum saluti, nostrorumque civitatum, terrarum, castrorum, & locorum hujusmodi, ac eorum incolarum, præsertim litigantium & contrahentium statui, quieti, commoditati, securitati, ac salubriori directioni illorum regiminis consulere volentes, necnon quascumque provisiones, concessiones, assignationes, & quasvis alias dispositiones de præ-

prædictis civilibus, & quæ tam conjunctim, quam separatim exerceri solent, & nondum vendita penes dictam Cameram existunt, criminalibus hujusmodi, & ratione scripturarum dumtaxat damnorum datorum officiis, civitatum, terrarum, castrorum, & locorum hujusmodi, etiamsi ad Legatorum, Communitatum, Universitatum, & aliarum particularium personarum cujuscumque dignitatis, præeminentiæ, & auctoritatis existentium, quovis modo pertineant, & illa per deputatos a Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, seu Potestatibus, vel aliis justitiæ Ministris hactenus exerceri solita sint, ac ad præsens exerceantur, quibusvis personis cujuscumque status, gradus, & conditionis existentibus, per Nos, aut quoscumque alios Rom.Pontifices Prædecessores nostros, ac Sedem eamdem, ac etiam Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, ac alios Officiales, & personas hujusmodi, perpetuo, vel ad tempus, præterquam tamen ex causa onerosa, solutionis videlicet, & exbursationis pecuniarum factas, illarum omnium veriores tenores, datas, & decreta etiam irritantia in eis apposita, ac causa propter quas factæ & concessæ fuerunt, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, harum serie revocantes, cassantes, & annullantes, ac revocatas, cassatas, & annullatas, nulliusque roboris, vel momenti existere, neminique suffragari, aut prodesse posse, seu debere decernentes. Ipsaque officia a quibusvis Communitatibus, Universitatibus, legationibus, guberniis, etiam perpetuis, vel temporalibus, necnon Magistratibus, Potestatibus, & aliis Judicibus & personis, penitus, & omnino perpetuo dismembrantes, & separantes, ac eadem officia Cameræ præfatæ applicantes, & appropriantes, & ad illam in futurum perpetuo declarantes & decernentes.

Paulique prędicti Bulla confirmatur.

§.4. Necnon Pauli Prædecessoris hujusmodi super Notariatuum in criminalibus officiis confectas literas, veriorem illarum tenorem, ac si de verbo ad verbum insertus foret, præsentibus pro expresso ac inserto habentes, Apostolica auctoritate etiam perpetuo confirmantes, & approbantes, Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra deliberatione, dilectum Filium Donatum Matthæum Minalem, modernum, & pro tempore existentem Thesaurarium nostrum generalem totius Status nostri Ecclesiastici, & Cameræ hujusmodi Commissarium generalem, ad omnia, & singula quarumcumque Legationum, civitatum, terrarum, & locorum totius Status Ecclesiastici prædicti Notariatuum in civilibus, & nondum vendita criminalia, necnon damnorum datorum officia, etiamsi illa, per unum, vel duos, aut plures Notarios exerceri consueverint, ac sub quorumcumque S. R. E. Cardinalium, vel aliarum personarum legationibus, aut guberniis, perpetuis, vel temporalibus, comprehensa sint, cum eorum scripturis, si quæ sint, necnon honoribus, oneribus, & emolumentis, cum capitulis infrascriptis, ac alias cum obligationibus, clausulis, cautelis, decretis, pactis, & conditionibus, ac pro pretio, seu pretiis dicto Thesaurario benevisis in utilitatem ipsius Cameræ convertendis, & applicandis ad vitam quibusvis personis, originariis, vel forensibus, sibi benevisis.

Thesaurario facultas eas alienandi cōceditur.

§.5. Ita quod liceat ipsi Thesaurario pro tempore existenti personas hujusmodi officia pro tempore ementes, in corporalem, realem, & actualem, omnium, & singulorum officiorum emptorum hujusmodi possessionem, seu quasi inducere, inductosque defendere & manutenere, amotis exinde, etiam manu regia, appellatione postposita, & cessante, quibusvis eorum detentoribus,quos Nos etiam per præsentes amovemus, & amotos esse denunciamus.

Cencellarii, statim publici Notarii efficiuntur.

§.6. Necnon personas officia hujusmodi pro tempore ementes, statim emptione, & illorum admissione factis, in Notarios publicos & legales creamus, constituimus, & deputamus. Ita quod eis in posterum liceat quælibet instrumenta & scripturas, etiam ratione damnorum datorum hujusmodi, ac in civilibus, & criminalibus causis respective, conjunctim, vel separatim, & alias juxta modum per prædictum Thesaurarium præscribendum, coram quocumque, sive quibuscumque Judicibus, & personis, sæcularibus vel Ecclesiasticis quacumque potestate, vel etiam Cardinalatus honore, aut alias fulgen., & tam in judicio, quam extra scribere.

Thesaurárii facultas vendendendi Cancellarias etiam originariis, non obstante Bulla Pauli IV.

§.7. Necnon officia in criminalibus hujusmodi nondum vendita, si dictus Thesaurarius illorum emolumentorum tenuitatem perspexerit, una cum civilibus officiis, literis Pauli Prædecessoris hujusmodi quoad hoc non obstantibus, personis, etiam locorum originariis, & incolis, vel forensibus, ac alias prout eidem Thesaurario melius videbitur, nomine ejusdem Cameræ, & in illius utilitatem vendenda, concedenda, conferenda, & alienanda, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine constituimus, & deputamus.

Cameramque pro venditionibus hujusmodi obligandi.

§.8. Eique Cameram ipsam, omniaque illius bona præmissorum occasione in amplissima forma ejusdem Cameræ obligandi, aliaque in præmissis, & circa ea necessaria, ac opportuna faciendi, & exercendi; necnon detentores prædictos expellendi.

Cancellarias occupantes expellendi.

§.9. Ac unum, vel plures commissarium, seu Commissarios loco sui, cum simili aut limitata potestate, facultate, & auctoritate, ac alias, prout sibi videbitur, ad præmissa deputandi.

Dubia interpretandi, & lites decidendi summarie &c.

§.10. Ac si quæ forsan super præmissis, omnibus, & singulis aut aliis illorum occasione per eorumdem officiorum emptores, aut Communitates, Universitates, Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, aut alias personas dubitari contingeret, ac propterea jam forsan inter eos orta sint, & oriri in posterum contigerit lites, & dubia, illa interpretandi, & declarandi, ac summarie, simpli-

simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura judicii, appellatione remota, decidendi, & terminandi, plenam, & liberam ac omnimodam potestatem, facultatem, & auctoritatem damus, concedimus, & impartimur.

Prohibitio ceteris omnibus, de Cancellariis disponendi.

§. 11. Districtius inhibentes quibusvis Communitatibus, Collegiis, & aliis particularibus personis, & pro tempore existentibus Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Officialibus, Judicibus, & Commissariis, quibuscumque potestate, auctoritate, facultatibus, privilegiis, indultis, prærogativis, præeminentiis, & dignitatibus munitis, ne sub indignationis nostræ, ac excommunicationis latæ sententiæ, aliisque quoad inferiores a Legatis, & Vicelegatis prædictis ejusdem Thesaurarii arbitrio moderandis, applicandis, & infligendis pœnis, quovis quæsito colore, ingenio, vel prætextu, audeant, seu præsumant, se ulterius in eisdem Notariatuum officiis, tam per Cameram venditis, quam deinceps vendendis, ac aliis præmissis, vel eorum interpretatione, ac originalibus scripturis officia hujusmodi, ipsorumque Notariorum præjudicium concernentibus, per se, seu eorum Cancellarios, seu Secretarios, aut Scribas, vel alium, seu alios intromittere, aut de illis quomodolibet disponere, seu Notarios illa pro tempore ementes molestare, perturbare, vel impedire, aut contra eos procedere. Decernentes, & declarantes, detentores prædictos spoliatos esse, dici, & censeri, aut illis actionem spolii propterea competere, aut desuper agere.

Præservatio hujusmodi venditionum.

§. 12. Ac præsentes literas ullo umquam tempore, quovis quæsito colore, vel ingenio, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, argui, vel impugnari, seu restitutiones in integrum adversus illas, per sic amotos, vel alios quoscumque impetrari, aut eos illis etiam motu simili contra uti, ipsaque præsentes ad viam juris reduci, etiam enormissimæ læsionis, aut alio quovis prætextu nullatenus posse. Ac illas, & quascumque venditiones, alienationes, & concessiones de eisdem officiis per eumdem Thesaurarium, & Commissarios ab eo pro tempore deputatos, nomine ejusdem Cameræ faciendas, sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, alterationibus, vel limitationibus contrariis minime comprehendi, sed illas perpetuis futuris temporibus validas, & efficaces fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum, etiam sub data posteriori per ipsum Thesaurarium, seu Commissarios, & emptores eligenda restitutas, & de novo concessas esse, & censeri; necnon personas, quibus officia hujusmodi vendentur, & concedentur, si per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Potestates, & alios Officiales prædictos pro tempore existentes modo aliquo molestari, vel impediri contigerit, Cameram ipsam ad ipsos defendendum, & manutenendum, ac alia præmissa omnino teneri.

Cancellariæ per triennium proximum nō vacent, & vacante a Thesaurario concedantur.

§. 13. Ac officia Notariatuum hujusmodi per triennium a data præsentium computandum, vacabilia non esse, neque censeri, sed dicto triennio elapso, singulorum officiorum prædictorum, quando per illa obtinentium resignationes vel obitus, seu quamcumque aliam dimissionem, vel admissionem, aut venditionem vacaverint, illa præcedentibus supplicationibus manu Rom. Pont. aut in ejus præsentia signandis, ac alias in omnibus, & per omnia, prout in aliis Romanæ Curiæ officiis vacabilibus fieri consuevit, expediri debere. Necnon illa hac prima vice tantum per dictum Thesaurarium pro pretio reperibili vendi, ipsumque Thesaurarium literas patentes illarum concessionum, & assignationum desuper expedire, & concedere posse, ipsaque officia sub præsentibus comprehendi, & per eas Cameræ prædictæ applicata esse, & censeri.

Cum facultate rogandi quæcumque instrumenta, & acta.

§. 14. Necnon personas illa pro tempore ementes facultatem instrumenta quæcumque rogandi, & scribendi, necnon actitandi, aliaque faciendi in quocumque, & quibuscumque Tribunalibus Gubernatorum, ac ejusdem Status Ecclesiastici Rotæ Auditorum, Civitatum, Communitatum, Potestatum, Commissariorum deputatorum, & deputandorum, & aliorum quorumcumque Officialium, & Justitiæ Ministrorum, ac in Curia, seu Curiis Mercatorum quorumlibet, ac coram quibuscumque officiis Bullectarum, Datiorum, Gabellarum, mercium, sive pecudum, ac damnorum datorum hujusmodi, tam in causis civilibus, quam criminalibus, sive mixtis juxta modum per Thesaurarium hujusmodi in illorum officiorum concessionum patentibus literis præscribendum, & non alias habere.

Originarii & exteri eas cōsequi possint.

§. 15. Ac tam cives, vel originarios, & incolas Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus officia hujusmodi instituta fuerunt, quam extraneas personas officia ipsa emere posse.

Et ita & non alias observetur.

§. 16. Et ita in præmissis, omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, seu illorum Locatenentes, ac etiam S. R. E. Cardinales sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Cancellarii statuta Pauli Quarti, & istas ordinationes servent.

§. 17. Volumus autem, quod personæ, quibus officia hujusmodi concedentur, Notarii Curiales nuncupentur. Ipsique infrascripta, ac ea quæ in ejusdem Pauli Prædecessoris literis continentur ordinationes, statuta, & capitula quæcumque, & præsertim ea, quæ illorum sindicatum concernunt, omnino observare, librosque conficere, ac eorum instrumenta in protocollis debita redigere, sententias etiam, aliasque scripturas diligenter conservare teneantur.

§. 18. Quod-

Acta in manualibus scribant.

§.18. Quodque de cetero omnia acta, quæ in litibus, & causis fieri, & scribi continget, non in forma processus, sed in libris, manualibus nuncupatis, scribere teneantur.

Taxas observent.

§.19. Nec ratione tam criminalium, quam civilium officiorum hujusmodi pro mercede plusquam hodie capitur, capere possint, servatis modo, & taxa in literis Pauli Prædecessoris præfati circa hujusmodi officia criminalia præscriptis.

Indultis & exemptionibus a Paulo IV. concessis perfruantur.

§.20 Ipsisque omnibus, & singulis privilegiis, prærogativis, & exemptionibus Notariis criminalibus per literas Pauli Prædecessoris hujusmodi concessis, quoad personas, & res ipsorum Notariorum, & eorum Substitutorum, ac familiæ usum, & victum in Civitatibus, Terris, Castris, & locis prædictis, ac extra eas, per universum Statum nostrum Ecclesiasticum prædictum utantur, potiantur, & gaudeant.

Contributiones nemini dare debeant.

§.21. Quodque partem aliquam suorum emolumentorum contribuere, aut aliquod onus, vel responsionem ratione suorum officiorum quibusvis Communitatibus, Collegiis, Legatis, Gubernatoribus, aliisve personis solvere minime teneantur, non obstante, quod alias contribuerint, seu soluerint, aut onus aliquod habuerint, etiam ex causa onerosa, solutionis videlicet, & exbursationis pecuniarum dictæ Cameræ tantum factæ. Sed eo casu certior factus Thesaurarius ipse, prius iis, quorum interest de sorte principali, quam soluerint, aut alia aliqua remuneratione, vel assignatione providere, & circa ea in prima dictorum officiorum venditione advertere debeat, & teneatur. Sitque pro ea vice dumtaxat merus judex, ita ut ab ejus sententiis, seu declarationibus, vel decretis, verbo vel in scriptis, etiam ad partium instantiam latis, & factis, appellari non liceat, auditis prius iis, quorum interest, quibus interea emptores præfati nihil solvere teneantur.

Auditor C. eorum Judex deputatur, & sive Thesaurarius respective.

§.22. Ac quod dicta Camera, & illius Curiæ causarum pro tempore existens generalis Auditor, & Thesaurarius, ac eorum quilibet in solidum, emptores eorumdem officiorum, eorumque per eos emptorum officiorum hujusmodi substitutos in pacifica possessione manutenere debeat, ac facta venditione prædicta dictus Auditor Notariorum Curialium hujusmodi in omnibus causis, tam ratione dictorum suorum officiorum, quam alias contra eos per quoscumque quomodolibet pro tempore motis merus judex, & executor sit, esseque censeatur. Ita ut ipsi coram alio judice, quovis prætextu, vel causa revocari, seu trahi non possint, ac in eisdem litibus, & causis, quæ videlicet ratione personarum suarum inter eos, ac officiorum eorum contra quoscumque, idem Auditor manu regia, sine strepitu & figura judicii, sola facti veritate inspecta, appellatione ab ejus sententia remota, procedere possit, & debeat. Ita tamen quod pars, quæ gravata censebitur, parito judicato, & refectis expensis, sententiæ revisionem in Camera petere possit, & si damna aliqua per emptores Notarios hujusmodi, aut aliquem eorum passa, aut expensæ in eisdem litibus, & causis ratione dictorum eorum officiorum factæ fuerint, idem Auditor, prout justum ei videbitur, a partibus condemnatis, aut Camera prædictis de illis satisfieri facere procuret, & teneatur.

Prohibitio ceteris officialibus, desuper se intromittendi.

§.23. Quodque Legati, & Vicelegati Provinciarum, sive Civitatum, Castrorum, Terrarum, & locorum Gubernatores, Communitates, & Collegia, Potestates, ac Commissarii, qui ad præsens administrant, aut administraturi sunt justitiam, coram quibus Notarii, seu eorum Substituti, tam civiles, quam criminales in toto Statu Ecclesiastico pro tempore scribentes existunt, non possint, nec debeant Notarios Curiales hujusmodi molestare, vexare, perturbare, seu impedire supra possessione, seu quasi hujusmodi eorum officiorum, vel emolumentis, neque se eorum officiis aliquatenus ingerere, ad eaque officia alios Notarios quoquomodo intromittere, vel salaria eorum contra earumdem præsentium, ac Pauli Prædecessoris desuper confectarum literarum hujusmodi formam diminuere, nec dicta officia in affictum recipere, neque conductores aliquos proferre, sub pœna excommunicationis per contrafacientes eo ipso incurrenda, a qua nonnisi a prædicto Auditore Cameræ, ac refectis prius ejusdem Auditoris arbitrio damnis & interesse ipsorum Notariorum Curialium, & non alias absolvi possint.

Cancellariatum concessiones, rescindantur in Camera Apost. ultra dimidium læsa sit.

§.24. Et si reperientur aliqua ex dictis officiis tam civilibus, quam criminalibus vendita, seu alias quibusvis personis quocumque titulo, tam per Nos, quam Prædecessores nostros, aut Cam. Apost. præter & contra, tam earumdem præsentium nostrarum, quam prædicti Pauli Prædecessoris jam desuper confectarum literarum hujusmodi formam & tenorem quomodolibet alienata, si in alienatione hujusmodi dicta Camera ultra dimidium læsa fuisse reperiatur, tunc illorum emptoribus per Cameram ipsam prius restitutis pretiis, illa ab eodem Thesaurario, de novo uti vacantia vendantur. Illaque in omnibus, & per omnia sub præsentibus comprehendantur, & comprehensa omnino intelligantur.

Cancellarii eorum scripturas ad Archivia deferre non tenentur, sed eorum successoribus cōsignare.

§.25. Quodve in omnibus Civitatibus, Terris, & locis totius Status Ecclesiastici prædictis, etiam si in illis Archivia aliqua, non tamen ex causa onerosa exbursationis videlicet pecuniarum eidem Cameræ factæ ut præfertur, instituta, etiam quibusvis facultatibus, & privilegiis munita existant, Notarii ipsi Curiales diligentissime scripturas, & instrumenta suorum officiorum conservent, ac ad illorum delationem ad Archivia hujusmodi non teneantur, sed illa, occurrente eorumdem officiorum, sive per cessum, aut venditionem, sive per mortem, aut alias, vacatione, ei, cui a Sede Apostolica officia hujusmodi sic vacantia concedentur, assignari, & tradi debeant.

§.26. Ipsi-

Cancellariæ habentur pro Archiviis ubi illa non sunt.

§.26. Ipsique Notarii Curiales in Civitatibus, Terris, Castris, & locis hujusmodi, in quibus nulla Archivia existent, a reliquis Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum eorumdem non Curialibus Notariis pro Archivio habeantur, ac illarum scripturarum custodes existant, nec tam eas, quam suas alias quavis de causa transportare valeant.

Officiales tenentur ad instantiam Cancellariorum, alios Notarios inquirere & repertos inhabiles repellere.

§.27. Ac Civitatum, Castrorum, Terrarum, & locorum, in quibus Notarii ipsi Curiales instituti fuerint, Gubernatores, seu justitiæ administratores, eisdem Curialibus Notariis instantibus ceteros Notarios non Curiales jure, vel privilegio, aut facultatib. instrumenta rogandi suffultos, de eorum privilegiis, facultatibus, & jure hujusmodi inquirere, sibique suorum privilegiorum, facultatum, & juris patentes literas ostendi petere, & facere, ac eos, quos habiles repererint, ad rogitus contractuum, & instrumentorum suscipiendos admittere, Alios vero minus habiles, etiam quantumvis idoneos, & sufficienti privilegio munitos, repellere, eisque ne contractus, & instrumenta conficiant, aut se de eis rogent, inhibere possint, & cogant admissos hujusmodi Notarios ad instrumenta redigenda in libros, & protocolla, eisdem modo & forma, ac sub pœnis quæ in dicta Constitutione Pauli IV. continentur. Quorum quidem Notariorum non Curialium inquisitio singulis saltem mensibus, & ad quamlibet ipsorum Curialium Notariorum instantiam, & adversus inobedientes executio a Gubernatoribus, & justitiæ ministris hujusmodi sine aliquo temporis intervallo fiat, ad hoc ut scripturæ publicæ suum effectum sortiantur, sub pœnis contra Gubernatores, aliosque justitiæ ministros, opem, auxiliumque suum in supra, & infra notatis casibus denegantes præfato Auditori Cameræ benevisis.

Notariorum decedentium scripturas, Cancellarii custodiunt si Archivia non sint in locis illis.

§.28. Quando autem in præfatis locis, ubi nullum est Archivium quispiam Notarius non Curialis decesserit, aliquis ipsorum Curialium Notariorum cum Cancellario Universitatis, seu Communit. si talis Universit., vel Communitas Cancellarium habeat; sin minus cum alio, ubi scripturæ Notarii non Curialis defuncti reperirentur, se conferat, ac eas accipiat, & de illis inventarium conficiat, quo confecto illud in libro penes se remansuro registret, & deinde illud Notarii defuncti hæredibus consignet, ac scripturas hujusmodi ad officium suum transportet, & simul cum aliis suis scripturis conservet. Ac casu quo extrahendum, aut dandum sit sumptum aliquod scripturarum, & instrumentorum Notarii defuncti hujusmodi, possit, & debeat illud publicare, tantamque mercedem recipere, quantam si rogatus de eodem sumpti instrumento fuisset, relictis tamen mercedis ejusdem tribus ex quatuor partibus hæredibus præfatis, & si dicti Notarii non Curiales, dum infirmantur scripturas suas hujusmodi Notariis Curialibus consignare voluerint, teneantur Notarii Curiales hujusmodi eas recipere, & morte Notarii consignantis succedente, ordinem, qui supra describitur, omnino sequi. Et circa hæc Gubernatores, ceterique justitiæ ministri Civitatum, Terrarum, Castrorum, & locorum, in quibus Notarii non Curiales hujusmodi obierint, Notariorum defunctorum hujusmodi hæredes ad consignandum scripturas illorum, si quæ penes illos extiterint, sub penis sibi benevisis cogere, & compellere, auxiliumque, favorem, & operas efficaces desuper impendere debeant: quæ si recusaverint, a præfato Auditore Cameræ, pœna ejusdem Auditoris arbitrio imponenda, & applicanda, puniri possint. In locis autem, ubi plures Notarii aderunt Curiales, occurrente obitu aliquorum Notariorum non Curialium, tunc is Notarius Curialis curam scripturarum defuncti habeat, qui ad hoc a ceteris sociis sorte extractus erit.

Causæ inter plures Cancellarios per turnos a Mensario distribuantur &c.

§.29. Porro si in Civitate, aut Terra, vel loco alio plures fuerint Notarii Curiales, nulli partium ligantium causam inchoare liceat coram eo Notario, quem volet, etiam si causa, vel lis sit ordinaria, seu extraordinaria, aut commissionis, sive appellationis, sed per turnum causæ omnes distribuantur inter Notarios, prout in Alma Urbe, ac inter Rotæ Notarios Almæ Urbis nostræ fieri, & observari solet, videlicet qui voluerit committere causam, vel litem, aut eam inchoare de mandato Superioris, sive per viam libelli, sive alterius cujusvis petitionis, seu appellationis, adhibit Mensarium, qui quolibet mense sorte ab illis eligetur, & mutabitur ipse, librumque ad hunc effectum custodiet cum inscriptione nominum, & cognominum aliorum Notariorum collegarum suorum in eodem tribunali, ubi pendebit causa, eaque nomina in bussula ad hoc apta imbussulabit, & unus illorum sorte extractus in illa causa Notarius esse censeatur. Idemque Mensarius in prædicto libro Notariorum extractum dictæ causæ faciet debitorem, cum descriptione tituli, & nuncupationis causæ, nominumque partium litigantium, & successive in aliis pro tempore advenientibus causis extrahatur unus reliquorum Notariorum, qui superfuerint in bussula, & sic de aliis donec turnus finitus fuerit, & eorum quisque causam aliquam habuerit, & super hoc turno etiam comprehendatur nomen Mensarii, finitoque turno iterum nomina omnium Notariorum in bussula ponantur, nominaque, & causæ modo, quo supra extrahantur, & inter eos dividantur, quo fiet, ut donec extractio nominum a bussula facta fuerit, partes litigantes suæ causæ Notarium prorsus ignorabunt. Notario extracto, causaque per Mensarium Notario extracto assignata, penes ipsum remaneat, ac in ea scribat, nec in illa aliis Collegii Notariis licet in eodem tribunali in eadem causa scribere, aut ullo modo se in ea immiscere. Ita ut Notarius, cui sorte causa obtigerit, etiamsi illa non agitetur, se iterum imbussulare petere non possit, donec turnus ipse finiatur.

Mensarii extractio, & officium.

§.30. Et similiter singulis primis diebus cujus-

cujuslibet mensis sorte extrahatur unus Mensarius, cui libri Mensariatus consignabuntur, & computa causarum, ad quos pertinebunt, cum bussula, aliisque nominibus, quæ supererunt. Et quia multis in locis plurium causarum principium sumitur, vel ex præcepto, vel monitorio Superiorum, aut a fugæ suspicionis mandato, in quibus solitum est apponi sigillum Judicis. Volumus, ad hoc, ut servetur æqualitas in distributionibus causarum inter Curiales Notarios hujusmodi, quod sigillo ipso penes Judicem remanente in eventum expeditionis præcepti, aut monitorii, vel mandati, antequam illa sigillentur, Notarius ex bussula extrahatur, qui præceptum, seu monitorium, vel mandatum hujusmodi scribat, quo scripto, ipse ad Mensarium Notarium accedat, ac ab illo sigillari procuret. Et in locis, in quibus ratione præceptorum, monitoriorum, & mandatorum hujusmodi nihil ultra sigillum solvitur, sigillo hujusmodi Mensario pro tempore existenti soluto, Mensarius ipse in fine mensis Superiori, seu Judici, ad quem spectat sigilli emolumentum, computum sigillorum datorum reddere teneatur. In locis vero, in quibus sigillum hujusmodi gratis datur, Mensarius illius ratione nihil exigat. In locis autem, in quibus eorumdem præcepti, monitorii, & mandati ratione partim pro sigillo, partim vero pro scriptura aliquid solvitur, Notarius scribens suam ratam retineat; ratam vero Judicem, vel Superiorem ejusdem sigilli ratione tangentem, Mensario tunc existenti persolvat, ac Mensarius de similibus, ut supra, eidem Judici, seu Superiori in fine cujuslibet mensis computum reddere debeat, nec hoc ordine intelligatur confundi causa unius tribunalis cum alio tribunali, sed cujuslibet tribunalis Notarii Curiales pro tempore existentes, de per se suum turnum conficiant in divisionibus causarum.

Cancellarii non se intromittant in scripturis Notariorum, ubi sunt Archivia.

§.31. In Civitatibus vero, in quibus pro conservatione scripturarum sunt Archivia, & regestra, ac ordo publicus, nec de fraude, errore, ignorantia, aut scripturarum amissione dubitatur, Notarii Curiales præfati de aliorum non Curialium Notariorum scripturis, rogitibus, vel instrumentis minime se intromittant, nihil tamen recognitionis, vel alterius oneris Archivio, aut matriculæ hujusmodi solvere, aut illis modo aliquo subiici, aut illorum legibus, & statutis parere minime teneantur. Prohibentes reliquis Notariis dicti Status nostri Ecclesiastici ne actum aliquem litis, seu illius dependentiæ, aut præsentationis monitorii, citationis, executionis, pacis, concordiæ, aut alterius rei, unde lis, seu judicium inchoatur, vel deducitur, in ea Civitate, in qua Notarii Curiales extiterint, scribere, recipere, seu de illis rogare præsumant.

Partes cogi non possunt ad extrahendum instrumenta.

§.32. Insuper quod nulla, vel Bononiæ, vel alterius Civitatis, aut loci Archivia, vel regestra consuetudinem cogendi partes etiam invitas ad extrahenda a suis protocollis publica instrumenta, & acta, etiam multa necessitate requirente habentia, id deinceps facere, neque illorum Notarii, nec etiam ipsi Curiales & actuarii personam aliquam contra illius voluntatem ad extrahendum instrumenta non solum facta, sed etiam fienda cogere, aut alias contra illam desuper agere queant.

Arrham dantes pro scripturis, ad solutionem earum cogi possunt.

§.33. Præterea quoties litem aliquam, ac illius actus trasportare contigerit, si arrha a partibus litigantibus Notario causæ datâ fuerit, Notarius ipse easdem partes pro rata quamlibet earum tangente, etiam si partes ipsæ actibus, & scripturis hujusmodi non amplius indigeant, ad solutionem scripturarum actorum prædictorum omnino cogere, & compellere possit.

Cancellarii Collegium in Rom. Curia erigere teneantur.

§.34. Deinde quod omnes Notarii Curiales unum Collegii, & Congregationis corpus efficiant, ac unum Collegium Romæ instituere, & qui ex Notariis ipsis Romæ præsentes fuerint, quolibet mense semel ad minus congregari, & de rebus officia prædicta concernentibus tractare, ac pro salubri illorum, & dicti Collegii conservatione, & directione, quæcumque statuta, & ordinationes, licita tamen & honesta cum voto tamen, & assensu prædicti Auditoris Cameræ, quoties eis videbitur, condere, facere, statuere, & ordinare, illaque postquam condita, facta, statuta & ordinata fuerint, pro eorum libito, ac temporum qualitate id exigente mutare, alterare, aut penitus cassare, & alia de novo facere, statuere, condere, & ordinare. Necnon officia ipsa attentis singulorum valore, & pretio, prout eis illorum conscientia dictaverit, taxare, Ita quod taxa facta singuli singulorum officiorum hujusmodi Notarii illam singulis annis eidem Collegio per illud iuxta providam illius ordinationem de illa disponendam persolvere teneantur.

Taxa solvenda in admissionibus Cancellariorum.

§.35. Dummodo tamen taxa ipsa decem scuta auri non excedat, nec minor taxa unius scuti similis existat. Præterea vacatione alicujus ex dictis officiis per cessum, vel decessum, aut aliter pro tempore occurrente, in admissionibus novorum Notariorum eadem taxa, seu rata eidem Collegio de illa per illud, ut præfertur, disponenda solvatur.

Cancellariorum Officia non confiscantur.

§.36. Insuper officia prædicta (exceptis læsæ Majestatis, falsitatis, aut homicidii criminibus, ac servata forma Bullarum Pauli Prædecessoris) hujusmodi ratione cujusque alterius criminis confiscari, aut illa obtinentes eis privari, vel cessiones, aut resignationes de illis pro tempore faciendæ impediri, aut quavis de causa differri non possint, nec debeant.

Super eis Societates fiunt.

§.37. Et super illis liceat inire Societates, prout in aliis Romanæ Curiæ officiis fieri solet.

Taxa compositionis solvendæ in concessionibus Officiorum.

§.38. Et dum concedentur in posterum pro supplicationis expeditionis expeditione, & compositione (hac prima vice dumtaxat excepta) quinque scuta auri pro centenario ratione pretii venditionis officii, usque ad summam mille scutorum inclusive, a summa vero mille scutorum hujusmodi, usque ad aliam quamcumque duo scuta similia pro quo-

quolibet centenario, nostro, ac pro tempore existenti Romani Pontificis Datario solvatur.

Facultas illa resignandi.

§.39. Et quoties Notarii Curiales præfati per se, vel eorum Procuratores officia resignabunt, aut juri in illis, vel ad illa competenti in manibus nostris, ac pro tempore existentis Romani Pontificis cedent, Nos, ac pro tempore existens Rom. Pontifex hujusmodi resignationes, seu cessiones admittere, & in regestro solito registrari facere, idemque Datarius datam parvam dare teneatur, secundum quam expediatur supplicatio, quanto citius poterit.

Cancellariorum Collegium gaudet privilegiis Archivii Rom. Curiæ & aliis hic expressis.

§.40. Quodque Notariorum Curialium Collegium hujusmodi, omnibus & singulis privilegiis, facultatibus, prærogativis, & gratiis Collegio Archivii Romanæ Curiæ (sine tamen illius præjudicio) quomodolibet concessis, etiam quoad creationem Notariorum, aliaque id genus negotia, utatur, potiatur, & gaudeat, omnesque, & singuli Notarii Curiales statim ubi admissi, eorumque nomina in libro Collegii Curialium prædictorum descripta fuerint, Notarii Apostolici Curiales, ut præfertur, nuncupati, vere sint, & esse censeantur, ac pro talibus habeantur.

Officia per substitutos exercent.

§.41. Quodque Notarii Curiales sua officia hujusmodi per se, vel alium, seu alios, fideles scilicet, & sufficientes Substitutos, Notarios tamen publicos Apostolica auctoritate creatos, ac habiles, & idoneos, & a prædicto Notariorum Curialium Romæ instituendo Collegio approbatus, quoque in eodem Collegio cautionem idoneam de probe, & legaliter exercendo, ac se syndicatui submittendo, aliaque agendo juxta formam literarum Pauli Prædecessoris hujusmodi exercere.

Instrumentaque ubique rogant.

§.42. Necnon quæcumque instrumenta ubicumque locorum rogare, & tales Substituti illa (patronis eorum a Civitatibus, Terris, Castris, & locis, in quibus eorum Notariatus officia instituta fuerint, absentibus) publicare, & subscribere possint. Decernentes hujusmodi instrumenta, tam Romæ, quam alibi ubicumque locorum, plenam, & indubitatam fidem facere, nec de illorum validitate aliquo umquam tempore dubitari posse.

Collegium habeat sigillum, & nemini subjaceat.

§.43. Ac quod liceat eidem Collegio habere sigillum, & sub illo legalitates, aliaque hujusmodi expedire, prout in aliis eisdem Rom. Curiæ Collegiis observatur. Quodque Notarii ipsi Curiales in Civitatibus, Terris, Castris, & locis dicti Status nostri Ecclesiast., in quibus plures sunt Notarii, alia Collegia a Romano Collegio tamen dependentia, cum simili sigillo, & quæ ab omni alio Collegio, Societate, & matricula aliorum Notariorum, atque Doctorum liberi, & exempti, nullusque superioritatem in illos, eorumque Notarios, exercere possit, similiter facere, & instituere possint.

Executoresque sunt expeditionum Rom. Curiæ, etiam privative quo ad alios.

§.44. Porro quod Notarii Curiales hujusmodi in quibuscumque Provinciis, Civitatibus, Terris, Castris, & locis dicti Status nostri Ecclesiastici, ubi resederint, sint executores, ad eosque pertineant præsentatio, & intimatio, & executio videlicet Romanæ Curiæ expeditionum, veluti literarum in forma Brevis, monitoriorum, citationum, inhibitionum, brachii sæcularis, & cujuscumque generis executionum illuc a Romanis Judicibus, ac Urbe prædicta pro tempore transmissorum, nec ibi præter ipsos alius rogare, vel scribere, nec alii intimationes supradictorum facere possint, alias intimationes, & rogitus hujusmodi nullius sint roboris, vel momenti, & illis fides nullatenus adhibeatur.

Guber. non avocent causas in eorum præjudicium.

§.45. Neque Legati, Vicelegati, aliive Superiores, & justitiæ ministri causas, tam criminales, quam civiles, coram Judicibus inferioribus inchoatas, & acceptas ab illis, in Notariorum Curialium, & capitulorum hujusmodi præjudicium evocari, vel alias ab eis amovere, præterquam in capitalibus causis, quo casu id (servatis tamen Curialium Notariorum hujusmodi emolumentis, ac sine illorum præjudicio) fieri possit.

Clausulæ præservativæ.

§.46. Decernentes præmissa, omnia & singula nullo umquam tempore quovis quæsito colore vel ingenio, de subreptionis, obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari posse, sed illa semper valida, & efficacia fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, ac Notariis Curialibus, illorumque Collegiis prædictis, in omnibus & per omnia suffragari, ac ut præfertur, judicari, & definiri debere.

Clausulæ derogatoriæ.

§.47. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo jure quæsito, non tamen ex causa onerosa prædicta provenientе, & aliis quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, ac Provinciarum, Civitatum, Terrarum ac locorum hujusmdi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, & aliis personis de hujusmodi officiis quomodolibet etiam ex causa onerosa eisdem Provinciis, Civitatibus, Terris & locis, ac personis per quoscumque Rom. Pontifices, & Cameram ipsam, etiam Nos, & prætextu donationis, concessionis, & aliarum dispensationum, etiam motu, & scientia similibus, ac alias concessis, approbatis, & innovatis, quas & quæ illorum omnium vim, & effectum datas, & tenores pro expressis habentes ad effectum præmissorum revocamus, irritamus, & annullamus, illisque specialiter, & expresse derogamus.

Auditor C. executor deputatur.

§.48. Et insuper pro præmissorum omnium conservatione præfatum Auditorem Cameræ in conservatorem, & executorem præsentis nostræ intentionis, ac omnium, & singulorum in ea contentorum specialiter, & expresse facimus, constituimus, & deputamus. Volentes quod præsentium transumptis etiam impressis, sigillo, & manu ali-

1564. cujus Prælati munitis, talis & tanta fides adhibeatur, qualis & quanta præsentibus adhiberetur, si illæ in medio originaliter exhiberentur, vel ostenderentur. Aut si aliquibus communiter, vel divisim a prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuslibet aliis dictæ Sedis indultis, generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumcumque totis tenoribus habenda sit in eisdem literis mentio specialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo, &c.

D. P. An.V. 6.Octobris. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pridie Non. Octobris, Pontificatus nostri Anno V.

Sequitur facultas Thesaurarii Papæ, locandi, & disponendi de dictis Cancellariis.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Exordium. Continua mentem nostram solicitudo vexare non cessat, ut circa ea quæ pro Nostrorum, & Sedis Apostolicæ subditorum utilitate, illorumque, necnon Civitatum, Terrarum, & locorum Nostri Status Ecclesiastici, prospera, salubrique directione, a Nobis emanarunt, ita provide attendamus, quod per ampliationem facultatum personarum desuper deputatarum, ac aliis viis opportunis illorum debita executio suum felicem, celeremque consequantur effectum.

Hic Pontifex edidit Const. de qua hic. §.1. Cum itaque Nos nuper, &c. *Omittitur residuum narrativæ, quia ipsa Bulla est, quæ præcedit.*

Et modo dat facultatem Thesaurario dictas Cancellarias locandi. §.2. Et sicut accepimus idem Thesaurarius ad venditionem, & concessionem singulorum officiorum hujusmodi, certis supervenientibus legitimis causis, ita prompte citra grave dictæ Cameræ damnum, & præjudicium procedere nequeat, idcirco Nos ejusdem Cameræ indemnitati, quantum in Nobis est, consulere, & si non venditionis, saltem alia non minus ipsi Cameræ commoda, atque utili via de ipsis officiis disponere, ac alia, quæ per Nos in dictis literis desuper statuta sunt, & ordinata, executioni debitæ demandare volentes, literarumque prædictarum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, præfato Donato Matthæo Minali moderno, & pro tempore existenti Thesaurario nostro generali hujusmodi, ut ultra eas, quas literarum earumdem vigore, tam circa officiorum hujusmodi dispositionem, quam alia in literis ipsis contenta quæcumque debite exequenda sibi concessimus facultates, etiam omnia, & singula, tam civilium, & criminalium, quam quoad scripturas dumtaxat damnorum datorum, Notariatuum, officia hujusmodi, in toto, vel in parte, ac alias prout sibi commodius eidemque Cameræ utilius facere videbitur, cum omnibus illorum scripturis, libris, protocollis, & instrumentis, si quæ habeant, necnon honoribus, oneribus, & emolumentis, uni, seu pluribus personis, Civitatibus, Terrarum, & locorum prædictorum, originariis, vel forensibus, ad tempus per eum præfigendum, & determinandum, pro pretio, seu pretiis reperibilibus, ac cum pactis, & conditionibus, ac alias modis, & formis, prout eidem Donato Matthæo moderno, ac pro tempore existenti Thesaurario hujusmodi melius videbitur, Cameræ prædictæ nomine, ac in illius utilitatem, & commodum arrendare, locare, seu ad firmam, vel aliam responsionem annuam, seu menstruam concedere. Ac pretium, seu firmam, vel aliam responsionem hujusmodi, etiam unico contextu, & anticipata solutione recipere, & habere, aut recipi, & haberi, ac de receptis, & habitis Arrendatorios, & solventes quoscumque quietare, & liberare, seu quietari, & liberari facere, necnon quæcumque obligationes, etiam dictæ Cameræ bonorum quorumcumque, ac promissiones, actus, & instrumenta desuper necessaria, ac in eorumdem arrendatariorum favorem, & cautelam tendentia facere, aliqua opportuna circa ea exequi. Necnon personæ, seu personis, cui, vel quibus officia ipsa, in toto, vel parte, ut præfertur, arrendata fuerint, ut officia ipsa per quemcumque, seu quoscumque Substitutos idoneos, & habiles, ac in artis Notariatus hujusmodi peritos, & Notarios, præstita tamen de Substitutorum eorumdem fide, & legalitate idonea, & sufficienti cautione arbitrio dicti Thesaurarii exercere, seu illa sublocare libere, & licite valeant, scientia, potestate, ac auctoritate similibus concedimus, & indulgemus, eisque liberam, amplam, & omnimodam desuper facultatem, potestatem, & auctoritatem damus, concedimus, & impartimur.

§.3. Districtius inhibentes tam officia præfata emptionis, & venditionis, ac arrendamenti, seu locationis titulo pro tempore obtinentibus, & exercentibus, quam Curiarum Episcoporum Notariis quibuscumque, ne sub excommunicationis latæ sententiæ, ac ducentorum ducatorum per quemlibet contravenientium qualibet vice incurren. & eidem Cam. Apost. applican. pœnis, ipsi in civilibus, & profanis tam ordinariis, quam com. uti ad Curiales, illi vero in spiritualibus causis, uti ad Curiarum Episcopalium Notarios hujus. dumtaxat spectan. scribere, actitare, seu se alias de illis respective in alterius præjudicium intromittere quovis prætextu, seu quæsito colore, aut ingenio directe, vel indirecte audeant, seu præsumant. Cancellarii prædicti, & Notarii Episcoporum, se ipsos non impediant.

§.4. Ac

Camerarius & Clerici, contractus cum solitis obligationibus desuper fieri curet.

§.4. Ac mandantes in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub nostræ indignationis pœna dilectis filiis nostro Vitellotio S. Mariæ in Via-Lata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno, ac pro tempore existenti S. R. E. Camerario, necnon dictæ Cameræ Thesaurario, Clericis Præsidentibus, & personis, ac quibusvis aliis, ad quos id quomodolibet spectat, & spectabit in futurum, quatenus præsentem nostram Motus proprii cedulam, necnon arrendamenta, locationes, & concessiones de dictis officiis, eorumque scripturis respective, ac desuper inter eumdem Thesaurarium, ac quoscumque eorumdem officiorum, & scripturarum respective arrendatarios, & affictuarios pro tempore intervenientia pacta, conventiones, & capitula in dicta Camera recipiant, & admittant, illaque in ejusdem Cameræ libris, & protocollis registrari, describi, & annotari, ac desuper necessaria contractus, & instrumenta, cum debitis, ac solitis clausulis, cautelis, & obligatoribus, fieri, confici, & stipulari faciant, literasque patentes, & mandata oportuna arrendatariis, ac aliis, quibus opus fuerit, dent, tradant, & exhibeant realiter, & cum effectu.

Clausulæ præservativæ.

§.5. Necnon decernentes arrendamenta, locationes, & concessiones, ac scripturas, & instrumenta desuper pro tempore facta valida, & efficacia fore, nec ob intentionis, seu voluntatis nostræ, aut alium quempiam defectum subreptionis, aut nullitatis vitio subiacere posse.

Clausula sublata.

§.6. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata, &c. judicari, & definiri debere, ac irritum, &c. attentari.

Derogatio contrariorum.

§.7. Non obstantibus nostris, per quas inter alia voluimus, res, proventus, jura, & obventiones dictæ Cameræ non nisi licitatione prævia cuiquam locari, arrendari, vel concedi non posse, neque debere, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis, &c. etiam Motu proprio, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum veriores tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.8. Volumus autem, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in Judicio, & extra quacumque regula, seu Constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

Admissio in Camera.

Die 28. Maii 1564. admissa hæc est cedula Motus proprii ex decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarum SS. D. N. Papæ apud me Notarium fol. 83.

Hier. de Tarano.

XCVIII.

Reintegratio privilegiorum, ac facultatis quærendi eleemosynas pro Archihospitali Sancti Spiritus in Saxia de Urbe.

Alia de isto Archihospitali plene scripsi apud Const. XL. Innoc. III. Inter Tom. III. Par. I. fol. 108.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

CUm Magistrum illum Cœlestem, & Dominum nostrum, qamdiu sub mortalitatis nostræ exuviis in hoc mundo peregrinatus est, pauperum infirmorum curam non solum per seipsum assidue gessisse, sed etiam illam Nobis in discipulis suis diligenter demandasse recordamur, necessariæ Hospitalium, in quibus infirmos quotidie cum maxima charitate recipi, & solicite curari cognovimus, subventioni, & miserabilium personarum in eis degentium consolationi deesse non possumus. Unde majorem aliquorum necessitatem cognoscentes, temetsi spirituales indulgentias, & alias gratias eis, aliisque similibus piis locis per Sedem Apost. olim concessas, generaliter certis rationabilibus de causis revocandas duxerimus, majori tamen, & urgentiori nonnullorum necessitate prospecta, similiter ex causis non minus comprobandis, illa adversus revocationes hujusmodi aliquando restituenda censemus, ut quod ipsi personaliter præstare nequimus, ad id fideles ipsos exequendum spiritualibus muneribus invitemus.

Hic Pontifex revocavit indultum dispensandi super impedimentis matrimonialibus, & irregularitatibus.

§.1. Sane cum retroactis annis, privilegia, indulgentias, facultates, etiam dispensandi super impedimentis matrimonialibus, & aliis quibuscumque defectibus, ac super irregularitatibus, necnon absolvendi, & alias gratias variis Ecclesiis, & tam nostro S. Spiritus in Saxia de Urbe Ordinis S. Augustini, quam certis aliis Hospitalibus & piis locis per diversos Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac etiam per Nos, & Sedem prædictam varie concessa pluries limitaverimus, & restrinxerimus, & declaraverimus. Ac postremo ex certis tunc expressis causis, per nostras sub Dat. 13. Kal. Oct., Pontificatus nostri Anno III. desuper expeditas literas, Motu proprio revocaverimus, & cassaverimus, & annullaverimus, districtius inhibentes eorumdem Hospitalium, & aliorum piorum locorum Præceptoribus, Superioribus, & personis, etiam sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, ne de cetero indulgentiis, concessionibus, facultatibus, privilegiis, indultis, & aliis gratiis hujusmodi uti, seu se de illis intromittere quoquomodo præsumerent. Ac decernentes irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari, prout in dictis literis plenius continetur.

§.2. Ac

Conc. Trid. Sess.21.cap.9 statuit quæstores eleemosynarum aboleri, indulgentiasque per Ordinarios certa modo publicari.

§.2. Ac in Concilio Tridentino statutum sit, ut quæstores eleemosynarum, eorumque nomen, & usus deinceps in quibuscumque Christianæ Religionis locis penitus aboleantur, nec quæstores ad officium quæstorum hujusmodi exercendum ulterius admittantur. Et nihilominus, indulgentias, & alias spirituales gratias, quibus non ideo Concilium ipsum Christifideles privandos esse censuit, in posterum per Ordinarios locorum adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, Populo publicandas esse decrevit; Dans illi facultatem, etiam eleemosynas hujusmodi, atque oblata sibi charitatis subsidia nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi, ut tandem omnes vere intelligant Cœlestes hos Ecclesiæ Thesauros, non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri.

Hic idem Pótifex pro subventione hujus Hospitalis, ubi diversa pia opera exercentur, innovat omni ejus indulgentias & privilegia Conc. Trid non contraria, pro d. Hospitali tantum, ejusque membris a venerabili Præceptore specificandis.

§.3. Nos præfati Hospitalis nostri, ad quod non solum magnus pauperum infirmorum ex omnibus Christiani Orbis nationibus Romam venientium quotidie fit concursus, sed etiam in quo non parvus utriusque sexus infantium expositorum numerus habetur, alitur, & instituitur; ipsæque pauperes puellæ nubiles, industriis viris matrimonio copulantur, & alia pietatis opera diligenter exercentur. Ut tot tantisque sumptibus ad id necessariis sufficere valeant, subventioni, quantum Nobis ex alto permittitur, consulere cupientes, ac omnia, & singula privilegia, indulgentias, etiam plenarias, facultates, indulta, & alias gratias eidem Hospitali, ejusque Præceptori, membris, & personis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros ac Nos, & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessas, literarumque desuper confectarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, eadem privilegia, indulgentias, etiam plenarias, alias facultates, indulta, aliasque gratias, quæ præfato Concilii decreto minime adversantur, sed illi commode coaptari poterunt, adhoc dumtaxat, ut illis omnibus, & singulis, idem Hospitale, & ejus membra ad id per dilectum filium Bernardinum Cyrillum de Aquila modernum, & pro tempore existentem Præceptorem dicti Hospitalis, ad ejus beneplacitum in scriptis designanda, & specificanda, juxta ipsius decreti Conciliaris formam, & tenorem ubilibet gentium uti, frui, & gaudere; ipsique fideles indulgentias, & alias gratias in eis contentas consequi libere, & licite valeant in omnibus, & per omnia, perinde, ac si revocatio, ac desuper expeditæ literæ nostræ prædictæ non emanassent, Hospitali, ejusque Præceptori, & personis præfatis in perpetuum, Apostolica auctoritate tenore præsentium quatenus sint in usu, & dummodo decretis Concilii hujusmodi non repugnent, vel præjudicent.

Formam eleemosynas colligendi apponit.

§.4. Quodque publicatio locorum adhibitis duobus de Capitulo temporibus debitis fieri debeat, qui, & eleemosynas, aliaque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta fideliter colligi, & ad effectum præmissum consignari debeant, restituimus, ac de novo concedimus, & elargimur, ac idem Hospitale adversus literas nostras hujusmodi quoad præmissa, in pristinum, & eum, in quo ante dictam revocationem erat, statum reponimus, & plenarie reintegramus. Ac privilegia, indulgentias, facultates, indulta, & alias gratias hujusmodi dicto Hospitali restituta, & de novo concessa, Hospitaleque adversus revocationem nostram hujusmodi plene reintegratum esse, & censeri.

§.5. Et sic per quoscumque locorum Ordinarios, & alios Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere. Ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. — Clausula sublata &c.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, Constitutionibus & Ordinationibus, ac omnibus illis, quæ in literis in ipsius Hospitalis favorem expeditis prædictis, non obstare concessum fuit, ceterisque contrariis quibuscumque. — Clausulæ derogatoriæ.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 11. Octobris, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus nostri Anno V. — D. P. An.V. 11. Octobris.

XCIX.

Prohibitio confidentiarum Beneficialium, & Reservatio dispositioni Sedis Apostolicæ, quorumcumque Beneficiorum in confidentiam receptorum, cum pœnarum inflictione in hujusmodi criminis reos.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Romanum Pontificem in excelsa militantis Ecclesiæ specula constitutum, vigiles mentis oculos, non solum in absentium extendere, sed potissimum in præsentium, domesticorumque fratrum, & filiorum suorum mores diligenter perscrutandos, aliquando reflectere, ac eos præsertim, quos in Apostolicæ solicitudinis partem evocavit Altissimus, nedum ab omni pactionis illicitæ contagione, verum etiam ab ejus omnimoda suspicione vacuos & immunes conservare decet, ut qui ceteros illustris officii sublimitate antecellunt, eosdem prisca etiam illa morum integritate præstare dignoscantur. — Exordium.

§.1. Sane licet dudum, cum certam simoniacæ pravitatis speciem, quam beneficiorum confidentiam vocant, etiam Romanæ Curiæ, atque adeo in sacrum venerabilium — Causæ hujus Cõstitutionis.

lium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Collegium, quasi per cuniculos irrepsisse, ac nonnullos ex ipsis fratribus, nimia quadam facilitate, seu potius importunis amicorum, familiariumque precibus adductos, beneficia Ecclesiastica in confidentiam hujusmodi recepisse, & frequenter recipere intelleximus, hanc illicitam beneficientiæ exercendæ, seu amicitiæ colendæ viam, a tanto saltem Collegio prorsus eliminare cupientes, eosdem fratres in Consistorio nostro secreto, non semel admonuerimus, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, neve illa hoc pacto reciperent, utque sic recepta dimitterent, nihilominus nuper ad aures nostras pervenit eorum aliquos, monitionis nostræ immo potius suimet oblitos, ea quæ custodienda receperant beneficia, nondum tamen dimisisse. Et insuper illos, & nonnullos alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam Cameræ Apostolicæ Clericos, Ecclesias, Monasteria, dignitates, & alia beneficia hujusmodi, in sui favorem resignata, cessa, vel alias dimissa acceptasse, aut de illis, per obitum, vel alias vacantibus, a Nobis, & Prædecessoribus nostris, seu etiam ab Ordinariis, & aliis inferioribus collatoribus, etiam ad patronorum præsentationem, ad alterius commodum sibi provideri obtinuisse, illaque, ac etiam alia aliter vacantia, sibi in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias dicta auctoritate concessa, quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum favorem cessisse, vel alias dimisisse. Ac sibi propterea pensiones annuas, ac fructus, redditus, & proventus Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum hujusmodi, in toto, vel in parte, etiam aliquando cum facultate illas, & illos transferendi, ac etiam collationem, provisionem, præsentationem, & aliam dispositionem beneficiorum ecclesiasticorum ad earumdem Ecclesiarum, Monasteriorum, & dignitatum Prælatos pro tempore existentes, ac alios hujusmodi beneficia pro tempore obtinentes pertinentium, necnon regressus, sive accessus, & ingressus ad Ecclesias, etiam Cathedrales, Monasteria, ac alia diversa beneficia ecclesiastica sibi reservari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet, ut confidentes sic Decimarum Apostolicarum, vel communis dicti Collegii, & annatæ, aliorumque jurium dictæ Cameræ debitorum solutionem eludant, integrisque beneficiorum, etiam in mensibus Apostolicis vacantium, aut alias dispositioni Sedis Apostolicæ generaliter reservatorum collationibus, ac interdum, ut beneficia ipsa, tempore procedente, in aliquorum, tunc forsan de jure inhabilium, & incapacium, vel nondum adhuc natorum favorem, cedantur, seu resignentur, vel ut personæ inhabiles, & incapaces hujusmodi, etiam laici, pensionibus, ac fructibus, redditibus, & proventibus Ecclesiasticis fruantur, & gaudeant, seu potius illis, & facultate transferendi prædicta abutantur, in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum.

§.2. Quare Nos hanc Cardinalium eorundem in monitionibus nostris parendo incuriam, & tam illorum, quam ceterorum Prælatorum, etiam Clericorum, ac aliorum quorumcumque indignam fallaciam, conniventibus oculis diutius minime dissimulandam, sed huic errori, ne radices altius agat, occurrendum tandem esse censentes. Et quoniam hanc ipsorum, qui monitioni nostræ non parentes, beneficia hujusmodi in confidentiam, ut præfertur, retinuerunt, & fructus ex eis indebite, vel percipiendo, vel per alios nomine suo, etiam per simulatas illorum locationes, & fictas de receptis quietantias, ac donationes, & remissiones percipi sinendo, graviter excesserunt Cardinalium metam, potius ex immoderata erga suos indulgentia, quam aliquo præceptorum nostrorum spretu processisse facile reputamus. Idcirco omnes, & singulas Ecclesias, etiam Metropolitanas, & alias Cathedrales, ac Monasteria, etiam consistorialia, prioratus, præposituras, præpositatus, dignitates etiam majores, & principales, etiam conventuales, personatus, administrationes, & officia, ceteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum, regularia, etiam de jurepatronatus etiam laicorum, etiam nobilium, & illustrium, etiam ex fundatione, & dotatione existentia, per eiusdem Rom. Ecclesiæ etiam Episcopos Cardinales, & quoscumque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam ejusdem Cameræ Clericos, in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias, in hujusmodi confidentiam jure prohibitam cujusvis personæ, ut præfertur, contemplatione, vel intuitu, quovis modo recepta, illorum liberam collationem, & dispositionem Nobis & Sedi Apostolicæ harum serie reservantes, ipso jure a die receptionis earumdem vacavisse, & vacare. Ac fructuum, & pensionum reservationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessiones, eis, ut præmittitur, factas, ac regressus, sive accessus, & ingressus concessos hujusmodi cessasse, & cessare, ac extinctos esse.

Beneficia in confidentiam recepta a die receptionis vacasse, hic Pontifex decernit, & Sedi Apost. reservat.

§.3. Et eosdem Cardinales, seu quosvis alios, a prima die receptionis beneficiorum hujusmodi, citra fructus, redditus, & proventus earumdem Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones prædictas indebite percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse, sed illos, omnes & singulos ad Cameram eamdem devolutos fuisse & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet pervenerunt, & eorum hæredes, ad integram illorum restitutionem in utroque foro teneri, & ad id opportunis juris remediis compelli debere auctoritate Apostolica, tenore præsen. decernimus, & declaramus.

Redditusque ad Cameram Apost. applicat.

§.4. Et

Prohibet hæc de cetero fieri sub pœnis hic expressis.

§.4. Et insuper universis, & singulis, tam ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, etiam Episcopis, quam Prælatis, & Clericis, ac aliis prædictis, præsentibus, & futuris, ne deinceps ullo umquam tempore aliquas Ecclesias, Monasteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam de dicto jurepatronatus, uti præfertur, existentia, aut fructus, vel pensiones, aut regressus, seu accessus, in confidentiam prædictam, aut ad effectum reservationum hujusmodi sibi postmodum cedentibus procurandum, recipere præsumant, Cardinalibus videlicet, & aliis Prælatis hujusmodi, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicti ingressus Ecclesiæ, reliquis vero sub majoris excommunicationis latæ sententiæ pœna, per contrafacientes eo ipso incurrenda, a qua nisi a Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, districtius inhibemus.

Annullat quascumque provisiones de his beneficiis factas, & illa vacare, ac Sedi Apost. reservata esse decernit.

§.5. Ac quascumque collationes, provisiones, præfectiones, commendas, reservationes, facultates, etiam transferendi, ac regrediendi, sive accedendi, & ingrediendi, ac alias dispositiones de Ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, & aliis beneficiis, eorumque fructibus, & beneficiorum collationibus, per Nos, & alios Romanos Pontifices Successores Nostros, etiam Motu proprio, seu consistorialiter, aut etiam per Ordinarios, & alios inferiores collatores, etiam ad patronorum eorumdem præsentationem, & alias quomodolibet cum interventu confidentiæ hujusmodi expresse, sive occulte, ac de jure præsumpto, & alias contra præmissa pro tempore factas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam suffragari, sed Ecclesias, Monasteria, dignitates, ac alia beneficia hujusmodi, ipso jure vacare, ac nostræ, & Sedis Apostolicæ dispositioni reservata, fructusque, & pensiones Cameræ Apostolicæ applicatos, ut præfertur, esse, & censeri.

Decretum irritans.

§.6. Sicque in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, sublata eis quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, etiam per præsumptiones, & conjecturas legitimas, & eorum arbitrio (cum alias confidentias hujusmodi in lucem erui, & probari non posse constet) procedendo, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane similiter decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, ac aliis Constitutionibus Apostolicis, necnon Collegii præfati juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma & effectus publicationis.

§.8. Et ne quisquam ullo umquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsæ præsentes literæ ad Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe valvas, per aliquem ex Cursoribus nostris, illarum copia ibi affixa, & dimissa, & etiam in Cancellaria Apostolica de more publicentur, ac ejusdem Cancellariæ quinterno, ad majorem partium illas in Judicio producere volentium, commoditatem describantur.

Sanctio pœnalis.

§.9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reservationis, declarationis, inhibitionis, decreti, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An. V. 16. Octobris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, 16. Kal. Novembris, Pontificatus nostri Anno V.

C.

De Electionibus ad regimina Monasteriorum, Præpositurarum, & aliarum Dignitatum Conventualium.

Causa hujus Cõstitutionis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus Noster D. Pius divina providentia Papa IV. Ad cujus pervenit notitiam, quod licet alias omnia Monasteria virorum, valorem ducentorum florenorum auri communi æstimatione excedentia, necnon Prioratus, præposituras, ac alias dignitates Conventuales, & præceptorias generales Ordinum quorumcumque, dispositioni suæ generaliter reservaverit, ac propterea illorum provisiones, & ad ea, quæ speciali privilegio eligendi sibi per Sedem Apostolicam concesso suffulta sunt, canonice factarum electionum confirmationes, ad Sanctitatem suam, & dictam Sedem pertinere noscantur, nihilominus plerique Religiosi cœca nimis ambitione agitati, partim electiones de suis personis ad Monasteria, Prioratus, & alias dignitates Conventuales hujusmodi, vel privilegium eligendi prædictum habeant, vel illo careant, nullo juris ordine servato, nullaque boni, vel æqui ratione habita, temere fieri, factasque per Ordinum Superiores, aut locorum Ordinarios de facto confirmari, partim vero nedum priusquam electiones de se ad Monasteria, & alias Conventuales dignitates eligendi privilegio suffulta factæ, rite confirmentur, sed ne electi quidem canonice, se in regimine, & administratione, tam in spiritualibus, quam temporalibus Monasteriorum, aliarumque dignitatum vacantium eorumdem, ac illorum bonorum immiscere non veren-

verentur, in animarum suarum periculum, auctoritatis Apostolicæ contemptum, & plurimorum scandalum.

Annullatio electionum factarum absque Sedis Apostolicæ provisione, vel confirmatione.

§.1. Volens tantis, qui paulatim in Religiosos irrepserunt abusibus, & ausibus nimis licentiosis aliquando, sicut par est, occurrere, suamque Sedi præfatæ prærogativam asserere, Omnes & singulas electiones quarumvis personarum ad regimina Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & aliarum dignitatum Conventualium, ipsarumque electionum confirmationes per quoscumque cujusvis status, gradus, ordinis, & conditionis existant, & quavis etiam Archiepiscopali Patriarchali, aut majori præfulgeat dignitate hactenus sic præsumptas, nullas, & invalidas, ac pro nullis invalidis, & prorsus infectis habendas esse, personasque sic, ut præfertur, electas, & confirmatas, Monasteria, aliasque dignitates hujusmodi sine legitimo titulo possedisse, & possidere, necnon illorum fructus, redditus, & proventus indebite percepisse, & percipere. Ac personas ipsas ad absolutionem, & habilitationem super his, necnon confirmationem electionum de se factarum a Sanctitate Sua, seu Romano Pontifice pro tempore existente, aut Sede prædicta, infra sex menses a data præsentium computandos impetrandum, ac literas Apostolicas super hujusmodi confirmatione in totum expedien. omnino teneri declaravit.

Forma desuper in futurũ servanda.

§.2. Et nihilominus hac sua perpetuo valitura Constitutione statuit, & ordinavit, quod nullus de cetero se in regimine, & administratione Monasterii, vel alterius dignitatis Conventualis, ad quod, seu quam illum eligi contigerit, in spiritualibus, vel temporalibus, antequam rite celebrata electio a Sanctitate Sua, aut Rom. Pontif. pro tempore existente, & Sede prædicta confirmata, & literæ Apostolicæ desuper expeditæ fuerint, per se, vel alium in toto, vel in parte quovis quæsito colore immiscere, aut ad aliud, vel illam se recipi facere, vel alias se pro ejus Prælato gerere præsumant.

Pœnæ aliter electorum, vel electiones cõfirmantium.

§.3. Decernens omnes, & singulos, qui secus fecerint, jure, si quod illis ad Monasteria, vel eorum Regimina, & administrationes, ac alias Conventuales dignitates per electionem hujusmodi quæsitum fuerit, eo ipso privatos, & deinceps ibi ineligibiles esse, ipsaque Monasteria, & alias dignitates ab eadem Sede impetrari posse, qui vero similes electiones confirmare præsumpserit, etiam eo ipso Superiores Ordinum videlicet suis dignitatibus privatos, Ordinariis autem locorum etiam si Archiepiscopali, & majori præcellant dignitate, ingressum Ecclesiæ interdictum, eosque ab Ecclesiarum suarum regimine, & administratione suspensos existere.

Papæ subscr. Publ. P. An. V 31. Octobris.

Placet, publicetur & describatur. I.

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ, in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1564. die vero Martis ultima mensis Octobris, Pontificatus præfati SS. D. N. Papæ Anno V.

CI.

Alia, & Secunda Reformatio Tribunalis Reverendæ Cameræ Apostolicæ, & Officialium ejus.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pontifex pro reformatione gregis Dominici, celebrari voluit Conc. Trid.

CUM inter ceteras animi curas, quibus in hac præcelsa Beati Petri Sede meritis licet imparibus constituti quotidie solicitamur, illa vel a primordiis assumptionis nostræ ad summi Apostolatus apicem præcipua fuerit, ut universum gregem Dominicum fidei nostræ commissum, ad illicita valde proclivem, pro Nobis injuncti muneris officio in viam salutis reduceremus, ejusque rei gratia, sacrum Œcumenicum, & generale Concilium in Civitate Tridentina indicen., celebran., & Deo favente absolvendum convenimus.

Romanam Curiam & ejus officia reformavit, ut in multis Constitutionibus præcedẽtibus.

§.1. Et propterea ne dum foris de reformandis in universali Ecclesia moribus tractabatur, interim ipsam morum censuram domi, videlicet apud Sedem ipsam detrectare, causamque Curiæ Romanæ, & Almæ Urbis nostræ, in qua Sacerdotii Principatum, & Christianæ Religionis caput, unde merito universi Christifideles rectæ, Catholicæque vitæ sumerent exemplum, divina instituit providentia, protelare videremur, quinimmo, ut a domo nostra judicium inciperet, Curiam ipsam, ac præcipuos illius Magistratus, ordines, & officia multis excessibus, & corruptelis, quæ vesana hominum libidine in eam sensim irrepserant, summis tum studio, tum diligentia repurgaverimus.

Ejusque Cameram.

§.2. Et inde animum nostrum ad Cameram Apostolicam, ad quam negotia locorum omnium totius S. R. E. Status assidue confluunt, ejusque Tribunal, quod sive jurisdictionis antiquitate, & auctoritate, sive rerum gerendarum excellentia, sive virorum amplitudine, ceteris in eadem Curia præstat, intendentes, multa, quantum tulit temporis ratio, circa illius jurisdictionem hujusmodi, ac potestatem, & facultatem, necnon dilectorum filiorum Notariorum, & aliarum personarum suarum statum, & directionem salubriter ordinaverimus, prout in aliis literis nostris desuper confectis, plenius continetur.

Hanc d. Cameræ reformationẽ prosequendo, omnia ejus privilegia quatenus huic reformationi non sint contraria confirmat.

§.3. Nos semel incœptum reformationis hujusmodi negotium Domino cooperante diffusius prosequi, nec tamen ex iis, quæ pro ipsius Cameræ, & pro tempore existentis Ecclesiæ Romanæ Camerarii, necnon Clericorum, & reliquarum personarum dictæ Cameræ statu, & directione, ac alias ibi hactenus salubriter instituta, & concessa fuisse reperiuntur, quicquam detrahere, sed his immotis in sua firmitate permanentibus, ea solum, quæ experientia vel deesse, vel obesse probavit, opportune juxta rerum exigentiam supplere, &

& emendare volentes: Necnon omnium, & singularum Constitutionum, tam generalium, quam specialium, in favorem dictæ Cameræ editarum, ac quorumcumque privilegiorum, facultatum, gratiarum, concessionum, literarum, & indultorum, illi, ac præfatis Camerario, & Clericis, eorumque Collegio, & personis, per fel. rec. Gregorium IX., Bonifacium VIII., Urbanum VI., Martinum V., Eugenium IV., Sixtum etiam IV., Innocentium etiam VIII., Julium II., Leonem X., Paulum III., & Julium similiter III., ac alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, etiam Motu proprio, & ex certa scientia concessorum, confirmatorum, & innovatorum, necnon statutorum, Ordinationum, & decretorum Cameræ, ac Camerarii, & Clericorum prædictorum, eorumque Collegii causas, res, personas, & statum concernentium hucusque conditorum, & ab eisdem Prædecessoribus, vel eorum aliquibus confirmatorum, necnon quarumcumque literarum, & aliorum documentorum desuper confectorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, illa omnia, & singula, ac prout ea concernunt, reliqua in ipsis literis, aliisque documentis contenta, quatenus literis Nostris prædictis contraria non sint, nec illarum effectum impediant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, approbamus, & confirmamus eisque perpetuam, & inviolabilem roboris firmitatem adiicimus, ac omnes, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus.

Iteratoque eà concedit.

§.4. Et nihilominus eadem præmissa omnia, & singula Cameræ, Camerario, Clericis, & Collegio prædictis concessa, & indulta, eisdem modis, & formis, quibus ab ipsis Prædecessoribus Nostris emanarunt, similibus auctoritate, & tenore de novo perpetuo concedimus, & indulgemus ac ab illis statuta, & ordinata statuimus, & ordinamus, volentes illa perpetuis futuris temporibus, sub censuris, & pœnis in eis contentis inviolabiliter observari.

Clericorum Cameræ qualitates designantur.

§.5. Cum autem officio Clericatus dictæ Cameræ, quod in ipsa Curia primarium existit, munus potissimum incumbat, ejusdem Cameræ res rite, & recte administrandi, jura, & redditus utiliter locandi, contractusque desuper necessarios, & opportunos ineundi, quorum occasione ipsi Clerici Cameræ, Procuratores patrimonii B. Petri, rerumque omnium totius Status Ecclesiæ Romanæ hujusmodi Custodes, & Præsides merito nuncupantur. Necnon jus reddendi, & justitiam, tam Fisco, & privato, quam ipsis privatis, si qua ratione de Fisci interesse agatur, administrandi. In his autem muneribus obeundis, vel temporum malitia, vel antiquorum Clericorum negligentia, vel desuetudine, res Cameralis detrimentum non modicum accepisse noscatur. Hinc est, quod Nos sicut rei magnitudo postulat, ad ulteriorem, etiam in his, reformationem procedendum esse censentes, Motu, scientia, potestatis plenitudine, & tenore similibus, perpetuo statuimus, & ordinamus, quod deinceps, ad ipsa Clericatus Cameræ officia, cum vacabunt, nulli nisi vitæ, & morum integritate præstantes, literarum scientia præditi, rerumque humanarum experientia insignes, assumi debeant, quorum excellentia, virtute, doctrina, & auctoritate Camera ipsa, & Romanæ Ecclesiæ status universus recte gubernari, & latissimum ab eis incrementum suscipere possit.

Camerales contractuum Cameræ participes esse, prohibetur.

§.6. Et ut inde videbatur, diræ cupiditatis pernicies omnino eliminetur, quod posthac in quibuscumque contractibus super locationibus rerum, & jurium ipsius Cameræ celebrandis, seu partitis, ut ajunt, faciendis, nullus Vicecamerarius, Thesaurarius, aut quispiam ex Clericis, & Cameralibus, Assistentibus, Notariis, aliisque ministris, & personis dictæ Cameræ, quocumque nomine nuncupatis, illarum particeps existat. Quin potius ipsi ab omni quantumvis omnino commodo, & lucro, exinde quomodocumque directe, vel indirecte provenienti omnino abstineant, quod si eorum aliquem secus fecisse legitime constiterit, officio suo ipso facto perpetuo privatus existat, perpetuaque infamia notetur, ac aliis pœnis nostro, nostrique Successoris Rom. Pontificis, pro tempore existentis arbitrio subjaceat, Qui vero de præterito circa præmissa deliquerit, pœnis, a jure, & Constitutionibus a Prædecessoribus nostris super hoc editis, & inflictis puniatur.

Contractibus Cameræ, cum eorum affinibus non intersint.

§.7. Sed nec quisquam dictorum Vicecamerarii, Thesaurarii, Clericorum, aliorumque Cameralium, & Ministrorum assistentium, ullis contractibus, quos inter Cameram ipsam, & eorum consanguineos, aut affines ad quartum usque gradum attinentes fieri contigerit, sub mille ducatorum Cameræ præfatæ applicandorum, & alia nostro dictique Successoris arbitrio incurrenda pœna, salvis nihilominus Constitutionibus antiquis alias pœnas propter hoc irrogantibus, intervenire, vel alias sese in illos eorumque tractatibus, per se, vel alium, seu alios quoquomodo immiscere audeat.

Clerici causas propinquorũ non cognoscant, aut earum discussionibus non intersint.

§.8. Causæ vero conjunctorum, & propinquorum alicujus Clerici, ad dictum quartum gradum exclusive ipsi Clerico nullatenus committantur, nec quisquam eorum sibi commissas audiat, sed eas expressa causa recuset. Nec etiam in discussionibus, & decisionibus, tam illarum, quam aliarum quarumcumque causarum, in quibus aliquod interesse prætendere posset, sive Clericus, sive assistens ille ullo modo interesse, nec ullum votum habere, sed statim a dicta Camera, etiam dum causa proponitur etiam injussus, cum in hoc ignorantiam prætendere non possit, egredi debeat, & si secus fecerit, Clericus per mensem suspensionem ab exercitio, & perceptione emolumentorum sui officii, aliis Clericis ap-

applicandorum, ipso facto incurrat. Assistens vero jocalium, & salarium exactione aliis Assistentibus applicanda, ipsiusque Cameræ ingressu trium mensium spatio mulctetur.

Suspicionis causa contra Camerales, in Camera approbanda est.

§.9. Quicumque autem, sive ex Clericis, sive ex aliis Cameralibus præfatis ab aliquo suspectus in causa recusatus fuerit, accusans nonnisi expressa suspitionis causa audiri, illaque expressa absente recusato, ut suspecto in Camera discuti, eaque a pluribus approbata, suspectus ipse in hujusmodi causa nullo modo se intromittere, aut interesse debeat. Si vero suspitio probari nequiverit, nulla ejus allegata ratio habeatur.

Contractus Cameralium ineundi forma.

§.10. Et quoniam ubi periculum majus intenditur, ibi est plenius consulendum, quod super quibuscumque contractibus Cameralibus deinceps in perpetuum ineundis, capitula, & conventiones per Thesaurarium Cameræ pro tempore existentem, vel alium, ad quem spectaverit, prius conscribantur, eorumque exempla singulis Clericis, & aliis omnibus Cameralibus per Commissarium ejusdem Cameræ, tribus saltem diebus antequam de negotio tractetur, transmitti debeant, quibus unusquisque seorsum instructus domi mature consulere, remque cum ceteris in Camera ipsa conferre possit, ut ibi omnes recte discernere valeant, ac tum demum ea, quæ decreverint, statuto die in plena Camera comprobanda, per quempiam alta voce legi debeant, ut solito inter eos ordine servato, cuique licitum sit super unoquoque capitulorum, quid sentiat, coram dicere, & allegare, & quod inde ipsi Cameræ utile, & optimum videbitur, executioni salubriter demandetur. Ceterum ut fraudibus, quæ in hujusmodi contractibus fieri possunt, necnon periculis, controversiis, ac litibus obvietur, publicæque utilitati evidentius consulatur, quod hujusmodi capitula, quæ sic confecta, & expedita fuerint, imprimi, aut scribi, & publicari, ac affigi in locis solitis debeant.

Proventus Cameræ sub hasta licitari debeant.

§.11. Ac omnia res, proventus, & jura Cameræ juxta formam aliarum literarum a Nobis super hoc Motu simili emanatarum, quas etiam per præsentes innovamus, sub hasta licitari omnino debeant. Quæ omnia per dictos Vicecamerarium, Thesaurarium, Clericos, & alios supranominatos, sub excommunicationis pœna, nonnisi a Nobis, & Successoribus nostris preterquam in mortis articulo relaxanda, exacte servari mandamus, declarantes vota, & juramenta ipsorum aliter præstita eosdem non legare. Ac contractus, & omnia inde secuta, nullius roboris, vel momenti existere, quinimmò per Cameram, quandocumque revocari, & contractus ipsos, servata eadem forma, de novo celebrari debere.

Camerales conveniant diebus statutis summo mane in Camera

§.12. Cumque fidei curæ, & judicio dictæ Cameræ tamquam præfatæ Curiæ, & totius Ecclesiasticæ ditionis, necnon ipsius Principis in hujusmodi rebus, & bonis supremo Tribunali status ipse universus commissus sit, magnopere laborandum est, ut munus justitiæ virtutum omnium Dominæ, & Reginæ, ac publici, privatique tutricis optimæ, non solum Imperio, sed etiam majestate, & dignitate fulciatur, & tamquam in bene composito corpore purus sanguis, ita in illa religionis, justitiæ, & æquitatis, quasi sanitas perpetuo constet, quod statutis diebus, quibus dicta Camera in Palatio Apostolico, & ubicumque haberi consuevit, quisque in ea interveniens, summo mane, & hora ab ipsa Camera statuta, sicuti alii bene constituti Magistratus dictæ Curiæ, convenire debeat.

Cursores debent Cameram pridie intimare.

§.13. Cursores vero, jubente ipso Camerario, seu Vicecamerario, ipsam Cameram, certis loco, & hora, sive ordinaria, sive extraordinaria fuerit, pridie sub pœna amissionis salarii menstrui, singulis tam Clericis, quam aliis Cameralibus personaliter, vel per cedulam domui dimissam, omni tempore prænunciare teneantur.

Abesse non debent Camerales absque licentia Camerarii, vel Decani.

§.14. Et cum absentia ipsa per se damno, & incommodo maximo omnibus sit, cum non solum rerum gerendarum cursum retardet, sed ipsa quoque negotia in discrimen manifestum constituat, & plerumque destituat, quod nullus deinceps, sive Clericus, sive alias Cameralis, ab ipsa Camera, sine expressa Camerarii, vel ejusdem Cameræ Decani licentia, impune abesse possit, excepta publicæ utilitatis, privatæque necessitatis causa, quam tamen absens per Nuncium eidem Cameræ significare debeat. Qui vero id semel, & iterum neglexerit, fructibus, & emolumentis illius mensis, aut jocalibus, & regalibus, aliis applicandis, quæ, vel uno ex eisdem contradicente illi nequaquam remitti, vel condonari possint, & alias ipsius Cameræ arbitrio privari debeat, nec nisi de expressa nostra, aut Successoris nostri licentia ceteris in Camera significata, ab Urbe abesse possit, statutis, & decretis, quæ de absentia Clericorum, & aliorum præfatorum disponunt, integris permanentibus per præsentes innovatis. Illis tamen, quæ a Trident. Concilio super residentia statuta sunt salvis, & illæsis manentibus.

Vestibusque hic descriptis Camerales induti stent in Camera.

§.15. Clerici autem, & qui alias Rochetto, & Cappa utuntur, eisdem in qualibet Camera, reliqui vero solitis vestibus rubeis & violaceis nulla deinceps Consistorii habita distinctione induantur, aliter vero induti excusari, aut admitti non possint.

Missamque audiat, & inde ad Cameram se conferant.

§.16. Omnes itaque sic induti dicta hora, pulsata campanella ad Missam accedant, quæ Decano, & alio Clerico, vel absente Decano, duobus Clericis ad minus assistentibus incipi debeat, eaque peracta præeuntibus duobus Cursoribus, omnes Cameram versus tendant, alius post alium servato ordine incedentes, quo quisque commodius ab agentibus, & collitigantibus de rebus pertractandis valeat informari.

Ante causarum propositiones, imperato silentio, Procuratores audiantur.

§.17. Ubi vero ad locum propositionum causarum pervenerint, imperato omnibus per Camerarium, seu eo absente, Vicecancellarium, vel Decanum silentio, Advocati, Procuratores, & alii, quibus id incumbit, causas hujusmodi non turbare, aut

aut confuse, ut plerumque consuevit, sed singulatim, & ita diserte, reverenter, & sine strepitu proponant, ut ab omnibus commode intelligi, & a Clerico Mensario notari possint. Quod si illi a Camerario, seu Vice-Camerario, vel Decano, semel, & iterum moniti non obtemperaverint, ad hoc munus deinceps non admittantur.

Notarii Cameræ procuratoris officium non exerceant.

§.18. Cumque Notarii dictæ Cameræ turpi lucro inhiantes ex procurationibus causarum plerumque per eos, vel eorum Substitutos precibus, amicitia, vel pecunia factis, causas ipsas non modo affectare, sed in eis quoque Notarii, & Procuratoris officia in detrimentum partium coniunctim exercere noscantur, quod illi deinceps ab eisdem procurationibus sub pœna ducentorum ducatorum Cameræ præfatæ applicanda, prorsus abstineant, sed Procuratores causarum, vel sollicitatores ipsarum ad eas procurandas dumtaxat admittantur.

Causæ miserabilium personarum, in Advocatum per Procuratorem pauperum in Camera gratis tractandæ sunt.

§.19. Quodque pauperum, & miserabilium personarum causæ, quarum in dicta Curia quo major est numerus, eo major presertim quoad impensas ratio est habenda, de cetero a Procuratore pauperum, qui in eodem loco, ubi describuntur continue assistat, gratis & quandocumque voluerit, etiam extra ordinem favore paupertatis proponantur. Qui pro eisdem, ad consulendum, & informandum Advocatum eorumdem pauperum, ut eos in ipsa Camera defendere possit, accedere teneatur. Et si ab officio suo sic sibi iniuncto quoquomodo defecisse, & pariter si Advocatus ipse suo officio gratis pro pauperibus exhibendo, & pro nullo alioqui contraxerit, aut litiget cum Camera patrocinando defuisse apparuerit, prima vice, si legitime impeditus non fuerit, salario trium mensium mulctetur, & si reinciderit in idipsum, officio suo perpetuo privatus existat eo ipso.

Propositiones occurrentes scribendæ sunt per Clericum Mensarium, antequam fiat Camera. Oratio B. Isidori per Clericum novissimum postea legatur.

§.20. Clerici autem ceterique Camerales Cameram ipsam, priusquam omnes propositiones eadem die occurrentes per Clericum Mensarium descriptæ fuerint, non ingrediantur.

§.21. Ipsi vero illis expletis ingressi, cum sine Dei auditorio, & Spiritus Sancti gratia nihil boni sperandum sit, erecta ad Deum Omnipotentem mente, illiusque, ac Beatissimæ semper Virginis Mariæ Genitricis suæ, advocatæ nostræ toto corde ab omnibus invocato flexis genibus suffragio, ea oratio B. Isidori Episc. quæ incipit, Adsumus Domine Sancte Spiritus, per novissimum Clericorum tunc præsentem alta, & intelligibili voce legatur. Qua finita quicumque in plena Camera audiri voluerit, liceat illi eam tunc ingredi, ac proloqui, & informare, hisque ab omnibus æquo animo, ac benigne audiatur.

Deinde litigantes audiantur.

§.22. Quibus sic rite peractis Camera ipsa claudatur. Et quia valde incommodum, quin etiam indecorum videtur, ut postea quisque indifferenter ad tantum Tribunal, sine illius Præsidentium licentia admittatur, quod saltem unus ex Cursoribus præfatis ante ostium eiusdem Cameræ assidue maneat, illudque custodiat. Nec quemcumque cujuscumque gradus, & conditionis, nisi præmonito per eum Vicecamerario, seu Decano præfato, indeque deliberato, admittere, vel introducere audeat, sed talis aut licentiam expectare, aut omnino recedere debeat. Ceterum clausa dicta Camera, nulla propositio, nisi forte Procuratoris Fisci, vel Commissarii Cameræ, seu Procuratoris pauperum, quibus jure merito quandoque est indulgendum, ulterius audiatur, neque describatur.

Camera postea claudatur & nemo admittatur per Cursores custodes nisi cú licentia, & causarum propositiones pro Fisco, vel Commissario Cameræ, aut Procuratore pauperum scribantur.

§.23. Demum ceteris semotis, & quibuscumque sermonibus, & collocutionibus ad res Cameræ minime facientibus, quæ expeditionis Camerales impedire, vel in longum protrahere consueverunt, prorsus omissis, omnes toto animo ad propositiones audiendas, & decreta facienda incumbant. Quod ut commodius, & facilius expediri possit, Camera ipsa per duas horas continuas posito præoculis horologio ad minus habeatur, & si negotia exegerint, ulterius producatur, ex qua interim nemo nisi a Papa, seu Cardinale curam negotiorum gerente, inde expresse evocatus, aut aliqua urgenti necessitate ingruente, egredi debeant.

Mensarius causarum propositiones legat.

§.24. Moxque silentio a Camerario, seu eo absente a Vicecamerario, vel Decano omnibus imposito, dictus Mensarius de more propositiones adscriptas legat.

Decanus distribuat causas per turnum non tamen concernentes officia, vel Gubernia Clericorum.

§.25. Et quoad eas, quæ distributionem causarum concernunt, ipse solus Decanus respondeat, nec quisquam illum causas distribuentem quoquomodo interrumpere, vel aliquid dicere audeat, quo uni magis quam alteri, vel sibi potius causam aliquam committat, sed causas ipsas omnes, & singulas per turnum distribuat, incipiente tamen turno ab eo Clerico, quem Camerarius præsens nominaverit, vel eo absente sors educta prætulerit, exceptis causis, quarum universitas ratione guberniorum diversorum, vel officiorum quotannis unicuique Clerico distribuitur, eisdem Clericis omnino relinquendis.

Clerici deinde causas proponant prævia citatione ad informandum, & transmissa cedula propositionis, & servatis aliis hic descriptis.

§.26. In causis autem expediendis hæc ratio habeatur, ut quæ judicialem indaginem requirunt, nullus Clericorum, nisi prius eis in Camera communicatis, & parte ad informandum citata, audeat illas de cetero expedire. Quin etiam rescripta omnia, etiam manu Papæ signata, ac dictæ Cameræ decreta, quibus cognitio causarum ipsis Clericis demandatur, nisi in eis dicatur expresse, quod per solum seipsum audiat, & decidat, ita intelligi, aut interpretari volumus, quod ipsis Clericis illas in plena Camera referre, & de voto omnium expedire teneantur. Verum ut prolixa litium dispendia, quo potest compendio arceantur, Clericus qui Judex, vel commissarius fuerit, causam aliquam propositurus, partibus prius auditis, diligenter factum discutiat, illoque bene, & sufficienter instructo, cedulam manu sua subscriptam parti agenti, & instanti contra Fiscum, vel alium, seu Procuratori Fisci contra

tra partem de more tradat, qua etiam Clericos, & Camerales omnes certiores faciat se hujusmodi causam præstituto die propositurum, ut unusquisque in eam intendere, & ad dicendum sententiam suam instructus accedere possit, dataque ipsa cedula, & adversario intimata, Judicibusque ostensa, die propositionis per ipsam cedulam statuto adveniente, per Fiscum, vel per partem expeditionem petentem, omnibus Judicibus datæ fuerint informationes, licet per adversarium illam diffugientem idem factum non fuerit, causæ nihilominus proponantur, discutiantur, & si id negotium patiatur, etiam altera parte non informante terminentur. Quod si unus ex Judicibus in partis, vel Fisci gratiam, odium, vel favorem causæ hujusmodi expeditionem prætextu, quod in ea informatus non sit, impedire, aut in longum protrahere moliatur, si talem constiterit informationes habuisse, illa pariter ab aliis Judicibus expediatur. Verum si adveniente die propositionis, informationes a parte, vel Fisco expeditionem desiderante omnibus datæ non fuerint, cum id illi ad culpam debeat imputari, causæ hujusmodi propositio, atque expeditio, donec omnes fuerint informati, suspendatur, & interea supersedeatur. Et si præfato propositionis die adveniente, informationes hujusmodi ab utraque parte omnibus datæ fuerint, Judicibus tamen pro negotii difficultate, & gravitate de causa non liqueat, ipsi propositionem hujusmodi ad alium diem differre valeant, idemque eis licitum sit, si altera pars, quæ informationem non dedit, docuerit se fuisse legitime impeditam, impedimento hujusmodi saltem a majori parte Judicum approbato. Nullus autem, qui informationes hujusmodi accepit, se illas habuisse, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, audeat denegare.

Causæ propositæ ordinari discutiantur, & juxta majorem partem votorum decidantur.

§.27. Cumque causæ ipsæ Camerales, quæ multæ sunt, & de sui natura maximam desiderant celeritatem, nisi certa ratione, & ordine propositæ fuerint, nimia expeditionis tarditate, & partibus, & Cameræ certum, & maximum pareant detrimentum, quod quilibet Clericus ex multis causis sibi, vel ex rescripto Pontificis, vel ex decreto Cameræ commissis, reique cognitionem habentibus, in qualibet Camera servato inter eos solito ordine, unam tantum deligat, quæ pro qualitate personarum, rei, & temporis (prælatis semper pauperibus, & viduis) majorem postulat celeritatem, & illius seriem facti, unde quæstio, & dubium partibus dandum eliciatur, fideliter proponat. Eodemque dubio dato, quæstionem ipsam, ac jura, & rationes partium prius per eum perstricta, in alia Camera breviter referat, mox Decanus Camerales primum, deinde Clericos, ab eis exordiens, qui postremo in Camera admissi fuerint, ita ut secundum literas præfati Eugenii Papæ Decanus ipse ultimus respondeat, de ea re omnes interroget, & ad interrogationem illius, Camerales scilicet consulendo, Clerici vero decidendo, solum Deum illiusque extremum judicium præ oculis habentes, ex ordine sententias suas dicant.

Votis autem æqualibus, ea pars prævaleat cui Camerarius adhæserit, vel eo absente, major pars aliorum Cameralium habentium vota consultiva.

§.28. Et ne contingat causas, & negotia diutius remanere indecisa, quod quandocumque vota decisiva fuerint æqualiter divisa, nec de majori parte ipsorum appareat, tunc illa pars ipsorum, quibus dictus Camerarius, vel eo absente major pars votorum Consultivorum adhæserit, debeat prævalere, ut hac ratione, & quamplures causæ brevi expediantur, & partes ipsæ laboribus, & expensis subleventur. Dum vero causæ ipsæ proponuntur, suffragia rogantur, & sententiæ dicuntur, omnes magno silentio loquentem audiant, nec quisquam eum interpellare audeat, sed expleto sermone, si illum in facto errasse cognoverit, tunc liceat errantem humane, benigneque admonere, ut se ipsum corrigere, & alii post eum dicturi possint eorum opinionem firmius explicare.

Decanus vero remittit ad Pontificem causas gratiam sapientes, & Gubernatori, Auditori Cam., vel Thesaurario remittit causas ad eos spectant.

§.29. Si vero aliquam propositionem gratiam sapientem, vel ad jurisdictionem Gubernatoris, seu causarum Curiæ dictæ Cameræ Auditoris, vel illius Thesaurarii pertinentem, fieri contigerit, Decanus prædictus propositione audita, si gratiam concernant, Summum Pontificem adeundum respondeat, reliqua vero ad Thesaurarium, Gubernatorem, vel Auditorem præfatos, prout suæ cujusque Jurisdictionis fuerit, veteri more, non autem ad quempiam Clericum remittat, ut hac ratione partes ab expensis subleventur, & jurisdictio unicuique conservetur.

Vota aliorum revelantes pœnas hic descriptas incurrunt.

§.30. Cumque nulla major pestis graviorque pernicies ex Collegiis proficiscatur, quam setentias, & opiniones aliorum exteris aperire, unde libertas dicendi, quæ in Judiciis prævalet, eripitur, odia gignuntur, & probis Consultoribus inimicitiæ parantur, quibus humanæ societati, & ipsi justitiæ quam profitemur, nihil magis contrarium esse constat. Quod quicumque aliorum suffragia, vel suam, aut aliorum sententiam, foris patefecerit, & alicui indicaverit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, a qua nisi a Nobis, aut Successore Nostro absolutionis beneficium nequeat obtinere. Et prima quingentorum, & altera mille ducatorum dictæ Cameræ applicandorum, tertia vero vice aliis gravioribus pœnis, nostro, & Successoris Nostri puniantur arbitrio.

Delinquentes in Camera coerceantur, & Pont. denuncientur.

§.31. In reliquis autem quoquomodo delinquentes in plena Camera, a dicto Decano primum moneantur, deinde jocalibus, & regalibus Cameræ arbitrio mulctentur, aliis pœnis specialiter expressis salvis manentibus. Ipse vero Decanus, & eo negligente subsequens Clericus in ordine, statim illos Nobis, vel Successori nostro, sub nostræ vel ejus indignationis pœna, denuntiare teneatur, ut inde a Nobis, vel illo sicut expediens fuerit, amplius provideatur.

Proponentes causas scripturas secum habeant.

§.32. Ut autem quisque in dicendis sententiis propriæ conscientiæ melius satisface-

re va-

re valeat, & ea, quæ dicenda sunt, ab ipsis fontibus potius hauriantur, quam per rivulos consectentur. Quod Clerici die propositionis per eos faciendæ, acta & scripturas earum causarum, quas præposituri sunt, necnon dicta testium in Camera penes se prompta habeant, quibus controversiæ, quæ in facto ipso plerumque oriuntur & facilius dirimantur, & causæ ipsæ celerius expediantur.

Decisiones causarum, adnotentur a Proponentibus in lib. Decisionum Cameræ.

§.33. Et quoniam plerisque necessariæ sunt sententiæ, & conclusiones Camerales, quare varia relatio, cum non æque a pluribus ac ab uno fieri possit, plerumque controversiam movet. Quod uniuscujusque decisionis argumentum sive substantia, statim atque per Cameram absoluta fuerit, ab ipso Clerico proponente, in certo, ac proprio libro decisionum Cameralium nuncupato breviter describi, descriptaque legi, & ab omnibus comprobari, eumdemque librum una cum alio decretorum ordinariorum penes Mensarium singulo mense custodire, quo certus, ac fidelis ad utrumque recursus omnino habeatur.

Quæ prius verbo facto in Camera expedienda sunt, ab omnibus Clericis tunc præsentibus subscribantur, exceptis sententiis, & mandatis, ac expeditionibus concernentibus officia Clericorum.

§.34. Eis vero literis patentibus, mandatisque Cameralibus, quæ nisi prius facto verbo in Camera expediri prohibuimus, cum illa de consensu omnium expediantur, pariter ab omnibus Clericis tunc præsentibus subscribantur, sententiis, mandatisque pro illarum executione relaxandis dumtaxat exceptis, quæ licet de voto omnium proferantur, tamen a Clerico Judice, & Commissario tantum subscribi debeant. Quæ vero Clericorum jurisdictionem ordinariam, ac uniuscujusque Clerici propriam, singulis specialiter demandatam concernunt, ratione guberniorum, quæ quotannis inter ipsos Clericos distribuuntur, ea ab unoquoque, cujus fuerit ea jurisdictio, privatim de more expediantur. Quæ quidem omnia cum hucusque per Substitutos Notariorum, & eos quidem rudes, ac imperitos, & plerumque literarum ignaros, ad Clericos deferri consueverint, quos nec etiam in causis cognoscendis instruere possunt, ab ipsismet Notariis principalibus, seu a Substitutis eorum, per Clericos approbandis tantum, qui eosdem Clericos de omnibus plene informare valeant, deferantur.

Administratores rationes reddant, modo & forma hic expressis.

§.35. Cum autem negotium acceptandi, consolidandique rationes, quæ in Camera quotidie redduntur, quod per manus Clericorum, quorum id est præcipuum munus, non minore labore, quam periculo continue versatur, sicut est maximi ponderis, atque momenti, ita majori solito debeat cura, & diligentia pertractari. Quod omnes, & singuli Thesaurarii, Depositarii, Commissarii, & alii quicumque rerum, & pecuniarum Cameræ Administratores, & Exactores, quovis nomine nuncupentur, de cetero rationes, & computa modo, & forma infrascriptis in eadem Camera reddere, eaque vera esse, nec habere diversa jurare omnino teneantur, quacumque consuetudine hucusque servata, quæ potius corruptela est censenda, non obstante. Nec quispiam cujuscumque gradus, & conditionis existat, ad rationes prædictas afferendas, jurandasque per procuratorem, si præsens in Urbe fuerit, sed per seipsum tantum admittatur. Absentes vero, & qui infirmitate, aut carceribus, seu aliquo legitimo fuerint impedimento detenti, per eorum procuratorem speciale ad id mandatum habentem, eidem juramento adstringantur. Et nihilominus ad eos sic impeditos, si in Urbe fuerint, Notarius Cameræ mittatur, qui ab eis quoque simile recipiat juramentum, de quo etiam coram testibus semper rogetur.

Quas rationes Notarius ad Calculatores deferat.

§.36. Rationes vero illas juratas, Notarius ipse rogatus, ad Calculatores, seu Computatores rerum Cameræ statim deferat, ut inde ab eis ad Præsidentem, & Thesaurarium quamprimum portentur, & celeriter discutiantur.

Clericus eas solidet præsente Commissario.

§.37. Cum vero Clericus solidationem computorum, quæ in domibus Clericorum fieri solent, aggredi voluerit, Cameræ Commissarium ad interessendum solidationi hujusmodi omnino citari facere teneatur, ac in ipsomet decreto commissionis solidationis post deputationem Judicum expresse addi debeat. Qui Commissario præfato citato, & præsente, ad computorum solidationem procedant, & absque dicto Commissario, quem omnino semper adesse sub pœna privationis officii mandamus, non possit ullo modo, ullave in causa ad solidationem devenire.

Administratores librum teneant in quo &c.

§.38. Omnes autem rerum Cameræ conductores, aliarumque Administratores, & pecuniarum Exactores, librum corio, vel membrana coopertum habeant, in quo aliquibus ex primis foliis in albis dimissis, facultatum literas, mandata, atque rescripta quæcumque, contractus denique ipsos ad verbum, quibus hujusmodi curæ, & exactioni Præpositi, administrationem ipsam gesserint transcribere, & deinde rationes ipsas modo & forma infrascriptis conscribere, & conscriptas edere teneantur. Quilibet postmodum a Notario Cameræ, ut moris est, recipiatur. Et primo albo folio, nominibus Administratorum, administrationis genere, rationum qualitate, temporis, quo redduntur, spatio, & jurisjurandi substantia, brevioribus verbis inscribantur. Et subsequenter Præsidens, & Thesaurarius, quid per Clericos Judices, in eis animadvertendum sit, adnotare, & adnotationes ipsas manu eorum propria subscribere debeant.

Rationum redditio, ubi describenda sit.

§.39. Et ut ipsa rationum reddito faciliori cognitione transigatur, earumque consolidatio semper, & ubique justa, & fidelis appareat. Quod hujusmodi rationum justificationes in eodem, si id commode fieri poterit, sin autem in alio libro, ab eo, qui illas redditurus est, registrentur, & ad verbum literæ, ac mandata Cameralia quæcumque, fides, ac instrumenta, & reliquæ omnes scripturæ ad rem pertinentes transcribantur, & ad earum singulas singulæ

læ rationes, & particulæ, seu partitæ referantur, adjecto unicuique earum folio, necnon citato ejusdem libri chartarum numero, quo justificatio quælibet descripta fuerit. Isque liber cum altero proferatur ab ipsius Cameræ Computatore legatur, & cum originalibus scripturis, si eas rationem reddens penes se retinere voluerit, diligenter ab eodem conferatur, qui collatione priusquam in Camera una facta, & scriptura fideli reperta, id attestetur manu propria, his verbis utrobique, in libro videlicet justificationum, quarumlibet ipsarum *cum originali*. In scripturis vero originalibus, & a tergo illarum *cum Registro concordat*; ejus nomine proprio subscripto.

Clerici in solidatione videant scripturas originales.

§.40. Et nihilominus in ipsa computorum solidatione Clerici ad id deputati originalia mandata, seu eorum transumpta authentica, & scripturas diligenter videre teneantur.

Libri rationum, quæ continere debeant.

§.41. Libri quoque præfati rationum eorumque singulæ partitæ, tam accepti, quam expensi, personas, causas, locum, annum, mensem, diem, ac summam adeo claros, atque distinctos contineant, ut qualis, quantusque sit introitus, & exitus omnibus innotescat. Quin etiam fides acceptorum tam privatas, quam publicas, Notariumque de eis rogatum, ac nomina debitorum ejusdem Cameræ, ac rationem illam spectantium ejusque qualitates pariter comprehendant. Et si ea de re contractus ullus celebratus, aliave scriptura, tam publica, quam privata confecta fuerit, ea omnia in eodem, vel altero libro præfato simul cum aliis registretur, & singulatim, prout ipsa res exegerit, citentur. Et in qualibet exactione commissa præponatur, etiam taxa deinde scribatur. Et demum residuum pecuniarum quantum id fuerit, & a quibus exigendum adnotetur, per hoc enim introituum omnium Cameræ ratio hucusque in incerto posita, & valde obscura reddita omnibus perspicua fiet, ac negotia hujusmodi cautius expedientur, & Clericorum judicium firmius, atque tutius reddetur.

Et in Archivio custodiantur.

§.42. Ipsorum denique computorum solidationes promptæ semper omnibus patebunt, cum libros hujusmodi in Archivio ejusdem Cameræ, computatores præfati perpetuo retinere; & custodire teneantur.

Contravenientium puniantur.

§.43. Quod si secus fiat, libri ipsi non admittantur, ac omni prorsus fide careant. Administrator etiam, qui rationes confecerit, perjurio notetur. Notarius vero pro qualibet vice ducentorum ducatorum pœnam incurrat. Et si libris præfatis sub præscripta forma non confectis Clerici Judices ad solidationes computorum processerint, ducatis mille auri præfatæ Cameræ applicandis mulctentur, & ad interesse Fisci teneantur. Vicecamerarius vero, & Thesaurarius, Præsidens, & alii Camerales, si & ipsi in culpa fuerint, nostro, & Successoris Nostri arbitrio puniantur, Computator ab officio removeatur. Rationes quoque superinde consolidatæ, & calculi facti, ac inde secuta quæcumque sint nullius roboris, vel momenti.

Rationes a Clericis Judicibus quomodo videndæ.

§.44. Clerici vero Judices, quibus ipsa rationum redditio demandata fuerit, non ut prius separatim, & alter post alterum rationes ipsas discutiant, sed antiquiorem posterior adeat, qui conjunctim, Administratore, computatore præsentibus, citatoque Procuratore Fisci, seu Commissario Cameræ cuncta perpendant, ponderent, & excutiant, admittenda admittant, reiicienda reiiciant, & dubia parti, & Fisco disputanda relinquant, quæ cum eisdem mature examinata, atque discussa, prout eis justum videbitur, ab ipsis, facto prius verbo in plena Camera, decidantur, & terminentur.

Administratores anno quolibet rationem reddant.

§.45. Et quia ex tarda rationum redditione omnia in dies obscuriora redduntur, & pleraque mala exinde provenire noscuntur, quæ quo longius protrahuntur, & inveterascunt, eo impeditiora fiunt, & difficilius explicantur. Quod Administratores omnes rerum Cameralium quocumque nomine nuncupati, qui rationes in Camera quoquomodo reddituri sunt, illas non in fine administrationis eorum, ut prius, sed si administratio ultra annum duraverit, singulo quoque anno in fine illius, vel sequentis principio, modo præmisso, reddere omnino teneantur. Idque nisi justa interdum suadente causa ipsi Cameræ aliter expedire videatur, in ipso contractu, quem cum eis Camera de cetero inierit, exprimatur, & ille ad id sub pœna mille ducatorum similium, etiam eidem Cameræ applicandorum, necnon ejusdem administrationis rationis amissione, quæ statim ab eis libere auferri, & aliis concedi possint, omnino adstringantur.

Thesaurarius, & alii Papæ ministri quando rationem reddere debeant.

§.46. Et insuper quod præfatus Thesaurarius generalis, de omnibus, & singulis rebus, & pecuniis ab eo, vel deputatis suis in hunc usque diem undecumque, & quomodocumque receptis, & expensis, ac etiam alius Thesaurarius Noster secretus, de quibuscumque pecuniis, quas habuit, & percepit, necnon Magister Domus Nostræ accepti hucusque, & impensi, ac Gubernator Urbis, Procurator Fiscalis, necnon Magistri viarum ejusdem Urbis, & quicumque alii nostri in Alma Urbe Magistratus & Officiales, tam qui de præsenti sunt, quam qui in præteritum fuerint, cujuscumque status, gradus, vel præeminentiæ sint, de quibuscumque condemnationibus criminalibus, seu pœnis, aut compositionibus, ratione quorumcumque delictorum, & quarumcumque causarum ab eis hactenus factis, aut administratis, vel exactis, & ad Cameram Apostolicam spectantibus, deinceps vero Thesaurarius ipse generalis singulo quoque semestri, Magister domus autem, ac Gubernator, Thesaurarius secretus, & alii omnes præfati singulo trimestri rationem dictæ Cameræ in perpetuum reddere teneantur.

Commissarii Cam. officium.

§.47. Proprium autem sit inter cetera dicti Commissarii munus, demandatas Ju-

Judicibus redditiones, rationes omnes, easdemque commissas adnotare, & illarum celerem expeditionem procurare, curareque, ut id totum, quod perfecto calculo reliquum fuerit eidem Cameræ debitum, ad manus Depositarii generalis, vel illorum, ad quos spectaverit, seu decretum fuerit, quamprimum re ipsa perveniat. Et ut debitores remediis oportunis ad illud donec omnia integre persoluta fuerint, compellantur, contractuum omnium, atque capitulorum, scripturarumque in Camera celebrandorum & discutiendorum exempla, singulis Clericis, & Cameralibus, per dictos tres dies ante deferantur. Quod si ab Officio sic sibi injuncto defecisse constiterit, unius mensis salario, & jocalium portione, sibi in proxima divisione obventura, & si iterum deficiat salario semestris integri puniatur, tertia vero vice officio suo perpetuo privatus existat.

Computatorum Cameræ officium.

§.48. Verum cum magna, atque ampla negocia, quæ quotidie in Camera geruntur, præ eorum varietate, atque multitudine quædam ab Antecessoribus neglecta, partim in diuturna obscuritate latuerint, partim etiam prorsus evanuerint, unde dicti Clerici & Camerales in summa illorum ignoratione versantes, plerumque consilii ancipites, sæpissimeque distracti, rem ipsam, vel imperfectam relinquunt, vel cum magno ejusdem Cameræ detrimento, diversam agunt, fuerintque propterea ab ipsis Clericis, & Præsidentibus Computatores Cameræ, una cum alio ab eis pro tempore substituto, superioribus mensibus constituti, atque præfecti curæ conficiendi librum majorem, in quem omnia ad Cameram quomodolibet spectantia in dies singulos ab eis distincte conscriberentur, atque certo ordine congererentur: Nos itaque hoc non minus necessarium, quam utile harum serie approbantes, & innovantes similiter statuimus, & ordinamus, quod ipsi deputati, & Præfecti, omnes & singulos introitus, ac exitus eidem Cameræ in dies obvenientes, quicumque fuerint, illiusque debitorum, & creditorum nomina, undequaque provenientia in hoc ipso libro majori describant. Concessionum quoque rerum Cameralium, omnium contractuum, qui continuo in Camera celebrantur argumentum, atque substantiam, eorumque diem, & annum, Notariumque inde rogatum, quam brevissime perstringant, declarentque Cameram, & Administratores quoscumque, prout res postulaverit, debitores, & creditores, eorumque quantitates claras, atque distinctas apponat. Nuntios etiam Apostolicos, Collectores, Subcollectores, Thesaurarios, Depositarios, & Commissarios, pecuniarum Exactores, ac reliquos omnes, qui ad aliquod negocium Cameræ expediendum admittentur, breviter conscribant, brevia, literas, patentes, & facultates, ac mandata Cameralia quæcumque adnotent; diem & annum, quibus illa expedita fuerint, adiiciant, & a quo Clerico subscripta, Notarioque expedita, & denique, ubi registrata sint, compendio explicent, & quæ quidem omnia & singula incorrupta serventur, & integra custodiantur.

Ministrorum Cameræ expeditiones registrentur, & subscribantur a tergo per Computatores.

§.49. Præterea volumus, & ordinamus omnes quibusvis negociis Cameralibus, tam in Urbe, quam extra eam Præfectos, antequam illa exerceant, & ab Urbe recedant, expeditiones suas quocumque nomine nuncupatas eisdem Computatoribus in eodem libro adnotandas exhibere, ipsasque nisi sic adnotatas, & in illarum tergo per alterum ex eisdem Computatoribus de hoc fidem facientem subscriptas, illis restitui omnino prohibemus. Pro earum vero expeditionum adnotatione, subscriptione & restitutione, Computatores præfati caveant a partibus etiam ultro dantibus, quicquam accipere; quod si secus fecerint, pœna privationis officii, seu alias arbitrio Cameræ puniatur.

Ministri jurent, & caveant ut hic. Pœnas autem fideliter computa, non reddentium.

§.50. Et insuper quod omnes cujuscumque gradus, atque dignitatis fuerint, res ipsius Cameræ ubilibet & quomodocumque administraturi, priusquam administrationem suscipiant, jurent in manibus Camerarii nostri negocium, atque curam sibi commissam, recte & fideliter se esse gesturos, rationes tempore debito rite reddituros, reliquum restituturos, librosque rationum legitime conscripturos, ac illos intra tempus, quod eis, dum proficiscuntur, præfixum fuerit, etiam iniussos, in Cameram exhibituros, eaque omnia se rite & fideliter præstituros penes unum ex Notariis Cameræ idonee caveant. Ac cautio sic ab eis præstita in eodem libro majori ab eisdem Computatoribus summatim adnotetur; quod si ab eis impedimento cessante prætermissum, nec intra dictum tempus impedimentum hujusmodi doctum atque comprobatum fuerit, ultra pœnas in cautione huiusmodi contentas, arbitrio Cameræ puniantur.

Computatorum Cameræ officium.

§.51. Iidem quoque Cumputatores, Inventarium seu Indicem omnium & singulorum librorum, & rationum, quæ hactenus in dicta Camera redditæ sunt, & in posterum reddentur, distincte & ordinate conficiant, in quo rationes ipsæ, cujuscumque rei fuerint, a quo administratæ, & redditæ, illarum quoque dies, & annus strictim demonstrentur; ac hujus indicis seu inventarii exemplum uterque eorum continuo apud se contineat, quibus librum nullum, nullasve rationes ad Cameram spectantes cuiquam nisi Clerico, & Camerali tradere, vel in manibus dimittere liceat. Si quis autem ex Cameralibus eorum aliquem pro rebus Cameralibus videre, & apud se retinere voluerit, illum de manu dictorum Computatorum accipiat, & in eorum libello ad hoc tantum deputato se illum recepisse scribat, & intra dies quindecim ad summum restituturum promittat. Qui vero ex Computatoribus id facere neglexerit, suo sit officio ipso jure privatus, & pro libro & scripturis propterea deperditis damnum & interesse, tam Cameræ quam parti juxta formam literarum piæ

piæ memoriæ Julii II., & Leonis X. etiam Romanorum Pontificum Prædecessorum præfatorum omnino reficiat, vel alias arbitrio Cameræ puniatur.

Librorum & scripturarum Cameræ occupatores excommunicationis pœnam incurrant.

§.52. Verum cum multi varii, multique libri, ac quam plures, diversæque scripturæ rerum Cameralium, ob nullam, vel modicam in illis custodiendis, conservandisque hucusque adhibitam diligentiam, variis in locis, dispersi, atque diffusi sint, & a plerisque detineantur in maximum Cameræ detrimentum; Volumus etiam, & ordinamus, omnes & singulos illorum detentores & occupatores, ac hujusmodi occultationis consocios, & participes, nisi in Urbe intra octo, & extra eam intra triginta dies a die notitiæ publicationis præsentium numerandos, pro qua Nos alias literas nostras, quæ publicentur, decernere intendimus, eosdem libros, & scripturas, ad Computatores & Custodes præfatos detulerint, vel easdem personas detinentes, conscias, & participes denunciaverint, excommunicationis majoris laqueo subjacere.

Computatores Cameræ jurent, & caveant officium fideliter administrare.

§.53. Quos quidem Computatores, & Custodes pro tempore existentes, cum illorum officium sit maximi ponderis, atque momenti, priusquam ad illius exercitium admittantur, jurejurando adstringi, & idonee cavere volumus, præfatum officium se recte, & fideliter executuros, omniaque, & singula eis præscripta stricte custodituros, & diligenter observaturos.

Clerici salarium sibi ipsis statuere non possint.

§.54. Postremo cum valde inconveniens, & a jure alienum sit, quod quis in concernentibus proprium commodum suum se Judicem constituat, pariter constituimus & ordinamus, quod Clerici præfati pro aliquo munere, seu onere ordinario, vel extraordinario a Romano Pontifice pro tempore sibi injuncto, salarium seu mercedem sibi ipsis statuere & declarare non possint, sed illud ab eodem Pontifice, vel eo, cui ea cura demandata fuerit, qualitate personæ & negocii commissi consideratis ordinetur.

Decretum irritans.

§.55. Decernentes Constitutiones & Ordinationes & decreta nostra præmissa, sancte, & inviolabiliter ab omnibus, etiam sub sententiis, censuris & pœnis præmissis, perpetuo observari, sicque & non aliter per quoscumque censeri, judicari, definiri & interpretari debere. Necnon ex tunc irritum, & inane, quicquid secus super his, omnibusque & singulis aliis præmissis per præfatos, aut quoscumque alios, quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executor deputatur Camerarius.

§.56. Quodcirca dilecto filio nostro Vitellotio S. Mariæ in Via-lata Diacono Card. Vitellio nuncupato, moderno, & pro tempore existenti nostro, & ipsius Ecclesiæ Romanæ Camerario, per Apostolica scripta illi etiam in virtute sanctæ obedientiæ districte præcipiendo, & ejus etiam quoad hoc conscientiam onerando, pari Motu mandamus, quatenus præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, tam in d. Camera, quam extra eam, ubi, quando, & quoties opus fuerit, solemniter publicari, & in ejusdem Cameræ libris registrari, ac per omnes, quos illa concernunt, inviolabiliter observari, & debitæ executioni demandari, ac illa quoties pro parte alicujus interesse habentis requisitus fuerit, in judicio & extra exhiberi faciat. Ac universos præfatos ad illorum observationem censuris & pœnis præmissis, quacumque mora cessante, cum effectu cogat & compellat; contradictores quoslibet, ac inobedientes, & rebelles, auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§.57. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Cameræ juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ in singulis Prædecessorum præfatorum, ac nostris literis prædictis cautum fuit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma & effectus publicationis.

§.58. Ut autem Constitutiones, statuta, ordinationes, & decreta nostra hujusmodi ad singulorum, quos oportet, notitiam perveniant, nec illorum ignoratio quempiam excuset, volumus, ac etiam dicta Apostolica auctoritate mandamus, quod præsentes literæ Basilicæ Vaticanæ, & dictæ Cameræ valvis, necnon in acie campi Floræ, aliisque publicis, & opportunis Almæ Urbis præfatæ locis per unum ex Cursoribus nostris de more affigantur, & ibi, quantum ad lecturam earum opus fuerit, permaneant.

Hæc Constitutio legatur anno quolibet in prima Camera.

§.59. Ac singulo quoque anno in perpetuum in eadem Camera, quæ mense Octobris prima habebitur, per novissimum Clericum tunc præsentem palam, & alta voce ad verbum sine intermissione legantur.

Transumptorum fides.

§.60. Quodque illarum exemplis fideliter exscriptis, ac etiam impressis unius Notarii Cameræ manu subscriptis, & Camerarii præfati sigillo obsignatis, eadem prorsus fides ubique locorum, etiam in judicio adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. V. 1. Novembr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Kal. Novemb., Pont. nostri anno quinto.

CII.

Forma professionis Fidei Catholicæ observanda a quibuscumque promotis, & promovendis ad aliquam liberalium artium facultatem, electisque, & eligendis ad Cathedras, lecturas, & regimen publicorum Gymnasiorum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN Sacrosancta Beati Petri Principis Apostolorum Cathedra, meritis licet imparibus, hisce procellosis militantis Ecclesiæ tempe-

tempestatibus constitutos, plurimum Nos oportet esse solicitos, ut Domini gregem curæ nostræ commissum, non solum ab apertis rapacium luporum undecumque caulis obstrepentium insultibus, sed etiam a magis formidolosis pestiferarum vulpecularum domi latitantium insidiis, per providum pastoralis officii ministerium, ipso Domino cooperante præservemus, ac illis omnes nocendi occasiones, quantum cum Deo possumus, ubilibet auferamus.

Causa Constitutionis.

§.1. Cum itaque juxta notum Sanctissimi Vatis oraculum, timor Domini, sine quo vera Religio, & Catholicæ Fidei puritas nullibi reperitur, sapientiæ sit initium, & qui vel in scientiis proficere, vel eas alios docere parant, supremum illum sapientiæ parentem, benignumque largitorem devoto sanæ fidei obsequio demereri, veraque sinceræ Religionis pietate sibi conciliare debeant.

Doctores, ac ceteri cujuscumque facultatis professores, tam electi quam eligendi illas non exerceat, nisi prius Catholicam fidē profiteantur, juxta formam hic traditam.

§.2. Idcirco hanc Fidei puritatem, scientiis, doctrinisque quibuslibet, tum tradendis, tum addiscendis, tamquam necessariam basim constituere, & ne simplicia nonnullorum adolescentium, res novas audiendi cupidorum ingenia in naufragos blandientium hæresum scrupulos imprudenter impingant, occurrere cupientes; Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod deinceps nullus Doctor, Magister, Regens, vel alius cujuscumque artis, & facultatis professor sive clericus, sive laicus ac secularis, vel cujusvis Ordinis regularis sit, in quibusvis Studiorum generalium Universitatibus, aut Gymnasiis publicis, aut alibi ordinariam vel extraordinariam lectoris Cathedram assequi, vel jam obtentam retinere, seu alias Theologiam, canonicam vel civilem censuram, Medicinam, Philosophiam, Grammaticam, vel alias liberales artes, in quibuscumque civitatibus, terris, oppidis, ac locis, etiam in Ecclesiis, Monasteriis, aut Conventibus Regularium quorumcumque, publice, vel privatim quoquomodo profiteri, seu lectiones aliquas in facultatibus hujusmodi habere, vel exercere.

Rectores studiorum, & alii superiores non eligantur nisi servatis præmissis.

§.3. Neque Doctores ipsi, aut Universitatum, seu Gymnasiorum eorumdem Rectores, Cancellarii, vel alii Superiores, sed nec etiam Palatini Comites, aut alii particulares facultatem eruditos viros ad eosdem gradus promovendi, etiam a Nobis, & Apostolica Sede, vel alias undecumque habentes scholares, tam laicos quam clericos, & cujusvis Ordinis regulares, vel alios quoscumque quantalibet eruditione præditos, ad ullum gradum in eisdem facultatibus suscipiendum recipere, & admittere.

Scholares neque promoveatur ad aliquem gradū, nisi servatis eisdem.

§.4. Neque Doctores, Magistri & Scholares, ad electionem alicujus in Rectorem, vel Cancellarium Universitatis aut Gymnasii procedere; Nec ipsi Scholares, vel alii quantumlibet docti, & alioqui habiles, gradus hujusmodi, vel eorum aliquem, palam, vel privatim, recipere valeant, nisi Doctores videlicet, ac Regentes, Magistri, & alii professores jam ad Cathedras, & lecturas recepti, in Italia infra tres, extra vero illam infra sex menses a die publicationis præsentium computandos, reliqui vero ad Cathedras & alias lecturas ibidem in posterum assumendi ante illorum receptionem, in Rectoris, vel aliorum Superiorum, eligendi autem in Rectores vel Cancellarios ante illorum electionem, vel saltem admissionem in Ordinarii loci, vel ejus in spiritualibus Vicarii: Ac promovendi Scholares, & alii præfati ante illorum promotionem in eisdem Ordinarii, seu ejus Vicarii, aut Doctorum, aliorumque promoventium manibus, prævio etiam processu, vel debita informatione, quantum eis sufficere videbitur, super Religione, Fideq. Catholica, Rectorum, Cancellariorum, Doctorum, Lectorum, & promovendorum eorumdem per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios rite facta præcedente, eandem Catholicam Fidem, verbis, juxta formæ infrascriptæ tenorem conceptis palam, & solemniter profiteri teneantur. Et desuper instrumentum publicum confici, ac de processu, seu informatione, & fidei professione in privilegio Doctoratus, vel alterius gradus hujusmodi specialis, ac de verbo ad verbum mentio, & relatio fieri debeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus.

§.5. Ac omnibus, & singulis earumdem Universitatum, & Gymnasiorum Rectoribus, Doctoribus, & aliis Superioribus, ac alias facultatem doctorandi habentibus, cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel majori dignitate, etiam Cardinalatus honore, ac Ducali, vel alia, etiam Regia, & Imperiali auctoritate præfulgeant, ne, quem in Universitatibus, Civitatibus, oppidis, vel aliis locis sibi, in spiritualibus, vel temporalibus subiectis, aliter Cathedras, aut alias lectiones retinere, consequi, vel ad gradus promoveri respective patiantur, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub interdicto ab ingressu Ecclesiæ quoad Antistites, quo vero ad inferiores, sub excommunicationis latæ sententiæ, necnon privationis omnium, & singulorum dignitatum, beneficiorum, Officiorum, & feudorum Ecclesiasticorum per eos quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda, eo ipso per contrafacientes incurrendis pœnis districtius inhibemus.

Superiores non permittant aliter aliquem promoveri ad gradus, vel facultates profiteri sub pœnis hic expressis.

§.6. Ac quascumque receptiones, promotiones, electiones, & admissiones absque processu, certaque de Religione, & Fide Catholica notitia, ac dicta fidei professione, sic ut præfertur, præcedente, pro tempore factas, nullas, invalidas, nulliusque roboris, vel momenti esse, neque cuiquam in Judicio, vel extra suffragari posse.

Promotiones aliter factæ irritæ sunt.

§.7. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & au-

Decretum irritans.

& auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ. §.8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Universitatum, & Gymnasiorum, Ordinum, & locorum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, facultatibus, & literis Apostolicis, eisdem Universitatibus, & Gymnasiis, ac Ordinibus, & locis, eorumque Rectoribus, Doctoribus, Superioribus, etiam in temporalibus Dominis, Comitibus Palatinis, & aliis etiam regularibus personis præfatis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, etiam vim contractus inducentibus clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam per Nos, ac Sedem præfatam, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, seu ad quorumvis, etiam Imperatorum, Regum, Rerumpublicarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, & alias quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum veriores tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficientes expressis, & insertis habentes, specialiter, & expresse Motu simili derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma & effectus publicandi. §.9. Ne autem quispiam præsentium ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare possit, sed ipsæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, quod eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ nostræ valvis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, omnes in Italia intra tres, extra vero illam existentes intra sex menses proximos ab ea die affixionis computandos, perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Forma autem dictæ Professionis Fidei hæc est.

Forma professionis Fidei. EGO N. firma fide credo, & profiteor omnia & singula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo S.R.E. utitur, videlicet. Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cœli, & Terræ, visibilium omnium, & invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei unigenitum. Et ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis. Et incarnatus est de Spiritu sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit ad Cœlum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas. Et unam sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & Constitutiones firmissime admitto, & amplector. Item Sacram Scripturam, juxta eum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione Sacrarum Scripturarum admitto, nec eam umquam nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vera, & proprie Sacramenta novæ legis a Jesu Christo Domino Nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium, illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia, & singula quæ de peccato originali, & de justificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium Sacrificium pro vivis, & defunctis, atque in Sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, & substantialiter Corpus, & Sanguinem, una cum Anima, & Divinitate Domini Nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in corpus, totius substantiæ vini in Sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor, etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter, & Sanctos, una cum Christo regnantes, venerandos atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmiter assero ima-

imagines Christi, ac Deiparæ, semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo, Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum Matrem, & Magistram agnosco. Romanoque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis Successori, ac Jesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac juro. Cetera item omnia a Sacris Canonibus, & Œcumenicis Conciliis, ac præcipue a sacrosancta Tridentina Synodo, tradita, definita, & declarata indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & rejectas, & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissime Deo adiuvante retinere, & confiteri, atque a meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, & doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro, sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Sanctio pœnalis.

§.11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam Nostræ Ordinationis, inhibitionis, derogationis, voluntatis, statuti, decreti, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apost. ejus se noverit incursurum.

D. P. An.V. 13. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Idus Novem., Pontificatus nostri Anno V.

CIII.

Forma professionis Orthodoxæ Fidei observanda a provisis de beneficiis Ecclesiasticis curatis ac dignitatibus, Ecclesiis, Monasteriis, & aliis locis Ordinum Regularium, & Militiarum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Hæc dispositio Conc. Trident. est in c.12. Sess.24.

INiunctum Nobis Apostolicæ servitutis officium requirit, ut ea quæ Dominus Omnipotens, ad providam Ecclesiæ suæ directionem, sanctis Patribus in nomine suo congregatis divinitus inspirare dignatus est, ad ejus laudem, & gloriam incunctanter exequi properemus. Cum itaque juxta Concilii Tridentini dispositionem, omnes, quos deinceps Cathedralibus, & superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, canonicatibus, & aliis quibuscumque beneficiis ecclesiasticis, curam animarum habentibus, provideri continget, publicam Ortodoxæ Fidei professionem facere, seque in Rom. Ecclesiæ obedientia permansuros spondere, & jurare teneantur.

Extensio dicti Concilii.

§.1. Nos volentes etiam per quoscumque, quibus de Monasteriis, Conventibus, Domibus, & aliis quibuscumque locis regularium quorumcumque Ordinum, etiam Militiarum, quocumque nomine, vel titulo providebitur, idem servari, & ad hoc ut unius ejusdem fidei professio uniformiter ab omnibus exhibeatur, unicaque, & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ solicitudinis partes in hoc alicui minime desiderari, formam ipsam præsentibus adnotatam, publicari, & ubique gentium per eos, ad quos ex decretis ipsius Concilii, & alios prædictos spectat, recipi, & observari, ac sub pœnis per Concilium ipsum in contravenientes latis, juxta hanc, & non aliam formam professionem prædictam solemniter fieri, auctoritate Apostolica tenore præsentium districte præcipiendo mandamus hujusmodi sub tenore.

Forma professionis Fidei observanda sub pœnis hic expressis.

Ego N. firma fide credo, & profiteor omnia, & singula, quæ continentur in Symbolo Fidei, quo S. R. E. utitur, videlicet, Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem, factorem Cœli, & Terræ, visibilium omnium, & invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei unigenitum: Et ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Genitum non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de Cœlis. Et incarnatus est de Spiritu Sancto, ex Maria Virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis, sub Pontio Pilato passus, & sepultus est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas, & ascendit in Cœlum, sedet ad dexteram Patris, & iterum venturus est cum gloria judicare vivos, & mortuos, cujus regni non erit finis. Et in Spiritum Sanctum Dominum, & vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit. Qui cum Patre, & Filio simul adoratur, & conglorificatur, qui locuutus est per Prophetas. Et unam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi sæculi. Amen. Apostolicas, & Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiæ observationes, & constitutiones firmissime admitto, & amplexor. Item sacram Scripturam juxta eum sensum, quem tenuit, & tenet sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum, admitto; nec eam umquam, nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Profiteor quoque septem esse vera, & proprie Sacramenta novæ legis, a Jesu Christo Domino

mino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet, Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam, Pœnitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, & Matrimonium; illaque gratiam conferre, & ex his Baptismum, Confirmationem, & Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, & admitto. Omnia & singula, quæ de peccato originali, & de justificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium sacrificium pro vivis, & defunctis, atque in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento esse vere, realiter, & substantialiter, corpus, & sanguinem, una cum anima, & divinitate Domini nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari. Similiter, & Sanctos una cum Christo regnantes, venerandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmiter assero imagines Christi, ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, & retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistram agosco. Romanoque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Jesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac juro. Cetera item omnia a Sacris Canonibus, & Œcumenicis Conciliis, ac præcipue a Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata, indubitanter recipio, atque profiteor: simulque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & rejectas, & anathematizatas, ego pariter, damno, reijcio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eamdem integram, & immaculatam usque ad extremum vitæ spiritum constantissime Deo adiuvante retinere, & confiteri, atque a meis subditis, seu illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, & doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro, sic me Deus adiuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Jussio publicandi.

§.3. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica de more legantur, & ut omnibus facilius pateant, in ejus quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

Sanctio pœnalis.

§.4. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem, &c.

D. P. An.V. 13. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Idib. Novemb., Pontificatus nostri Anno V.

Publicatio.

Lectæ, & publicatæ fuerunt suprascriptæ literæ Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ, 1564. die vero Sabbati 9. mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D.Pii Papæ IV. Anno V.

A. Lomellinus Custos.

CIV.

Approbatio Confraternitatis sub invocatione Duodecim Apostolorum nuper in Urbe institutæ, pro decentiori Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti veneratione, & egenorum mendicare erubescentium, vel alias oppressorum subventione, Et elargitio indulgentiarum.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN Apostolicæ dignitatis culmine, meritis licet imparibus, divina dispositione constituti, ad ea nostræ considerationis aciem libenter dirigimus, per quæ nostræ provisionis auxilio divinus cultus cum animarum salute, ubilibet activum suscipiat incrementum; & his, quæ propterea ex pia fidelium devotione instituta, & ordinata dicuntur, ut firma perpetuo, & inconcussa permaneant, cum a Nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium propensius impartimur, ac fideles ipsos spiritualium gratiarum muneribus prosequimur, ut exinde divinæ gratiæ aptiores reddantur, & caritatis devotio in eis per amplius augeatur.

Quidam Christifideles instituerunt in Urbe, Confraternitatem, pro decentiori Eucharistiæ Sacramenti veneratione, & regimine Monasterii Domus Piæ, & subventione egenorum mendicare erubescentium aut alias oppressorum.

§.1. Sane dilecti filii confratres Confraternitatis sub invocatione duodecim Apostolorum in Ecclesia Conventus eorumdem Sanctorum duodecim Apostolorum de Urbe Ordinis Fratrum Minorum Conventualium nuncupatorum institutæ, Nobis nuper exponi fecerunt, quod alias nonnulli Christifideles pia devotione ducti considerantes Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum inter cetera Ecclesiæ Sacramenta, præcipuis honore, reverentia, & veneratione dignum, præsertim dum ad infirmos defertur, a nonnullis, vel paucis admodum Christifidelibus, & minus quam deceat honorifice comitari, idque ægre ferentes, & singulari zelo devotionis cupientes, ut eidem Sacramento debitus cultus, honor, & veneratio exhiberentur, quantum in eis erat, providere, unam utriusque sexus Christifidelium Confraternitatem, sub Invocatione præfata ad

ad Omnipotentis Dei, Sacratissimique Corporis Dominici laudem, gloriam, & honorem instituerunt, & ordinarunt, ac pro ejus salubri directione, & incremento, piorumque operum exercitio inter alia, nonnullos ex eis, qui curam, & regimen Monasterii Monialium domus Piæ nuncupati, regionis S. Eustachii de Urbe, sub regula Sanctæ Claræ dicti Ordinis, mulierumque ibi pro tempore degentium noviter erecti, & ab ipsa Confraternitate trahentis originem, haberent, & alios, qui Christifidelium eleemosynas perquirerent, ut exinde pauperibus erubescentibus, & miserabilibus personis in suis necessitatibus eorumdem Christifidelium ope, secrete, & alias subveniretur, alios vero, qui alia pietatis, & caritatis opera erga quoscumque pauperes ope destitutos, ac indigentia, paupertate, & litibus, & aliter oppressos illos consulendo, & Judicibus pro justitia commendando, ac visitando, & ex eorum, & aliorum Christifidelium eleemosynis, quantum possent, eis subveniendo exercerent, constituerunt, & deputarunt.

Protectoremque d. Confraternitatis, Cardinalem Vitellium deputarunt.

§.2. Necnon dilectum filium nostrum Vitellotium Sanctæ Mariæ in Via-lata Diaconum Cardinalem Vitellium nuncupatum, S. R. E. Camerarium, in suum, & dictæ Confraternitatis Confratrem, & Protectorem elegerunt, & receperunt, prout in instrumentis, seu capitulis, aut aliis documentis desuper forsan confectis, plenius dicitur contineri.

Et modo supplicant Pontifici, pro confirmatione prædictorum.

§.3. Quare pro parte Confratrum prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus institutioni Societatis, ac Constitutioni, deputationi, electioni, & receptioni præfatis, pro firmiori illarum subsistentia robur Apostolicæ confirmationis adiicere, ac alias in præmissis opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic Pontifex d. institutionem, & Protectoris deputationem, & ordinationes tã firmatas approbat.

§.4. Nos igitur, qui pia, & salubria fidelium vota, ex quibus divinus cultus propagatur, & salus animarum provenire dignoscitur, pii patris affectione libenter prosequimur, & ut optatum sortiantur effectum, operam efficacem attentius impendimus, ac tam venerabile Sacramentum a cunctis Christifidelibus, ut per hoc eorum desideratam salutem consequi valeant, peramplius honorari, venerari, laudari, & magnificari sinceris exoptamus desideriis, ac Omnipotenti Deo, quod tam salubria, necessaria, & utilia opera exerceantur, immensas gratias agentes, & ut illa perpetuo frequententur, ac Christifideles ipsi eis ferventius insistant, quo Nos erga eos amplioribus, & specialioribus gratiis liberales esse, seque propterea majori cœlestis gratiæ devotione refici posse cognoverint, quantum cum Deo possumus, providere volentes, necnon veriores præmissorum instrumentorum, & aliorum documentorum desuper confectorum tenores, præsentibus pro expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, institutionem, & ordinationem Confraternitatis, necnon constitutionem, & deputationem, ac Protectoris electionem, & receptionem hujusmodi, aliaque omnia, & singula per eosdem Confratres circa præmissa gesta, statuta, & ordinata, ac prout illa concernunt, reliqua in instrumentis, seu capitulis, aut aliis documentis prædictis contenta, & inde secuta, quæcumque, (licita tamen, & honesta) Apostolica auctoritate tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, ac illa omnia, & singula Apostolici muniminis præsidio roboramus, omnesque & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus. Et nihilominus eumdem Vitellotium Cardinalem, & quemcumque, qui ad id per ipsos Confratres pro tempore electus fuerit, in ejusdem Confraternitatis Protectorem constituimus, & deputamus.

Aliaque statuta de cetero edendi facultatem tribuit.

§.5. Et insuper eisdem Confratribus quæcumque statuta, Ordinationes, capitula, & decreta felix regimen, & gubernium dictæ Confraternitatis concernentia (licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus non contraria) edendi, condendi, & faciendi, conditaque mutandi, alterandi, ac penitus tollendi, seu cassandi, & alia de novo edendi, condendi, & faciendi. Quæ postquam edita, condita, facta, alterata, mutata, & pro tempore per existentem Vicarium Almæ Urbis approbata fuerint, eo ipso dicta auctoritate approbata sint, & esse censeantur. Seque in dicta Ecclesia congregandi, & Congregationes faciendi, ac dilectis filiis fratribus dicti Conventus Confraternitatem, suosque Confratres hujusmodi in dicta Ecclesia recipiendi, & admittendi, ac inibi congregari permittendi, plenam, liberam, & omnimodam potestatem, licentiam, & facultatem eisdem auctoritate, & tenore concedimus, & impartimur.

Indulgentias Confratribus elargitur.

§.6. Et insuper, ut Ecclesia, & Confraternitas in ea instituta hujusmodi, congruis frequententur honoribus, ac Confratres ipsi, aliique Christifideles ad præfatum Eucharistiæ Sacramentum dum processionaliter, ac alias ad infirmos defertur, devote, & honorifice comitandum alliciantur, & etiam, ut se eo promptiores ad id exhibeant, quo se exinde æternæ vitæ præmia facilius consequi speraverint, de Omnipotentis Dei misericordia, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus, & singulis ipsius Confraternitatis Confratribus pro tempore existentibus, & illam pro tempore ingredientibus, ceterisque utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, seu statutis a jure temporibus confitendi propositum habentibus, qui dictam Ecclesiam in singulis diebus festivitatum duodecim Apostolorum annis singulis devote visitaverint, ac processionaliter cum eisdem Confratribus dictum Eucharistiæ Sacramentum, dum illud tam ad infirmos, quam alio, pro tempore deferetur, honorifice, ac cum debitis reverentia, & honore, Deum orando, & mente recolendo, piasque preces ad eum effundendo comitati fuerunt, ac qui Missæ ultimo quoque die Domini-

minico cujuslibet mensis in d. Ecclesia alia voce, & alias solemniter celebrandæ interfuerint, vel inibi confessi, & corde contriti ipsum Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum sumpserint, ac præmissa adimpleverint, & quoties orationem quadraginta horarum nuncupatam per eosdem Confratres fieri contigerit, in dicta Ecclesia, seu eorum Cappella interfuerint, quoties id fecerint, toties plenariam omnium, & singulorum peccatorum suorum indulgentiam & remissionem in forma Jubilæi Sancti auctoritate, & tenore præfatis, misericorditer in Domino concedimus, & elargimur. Ac institutionem Confraternitatis, ac constitutionem, electionem, & receptionem Protectoris, capitulaque, & alia per eosdem Confratres gesta hujusmodi, perpetuis futuris temporibus observari debere.

Clausulæ hujus Bullæ præservativæ.

§.7. Necnon indulgentias, & alia præmissa sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, aut derogationibus similium, vel dissimilium indulgentiarum, & gratiarum nullatenus comprehendi, sed semper ab illis excepta fore, & censeri, dictosque Confratres, suosque officiales, aut eorum aliquem super præmissis, seu eorum aliquo a quoquam quovis prætextu, etiam pro informatione Curiæ, tam ex officio, quam ad instantiam Fisci quomodolibet molestari, seu perturbari non posse.

Clausula sublata.

§.8. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere. Ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorum

§.9. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Conventus, Monasterii, & Ordinis præfatorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, eorumque superioribus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, per quoscumque Romanos Pontifices etiam Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, & alias quomodolibet, etiam iteratis vicibus concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides exemplorum.

§.10. Volumus autem quod transumptis, præsentium manu alicujus Notarii publici, vel Secretarii ipsius Confraternitatis subscriptis, & sigillo prędictæ Confraternitatis seu Protectoris illius, aut alicujus Curiæ Ecclesiasticæ, seu personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, & adhiberi debeat, quæ literis ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ.

D.P. An.V. 16. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimasexta Novembris, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus Nostri Anno V.

CV.

De Spoliis Clericorum, extra residentiam decedentium.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN suprema militantis Ecclesiæ specula meritis licet insufficientibus divina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiæ nostræ commissos dominicos greges, sed etiam singulorum Pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie collustrantes, studium efficax, operamque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere, ut quemadmodum operosum Sac. Conc. Tridentini progressum, felicemque exitum, Domino cooperante præstitimus, ita Sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ solicitudinis partem vocati sunt, Pastorum officium concernentia, non tepide, neque dissimulantes exequamur.

Conc. Trid. Sess.6. c.1. & Sess.23. c.1. decrevit curatos, apud eorum Ecclesias residere debere.

§.1. Sane licet in Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes, & singuli venerabiles fratres nostri Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, & alii beneficiati apud Ecclesias sponsas suas residere teneantur, nonnulli tamen (quod non sine animi nostri mœrore referimus) adeo sui, gregumque, quos olim deperditos Salvator Noster proprio Sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt, ut etiam nunc in Alma Urbe, vel alibi commorantes, & sacrosancta spiritualis matrimonii, inter eos suasque Ecclesias solemniter contracti jura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, & prædictas Ecclesias quomodocumque sibi concessas invisere, & apud illas, ut probos, & providos patresfamilias decet, residere non curent, in perditione animarum suarum, & subditorum suorum, ac perniciosum exemplum, & scandalum plurimorum.

Hic Pontifex etiam monet, & hortatur eosdem ad residentiam.

§.2. Nos hanc illorum contumaciam alicujus, etiam temporalis pœnæ metu frangendam, seu convincendam esse censen-

sentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis præfatis, ac aliis quibuscumque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, dictas Ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quovis nomine obtinentibus, & aliis quibuscumque beneficiatis curam animarum habentibus, qui juxta decreti super Residentia in Concilio prædicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenerentur, in virtute sanctæ obedientiæ, ultra pœnas in dicto decreto Concilii contentas, etiam sub privationis eorum, a regimine, & administratione Ecclesiarum suarum, ac aliis nostro & pro tempore existentis Romani Pontificis Successoris Nostri arbitrio imponen. pœnis distincte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis Ecclesiis, juxta formam, & tenorem dicti Concilii personaliter resideant.

Et non residentium bona, uti spolia ad Cameram spectare decernit non attenta licentia testādi, si extra Residentiam decesserint.

§.3. Et nihilominus, si quos mandato nostro hujusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in suis Ecclesiis residentes existant, hac nostra perpetuo valitura sanctione per præsentes statuimus, & ordinamus, quod deinceps omnia, & singula mobilia, & immobilia, etiam in Urbe, vel ejus districtu, existentia, & semoventia, res, & bona, jura, & actiones cujuscumque qualitatis, & valoris, ac ubicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque, etiam quavis auctoritate, dignitate, gradu, & præeminentia præfulgentes, Ecclesias prædictas in titulum, vel commendam, sive administrationem, aut alio quovis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos, curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias, ac Dioec., etiam in Romana Curia, aut alibi degentes, & juxta decretum, & formam Concilii hujusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum Ecclesiarum, ac quorumcumque Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & regularium, quæ illi quomodolibet obtinuerint, ac fructuum, reddituum, & proventuum Ecclesiasticorum, necnon pensionum annuarum sibi super similibus fructibus, redditibus, & proventibus reservatarum, & assignatarum, occasione quæsita, etiam si facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias libere disponendi, a Nobis, & a quibuscumque aliis Romanis Pontificibus Prædecessoribus, & Successoribus Nostris, etiam cum clausulis, quod facultates hujusmodi revocari non queant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum literarum desuper confectarum, de rebus, & bonis hujusmodi jamque disposuerint, tamquam spolia ad Cameram Apostolicam legitime pertineant.

Jussio describendi dicta bona, & Cameræ applicandi.

§.4. Liceatque dilectis filiis moderno, & pro tempore existenti Commissario Nostro generali, & suis dictæ Cameræ deputatis in eventum decessus hujusmodi, solitum inventarium super rebus, & bonis præfati conficere, illaque, prout de reliquis clericorum spoliis fieri solet, ad dilecti filii Nostri moderni, & pro tempore existentis generalis Thesaurarii manu redigere, dictæque Cameræ applicare, cujusvis licentia desuper minime requisita.

Licentias testandi non residentibus tollit, dispositionesque eorum annullat.

§.5. Ac facultates, & desuper confectas literas prædictas, etiam Motu, & scientia similibus, etiam in recompensam laborum, & obsequiorum, etiam Nobis, & Ecclesiæ Romanæ dictæque Sedi impensorum quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores præsentibus pro sufficienter expressis & ad verbum insertis habentes, in eventum obitus hujusmodi, etiam si in Urbe, aut ejus districtu, vel alibi extra suas Ecclesias, ut præfertur, contigerit, ex nunc, prout ex tunc, & contra, in dictæ contumaciæ pœna ejusdem potestatis plenitudine, & tenore revocamus, cassamus, & annullamus, & tam eas, quam earum prætextu quomodolibet pro tempore condita, factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quaslibet, etiam ad pias causas, vel in remunerationem servitiorum nulla, & invalida, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque cuiquam contra præsentium tenorem suffragari.

Decretum irritans.

§.6. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, & S. R. E. Cardinales in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis alias judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Declaratio quod aliæ ordinationes Apostolicæ circa spolia, firma remaneant.

§.7. Per hoc autem nostris, & Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum ordinationibus, reservationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut Dioeces. residentium, & ibi decedentium, quæ etiam ampliamus, & extendimus ad habentes Ecclesias in Urbis districtu, ubique residentes, & decedentes, spolia Cameræ Apostolicæ applicata hactenus emanatis, nullatenus præjudicare, neque quicquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, ut antea, manere volumus, præterquam quoad eos, qui in suis Ecclesiis juxta formam prædicti Concilii resederint, & specialem licentiam testandi habuerint, hanc enim tantum salvam eis esse volumus, itaut generalis licentia testandi eis quamquam residentibus minime suffragetur, sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint.

Forma & effectus publicandi, quam habes in fine.

§.8. Ceterum, ut præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, revocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentesque literæ ad eorum, quorum interest, notitiam nullius-

nulliusque possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma, & illibata permaneant, volumus, & mandamus, quod eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Nostræ valvis, ac acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus Nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstantibus præmissis, ac in favorem Curialium per fel. record. Sixtum Quartum, Leonem Decimum, Julium Tertium, & quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam per Nos editis, & approbatis, necnon aliis literis, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. V. 25. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, 7. Kal. Decembris, Pont. Nostri An. V.

CVI.

Revocatio cujuscumque privilegii, Communitatibus, Confraternitatibus, & aliis quibuscumque, etiam locis piis concessi, homicidam in die Veneris Sancti, aut alio tempore e carceribus liberandi, & reservatio ejusmodi gratiæ consulto Pontifice ab ejus officialibus de cetero concedendæ.

PIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Dum ad solitam Romani Pontificis Jesu Christi Vicarii clementiam, tamquam ad exuberantem pietatis fontem pro gratiis impetrandis undequaque concurritur, ipsique more pii patris omnes uti filios dilectissimos in intimis caritatis, & misericordiæ visceribus indulgenter amplectimur, usu nonnumquam evenit, inde privilegia flagitando reportari, quæ licet prima petitionis specie nihil incommodi secum afferri videbantur, illorum tamen concessionem subsequens experientia Reipublicæ damnosam, meritoque esse convincit improbandam.

Causa hujus Constitutionis.

§.1. Sane quoniam, & Nostri pastoralis officii cura, & præsentium temporum conditio plane Nos coegit, modum diversis abusibus, qui jampridem in mores hominum, quos Dei providentia vigilantiæ Nostræ committere dignata est, sensim irrepserant, aliquando salubriter imponere, prout in his, non solum circa spiritualem universalis Ecclesiæ, cui licet immeriti præsidemus, etiam circa temporalem Sedis Apostolicæ statum videlicet reformandum, aciem Nostræ mentis intendere dudum cooperante Domino non desistamus. Nos etiam non minimum operæpretium facturos esse censemus, si cunctas, quo ad ejus fieri poterit, occasiones homicidiorum, quæ in divinæ Majestatis offensam, & publicæ quietis perturbationem in dies passim increbrescunt, patrandorum conabimur e medio submovere. Considerantes itaque privilegia variis Civitatum, Terrarum, & locorum Nobis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ in temporalibus immediate subjectorum, Communitatibus, Universitatibus, ac Confraternitatum, & aliorum piorum locorum, Rectoribus, & hominibus super uno homicida singulis annis Veneris in Parasceve, vel alio certo die, e carceribus, meritisque suppliciis liberando, & salutiferæ Cruci, vel Altari præsentando, aut patriæ dimittendo, per nonnullos Romanos Pontifices Prędecessores Nostros, & Sedem prædictam in Christianæ caritatis, divinique cultus, & fidelium subditorum favorem diversimode concessa, nonnumquam improbis, sicariis, & sceleratis paricidis ansam in proximum quemque suum sub spe liberationis hujusmodi crudeliter sæviendi, & humanum sanguinem effundendi præbuisse, ac illos in quorum manu privilegiorum usus, aut executio sita est, eis ut plurimum non ad Christianam pietatem uti, sed potius ad quæstum, & favores importunos in animarum suarum perniciem, & bonorum scandalum imprudenter abuti solere, perditissimos homines, a necessaria, nec ulla ratione condonandi morte, cœlo, terraque multum indignantibus, atque reclamantibus impie sub prætextu pietatis eripientes.

§.2. Nosque propterea omnino præstare censentes, quod hujusmodi gratiæ, a nostro & qui, cum sit omni corruptela superior, an tales hujus immanitatis damnati homines misericordiæ locum reliquerint, sincerius rimabitur, Rom. Pontificis pro tempore existentis, quam incertæ multitudini, corruptorumve Rectorum arbitrio dependeant. Necnon quorumcumque privilegiorum Communitatibus, Universitatibus, ac Collegiis prædictis, & aliis quibuslibet, etiam quorumvis Imperatorum, Regum, vel Religionis contemplatione, seu in damnum, recompensam, vel aliter quomodolibet concessorum, ac pluries etiam per Nos approbatorum, & innovatorum, literarumque desuper expeditarum, & inde secutorum, tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia præmissa, tam in Alma Urbe, quam extra eam in universo ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ dominio temporali, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis, etiam vim contractus inducentibus clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam consistorialiter, ac Motu, & potestatis plenitudine similibus, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam, vel ejus Legatos quibusvis Civitatibus, Oppidis, Castris, Locis seu Communitatibus, Universitatibus, Confra-

Revocatio privilegiorũ Confraternitatibus & aliis concessorum liberandi homicidas carceratos.

fraternitatibus, Collegiis, Ecclesiis, Hospitalibus, piis locis, & aliis personis, tam sæcularibus, quam ecclesiasticis, etiam cujusvis Ordinis regularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, qualitatis, & præeminentiæ fuerint, hactenus quomodolibet concessa, ac etiam pluries approbata, & innovata, tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, nulliusque roboris, vel momenti fore, neque deinceps cuiquam suffragari, neque Civitates, Oppida, Castra, Loca, seu Communitates, Universitates, Collegia, Confraternitates, aut eorum Rectores, vel alios quoslibet eorumdem privilegiorum prætextu alicujus homicidæ gratiam, absolutionem, aut remissionem prætendere, requirere, vel homicidam absolvendum nominare, seu præsentare, vel hujusmodi privilegiis alias uti, neque civitatum, terrarum, aut locorum prædictorum Gubernatores, Rectores, vel Magistratus pro tempore existentes nominationes, aut præsentationes hujusmodi admittere, seu aliquem ita nominatum, vel præsentatum dimittere, & absolvere posse.

Reservatio gratiæ de cetero concedendæ.

§.3. Sed si quis casus, gratia & miseratione dignus occurrat, illum ad Nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem, ut in hoc pro facti, personarumque qualitate fiat, quod convenire videbitur, referri debere. Ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Ut autem præsentes ad omnium notitiam facilius deducantur, volumus, & mandamus, quod illæ in Cancellariæ, & Cam. Apost. valvis, ac in acie Campi Floræ de Urbe per aliquem ex nostris Cursoribus affixæ, copia illarum ibi dimissa, universos, & singulos, quorum interest, intra mensem a die affixionis hujusmodi computandum, perinde afficiant, arctentque, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Nulli ergo omnino hominum, &c.

D. P. An. V. 14. Decembr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, 19. Kal. Januarii, Pontificatus nostri Anno V.

CVII.

Iurisdictio Consulum Artis Merciariorum Almæ Urbis.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio, &c.

Exordium.

CUm pastorali nostro incumbat officio, juxta facti exigentiam, & temporum varietates, quoscumque ad suas jurisdictiones temporum calamitate collapsas restituere, & reintegrare.

Conservatores Urbis assignarunt Universitati Merciariorum, locum in foro Capitolino, ut ibi Consules jusdicerent de rebus spectan. ad artem.

§.1. Nos attendentes dilectos filios Collegium, & Universitatem Merciariorum, & illis adhærentium hujus Almæ Urbis, & Curiæ nostræ non modicæ utilitati, & commoditati; immo etiam necessitati, dum varia præsertim mercimoniam humano usui apprime necessaria, longinquis ex partibus, maximis eorum nedum sumptibus, verum etiam sæpe dispendiis, ac laboribus & periculis, quotidie ad Urbem, & Curiam præfatas, maxima etiam cum victigalium, & portoriorum Sanctæ Ecclesiæ fructu & utilitate, terra, marique vehunt, & vehi procurant, consulere. Et propterea dilectos filios Conservatores Almæ Urbis, considerantes eosdem Collegium, & Universitatem, illiusque particulares homines pro eorum creditis exigendis coram diversis Urbis Tribunalibus & Judicibus, maximis cum laboribus & dispendiis defatigari, & ea de causa, bona & mercimonia hujusmodi fieri cariora, eisdem Collegio, & Universitati, ut Consulatum, & peculiare tribunal, ad aliarum artium, & præsertim Mercatorum instar, construerent, & erigerent, commisisse, & mandasse, eisdem solum, & locum ad dictum tribunal, & Consulatum construendum, inibique de rebus ad eorum artem spectantibus, & pertinentibus jusdicendum, causasque sui fori cognoscendum, prout alias consueverant assignasse.

Senator Urbis tempore Bonifacii IX. eidem Universitati facultatem dedit vendendi quascunque res, etiam concernentes alias artes, & erigendi unú Collegium.

§.2. Ac fel. record. Bonifacium Papam Nonum Prædecessorem nostrum, seu de illius mandato quondam Zachariam Trivisanum Venetum, tunc Urbis Senatorem eisdem Collegio, & Universitati habilitatem, licentiam, facultatem, libertatem, & potestatem quascumque res, & spetiarias, ferreas, argenteas, aureas, vel alias humano usui necessarias, & pertinentes, etiam quascumque alias artes, & artificum quæcumque Collegia in specie quomodolibet concernentes exponendi, & expositas publice etiam per Urbem portan. vendendi sine aliquibus quomodolibet eis a quoquam aliarum Artium proposito obstaculo seu impedimento, imposito vel inferendo, concessisse; nec ob id aliud quam unum & idem Merciariorum Collegium, sed seorsum ab aliis, uti hæc Alma Urbs in usu habebat, censeri mandasse; nec etiam ea re, cuique dictarum aliarum Artium Collegio, Collegiique Præposito ipsos universos, & singulos Merciarios Urbis, fieri subiectos voluisse. Quinimo ipsos omnes tamquam ministrantes negocia, & exercitia, quæ uberiorem Civitatem alunt, tueri, & manuteneri, ac defendi censuisse, ab omnibus contrariantibus, maxime ab his, qui avaritia ducti earum rerum faciebant pretia cariora. Idemque Senator præfatus per concessam potestatem a Bonifacio Prædecessore nostro, etiam auctoritate, & potestate Senatus præmissa sancivisse, & perpetuo valitura mandavisse.

Collegium modo statuit, Consules cognoscere causas de rebus spectan. ad artē.

§.3. Ipsumque Collegium, & Universitatem nonnulla statuta ad dictum Tribunal, & ad artem hujusmodi necessaria, in libro Statutorum descripta edidisse, & ordinasse, illa-

tem, usque ad quamcumque summam inter homines de arte, & inter alios usque ad ducat. 30.

illaque per Senatores, & Conservatores respective approbata, & confirmata fuisse. Et novissime inter cetera statuisse, & ordinasse, quod Consules jus & rationem inter homines artis, & pro quibuscumque causis ad artem hujusmodi spectan., & pertinen. & ab eis dependen. usque ad quamcumque summam jus reddere valeant, & si aliquis ipsius artis conveniret in judicio aliquam aliam personam, quæ non esset ejusdem artis, dummodo foret pro re ad artem ipsam spectante, Consules, qui pro tempore fuerint, jurisdictionem contra tales, cujuscumque status, gradus, aut conditionis existant ementes bona dictæ artis, & alias super eis quomodolibet contrahentes conventos, usque ad summam triginta ducatorum auri in auro de Camera haberent, & personæ sic conventæ jurisdictionem hujusmodi, usque ad dictam summam inclusive, sub quovis prætextu, causa, vel occasione, etiam si essent nobiles, & Romani Cives; Urbis incolæ, vel Curiales omnes, seu alias quoquomodo declinare non possint.

Librisque eorum mercantiliter tentis fidem adhiberi.

§.4. Et ne in unaquaque summa præsentia Notarii, & illius stipulatio requiratur, statuisse, quod Codicibus, & Libris rationum Merciariorum, Velectariorum, Berrectariorum, Setarolorum, seu Banderariorum dictæ Universitatis, & aliorum ejusdem Collegii confectis usque ad summam triginta ducatorum auri de Camera omnibus partitis ejusdem rationis simul computatis plene credatur, & fides adhibeatur cum juramento, contra quoscumque. Inter homines vero de arte usque ad quamcumque summam occasione merciariæ, & cujuslibet alterius generis ad artem hujusmodi pertinentis. Ita quod agentes, & exigere volentes cum juramento, perinde plena fides dictis libris adhibeatur, ac si legitime, & concludenter probatum esset, dummodo ipsi libri, mercantiles, & mercatorum more, & ordine scripti, confecti, & tenti sint, rationabili suspicione carentes, & ad personas scribentes respectu habito.

Falsitatem cōtra dolose cōmitten. in eorum libris coerceri.

§.5. Et si falsitas in aliquo loco dolose annotata reperiretur, talis liber per Consules Universitatis prædictæ in foro publico Capitolii sono tubæ comburatur, cum publicatione falsitatis, & illius auctoris; & alias pœnas incurrat, quas de jure communi vel municipali incurrisse diceretur, & perpetuo infamis remaneat, & per eum scribendis de cetero non credatur.

Appellarique non posse a sententiis Cōsulum a 10. scutis infra.

§.6. Necnon a sententiis a summa decem scutorum, & infra aliquæ ex partibus coram dictis Consulibus litigan. quemadmodum aliis Judicibus, & Curiis concessum extitit, appellare, vel alias reclamare minime possint, nec valeant, & quicquid per eosdem Consules decerneretur, aut fieret, esset validum, firmum, & efficax, realique executioni demandandum.

Quæ statuta Senator & Cōservatores approbarunt.

§.7. Hæcque, & alia ultimo dictæ ordinationes, & statuta per dilectos filios modernos ipsius Urbis Senatorem, & Conservatores tamquam rationi consonantia, approbata, & confirmata fuisse.

Hic Pontifex modo confirmat, & innovat supradictas cōcessiones Senatorum & Conservatorum, & statuta Universitatis, & Consulum jurisdictionem, & facultates.

§.8. Idcirco idem Collegium, & Universitatem tamquam præmissis de causis de Republica optime meritos specialibus favoribus, & gratiis prosequentes, Motu simili, &c. non ad ipsius Collegii, & Universitatis, aut alterius ejusdem artis instantiam, & requisitionem, sed ex certa nostra scientia, ac potestatis plenitudine, mandatum, assignationem, consignationem, constructionem, & erectionem dicti Consulatus, & Tribunalis, ut præmittitur, factum, necnon licentiam, libertatem, habilitatem, facultatem, & potestatem ab eodem Bonifacio Prædecessore nostro, seu Zacharia olim Senatore præfatis concessas, ac ab ipsa Universitate condita Statuta, & Ordinationes, facta, & ut supra approbata, & in posterum per ipsam Universitatem fienda, & per Senatorem, & Conservatores ejusdem Urbis juxta formam Statutorum præfatæ Urbis approban., illorumque, & illarum confirmationes, ac ejusdem Bonifacii Prædecessoris, seu Zacharię Senatoris concessionem illorum, ac omnium, & singulorum præmissorum, ceterorumque hic etiam de necessitate exprimendorum veriores tenores & effectus, pro hic plene & sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum, penitus & omnino insertis habentes, Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, eisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac ea omnia & singula, perpetuo, & inviolabiliter observari debere decernimus, & mandamus, & quatenus opus sit, de novo concedimus, & ut supra statuimus, & ordinamus, omniaque & singula inviolabiliter perpetuis futuris temporibus observari mandamus. Ac omnes, & singulos, tam juris quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, si quæ solemnitates omissæ fuerint, supplemus. Ita quod ejusdem Collegii & Universitatis moderni, & reliqui in posterum pro tempore existentes Consules super hujusmodi, & in specie super præfato statuto de jurisdictione, juxta illius tenorem usque ad quamcumque summam exercendi quoad personas de arte hujusmodi; & qui de arte non fuerint, usque ad dictam summam triginta ducatorum auri de Camera absque aliquo alio obstaculo, vel impedimento aliarum curiarum, jurisdictionem, & potestatem habeant, prout tenore præsentium damus, concedimus, & elargimur facultatem, licentiam, & potestatem, ac auctoritatem in omnibus & singulis causis, litibus & differentiis, ex quavis causa, vel occasione ad artem hujusmodi spectan., & pertinen., seu dependentibus, una cum omnibus, & singulis suis incidentibus, emergentibus, dependentibus, annexis, & connexis coram eis vertentibus, & quæ in futurum contigerint moveri, procedendi summarie, simpliciter & de plano, nulla juris solemnitate, vel ordine servato, sine strepitu, & figura judicii, sola facti veritate inspecta procedant, & cognoscant, terminent & decidant, & procedere perpetuis futuris temporibus, possint, & valeant, usque

usque ad totalem, finalemque, & effectualem executionem, & paritionem omnium & singulorum eorum mandatorum, realiter, vel personaliter, prout eis videbitur, relaxandorum.

Et praecipit Judicibus Urbis, ne Consules desuper impediant.

§.9. Nec praefatos modernos, & pro tempore existentes Urbis Gubernatorem, Senatorem, Vicarium nostrum, & Camerae Apostolicae Auditorem, vel alios quosvis ejusdem Urbis Judices, & officiales, tam Ordinarios quam Commissarios, etiam praetextu obligationum in forma Camerae Apostolicae, juxta Motum proprium Populo Romano concessum, sub poena excommunicationis latae sententiae incurren. impediri, vel alias quomodocumque, & qualitercumque molestari, seu reassumi, aut avocari, seu inhiberi possint, nec respective valeant.

Clausula sublata &c.

§.10. Et ita per quoscumque Judices, quavis auctoritate, dignitate, vel facultate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, reassumendi, inhibendi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari, & definiri debere decernimus.

Clausulae praeservativae.

§.11. Et quod praesentibus, seu literis desuper conficiendis, sub quovis praetextu, per quascumque clausulas etiam derogatoriarum derogatorias derogari non possint, nisi cum tota praesentium praeinsertione, & specifica nominum eorumdem Consulum praeinsertatione, & specifica nominum eorumdem Consulum mentione, irritum & inane, quicquid scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ita quod praefati pro tempore existentes Consules procedere possint, & valeant, illis non obstantibus, absque aliquo attentatorum, & innovatorum vitio.

Clausulae derogatoriae.

§.12. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Gubernatori, Senatori, Vicario nostro, aut Camerae Apostolicae Auditori, ceterisque aliis Judicibus, quoad causas dicti fori, & de rebus ad artem spectantibus, & pertinentibus, necnon statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, &c. confirmatione Apostolica, val quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, ac facultatibus eisdem Gubernatori, Senatori, Vicario nostro, & Camerae Apostolicae Auditori, Collateralibus, & quibusvis aliis, in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam quantumvis efficacissimis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita servata foret, inserti forent, praesentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse omni meliori modo, &c. derogamus. Necnon omnibus illis, quae dictus Bonifacius, seu idem Zacharias Senator in eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fiat ut petitur. I.

Papae subscr.

Repetitio clausularum.

§.13. Et cum absolutione a censuris ad effectum &c. etiam in casibus regulae, &c. cum illius opportuna derogatione, quatenus opus sit, exten. & quod tenores literarum, & statutorum praedictorum habeantur pro expressis, & latissime, ac de verbo ad verbum exprimi, & inseri possint, & de approbatione, innovatione, confirmatione, indulto, decreto, derogatione, processu, & aliis praemissis, de omnibus, & singulis praedictis, quae hic pro repetitis habeantur perpetuo in forma gratiosa, & ex certa scientia.

Ampliatio jurisdictionis Consulum quando partes consentiunt.

§.14. Quodque qui tacite, vel expresse in eorumdem Consulum jurisdictionem consenserint, etiam usque ad quamcumque summam jus dicere, & causas cognoscere, & terminare possint, & valeant, nec propterea per viam nullitatis impugnari, vel retractari possint, decernimus. Et quod praesentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in Judicio, & extra, regula contraria non obstante, attento quod in Urbe, seu si videbitur, literae desuper etiam cum deputatione executionum qui assistant.

Facultates citandi infra districtum.

§.15. Cum potestate pro illis, ac dictis Consulibus monendi, cogendi, gravandi, & reaggravandi, ac citandi per Senatorium edictum, infra districtum juxta formam Statutorum Urbis, ac etiam per edictum publicum, constito summarie, & extrajudicialiter, de non tuto accessu, & reassumen. quascumque causas ad instantiam rei volentis jurisdictionem dictorum Consulum a quibuscumque Judicibus, & inhibendi sub quibuscumque poenis pecuniariis eorum arbitrio premissorum omnium ac singulorum, ac cum qualitate, aliorumque circa praemissa necessaria, major specificatio, & expressio eorumdem, & quorumcumque statutorum ipsius Artis, ipsius Collegii arbitrio, etiam cum eorumdem praeinsertione toties quoties eidem Collegio videbitur, semel, & pluries per Breve nostrum simul vel separatim expediri possit.

Fiat. I.

D. P. An. VI. 5. Februarii.

Datum Romae apud S. Petrum Nonis Febr. Anno VI.

Videat Vicarius I.

Visa M. Antonius Archiepisc. Theatinus Vicesgerens.

CVIII.

Regulares, aliique Sectantes Ritus Ecclesiae Graecae, Ordinariis subiiciuntur in his, quae divinum cultum spectant, necnon administrationem Sacramentorum, aliaque spiritualia munia.

Ex Mem. du Clergè de France T. I. pag. 966.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex praecipuus aequitatis, & religionis assertor, facultates, & gra-

gratias, ab Apostolica Sede concessas, ex quibus tempore procedente animarum pericula, & inter Catholicos scandala provenire animadvertit pro sui Pastoralis officii debito mature revocare consuevit.

Græci in Sicilia, aliisque Provinciis existentes ab Ordinariorũ jurisdictione se exemptos dictitabant.

§.1. Sane nonnulli locorum Ordinarii nuper ad audientiam nostram referri curarunt, quod in quampluribus Regni Siciliæ citra, & ultra Pharum, & aliis Christiani nominis Civitatibus, & locis magnam Græcorum, tam Religiosorum, & sæcularium Clericorum, quam Laicorum multitudo reperitur, qui Ecclesiæ Græcæ mores, & ritus observantes, illosque suos proprios ejusdem nationis Prælatos habere, ac illis, non autem locorum Ordinariis subesse, sed immunitatum, aliorumque privilegiorum sibi per fel. rec. Leonem X., Paulum III., Julium III., & forsan alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & dictam Sedem antiquitus concessorum prætextu se ab eorundem Ordinariorum jurisdictione, & superioritate exemptos esse prætendentes impunitate sibi proposita, in diversas hæreticas; nefariasque opiniones, & absurda deliramenta passim prolabuntur; asserentes inter alias eorum blasphemias, nullum esse Defunctorum Purgatorium, Romanum Pontificem aliquam in eos jurisdictionem, vel auctoritatem habere negantes, indulgentias ab illo concessas damnantes, Ecclesiasticas sententias, & censuras ab eo latas spernentes, Sanctissimæ Dei Genitricis Mariæ, Beatorum Apostolorum, & aliorum Dei Sanctorum festivitates ab Ecclesia Romana, Sanctisque Patribus ordinatas, non observantes, Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum suis infantibus in Baptismo exhibentes, inhumata Defunctorum cadavera superstitione quadam impia, & plusquam barbarica, e sepulchris eruentes, igneque comburentes, Ordinariorum locorum, quos habitant, visitationem, jurisdictionemque contemnentes, & Ecclesiasticam disciplinam perturbantes, ac demum hujusmodi, aliisque suis opinionibus erroneis, atque sacrilegis Populos latinos inficientes, correptionem legitimam suæ prætensæ exemptionis clypeo repellentes, in suis impietatibus, abusibusque consenescunt, & immoriuntur, in suarum, vicinorumque Populorum, præsertim simplicium animarum perniciem, & scandalum plurimorum.

In hæreses quoque incidebant.

Græcorum exemptiones &c. irritans Ordinariorum Jurisdictioni, Visitationi &c. subjicit.

§.2. Nos igitur provide considerantes, ejusdem Sedis intentionem numquam fuisse, exemptionem, aliudve privilegium a se concessum iri, ut inde scelerum impunitas, & animarum periculum emergat: abusibus, & periculis hujusmodi, quantum cum Deo possumus, tempestive obviare volentes, ac quarumcumque exemptionum, aliorumque privilegiorum dictis Græcis, eorumque Prælatis, Rectoribus, Abbatibus, & aliis tam Sancti Basilii, & alterius Ordinis Regularibus, quam Sæcularibus, ac etiam laicis personis, quocumque nomine nuncupatis, per præfatos, & alios quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem præfatam in genere, vel in specie hactenus concessorum, ac etiam iteratis vicibus approbatorum, & innovatorum, literarumque desuper confectarum, & inde secutorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia Nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas exemptiones, ac prout illa concernunt, desuper confectas literas præfatas ad hoc videlicet, ut ipsi locorum Ordinarii, quascumque Græcorum Ecclesias, Monasteria, Prioratus, & alia pia loca, tam sæcularia quam cujusvis Ordinis Regularia, eorumque Prælatos, etiamsi Episcopali, Archiepiscopali, ac majori dignitate præfulgeant, necnon Abbates, Rectores, Ministros, & quasvis alias ejusdem nationis personas, in suis Civitatibus, Diœcesibus consistentia, quoties opus fuerit, visitare, ac in illis suam ordinariam jurisdictionem, plenamque, & omnimodam superioritatem in iis, quæ Dei cultum, sacramentorum administrationem, & animarum salutem, hæresumque extirpationem concernunt, exercere, & exequi libere, & licite valeant, reliquis ipsorum Græcorum in divinis celebrandis aliisque ritibus a Sede Apostolica, tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, & annullamus, ac vocatas, cassatas, & annullatas esse, nec ipsis Græcis, Clericis, vel Latinis, eorumve Prælatis, Ecclesiæ, Cœnobiis, aut aliis piis locis, in aliquo suffragari, sed illos omnes, & singulos locorum, in quibus moram traxerint, Ordinariorum visitationi, correctioni, punitioni, jurisdictioni, & omnimodæ superioritati in præmissis subesse, illisque tamquam Superioribus suis, suarumque animarum Pastoribus humiliter obedire.

§.3. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiamsi S. R. E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Secus agi, judicarive vetat.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Contraria tollit.

§.5. Per hoc tamen non intendimus, quod ipsi Græci ab eorum Græcanico Ritu distrahantur, vel alias desuper quoquomodo per locorum ordinarios, aut alios impediantur.

Per hoc non intelligit, eos a sui ritus observantia retrahi.

§.6. Et quia difficile foret præsentes ad diversa loca, in quibus illarum exhibitio forsan erit necessaria, circumferre, volumus, & eadem auctoritate similiter decernimus, quod earumdem præsentium transumptis, &c.

Transumptorum fides.

Datum Romæ, apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimasexta Februarii, millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus Nostri Anno VI.

Dat. die 16. Februar. 1565 Pont. An. VI.

Revo-

CIX.

Revocatio quorumcumque indultorum, confessionalium, Maris magni, aliorumque privilegiorum, quibuscumque, etiam Regularibus concessorum, in his quæ Concilio Tridentino adversantur.

Indictionem hujus Concilii, & ejus prosecutionem videre est hic sup. in Const. XXVII. Ad Ecclesiæ *fol. 57. Et indulta Prælatorum ei interressentium sunt in Const. XXXIII.* Circumspecta *fol. 69. quando ligare cœperit, vide in Const. XCIV.* Sicut ad *fol. 178.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

IN Principis Apostolorum Sede, meritis licet imparibus Divina dispositione constituti, nihil neque universali Ecclesiæ curæ, & solicitudini Nostræ commissæ, salubrius, neque injuncto Nobis Apostolicæ servitutis officio decentius præstare possumus, quam quod providentiæ Nostræ ministerio Œcumenicum Concilium Tridentinum, sicut Nostris potissimum auspiciis, summaque Sanctorum Patrum concordia per Dei misericordiam faciliter absolutum fuit, ita per universos, qui Christiana pietate censentur, ubique suscipiatur, & remotis quibuslibet obstaculis ab omnibus æqualiter observetur.

Concilium Tridentinum, multa statuit ad morum reformationem, quibus plurimorum indulta adversantur.

§. 1. Cum itaque in eodem Concilio quamplura salubria, & ad universalem morum reformationem valde utilia decreta, atque statuta, maturo præsentium ipsorum examine præcedente, sint edita, quibus multa atque diversa privilegia, exemptiones, immunitates, dispensationes, facultates, conservatoriæ, indulta, & ut vocant, Confessionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ variis, tam Cathedralibus, etiam Metropolitanis, quam Collegiatis Ecclesiis, Monasteriis, Conventibus, & aliis Religiosis, etiam Fratrum Mendicantium domibus, & Ordinibus, necnon sancti Spiritus in Saxia, S. Joannis Lateranen. ac Incurabilium de Urbe, S. Antonii Viennen., & S. Bernardi Juren., aliisque Hospitalibus, Militiis, eorumque Capitulis, & Conventibus, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium Collegiis, tam sæcularibus, quam Ecclesiasticis, Confraternitatibus, Societatibus, & tam Principis Apostolorum de Urbe, quam aliis Fabricis, S. Cruciatæ, aliisque piis locis, & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatissis, Prioribus, Præpositis, & aliis Ecclesiasticis tam sæcularibus quam diversorum Ordinum, & militiarum Regularibus, ac etiam laicis cujuscumque dignitatis, status, ac gradus, & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, & Imperiali dignitate fulgentibus utriusque sexus personis, necnon aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque Nunciis, tam perpetuo, quam ad tempus per Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, ejusque Legatos hactenus, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, seu etiam Imperatorum, Regum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione, & intuitu, etiam de fratrum consilio diversimode, variisque temporibus, in genere, vel specie, ex quavis, etiam honesta causa concessa, & etiam pluries confirmata, & innovata fuerint, in plerisque contrariantur.

Illa ergo indulta hic Pontifex revocat.

§. 2. Nos, quibus in primis cordi est, tam sancta, & Ecclesiæ Dei saluberrima decreta suos, ut par est, effectus ubique consequi, & ab omnibus obedienter observari, privilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conservatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumque Apostolicarum, & aliarum literarum desuper confectarum, processuumque, decretorum, & aliorum inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis, & plene insertis habentes, Motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod eadem omnia, & singula privilegia, exemptiones immunitates, facultates, dispensationes, conservatoriæ, indulta, confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus & singulis, in quibus illa statutis, & decretis Concilii hujusmodi contrariantur, ipso jure revocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilii terminos, atque limites reducta sint, & esse censeantur, nec quicquam adversus ipsa decreta, & statuta quominus ubique, & apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse, sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si numquam emanassent, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, ac etiam statuimus, & ordinamus.

Et eorum vigore acta, & agenda, a die qua d. Concilium ligare cœpit, nulla esse decernit.

§. 3. Decernentes nihilominus omnia & singula, quæ vigore privilegiorum, exemptionum, immunitatum, & dispensationum, facultatum, conservatoriarum, indultorum, confessionalium, & aliarum quarumcumque gratiarum hujusmodi post id tempus, quo Concilium obligare cœpit, facta, & gesta quomodolibet fuerunt, & in posterum fient, iis, in quibus dicti Concilii decretis adversantur, nulla, invalida, & irrita esse, & censeri, ac nemini etiam quantumlibet, ut præfertur qualificato, tam in foro, quod aiunt, fori, quam conscientiæ suffragari posse, & debere.

Clausula sublata.

§. 4. Et ita per quoscumque locorum Ordinarios, aliosque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, in utroque foro judicari, & definiri debere, ac quicquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

§. 5. Non

Clausulæ derogatoriæ. §.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque,

Sanctio pœnalis. §.6. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D.P. An.VI. 17. Februarii. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, 13. Kal. Martii, Pontificatus nostri Anno VI.

Publicatio. *Anno a Nativitate Domini* 1565. *indictione 6. die vero 24. mensis Februarii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ IV. Anno ejus 6. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, & valvis Cancellariæ Apostolicæ per nos Nicolaum de Matthæis, & Camillum Cherubinum SS. D. N. Papæ Cursores.*

Philibertus Chapuis Mag. Curs.

CX.

Confirmatio plurimarum gratiarum, & privilegiorum, Fratrum Militum Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani, a Pontificibus Prædecessoribus concessorum, in his, quæ Concilio Tridentino non adversantur. Et concessio aliarum immunitatum, & indultorum.

Quoad præcedentes gratias habes etiam in Alex. IV. Const. X. Cum a Nobis *Tom. III. Par. I. fol.* 353., *& Clem. IV. Const. IV.* Cum dilectis *fol.* 428. *& Const. VII.* Venerabilibus *ibidem fol.* 437.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ hujus Constitutionis. Inter assiduas Dominici gregis Nobis divinitus commissi, non solum a spiritualibus, sed etiam a corporalibus noxis, periculisque imminentibus quantum Nobis ex alto permittitur, præservandi curas, illi potissimum, post divini numinis auxilium frequentibus cordis nostri suspiriis imploratum, omni conatu Nobis incumbendum esse statuimus, ut adversus inexplebilem Christiani sanguinis sitim, quæ in teterrimo illo Turcarum Tiranno, cum longo annorum numero pariter in dies adaugeri conspicitur, bellica etiam fidissimorum Commilitonum præsidia comparemus, & nedum temporalis ditionis nostræ, totiusque Italiæ hostilis classis incursioni undique expositæ portus, & littora validis arcibus, propugnaculisque firmemus, verum etiam strenuis militibus, qui Cruce Redemptoris, & Domini nostri tamquam Dominico stigmate conspicui sese perpetuos pro salute domus Israel propugnatores fore jurejurando profiteantur, & præstent, præsidia nostra roboremus, antiquasque Ecclesiæ Dei Militias, ac Hospitalitates, & præsertim pauperum leprosorum Sancti Lazari Hierosolymitani Hospitalitatem ab illo Sanctissimo viro Basilio Magno, usque a recolendæ memoriæ Damasi I. Romani Pontificis Prædecessoris nostri, ac Juliani Apostatæ, & Valentiniani Imperatorum temporibus illustratam, & per Orbem varie ampliatam, & injuria temporum imminutas, & quasi exauthoratas, pristinæ dignitati restituamus: ac illis, quo promptius votis nostris respondeant, & prisca sua privilegia confirmemus, & illa subinde novorum concessione liberaliter cumulemus.

§.1. Dudum siquidem postquam felicis recordationis Innocentius III., & successive Honorius etiam III. varias ac diversas exemptiones, & alias gratias tunc & pro tempore existentibus Magistro, & Fratribus Hospitalis, seu domus Sancti Lazari Hierosolymitani, sub regula Sancti Augustini, & leprosariis concesserant, eorumque personas, leprosarias & alia loca, sub sua & Sedis Apostolicæ protectione susceperant. Innoc. III., & Honor. III. susceperunt sub protectione Sedis Apost. personæ, res, & bona Hospitalis & Militiæ.

§.2. Et Gregorius Nonus omnibus Christifidelibus manus caritativas, Magistro, & fratribus Domus S. Lazari Hierosolymitani, vel eorum nunciis eleemosynas petituris, pro solutione debitorum suorum, & fratrum eorumdem substentatione porrigentibus, viginti dies de injunctis sibi pœnitentiis, per quasdam relaxaverat. Greg. IX. indulgentiam concessit dantibus eleemosynam.

§.3. Et per alias suas literas, tunc Episcopo Tridentino mandaverat, ut ipsis fratribus, in suis domibus, sive locis profiteri volentibus, aliquam regulam ex approbatis, juxta petitionem sibi ab eis factam concederet, si expedire videretur. Deditque eis licentiam profitendi unam ex regulis approbatis.

§.4. Et Innocentius IV. per eum accepto, quod licet de antiqua, approbata, & eatenus pacifice observata consuetudine obtentum esset, ut miles leprosus Domus S. Lazari Hierosolymitani in ejus Magistrum assumeretur: verum quia fere omnes milites leprosi dictæ Domus, ab inimicis fidei miserabiliter interfecti fuerant, & hujusmodi consuetudo nequibat commode observari. Idcirco tunc Episcopo Tusculano per quasdam commiserat, ut si sibi secundum Deum visum foret expedire, fratribus ipsis licentiam, aliquem militem sanum, ex fratribus prædictæ Domus S. Lazari, in ejus Magistrum (non obstante consuetudine hujusmodi) de cetero eligendi, auctoritate Apostolica concederet. Innoc. IV. dedit facultatem eligendi Militem sanum in Magnum Magistrum.

§.5. Et per alias suas literas medietatem molendini, quod Ecclesia Romana, tunc cum quondam Boetio Camerario suo in Nympha habebat, Magistro & fratribus domus leprosorum Sanctæ Mariæ Magdalenæ Terracinen. sub annuo censu duodecim denariorum Senatus in perpetuum concesserat. Medietatemque molendini in Nympha concessit.

§.6. Et Alexander etiam IV. narrans per quasdam, quod sicut canonica Constitutione co- Alex. IV. prioribus concessit facultatem

absolven. Fratres quoquomodo se percutientes.

cavebatur, quod Monachi & Canonici Regulares, quocumque modo se in claustro percussissent, non essent ad Apostolicam Sedem mittendi, sed secundum discretionem & prudentiam sui Abbatis, disciplinæ subdendi: quod si Abbatis discretio ad eorum correctionem non sufficeret, providentia esset Diœcesani Episcopi adhibenda, nisi excessus difficilis foret & enormis, propter quem merito esset ad Romanam Ecclesiam recursus habendus, statutum hujusmodi ad Magistrum, & fratres Hospitalis leprosorum S. Lazari Hierosolymitani Ordinis S. Augustini duxerat extendendum: statuendo, ut in tali casu (nisi major esset providentia requirenda) per Priores suos, qui (sicut audiverat) Presbyteri esse noscebantur, fratribus absolutionis beneficium impenderetur.

Et professionem regulæ S. Augustini approbavit.

§.7. Et per alias suas regulam Beati Augustini, quam iidem fratres se asserebant professos esse, sicut illam eatenus servaverant, eisdem dicta auctoritate confirmaverat, atque communiverat, eadem auctoritate nihilominus statuendo ut regula ipsa ab eisdem fratribus & successoribus suis, perpetuis futuris temporibus observaretur.

Donationem Federici Imper. approbavit.

§.8. Et per alias suas, donationem alias factam Magistro & fratribus Hospitalis leprosorum S. Lazari Hierosolymitani Ordinis S. Augustini a Federico Romano Imperatore ante latam in eum depositionis sententiam, diversarum Terrarum, possessionum, ac startiarum de suo dominio existentium in Sicilia, Calabria, Vallegratis, Apulia, & Terra Laboris, cum diversis sæcularium exactionum exemptionibus, ratam, & firmam habens, eam auctoritate Apostolica confirmaverat, atque communiverat.

Ecclesiam de Galbiis concessit.

§.9. Ac eidem Hospitali, in quo (sicut acceperat) conventus nobilis strenuorum militum, & aliorum, tam sanorum quam leprosorum pro expugnandis inimicis Christiani nominis manere solebat: & quod ad extremam fere paupertatem, propter guerrarum discrimina erat redactum, possessionibus suis pro magna parte a Paganis, & hostibus Ecclesiæ occupatis, suisque Magistro, & fratribus, eadem auctoritate concesserat, ut Ecclesiam de Galbis Licolien. Diœcesis, in qua juspatronatus (sicuti asserebant) obtinebant, cedente, vel decedente ipsius Rectore, pro sua relevanda inopia, suis usibus deputare possent, ita tamen quod perpetuo Vicario in ea servituro de ipsius proventibus portio competens, ex qua congrue sustentaretur, & Episcopalia, ac alia ipsius Ecclesiæ onera supportarentur, assignaretur, Diœcesani Episcopi jure in omnibus salvo.

Facultatem componendi de usuris &c. tribuit.

§.10. Et similiter per alias suas Magistro, & fratribus hujusmodi, eorum necessitatem paterno compatiens affectu, auctoritate prædicta duxerat concedendum, ut de usuris, rapinis, & aliis male acquisitis, dummodo illi, quibus eorum restitutio fieri deberet, omnino inveniri, & sciri non possent, necnon de redemptionibus votorum, auctoritate Diœcesanorum prius factis, (Hierosolymitano dumtaxat excepto) usque ad summam ducentarum marcharum argenti recipere valerent, si pro similium receptione alias non essent ab ipso hujusmodi gratiam consecuti, ita quod, si aliquid de ipsis ducentis marchis dimisissent, vel restituissent, vel dedissent illis, a quibus eas accepissent, hujusmodi dimissum, vel restitutum, seu datum, nihil ad liberationem eorum prodesset, nec quantum ad illud, haberentur aliquatenus absoluti.

Diœcesanos non posse ponere Rectores in domibus Hospitalis declaravit.

§.11. Et cum ad ejus notitiam pervenisset, quod in nonnullis religiosis, & leprosorum domibus in districtu Regni Navarræ, Campaniæ, & Briæ, Comitis Palatini consistentibus, locorum Diœcesani Rectores, seu Administratores de novo ponere, seu instituere præsumebant pro suæ libito voluntatis, in earumdem domorum non modicum præjudicium & gravamen, contra antiquam, approbatam, & eatenus pacifice observatam in talibus consuetudinem veniendo, volens earundem domorum gravamen indebitum auferre, tunc Abbati Monasterii Orbacen. dicti, vel alterius Ordinis Svessionen. Diœc. dederat in mandatis, quatenus, si ita esset, præfatos Diœcesanos, ut ab hujusmodi præsumptione omnino desisterent, monitione præmissa, dicta auctoritate Apostolica, appellatione remota, prævia ratione compelleret.

Nicolaus III. exemit a solutione decimarum.

§.12. Præterea Nicolaus III. declaraverat, quod de redditibus, & proventibus leprosariarum hujusmodi, qui in usus miserabilium & infirmorum convertebantur, decima non solveretur.

Clemens IV. facultatem undique colligendi leprosos concessit.

§.13. Et Clemens etiam IV. per quasdam universis Archiepiscopis, & Episcopis, ac aliis Ecclesiarum Prelatis, exemptis & non exemptis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam inobedientes ipso facto incurrere voluit, nisi mandatum hujusmodi diligenter exequi curarent; & nihilominus sub pœna privationis officii, & beneficii suorum, præcipiendo mandaverat, quatenus dum aliqui de dictis Magistro, Fratribus, & Procuratoribus domorum Sancti Lazari Hierosolymitani, ad Archiepiscopos, & alios præfatos, & eorum loca pro capiendis infirmis leprosis pervenissent, eis in hoc adesse curarent; memores Dominum in lege Moysi præcepisse, quod omnes leprosi eiicerentur extra, volens, & ordinans, ut Domino conplacebat, quod tam mares, quam mulieres, clerici & laici, religiosi, & sæculares morbo lepræ laborantes, per eosdem fratres & procuratores eorum caperentur, & eiicerentur extra, cum omnibus eorum bonis, tam mobilibus, quam immobilibus ad habitationem cum aliis infirmis domorum Ordinis S. Lazari hujusmodi. Si vero clerici, vel laici mandatum suum in aliquo negligerent adimplere, voluit quod ipsi fratres, aut illorum procuratores, illos peremptorie citarent, ut coram se comparerent, facturi justitiæ complementum.

§.14. Ac

Eleemosynasque colligendi.

§.14. Ac rursus per alias suas mandaverat, quod fratres ipsi ipsius Confratriæ ad aliqua loca accedentes pro eleemosynis colligendis benigne reciperentur, & honeste tractarentur. Ipsique locorum Ordinarii, & ii, ad quos spectat, ut permitterent eosdem fratres in Ecclesiis suis populum admonere, ac eleemosynas colligere, ac etiam Confraternitates facere, illud præcaventes, ne occasione illorum eleemosynæ pauperum Christi deperirent, & impedirent opera pietatis.

Ordinarios Militiæ molestias tollere jussit.

§.15. Necnon ipsis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Prælatis injunxerat, ut curarent defendere, & manutenere fratres præfatos adversus Parochianos, qui domos illorum invadebant, aut indebitis molestiis opprimebant. Nec a fratribus, & personis Religionis hujusmodi pro sepultura quicquam exigeretur, vel acciperetur, nisi ipsa spontanea decedentium liberalitas, vel parentum devotio eis contulisset.

Exemptionē a decimis cōcessit.

§.16. Nec ab eis contra privilegiorum dictæ Sedis tenorem de omnibus fructibus terræ, quibus propria industria, aut expensis colerent, & laborarent, ac etiam de nutrimentis animalium suorum, sed nec de ipsis animalibus decimas exigere præsumerent.

Oratoria construi posse voluit.

§.17. Quodque ipsi Archiepiscopi, & Episcopi oratoria pro usu fratrum, & personarum præfatorum, ac suæ familiæ dedicare, ac cœmeterium benedicere procurarent.

Dimittentes habitum coerceri jussit.

§.18. Ac quod de cetero Fratres seu Milites, ac Donatos Militiæ Hospitalis hujusmodi, qui Crucem, & Regularem habitum deponerent, & per abrupta sæculi vagarentur, quique Prioribus suis contumaces, & rebelles existebant, & Bolinas detinerent contra voluntates ipsorum, monerent instanter, ac pro officii sui debito compellerent, ut habitum depositum reassumerent, in obedientia Prælatorum suorum, devote, & humiliter perseverarent, & Bolinas sive alia officia per violentiam nullo modo detinere præsumerent, mandatorum suorum contemptores excommunicationis sententia compellerent, eamque usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari facerent.

Indulgentias benefactoribus concessit.

§.19. Et nihilominus quibuscumque, qui de facultatibus sibi a Deo collatis, fratribus Hospitalis præfati subvenissent, seque tam sanctæ Fraternitati Collegas adscribi studuissent, eisque beneficia persolvissent, annuatim septimam partem injunctæ sibi pœnitentiæ relaxaverat.

Ordinariis facultatem dedit vota commutandi subvenientibus Hospitali.

§.20. Eisdemque locorum Ordinariis, & aliis curam animarum habentibus, commutandi cujusvis abstinentiæ, & quarumcumque peregrinationum vota (Hierosolymitano, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum dumtaxat exceptis) in pecuniarum subsidium præfatis fratribus, vel nunciis exhibendum, cum super hoc ab eis, vel eorum aliquo fuissent requisiti, dummodo conditione inspecta nunciorum, & fratrum præfatorum necessitate pensata (super quibus eorum conscientias oneraverat) pretio, vel precibus, amicitia, favore, vel odio cujuscumque nihil circa hoc, super quibus scire se unumquemque eorum redditurum in examine districti judicii rationem, ageretur in fraudem, vel diminutionem subsidii suprascripti, plenam, & liberam facultatem concesserat. Volens, ut hujusmodi pecuniarum subsidium præstandum per voventes peregrinationes easdem, ad tantam pecuniæ summam extenderetur, quantam voventes ipsi pro complendo voto peregrinationis hujusmodi personaliter expendissent. Votum autem hujusmodi abstinentiæ juxta illius arbitrium intenderat redimi, qui votum hujusmodi commutaret.

Absolvendique ab irregularitate dato simili subsidio.

§.21. Personis autem Ecclesiasticis volens plenius provideri, Diœcesanis earum dispensandi cum eis, qui cum a canone, vel ab homine latam excommunicationis sententiam incurrissent, irregularitatis notam, immiscendo se divinis officiis, contraxissent, vel ob id contrahere ipsos contigisset, dummodo tantum erogassent fratribus, vel nunciis supradictis, quantum expendissent eundo ad Romanam Curiam, & morando in ipsa pro dispensatione hujusmodi obtinenda, & redeundo etiam ab eadem, nisi forsan in Episcopos, Abbates, vel alios Superiores proprias iniecissent manus temere violentas, postquam ab excommunicationum sententiis, quas incurrerent vel incurrere ipsos contigisset, juxta formam Ecclesiæ fuissent absoluti, concesserat potestatem.

Mortuos sepelire in eorum Ecclesiis permisit.

§.22. Volens ob reverentiam ipsius venerabilis domus, ut iis, qui eorum fraternitatem assumpsissent, si forsan Ecclesiæ ad quas pervenissent, a divinis officiis interdictæ forent, ipsis morientibus sepultura ecclesiastica minime negaretur, nisi nominatim excommunicationis vinculo fuissent innodati. Liceretque eis Confratres suos, quos Ecclesiarum Prælati apud Ecclesias suas malitiose sepeliri non permisissent, nisi excommunicati, vel in interdicto nominati fuissent, aut publici usurarii, tumulandos deferre ad Ecclesias hujusmodi Hospitalis.

Oblationesque recipere.

§.23. Et oblationes, tam pro eis quam pro aliis, qui in eorum cœmeteriis requiescunt, exhibitas, sine alicujus præjudicio retinere.

Etiam tempore interdicti.

§.24. Quodque receptiones Fraternitatis ejusdem, seu etiam collectarum, salvo jure dominorum suorum, sub Beati Petri, & sua protectione consisterent. Et si qui eorumdem fratrum, qui ad eas Fraternitates missi fuissent, vel collectas, in quamlibet civitatem, aut castellum, vel vicum, aut alium locum devenissent, si forte locus ille fuisset a divinis officiis interdictus, in eorum jucundo adventu, semel in anno aperirentur Ecclesiæ, & ejectis excommunicatis divina officia ibi celebrarentur, salva tamen in omnibus declaratione Concilii generalis.

Clericos Hospitali servire permisit.

§.25. Mandans etiam eisdem Archiepiscopis, & Episcopis, ut si qui de Clericis Ecclesiarum suarum, præfati Hospitalis fratribus, cum licentia Prælati, & Capituli, sui sponte, ac gratis per annum, vel biennium decrevissent deservire, nequaquam impedirentur.

Joann. XXII, exemptionem a jurisdictione Ordinariorũ concessit.

§.26. Et subsequenter Joannes XXII. universis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis mandaverat, quatenus in præfatos Magistrum, & Fratres, ac Milites, Clericosque, Donatos, vel Nuncios, aut Ecclesias eorum, (quippe qui nullum habebant Episcopum, vel Prælatum præter Romanum Pontificem supra se, & speciali prærogativa gaudebant, & in quibus Ordinarii locorum auctoritatem, aut Ecclesiasticam potestatem nequaquam habebant) excommunicationis, vel interdicti sententiam promulgare nullatenus præsumerent, nec eos indebita vexatione gravarent, sed erga ipsos se taliter gererent, quod adversus eos materiam querelandi suscitare non haberent.

Greg. X., seu Alex. IV. Fratres non molestari jussit.

§.27. Insuper Gregorius X., & seu Alexander IV. eisdem Magistro, & Fratribus Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani paterna solicitudine providere volens, adversus nonnullos Religiosos, & Clericos sæculares, & laicos, qui sub prætextu quæstionis inter eosdem existentis, & cujusdam pravæ consuetudinis, animalia, & alia bona dictorum Fratrum Militum temeritate propria audebant invadere, & tandiu detinere præsumebant, donec esset eis de hujusmodi quæstionibus juxta eorum beneplacitum satisfactum, licet jurisdictionem ordinariam, seu delegatam in eos non haberent, qua ipsis hoc facere permissum esset, per suas literas auctoritate Apostolica inhibuerant, ne qui occasione prædictæ consuetudinis tamquam nullo jure subnixæ, eisdem Fratribus, ac aliis supranominatis, seu eorum Nunciis ab eis per totum Orbem destinandis, memoratas inferrent molestias. Neve Fratres, & bona sua sine juris ordine occupare, invadere, seu quomodolibet detinere præsumerent.

Exemptionis concessio a solutione gabellæ &c. per eorum bonis.

§.28. Quodque de omnibus fructibus Terræ, quibus propria industria, aut expensis colerent, & laborare facerent, ac de animalibus, aut de ipsis nutrimentis animalium, ac aliis quibuscumque bonis suis, si contingeret, quod bona præfata, aut fructus hujusmodi, aut animalia ipsa, vel ex eis provenientia, aliquid per ipsos Fratres, Milites, vel Donatos venderetur, aut emeretur, tam pro sustentatione cujuslibet eorum, aut pauperum leprosorum, quam pro reparatione cujusvis Domus, aut Hospitalis, sive Ecclesiæ præfatæ Militiæ, & per Civitates, aut Castra, & Oppida, Portus, pontes, ac navigia, & loca alia quorumcumque Regum, & Reginarum, aut Ducum, Marchionum, Comitum, Vicecomitum, Baronum, & aliorum Dominorum in toto Orbe existentium, in quibus pro tempore stare, vel transire, & reverti deberent absque aliquo impedimento eos permitterent vendere, vel emere, aut transferre, ac reverti, & præsertim cujusvis pedagii, datii, gabellæ, bullectarum, & quarumcumque exactionum solutione mandaverat.

Paulus II. leprosiam Capuan. sub protectione Sedis Ap. suscepit, & exemptionem ab omni onere concessit.

§.29. Et Paulus II. Magistros, & Fratres Domus leprosorum S. Lazari extra muros Capuan. eorumque personas, & locum in quo divino erant obsequio mancipati, cum omnibus bonis, quæ tunc rationabiliter possidebant, aut ex tunc in futurum justis modis possent adipisci, sub Beati Petri, & sua protectione susceperat. Omnesque libertates, & immunitates a Prædecessoribus suis, sive per alia privilegia, sive indulta, eis, & dictæ Domui concessas. Necnon libertates, & exemptiones sæcularium exactionum a Regibus, & Principibus, aliisque Christifidelibus rationabiliter eis, & eorum domui indultas, specialiter autem domos, prata, pascua, hortos, vineas, & alia bona mobilia, & immobilia eorum, sicut ea juste, & pacifice possidebant, eis, & per eos eidem domui prædicta auctoritate Apostolica confirmaverat, districtius inhibens, ne quis de hortis, virgultis, seu eorum animalium nutrimentis decimas ab eis exigere præsumerent.

Alex. Urban. Cle. & Greg. visitatibus leprosiam Perusin. & eleemosynam dantibus, indulgentias concessit.

§.30. Et similiter Alexander, Urbanus, Clemens, & Gregorius Romani Pontifices, similiter Prædecessores nostri, consideratis caritatis, & pietatis operibus, quæ erga infirmos, & pauperes Hospitalis leprosorum de Colle Perusin. Diœcesis, jugiter exercebantur, & quod ad id ejusdem Hospitalis propriæ non sufficiebant facultates, cupientesque ad eorumdem pauperum consolatoria subsidia Christi populum spiritualibus muneribus invitare, omnibus vere pœnitentibus, & confessis, qui devote ad Hospitale memoratum accederent, manumque caritatis porrigerent, Gregorius videlicet unum annum, & unam quadragenam, singuli vero reliquorum Prædecessorum eorumdem centum dies de iniunctis eis pœnitentiis misericorditer relaxarant.

Nic. IV. illas confirmavit, & alias concessit.

§.31. Et postmodum Nicolaus IV. remissiones, & indulgentias hujusmodi per suas literas approbaverat, & confirmaverat, aliasque indulgentias, & peccatorum remissiones, & Christifidelibus diversa pauperum, & leprosorum loca, & Hospitalia hujusmodi visitantibus, & manus adiutrices, ac pias eleemosynas pro ipsorum pauperum leprosorum subventione erogantibus per quasdam concesserat, & relaxaverat.

Exemptionem que dedit Hospitali de Valloncellis, a Procurationibus legatorum, & quibuscumque collectis.

§.32. Ac per alias suas ad instar dicti Clementis IV. Custodi, & Fratribus Hospitalis leprosorum S. Lazari de Valloncellis, ut illi ad præstationem procurationum Legatis Sedis Apostolicæ, vel Nunciis, aut exactionum, collectarum, seu subsidiorum quorumcumque minime tenerentur, nec ad ea solvenda per literas d. Sedis, Legatorum, Rectorum, vel Nunciorum, cujuscumque tenoris existerent, aut alia quavis auctoritate in perpetuum compelli non possent, concesserat. Decernens irritas, & inanes interdicti, suspensionis, & excommunicationis sententias, si quas propter hoc in eos, vel eorum aliquem, aut Hospitale præfatum in posterum contigissent promulgari.

Leo X, restitui Hospitalia S. Joannis Leprosorum Panormitan., & S Agathæ Messanen. o-

§.33. Et Leo X. claræ memoriæ ad Caroli Romanorum, & Hispaniarum Regis tunc in humanis agentis preces, Hospitalia S. Joannis Leprosorum Panormitan., & S. Agathæ Messanen. Ordinis S. Agustini, olim

lim Hospitali S. Lazari subjecta, adversus suppressionem Innocent. VIII.

olim Hospitali S. Lazari, tamquam membra capiti subjecta, Religioni, & Hospitali Capuano S. Lazari præfati, cum omnibus juribus, & pertinentiis, ac membris eorumdem præfata auctoritate Apostolica sub certis modo, & forma perpetuo restituerat, dictumque Hospitale Capuanum, adversus suppressiones, & extinctiones, per Innocentium VIII., etiam Prædecessorem Nostrum factas reposuerat, & reintegraverat, ac Magistro generali, seu Præceptori ejusdem Hospitalis, seu Domus S. Lazari Capuani ejusdem Ordinis S. Augustini, ut Panormitanum, & Messanense Hospitalia prædicta, cum illa legitimo Gubernatore carerent, acceptare, & de illis, personis suæ Religionis, prout ante suppressionem, & incorporationem præfatas disponere, & ordinare poterat, ac si illa non emanassent, disponere, providere, & ordinare.

Facultatemque dedit capiendi possessionem eorumdem Hospitalium S. Joannis Leprosorum Panormitan. & Santæ Agathæ Messanen.

§.34. Ac præfatorum Hospitalium possessionem per se, vel alium, seu alios, propria auctoritate libere apprehendere, & ejusdem Religionis nomine retinere valeret, indulserat, districtius inhibens, ne quis eumdem Magistrum super præmissis aliquo modo molestare, impedire, seu perturbare valeret.

Alex.VI. ac alii Romani Pótifices, quá plura alia indulta, & gratias concessere.

§.35. Ac Alexander VI., Nicolaus II., Honorius etiam IV., Bonifacius VIII., Clemens etiam V., Innocentius VI., Urbanus etiam IV., Eugenius similiter IV., Sixtus etiam IV., Innocentius etiam VIII. Alexander similiter VI., Clemens VII., Paulus III., Julius etiam III., & diversi alii Romani Pontifices Prædecessores nostri eisdem Magistro & Fratribus, Donatis, & Ordini, illorumque Nunciis, Officialibus, & aliis personis, necnon eorum Hospitalibus, Ecclesiis, Præceptoriis, & membris, illasque, & illa visitantibus, ac illis benefacientibus varia privilegia, indulta, libertates, immunitates, & alias gratias concesserant.

Hic Pontifex Pius IV. illa confirmavit, præsertim circa jurisdictionem M. Magistri.

§.36. Postremo Nos illa confirmavimus, & præsertim super jurisdictione per Magistrum generalem Hospitalis, & Militiæ prædictorum inter eorum Milites, & personas exercenda, & justitiam suis Præceptoribus, Militibus, Fratribus, eorumque Vassallis, subditis, Capellanis, familiaribus, servitoribus, clericis, nunciis, collectoribus, donatis, ac quibuscumque aliis personis dicti Hospitalis pro quibuscumque rebus illud, ejusque Militiam, personas, beneficia, & bona concernentibus, annexis, connexis, vel dependentibus, aut super dignitatibus, administrationibus, Præceptoriis, officiis, juribus, jurisdictionibus, proprietatibus, bonis, fructibus, censibus, possessionibus, in quacunque instantia, etiam usque ad ultimam sententiam inclusive, etiam summarie, simpliciter, & de plano, per Magistrum generalem Hospitalis hujusmodi, seu ab eo delegatos justitiam ministrando, innovavimus, & alias indulsimus, prout in diversis, tam ipsorum Prædecessorum, quam nostris literis desuper confectis plenius continetur.

Et modo prædicta omnia quatenus Concil. Trid. non sint contraria iterato confirmat.

§.37. Nos igitur volentes dilectum filium Joannottum Castilioneum modernum Hospitalis, & Militiæ prædictorum Magnum Magistrum, ejusque successores Magnos ipsius Hospitalis Magistros pro tempore existentes, ac Hospitale, & Militiam hujusmodi, eorumque Conventum, etiam amplioribus, quam quispiam Nostrorum Prædecessorum prædictorum eos prosecuti fuerint, favoribus, & gratiis prosequi, ac Hospitalitatem ipsius S. Lazari, ejusque Militiam ad miserabilium pauperum leprosorum utilitatem, & contra Piratarum, & infidelium Christianæ Religionis incursionem (quantum in Domino possumus) restaurare, augereque, ac eosdem Joannottum Magistrum, Milites, Fratres, & alias personas, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequen. harum serie absolventes, & absolutos fore censentes. Necnon singularum prædictarum literarum tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio, non ad Joannotti, aut Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, vel personarum prædictarum, seu aliorum pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, institutionem, & erectionem Hospitalis, & Militiæ hujusmodi, ejusque translationem olim ad Præceptoriam, vel Domum Capuanam prædictam factam, ac Præceptoriæ, seu Domus hujusmodi incorporationem, declarationes, revocationes, voluntates, irritationes, monitiones, requisitiones, promulgationes, uniones, incorporationes, concessiones, etiam facultatum assignationes, decreta, remissiones, inhibitiones, injunctionem, renovationem, approbationes, confirmationes, suppletiones, restitutionem, repositionem, commissionem, mandatum, susceptionem, liberationem, exemptionem, subjectionem, prohibitionem, extensionem, ampliationem, indultum, & dispensationem, regulam, & ordinationem prænominatorum, & aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum hujusmodi. Nec non omnia, & singula privilegia, immunitates, antelationes, exemptiones, libertates, prærogativas, indulgentias, indulta spiritualia, & temporalia, favores, & gratias, etiam per modum communicationis, & extensionis eisdem Hospitali, & Militiæ, ac suis Magno Magistro, Militibus, personis, & membris, per Romanos Pontifices, & Sedem hujusmodi sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis hactenus, in genere, vel in specie concessa, approbata, & innovata. Nec non cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, singulas eorumdem Prædecessorum, tam sub plumbo, quam in for-

forma Brevis expeditas literas, ac ordinationes, statuta, stabilimenta, usus, consuetudines, & naturas in eisdem Hospitali, Militia, & religione edita, & introducta, & quascumque Apostolicas, aliasque tenoribus, & formis, etiam Motu, & scientia similibus, ac alias quomodolibet concessa, cum omnibus, & singulis decretis, & aliis clausulis in eis contentis, aliaque omnia, & singula inde secuta quæcumque, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, inserti forent, præsentibus pro expressis, & insertis habentes (quatenus decretis Concilii Tridentini tamen non repugnent) Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo approbamus, confirmamus, ac etiam plenarie innovamus, & concedimus, ac inonvata, & concessa esse volumus.

Hospitalique Capuano communicat.

§.38. Necnon illa ad Hospitale præfatum ad præsens in Capuana, & non Hierosolymitana Civitate consistens, illiusque Magistrum, Priores, Præceptores, Fratres, & personas præfatos extendimus, & ampliamus, eaque omnia valida, & efficacia existere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, suosque effectus sortiri, ac ab omnibus quavis dignitate, & præeminentia fulgentibus, etiam sub sententiis, censuris, & pœnis in eis contentis perpetuo inviolabiliter observari decernimus.

Omnemque suppressionem revocat.

§.39. Necnon Hospitale, ejusque membra, & pertinentia universa adversus suppressiones, & extinctiones, appropriationes, applicationes, uniones, annexiones, incorporationes, & alias contrarias dispositiones olim per sanctæ memoriæ Innocentium VIII. & Pium II. ac forsan alios Romanos Pontifices, etiam Prædecessores Nostros, & Sedem præfatam, etiam Consistorialiter, vel Motu, & scientia, ac potestatis plenitudine similibus hactenus quomodolibet emanatis, in pristinum, & eum, in quo antequam illæ emanarent, erant, statum, eisdem auctoritate, & tenore restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus ac restituta, reposita, & plenarie reintegrata esse decernimus, & declaramus. Necnon literas inde emanatas, omniaque, & sigula in eis contenta, suppressiones, & extinctiones hujusmodi concernentia auctoritate, & tenore prædictis revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac pro revocatis, cassis, irritis, ac nullis, & infectis, & viribus omnibus vacuis haberi volumus.

Illudque Caput Militiæ S. Lazari constituit.

§.40. Et potiori pro cautela in præfato Hospitali eamdemmet Præceptoriam, quæ in eo, ut præfertur, erat, quæ conventualis, & caput aliarum Præceptoriarum dicti Ordinis existat, ac privilegiis, indultis, favoribus, exemptionibus, libertatibus, jurisdictionibus, autoritatibus, & facultatibus, ac demum juribus omnibus, quibus ante illius suppressiones, & extinctiones prædictas utebatur, potiebatur, & gaudebat, uti, potiri, & gaudere debeat, ac in eorum omnium possessione reali, & actuali, in qua prius erat, ex nunc existat, & esse censeatur in omnibus, & per omnia, perinde, ac si Præceptoria præfata nunquam suppressa, & extincta, seu aliis unita fuisset, de novo erigimus, & instituimus.

Electionem M. Magistri, ad Conventum, & Milites spectare decernit.

§.41. Et eisdem Hospitali, Militiæ, suisque Magno Magistro, Conventui, Fratribus, ac Militibus, quod ipso Joannotto, & pro tempore existentibus Magnis Magistris cedentibus, vel etiam apud eamdem Sedem decedentibus, seu ipsum Magnum Magistratum alias quomodolibet, etiam per liberam resignationem in nostris, vel Successorum nostrorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum manibus dimittentibus, vel amittentibus, & illo quovis modo vacante. Conventus ejusdem Militiæ, insimul ubi voluerint, pro tempore congregati, alium Magnum Magistrum juxta ejusdem Religionis, & Militiæ stabilimenta de consensu sui Protectoris edita, vel edenda, quæ dicto Concilio Tridentino minime sint contraria, eligere, qui ex nunc prout ex tunc, & contra postquam sic electus fuerit, eadem auctoritate Apostolica confirmatus sit, & esse censeatur, & ita perpetuo statuimus, & ordinamus.

Sedis principalis translationem concedit.

§.42. Necnon eisdem pro tempore existenti Magistro, & Conventui principalem ipsius Militiæ Sedem ad quemcumque locum etiam maritimum, eisdem Magistro, & Conventui visum, etiam quoties sibi placuerit, transferre.

Habitus Crucis, & statutorum reformationem permittit.

§.43. Habitumque suum Regularem, ac etiam Crucem, etiamsi de suis antiquis habitu, cruceque appareat, vel non appareat, in eum meliorem, qui sibi videbitur, modum (citra tamen aliarum Militiarum, & Religionum præjudicium) reformare, in toto, vel in parte immutare, vel stabilire, ac innovare, Regulamque, stabilimenta, & statuta dictæ Religionis, & Militiæ de consensu sui Protectoris instituere, & reformare, seu de novo condere, edere, & quoties eis placuerit, illas, & illa corrigere, & immutare (dummodo licita, & honesta, nec eidem Concilio contraria existant) toties, quoties voluerint.

Erigendi in Commendas, & præceptorias beneficia qualitercumque qualificata de jurepatrōatus laicorum, etiam si dignitates, aut Monasteria non tamē Consistorialia, &c.

§.44. Necnon eidem Joannotto, & pro tempore existenti Magno Magistro, ut quæcumque, quotcumque, & qualiacumque, etiam qualitercumque qualificata beneficia Ecclesiastica de jurepatronatus laicorum ex fundatione, vel donatione existentia, & personale servitium in Cathedralibus, & Collegiatis insignibus non requirentia (dummodo illis animarum cura non immineat) etiamsi illa Archipresbyteratus rurales, aut dignitates, vel nomen dignitatis habentia (extra tamen Cathedrales, & Collegiatas Ecclesias consistentia) etiamsi præstimonia, aut præstimoniales portiones existant, vel alia simplicia, aut Monasteria, (non tamen Consistorialia) vel alia beneficia Ecclesiastica regularia, cura tamen, & conventu carentia, fuerint, accedente tamen consensu patronorum, & sine præjudicio ea obtinentium, & ipsis cedentibus, vel decedentibus, in Præceptorias, Commendas, Capellas, aut Ecclesias ipsorum

He-

Hospitalis, & Militiæ perpetuo erigere, instituere, dictæque suæ Militiæ perpetuo incorporare, applicare, & appropriare.

Præservandi juspatronatus, & præsentandi personas, & instituēdi præsentatos, ac alias conferendi dicta beneficia.

§.45. Ac illarum fundatoribus, vel dotatoribus juspatronatus, & præsentandi dictis Magistro & Conventui, vel eorum deputato personas idoneas ad Præceptorias, Domos, Cappellas, seu Ecclesias, & Hospitalia hujusmodi, pro tempore vacantia, perpetuo præservare, & concedere, & eisdem Magistro, & Conventui sic a patronis præsentatos, juxta stabilimenta dictæ Religionis, Ordinariorum locorum, & quorumvis aliorum consensu minime requisito, in illis instituere, ac illas conferre, & de eis providere. Ita tamen, quod ibi debitus divinus cultus per personas idoneas, etiam si Ordinis fuerint, ab Ordinario approbandas, in eisdem exerceatur.

Hospitalia, leprosariæ, & alia loca, ad hospitalitatē leprosorum destinata, hospitali, & militiæ S. Lazari esse censeātur, etiam si sint jurispatronatus laicorum.

§.46. Necnon quod Hospitalia, Leprosariæ, & alia loca quæcumque, ubi ullo umquam tempore fuerit, sit, vel erit Hospitalitas leprosorum, seu infirmorum S. Lazari nuncupatorum, etiam si jurispatronatus laicorum sint, Militiæ, & Hospitali S. Lazari hujusmodi subiecta, & incorporata, & ad jus, & proprietatem, ac ad omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem moderni, & pro tempore existentis Magni Magistri, & Conventus eorumdem juxta ipsius Militiæ, seu Religionis stabilimenta (salvo tamen jurepatronatus) pertinere censeantur, prout alia etiam dictæ Religionis, seu Militiæ Hospitalia, Cappellæ, Oratoria, beneficia, & loca spectant, & pertinent; dummodo in illis Hospitalitas debita servetur, & cultus divinus nullatenus diminuatur, ac in illorum fundatione, vel dotatione secus non fuerit ordinatum.

Præservatio jurisdictionis Ordinariorū, & exequutio hujus Militiæ cum Militia S. Joannis in non exceptis.

§.47. Salvis tamen legitimis titulis, & præscriptionibus, & salva jurisdictione Ordinariorum, tam ea quæ de jure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilii Tridentini eisdem est attributa. Præterquam tamen in iis casibus, in quibus Concilium prædictum expresse, ut præfertur, eximit, & excepit Religionem S. Joannis Hierosolymitani, in quibus, & hæc S. Lazari Religio pariter excepta, & exempta sit, & esse censeatur.

Facultas retinendi pensiones duc. 500.

§.48. Et insuper Militibus, ac Presbyteris, & Cappellanis Hospitalis, & Militiæ S. Lazari hujusmodi, nunc & pro tempore existentibus, ac eorum singulis, tam clericis, quam laicis, etiam conjugatis, & bigamis, ut unam, vel plures pensiones annuas usque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera novorum, super quorumvis Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & aliarum Ecclesiarum, ac earum mensarum, etiam Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, necnon etiam Monasteriorum, etiam Consistorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & Præbendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, & Officiorum, aliorumque beneficiorumEcclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, qualitercumque qualificatorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis, ac distributionibus quotidianis alias canonice sibi reservatas, seu reservandas, vel loco pensionum annuarum, omnes & singulos, ac quoscumque similes fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, ac etiam distributiones quotidianas sibi reservata, & reservanda, etiamsi post illarum, vel illorum reservationem uxorem duxerint, & bigami effecti fuerint, recipere, seu retinere, & ad vitam percipere, exigere, & levare, ac in suos usus, & utilitatem convertere.

Easque transferendi.

§.49. Illasque, cum primum ipsa Militia S. Lazari in aliqua expeditione contra infideles militare cœperit, in toto, vel parte, simul, vel successive, quando sibi videbitur, etiam in mortis articulo, in cujusvis personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Canonici Cathedralis Ecclesiæ manibus, & in Fratrum Militum dictæ Militiæ S. Lazari, vel cujuscumque personæ, seu quarumvis personarum, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica obtinentium, & expectantium favorem absque aliquo possessorum beneficiorum hujusmodi desuper habendo consensu, etiam absque super præsentibus conficiendarum literarum tamquam notariorum præsentia, seu ostensione, vel visione, aut alia solemnitate in Romana Curia vel extra eam, in omnibus, & per omnia, perinde ac Militibus S. Pauli, Piis nuncupatis, & per Sedem Apostolicam indultum est, etiam citra Cruciatæ obligationem transferre, ac eisdem personis nominandis per ipsas, pensiones reservare, etiam absque aliqua literarum Apostolicarum expeditione, ac alia desuper necessaria facere libere, & licite valeant, eisdem auctoritate, & tenore de speciali gratia concedimus, & indulgemus, ac plenam, & liberam licentiam, & facultatem illis impartimur. Et cum ipsis Militibus desuper, ac etiam, ut ipsas pensiones una cum dictæ Militiæ S. Lazari Hospitalibus, vel Præceptoriis, aut aliis beneficiis, quoad vixerint, retinere possint, dispensamus.

M. Magistri & totius Militiæ susceptio sub protectione Sedis Apostolicæ.

§.50. Et insuper idem Hospitale S. Lazari, ac illius Prioratus, Præceptorias, Domos, Cameras, Hospitalia, & loca quæcumque; necnon Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & personas, ac eorum subditos, vassallos, colonos, & servitores, nunc, & pro tempore existentes, etiam Presbyteros curam animarum exercentes, quamdiu illa exercuerint, & in illorum obsequiis fuerint, ac illorum res, animalia, prædia, domos, molendina, & bona quæcumque, quæ obtinent, & possident, ac in futurum canonice obtinebunt, & possidebunt, sub B. Petri, & dictæ Sedis, atque nostra protectione suscipimus.

Exemptio a jurisdictione omnium dominorum tēporalium, & spiritualium.

§.51. Ac ab omni jurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate, & potestate quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcopo-

coporum, Prælatorum, necnon quorumcumque temporalium dominorum quavis potestate etiam Imperiali, Regali, & Ducali, fulgentium, ac Universitatum, & illarum Regentium, etiam (præterquam dicti Hospitalis) Ordinariorum, tam spiritualium, quam temporalium, ubicumque, tam citra, quam ultra montes, & mare constitutorum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, nunc, & pro tempore existentium quorumlibet.

Exemptio à decimis &c.

§.52. Necnon a solutione, & exactione passagii, arreragii, gabellæ, datii, tractæ, collectæ, procurationis, jucundi adventus, jurium etiam synodalium, censuum, & decimarum, etiam novalium, hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum (ad quæ cuilibet accessus nullatenus directe, vel indirecte, prohiberi possint) & terrarum, quas per se ipsos, vel alios eorum nominibus etiam colonos, arrendatarios, & emphyteutas excolent, & de quibus fructus percipient, & cujusvis alterius oneris personalis, realis, seu mixti, ordinarii, vel extraordinarii ubicumque, & ex quacumque causa impositi, vel imponendi pro tempore, liberamus, & eximimus, ac Nobis, & dictæ Sedi immediate subiicimus. Illosque, & illa; etiam si in quibuscumque statutis, literis, Constitutionibus, & regulis, etiam per Nos, & Sedem præfatam pro tempore editis, nominatim, specialiter, & expresse gravarentur, seu onerarentur, semper immunes, liberos, & exemptos, ac exceptos, & Nobis, ac successoribus nostris Romanis Pontificibus, immediate subjectos, ac immunia, libera, exempta, & subjecta esse decernimus. Ita quod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices præfati, etiam ratione delicti, vel contractus, seu rei, de qua agetur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipsas consistat, nullam in eos, vel ea jurisdictionem, correctionem, seu potestatem exercere. Aut excommunicationis, aliasve sententias, censuras, & pœnas promulgare, aut etiam ratione personarum, vel rerum, animalium, ac bonorum suorum ad aliquam solutionem, pontium, fontium, furnorum murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quam dictæ Religionis, etiam si forsan hactenus per abusum, seu alterius privilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter observatum non fuerit. Quæ omnia etiam præscriptiones nullo pacto, saltem in posterum, quo minus hujusmodi exceptionibus uti possint, obstare volumus & decernimus eos coarctare, aut alii quicumque cujuscumque Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, aut præeminentiæ, status, vel conditionis existant, etiam locis & Terris S. R. E. etiam immediate subjectis, & ad istantiam cujuscumque Principis, seu Communitatis sub excommunicationis latæ sententiæ, seu quadrupli ultra damna, & expensas, restitutionis pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis, ne eos, in judicio vel extra super præmissis, vel eorum usu, seu possessione, vel quasi, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumant, debeant, seu etiam valeant.

Fratres, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ de justitia coram solo Magno Magistro, & Convẽtus, vel ab eis delegatis comparere teneantur.

§.53. Sed Priores, Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ S. Lazari hujusmodi de justitia coram solo Magno Magistro, & Conventu, vel eorum deputato respondere debeant. Decernentes quoscumque processus contra illos, vel eorum aliquem tam per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, seu quosvis alios quam Magistrum, vel eis deputatum præfatos, pro tempore factos, & quaslibet etiam excommunicationis, vel suspensionis, aliasque sententias promulgatas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fore.

Exemptio a decimis, & novalibus, ac quartis, nuncupatis, seu canonica portione vel charitativo subsidio etiam concesso Regi Hispaniarum, ac quarta in Fràciæ Regnis imposita.

§.54. Nec omnino aliquis ex Hospitalis, & Militiæ S. Lazari Fratribus, donatis, servitoribus, vassallis, & colonis in prioratibus, Commendis, Domibus, Hospitalibus, Leprosariis, membris, aut aliis quibusvis beneficiis, præsidiis, sive Grangiis quomodocumque a dicto Hospitali dependentibus, in quibuscumque locis, sub quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Universitatum, Hospitalium, Rectorum Ecclesiarum limitibus, & jurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu caritativum subsidium, aut Quartas nuncupatas, seu alias quascumque collectas, seu contributiones, tam ex antiquis eorum culturis, quam ex recenter cultis novalibus alicui quovis modo solvere teneatur. A quibus omnibus exactionibus, atque etiam novo subsidio dilecto filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores concesso; & canonica portione, Quarta nuncupata in Franciæ Regnis imposita, necnon a quibuscumque aliis facultatibus Regibus hujusmodi, & aliis Principibus concessis, vel concedendis in futurum, omnia dicti Hospitalis loca, ut præfertur, necnon Ecclesiarum quomodocumque a dicto Hospitali dependentium Fabricas, liberas, & liberas, & exemptas esse declaramus, atque volumus.

Facultas extrahendi frumentum, & quoscumque alios fructus, & pecunias ex locis d. Militiæ, & Hospitalis ad quæcumque fidelium loca fine debito, & gabellæ.

§.55. Et insuper quod præfati Magister, & Conventus, Priores, Præceptores, aut quicumque alii ex dicti Hospitalis Fratribus per quoscumque locorum, aut Terrarum dominos, tam spirituales, quam temporales, etiam si Regali dignitate præfulgeant, etiam in terris S. R. E. ab extractione frumenti, hordei, vini, olei, leguminum, & quorumvis fructuum, atque etiam pecuniarum ex Prioratibus, Commendis, membris, domibus, grangiis, aliisve præfati Hospitalis locis provenientium, nullo umquam modo impediri possint, quo minus præfata omnia pro sua possessorum voluntate

te in quæcumque fidelium loca ab omni pedagio, datio, seu tracta, libera & exempta valeant asportare.

Exemptio etiam pro bonis patrimonialibus post emissam professionem.

§.56. Et bona etiam patrimonialia Magistri, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac aliarum personarum hujusmodi, tam acquisita, quam in posterum acquirenda, aut illis quovis modo, etiam ex concessione Apostolica, vel Magistrali pertinentia, ex die emissæ per eosdem Priores, & Præceptores, Fratres, & personas professionis, ut præfertur, ab omnibus decimis, & aliis oneribus libera, immunia, & exempta existant.

Jurisdictio M. Magistri, & Conventus, seu eorum delegatorum inter personas dictæ religionis, & Militiæ.

§.57. Et quod quelibet querelæ, quæstiones, lites, causæ, & controversiæ, quas ex nunc inter Fratres, & subditos Hospitalis, & Militiæ S. Lazari nunc præsentes, & futuros, ex quibusvis occasionibus oriri, & moveri contigerit quovis modo, cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, connexis, annexis, ac omnium cujusvis appellationis, (præterquam in defectus, aut denegatæ justitiæ, vel allati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti Hospitalis gravaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore existentem Magistrum, & Conventum dicti Hospitalis, seu illos ex Fratribus, quibus ipsi Magister, & Conventus id commiserint, etiam usque ad tertiam definitivam sententiam inclusive audiantur.

Citati coram Magistro, & Conventu, seu eorum delegatis, comparere teneantur.

§.58. Necnon juxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis hujusmodi, & alias prout juris fuerit, debito fine decidantur. Omnesque, & singuli Priores, & Præceptores, Milites, & Fratres Hospitalis præfati, postquam de mandato, seu auctoritate Magistri, seu Conventus præfatorum in quibusvis ex prædictis contra eos intentandis causis ad comparendum coram ipsis, & Commissariis per eos, ut præfertur, deputatis, in locis quantumcumque ab eodem Hospitali remotis citati fuerint, coram eisdem Magistro, Conventu, & Commissariis, prout contigerit, legitime comparere debeant, & teneantur, juri, & Justitiæ secundum stabilimenta, approbationes, usus, & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis pariturі.

Milites & aliæ personæ religionis prohibentur coram aliis litigare, seu comparere pro justitia, quam coram Judicibus religionis.

§.59. Quodque illi ex Prioribus, Præceptoribus, Fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusvis querelis, rebus, vel negociis (præterquam in casibus præfatis) coram alio quam præfatis Magistro, & Conventu, ac per eos pro tempore datis Commissariis in causam traxerint, & ad alium quam ad eosdem appellationes quascumque interposuerint, causas hujusmodi prorsus perdant, & excommunicationis sententiam incurrant, reque, super qua contenderint, privati existant eo ipso.

Potestas, & jurisdictio M. Magistri, & Conventus super personis, & rebus juxta stabilimenta.

§.60. Necnon moderno, & pro tempore existenti Magistro & Conventui Hospitalis hujusmodi, juxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines, ac mores, in Prioratus, & Præceptorias, domos, Hospitalia, membra, bona, & loca quæcumque, necnon quoscumque Priores, Præceptores, Fratres, & personas Hospitalis, & Religionis hujusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & servitores ubicumque, tam citra, quam ultra montes, nunc & pro tempore constitutos, & commorantes, qui omnes Magistro, & subdelegatis ab eo firmiter, tam personaliter, quam realiter omni exceptione cessante, & quocumque a Nobis, vel Sede predicta obtento, vel obtinendo indulto non obstante, parere, & obedire tenerentur, plenariam, & omnimodam etiam meri, & mixti imperii jurisdictionem, & superioritatem.

Facultas M. Magistri procedendi contra inobedientes, & rebelles etiam per edictum publicum etiam ad privationem quorumcumque beneficiorum per eos quomodolibet obtentorum.

§.61. Ipsique Magistro contra rebelles, & suis mandatis non obedientes etiam vigore literarum Apostolicarum etiam in forma Brevis a Nobis, & Successoribus nostris pro tempore emanatarum, servatis quatuor terminis ad docendum se paruisse, & satisfecisse in loco Conventus Hospitalis hujusmodi post legitime executam primam citationem ad mulctam, sive pœnam personaliter juxta mores, & stabilimenta prædicta, seu etiam privationem habitus, & beneficiorum, domorum, & prædiorum per eos obtentorum procedendi, vel etiam, si magis expedire videbitur, beneficia, domos, & prædia ipsa ad manus suas, seu Receptorum dicti Hospitalis reducendi, & donec ipsi inobedientes contumaciam purgaverint, vel debita onera persolverint, sive sæculares, aut alterius Ordinis Regulares beneficia dicti Hospitalis possidentes fuerint, pro suo arbitrio retinendi, illorumque fructus, redditus, & proventus arrendandi, & percipiendi.

Avvocatio quarumcumque causarum & commissio Magistro, & Cõventui terminandi.

§.62. Necnon causas prædictas, ac omnes, & singulas lites, & querelas, sive in Romana Curia, tam in Auditorio nostro, quam per commissiones, sive extra eam, super quibusvis dicti Hospitalis beneficiis, ac bonis, & pecuniis ærarii, & Fratrum quorumcumque, seu super eorumdem delictis, etiam si ex adverso aliqui Clerici, sæculares, vel regulares, aut laici extiterint, & active, seu passive alias juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum, in dictis causis quomodolibet, & in quacumque instantia intervenerint, hactenus motas, in quibus tamen non conclusum sit, & in futurum quovis prætextu movendas, in quibusvis instantiis pendentes, quarum status, & merita etiam præsentibus haberi volumus pro expressis, ad Nos advocamus, ac illas eisdem Magistro, & Conventui per eos, vel ab eis deputatos juxta formam dictorum stabilimentorum, & laudabilium consuetudinem prædictorum in statu debito reassumendas, & decidendas committimus, eosque, quorum intererit, citandi, & quoties opus fuerit, inhibendi etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis, tam in Curia prædicta, quam extra eam, facultatem concedimus.

Facultas exequendi sententias, & rem judicatam.

§.63. Necnon illorum sententias, & rem judicatam per Priorem Ecclesiæ dicti Conventus, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis contra condemnatos, etiam in Curia prædicta, tam realiter, quam personaliter exequi mandamus, ita quod alibi, quam

quam in dicto Hoſpitali, aut extra illud ex Magiſtri, & Conventus commiſſione juxta ſtabilimenta, & uſus hujuſmodi, cognoſci, & terminari nequeant.

Appellationes a ſententiis delegatorum ad M. Magiſtrum & Conventũ, & ab eis ad Capitulum generale juxta formam ſtabilimentorum devolvantur.

§.64. Nec a ſententiis per Judices dicti Hoſpitalis pro tempore latis ad alium, quam Magiſtrum, & Conventum prædictos, ſeu Judices ab eis deputatos, in quavis inſtantia, neque a ſententiis per ipſum Magiſtrum, & Conſilium latis, alio, quam ad ipſum generale Capitulum, ſive per ipſius Hoſpitalis Fratres, ſive per ipſos ſubditos, & vaſſallos quomodolibet appellari poſſit: quinimmo illi uſque ad tertiam ſententiam in eodem Conventu procedere teneantur.

Omnes expeditiones, & executoriales, M. Magiſtri, & Conventus exequantur abſque alicujus licentia, nec per quemcumque etiã Ducali, aut Regali dignitate fulgen. impediri poſſint.

§.65. Et ſimiliter, quod omnes ſententiæ per eoſdem Magiſtrum, & Conventum latæ, omnes item commiſſiones, & citationes, collationes, & omnia denique eorumdem reſcripta ad omnes ſuæ juriſdictioni ſubditos, ac reliquos etiam, quorum intererit, cauſas, lites, ſeu querelas coram ipſis pertractari, directe exequi, & a nullis locorum, & terrarum dominis etiam Ducali, aut Regali dignitate fulgentibus aliqua ratione expectandi conſenſus, ſeu alio quovis quæſito colore in eorumdem executione impediri poſſint, ſervato tamen in eis exequendis Datæ ordine. Ita quod eorum ultima primis anteferri nequeant.

Facultas procedendi contra Clericos, ſeu alios detinentes loca, & bona dictæ religionis, ſeu non ſolventes debita communi ærario, prout contra perſonas dicti Ordinis.

§.66. Ac quod contra Clericos ſæculares, ſeu laicos, Prioratus, Præceptorias, domos, & alia beneficia Hoſpitalis hujuſmodi occupantes, ſeu illi, aut ejus communi ærario, ſeu Fratribus occaſione reſponſionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, paſſagiorum, arreragiorum, ſeu alias quomodolibet debentes, ſive agant ſive conveniantur, & in quavis inſtantia ad cauſam veniant, Magiſter, & Conventus præfati, modo, & forma, quibus contra ipſos Hoſpitalis Fratres procedi conſueverit, libere procedere, & eos Prioratibus, Præceptoriis, domibus, & aliis beneficiis hujuſmodi, alias juxta formam privilegiorum prædictorum, privare valeant, concedimus, & indulgemus.

Quælibet perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ poſſint eligi in Conſervatores cum facultatibus opportunis, & neceſſariis.

§.67. Necnon perſonas in dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutas, & quoſcumque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales, necnon Canonicos Metropolitan., & aliarum Cathedralium, aliarumque Eccleſiarum Prælatos, & Rectores per eoſdem Priores, Præceptores, & Fratres, ac eorum ſingulos pro tempore eligendos in eorum Conſervatores, qui quamdiu exercuerint dictum officium, a nemine, quo minus illud exerceant, ſub aliquo prætextu impediri, vel moleſtari poſſint, deputamus: ita quod ipſi electi ſub excommunicationis latę ſententiæ pœna eoſdem Priores, Præceptores, & Fratres, ac eorum ſingulos adverſus inferentes eis, aut eorum ſervitoribus, & familiaribus injurias, ſeu gravamina, vel damna, in perſonis, rebus, & bonis, ſeu exigentes ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera, defendere, & præſervare, ac omnem eorum juriſdictionem exercere, necnon ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas contra rebelles, & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus, Conſervatoribus dicti Hoſpitalis, & illius perſonarum per quaſcumque literas Apoſtolicas quomodolibet conceſſis uti, ac privilegia Prioribus, Præceptoribus, & Fratribus præfatis pro tempore conceſſa, eis obſervari facere debeant, & teneantur.

Quod jura mortuarioru, & vacantium ſolvi debeant ſub pęnis &c.

§.68. Ac jura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, paſſagiorum, & aliorum quorumcumque, ita ut quævis perſonæ cujuſcumque Eccleſiaſticæ dignitatis exiſtentes, beneficia Hoſpitalis hujuſmodi pro tempore obtinentes, illa ſolvere omnino teneantur, & adſtricti ſint, ac ad id etiam ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac alias juxta eorumdem privilegia, privationis, & apprehenſionis beneficiorum ad manus ſuas remediis cogi poſſint, ſolvi mandamus.

Facultas ſumendi ordines & ſacramenta a quovis Antiſtite, etiam extra tempora, & celebrandi in quibuſvis Eccleſiis.

§.69. Necnon exemptionem, & liberationem præfatas, ita quod Magiſter, Priores, Præceptores, & dicti Hoſpitalis Fratres, Cappellani a quocumque Catholico Antiſtite ſub Romanæ Sedis obedientia conſtituto ſacros ordines, etiam extra tempora a jure ſtatuta tribus diebus feſtivis ſuſcipere, & in quibuſvis, tam ſæcularium quam regularium Eccleſiis abſque alicujus licentia celebrare poſſint.

M. Magiſter Conventus, Priores, & Præceptores intra limites ſuarum juriſdictionum veri Ordinarii ſunt.

§.70. Et ipſi Magiſter, & Conventus, necnon Prior Eccleſiæ, aliique Priores, & Præceptores intra limites ſuarum juriſdictionum, & adminiſtrationum veri Ordinarii, juxta formam ſtabilimentorum, & privilegiorum prædictorum, exiſtant, & eſſe cenſeantur.

Magiſter, & Conventus quoſcumque delinquentes ubique incarcerare, & ad locum Conventus, vel alium tranſmittere poſſint.

§.71. Necnon Magiſtrum, & Conventum, quoſcumque, & ſingulos Priores, ac Commendatores ſuorum Prioratuum, & Commendarum Fratres, ſeu Religioſos delinquentes, vel inobedientes, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ exiſtentes, etiam ſi quis etiam Apoſtolica exemptione fungantur, in quocumque loco quamtumvis privilegiato, & quavis, etiam Imperatoris, Regum, ſeu aliorum Principum etiam Eccleſiaſticorum Curia, per ſe, aut ſuos Officiales, & Miniſtros, capere, & incarcerare, ac captos a ſe, vel eorum nomine liberare, & ad Hoſpitale præfatum per Magiſtrum, & Conventum præfatos juxta eorum Conſtitutiones, & ſtabilimenta puniendos ſub debita cuſtodia tranſmittere, & tranſmitti facere, libere, & licite poſſe.

Officiales quicunque teneãtur præſtare auxilium pro capiendis, & tranſmittendis delinquentibus.

§.72. Ac tam Eccleſiaſticos, quam ſæculares Officiales, & locorum poteſtates, ad eiſdem Magiſtro, & Conventui, Prioribus, Commendatoribus, aliiſque in præmiſſis aſſiſtendum, auxilium, conſilium, favorem, & juvamen præſtandum, ſub excommunicationis, & aliis cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, teneri, & obligatos fore.

Annullatio reſervationum, unionum, ac aliarum gra-

§.73. Ac omnes, & ſingulas ſpeciales, & generales, etiam mentales reſervationes expe-

tiarum præventivarum quomodolibet concessarum super locis dictæ Religionis, & facultas providendi de illis per Magnum Magistrum.

expectativas, mandata de providendo, coadiutorias, concessiones, uniones, etiam perpetuas, necnon alias præventivas gratias, & literas Apostolicas super Prioratibus, Præceptoriis, Rectoriis, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Ecclesiasticis dicti Hospitalis quovis modo nuncupentur, etiam in Angliæ, Castellæ, Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Cathaloniæ, & Comitatu Flandriæ, quomodocumque, & qualitercumque, etiam cum quibusvis fortissimis, & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, ac inhibitionibus quibusvis, etiam non dicti Hospitalis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, vel præeminentiæ fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus, & functuris, etiam ex quibusvis justissimis, & urgentissimis causis, etiam per Nos, & Sedem præfatam, tam in genere, quam in specie concessas, & concessa, & quasvis etiam præventivas, & restitutorias, ac præservativas clausulas in se continentes, & continentia, eorum vim, & effectum revocamus, cassamus, & annullamus, nulliusque roboris, vel momenti fore, & esse, ac nemini suffragari posse, neque debere, nec per eas cuiquam in Prioratibus, Præceptoriis, dignitatibus, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi, vel ad illa jus acquiri potuisse, vel posse, neque coloratum titulum possidendi tribuere, sed illis non obstantibus Magistrum, & Conventum præfatos, conjunctim, vel divisim, juxta consuetudines, & stabilimenta hujusmodi Hospitalis, de Prioratibus, Præceptoriis, domibus, locis, & membris, ac aliis Hospitalis beneficiis hujusmodi libere disponere potuisse, & posse, & sic judicari debere, ac quicquid secus super his attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Alia cassatio similiter quarumcumque expectativarum, reservationum, antianitatum, concessionum &c. etiam ex causa onerosa sine consensu Magistri, & Conventus.

§.74. Ac omnes, & singulas expectativas, reservationes, antianitates, mandata de providendo, concessiones, coadiutorias sine consensu, & omnes alias gratias, & literas super Prioratibus, Præceptoriis, ac quibusvis aliis beneficiis dicti Hospitalis, quomodocumque, & qualitercumque (absque Magistri, & Conventus præfatorum consensu quibusvis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, etiam Cardinalatus honore fungentibus, ex quibusvis causis, etiam onerosis, hucusque concessas, & concessa, etiam quasvis clausulas illarum ab hujusmodi revocationibus præservativas in se continentes, & continentia, similibus scientia, & potestatis plenitudine pro revocatis, cassatis, & annullatis hujus perpetuo valituræ Constitutionis edicto per præsentes decernimus, & ordinamus.

Cassatio, & revocatio quarumcumque collationum, provisionum, unionum, annexionum, incorporationũ, ac aliarum concessionum & dispositionum hucusque factarum, etiam si vere sortitæ sint effectum, & in futurum fiendarum.

§.75. Necnon omnes, & singulas collationes, provisiones, uniones, annexiones, & incorporationes, ac quascumque alias concessiones, & dispositiones de Præceptoriis, Cameris Magistralibus pro tempore nuncupatis, seu illarum fructibus, redditibus, & proventibus quibusvis personis cujuscumque status, ordinis, vel conditionis extiterint, quavis consideratione, & sub quacumque verborum forma, ac cum quibusvis clausulis derogatoriis, etiam Motu, & scientia similibus, ac cum expressa derogatione jurium Magistri dicti Hospitalis, seu annuæ responsionis illi faciendæ, hucusque auctoritate Apostolica factas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse decernimus. Et quatenus viribus subsistere dicerentur, revocamus, cassamus, irritamus, ac illas, & quas in futurum, etiam cum expressa derogatione literarum nostrarum hujusmodi fieri contigerit, pro infectis haberi volumus.

Monitorium adversus occupantes, & non restituentes loca, & bona Religionis infra duos menses.

§.76. Monentes, & requirentes omnes, & singulos earumdem Camerarum Magistralium, & seu locorum detentores, seu possessores, qui nunc sunt, aut pro tempore erunt, prætextu concessionum, provisionum, & dispositionum quarumlibet, quæ ab alio quam pro tempore existente Magistro dicti Hospitalis hactenus emanaverint, & in futurum emanabunt, etiam a dicta Sede, ut infra duorum mensium terminum Camerarum, & locorum per eos pro tempore detentorum, seu possessorum hujusmodi possessionem vacuam, liberam, & expeditam Magistro dicti Hospitalis, aut illius legitimo procuratori tradant, & assignent. Alioquin ex nunc, prout ex tunc, in omnes, & singulos, qui non paruerint, seu aliis, ut non pareant, suaserint, aut alias auxilium, consilium, vel favorem præstiterint, excommunicationis sententiam promulgamus, & eos in illas incidisse declaramus, a qua nisi in mortis periculo constituti ab alio, quam a Romano Pontifice pro tempore existente absolutionis beneficium obtinere nequeant. Et præter sententiam excommunicationis hujusmodi, si dicti Hospitalis Fratres fuerint, & excommunicationis sententiam hujusmodi per mensem animo substinuerint indurato, Prioratibus, & officiis præfatis Hospitalis per eos tunc obtentis eo ipso privati, & inhabiles ad illa, & alia in posterum obtinenda existant.

Magnus Magister, & Conventus possint disponere de bonis vacantibus per privationem.

§.77. Possitque per Magistrum, & Conventum præfatos de illis sic vacantibus per privationem hujusmodi libere disponi.

Facultas M. Magistri apprehendendi propria auctoritate possessionem bonorum, per alios occupatorum.

§.78. Liceat quoque Magistro pro tempore existenti Hospitalis hujusmodi, dicto termino decurso, per se, vel procuratores suos possessionem Camerarum, & locorum eorumdem propria auctoritate libere apprehendere, ac illorum fructus, redditus, & proventus percipere, ac in suos, & ejus Magistralis mensæ usus, & utilitatem convertere, & retinere, cujusvis licentia super eo minime requisita.

Loca hujus religionis non cõprehendantur sub reservationibus Apostolicis, sed sint manualia.

§.79. Præterea similiter perpetuo statuimus, & ordinamus, quod ex nunc de cetero perpetuis futuris temporibus Prioratus, Præceptoriæ, & membra quæcumque dicti Hospitalis, quæ pro tempore qualitercumque vacaverint, tam in Romana Curia quam extra eam, sub quibusvis generalibus

bus, vel specialibus reservationibus Apostolicis factis, & quas fieri contigerit de beneficiis Ecclesiasticis, etiam apud Sedem præfatam pro tempore vacantibus, utpote ad Hospitalem, & fidei tuitionem ordinata nullatenus includantur, nec reservata, vel affecta existant, sed Hospitalium pauperum, quæ sub reservationibus ipsis non includentur, quo ad id fortiantur naturam.

Loca hujus religionis per M. Magistrum & Conventum dumtaxat, & non alios conferri debeant personis dictæ Religionis.

§.80. Debeatque de illis per pro tempore existentem Magistrum, & Conventum præfatos dumtaxat, & non alium, juxta stabilimenta præfata, Fratribus dicti Hospitalis provideri, & quas fieri contigerit per Nos, aut Successores Nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac dictam Sedem, vel ejus, aut alia quacumque auctoritate de illis reservationes, provisiones, collationes, commendas, uniones, & quascumque alias similes, vel dissimiles dispositiones.

Exemptiones concessæ Prioribus, & Militibus non suffragentur adversus debita per ipsos communi ærario d. Hospitalis, & obedientiam M. Magistri, & Conventus.

§.81. Et exemptiones Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac Magistri, & Conventus præfatorum obedientia, & superioritate, aut debitis per eos præfato ærario responsionibus annuis, & aliis juribus, quacumque ratione, vel causa, etiam Motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus, etiam cum expressa derogatione posteriorum literarum quarumcumque, quæ etiam per Nos in contrarium fortasse fieri contigerit, nullius penitus sint roboris, vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis.

Præsentibus literis non censeatur derogatum nisi modis, & formis hic expressis.

§.82. Nec censeatur statuto hujusmodi umquam derogatum per quascumque clausulas, etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores, & efficaciores, nisi dum, & quoties, ipsarum posteriorum literarum de verbo ad verbum vere, & non per clausulas id importantes, inserto tenore de ipsorum S. R. E. Cardinalium consilio derogari contigerit, nec etiam tunc, nisi ad id Magistri, & Conventus præfatorum expressus accedat assensus, & non aliter, nec alio modo.

Clausula de consensu M. Magistri, & Conventus semper subintelligatur ad effectum, ut derogationes nō subsistant nisi cum eorum consensu.

§.83. Et semper in hujusmodi, quæ sic fient de consilio præfato derogationibus, censeatur apposita clausula, quod effectum sortiantur de consensu Magistri, & Conventus præfatorum, & non aliter, nec alio modo.

Prohibitio dispositionis locorum d. Religionis, nisi de consensu M. Magistri, & Conventus.

§.84. Decernentes collationes, provisiones, commendas, uniones, reservationes, & alias dispositiones quaslibet, quas per alium quam Magistrum, & Conventum præfatos de eisdem Prioratibus, Præceptoriis, & membris etiam apud Sedem ipsam pro tempore, per cessum, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem vacantibus, fieri contigerit, etiam si per Nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem fient, & illis, quibus sic fient, nullum jus, nullumque coloratum titulum tribuere, possidendi. Et eos quoad omnes effectus etiam Constitutionis nostræ de triennali possessore non molestando, pro meris detentoribus sine titulo haberi, & reputari.

Rescissio contractuum, & aliarum alienationum, donationum, occupationum in damnum religionis factarum.

§.85. Ac quascumque donationes, concessiones, locationes, investituras, & alias alienationes censuum, reddituum, jurium, jurisdictionum, & locorum quorumcumque ad Prioratus, Præceptorias, domos, Hospitalia, beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi pertinentium in illorum læsionem, jacturam, vel detrimentum, & per personas dictæ Religionis, etiam cum renunciationibus, pactis, juramentis, & pœnis desuper appositis, & adiectis, ac instrumentis, & literis desuper confectis, & confirmationibus forsan inde secutis etiam de licentia dictæ Sedis, absque tamen consensu, seu expressa licentia Magistri, & Conventus præfatorum, quacumque præscriptione, seu longissima pacifica possessione, & detentione non obstantibus.

Cassatio, & extinctio accessuum, regressuum &c. præterquam ex causa onerosa, & de consensu M. Magistri concessorum.

§.86. Necnon quoscumque accessus, ingressus, & regressus, ac coadiutorias ad Prioratus, Præceptorias, domos, Hospitalia, & alia beneficia Hospitalis hujusmodi (præterquam ex causa onerosa, & de consensu dictorum Magistri, & Conventus) etiam per Nos, & Prædecessores Nostros præfatos concessos similiter cassamus, revocamus, & annullamus, ac irritamus, nulliusque roboris, vel momenti fore, & pro infectis haberi decernimus.

Loca, & bona ac jura quæcumque occupata, & usurpata reducuntur ad jus, & proprietatem d. Hospitalis, ac ejus membrorum per censuras, & pœnas ecclesiasticas.

§.87. Ac census, redditus, jura, jurisdictionem, & bona alienata hujusmodi, ac etiam per quoscumque etiam sæculares occupata, usurpata, & detenta, ad jus, & proprietatem dicti Hospitalis, seu illius Prioratuum, Preceptoriarum, domorum, Hospitalium, & beneficiorum prædictorum reducimus. Illaque in integrum adversus concessiones, donationes, & alias quaslibet alienationes prædictas, necnon investituras illarum prætextu quomodolibet quavis auctoritate factas, & concessas, in integrum, ac pristinum, & eum statum, in quo antea erant, restituimus, reponimus, & plenarie reintegramus, illarumque detentores cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes ad illorum relationem per censuras Ecclesiasticas, & alia juris remedia cogi, & compelli posse volumus.

Prohibitio alienationum in futurum fiendarum.

§.88. Et similiter alienationes de cetero sub excommunicationis latæ sententiæ, & privationis beneficiorum per eos obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, fieri prohibemus, & si fiant, illas viribus omnino carere decernimus.

Concessio, & incorporatio Hospitalium, & locorum quorumcumque sub invocatione S. Lazari constructa, & ædificata.

§.89. Et quod Hospitalia, Leprosariæ, Capellæ, Oratoria, beneficia, & alia pia loca hujusmodi, etiam in Alma Urbe, & aliis quibuscumque terris, dominiis, & locis sub dicti S. Lazari invocatione fundata, constructa, ædificata, & erecta, & quæ in posterum perpetuis futuris temporibus fundari, construi, ædificari, & erigi contigerit, cum eorum applicationibus, unionibus, annexionibus, & incorporationibus factis, & deinde faciendis, ad Magistrum, & Conventum, ac Religionem hujusmodi spe-

spectent, & pertineant, illisque subiiciantur, & subjecta existant, & a dicto Hospitali dependeant.

Inhabilitas omnium praeterquam Militum dictae Religionis ad obtinenda Hospitalia, & beneficia sub invocatione S. Lazari constructa.

§.90. Illaque per ejusdem Religionis Fratres, & Religiosos, non autem per alias Ecclesiasticas, & saeculares etiam Oppidorum, Locorum, Villarum, & Communitatum personas, nisi de Magni Magistri, & Conventus praefatorum expresso consensu, regi, & gubernari debeant.

Facultas imponendi annuum subsidium.

§.91. Et in signum recognitionis, & superioritatis hujusmodi de aliquo annuo rationabili canone, seu censu per eosdem Magistrum, & Conventum, & Definitores generalis Consilii hujusmodi imponendo, & eis singulis annis persolvendo respondere debeant, & teneantur. Ac in eventum rebellionis, aut non subjectionis, ac responsionis, singulares Communitatum, & aliae personae hujusmodi, majoris excommunicationis sententia, per Nos, & Successores nostros praefatos innodatae, earumque Ecclesiae interdictae sint, & esse censeantur, nec ab hujusmodi majori excommunicatione per Nos, aut Successores praefatos absolvi, aut interdicta ipsa relaxari possint, nisi ad id Magistri, & Conventus praefatorum expressus per eorum patentes literas accedat assensus.

Et demoliendi loca quaecumque sub invocatione S. Lazari pro quibus obedientia recusabitur.

§.92. Liceatque Joannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui, necnon Praeceptoribus, & Prioribus hujusmodi beneficia, Oratoria, Hospitalia, & alia loca sub nomine S. Lazari pro tempore etiam in Urbe, & Curia praefatis fundata, & dotata, quae eidem Joannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui, ac Praeceptoribus hujusmodi obedire, seu subiici, aut annuam responsionem solvere recusare contigerit, solo aequare, & demoliri, & imagines a parietibus delere, seu per easdem Communitates, & alias personas Ecclesiasticas, & saeculares solo aequari, & demoliri, ac imagines hujusmodi deleri sub excommunicationis latae sententiae, interdicti, ac aliis censuris, & poenis, etiam cum invocatione auxilii brachii saecularis facere.

Alia concessio locorum, & beneficiorum sub invocatione S. Lazari intitulatorum etiamsi non sint possessa per Magistrum, & Fratres praedictos, & non obstante consuetudine, aut submissione contraria.

§.93. Quodque omnia, & singula alia Hospitalia, Praeceptoriae, Leprosariae, membra, & pia loca dicti Ordinis, sub vocabulo S. Lazari intitulata, etiamsi non sint possessa, vel recepta per Magistrum, Conventum, aut Fratres praefatos, nihilominus ab ipso Hospitali S. Lazari dependere, nullique alii Monasterio, Praeceptoriae, sive alii pio loco, praeterquam dicto Hospitali, etiam si longaeva consuetudo, aut submissio aliqua repugnarent; pleno jure subesse, auctoritate, & tenore praemissis decernimus pariter, & declaramus.

Alia inhabilitas ad obtinenda loca dictae Religionis praeterquam a fratribus ejusdem Ordinis professis.

§.94. Statuentes, ac etiam decernentes, quod ipsius Ordinis Hospitalia, Praeceptoriae, leprosariae, membra, & loca nulli cujuscumque dignitatis, status, gradus, vel conditionis fuerit, praeterquam ipsius Hospitalis Fratribus, & Ordinem ipsum expresse professis, eis tamen pro solo nutu dicti Magistri, & Conventus existentis, & pro tempore ad claustrum, quoties expedierit, revocandis, in titulum, vel commendam conferri valeant, sive possint.

Presbyteri saeculares obtinentes beneficia dicti Ordinis illis cedere non possint, nisi de consensu &c.

§.95. Quinimmo Presbyteri saeculares illa ad praesens in commendam, seu alias quomodolibet obtinentes, commendae hujusmodi cedere, aut illa alias dimittere nequeant, nisi de consensu eorum, ad quos praesentatio, seu collatio spectat, & in favorem dicti Hospitalis, seu personarum, quae habitum per Fratres Capellanos ejusdem Hospitalis deferri solitum suscipiant, & professionem per eos emitti solitam emittant, nec illa deinceps ipsi nisi infra sex menses a die intimationis habitum ipsius Religionis susceperint, & Regularem professionem infra alios sex menses emiserint, possidere possint.

Cessiones, & provisiones de beneficiis sine clausula, & de consensu M. Magistri, nullius sint roboris.

§.96. Et si secus fiat, aut cessionem, seu resignationem hujusmodi, ac de dicti Ordinis beneficiis, etiam in manibus nostris in futurum fieri contingat, hujusmodi cessiones, resignationes, & provisiones nullius sint roboris, vel momenti, nisi in illis expresse dicatur, (& de consensu Magni Magistri) & de illis juxta formam privilegiorum dictae Religionis provideatur.

Revocatio jurispatronatus, nisi ex fundatione, vel dotatione.

§.97. Et insuper statuimus, & ordinamus, quod juspatronatus, & praesentandi personas idoneas ad Prioratus, Praeceptorias, Hospitalia, membra, alia beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi, nisi ratione fundationis, aut dotationis, saltem ad tertiam partem illorum fructuum: quo casu liceat Magistro, & Conventui praefatis, si dicta eorum beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi a dicto jurepatronatus liberare voluerint, aut dotantibus bona restituere, seu illorum pretium persolvere. Ac ex nunc Prioratus, Praeceptorias, Hospitalia, membra, & beneficia hujusmodi conferre.

Prohibitio reservandi pensiones super beneficiis dicti Hospitalis in favorem Fratrum.

§.98. Et quod nulla pensio annua super alicujus Praeceptoriae, Commendae, vel alterius beneficii Militiae hujusmodi fructibus etiam ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quavis probabili causa, nisi in persona personae dictae Religionis, & Militiae, etiam per ipsum Pontificem reservari, neque Commendae, & alia beneficia dictae Religionis pensionibus hujusmodi aliter, quam ut praefertur, onerari possint. Et si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsae nullius sint roboris, vel momenti, nec titulares beneficiorum hujusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris Ecclesiasticis, aliisve poenis compelli possint.

Obtinentes beneficia, & pensiones cedant in manibus M. Magistri infra sex menses, vel habitum suscipiant, & professionem emittant.

§.99. Quodque omnes, & singuli eorum Prioratuum, Praeceptoriarum, domorum, & beneficiorum in vim dictarum collationum possessores saeculares, aut alterius Ordinis regulares, seu pensiones super illorum fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi hucusque etiam per Sedem eamdem reservata percipientes, illas, & illa infra sex menses a die intimationis praesentium literarum in manibus Magistri, & Conventus praefatorum juxta formam stabilimentorum dictae Religionis dimittere, trans-

transferre, seu illarũ cassationi consentire teneantur, alioquin beneficia, & pensiones hujusmodi, nisi illa possidentes, & illas percipiẽtes infra d. tempus habitum susceperint, & professionem regularem illius Religionis emiserint, lapsis mensibus ipsis vacent, ac cassæ, & extinctæ sint, & esse censeantur eo ipso.

Ad Parochiales, & alias Ecclesias dicti Ordinis deputari possint fratres Capellani, non obstante quod per abusum, aut alias, etiã per longissimum tempus Presbyteris sęcularibus fuerint collatæ, aut conferri consueta.

§.100. Et Magistro, singulisque Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus Hospitalis hujusmodi, ut pro eorum libito voluntatis Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas, vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem ratione Prioratuum, Præceptoriarum, etiam Cameralium Magistralium nuncupatarum, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum de jure, statuto, consuetudine, fundatione, aut privilegio, seu alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Præceptoriis, domibus, Hospitalibus, & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, & quæ dudum forsan Fratribus saltem Capellanis ejusdem Hospitalis, & ab eisdem Magistro, Prioribus, & Præceptoribus, & aliis præfatis conferebantur, & longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cujus initio memoria hominum forsan non existit, per ipsos Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & Fratres per abusum, aut ex defectu Fratrum Capellanorum, vel aliarum personarum ejusdem Hospitalis ad id idoneorum, Clericis, seu Presbyteris sæcularibus collata, aut conferri, & per ipsos Presbyteros, vel Clericos sæculares obtineri solita, etiam Fratribus Hospitalis hujusmodi.

Fratres Capellani a Presbyteris sæcularibus non differunt nisi per gestationem Crucis ad pectus.

§.101. Præsertim Capellanis nuncupatis, qui a sæcularibus Presbyteris, seu Clericis, nisi quoad gestationem Crucis, vel habitus dicti Hospitalis ad pectus, non differunt, si ad id alias idonei, & habiles reperiantur, conferre, ac alias de illis providere, & disponere. Ipsique Fratres, quibus beneficia hujusmodi, conferri contigerit, illa, si sibi canonice alias conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere & in titulum, etiam quoad vixerint, retinere.

Presbyteri Milites unum Curatum beneficium ecclesiasticum a dicto Ordine dependens, etiam si Parochiales existat retinere possint.

§.102. Et tam Magister, quam singuli Presbyteri, Milites ejusdem Religionis, & Militiæ, unum Curatum beneficium Ecclesiasticum a dicta Militia, & Religione dependens, seu illis unitum, aut incorporatum, etiam Parochialis Ecclesia, vel ejus perpetua Vicaria fuerit, si ad hoc sufficientes, & idonei fuerint, & beneficium hujusmodi alias sibi canonice confertur, recipere, & retinere libere, & licite valeant, auctoritate, & tenore prædictis de specialis dono gratię indulgemus, secumque pariter dispensamus.

Res judicata super jurisdictione, & civili possessione præfata nõ præjudicet nisi vocato Magistro gener.

§.103. Et per quamcumque rem judicatam Magistro, & Conventui præfatis, nisi specialiter ad causam vocati fuerint, super jurisdictione prædicta, & sua civili eorum possessione præjudicari, aut præjudicatum censeri non posse, sed eos semper re judicata hujusmodi non obstante super possessorio hujusmodi, ac etiam spolio agere posse.

Milites, & aliæ personæ Hospitalis, ejus, & Religionis causis in testes recipi possint, aliis deficientibus probationibus.

§.104. Ipsosque Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & personas, vassallos, subditos, & servitores in ipsius Hospitalis, & Religiosorum causis in omni judicio, & contra quoscumque, ubi aliæ probationes non existunt, in testes adhiberi.

Ecclesiis dicti Ordinis nonnisi per Capellanos ejusdem deserviatur, qui præsentati ab Ordinariis, absque alia examinatione admittantur.

§.105. Et quod Presbyteri, qui in dicta Religione professionem non emiserint, nisi de expressa licentia, vel consensu Magistri, seu Priorum, Præceptorum, vel Fratrum, quos id tangeret, ad serviendum Parochialibus, & aliis Ecclesiis, aut Capellis ipsius Religionis nullatenus admittantur, sed in quibuscumque Parochialibus, & aliis Ecclesiis, ac Capellis Hospitalis hujusmodi Capellani ejusdem Religionis per locorum Ordinarios sub eadem excommunicationis latę sententiæ pœna, si contrafecerint, eo effectu incurrenda, ad requisitionem, seu præsentationem dd. Priorum, Præceptorum, & Fratrum absque aliqua examinatione, & oneris impositione recipi, & admitti debeant.

Privilegiis dumtaxat gaudeant, qui habitum susceperint.

§.106. Quodque illi dumtaxat privilegiis præsentibus gaudeant, qui a præfato Magistro, seu de ejus licentia habitum susceperint, & professionem emiserint, seu de habitu suscipiendo, & professione hujusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuerint.

Vagabundi non gaudeant privilegiis.

§.107. Nullusque Priorum, Præceptorum, & Fratrum præfatorum absque mandato, sub licentia præfati Magistri, aut saltem sui Prioris, seu Procuratoris ipsius Hospitalis in d. Curia existentis, privilegiis prædictis in eadem Curia uti valeat, nec illa absque hujusmodi licentia vagantibus suffragentur.

Non iniiciantur manus violentæ in confugientes ad Ecclesias dicti Ordinis.

§.108. Ac manus violentas in eos, qui ad Ecclesias, seu Domos ejusdem Religionis pro sua salute confugerint per quempiam iniici, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna prohibemus.

Jura mortuariorum, & arreragiorum, & vacantium solvi, & exigi debeat quacumque exceptione non obstante.

§.109. Ac jura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, ac aliorum quorumcumque, ita ut quævis personæ cujuscumque Ecclesiasticæ dignitatis existentes beneficia Hospitalis hujusmodi pro tempore obtinentes, illa solvere omnino teneantur, & adstricti sint, ac ad id etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac alias juxta eorumdem privilegia privationis & apprehensionis beneficiorum ad manus suas remediis cogi possint.

Facultas deputandi Vicarium, cum facultate conferendi beneficia, concedendi antianitates, & exigendi responsiones.

§.110. Ac Joannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui præfatis, ut in singulis Prioratibus ipsius Hospitalis unum Vicarium cum facultate conferendi Præceptorias, & alias Domos Hospitalis hujusmodi deputare, antianitates, tam speciales quam generales dare, & concedere, ac pensiones, seu responsiones, & onera super domibus, Præceptoriis, leprosariis, & aliis beneficiis hospitalis hujusmodi imponi solita, a quibuscumque etiam Clericis sæcularibus illa in Commendam obtinentibus, eorumque colonis, & inquilinis, etiam laicis, eo modo, quo a Fratribus dicti Hospitalis exigentur, exigere.

§.111. Et

Dispensandique super ætate, & defectu natalium, & credatur literis Magistri, & Conventus ut hic.

§.111. Et cum inhabilibus ratione ætatis, & defectus natalium quoad Prioratus, Præceptorias, & alia beneficia dicti Hospitalis dumtaxat, dispensare possint. Ac quod verbis in ipsorum Magistri, & Conventus literis circa professionis emissionem, habitus susceptionem, debitorum, & obsequiorum præstationem plena fides adhibeatur, facultatem concedimus.

Literæ antianitatis, & provisionis Magistri, & Conventus eo ipso confirmatæ censeantur.

§.112. Et quod quæcumque literæ antianitatis, seu provisionis a Magistro pro tempore existente, & Conventu præfatis hucusque concessæ, & in posterum concedendæ, eo ipso Apostolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ censeantur.

Devolutio ad Sedem Apost. non datur.

§.113. Et quod provisiones beneficiorum quorumcumque dicti Hospitalis, quæ per cessationem solutionis præfato Hospitali, vel inobedientiam dumtaxat vacaverint, nunquam ad Nos, & Sedem præfatam devolvi censeantur, quo ad hoc ut dictus Magister pro tempore existens impediatur, quo minus illa quandocumque libere conferre possit.

Facultas deputandi procuratorem generalem in Rom. Curia cum facultate conferendi beneficia.

§.114. Ac in Romana Curia Procuratorem generalem cum generali, vel speciali, aut limitata potestate, & facultate constituendi, seu deputandi, & in eadem Curia per se, seu dictum Procuratorem ad id potestatem a Magistro, & Conventu præfatis habentem, quæcumque ejusdem Hospitalis beneficia cujuscumque qualitatis existentia apud Sedem præfatam quomodolibet, præterquam per resignationem in manibus Nostris, & Successorum Nostrorum Romanorum Pontificum, pro tempore vacantia juxta ipsius Hospitalis, & Militiæ stabilimenta libere conferendi.

Facultas conferendi beneficia etiam reservata, affecta, vel devoluta, etiam in titulum perpetui beneficii, vel ad nutum, aut amovibiliter.

§.115. Et tam Magistro, quam Conventui præfatis, etiam de illis, de quibus hucusque dispositum fuerit, de novo, ac aliis beneficiis hujusmodi, etiam tamquam privatis prædiis in titulum perpetui beneficii Ecclesiastici, seu etiam ad nutum, aut amovibiliter, uni, vel diversis personis assignari solitis, etiam dictæ Sedi reservatis, seu alias affectis, aut ad Sedem ipsam devolutis libere providendi.

Uniendique & dismembrandi, & concedendi antianitates.

§.116. Et illa uniendi, dismembrandi, & alias de illis disponendi. Necnon antianitates, tam generales quam speciales, super eisdem beneficiis Fratribus ejusdem Hospitalis concedendi.

Admittendi resignationes, ac reservandi titulum, fructus, pensiones, &c. pro resignantibus, quæ etiam transeant ad successores.

§.117. Ac resignationes dictorum beneficiorum recipiendi, & admittendi, illaque resignantibus titulum, seu denominationem, ac omnes illorum fructus, seu illorum partem, aut super illis quascumque pensiones annuas, quæ etiam transeant ad Successores in eis, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis, etiam privationis in talibus apponi solitis, ad vitam, vel ad tempus reservandi, concedendi, instituendi, & assignandi.

Facultas publicandi Indulgentias, & colligendi eleemosynas.

§.118. Ipsisque Magistro, & Conventui privilegia, exemptiones, & indulgentias, eis, & dicto Hospitali concessa ubique locorum, etiam absque alicujus Ordinarii licentia, sub sigillo tamen Prioris illius Provinciæ, vel Conservatoris in ea degentis, publicandis, & seu eleemosynas, & fraternitatum obventiones colligendi, & recipiendi.

Sepeliendi in eorum Parochialibus etiã excommunicatos, & interdictos dummodo &c.

§.119. Necnon Cæmeteria in eorum Parochialibus Ecclesiis habendi, & quorumcumque Christifidelium cadavera, etiam si excommunicati, ac interdicti forent (dummodo interdicto causam non dederint) salvo jure Rectori Parochiano debito, absque aliquo onere, & solutione Episcopo facienda, recipiendi, & sepeliendi.

Exigendi donata, & legata.

§.120. Legata, & donata, tam inter vivos quam qualibet ultima voluntate exigendi, & percipiendi.

Sacramenta, & ordines a quocumque, recipiendi.

§.121. Necnon Prioribus & Præceptoribus, Militibus, Fratribus, & personis præfatis, quæcumque Ecclesiastica Sacramenta, ac omnes etiam sacros ordines a quocumque maluerint Catholico Antistite, gratiam, & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato, vel soluto, recipiendi.

Arma deferendi.

§.122. Et tam ipsis, quam eorum familiaribus arma quæcumque, & ubicumque locorum pro sui defensione, & hostium dictæ Sedis offensione gestandi.

Audiendi Cõfessiones, ministrandi Sacramenta, ac celebrandi divina pro fratribus Capellanis, etiam tempore interdicti.

§.123. Necnon Cappellanis ejusdem Hospitalis, Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, personarum, vassallorum, subditorum, & familiarium præfatorum confessiones audiendi, & pœnitentiam salutarem eis iniungendi, ac Eucharistiæ, & alia Sacramenta Ecclesiastica ministrandi. Necnon tempore interdicti (dummodo illi causam non dederint) excommunicatis, & interdictis exclusis, clausis januis, submissa voce, Missas, & alia divina Officia celebrandi.

Erigendi Præceptorias, &c. absque licentia Ordinariorum locorum, quæ gaudeant privilegiis.

§.124. Necnon quibusvis Christifidelibus in quibusvis Civitatibus, locis, Diœcesibus, Præceptorias, & Domos, & Hospitalia, sub dependentia, & subiectione dicti Hospitalis, & Militiæ, per ejus Fratres, & Milites obtinenda, quæ iisdem privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, concessionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hospitalis Præceptoriæ, Domus, & Hospitalia utentur, fruentur, & gaudebunt, utantur, potiantur, & gaudeant, assignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumvis aliorum licentia minime requisita, & nulla præterea in illis Ordinariis ipsis jurisdictione, aut oneris imponendi facultate reservata, construi, & erigi faciendi, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus.

Facultas communicandi Indulgentias, & alias gratias personis quibusvis dicti Hospitalis & Ecclesiis ab eo dependentibus, ac Confraternitatibus ejusdem.

§.125. Et insuper dictis Joannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui, omnia, & singula privilegia, facultates, indulgentias, gratias, immunitates, exemptiones, libertates, concessiones, indulta præsentia quibusvis Prioratibus, Ecclesiis, Cappellis, Hospitalibus, Leprosariis, Oratoriis, Eremitoriis, ac ejusdem S. Lazari Confraternitatum Confratribus, membris, & aliis locis ab eisdem Hospitali, & Militia dependentibus, ac Ministris, & servientibus in eisdem communicandi, dandi, & concedendi, ac easdem facultates impartiendi.

§.126. Nec-

Hospitalia &c. erigendi.

§.126. Necnon quascumque Confraternitates, & Ecclesias, Oratoria, Hospitalia, Leprosarias, Cappellas, Cappellanias, Altaria, & alia beneficia ecclesiastica ubivis locorum sub invocatione S. Lazari, cum reservatione annui census ad eorum beneplacitum, in membrum Hospitalis, & Militiæ S. Lazari hujusmodi erigendi, & instituendi. Ac dotes illis distribuendi, ac constituentibus hujusmodi dotes juspatronatus, & seu præsentandi personas idoneas ad illa, illorum pro tempore occurrente vacatione reservandi. Ac inibi Capellanos perpetuos, seu temporales ad ejus nutum ponendi, & destituendi. Ac ei, vel eis, cui, vel quibus sibi videbitur, similem, aut limitatam potestatem concedendi, ac omnia, & singula alia faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, quæ ad divini cultus augmentum, ac Religionis, & Militiæ conservationem, & manutentionem, ac Christifidelium spiritualem consolationem, in Domino cognoverit fore necessaria, & opportuna, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

Facultas testandi more militari de bonis etiam ex fructibus beneficiorum acquisitis, & inter quoscumque consanguineos inhabiles, dummodo quintam partem Hospitali relinquant.

§.127. Ac omnibus Prioribus, Præceptoribus, ceterisque militibus, ac Fratribus, & Ministris etiam Presbyteris, & beneficiatis ejusdem Religionis, & Militiæ, ut de quibuscumque, tam stabilibus, quam mobilibus, bonis, pecuniarum summis, gemmis, & lapidibus pretiosis, aliisque rebus, cujuscumque qualitatis, & quantitatis, ac valoris existant, per eos etiam ratione beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcumque per eos obtentorum, ac alias undecumque, & quomodolibet acquisitis, & ad illos quovis modo spectantibus (dummodo quintam illorum partem Conventui præfato relinquat) inter quoscumque consanguineos, filios etiam spurios, & alios illegitimos, aliasque quantumvis incapaces personas testari, ac alias etiam per codicillos, donatione inter vivos, causa mortis, & alia quacumque via, prout sibi videbitur, disponere, ac illa in pias, (alias tamen licitas) causas erogare.

Celebrandique in habitu Pontificali, & dandi benedictionem, dummodo non sit præsens aliquis Antistes, & tunc de illius licentia.

§.128. Ac Priori Ecclesiæ dicti Conventus pro tempore existenti, ut quoties sibi placuerit, Missam, & alia divina officia, in præfata, aliisque d. Religionis Ecclesiis in habitu Pontificali, cum Mitra, & Baculo Pastorali celebrare, ac post Missarum solemnia (dummodo ibi non sit præsens aliquis Catholicus Antistes, vel de illius consensu) ibidem benedictionem Christi Populo impartiri.

Milites, & alii &c. non incurrunt peccatum mortale propter regulam non servatam, nisi propter inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & rebellionē a Religione.

§.129. Et insuper, quod nullus ex Magistro, & Militibus, ac Fratribus pro tempore existentibus, aliisque personis d. Militiæ, & Religionis, propter ejus regulam, capitula, ac statuta, nunc & pro tempore edita, non observata, vel minus rite adimpleta in peccatum mortale incidat, præterquam inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuatam, & ab ipsa Religione rebellionem, & alios casus peccatum hujusmodi ex divinis Præceptis, sacrisque Canonibus generantes.

Licentia recipiendi Fratres de quocumque Ordine præter Carthusian. in Fratres Ordinis prædicti de consensu suorum Superiorum.

§.130. Quodque Magister pro tempore existens d. Hospitalis & Conventus, Fratres cujusvis Ordinis, seu Religionis (Ordine Cartusian. dumtaxat excepto) in Fratres d. Hospitalis recipere, & de quocumque Ordine, quem antea professi erunt, ad Hospitale, & Ordinem S. Augustini hujusmodi transferre, & ipsi sic translati in Hospitali, & Ordine S. Augustini hujusmodi quoad vixerint, remanere (eorumdem Superiorum licentia desuper requisita) libere, & licite valeant.

Indulgentia plenaria pro personis ejusdem Militiæ S. Lazari in aliqua expeditione contra infideles, vel hæreticos decedentibus.

§.131. Et ut ipsi Milites Ecclesiæ Catholicæ, fideliumque defensionem contra infideles animo ferventiori, minorique perdendæ lucis humanæ, si ad æternam inde nanciscendam prospectant, metu suscipiant, de omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, universis, & singulis Militibus, & aliis ejusdem Militiæ personis, qui in expeditione, tam maritima, quam terrestri, contra infideles, vel Hæreticos, nedum hostilibus armis, sed etiam aliquo quovis mortis genere, de peccatis suis corde contriti, & ore confessi, vel saltem statutis a jure temporibus confitendi propositum habentes in unitate fidei Catholicæ decesserint.

Indulgentia plenaria omnibus Christifidelibus visitantibus Ecclesias d. Religionis die festivitatis illius Sancti sub cujus invocatione consecratæ fuerint

§.132. Ac tam Militibus, & personis præfatis, quam quibusvis aliis utriusque sexus etiam vere pœnitentibus, & confessis, seu confitendi propositum habentibus, ut præfertur, qui Ecclesias, Conventus, & Hospitalis hujusmodi ubicumque existentes, in singulo die festivitatis illius Sancti, sub cujus invocatione consecratæ fuerint a primis vesperis usque ad occasum Solis festivitatis hujusmodi annuatim devote visitaverint, ac pro pace inter Principes Christianos confovenda ter Orationem Dominicam, & totidem Angelicam Salutationem recitaverint, plenariam omnium, & singulorum peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem.

Indulgentia plenaria ad instar benefactorum Hospitalis S. Spiritus omnibus fundātibus unam Ecclesiā, seu Capellam dictæ Religionis, vel aliquid donātibus; vel alias benefacientibus.

§.133. Qui vero de bonis sibi a Deo collatis unam ejusdem Militiæ Commendam fundaverint, vel dotaverint aut Conventui, & Militiæ præfatis ad ejus subventionem, & onerum illi incumbentium supportandorum faciliorem supportationem aliquid juxta facultatum suarum modum, piamque intentionem donaverint, vel legaverint, easdem omnes Indulgentias, quas Hospitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe benefactores consequuntur (sine illorum præjudicio) misericorditer in Domino similiter perpetuo concedimus, & elargimur. Et ne propter locorum distantiam fideles ipsi eorum piis desideriis frustrentur, utque commodius eleemosynæ ad Hospitale præfatum pro Fratrum Militum, qui in Fidei Catholicæ defensionem contra infideles militaverint, subventione, ac pauperum leprosorum, & aliorum onerum suorum supportatione pervenire possint, ipsam Confraternitatem cum omnibus, & singulis concessionibus, indultis, facultatibus, indulgentiis, & peccatorum remissionibus illius Confratribus, pro tempore existentibus concessis,

ad omnia, & singula membra, Ecclesias, & loca tam ab ipso Hospitali pro tempore dependentia, quam alia, in quibus similes Confraternitates per Magistrum & Conventum dicti Hospitalis pro tempore existentes, seu eorum Commissarios, Nuncios, vel Procuratores pro tempore ad id ab eis specialiter deputatos instituentur, ordinabuntur, & erigentur, extendimus, & ampliamus.

Taxatio eleemosynæ pro ingredientibus Confraternitatem.

§.134. Omnibusque, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, tam Ecclesiasticis, quam sæcularibus, & quorumcumque etiam Mendicantium Ordinum, etiam regularis observantiæ, nunc, & pro tempore existentibus, aliisque Christifidelibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, & conditionis existentibus, qui certam pecuniarum summam, cujus valor de præsenti ad quintam partem unius ducati auri de Camera, seu ad duas Aquilas monetæ Regni Siciliæ ascendit, vel summam per præfati Hospitalis Magistrum, & Conventum pro tempore taxandam in d. Societatis, seu Confraternitatis ingressu ex bonis suis persolverint.

Concessio eligendi Confessorem cum facultatibus absolvendi semel in vita, singulo anno in festo S. Lazari, ab omnibus excommunicationis sententiis ecclesiasticis &c.

§.135. Et si singulo anno certam aliam quantitatem taxandam solvere promiserint & in libro dicti Hospitalis, & non alio describentur, ut Presbyterum sæcularem, vel cujusvis Ordinis regularem, in suum Confessorem possint eligere, qui eorum confessione diligenter audita, semel in vita, & singulo anno in festo S. Lazari eorum vita durante, ab omnibus, & singulis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, & promulgatis (sine tamen tertii præjudicio) etiam occasione simonię super ordinibus, & beneficiis assequendis, ubicumque contractæ.

Ac votorum, & dierum Dominicorũ, &c. & aliorum Ecclesiæ mandatorum trãsgressionibus. Item ab omnibus peccatis & criminibus, præterquam contentis in Bulla in Cœnæ Domini quotannis legi consueta.

§.136. Ac votorum, & dierum Dominicorum, & festivorum, necnon aliorum Ecclesiæ mandatorum transgressionibus, perjuriorum, ac pęnitentiarum iniunctarum, necnon divinorum Officiorum, in toto, vel in parte omissionibus; ac omnibus eorum peccatis, & criminibus, de quibus corde contriti, & ore confessi fuerint, etiam si talia fuerint propter quæ Sedes Apostolica merito consulenda foret, etiam Romano Pontifici, & dictæ Sedi quovis modo reservatis, præterquam contentis in Bulla in die Cœnæ Domini quotannis legi consueta.

§.137. Ac etiam in mortis articulo plenariam omnium peccatorum hujusmodi absolutionem, & remissionem impendere, & si tunc mors non subsequatur, quoties in tali casu constituti fuerint, illam reiterare, in aliis vero non reservatis casibus toties, quoties opportunum erit, illos absolvere, & eis pœnitentiam salutarem iniungere. Nec non vota quæcumque (Ultra marino, Religionis, & Castitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare possit, & valeat. Ita tamen quod Confessor ipse ubi pro enormibus delictis pœnitentia iniungenda, vel commutatio votorum fienda veniet, ultra subsidium, ut præfertur, taxatum, aliud subsidium per eumdem Confessorem, delicti, & voti hujuscemodi, ac confitentis qualitate pensata arbitrandum, in causa pro indulgentia dicti Hospitalis colligenda per ejus Commissarios deputanda, ad commodum, & utilitatem dicti Hospitalis, & Militiæ persolvi faciat, conscientiam dicti Confessoris super id onorantes. Quodque idem Confessor sic electus cum eisdem Confratribus eum in Confessorem eligentibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ fuerint, Clericali Militiæ adscriptis etiam Religiosis, etiam quæcumque beneficia Ecclesiastica obtinentibus, qui præmissis sententiis ligati, Missas, & alia divina officia celebrando, aut se illis alias immiscendo, vel alias quomodolibet irregularitatem contraxerint (bigamia & homicidio voluntario dumtaxat exceptis) ut ad omnes superiores, etiam sacros ordines promoveri, & in illis, ac per eos susceptis ordinibus hujusmodi etiam in altaris ministerio ministrare, ac dignitates, beneficia Ecclesiastica quæcumque se invicem compatientia retinere, & recipere, necnon Monasteriis, & Ecclesiis Cathedralibus, etiam Metropolitan. ac Patriarchalibus præfici, & præesse, libere, & licite possint, dispensare, ac eis de illis, quæ tunc detinerent, dignitatibus, & beneficiis hujusmodi providere, & eis quibus minus canonice præerunt Ecclesiis, & Monasteriis hujusmodi præficere, in foro conscientiæ dumtaxat) præfata auctoritate Apost. valeat.

Mortuos sepeliendi in Ecclesiis Ordinis.

§.138. Et insuper si iidem Confratres ut supra in d. Confraternitate descripti, tempore interdicti quovis modo a Sede Apostolica impositi a vita decesserint, illorum cadavera (absque tamen funerali pompa) Ecclesiasticæ sepulturæ tradi possint, dummodo causam non dederint interdicto.

Stationes Urbis consequẽdi.

§.139. Necnon quadragesimalibus, & aliis temporibus, & diebus Stationum Urbis Romæ, unam, vel duas Ecclesias, ac unum, vel duo Altaria visitando in partibus, in quibus illos residere contigerit, easdem gratias, indulgentias, & remissiones peccatorum consequantur, seu consequi possint, quas si dictis diebus, & temporibus, Basilicas, & Ecclesias Stationum Urbis Romæ, & extra eam ad id deputatas, personaliter visitarent.

Ova, & lacticinia, & carnes comedendi.

§.140. Præterea Quadragesimalibus, & aliis temporibus, & diebus, quibus esus ovorum, butyri, & aliorum lactaciniorum de jure, consuetudine, vel alias quovis modo prohibitus existit, eisdem ovis, caseo, butyro, & aliis lacticiniis de consilio alterius, necnon carnibus tempore necessitatis tantum, & de utriusque Medici consilio vesci.

Mulieres Ordinis Monasteria ingredi permittuntur.

§.141. Necnon mulieribus in Confraternitate ipsa descriptis, etiamsi viduæ remanserint, ut cum una, seu duabus honestis mulieribus quæcumque Monasteria Monialium cujusvis Ordinis, etiam S. Claræ, de licentia eorumdem Monasteriorum, Abba-

Abbatissarum, seu Priorissarum, quater quolibet anno ingredi, & cum eisdem Monialibus loqui, & conversari, & refectionem corporalem sumere (dummodo ibidem non pernoctent) possint, & valeant.

Personæ Ordinis gaudent gratiis Hospitalis S. Spiritus de Urbe, cui inter alia licet, quod

§.142. Quodque cum primum ipsi Confratres in præfata Confraternitate describentur, omnibus, & singulis privilegiis, suffragiis, indulgentiis spiritualibus, & temporalibus, per Nos, & alios Prædecessores nostros præfatis Hospitali S. Spiritus in Saxia de Urbe, necnon illius Confratribus, quibus inter cetera concessum existit.

Contriti in articulo mortis Indulgentiam consequantur.

§.143. Ut quicumque pœnitens, & contritus nomen Jesu in mortis articulo nominaverit, plenariam peccatorum suorum, etiam de quibus, nisi morte præveniretur, confiteretur, remissionem consequitur.

Jejuniis, &c. Terræ Sanctæ gaudent.

§.144. Necnon jejuniis, vigiliis, orationibus, peregrinationibus Terræ Sanctæ, & indulgentiis plenissimi S. Jubilæi anni quinquagenarii, & Stationum, & Dedicationum Sanctæ Ecclesiæ, a bonis omnibus, quæ fiunt in eodem sacro Hospitali, ac universali sacrosancta militante Ecclesia, quibus ceteri Confratres potiuntur, & in futurum gavisuri sunt, uti, potiri, gaudere, & participare debeant.

Decedentes infra annum &c. indulgentiam consequuntur.

§.145. Et si infra annum obierint, plenariam omnium peccatorum suorum, indulgentiam consequantur. Et si vixerint, præter Stationes Urbis, infrascriptis etiam diebus sequentes indulgentias consequentur, videlicet singulis diebus vitæ eorum, & per omnes dies Veneris totius anni, unius anni, & quadraginta dierum, in singulis Apostolorum festivitatibus duorum millium annorum, in Festo Epiphaniæ, & singulis diebus post Octavam centum millium annorum, in Dominica qua cantatur pro Introitu Missæ, omnis terra, de mense Januarii, & singulis diebus Dominicis mensium totius anni trium millium annorum, & totidem quadragenarum, & remissionem tertiæ partis omnium peccatorum, in festivitatibus D. N. J. C., videlicet Nativitatis, Resurrectionis, Ascensionis, & singulis diebus per Octavam duorum millium annorum, & octingentarum quadragenarum, in festo Pentecostes, & singulis diebus post Octavam octo millium annorum, & totidem quadragenarum in festo Corporis Christi, & singulis diebus post octavam duorum millium annorum, & septimæ partis omnium peccatorum, in festo Nativitatis Beatæ Mariæ, & singulis diebus per ejus Octavam triginta millium annorum; in festo Omnium Sanctorum, & singulis diebus usque ad festum S. Leonardi trium millium annorum, & totidem quadragenarum.

Donantes aliquid Hospitali plenariã habent Indulgẽtiam.

§.146. Largientibus vero, seu transmittentibus, vel in eorum ultimis voluntatibus, vel testamentis legantibus aliquid de bonis suis eidem Hospitali in articulo mortis, plenariam a culpa, & pœna omnium peccatorum suorum remissionem, & indulgentiam. Ac cuique animæ, quæ unita Christo in caritate ab hac luce migraverit, in Purgatorio existenti, pro qua anima eleemosyna per ipsum Magistrum, & Conventum, sub eis deputatos taxanda eidem Hospitali erogabitur, ut eamdem indulgentiam plenariam a pœna, & culpa (quantum pietati Majestatis divinæ placuerit) consequatur, concedimus, & indulgemus.

Notarii notificent legata facta Hospitali, & Militiæ.

§.147. Notariis vero, qui rogati fuerint de testamentis, vel aliis ultimis voluntatibus, in quibus aliquid disponi contigerit in favorem, & commodum eorumdem Hospitalis, & Militiæ, ut sub excommunicationis pœna dispositionem hujusmodi, quanto citius commode poterunt, Magistro, & Conventui d. Hospitalis, vel alteri, per quem id poterit ad ipsorum Magistri, & Conventus notitiam pervenire, intimare curent.

Notarii, & Confessores & Confratres hortentur infirmos, ad subveniendum huic Religioni.

§.148. Ipsis quoque Notariis, & Confessoribus eorumdem decedentium in suorum remissionem peccatorum eisdem testantibus, & confitentibus commemorare non omittant, ut ad tam pia opera, quæ in dicta Religione exercentur, manus porrigant adjutrices, præcipimus. Et quoscumque Christifideles, ac præsertim Confratres Confraternitatis hujusmodi pro tempore existentes ad id per viscera misericordiæ D. N. Jesu Christi hortamur.

Decedentes in Hospitali, & insistentes obsequiis Hospitalis, gaudeant omnibus privilegiis Confraternitatis.

§.149. Quodque decedentes pro tempore in Hospitali præfato, & Hospitalis, ac pauperum leprosorum eorumdem obsequiis pro tempore insistentes utriusque sexus quamdiu perseveraverint in obsequiis hujusmodi dumtaxat, eisdem omnibus privilegiis, facultatibus, & gratiis, quibus Confratres in libro Hopitalis hujusmodi descripti pro tempore potientur, & gaudebunt.

M. Magistri facultas componendi de usuris, rapinis, incendiis, injunctis pœnitentiis; legatis Hospitali, vel ejus membris debitis, & relictis ad pios usus.

§.150. Quodque Magister pro tempore, & Conventus dicti Hospitalis, suique de eorum licentia pro tempore, legitimi Commissarii, Nuncii, vel Procuratores, de usuris, rapinis, incendiis, (non tamen Ecclesiarum damnis datis,) & alio quocumque nomine, titulo, vel modo male ablatis, vel illicite acquisitis (si tamen verus dominus, cui eorum restitutio fieri deberet, ignoretur) de pœnitentiis a Sacerdotibus confitentibus impositis redimendis, seu commutandis. Necnon legatis ad Hospitale ipsum, seu ejus membra debitis, vel alias indistincte ad pios usus relictis ad utilitatem ipsius Hospitalitatis, & Militiæ componere possint, ita quod detinentes ad aliam restitutionem minime teneantur.

Facultas publicandi Indulgentias.

§.151. Necnon quod singulis annis in die Dominica Palmarum usque ad ejus Octavam inclusive, & in die festo Nativitatis SS. D. N. Jesu Christi, & aliis diebus benevisis Magistro, & Conventui, & eorum Commissariis, quibuscumque Christifidelibus manus adjutrices pro sustentatione d. Religionis, ejusque membrorum porrigentibus, indulgentias plenarias, & generales peccatorum omnium remissiones ubique solemniter, etiam cum processione, & appositione truncorum, & Crucis, in medio Ecclesiarum, publicare, & impartiri. Pœnitentiarios cum virgis (ut moris est) desuper

super deputare, & alia facere, quæ circa hujuscemodi facultatum, & indulgentiarum, ac peccatorum remissionem, executionem, & confessionem quomodolibet necessaria, & opportuna fuerint.

Confraterias que instituendi.

§.152. Quodque antiquas, & novas sanctas Confraterias S. Lazari omni tempore, & in quibuscumque locis erigere, ordinare, & instituere, ac publicari facere, ac quoscumque Christifideles in Confratres recipere, illisque Confessionalia concedere. Ita quod quæcumque institutiones, erectiones, & ordinationes dictarum Confraternitatum absque moderni, & pro tempore existentis Magistri dicti Hospitalis expresso consensu in membris, Ecclesiis, & locis hujusmodi pro tempore factæ, nullius sint roboris, vel momenti.

Omnia loca sub invocatione S. Lazari sint huic Ordini subjecta.

§.153. Ac omnia, & singula Hospitalia, Oratoria, Ecclesias, Capellas, Altaria, loca Religionis, & Militiæ hujusmodi, in quibuscumque partibus existentia, sub invocatione S. Lazari intitulata, etiam si non sint possessa, vel recepta per Magistrum, ac Fratres præfatos, nihilominus moderno, & pro tempore existenti Magistro Generali, & Conventui hujusmodi subiecta, & tamquam membra dicti Hospitalis ab eo dependentia (ad instar aliorum annuatim respective contribuentium) contributorias, & contributoria esse; ac per ipsum generalem Magistrum, & Conventum, seu eorum legitimos Commissarios visitari, & reformari; illorumque Rectores, & Gubernatores (si de jure amovendi fuerint) amoveri; & aliæ personæ idoneæ loco eorum deputari possint.

Ejusque privilegiis utantur.

§.154. Et cum eis Confratribus tantum, ut commodius Altissimo deservire possint, omnibus, & singulis facultatibus, privilegiis, immunitatibus, gratiis, plenariis indulgentiis, & peccatorum remissionibus prædictis, quocumque tempore, & in quibuscumque locis libere uti, etiam in illis partibus, & locis, in quibus Indulgentiæ pro Fabrica Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe publicatæ extiterint.

Priores Hospitalium Santi Lazari quando possint Indulgentias publicare.

§.155. Necnon quod Priores, & Præceptores quorumcumque Hospitalium, & domorum, a dicto Hospitali S. Lazari dependentium, & illud in caput suum recognoscentium, prædictam plenariam indulgentiam, & peccatorum generalem remissionem in die festo Dominicæ Palmarum, & per ejus Octavam, & aliis benevisis diebus, ut supra, publicare.

Confessionesque gaudere, vel Confessores deputare.

§.156. Et si in Sacerdotio constituti fuerint, per se, vel alium, seu alios probos; si vero Sacerdotes fuerint, per alios probos, idoneos, & honestos viros, sæculares vel cujusvis Ordinis Regulares Sacerdotes in suis Hospitalibus, ac domibus præfatis tantum, confessiones quorumcumque audire, & cum hujusmodi confitentibus quibuscumque facultatibus, & indulgentiis, ac peccatorum remissionibus uti, ac easdem illis (de licentia tamen expressa Magistri pro tempore existentis, & Conventus præfati Hospitalis singulis annis renovanda) impartiri plene, & libere possint, aliis vero temporibus sint sicuti alii Sacerdotes nullam a Sede præfata facultatem habentes.

Eleemosynas Nolis sonantibus colligere.

§.157. Possint tamen collectas solitas, & consuetas Nolis, & Campanellis sonantibus (citra tamen publicationem Indulgentiarum, ac traditionem Confessionalium) omni tempore, in terminis suis (de licentia Magistri pro tempore, & Conventus hujusmodi singulis annis revocanda, & non aliter) facere.

Nolas animalibus oblatis appendere.

§.158. Ac Nolas, seu Campanas Porcis, seu aliis quibusvis animalibus, quæ eidem S. Lazaro offerri contigerit, appendere, seu aliqua nota subsignare.

Indulgentias ubique publicare.

§.159. Quodque Magister, & Conventus, ac eorum Nuncii, ac Commissarii præfati, etiam in locis, in quibus Fratres Ordinis Minorum de Observantia, vel Commissarii Apostolici pro Fabrica Basilicæ hujusmodi pro tempore deputati fuerint, quascumque facultates, & indulgentias solemniter ubique cum appositione truncorum, & Crucis in Ecclesiis publicare, & facultatibus, privilegiis, & gratiis ipsi Hospitali concessis uti.

Quæ Indulgentiæ non intelligantur unquam suspensæ.

§.160. Necnon quod durante quacumque suspensione temporali indulgentiarum, & gratiarum, etiam pro Cruciata contra Infideles cujuscumque Imperatori, Regi, aut Principi Christiano concessarum, vel in posterum concedendarum, Indulgentiæ enim plenariæ, ac omnes facultates, & gratiæ eidem Hospitali, illiusque Magistro, Conventui, Fratribus, & membris per Prædecessores Nostros, & Nos, ac etiam Sedem præfatam concessæ non intelligantur suspensæ, sed in suo pristino, & vero valore, & firmitate existant, & permaneant.

Fratres possint in eorum Ecclesiis divina celebrare.

§.161. Necnon etiam ob reverentiam S. Lazari, ut liceat ipsis Fratribus in eorum Ecclesiis Missas, & alia quæcumque divina officia legere, vel etiam alta voce celebrare, vel per alios Presbyteros idoneos celebrari facere.

Sacramenta Infirmis Hospitalium ministrare.

§.162. Ac omnibus, & singulis Christifidelibus, & Leprosis, pauperibus, infirmis in dictis Hospitalibus pro tempore degentibus Ecclesiastica Sacramenta ministrare.

Mortuos sepellire.

§.163. Ac eorum, & aliorum quorumcumque fidelium corpora mortuorum id eligentium, & petentium, in Cæmeteriis, & Ecclesiis dictorum Fratrum Ecclesiasticæ tradi sepulturæ.

Eisdem Verbum Dei prædicare.

§.164. Ac verbum Dei Ecclesiis ipsorum, pauperibus ipsis, & Leprosis hujusmodi proponere, & proponi facere, quoties eis visum fuerit expediri, alicujus licentia super hoc minime requisita, similiter volumus, & ordinamus.

Cōcessio quorumcumque aliorum privilegiorum, gratiarum, exemptionum, & aliarum facultatum hactenus concessatum, vel in futurum con-

§.165. Et insuper eisdem moderno, & pro tempore existenti Magno Magistro, & Conventui, ac singulis Militibus, & aliis personis Hospitalis, & Militiæ hujusmodi, quod omnibus, & singulis privilegiis, immunitatibus, jurisdictionibus, & exemptionibus, etiam per viam exequutionis in ipsa onerum impositione, dispensationibus, in-

cedendarum Hospitalibus, & Militiis respective S. Joannis Hierosolymitani, Sancti Jacobi de Spata, S. Antonii Viennen. S. Spiritus de Urbe, ac Sancti Stephani in Thuscia, dummodo Concil. Tridentino non repugnent, & juribus alterius tertii non praejudicent.

indultis, concessionibus, dispositionibus, honoribus, gratiis hucusque S. Joannis Hierosolymitani, S. Jacobi de Spata, Sancti Stephani Militiis, ac S. Spiritus in Saxia de Urbe, & S. Antonii Viennen. Hospitalibus Religionibus, & Ordinibus, eorumque locis, personis, rebus, & bonis per quoscumque Romanos Pontifices, etiam Praedecessores Nostros, ac etiam per Nos, & Sedem praefatam, seu Concilia generalia, vel alios quoscumque, in genere, vel in specie, etiam ad Imperatorum, Regum, ac aliorum Principum instantiam, vel Motu proprio, aut alias quomodolibet concessis, & in futurum concedendis, & quibus Hospitalia, Religiones, & Militiae hujusmodi, ac eorum Magni Magistri, Conventus, Fratres, & Milites utuntur, & potiuntur, & gaudent, ac uti poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter, & absque ulla penitus differentia uti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, libere, & licite valeant, eisdem auctoritate, & tenore, etiam perpetuo concedimus, & indulgemus, ac ea omnia, & singula, prout concessa fuerunt, & in dies concedentur, eorumque omnium, & quarumcumque literarum desuper quomodolibet confectarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, praesentibus pro expressis, & insertis habentes moderno, & pro tempore existenti Magno Magistro, & Conventui, ac Hospitali S. Lazari, & Militiae, eorumque Militibus, & personis, ac eorum Hospitalibus, Praeceptoriis, domibus, Leprosariis, beneficiis, Capellis, Ecclesiis, locis, rebus, & bonis, elargimur, ac concessa esse, & eos illis ubilibet, in genere, vel specie uti, potiri, & gaudere libere posse volumus, decernimus, & declaramus, Ordinariorum locorum, aut cujusvis alterius licentia, vel consensu desuper minime requisitis. Ita quod super illis, vel eorum occasione per ipsos Ordinarios, aut quosvis alios molestari, perturbari, vel inquietari non possint, dummodo Concilio Tridentino praedicto non repugnent, & dictis Hospitalibus, & Militiis, ac juribus cujuslibet alterius tertii non praejudicent. Ita tamen (quoad exemptiones) jurisdictio Ordinariorum, tam ea quae de jure communi eis competit, quam quae ex decretis d. Concilii Tridentini eisdem est attributa, semper salva existat.

Exemptio hujus Religionis in omnibus casibus, ubi Conc. Trid. excipit religionem S. Joannis Hierosolymitani.

§.166. Preterquam tamen in iis casibus, in quibus Concilium praefatum expresse excepit, & exemit Religionem Sancti Joannis Hierosolymitani, in quibus, & haec S. Lazari Religio, & Militia excepta, & exempta pariter intelligatur.

Concessio Indulgentiarum Hospitalis Sancti Spiritus de Urbe.

§.167. Et quod indulgentias, prout Hospitali S. Spiritus concessae sunt, & in futurum concedentur, concedimus, & elargimur.

Publicatio privilegiorum, & mandatorum M. Magistri arctet ac si esset personaliter executa.

§.168. Praeterea volumus, & decernimus, quod tam praesentium, quam aliarum quarumcumque literarum Apostolicarum, seu earum transumptis, ac mandatorum Magistri, & Conventus praefatorum publicatio, & affixio in singulis Prioratibus, Praeceptoriis, membris, beneficiis Religionis hujusmodi factae, perinde arctent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factae essent, facta tamen in primis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Suscipientes habitum extra Conventum etiam a Rom. Pont. infra annum in Conventu comparere teneantur, alias priventur.

§.169. Et nihilominus statuimus, ac dictis Magistro, & Conventui perpetuo concedimus, quod si quisquam Priorum, Praeceptorum, Militum, & Fratrum d. Hospitalis Crucem, vel habitum extra dictum Conventum etiam a Romano Pontifice, vel de ejus licentia receptum gestant intra annum, postquam illum susceperit, aut sibi de Prioratu, Praeceptoria, officio, vel beneficio Hospitalis hujusmodi provisum, vel alias in ejus favorem dispositum fuerit.

Possidentes beneficia dicti Ordinis, vel fructus, aut pensiones percipientes vocati comparere teneantur.

§.170. Ac quicumque alius d. Militiae beneficium, vel pensionem obtinens, aut fructus percipiens, quandocumque pro servitiis Religionis, aut alias evocatus, seu in solutione jurium communis aerarii morosus fuerit, & citatus coram dictis Magistro, & Conventu personaliter non comparuerit, ac illis obedientiam, aliaque jura debita non praestiterit, tempore sibi ad id praefigendo elapso, habitu, dignitate, administratione, & beneficio, ac quocumque honore, & officio, alias juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum praedictorum, eo ipso careat, privatusque censeatur, seu si videbitur privari possit.

Nulla exemptio valeat adversus obedientiam M. Magistri quominus vocati comparere teneantur.

§.171. Nec ulla hujus statuti derogatio, aut exemptio realis, vel personalis, seu alia gratia praeservativa, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus quomodolibet pro tempore facta, seu concessa, contra praemissa valeat.

Magister, & Conventus possint disponere de beneficiis vacantibus per privationem.

§.172. Nec Magister, & Conventus praefati illis parere teneantur, sed illis non obstantibus de Prioratu, Praeceptoria, dignitate, officio, vel beneficio, sic, aut per privationem hujusmodi vacante, juxta stabilimenta, & alia praemissa libere disponi, aut illa alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos antianitatis, vel alio jure pertinet, acceptari possint.

Clausulae hujus Constitutionis praeservativae.

§.173. Decernentes omnia, & singula praemissa, ac praesentes nostras literas nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostrae defectu notari, vel impugnari, aut argui posse, neque illa, omnia, & singula praemissa, tamquam eisdem Magno Magistro, & Conventui, Militiae, vel Militibus, partim videlicet quoad antiqua restituta, & quoad nova ex causa onerosa concessa, sub quibusvis, tam praesentium, quam similium, vel dissimilium gratiarum in genere, vel in specie, suspensionibus, ac derogationibus, revocationibus, limitationibus, alterationibus, aliisque contrariis dispositionibus a Nobis, & a Successoribus nostris, & a Sede praefata quavis de causa quantumlibet justissima pro tempore emanatis comprehendi, sed semper ab illis excepta, & quoties illa emanabunt, toties in pristinum statum restituta, & de novo etiam sub Data per Magnum Magistrum eligenda, con-

concessa esse, & censeri. Necnon præmissis, ac præsentibus literis etiam per quascumque literas Apostolicas, etiam quasvis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaciores, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari posse, nec quoad illa derogatum censeri, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter factæ, & per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes tribus distinctis similibus vicibus Magno Magistro, & Conventui præfatis intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Magistri, & Conventus ad id expressus accedat assensus, & aliter factas derogationes nemini suffragari, ac Magistrum, & Conventum præfatos ad parendum literis derogatoriis hujusmodi, & decretis super illis processibus, ac illorum Exequutoribus, & Subexequutoribus, eorumque mandatis, & monitionibus minime teneri, sed illos literarum hujusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris Ecclesiasticis per eosdem Exequutores, vel Subexequutores latis innodari posse.

Decretum irritans, & clausula sublata.

§.174. Et sic in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Et quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Exequutores hujus Constitutionis, eorumque facultates.

§.175. Quocirca venerabilibus fratribus nostris Galesin. & Montisflasconen. Episcopis, ac pro tempore existenti Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Magistri, Priorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum S. Lazari prædictorum, seu alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari. Ac easdem Militiam, & Magistrum, & Conventum, Fratres, Religiosos, omnesque, & singulos alios, quos ipsæ præsentes literæ concernunt, illis pacifice gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem desuper contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores, & rebelles quoslibet per censuras, & pœnas ecclesiasticas, & etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, ac alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac quoscumque, quorum intererit, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, constito summarie de non tuto accessu, citando, ac quibus, & quoties inhibendum fuerit etiam simili edicto sub eisdem pœnis, & censuris inhibendo, ipsasque censuras, & pœnas Ecclesiasticas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ contrariorum, & obstatium derogatoriæ.

§.176. Non obstantibus præmissis, ac fel. recor. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, qua cavetur ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicium evocetur, seu ne Judices a Sede præfata deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas, aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati. Ac nostris de unionibus committendis ad partes vocatis, quorum interest, & exprimendo valore fructuum, tam uniendorũ beneficiorum, quam eorum, quibus fit unio. Necnon de non expediendis literis reservatis alicujus pensionis, nisi de consensu illam solvere tunc habentis, ac quibusvis aliis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus, constitutionibus, & ordinationibus, ac dictorum Hospitalium, Militiarum, & Ordinum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, ac quibusvis privilegiis, indultis, ac literis Apostolicis, etiam Ordinariis, & aliis Militiis præfatis, ac quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Ordinibus, & locis, etiam Fabricæ Basilicæ S. Petri de Urbe, ac Cruciatæ Sanctæ, eorumque personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum instantiam, etiam consistorialiter, & Motu simili, & alias quomodolibet, etiam per Nos, etiam pluries concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, non autem per clausulas generales id importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse pari Motu derogamus, & sufficienter derogatum esse decernimus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possit per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Concilii Tridentini præservatio circa omnia hic disposita.

§. 177. Et quoniam per præsentes Concilii Tridentini Constitutionibus, & decretis, in aliquo præjudicare non intendimus, volumus quod in omnibus, & singulis gratiarum, aliisque capitibus præmissis, clausula (dummodo Concilio Tridentino non repugnent) apposita, & repetita censeatur.

Transumptorum fides. Præsentium assertione non egent gratiæ M. Magistri.

§. 178. Verum quia difficile foret, &c.

§. 179. Quodque in literis, seu gratiis præsentium vigore concedendis, easdem præsentes inserere iidem Joannottus, & pro tempore existens Magnus Magister, & Conventus minime teneantur, ac gratiæ ipsæ quibusvis personis per Joannottum, & pro tempore existentem Magnum Magistrum, & Conventum hujusmodi, juxta tenorem earumdem literarum pro tempore concessæ valeant & illis suffragentur, in omnibus, & per omnia, perinde, ac si eædem præsentes literæ de verbo ad verbum in eis insertæ forent.

Sanctio pœnalis.

§. 180. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

D. P. An. VI. 3. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, 4. Non. Maii, Pontificatus Nostri Anno VI.

CXI.

Nuncii Apostolici, & alii ad Principes destinati, favores ab eis procurare, aut illis uti nequeant, ad obtinendas dignitates apud Sedem Apostolicam, ipsis vel eorum consanguineis, & necessariis conferendas.

PIUS EPISCOPUS
Servus Servorum Dei
Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

ET si Romanum Pontificem, quem Dominus Omnipotens in persona Principis Apostolorum Ecclesiæ militanti sponsæ suæ præficere dignatus est, in ejus universo corpore a noxiis, quæ passim in illud irrepunt præservando, plurimum decet esse solicitum, in hoc tamen eum multo magis invigilare necesse est, ne per importunum suorum propriorum Ministrorum, qui frequenter ab ejus latere ad diversos Orbis Principes peregre mitti solent, ambitum, dum videlicet eorum nonnulli inordinato cursu ad dignitates quaslibet anhelant, & ad hoc Principum favores demerendo, Pontificiam, & Ecclesiæ pro qua missi fuerunt, causam, vel impudenter prodere, vel certe remissius agere non verentur, genuinus ille clericalis candor deturpetur, debitus Prælatorum pudor inter laicos requiratur, integritatis antiqua persuasio minuatur, & ob illorum fluxam fidem, immoderatamque cupiditatem Ecclesiasticus ordo scandalose blasphemetur.

Causa istius Constitutionis.

§. 1. Sane considerantes quod annis præteritis aliqui quorumdam Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, ac etiam Nostri, & Apostolicæ Sedis Nuncii ad diversos Principes sæculares, etiam pro seriis, gravibusque dictæ Sedis negociis missi, muneris sui, decorisque nimium obliti in detestandam Prælaturarum, aliorumque Ecclesiasticorum, atque adeo Cardinalatus honorum ambitionem collapsi, ad illos alia qualibet quam sanctissima Aaronis via pervenire satagentes, commendatitias super hoc literas, & indebitos favores ab ipsis Principibus emendicare non erubuerunt, & quod eis recto tramite gradiendo non dabatur, assiduis, & quibus non obsequi difficile fuisset, Principum efflagitationibus extorserunt, in suimet, qui per ostium non intrarunt, animarum periculum, & pravum aliorum exemplum.

Inhibetur Nūciis & aliis, ne a Principibus ad quos mittuntur favores procurent, illisque utantur ad obtinen. dignitates sub pœnis hic expressis.

§. 2. Nos itaque reseratum his artibus aditum hujusmodi, ne ceteris item pateat, diligenter occludendum esse censentes, habita etiam cum venerabilibus fratribus Nostris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus in Consistorio nostro secreto, matura super hoc deliberatione, ac de illorum consilio, & unanimi assensu hac perpetuo valitura sanctione, universis, & singulis Nostris, & quorumvis Romanorum Pontificum Successorum nostrorum Nunciis, aliisque ad quosvis Imperatores, Reges, Reginas, Duces, & alios sæculares Principes pro tempore ex quavis causa missis, cujuscumque status, gradus, ordinis, vel præeminentiæ sint, etiam si Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, vel alia majori præfulgeant dignitate, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub majoris excommunicationis latæ sententiæ, ac privationis omnium, & singulorum, Cathedralium, etiam Metropolit. & aliarum Ecclesiarum, ac Monasteriorum, etiam consistorialium, necnon aliarum dignitatum etiam majorum, & principalium personatuum, administrationum, & officiorum, ac Canonicatuum, & præbendarum, ceterorumque beneficiorum Ecclesiasticorum cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis ordinum regularium, etiam ex quibusvis concessionibus, & dispensationibus Apostolicis, in titulum, commendam, administrationem, & alias quomodolibet, ac etiam Romanæ Curiæ, & aliorum etiam sæcularium cujuscumque qualitatis, etiam quæ ex causa onerosa assecuti fuerint, officiorum per eos obtentorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia similia, vel dissimilia in posterum obtinenda, necnon infamiæ perpetuæ per contrafacientes eo ipso incurrendis pœnis, auctoritate Apostolica harum serie districtius inhibemus, ne deinceps similes Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, aut aliorum Principum sæcularium commendationes, preces, aut alios etiam vocales, aut in scriptis favores ad aliquas Pontificias, aut alias dignitates, sæculares, vel regulares, aut etiam Cardinalatus, vel alios honores & officia Ecclesiastica consequendum, aut sibi, vel aliis consanguineis, & necessariis suis quoquomodo per ipsum Romanum Pontificem conferenda, per se, vel alium, seu alios, directe, vel indirecte quomodolibet ambire,

re, seu procurare, neve illis etiam ultro sibi per Principes sponte oblatis uti præsumant, vel audeant, eadem auctoritate, & præsentium tenore statuentes, quod omnes, & singuli in præmissis delinquentes, nulla alia monitione præcedente, & absque processu desuper habendo, sententias, & pœnas præmissas irremissibiliter eo ipso incurrant.

Literæ Principum, vel eorum Oratorũ preces, Sedi Apost. porrectæ sufficiunt ad condemnan. præfatos inobedientes.

§.3. Quodque ad illos sententias, & pœnas hujusmodi damnabiliter incurrisse legitime probandum, & omnino convincendum solæ principum ipsorum literæ, vel preces etiam per suos apud Sedem prædictam Oratores verbotenus porrectæ, plenam, indubiam, & sufficientem, in judicio, & extra fidem faciant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiratur.

Decretum irritans.

§.4. Ac decernentes ita per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Necnon ex nunc, irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Forma, & effectus publicandi.

§.5. Ne quis autem inhibitionis, & statuti prædictorum ignorantiam prætendere valeant, volumus præsentes literas in Basilicæ ejusdem Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ valvis per aliquem ex Cursoribus Nostris earum exemplum ibi affigendo, & dimittendo publicari, publicationemque, & affixionem hujusmodi singulos, & post duos menses immediate sequentes non secus afficere, ligare, & perinde arctare, ac si literæ ipsæ personaliter illis intimatæ fuissent.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis.

§.7. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

D. P. An.VI. 18. Maii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, 15. Kalend. Junii, Pontificatus nostri Anno VI.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Sequuntur Cardinalium subscriptiones, & publicatio.

CXII.

De Computorum exhibitione, ac redditione rationis coram Officialibus Cameræ Apostolicæ de iis, quæ reformationem præcesserunt.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Hujusmodi reformationem vide supra Constit. XXXI. Romanum decet *pag.63.*

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Causæ hujusce faciendæ declarationis.

§.1. Volentes opportune providere, ne ex eo, quod in reformatione officii Cameræ nostræ Apostolicæ novissime a Nobis edita rationibus in ipsa Camera reddendis formula quædam nonnullorum forsan nimis scrupulosorum judicio subdifficilis sit tradita, ipsarum rationum redditio potissimum, quo ad præteritum tempus, de quo rationes ipsas more ante ipsam reformationem servari solito conscriptas esse accepimus, retardetur: quod si fieret, gravi Nobis, & eidem Cameræ damno cederet.

Declarat quo modo de iis, quæ reformationem præcesserunt, reddi possit ratio.

§.2. Idcirco motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus omnia, & singula rationes, & computa, de quibus rebus, & negociis ad eandem Cameram pertinentibus, seu illius interesse quovis modo concernentibus, in quibus scilicet agatur de tempore ante Kalendis hujus mensis elapso, posse, & debere impune exhiberi, & præsentari, ac recipi, & admitti, necnon videri, dari, & solidari: citato tamen dictæ Cameræ nunc, & pro tempore existente Commissario Generali, & cum illius interventu iis modo, & forma, qui ante editam novissimam reformationem prædictam circa hæc servari consueverant.

Sic jubet judicari.

§.3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios in quavis causa, & Instantia sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

De registranda hujusmodi declaratione in Libris Cameræ.

§.4. Mandantes propterea dilectis filiis Camerario, & Thesaurario Generali nostris, necnon Clericis ejusdem Cameræ Præsidentibus, ipsius Cameræ Notariis, ceterisque, ad quos spectat, seu in futurum spectabit, prout ipsos, & unumquemque ipsorum tangit, & in futurum tanget sub censuris Ecclesiasticis, & duorum millium ducatorum auri eidem Cameræ inferendorum, aliisque nostri arbitrii pœnis, uti decretum nostrum hujusmodi, ac præsentes nostras, & in eis contenta quæcumque in eadem Camera recipiant, & admittant, ac in libris ejusdem Cameræ registrari facientes omnino exequantur, & observent, faciantque ab aliis inviolabiliter observari.

Derogatio contrariorum

§.5. Non obstantibus dicta novissima reformatione nostra, ac super illa a Nobis editis Plumbo literis, quibus omnibus etiam

si pro

si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, & individua, ac de verbo ad verbum non autem per clausales generales idem importantes mentio, aut aliqua alia exquisita forma servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observanda, inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola præsentium signatura tenet.

§.6. Earumdem præsentium solam signaturam sufficere, & ubique in judicio, & extra in Romana Curia, & extra plenam fidem faciant absque aliqua registratura, seu datæ appositione, regula contraria non obstante, seu si videbitur, desuper literas etiam per Breve nostrum etiam cum omnium, & & singulorum præmissorum aliorumque necessariorum specificatione, & expressione, ac scripturarum quarumlibet ad verbum, si videbitur, insertione, aliisq; clausulis, verbis, & cauthelis necessariis, & opportunis adeo, quod contraria quæcumque prorsus tollantur, & non obstantibus etiam sub die vigesima mensis Maii, anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto Pont. nostri Anno VI., vel alia data expediri posse decernentes.

Dat. die 20. Maii 1565. An.VI.

Placet Motu proprio. I.

CXIII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

De subrogando Judice in locum Collateralis Senatoris Urbis absentis, vel infirmi.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Ab absentia, vel infirmitate alterutrius Collateralis partes litigantes damnum patiebantur.

§.1. CUM, sicut accepimus, inter ceteros Curiæ Capitolinæ, Almæ Urbis nostræ Judices duo videlicet primus, & secundus Senatoris Collaterales nuncupati, qui a Romano Pontifice pro tempore existente deputantur, jurisdictionemque separatam habent, existant. Et sæpenumero accidat, quod ob ipsorum Collateralium infirmitatem, seu a Romana Curia absentiam, eorum Tribunalia, partesque inibi litigantes, damnum non modicum, ac expensas patiuntur.

In tali casu sedere potest, Locumtenens seu Judex Criminalium Senatoris, vel alter Collateralium.

§.2. Nos igitur præmissis, quantum possumus, providere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, quod de cetero de consensu Senatoris, aliquo ex dictis Collateralibus infirmo, seu a Romana Curia absente existente, alter eorumdem Collateralium præsens, & non infirmus, seu Locumtenens, sive Judex Criminalium ejusdem Senatoris pro tempore existens, eam, & talem, qualem ipse Collateralis exercet, & si præsens esset, exerceret, justitiam exercere: ac ipsius Collateralis infirmi, vel absentis locum, & loco sui sedere. Necnon quascumque, etiam diffinitivas sententias proferre, ac quæcumque decreta in quibuscumque contractibus apponere libere, & licite possint, & valeant.

Clausulæ.

§.3. Et ita per quoscumque Judices, &c. sublata &c. judicari &c. debeat, ac irritum &c. si secus &c. decernimus, & declaramus.

Obstantiam derogatio.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Curiæ statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, eidem Curiæ, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam sub quibuscumque verborum formis, ac cum quibuscumque clausulis, & decretis quomodolibet concessis &c., & concedendis &c. quibus omnibus &c. tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Sola signatura sufficit.

§.5. Volumus autem præsentium solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere in Judicio, & extra, regula contraria non obstante.

Placet Motu proprio I.

Dat. die 23. Maii 1565. An.VI.

Datum Romæ apud S. Petrum Decimo Kal. Junii, Anno sexto.

CXIV.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Institutio Archivii Vaticani Sedis Apostolicæ cum deputatione, ac facultate Commissarii ubique libros extrahendi.

Dilecto filio nostro Marco Antonio Tituli Sancti Marcelli Presbytero Cardinali Amulio vocato.

PIUS PAPA QUARTUS

Dilecte fili noster, Salutem & Apostolicam benedictionem.

Proœmium.

CUM inter gravissimas curas, quibus assidue pro Christiana Republica administranda distinemur, statutum Nobis sit, cum ad publicam utilitatem, tum ad privatam Romanorum Pontificum commoditatem, Tabularium, seu Archivium eorum omnium, quæ ad Nos, & Sedem Apostolicam quoquomodo pertinent, conquisitis undique, & transcriptis non in Alma modo Urbe, & ditione nostra Ecclesiastica, verum per Universum Terrarum Orbem exemplaribus, libris, voluminibus, & aliis scripturis in Palatio nostro Vaticano, quanta possumus, diligentia parare, atque instruere.

Erecto Archivio præficit Cardinalem Amulium.

§.1. Animoque nostro revoluentes, cuinam præstantis ingenii viro ex Cardinalium ordine procurationem hanc adeo laudabilem, & honorariam demanderemus, tu Nobis in primis occurristi, cujus certe diligentiam, & doctrinam pari quidem cum industria, ac prudentia conjunctam maxime semper probavimus. Ita quod munus hoc quemadmodum Nos libenti animo tibi deferimus, ita tu pro singulari tui animi in tam

tam egregia monumenta, propensione, alacri studio, opera, & sollicitudine opus ipsum primo quoque tempore aggredi, ac promovere curabis.

Faculeas ubique conquirendi Libros, Codices, aliaque Monumenta;

§.2. Nos enim, ut id facilius exequi valeas, circumspectioni tuae, ut tam ex Bibliotheca nostra Vaticana, quam quibusvis aliis locis, & praesertim, ubi supellex nostra custoditur, & conservatur, atque etiam Arce Sancti Angeli, ceterisque, tam publicis, quam privatis Bibliothecis ejusdem Urbis, ac Status nostri Ecclesiastici, ac denique ex totius Orbis Civitatibus, Oppidis, Provinciis, atque etiam Ecclesiis, Monasteriis, Sacrisque Domibus quaecumque exemplaria, libros, volumina, scripturas, ac Summorum Pontificum regestra, quae ibi esse intellexeris, per te, vel alios probos, eruditos, ac fideles viros ad id a te deputandos describi, &, si id tibi videbitur, etiam scripta originalia ex Civitatibus nostris Avinionen., Bononiae, Perusiae, Assisii..... Anagniae, Viterbii, Ravennae, Maceratae, ex quibus aliisve facere, atque curare, descriptaque, ac deleta in Archivio hujusmodi reponere, & collocare, ceteraque omnia ad hoc negotium conficiendum necessaria, & opportuna gerere, mandare, & exercere, libere, & licite valeas, plenam, & liberam auctoritate Apostolica tenore praesentium, facultatem concedimus, & potestatem.

Omnes adhortatur, ut eidem tradant Codices &c.

§.3. Quo circa omnes, & singulos eadem exemplaria, libros, volumina, scripturas, & regestra habentes, seu custodientes, hortamur, & requirimus in Domino, eisque, si opus fuerit, etiam in virtute sanctae obedientiae mandamus, ut illa tibi, vel tuis scribis habita per ipsos ex scripto manu vestra facto de eis receptis fide, ac restituendis promissione benigne transcribenda, prompte, ac liberaliter tradant, concedant, & accommodent.

Archivistae singulis vicibus nonnisi unum Librum licet extrahere.

§.4. Volumus autem, quod tibi non liceat, nisi librum, vel regestrum unum, singulis vicibus, e Bibliotheca Vaticana sumere, nec alium inde habere, antequam primum restitutum fuerit, quodque, quando tibi placuerit, Librarios quot volueris, ad transcribendos libros qualescumque ejusdem Bibliothecae in eam intromittere possis.

Harum literarum transumptis danda fides.

§.5. Exemplis vero, seu transumptis harum literarum eandem fidem haberi, quae eisdemmet literis adhiberetur, si forent exhibitae, vel ostensae, & nostrae huic voluntati nihil omnino obstare decernimus.

Dat. die 15. Junii 1565. An. VI.

Datum Romae apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die decimaquinta Junii, millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, Pont. nostri Anno VI.

CXV.

Privilegium Abbatum Congregationis Cassinensis, alias S. Justinae Monacorum Ordinis S. Benedicti, utendi Pontificalibus, benedicendique Populum, & consecrandi lapides pro Altarium usu.

Hujus Congregationis antiquissimam originem, & alia vide in Const. II. Julii II. Super Cathedram *Tom. III. Par. III. fol.* 260.

PIUS PAPA QUARTUS

Dilectis Filiis Praesidenti, Visitatoribus Congregationis Cassinensis, alias S. Justinae de Padua Salutem, & Apost. benedictionem.

Exordium.

SEdis Apostolicae circumspecta benignitas devotorum consuevit justis annuere votis, & his, quae divini cultus respiciunt augmentum, animarumque salutem libenter intendere.

Causa concessionis hujus indulti.

§.1. Exhibita siquidem Nobis pro parte vestra petitio continebat, quod cum in diversis Monasteriis, necnon locis regularibus vestrae Congregationis Cassinensis, alias Sanctae Justinae de Padua, diversa Altaria, Capellae, Capellaniae, & alia pia loca in dies erigantur, & saepe crescente numero Presbyterorum Religiosorum ejusdem Congregationis, Altaria benedicta deficiant.

Indultum pro Abbatibus, utendi baculo, & mitra, & benedictione dandi, & lapides pro Altaribus consecrandi.

§.2. Nos volentes commoditati Religiosorum dictae Congregationis, ac eorum devotioni in praemissis opportune consulere, & ipsam Congregationem favoribus, & gratiis prosequi, eidem Congregationi, & singulis illius Abbatibus pro tempore existentibus, qui licet quinquennales sint, nihilominus ex privilegio Apostolico eidem Congregationi concesso, Baculo Pastorali, ac Mitra Pontificali, in Ecclesia Monasteriorum, in quibus Abbates pro tempore deputati existunt, uti, & benedictionem Pontificalem post divina officia Christifidelibus inibi existentibus elargiri consueverunt, quoscumque lapides marmoreos, vel porphyrios, vel alios ad usum Altarium portatilium accommodandos, pro usu quorumcumque utriusque sexus dictae Congregationis Monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum, super quibus intra claustra eorumdem Monasteriorum, & Prioratuum, seu septa Ecclesiarum, & aliorum piorum locorum hujusmodi dumtaxat, Missae celebrari possunt, consecrare, & benedicere, Ordinariorum locorum licentia desuper minime requisita, libere, & licite valeant, plenam, & liberam licentiam, & facultatem auctoritate Apostolica, tenore praesentium, concedimus, & indulgemus.

Clausulae praeservativae.

§.3. Decernentes concessionem, & indultum hujusmodi, necnon praesentes literas, sub quibusvis, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, vel derogationibus, per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices Praedecessores, & Successores Nostros quomodolibet factis, vel faciendis, nullatenus comprehensas, sed semper exceptas ab illis existere, & quoties illae emanabunt, toties in pristi-

pristinum, & validissimum statum restitutas, & de novo concessas esse.

Clausulæ derogatoriæ. §.4. Non obstantibus quibusvis, etiam revocatoriis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, per Nos, & per quascumque Cancellariæ regulas, editis, & edendis, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An. VI. 6. Julii. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 6. Julii, millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, Pontificatus Nostri Anno VI.

CXVI.

Impetrantes aliqua privilegia, & gratias interesse Rever. Cam. Apost. quomodocumque concernentes, infra tres menses a die impetrationis, in Camera Apost. illa præsentare, & registrari facere debent, alioquin illis, tamquam invalidis uti non possint.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Exordium. Ingens humeris nostris jugiter incumbens expensarum onus ita Nos premit, & excitat, ut nostrorum, & Cameræ nostræ Apostolicæ rerum, & jurium, sublatis quibusvis obstaculis, solertem curam habentes ejusdem Cameræ indemnitati, quantum in nobis est, consulere studeamus.

Causa hujus Constitutionis. §.1. Cum itaque sicut nuper Nobis innotuit, complures diversi status, & conditionis personæ varia privilegia, facultates, licentias, & indulta, sive concessiones, tam a Nobis, quam pro tempore existentibus nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis, eorum Vicelegatis, ac Gubernatoribus, ac forsan aliis Nostris, & dictæ Cameræ Ministris, & personis, nimiis forsan, ac tædiosis quibusdam earumdem personarum precibus, & instantiis in dies obtineant, seu potius extorqueant, quæ cum a Nobis, seu Legatis, aut Vicelegatis, vel Gubernatoribus, ac Magistris, & personis hujusmodi bona quadam fide, reque minus forsan quam par esset, diligenter, & accurate perspecta concedantur, illa nonnumquam, immo sæpius in Nostrum, ac Cameræ præfatæ præjudicium, gravamen, & detrimentum non leve concessa esse, & emanasse conspicimus.

Impetrantes indulta concernen. interesse Cameræ, debent infra tres menses illa in Camera præsentare & registrari facere sub pœnis nullitatis. §.1. Quapropter, ut præmissis (ne aliis prodesse cum velimus, Nobis ipsis præjudicium inferamus) aliquantisper providere volentes, præsenti nostra perpetua valitura Constitutione, & Ordinatione, quam vim, & naturam legis perpetuæ ab omnibus observandæ penitus habere, & obtinere decernimus, Apostolica auctoritate, & ex certa nostra scientia, harum serie statuimus, & ordinamus, quod omnes, & singuli cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentes, necnon etiam Ducali, Marchionali, Comitali, aut alia quavis sæculari, ac Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, seu etiam alia quacumque Ecclesiastica dignitate, præeminentia, & auctoritate, etiam Cardinalatus honore fulgentes, qui aliqua privilegia, gratias, facultates, licentias, & indulta, aut concessiones, quæ aliqua ex parte, quavis ratione, seu causa, directe, vel indirecte, principaliter, secundario, vel accessorie, aut quovis modo, Nostrum, aut dictæ Cameræ qualecumque minimum interesse, vel præjudicium, gravamen, seu detrimentum concernere censebuntur, illa infra tres menses a die eorum impetrationis computandos, in eadem Camera præsentare, ac ibidem registrare facere debeant, & teneantur; alioquin lapsis tribus mensibus eisdem, ac privilegiis, facultatibus, licentiis, gratiis, ac indultis, vel concessionibus hujusmodi non præsentatis, minusque registratis, illa, in judicio, & extra nullatenus fidem facere possint, tamquam non concessa, nullaque, & ipso jure invalida, ac nullius roboris, vel momenti fuisse, & esse, & fore, neminique suffragari, vel prodesse posse, seu debere respective habeantur, & censeantur, prout Nos illa ex nunc nulla, & invalida, irritaque, & inania, ac nullius roboris, vel momenti fuisse & esse, neminique, ut præfertur, suffragari posse declaramus.

§.3. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ dilecto filio nostro Vitellotio Sanctæ Mariæ in Via-lata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato moderno, & pro tempore existenti S. R. E. Camerario, quatenus præfatam nostri Motus proprii cedulam, ac in ea contenta quæcumque, ab omnibus, quos illa concernunt, & concernent in futurum, penitus, & omnino, ac inviolabiliter, & inconcusse observari faciat, & procuret. Executoris deputatio pro observantia hujus Bullæ.

§.4. Decernentes, ita ut præfertur, per dilectos filios ejusdem Cameræ Thesaurarium, Præsidentes, & Clericos, aliosque ministros, & personas, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, & alios quoscumque Judices sublata, &c. judicari, & definiri debere, irritum quoque &c. attentari. Decretum irritans.

§.5. Privilegiis, facultatibus, licentiis, gratiis, indultis, & concessionibus, necnon Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque. Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Volumus autem, quod præsentis Motus proprii cedulæ per quæcumque privilegia, gratias, & indulta, etiam absque data, & registratura, ut præfertur, concedenda, nisi cum illius specifica insertione derogari nullatenus possit, quodque ejus sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, quacumque regula, seu Constitutione Apostolica contraria non obstante, seu si consultius fore visum fuerit, literæ etiam ad perpetuam rei memoriam latissime expediri possint. Sola sufficit signatura.

Placet Motu proprio. I. Papæ subscr.

Datum Romæ apud S. Marcum, octavo Idus Augusti, Anno VI. D. P. An. VI. 6. Augusti.

Die

Admissio, & reg. in Camera.

Die 22. Augusti 1565. admissa est hæc cedula Motus proprii ex Decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarum Sanctiss. D.N. Papæ apud me Notarium. fol. 74. Hier. de Tarano.

CXVII.

Revocatio omnium licentiarum, & facultatum præterquam ex causa vere onerosa concessarum, extrahendi frumenta, blada, & legumina de locis Sedi Apostolicæ mediate, & immediate subiectis. Et prohibitio de cetero extrahendi.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Exordium.

INter multiplices curas, quibus assidue premimur, eas solicitudinis partes a Nobis non immerito suscipiendas esse arbitramur, per quas illis, quos supremæ dignitatis nostræ Pontificalis ratione jurisdictioni nostræ temporali subiectos esse cernimus, etiam in his, quæ communem vitæ usum, & substentationem concernunt, opportune providetur, ac proinde nonnullas facultates, licentias, & indulta hactenus, tam a Nobis, quam a Prædecessoribus nostris Rom. Pont. quibusdam certis tunc suadentibus causis concessa, quæ præmissis obesse contuemur, aliis urgentibus, magisque necessariis supervenientibus causis, pro nostra in cunctis solita providentia interdum revocamus, & annullamus, aliasque desuper disponimus, prout omnium communi utilitati, & communitati percipimus salubriter expedire.

Causa hujus Cōstitutionis.

§.1. Sane attendentes, quod licet Dei Omnipotentis gratia, & benignitate in Statu nostro Ecclesiastico, ea talis hactenus fuerit, ac sit in præsentiarum Annonæ copia, quod ex ea Status ejusdem populi, & & subditi nostri facile, commodeque, ac vili pretio, se, suasque familias substentare possent, nihilominus nimia lucri cupiditate multorum, forsan prætextu certarum licentiarum, & facultatum eis, ut asserunt, concessarum, ex diversis dicti Status partibus, & locis frumenta, & alia blada, ac legumina in multarum etiam pauperum partium earumdem personarum præjudicium, & gravamen extrahentium, & alio asportantium, efficitur, ut fere semper populi, ac subditi ipsi nimia Annonæ hujusmodi caritate, rerumque penuria oppressi, quoad eorum qualemcumque substentationem, & victum quotidianum non mediocriter, sed plusquam par sit, nostramque deceat providentiam, patiantur.

Revocatio quarumcumque licentiarum, & facultatum, preterquam ex causa vere onerosa concessarū extrahēdi frumenta, blada, & legumina ex provinciis, civitatibus, & locis ditionis ecclesiasticæ.

§.2. Nos igitur, quorum est præ ceteris, per debitæ provisionis nostræ ministerium præmissis obviare, ac Populorum, & subditorum præfatorum commoditatibus opportune consulere, & ne licentiarum, & facultatum hujusmodi causa aliis prodesse quidam velint, nostri rerum penuria hujusmodi pergraventur, satagere volentes, auctoritate Apostolica, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine præsentibus perpetuo valituris, eas omnes, & singulas, præterquam ex causa vere onerosa, solutionis videlicet, & exbursationis pecuniarum, extrahendi frumenta, & cujusvis alterius generis blada, & legumina, ex quibusvis Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis, Nobis, ditionique nostræ Ecclesiasticæ, mediate, vel immediate subjectis, quibusvis Communitatibus, Universitatibus, & personis, tam sæcularibus, quam quorumvis Ordinum regularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentibus, ac etiam Ducali, Marchionali, Comitali, aut alia sæculari dignitate, & excellentia, necnon Cardinalatus honore fulgentibus, per Nos, & Prædecessores nostros præfatos, aut alios quoscumque sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, & irritandis, etiam de necessitate exprimendis, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac alias quomodolibet concessas, approbatas, & innovatas, illarum singularum veros tenores, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, pro sufficienter expressis haben. revocamus, cassamus, & annullamus, ac viribus vacuamus, illasque revocatas, cassatas, & annullatas, ac invalidas, & viribus vacuas, neminique prodesse, aut suffragari posse, seu debere decernimus, & declaramus.

Innovatio prohibitionum emanatarum contra extrahentes.

§.3. Necnon hactenus de non extrahendo frumenta, blada, & legumina hujusmodi, in Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis præfatis, tam a Nobis, quam Prædecessoribus nostris, & constitutiones, & inhibitiones emanatas, ac aliis quibusvis factas inhibitiones, bannimenta prohibitiones, & proclamata innovamus, ac sub pœnis in illis contentis observari volumus.

Prohibitio extrahendi, & pœnæ contravenientium.

§.4. Districtius inhibentes quibusvis personis etiam, ut præfertur, qualificatis, ne in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub nostræ indignationis, necnon confiscationis omnium bonorum, & amissionis feudorum pœnis, licentiarum, seu facultatum, alias tamen quam ut præfertur, ex onerosa videlicet solutionis, exbursationisque causa pecuniarum concessarum, aut alio quovis prætextu, directe, vel indirecte, frumenta, & blada, necnon legumina hujusmodi ex Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis præfatis quocumque modo extrahere, & alio asportare audeant, vel præsumant.

Executoris deputatio, & facultates.

§.5. Ac mandantes in virtute sanctæ obedientiæ dilecto filio nostro Vitellotio Sanctæ Mariæ in Via-lata Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, S. R. E. Camerario, quatenus ipse, ultra ordinariam sui Camerariatus officii facultatem, specialem quamdam, & præcipuam in præmissis curam habens, præsentem nostri Motus proprii cedulam, ac in ea contenta quæcumque, ab eis quos illa quomodolibet concernent in futurum, firmiter, & inconcusse obser-

observari, executionique debitæ demandari; necnon in Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis hujusmodi, ac alibi, ubi opus fuerit, publicari, & notificari, necnon contradictores quoslibet, & inobedientes, ac præsentibus, & inde pro tempore emanatis proclamatibus, bannimentis, & inhibitionibus quibuscumque non parentes, quacumque appellatione, & subterfugio remotis, auctoritate nostra compescat: ac si ei expediens, & opportunum fore videbitur, legitimis super his habendis servatis processibus, aut etiam simpliciter, & de plano, necnon manu Regia, ac sine strepitu, & figura judicii, sed sola facti veritate inspecta, illas censuras, & præfatas, ac alias quascumque in eisdem pro tempore subsecutis bannimentis, inhibitionibus, proclamatibus, & prohibitionibus contentas pœnas incidisse, & incurrisse declaret, easque ab illis exigi, & recuperari faciat, & procuret, sibi in præmissis omnibus, & singulis amplam, & omnimodam, dantes, & concedentes facultatem, potestatem, & auctoritatem.

Licentias habere prætendentes ex causa onerosa verificent coram Camerario alioquin eis uti non possint.

§.6. Ac decernens omnes, & singulos, frumenta, blada, ac legumina, ut præfertur, extrahentes, & alio asportantes, facultates, & licentias ex onerosa, solutionis videlicet, exbursationis pecuniarum causa sibi concessas esse allegantes, prætendentes, antequam ipsi illis modo aliquo deinceps ullo umquam tempore uti possint, illas coram eosdem Vitellotio Cardinale, & Camerario verificari debere, ac ad id teneri, & obligatos existere; alioquin ipsis non justificatis, & per eumdem Cardinalem Camerarium non approbatis, easdem facultates, & licentias, ac illarum vigore, seu prætextu quascumque per eos frumentorum, bladorum, & leguminum hujusmodi de cetero factas extractiones, & asportationes, nullas, & invalidas, ac de facto, & nulliter, ac præter mentem, & intentionem nostras factas fuisse, & esse, ac personas taliter extrahentes, & asportantes pœnas præfatas incidisse, & incurrisse, ac ad illarum totalem satisfactionem penitus teneri.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, &c. etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Universitatibus, Communitatibus, ac personis, etiam ut præfertur, qualificatis quomodolibet, etiam Motu, scientia, auctoritate, & potestatis plenitudine paribus, etiam consistorialiter, &c. ac alias quomodolibet concessis, &c. quibus omnibus, & singulis illorum omnium veros tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Licentiæ extrahendi frumenta a Camerario non approbatæ nō valent.

§.8. Volumus autem, ut deinceps perpetuis futuris temporibus nulli quarumcumque licentiarum, etiam ex causa onerosa, etiamsi propria auctoritate extractio illis permissa sit, concessarum, & concedendarum vigore extractiones granorum, bladorum, & leguminum hujusmodi absque ejusdem Camerarii Cardinalis patentibus desuper concedendis literis, aliquo pacto in toto statu Ecclesiastico facere possint, aut valeant. Alioquin contrafacientes in præfatas pœnas incidisse, & incurrisse declaramus, & ab eodem Cardinale Camerario declarandos esse decernimus &c.

Sola signatura sufficit.

§.9. Quodque sola præsentis Motus proprii signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, quacumque regula, seu Constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subscr. D. P. An. VI. 13. Augusti.

Placet Motu proprio. I.

Datum Romæ apud S. Marcum, Idibus Augusti, Anno VI.

CXVIII.

Confirmatio gratiarum, & privilegiorum, & facultatis quærendi eleemosynas, Abbati, Conventui, & Fratribus Ordinis S. Antonii Viennen. concessarum, quatenus Concilio Tridentino non adversentur.

De hujusmodi gratiis, & privilegiis vide in Bonif. VIII. Const. XI. In dispositione *Tom. III. Par. II. fol.* 86.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex debito pastoralis officii Nobis, meritis licet imparibus, divina dispositione commissis, circa Monasteriorum, & Hospitalium infirmorum, aliorumque piorum locorum statum prospere dirigendum, infirmosque in suis necessitatibus sublevandum paternæ pietatis oculos intendentes, ea, quæ pro illorum subventione ab Apostolica Sede emanarunt, quantum (salvis Sanctorum Patrum decretis) Nobis ex alto permittitur, approbationis nostræ subsidio libenter stabilimus, & in his alias disponimus, prout habita temporum ratione, cognitaque miserabilium personarum egestate, conspicimus in Domino salubriter expedire.

Conc. Trid. quæstum prohibuit.

§.1. Sane exhibita Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Ludovici de Langiaco Abbatis & Conventus Monasterii ad Romanam Ecclesiam nullo medio pertinentis S. Antonii de S. Antonio, Ordinis S. Augustini Viennen. Dioec. petitio continebat. Quod licet in Concilio Tridentino statutum sit, ut quæstores eleemosynarum, eorumque nomen, & usus, deinceps in quibuscumque Christianæ Religionis locis penitus aboleantur, nec quæstores ad officium quæstarum hujusmodi exercen. ullatenus admittantur, ipsum tamen Concil. indulgentis, & alias spirituales gratias, quibus non ideo Christifideles privandos esse censuit, in posterum per Ordinarios locorum adhibitis duobus de Capitulo debitis temporibus Populo publicandas esse decrevit, dans illi facultatem, etiam eleemosynas hujusmodi, atque

atque oblata sibi caritatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi, ut tandem omnes vere intelligant, cœlestes hos Ecclesiæ thesauros, non ad quæstum, sed pietatem exerceri.

Sed Hospitalia S. Antonii eleemosynis destituta remanebant, licet pro eis quærerentur absque confessionalium, & indulgentiarum communicatione.

§.2. Et cum Monasterium ipsum, ejusque Hospitalia, Præceptoriæ, & aliæ domus per orbem Christianum, longe, lateque dispersa, ad quæ miserabiles illæ personæ horrendo sacri ignis cruciatu correptæ recursum passim habere, ibique recipi, ali, medicari, & substentari solent piis fidelium eleemosynis, sine quibus apud eorumdem hospitalium plurimi pauperes infirmi nutriri non possent, hoc prætextu minime destituenda sint, præsertim cum eorum Religiosi sive Ministri plenarias Indulgentias, seu confessionalia nusquam circumferant. Idcirco præfati Ludovicus Abbas, & Conventus humiliter supplicari fecerunt, quatenus sibi, ut necessariis Hospitalium suorum sumptibus sufficere, suosque infirmos alere queant, opportune consulentes, privilegia, facultates, & gratias eisdem Hospitalibus concessa, quæ præfato Concilii decreto non adversantur, approbare, ac alias eorum necessitatibus subvenire, de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic ideo Pontifex quæstarum & indulgentiarum usum restituit, quatenus Cōcilio Tridentino non contrarietur, & alias etiam gratias confirmat.

§.3. Nos igitur qui pauperum præsertim infirmorum, languentiumque curam nequaquam abiiciendam, sed potius toto piæ mentis affectu amplectendam esse censemus; Omnia, & singula privilegia, facultates, indulta, & alias gratias, eisdem Monasterio, & Conventui, suisque Hospitalibus, præceptoriis, membris, & aliis dependentiis, & Confraternitatibus, ac eorum Abbati, Conventui, Superioribus, Præceptoribus, Confratribus, & personis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem prædictam hactenus quomodolibet concessa, literarumque desuper confectarum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, eadem privilegia, indulgentias, ac quæstuandi, & alias facultates, ac indulta, aliasque gratias, quæ præfato Concilii decreto commode coaptari poterunt, literasque desuper confectas, ad hoc ut illis omnibus, & singulis Monasterium, ac ejus Hospitalia, præceptoriæ, domus, & alia membra dependentiæ atque Confraternitates, ac id per præfatum Ludovicum modernum & pro tempore existentem, Abbatem seu Conventum Monasterii hujusmodi, vel personam, seu personas ad id, ab eo, vel ab eis deputatas, ad eorum beneplacitum in scriptis designanda, & specificanda, juxta ipsius decreti Concilii Tridentini formam, & tenorem ubilibet gentium uti, frui, & gaudere, ipsique fideles indulgentias, & alias Apostolicas gratias sibi propterea concessas consequi libere, & licite possint, quoad ea tantum, quæ sunt in usu, & decretis dicti Concilii Tridentini non repugnant, Apostolica auctoritate tenore præsentium confirmamus, approbamus, & innovamus.

Quascumque suspensiones revocat.

§.4. Ac adversus quascumque revocationes, cassationes, suspensiones, & limitationes, etiam per Nos hactenus factas, in pristinum statum restituimus, reponimus, & plenarie juxta formam dictiConcilii reintegramus, necnon illis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, ac illa valida & efficacia, suosque plenarios & integros effectus sortiri, ac Monasterio, Hospitalibus, præceptoriis, domibus, Confraternitatibus, & aliis locis, & personis, sic ut præfertur, designandis, & specificandis, ac eorum personis suffragari.

Et ita judicari præcipit.

§.5. Et sic per quoscumque locorum Ordinarios, & alios Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Executores deputat.

§.6. Quocirca Venerab. Fratribus Archiepiscopo Cæsaraugustanen. & Episcopo Venusino, sive eorum in spiritualibus Vicariis, aut Officialibus generalibus, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Ludovici, & pro tempore existentis Abbatis, & Conventus prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra illos, confirmatione, approbatione, innovatione, restitutione, repositione, reintegratione, & decreto, aliisque præmissis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos, vel eorum aliquem, seu deputatos suos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quoslibet & rebelles, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia eadem auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus easdem censuras, & pœnas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocando etiam ad hoc, si opus sit, auxilium brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac fel. record. Bonifacii Papæ octavi Prædecessoris Nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, (dummodo quispiam ultra tres dietas præsentium vigore non extrahatur) & quibusvis aliis Apostolicis, ac in Provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ac omnibus illis, quæ in literis privilegiorum, facultatum, indultorum, & aliarum gratiarum hujusmodi non obstare concessum fuit, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod

quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptis credi jubet. §.8. Volumus autem quod transumptis præsentium &c.

D. P. An. VI. 19. Augusti. Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 19. Augusti 1565., Pontificatus nostri Anno sexto.

CXIX.

Erectio Civitatis Piæ, prope Arcem S. Angeli de Urbe, & privilegia in ea ædificantium, ac ad eamdem translatio Conventus & Ecclesiæ S. Mariæ Transpontinæ nuncupatæ.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanum decet Pontificem Almam Urbem in qua jussu Dei per Vicarium suum Beatum Petrum Apostolorum Principem, Sedes Apostolica ad omnium Christifidelium commoditatem, ac Religionis augmentum immobilis constituta, & copioso tum ejusdem Principis, tum exuberantis illius gloriosi vasis electionis, Coapostoli sui, innumerabiliumque Christi Martyrum Sanctissimorum Sanguine Domino suo consecrata existit, nimirum ut Ecclesiæ caput in ea potissimum Civitate foret, quæ Principatum Orbis jampridem sibi vendicasset, & ad quam, tamquam supremam Orbis Christiani Metropolim, communemque mortalium omnium patriam, & altricem, magnus undequaque Populi fit concursus; non solum justitia, pietateque moderari, sed etiam ejus Pomerio ad Populum ibi quotidie, Domino benedicente, non mediocriter augescentem recipiendum dilatato, novis subinde vicorum, regionumque additamentis ampliare.

Burgum S. Petri sadmodum ornavit Leo X. & illud voluit appellari Civitas Leonina. §.1. Cupientes igitur vestigiis fel. rec. Leonis Papæ IV. Præd. nostri, qui suburbium, quod Burgum S. Petri vocant, antea per piæ me. Nicolaum III., & alios plerosq; Romanos Pontifices, etiam Prædecessores Nostros, juxta præfati Principis Apostolorum Basilicam ad Curialium commoditatem institutum, non mediocriter ordinavit, & ampliavit, illudque suo de nomine Civitatem Leoninam appellavit, inhærendo, pro ipsius Urbis decore, & ampliatione novam apud idem suburbium Civitatem construere, Populumque quo libentius ad eam inhabitandam, novisque ædificiis replendam se conferat, & in ea cum omni tranquillitate, & commoditate, aerisque salubritate degere possint, paternis favoribus, & gratiis invitare, post varia, quæ in Vaticano, dictaque Leonina Civitate feliciter opera nostra jampridem consurgere noscuntur ædificia.

Hic vero Pontifex apud dictum Burgum ædificare cœpit aliud Burgum, quod Civitatē Piam etiam denominari mandat. §.2. Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Omnipotentis Dei gratia per Nos in primis ac hoc supplicibus votis implorata, ad ejus laudem, & gloriam, tractum illum inter vetera Leoninæ Civitatis mœnia, & Muros, propugnaculaque ab arce S. Angeli ad Palatium Apostolicum per Nos nuper excitata interiacentem, quem etiam, ne ejus incolis repentinæ Tyberis inundationes, aerisque intemperies obesse possint, suggesta passim humo in altum elevari, cloacisque ad sordes elevandas aptis locis fulciri mandavimus, in Civitatem Piam similiter de nomine nostro nuncupandam, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo erigimus, & instituimus.

Conventumque, & Ecclesiam B. Mariæ Transpontin. transfert ad Civitatem Piam ex causa hic expressa. §.3. Et quoniam omne principium ab ipso Deo summo rerum opifice, civitatumque omnium præside, atque custode, necnon beata, & gloriosa semperque Virgine Dei Genitrice Maria, par est auspicari, Conventum ejusdem B. Mariæ Transpontinæ nuncupatæ, Ordinis ipsius S. Mariæ de Monte Carmelo, qui in dicta Civitate Leonina olim constructus reperitur, & quem pro fortificatione, struendisque aggeribus Arcis nostræ S. Angeli, & alias ad publicam utilitatem dirui, & solo æquari expedit cum suis Ecclesia, titulo, denominatione, fratribus, & personis, Capellis, Capellanis, Altaribus, Officiis, & beneficiis, necnon cura animarum illi imminente, fonte Baptismali, Sanctorumque Reliquiis, & indulgentiis in ea existentibus, ac fructibus, redditibus, proventibus, juribus, fundationibus, censibus, redditibus, & privilegiis universis, ad eamdem Civitatem Piam eisdem auctoritate, & tenore transferimus.

Ejusque Fratribus concedit omnia privilegia habitantibus in Civitate Pia concessa. §.4. Ita ut dilecti filii Prior, & fratres illius, in eadem Civitate Pia similem curam animarum, habitatorumque ibi pro tempore degentium, cum omnibus honoribus parochialibus Ecclesiis debitis, solitis, & consuetis, habeant, & exerceant, dictique habitatores Ecclesiam Conventus translati hujusmodi pro sua parochiali nanciscantur, & recognoscant, parochianique dictæ Ecclesiæ existant, & nuncupentur. Ac iidem Prior, & Fratres, omnibus, & singulis gratiis, favoribus, exemptionibus, & libertatibus, privilegiis, & indultis quibus alii dictæ Civitatis Piæ incolæ, & habitatores utentur, & quomodolibet gaudebunt, similiter uti, & gaudere possint.

Et eamdem Ecclesiam visitantibus &c. Indulgentias concedit. §.5. Et insuper, ut devotio, non solum dictorum incolarum, sed etiam totius Populi Romani ad dictam Ecclesiam visitandam, & frequentandam augeatur, ultra alias indulgentias, & gratias spirituales illi hactenus concessas, de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum suorum prædictorum auctoritate confisi, universis, & singulis utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, seu statutis a jure temporibus confitendi propositum habentibus, qui intra decennium proxime futurum annuatim dictam Ecclesiam in singulis Domini Nostri, ac ejusdem gloriosissimę Virginis Matris festivi-

festivitatibus, ac etiam qui infra triennium proximum singulis Dominicis diebus antiquam præfatam nondum dirutam, seu post ejus demolitionem noviter construendam, Ecclesias prædictas devote visitaverint, & orationem Dominicam, ac salutationem Angelicam ibi recitaverint, quoties id fecerint, toties plenariam omnium peccatorum suorum remissionem misericorditer in Domino concedimus, & elargimur in forma Ecclesiæ consueta.

Et novam Ecclesiam ædificari jubet.

§.6. Et insuper pro Conventu, ejusque Ecclesia de novo fundandis & construendis, aream, situmque convenientem arbitrio dilectorum filiorum nobilis viri Gabrii Serbelloni, dicti Burgi & militum nostrorum prætorianorum Præfecti, nostri secundum carnem fratris consobrini, & Horatii Nari, ac Hieronymi de Pichis Nobilis Roman. modernorum, & pro tempore existentium ipsius Urbis Magistrorum viarum, assignari volumus atque mandamus. Quibus etiam Priori, & Fratribus pro satisfactione damnorum demolitionis Ecclesiæ bis mille scuta solvi & numerari jussimus. Antiquum autem Conventus & Ecclesiæ præfatorum situm, cum primum dicta Ecclesia diruta fuerit, ex nunc prout ex tunc profanamus, & pro area, ac propugnaculis dictæ arcis ad profanos usus reducimus & convertimus.

Et dictam Civitatem Piam, Fonte & ludo litterario ornati mandat.

§.7. Vias autem, ac domos, palatia, ceteraque ædificia solita dictæ Civitatis Piæ in planitie æquali, quoad primum solare, ac altitudinem stillicidii grundarum recti vulgariter nuncupati, frigoris, æstusque defendendi gratia, eodem pariter arbitrio construi, & fabricari, ac ad publicam dictorum incolarum, & habitantium utilitatem, & refrigerium ex Palatio Apostolico destinatis, vel aliis commodioribus aquis Fontem in medio dictæ Civitatis excitari, Ludumque literarum, seu Scholam publicam pro pueris, & adolescentibus gratis edocendis similiter institui, & aperiri, Magistroque, & Præceptori, qui literis, & bonis moribus eos instruat, de honesto salario ex proventibus Gabellæ Studii Almæ Urbis assumendo, provideri statuimus, & ordinamus.

Ecclesiasticorum ibi ædificantium privilegia.

§.8. Et ut promptius, & alacrius ad ædificandum omnes cujusvis gradus, & conditionis alliciantur, & invitentur; quibuscumque personis Ecclesiasticis, etiam quacumque dignitate fungentibus, ut pro ea quantitate, qua ibi ædificaverint, de rebus & bonis suis quibuscumque in Urbe, & alibi ubicumque locorum consistentibus, etiam quæ sub nomine spoliorum Cameræ Apostolicæ debitorum comprehenduntur, ultra ædificia præfata testari, & alias disponere. Necnon ipsis in infirmitate constitutis, ac etiam laicis, ut præfertur, ædificantibus, etiam in Alma Urbe, & Romana Curia præsentibus, dummodo per viginti dies supervixerint, quæcumque venalia dictæ Curiæ officia, etiam per procuratorem pro concurrenti factarum a se fabricarum hujusmodi resignare, ac cedere, & resignationes hujusmodi omnino admitti debere, & admissas censeri per simplicem consensum desuper præstandum, ac suum plenarium effectum sortiri. Regularibus vero, ut domos per ipsos in dicta Civitate constructas personis etiam incapacibus, etiam juxta privilegia montis Fidei de Urbe, & quæ dilectis filiis illius Portionariis montistis nuncupatis concessa sunt, similiter concessa sint, & esse intelligantur, etiam inter vivos, & causa mortis donare, & relinquere, ac alias de illis disponere.

Locorumque piorum.

§.9. Ecclesiis vero, & locis piis quibuscumque, quæ penes quamcumque idoneam personam, aut ædem sacram, & in quocumque loco pecunias ad effectum illas in emptionem aliorum bonorum stabilium, in evidentem utilitatem convertendi depositas tenent, vel in futurum tenebunt, illas in domorum in dicta Civitate Pia ædificationem exponere, quæ sic expositæ in evidentem utilitatem ipsarum Ecclesiarum, & locorum piorum, cessisse, & cedere censeantur.

Laicorum etiam & Clericorum.

§.10. Ac laicis, etiam conjugatis, & Clericis in ipsa Civitate Pia ædificantibus, quod pensiones super beneficiorum Ecclesiasticorum fructibus, redditibus, & proventibus sibi assignatas, ad ratam decem scutorum pro quolibet centenario per eos in fabricando pro tempore expenso recipere, retinere, & percipere, ac alias in quasvis personas, etiam in mortis articulo, & prout eorumdem Sanctorum Petri, & Pauli ac Pii nuncupati milites, juxta privilegia per Nos, & Prædecessores nostros sibi concessa, formamque eis traditam, etiam absque consensu dicta beneficia obtinentium desuper habendo, pariformiter transferre. Ita quod privilegia eadem sic ædificantibus laicis, etiam Clericis, etiam Prælatis, & Religiosis concessa, ei communicata censeantur.

Impudicarum mulierum ibi ædificantium, privilegium contra Const. Leonis X., & Clem. VII., & Pauli III.

§.11. Impudicæ vero, quas Curiales vulgus appellat, & aliæ inhonestæ mulieres, quæ in dicta Civitate Pia ad minus pro scutis quingentis ædificaverint, tam de suis ædificiis hujusmodi, quam aliis earum bonis quomodocumque, etiam ex turpi quæstu acquisitis, & acquirendis, similiter testari, & disponere libere, & licite valeant, nec tales mulieres testatæ, vel ab intestato decedentes, aliquam partem Monasterio Convertitarum de Urbe juxta dispositionem Leonis X., ac recol. mem. Clem. VII., & Pauli III. Romanorum Pontificum etiam Prædecessorum nostrorum, & eorum privilegia debitam relinquere teneantur, sed dicta eorum bona libere, & integraliter, tam ex testamento, quam ab intestato, ad earum hæredes pervenire debeant.

Ædificia ibidem constructa confiscari nequeunt, juxta privilegia Montis Fidei.

§.12. Quodque domus, & ædificia quæcumque per quosvis in dicta Civitate Pia pro tempore constructa, ex quocumque crimine, & delicto, præterquam hæresis, & læsæ majestatis confiscari non possint, ad instar privilegiorum Montis Fidei, sed eorum dominis, & Successoribus suis, perinde ac si delicta non commisissent, perpetuo firma, & illæsa remanere debeant, eisdem aucto-

ctoritate, & tenore, perpetuo concedimus & indulgemus &c.

Domini Fundorum ibidē existentium debent ædificare, aut ædificare volentibus locare, ut hic.

§.13. Ceterum ne in ipsa Civitate Pia ædificare volentes a fundorum dominis ullo modo retrahantur, etiam perpetuo statuimus, & ordinamus, quod intra annum a data præsentium computandum, in quovis Civitatis Piæ loco ædificare volentibus, domini fundi, si ipsi ædificare noluerint, seu se ædificare velle dicentes, nisi infra trimestre ædificare cœperint, fundum hujusmodi pro annuo censu perpetuo ad rationem unius julii pro qualibet canna, dare, & locare teneantur, & ad id compelli possint, & debeant. Ipsique conductores, sive censuarii a solutione primi semestris, omnino liberi, & exempti sint, & esse intelligantur. Quodque tam fundorum domini, quam conductores, & censuarii infra sex menses, a data præsentium a die locationis respective computandos, fabricas hujusmodi omnino inchoare, & in fundo centum cannarum, conductores mille, fundi vero domini quingentorum scutorum summas in fabricam exponere, & ita proportionabiliter ædificare volentes, tam domini soli, quam conductores, pro situs quantitate, & ad ratam hujusmodi fabricare teneantur.

Conductores autem eorumdē fundorum aucta decima parte eos effrancare possunt.

§.14. Conductores autem præfati, eorumque hæredes & successores, quandocumque sibi placuerit, eosdem fundos, etiam ad Ecclesias, Hospitalia, vel alia quæcumque loca pia quomodolibet pertinentes, juxta facultates san. me. Sixti IV., & Alexandri VI., & Leonis X., etiam Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, aucta decima parte census, francare, & se ab hujusmodi censu liberare, ac totaliter eximere valeant.

Aliud privilegium ædificantium.

§.15. Præterea qui in Civitate Pia ædificaverint, in venditionibus viridariorum, vinearum, & terrenorum in partibus Transtiberim existentium, quoquo modo pro tempore faciendis, aliis qui in dicta Civitate Pia non ædificaverint, etiam si vicini rerum, bonorum venalium hujusmodi existant omnino, arbitrio tamen præfato, præferri possint, & debeant, prout, & quæmadmodum si jus congrui, seu protimeseos ratione vicinitatis, communiones, vel alios quomodocumque haberent, in quibus etiam qui prius ædificaverit, ceteris præferatur.

Civitas Pia gaudeat omnibus privilegiis Civitatis Leoninæ.

§.16. Porro dictam Civitatem Piam, postquam constructa, & ædificata fuerit, etiam ex nunc prout ex tunc regimini, administrationi, gubernio, & jurisdictioni ejusdem moderni, & pro tempore existentis Præfecti, ad instar ipsius Civitatis Leoninæ, æque principaliter, sine aliqua differentia subjicimus: eamdemque omnibus, & singulis privilegiis, honoribus, favoribus, gratiis, & facultatibus, necnon statutis, & consuetudinibus, quibus dicta Civitas Leonina utitur, potitur, & gaudet, uti potiri, & gaudere similiter æque principaliter posse, dictumque Præfectum pro tempore existentem utriusque Civitatis Leoninæ videlicet, atque Piæ Capitaneum, seu Præfectum principaliter de nominari, & describi debere volumus.

Executorum deputatio, & facultates.

§.17. Dilecto filio Vitellotio S. Mariæ in Via-lata Diacono Card. Vitellio nuncupato, moderno, & pro tempore existenti S. R. E. Camerario, necnon ejusdem modernis, & pro tempore existentibus Præfecto, & viarum Magistris, Motu proprio, & ex certa scientia districte præcipiendo mandantes, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte alicujus prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac conductoribus, & ædificantibus, eorumque hæredibus, & successoribus, ac omnibus, & singulis aliis supra nominatis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant, auctoritate nostra præsentes literas, & omnia in eis contenta, ab omnibus, etiam sub pœnis eorum arbitrio imponendis, & applicandis, firmiter, & inviolabiliter observari: illasque debite executioni demandari procurent. Nos enim illis, & eorum cuilibet, & omnia, & singula præmissa, faciendi, & exequendi, & quæ in eis dubia inciderint, declarandi, & interpretandi, ac tempus, & tempora in præmissis prorogandi, & moderandi, ceteraque in his, & circa ea necessaria, & opportuna gerendi, plenam, liberam, & omnimodam facultatem, & potestatem concedimus per præsentes.

Decretum irritans.

§.18. Necnon omnia, & singula præmissa, valida, & efficacia existere, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, ac singulis supradictis suffragari. Sicque in omnibus, & singulis præmissis per Camerarium præfatum, & dilectos filios dictæ Cameræ Præsidentes, & Clericos, ac quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Causarum Palatii Apostolici Auditores, ac ipsius S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.19. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Cameræ Urbis, & Basilicæ prædictorum, & aliarum Ecclesiarum, ac Monasteriorum, & Ordinum quorumcumque, necnon quibusvis aliis juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis eorum Superioribus, Magistratibus, ac etiam dilectis filiis Populo Romano, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam motu, & scientia similibus, ac de

de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam per Nos, etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter insertis, & expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse pari motu derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sanctio pœnalis. §.20. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

D. P. An. VI. 23. Augusti. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1565., X. Kal. Septembris, Pontificatus nostri Anno VI.

CXX.

Confirmatio, & extensio jurisdictionis S. R. E. Cardinalis Camerarii, & Magistrorum Viarum Almæ Urbis.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. INter multiplices curas, quæ mentem nostram undequaque solicitant, illi summa ope jampridem incumbendum Nobis esse statuimus, ut Almam Urbem nostram, perpetuam Vicarii Christi spiritualisque imperii Sedem, longe felicioribus, quam priscum illud temporale partum fuerat, auspiciis stabilitam, communemque totius Christiani Populi patriam, sicut bonis moribus, omnique virtutum genere perornatam, ita templorum, & aliarum, tam sacrarum & publicarum, quam privatarum ædium, platearum, & viarum pulchritudinem, necnon murorum, propugnaculorumque firmitate decoratam, ac etiam pomeriis suis longe, lateque insigniter ampliatam, cum Dominus huic nostræ peregrinationi modum duxerit imponendum, relinquamus, & ut hæc votis nostris respondeant, eorum curam, solicitudinemque egregiorum Civium prudentiæ libenter committimus, qui sciant, velint, & valeant id muneris diligenter amplexari, & fideliter exercere.

Sixtus IV. edidit Bullam hic cit. §.1. Dudum siquidem fel. rec. Sixtus Papa IV. Prædecessor noster, cupiens ipsius Urbis &c. *Omittitur relatio hujus Bullæ, quia eam habes in Tom. III. Par. III. fol.* 179. Et si de cunctarum.

Leo etiam X. §.2. Et successive piæ me. Leo Papa X. etiam Prædecessor &c. *Omittitur etiam hæc relatio, quoniam ipsa Bulla est in T. III. P. III. fol.* 427. Inter curas.

Hic Pontifex confirmat dictas Constitutiones Sixti IV. & Leonis X. §.3. Nos autem ejusdem Almæ Urbis ornatui, ampliationi, decori, & pulchritudini, aerisque salubritati, non minus quam ipsi Prædecessores consuluerunt, quantum in Nobis est, consulere, & quemadmodum illam Civitatem nostram Piam ampliavimus, mœnibusque, ac propugnaculis munivimus, eam quoque ut munitam ita etiam ornatam, ac speciosam reddere cupientes; eorumdem Prædecessorum vestigiis inhærendo, similiter Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de pari potestatis plenitudine, singulas Sixti, & Leonis Prædecessorum eorumdem literas prædictas cum supradictis, ac etiam aliis omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, ac inde secuta quæcumque, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo confirmamus, approbamus, & innovamus. Decernentes easdem literas, in omnibus, & singulis illarum partibus, etiam hic non expressis, etiam in quibus forsan hactenus usu receptæ non sunt, seu non esse dici possent, perpetuis futuris temporibus inviolabiliter, & ad unguem ab omnibus observari debere, ac omnes, & singulos ad illarum observationem omnino teneri, & efficaciter obligatos existere, & censeri. Ac ad id opportunis, juris, & facti remediis, etiam per censuras, & pœnas in eisdem literis appositas, & inflictas cogi posse, & etiam debere.

§.4. Præterea cum non sine animi nostri displicentia intellexerimus, ea quæ per præfatos Prædecessores in prænarratis literis pro publico Almæ Urbis commodo, & honore ordinata fuere, contrarium sortiri effectum, quandoquidem licet juxta earum tenorem in præmissis, & forsan certis aliis ibi expressis casibus, Camerarius, & Magistri viarum, qui pro tempore fuerunt, quamplures ad domos suas, vicinis se ibi ædificare velle dicentibus, sicque id facturos, etiam cum obligatione promittentibus, vendendum coegerint, multi tamen emptores hujusmodi obligationibus per eos ad nova ædificia inchoandum, & perficiendum, seu jam constructa ampliandum, pactis, modis, & formis, ac sub pœnis in sententiis Camerarii, & Magistrorum viarum, juxta formam dictarum literarum promulgatis contentis non obstantibus, postquam dictas domos antiquis dominis ejectis habuerunt, nova ædificia per se promissa facere, seu jam constructa ampliare non curarunt, memoratas Prædecessorum præfatorum Constitutiones, & antiquos domorum dominos simul eludendo, & pœnas præfatas damnabiliter incurrendo, indignitatibus hujusmodi, ut par est, providere volentes, eisdem auctoritate, & tenore statuimus, volumus, & ordinamus, ut qui infra sex menses a die publicationis præsentium promissiones per eos a viginti annis citra factas, & in futurum faciendas, non adimpleverint, ac propterea pœnas juxta formam dictarum literarum incurrent, manu Regia ad solutionem pœnarum hujusmodi per Camerarium, & viarum Magistros præfatos cogantur, quarum pœnarum una fabricæ, seu munitioni murorum Civitatis nostræ Piæ, & altera medietates Camerario, & viarum Magistris præfatis applicentur, & nihilominus ipsi elusores ad dictas domos pro

Præfigitque terminum ad ædificandum, illis qui ædificare promiserunt, & sub tali prætextu vicinorum domos sibi vendi fecerunt.

1565.

pro eodemmet pretio, quo illas emerunt, primis dominis retrovendendum a Camerario, & Magistris præfatis cogi possint.

Declarat etiã vẽditiones domorum &c. semper intimandas esse vicinis:

§.5. Et quum pluries hactenus sit in literis Sixti Prædecessoris hujusmodi dubitatum, an domini vendere volentes deberent, requirere vicinos super venditionibus domorum, plateolarum, sediminum, situum, vel casalenorum, ipsis vicinis contiguorum, per eosdem dominos faciendis, ad obviandum litibus, quæ ex hac causa deinceps oriri possent, hac nostra perpetuo valitura sanctione statuimus, & ordinamus, ut in futurum sive vicinus requisierit prius venditorem, seu vendere volentem super venditione domus, plateolæ, sediminis, situs, vel casaleni, sive non requisierit, semper ad hoc ut venditio aliis quam vicinis facta, vel facienda, valida sit, suumque sortiatur effectum, venditor sive emptor domus hujusmodi vicinum ipso personaliter reperto, si haberi poterit, per unum, sin autem facta diligentia persona aliter reperiri commode non poterit, per duos ex Mandatariis, vel nostris Cursoribus domi dimissa copia, in absente vero per edictum publicum requirere, vel requiri facere debeat, & teneatur, an ipse vicinus velit domum venditam, seu venalem hujusmodi pro pretio per dictum emptorem, seu emere volentem, non vicinum, vere, & non ficte oblato, soluto, aut promisso, & cum eisdemmet pactis, & conventionibus.

Vicinosque post intimationem, adimplere debere hic expressa.

§.6. Qua quidem requisitione, seu intimatione, per venditorem, seu emptorem sic facta, si vicinus, aut vicini, si plures fuerint, intra quindecim dies non acceptaverint, & summam cum emptore, seu emere volente non vicino conventam non promiserint, & de fabricando ad certam summam arbitrio Magistrorum viarum, sub certa pœna eisdem Magistris benevisa, se non obligaverint, & deinde intra alios quindecim dies dictam summam realiter, & cum effectu, si vere, & realiter in primo instrumento, vel contractu, aut obligatione, vel conventione contenta non adimpleverint, tunc venditio aliis quam vicinis facta, vel facienda hujusmodi, firma, & valida remaneat. Sin vero præfata intimatio, modo quo supra, facta non fuerit, tunc venditio juxta præfatarum Sixti Prædecessoris literarum formam, facta pro vicino intelligatur. Et si prædicta intimatio facta non fuerit, volumus, quod ad rescissionem primi instrumenti hujusmodi venditionis, unusquisque vicinorum prædictorum, semper, & quandocumque admittatur, nec illi via sit præclusa, nisi post annum a die scientiæ venditionis, quam scientiam declaramus sufficere tantum in generali, nempe scire rem fuisse venditam, etiam quod pretium, & aliæ qualitates fuerint ignoratæ.

Vicinos quoque præferendos esse inquilinis declarat.

§.7. Et concurrentibus in cujusvis, seu quorumvis domorum, plateolarum, sediminum, situum, & casalenorum emptione, inquilino, & vicino, ipse vicinus eidem inquilino, ac alias, servata præinsertarum literarum forma, omnino semper præferatur, & præferri debeat.

Simulatasque venditiones annullat, & contrahentibus pœnas imponit.

§.8. Et ad obviandum simulationibus, & fictionibus, quæ plerumque in similibus instrumentis venditionum etiam forsan ad eludendum hujusmodi nostras, & nostrorum Prædecessorum ordinationes, inter venditores, & emptores, præcipue exprimendo majus pretium in instrumento, quam vere, & realiter sit solutum, vel conventum, intercedere consueverunt, volumus, quod venditiones, in quibus hujusmodi simulationes, præsertim circa pretii quantitatem intervenerint, omnino nullæ sint; & nihilominus, tam pretium per emptorem solutum, vel promissum, quam res sic vendita, ad Nos, & Sedem Apostolicam eo ipso devolvatur, pro una Fabricæ Civitatis nostræ Piæ, seu illius murorum, & pro altera medietatibus Camerario, & Magistris præfatis irremissibiliter applicanda, prout ex nunc applicamus.

Confirmat etiam quascumque Pontificũ Cõstitutiones, editas circa officium & facultates Magistrorum viarum. Et dubia, in ornatum Urbis interpretari decernit.

§.9. Et insuper pro majori officii dilectorum filiorum Horatii Nari, & Hieronymi Pichi, modernorum, & successorum suorum pro tempore existentium Magistrorum viarum dictæ Urbis dignitate simul, & auctoritate, ac ad obviandum cavillationibus, quæ in dies super eorum officio, & privilegiis, ac facultatibus suis subinde emergere possent, omnia & singula, ac quæcumque privilegia, facultates, gratias, prærogativas, & indulta Magistris Viarum Urbis, eorumque officio hujusmodi per præfatos, & quosvis alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam per Nos & dictam Sedem hactenus quomodolibet, & specialiter per unam Motus proprii schedulam a piæ mem. Paulo Papa III. similiter Prædecessore nostro editam, incipientem (Inter alias innumerabiles, & graves) concessa, in primis & ante omnia eisdem auctoritate & tenore approbantes, similiter perpetuo statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod quælibet pars & clausula, sive constructio, tam supradictorum per Sixtum & Leonem, ac Paulum, ac quorumvis aliorum per quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores, & etiam respective Successores nostros, ac Nos & Sedem eamdem editarum, & quandocumque edendarum literarum, & etiam pari motu signatorum rescriptorum, officium, & facultates Magistrorum viarum Urbis hujusmodi quomodolibet concernentium, respicientium, sicubi sensus erit, vel videbitur esse dubius, semper in dictæ Urbis favorem, & ornatum intelligatur, accipiatur, & interpretetur, ac intelligi, accipi, & interpretari, & ita a Camerario & Magistris præfatis, in causis coram eis vertentibus, judicari & definiri debeat, jusque ipsum in literis & rescriptis præfatis, si opus sit, favorabile non autem odiosum sit & esse censeatur, & etiam ad effectum præfatum casus dicatur comprehensus, potius quam extensus, quacumque interpretatione, sensu, intelligentia, opinione, aut alia re in contrarium quomodolibet faciente non obstante.

§.10. Præterea ne fabricare, suaque ædifi-

Vicinis etiam fabricare volentibus, decernit alios vicinos domos, tam locari solitas, quam non, vendere debere, ut hic.

ædificia ad Urbis ornatum ampliare volentes propter loci defectum, cum interdum domos vicinas locari solitas, quas eis vigore literarum prædictarum emere liceat, non habeant, sed domus ipsæ vicinæ a propriis illarum dominis sint habitatæ, a suo proposito abstrahantur, & non possint propter situs carentiam, fabricas, & palatia, sive domos, ut ajunt, requadrare, ideo statutum dicti Sixti Prædecessoris super domorum locari solitarum, dominis ad illarum venditionem vicino seu vicinis fabricæ, domumque, seu domos suas ampliare volentibus faciendam compellendis, ut præfertur, editam, ad quascunque domos, hortos, terrena, etiam per proprios eorum dominos inhabitari solita, casu quo videlicet vicinus palatium, aut aliquam magni momenti fabricam, domum, hortum, seu terrenum vicini a duobus lateribus ad minus circumdantem, & domus, horti, vel terreni convicini pretium, seu valorem quadruplo excedentem inchoaverit, seu inchoatum perficere voluerit, etiam si tales domus, horti, & terrena quorumvis Monasteriorum, Ecclesiarum, vel Hospitalium, vel aliorum piorum locorum, extra tamen septa Monasteriorum, Ecclesiarum, aut piorum locorum hujusmodi, dictisque Monasteriis & aliis locis piis minime contigua existant, ita quod statutum Sixti hujusmodi non solum in locari, sed etiam casu prædicto in per proprios eorum dominos habitari solitis domibus, hortis, & terrenis locum omnino habeat, & ad unguem observari debeat. Ac domini domorum, hortorum, & terrenorum ipsorum, etiam per eos habitatorum, ad illorum venditionem, vicino seu vicinis hujusmodi fabricam construere, seu perficere volenti, seu volentibus, & etiam in domo fabricanda, seu amplianda, non habitantibus, nec habitare solitis, per Camerarium, & Magistros viarum præfatos pro prætio æstimando, & plus decima illius parte, & alias juxta literarum Sixti & Leonis hujusmodi formam, & tenorem faciendam arbitrio dictorum Camerarii, & Magistrorum, per eos etiam manu regia, cogi & compelli possint.

Idemque servari mandat in casalenis.

§.11. Et insuper Sixti Prædecessoris statutum casalena per plures pro indiviso possessa, & in maximum Urbis detrimentum plerumque diruta, vel discooperta, ita quod ipsi omnes consortes eorundem casalenorum possessores ad dicta casalena restaurandum, & cooperiendum, ac inibi Magistrorum præfatorum arbitrio fabricandum, vel si & prout eisdem Magistris melius videbitur, uno vel pluribus ipsorum consortium fabricare volenti, seu volentibus, reliqui consortes fabricare nolentes vel differentes, ad suas portiones consorti, vel consortibus fabricare volenti, seu volentibus, pro pretio per peritos æstimando vendendum, & consors seu consortes fabricare volens, seu volentes, ad portiones prædictas emendum, aut si nullus ipsorum fabricare voluerit, ipsi omnes ad dicta casalena, vicino, seu vicinis domorum contiguarum pro pretio, ut præfertur, æstimando vendendum, ac idem vicinus, seu vicini ad illa emendum per Camerarium, & Magistros præfatos eorum arbitrio, etiam manu regia sub pœnis sibi benevisis, respective compelli possint: & nihilominus contravenientes caducitatis, & alias in præsentibus appositas pœnas incurrant, perpetuo extendimus & ampliamus.

Domos quoque tam dirutas, quam diruendas pro construendis viis, & plateis, reaptari debere decernit.

§.12. Et cum multæ viæ in eadem Urbe jampridem de novo inchoatæ imperfectæ remaneant, ac in plurimis earumdem viarum locis, non solum illæ domus, sed ne parietes quidem, seu muri constructi reperiantur, & variis in locis domus ad invicem divisæ, distantes, separatæ & truncatæ remaneant, in ejusdem Urbis non modicam deformitatem, & locorum eorumdem deturpationem, & (quod pejus est) in dictis locis sic desertis, sordes, & immunditiæ passim projiciantur; Nos hujusmodi incommodis obviare cupientes, volumus & ordinamus, ut in omnibus & singulis hujusmodi locis unusquisque dominus, sive directus sive utilis, in domo a se possessa, vel casaleno sic truncata, vel truncato, aut in situ, vel solo, aut alio loco suo proprio, saltem muro, seu pariete claudere, illamque, illud, vel illum infra sex menses a die publicationis præsentium pro tempore faciendæ: in domibus vero de novo incidendis, pro viis, seu plateis construendis infra sex menses a die integræ satisfactionis, a Magistris, vel aliis ipsis dominis domorum factæ computandos, muris, seu parietibus, saltem usque ad primum solare, includere debeat, & teneatur sub pœna ad arbitrium eorumdem Magistrorum viarum imponenda per quemlibet contravenientem, eo ipso toties, quoties contravenerit, incurrenda: Et si loca ipsa sint censualia, sive emphyteutica, & Ecclesiis, Monasteriis, seu aliis locis, vel personis quibusvis respondentia, ipsa dictis sex mensibus elapsis, ad suos directos dominos cum eodem onere fabricandi, seu muro claudendi, dummodo si personæ ecclesiasticæ sint, eorum liberationem, sive affrancationem juxta formam præd. literarum faciendam non impedierunt, devoluta sint & esse censeantur: etiamsi domus, situs, & casalena prædicta sint Ecclesiarum, Monasteriorum, seu piorum locorum quorumcumque. Et ita per quoscunque judices judicari debere mandamus. Possint tamen dicti viarum Magistri eumdem terminum sex mensium pro qualitate locorum, & personarum, ubi eis videbitur, prorogare.

Et inquilinos pensiones, & census dominis, illorum domorum solventes in hujusmodi reaptatione exponere posse, & debere declarat.

§.13. Et nihilominus ex nunc quibusvis locorum præfatorum inquilinis, seu affictuariis, ne facta prius ipsis simplici dictorum Magistrorum inibitione, & locorum eorumdem pensiones vel census dominis suis sub pœna iterandæ solutionis persolvant, sed eas & eos, etiam invitis dominis in expensis pro præmissis necessariis convertant, & muros ad dictam altitudinem, si sat erit, perficiant, donec, & quousque eisdem locis, ut præfertur, fabricatum fuerit, inhibemus pariter & interdicimus; quodque deinceps domini conductoribus ipsis illas bonas facere teneantur; & in eventum

tum contraventionis, ac ſoluta per ipſos inquilinos, ſeu conductores penſione, & dicto pariete ad minus uſque ad primum ſolare non perfecto, eoſdem inquilinos, ſeu conductores de ſuo proprio ad dictam conſtructionem teneri, & obligatos eſſe volumus, & etiam declaramus.

Dominoſque domorum pro conſtruendis viis inciſarum vicinos etiam habitantes ad eas ſibi vendendas cogere poſſe decernit, ſi domus inciſæ incommodæ effectæ ſint, & a dominis inhabitatæ.

§.14. Et in domibus ita inciſis, ſive de novo incidendis earum domini per Nos ita ſint gravati ad fabricandum, vel muro claudendum, ut præfertur, ad minus uſque ad primum ſolare, & multoties ipſi domini inhabitantes ex hac cauſa maximam recipiant incommoditatem, cum ex ipſa inciſione domus ipſorum remaneant incommodæ, idcirco in caſu & caſibus præfatis, ubi domus per dominos inhabitatæ pro viis, ſeu plateis conſtruendis inciſæ fuerint, & ſic incommodæ effectæ & reſarcitæ, ibidemque intra ſex menſes, vel poſtea fabricatum fuerit, domos contiguas etiam per dominos inhabitatas, qui non fabricaverint, præfatis dominis, qui fabricaverint ſic domos inciſas, dominos præfatos vicinos, etiam habitantes, ad vendendum pro pretio per duos peritos, & in eventum diſcordiæ, per Magiſtros præfatos æſtimando, & plus decima illius parte, ut præfertur, per Camerarium & Magiſtros præfatos eorum arbitrio, etiam a tribus lateribus domos vicinorum non circumdantes, nec duplum, nec triplum in valore excedentes, manu regia compelli poſſe volumus, & etiam mandamus.

Et dominos ſituum vacuorum fabricare in eis debere, alioquin Magiſtros viarũ eos aliis locare vel vendere poſſe, ut ibi fabricetur mandat.

§.15. Cumque tam in de Populo, & de Portugallo, ac Sanctiſſimæ Trinitatis, & Piæ nuncupatis, quam aliis dictæ Urbis viis, quamplurimi ſitus, ſeu prædia reperiantur muris, domibuſque omnino vacui, quo fit ut viæ ipſe lateribus ſterni, ſeu pavimentari, & ad ornatum reduci nequeant, pariter ſub pœnis præfatis, volumus, ſtatuimus, & ordinamus, quod ſituum prædictorum domini infra eoſdem ſex menſes in dictis ſitibus, vel muros, ut præfertur, vel ædificia conſtruere, ſeu conſtrui facere debeant, & teneantur. Ita quod lapſo ſex menſium termino præfati Magiſtri viarum ſitus præfatos, in quibus, ut præfertur, fabricatum non fuerit, quibuſcumque perſonis ac pro pretio reperibili, locare, & concedere, ſeu, ſi Camerario & Magiſtris ipſis melius videbitur, ſitus ipſos quibuſcunque perſonis pro pretio hujuſmodi in manibus eorum depoſitariorum ad effectum illud poſtmodum dominis dictorum ſituum conſignandi, facta tamen per dominos præfatos ratificatione venditionis præfatæ per Magiſtros factæ, & datis idoneis cautionibus in forma, juxta formam Statutorum Urbis deponendo vendere, & alienare libere, & licite, ac valide etiam poſſint ad effectum prædictum.

Viculoſque inter domos exiſtentes, appropriari, & occupari poſſe declarat, ab eis qui ibi primo fabricaverint.

§.16. Et quoniam in Alma Urbe quamplurimi adſunt viculi latitudinis duorum, vel trium palmorum, aut circa, in quibus variæ ſordes, & immunditiæ continuo injiciuntur, & muri circumcirca exiſtentes putrefactione corruptis fœtorem, cum peſtiferi, & mali aeris generatione inducunt, adeo ut tempore procedente dicti muri corruant, & collabantur, & collapſi ejiciantur, ut deinceps unicus murus pro utroque latere domorum contiguarum inſerviat, ſub eiſdem pœnis, quod de cetero nemo cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtens, in, vel ſuper muris hujuſmodi trabes, aut tigna, ſeu quid aliud apponere, caminos, vel quidpiam aliud conſtruere, vel murum dicti viculi elevare, ſeu aliquod ibi ædificium fulcire, aut alias illis uti, vel inuti queat, nec debeat. Muratoribus vero quibuſcumque, ne de cetero ſub exilii a toto Statu Eccleſiaſtico, & bonorum ſuorum confiſcationis pœna, in dictis muris pro illarum reparatione, aut de novo extructione, manum, & operam apponere, vel quicquam operis ibidem facere, ſeu fabricare audeant, vel præſumant. Et ulterius ad tollendos dictos muros, & viculos, volumus quod ille ex vicinis, qui primus voluerit fabricare, poſſit (habita tamen a præfatis Magiſtris licentia, etiam abſque alicujus pretii ſolutione cuiquam facienda) eoſdem viculos ſibi aſſumere, appropriare, & vindicare, & ſuper muro ſui vicini tigna, lapides, cœmenta, & trabes, aliaque ad fabricam ſuam neceſſaria apponere, ſuamque fabricam deſuper adaptare, & ut dicitur, appodiare, & alias eodem muro communiter cum vicino per eumdem fabricare volentem medietate dicti muri ad æſtimationem duorum peritorum per partes ipſas eligendorum, & in eventum diſcordiæ per Magiſtros viarum taxandi.

Et Cloacas, ſciacquatoria &c. in vias aquam evomentia obſtrui debere.

§.17. Et quia quamplurimæ domus ejuſdem Urbis quaſdam parvas habent Cloacas, Clavichettas vulgariter nuncupatas, in viis publicis reſpondentes, & ab ipſis domibus, aquam, & immunditias, in vias, & loca publica evomentes, quibuſcumque perſonis, ut infra eoſdem ſex menſes ſub dictæ caducitatis, & aliis pœnis præfatis, tam cloacas, quam etiam viculos prædictos, necnon quaſcumque latrinas, ſeu cantaras, & ſiccatoria, vulgo ſciacquatoria nuncupata, & piſcinas in vias publicas, & vicos, ſeu viculos, aut plateas exeuntes, & reſpondentes obſtruere; & ſi velint cantaras, in eorum cortibus, ſeu cortilibus, & cancis, non autem, in, vel ſuper viis publicis, ſeu plateis, fabricare debeant; ita quod inquilini domorum, & locorum hujuſmodi præmiſſa ex pecuniis eorum penſionis, etiam invitis dominis, & contra eorum voluntatem facere poſſint, & non facientes ad pœnam arbitrio præfatorum Magiſtrorum viarum imponendam teneantur. Et nihilominus omnes penſiones decurſas, & præfatis dominis interim contra inhibitionem eis faciendam ſolutas conſignare teneantur depoſitario dictorum Magiſtrorum viarum, ad effectum cloacas, aliaque præmiſſa claudendi, & cantaras, ut præfertur, faciendi, inhibemus, præcipimus, atque mandamus.

Fidei commiſſa quoque declarat non impedire præmiſſorum executionem.

§.18. Et cum in viarum, quæ pro tempore fiunt, conſtructione, ordinatione, & ampliatione, ac in domorum, caſalenorum, & ſituum, ſive partium eorum applicatione ſeu

seu venditione, in omnibus casibus supradictis, & aliis quomodolibet ex causis præfatis occurrentibus, interdum sit necesse domorum, seu locorum ad usum viarum hujusmodi incisorum, seu divisorum partes remanentes adjudicare, & multoties propter fideicommissa apposita dubitetur, ne lites, & controversiæ oriantur, ad tollendum igitur litium materiam, hujusmodi fideicommissa ad effectum præmissorum (ita tamen, quod ea, quæ fideicommisso subjecta erunt, sic adjudicentur, quod pretia illorum in tot bonis stabilibus reinvestiantur, quæ bona remaneant eidem fideicommisso subiecta eodem modo, prout dicta bona sic adjudicata antea subjecta erant) penitus, & omnino tollimus, cassamus, & amovemus, illisque ad hunc effectum sufficienter, & expresse harum serie derogamus.

Canneta etiã tolli, & ad culturam reduci mandat.

§.19. Et cum Urbis ipsa ædificiis, & viridariis ornata, & splendida esse debeat, intus vero, & extra, ac prope illa adsint quamplurima canneta deformitatem Urbis generantia, aerisque serenitatem, & salubritatem, ac clarum fluminis conspectum impedientia, & etiam male agendi opportunitatem, locumque subministrantia, quod quicumque, tam extra per centum, & quinquaginta cannarum distantiam prope, quam intra mœnia ejusdem Urbis, necnon etiam in Angelica, & versus flumen in Pontis Milvii viis nuncupatis, ac per viginti cannarum distantiam juxta quascumque alias vias publicas canneta habent, illa, ac omnia canneta intus Urbem existentia, præter ea, quæ sunt extra vias publicas in locis absconditis, seu remotis infra præfatos sex menses sub pœnis prædictis funditus extirpare, evellere, atque tollere, ac ad terrenum, & culturam vinearum, seu viridariorum reducere debeant.

Prata etiam ita prope viã Angelicam, ad canneta, vel hortos reduci prohibet.

§.20. Necnon cum Angelicam, ac Castelli nuncupatas vias, per vineas & prata, ad maximum Civitatis nostræ Piæ per Nos noviter constructæ ornatum, fecerimus, intellexerimusque, quod nonnulli prata prædicta ad canneta, vineas, ac hortos facienda impudenter claudere cogitant. Ideo quod nullus in posterum, etiam si proprietarius existat, dicta prata ad alium usum, præterquam ad pascua, fœnumque colligendum destinare possit. Quodque omnes, & quicumque, qui ab eo tempore, quo divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, hujusmodi prata rextrinxerunt, ac ibi vineas, canneta, sive hortos fecerunt, ad illa in pristinum statum, nempe ad pratum reducendum, per Camerarium, & viarum Magistros præfatos cogi, & compelli possint, & debeant, præcipimus, & ordinamus.

Hortosque ibi factos præterquam carciofolorum, ad pratorum, & vinearum usum reduci mandat.

§.21. Et similiter quia horti prope Urbem consistentes propter aquarum irrigationem, malum, & pestiferum solent generare aerem, & maxime in Burgo nostro S. Petri, ac dicta Civitate nostra Pia, ad cujus ornamentum, decorem, & aeris salubritatem summopere intendimus. Desiderantes igitur, ut quemadmodum dictam Civitatem Piam muris, & propugnaculis cinximus, & ab hostilibus offensionibus securam reddidimus, ita quoque aeris salubritate non careat, statuimus, quod omnes horti existentes in pratis extra portam Angelicam, (exceptis dumtaxat cardorum, vulgo carciofolorum hortis, in quibus aquarum irrigatio nullo modo fit) penitus tollantur & aboleantur, ac ad vinearum & pratorum usum reducantur, sub caducitatis, quoad dominos, & quoad inquilinos, seu affictuarios, sub exilii, & bonorum confiscationis, aliisque dictorum Magistrorum viarum arbitrio infligendis pœnis.

Scalas quoque vias Urbis impedientes de cetero fieri prohibet, & factas tolli præcipit.

§.22. Et quoniam in variis Almæ Urbis locis viæ publicæ diversis modis sunt inpeditæ, & inter alia a certis scalis, & bastoni, ut vulgariter dicitur, factis, quæ multis in locis vias publicas fere per unam cannam, & ultra occupant, in maximum earumdem viarum præjudicium, & obstaculum, adeo ut duo currus concurrentes commode pertransire nequeant. Idcirco sub præmissis & aliis arbitrio Camerarii, & Magistrorum præfatorum imponendis pœnis, districte præcipiendo mandamus, ut in posterum nemo quo minus via pro duabus rhedis, cocchiis vulgariter nuncupatis, concurrentibus, lata, spatiosaque remaneat, dictas scalas audeat ita componere, sed tantummodo duos vel tres palmos ultra januam excedere; factas vero scalas præmissas, ad dictos duos, vel tres palmos infra eosdem sex menses sub similibus pœnis reducere, & restringere unusquisque debeat. Muratores autem ibi aliter operantes, exilii, & bonorum confiscationis pœnas incurrere, & exolvere volumus.

Et hanc Constitutionẽ juris congrui ad vineas & casalia intra duodecim miliaria ab Urbe exteudit.

§.23. Præterea cupientes, non solum ipsam Urbem interiorem, sed etiam illius suburbia, & circuitum, ac vineas decorari, cum Nobis innotuerit nonnullos, pulchras, & deliciosas vineas, ac possessiones, facere, & ampliare volentes, a vicinis illis terrenum, aut vineas locari tamen, seu ad medietatem fructuum, vel alias dari, & concedi solitas, ad id vendere volentibus impediri, præfatis Camerario, & viarum Magistris, ut quoscumque sivæ sæculares, sive Ecclesiasticos, etiam si Monasteria quorumvis, etiam Mendicantium Ordinum, necnon Ecclesiæ, Hospitalia, aut alia pia loca fuerint, terrena, vineas, aut canneta, locari tamen, aut ad medietatem fructuum vel alias, ut supra dari solita, ab una, non solita vero locari a tribus, seu duabus partibus circumdata, extra tamen septa Monasteriorum eorumdem habentes, vel habentia, ad illorum, vel in parte, etiam pro vialium directura, & accommodatione facienda, arbitrio dictorum Camerarii, & Magistrorum, venditionem vicinis illa sic circumdantibus, & ampliare volentibus, pro justo, & rationabili pretio per duos peritos per partes eligendos, & in eventum discordiæ, per præfatos Magistros, habita dictorum electorum relatione, estimando faciendam, etiam manu Regia, cogere possint, & debeant, etiam si loca ipsa non sine,

sint, vel fuerint locari solita, & absque ulla difficultate id etiam procedere volumus in vinea, canneto, vel terreno sic convicino, ubi domus commoda pro domini habitatione non fuerit, concedimus, & ordinamus. Necnon hujusmodi nostram Ordinationem, non solum ad vineas, sed etiam ad casalia intra duodecim milliaria ab Urbe consistentia, ac dictæ Urbis ornatum, & commoditatem dominorum casalium extendimus, ac extendi debere præcipimus, & mandamus. Cumque intellexerimus multa casalia magnæ quantitatis rubrorum habere incorporata nonnullà terrarum portiones, aut petia modicæ quantitatis pedichæ vulgariter nominata: volumus etiam, & ordinamus, ut quicumque casale habuerit centum rubrorum, aut minus, & hoc maxime ubi aliquod nobile, sive commodum ædificium pro habitatione existat, & aliquam pedicham vicinam & contiguam habeat, si ab uno latere tantum rubra centum, decem: & si a duobus, viginti: si a tribus, triginta: & si casale excedat summam centum, ad dictam ratam, ut supra. Et si aliquod etiam multorum rubrorum casale in alio incorporatum existat, videlicet cum aliqua lingua, quatenus dicta lingua sit incorporata, illam sibi arbitrio dictorum Camerarii, & Magistrorum pro pretio per peritos æstimando, & aucta decima parte pluris vendicare possint.

Scalas & curritoria vias publicas impedientia solvi mandat.

§.24. Et insuper eisdem viarum Magistris, ut quoscumque ad scalas quaslibet extra domos, & in viis seu plateis publicis existentes, quarum præsertim in Regionibus Transtiberinis, & Trivii maxima adest copia, & quæ vias publicas non parum impediunt, & occupant. Necnon ad moeniana, alias curritoria lignea, mignani vulgo nuncupata, extra muros domorum multum, vel modicum se porrigentia, & eminentia, in vias publicas prospectum habentia, infra annum a die publicationis præsentium destruendum, & tollendum arbitrio Camerarii, & Magistrorum eorumdem cogere, & compellere. Necnon domorum inquilinis, ut pensiones per eos pro tempore debitas, etiam invitis dominis retinere, & in expensas pro destructione scalarum, & curritoriorum hujusmodi necessarias absque eo quod ad iteratam dominis suis solutionem teneantur, convertere valeant, & debeant. Quinimo inquilini ipsi dictas pensiones, donec scalæ, & curritoria hujusmodi ablata fuerint, post simplicem inhibitionem eis faciendam suis dominis sub poena solutionis dictis Magistris viarum iterato faciendæ nullatenus persolvere possint; quod tamen unicuique ferrea, seu lapidea moeniana quæ vulgo arengherias, aut balaustos vocant, habere liceat impune permittentes.

Porticalia demoliri, aut muris claudi jubet.

§.25. Quodque quilibet infra annum prædictum suas porticus, seu porticalia, penitus, & omnino destruere, & demoliri, aut muris claudere habeant; dummodo porticus ipsæ non sint modernæ, & insignes, judicandæ, & dignoscendæ judicio eorumdem Magistrorum viarum. Illæ vero porticus, quæ pro viarum dilatatione incidendæ erunt, ita manere tolerentur, quousque per præfatos viarum Magistros excisæ fuerint.

§.26. Et præterea, quod inter casamenta, seu in locis ejusdem Urbis habitatis non liceat cuique habere hortos, seu viridaria sepibus conclusa, sed illorum domini sub poenis prædictis illa muris circumdare teneantur.

Hortosque in casamentis Urbis existentes muris claudi præcipit.

§.27. Omnesque pontes lignei per vias publicas transuersi cum situm publicum occupent, & dictæ Urbis ornatum offendant, infra ejusdem anni terminum, exceptis tantum illis, qui non in principalibus, sed transuersalibus viis, aut in viculis consistentes, visum, & lucem non impediunt, judicio eorumdem Magistrorum dignoscendis.

Pôtes ligneos transversos in viis publicis amoveri mādat.

§.28. Et ulterius omnes pontelli in quibusvis domibus ruinosis in viis, sive plateis existentes, infra sex menses a die publicationis præsentium per illorum respective dominos, seu inquilinos, sub poenis præmissis omnino tollantur, & auferantur, auferrique debeant.

Pontellos in domibus ruinosis tolli jubet.

§.29. Et quoniam ad dictæ Urbis decorem, & ornatum non parum cederet, si unaquæque ars ab aliis artibus separata, & in unum collecta, ac unita, suis loco, & ordine collocaretur, & præcipue illa, quæ ad victum sic sparsa non est necessaria, cum artifices ipsius Urbis, quasi absque ulla distinctione invicem confusi, absque maxima ordinis perturbatione, ornatusque, & decoris publici præjudicio habitare noscantur, qui, quorumcumque tabernæ, & officinæ si in suis quique locis, & vicis segregatis ordinarentur, tam Urbis ornatui, quam, etiam illorum commoditatibus non parum consuleretur, ut omnis inter eos confusio amoveatur, & ipsi ab invicem juxta species suas separati, in quantum poterit, decorem Urbis deferant simul, & commoditatem. Ideo quod quoties, & postquam per Camerarium, & Magistros viarum hujusmodi Artium divisio, & situatio statuta, & ordinata fuerit, quicumque artifex cujuscumque artis, & exercitii in aliquo vico, via, aut platea dictæ Urbis, ubi suæ artis exercitium magis vigeat, & constitutum fuerit, ut præfertur, habitare voluerit, possit exercitii artificem inibi commorantem, seu commorari volentem, expellere, & eiicere, ac expelli, & eiici facere, & in illius locationes, dummodo ad longum tempus, seu ad vitam, vel generationem non sint, factas, subintrare pro eodemmet pretio, data tamen cautione de exercendo dictam suam artem in dicto loco ad minus per annum, & ultra arbitrio Camerarii, & Magistrorum viarum præfatorum, exceptis tamen semper dominis in propriis domibus habitantibus. Et ad evitandas controversias possint ipsi Camerarius, & viarum Magistri semper, & quandocumque arbitrio suo decernere, & declarare, quæ ars in uno loco magis vigeat, quam altera, ac etiam artificii

Artium divisionem & situationem in certis viis per Camerarium, & Magistros fieri, & factam servari præcipit.

ficii inquilino sic pro tempore expellendo, unius mensis, aut longiorem ipsis Magistris benevisum terminum ad evacuandum præfigere. Et insuper fines, limites, & vicos, infra quos unaquæque ars, & illius artifices suo ordine stare, & consistere debeant, constituere, & declarare, prout, & quando eis videbitur, & placuerit, perpetuo statuimus & ordinamus.

Candelottariorum, Cordariorum, & Vaccinariorum artes prope flumen exerceri mandat.

§.30. Et quia aeris putrefactio non solum ex malis humoribus, & immunditiis, sed etiam ex malis odoribus, & fœtoribus, generatur, sicque ars Candelariorum diffusa per Urbem tetrum putorem reddens, multum nocet Civitati; Idcirco quemadmodum artes vacinariorum, seu coriariorum, necnon artificum chordas musicales ex animalium fibris facientium malum reddentes odorem, ad fluminis Ripam separatæ reperiuntur, ita, & dictam Candelariorum artem, ut is putor exhalationem habeat, prope flumen ad Sixti, sive quatuor capitum, aut Sanctæ Mariæ nuncupatos Pontes, ubi Camerario, & viarum Magistris præfatis magis videbitur expedire, infra mensem a die publicationis præsentium sub cofiscationis omnium bonorum ipsorum Candelariorum, & aliis etiam in eorum personam arbitrio Camerarii, & Magistrorum præfatorum infligendis pœnis reduci, ac in locationes aliis personis ibi factas, prout eisdem Magistris videbitur, subintrare debere, volumus, & mandamus.

Et vias Urbis non amplius silicibus; sed coctilibus lateribus sterni præcipit.

§.31. Et quoniam Urbs ipsa nimium est humiditati subiecta, sicque in certis partibus silicilibus strata humidior efficiatur; Propterea omnibus, & singulis muratoribus, sub exilii, aliisque pecuniariis, & etiam corporalibus dictorum Magistrorum arbitrio infligendis pœnis, dominis vero sub ducentorum ducatorum, ut præfertur, applicandorum pœna, ne deinceps viam silicibus sternere, seu aliquas silicatas ante domos suas facere audeant, seu præsumant, inhibemus. Volumus autem, quod omnes viæ ipsius Urbis coctilibus sternantur lateribus, una cum suis interlineis, quas guidas vocant, piperino, tiburtino, aut siliceo lapide, arbitrio dictorum Magistrorum; nec sint aliquo pacto intervisatæ, sed in unaquaque via sint omnes guidæ ex piperino, tiburtino, aut siliceo lapide.

Camerarioque, & Magistris dat facultatem cogendi dominos possessionum contiguarum viis principalibus, ad ibi struendū muros &c.

§.32. Et insuper præfatis Magistris viarum in perpetuum, & pro decore ejusdem Urbis, ac structura viarum principalium, præsertim intus, & extra Urbem in via Flaminia, de Populo nuncupata, infra unum miliare dominos vinearum, & aliarum possessionum viis ipsis contiguarum, ad muros & alia pro dictarum viarum principalium structura, & decore, arbitrio Camerarii, & Magistrorum eorumdem necessaria conficiendum, fabricandum, & resarciendum, vel ratam expensarum ipsos dominos, & quemlibet ipsorum pro prædictis, & eorum singulis respective quomodolibet tangentem solvendum, & seu depositandum, prout ipsis Magistris videbitur. Et si aliquis, vel aliqui dictorum dominorum muros construere, aut alia, ut præfertur, facere, vel dictam ratam solvere recusaverint, præfati viarum Magistri pro celeriori expeditione ipsos dominos sic renitentes, & morosos, ad suas vineas, sive possessiones, in toto, vel parte alteri, seu aliis pro justo, & rationabili pretio, ut supradictum est, æstimando, vendendum, etiam manu Regia cogere, & compellere.

Et dubia super præmissorum intelligentia eorum arbitrio dissolvendi.

§.33. Ac ad tollendas disputationes iidem Camerarius, & Magistri viarum, omnes, & singulas, ac quascumque difficultates, & dubia, quæ super præmissis, aliisque omnibus, & singulis, in præsentibus contentis, & descriptis, ac illorum sensu, intelligentia, vel significatione oriri quandocumque contigerit, interpretari, & dissolvere arbitrio suo libere, & licite possint, & valeant, licentiam, facultatem, potestatem, & auctoritatem omnimodam impartimur.

In quibus causis ab eis non appellatur.

§.34. Præterea statuimus, & de novo, etiam ordinamus, quod in causa sternendarum viarum hujusmodi, præfati Magistri sint meri Judices, & executores, ac ab eorum decretis, & mandatis in hac parte, sicuti in causa mercedis, non possint quoquo modo, nisi facto actualiter deposito penes Notarium ipsorum Magistrorum in pecunia numerata, consignando postea actori, vel restituendo reo, prout deinde per Camerarium, seu viarum Præsidem, ad quem recursum fuerit, esset, vel erit judicatum, appellari, vel recursus ad quempiam, etiam pro tempore existentes Camerarium, Clericos, vel Præsidentes Cameræ Apostolicæ, aut quoslibet alios Judices haberi; sed mandata præfata executioni demandari debeant, non obstantibus quibuscumque significationibus per prædictos, vel quoscumque alios forsan faciendis.

Causasque artis muratoriæ eisdem Magistris audien. committit, ut hic.

§.35. Et ut eorumdem Magistrorum viarum officium in sua auctoritate & dignitate, prout decet, habeatur, illorumque mandata diligentius executioni demandentur, & causæ super arte muratoria pro tempore nascentes sagacius, & maturius veluti per expertos, & pro minori partium dispendio decidantur, omnes & quascumque causas, lites, quæstiones, controversias, & differentias, tam inter quoscumque muratores, & fornaciarios, quam eos, & quosvis alios artifices aut alias, tam Ecclesiasticas, quam sæculares personas super dicta arte muratoria, & rebus ad illam quomodolibet pertinentibus, ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus, tam active, quam passive movendas, cum omnibus, & singulis suis incidentibus, dependentibus, emergentibus, annexis, & connexis, ac toto negocio principali per præfatos Horatium Narum, & Hieronymum Pichum, modernos & pro tempore existentes Magistros viarum dictæ Almæ Urbis, qui coniunctim procedere debeant, simpliciter & de plano, ac sola facti veritate inspecta, etiam si, & quando eis videbitur, sine strepitu & figura judicii, nullaque tela judiciaria servata, etiam manu Regia procedendo, audiendas, cognoscendas, decidendas, fine-

fineque debito terminandas esse, & fore decernimus, volumus, statuimus, declaramus, & ordinamus. Non præjudicando tamen, nec derogando prædictarum artium Consulatibus ita tamen quod a sententiis ipsorum Consulum non possit ad aliquod aliud Tribunal appellari, nec recursus haberi, præterquam ad Magistros viarum præfatos, & dictæ Urbis Conservatores, seu Camerarium nostrum. Cum potestate citandi & inhibendi, quos, quibus, ubi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum; constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, vel absentia, aut latitatione, sub pecuniariis, aliisque ipsorum Magistrorum viarum, & Conservatorum respective arbitrio imponendis & moderandis pœnis. Et in eventum non paritionis, inobedientes pœnas ipsas incurrisse, unica tantum citatione prævia, declarandi, & ab eis exigendi, dictasque causas in quocumque statu reassumendi, omniaque alia & singula desuper necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & exequendi. Ita tamen quod neque Gubernator, neque Vicarius dictæ Urbis, neque Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis Auditor, neque ejusdem Urbis Senator, nec Præsidens Ripæ, seu Ripettæ, neque (præter tamen Camerarium nostrum dumtaxat) quicumque alius, vel alii ejusdem Urbis, vel extra eam ubilibet constituti judices ordinarii vel extraordinarii, delegati vel subdelegati, aut quævis aliæ personæ cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, etiam si Cardinalatus honore præfulgeant, & etiam habeant privilegia, vel indulta, quod ipsi sint judices, vel protectores aliquarum Societatum, vel locorum, etiam piorum, aut causarum illorum Auditores, quatenus ipsi viarum Magistri in causarum hujusmodi cognitione prævenerint, causas artis muratoriæ hujusmodi nullatenus, in toto vel in parte audire, cognoscere, decidere, seu se in illis quomodolibet, & quovis prætextu intromittere possint, neque debeant, & quicquid secus factum fuerit, irritum sit & inane, ac pro infecto habeatur, & per prædictos viarum Magistros si prævenerint, ut præfertur, omnino revocari quandocumque possit (salvo tamen quod Clerici & Præsidentes Cameræ Apostolicæ se in hujusmodi causis juxta Pauli III. literas prædictas dumtaxat, & non alias intromittere possint) perpetuo committimus, & mandamus, ac eosdem Magistros viarum, causarum, & litium hujusmodi Judices, & executores speciales, & generales, ita quod in eis, ut præfertur alte, & basse procedere valeant, constituimus, & deputamus. Salvo tamen recursu, si partes voluerint, ad ipsum Camerarium.

Et hanc Constitutionem in Camera recipi & registrari mandat.

§.36. Mandantes propterea dilectis filiis Vitellotio S. Mariæ in Via lata, Diacono Cardinali Vitellio nuncupato, moderno & pro tempore existenti Camerario, & Præsidentibus, & Clericis præfatis, quatenus statim visis præsentibus nullo alio desuper a Nobis, vel Successoribus nostris, aut dicta Sede, seu aliundecumque expectato mandato, omni mora, dilatione, & contradictione cessantibus, easdem præsentes in dicta Camera recipiant, & admittant, ac in illius libris registrari mandent, illasque inviolabiliter, & ad unguem, in omnibus & per omnia perpetuo observent, ac ab omnibus & singulis observari faciant realiter, & cum effectu.

Clausulæ præservativæ apponit.

§.37. Ac præsentes literas perpetuo durare & valere, perpetuique roboris firmitate subsistere, neque de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis, aut quod præmissa, & quodlibet præmissorum non fuerint usu recepta, aut alio quocumque vitio, seu etiam intentionis nostræ, vel ejusdem Sedis, aut quovis alio defectu notari vel impugnari, neque etiam per Nos vel Successores nostros, aut dictam Sedem revocari, alterari, suspendi, modificari, aut illis in aliquo derogari umquam posse.

Decretum irritans addit.

§.38. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, etiam Legatos de latere, sublata eis quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari & definiri debere. Ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Executores deputat.

§.39. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Ostien. & Portuen., ac Tusculan. Episcopis per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Magistrorum viarum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis omnibus, & singulis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eosdem viarum Magistros approbatione, confirmatione, innovatione, singulis statutis, voluntatibus, ordinationibus, extensionibus, ampliationibus, mandatis, præceptis, inhibitionibus, interdictis, concessionibus, indultis, commissionibus, deputationibus, decretis, declarationibus, revocatione, aliisque præmissis, juxta præsentium tenorem pacifice frui & gaudere. Non permittentes eos, vel ab eis causam habentes, per Camerarium, Præsidentes, & Clericos præfatos, aut quosvis alios quacumque auctoritate fungentes, contra præmissa, vel eorum aliquod quomodolibet indebite molestari, inquietari, vel perturbari. Contradictores quoslibet, inobedientes, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia juris opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulas derogatorias subjicit.

§.40. Non obstantibus præmissis, ac certa per Nos dudum Motu simili edita super

per pœnarum per elusores, qui fabricas præmissas non fecerunt, nec faciunt, incursarum ampliatione, impressioni librorum de ordine nostro a Civitate Venetiarum ad Urbem traductæ, facta, sive concessa, quam tenore præsentium, quo ad præmissa, omnino revocamus. Ac etiam nostra de novo tollendo jure quæsito, necnon recolendæ memoriæ Pauli Secundi, & Pauli Quarti de rebus Ecclesiasticis non alienandis, ac alienatis recuperandis. Necnon Bonifacii Octavi etiam Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, de una, & duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, necnon aliis quibusvis Apostolicis, ac in generalibus, provincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis, & edendis Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Urbis, & Curiæ Romanæ, ac Cameræ Apostolicæ, ejusdemque Curiæ Tribunalium, ac quorumvis Ecclesiarum, Monasteriorum, Hospitalium, & aliorum piorum locorum, necnon Ordinum, Consulatuum, & Societatum, ac Universitatum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stylis, usibus, naturis, decretis, capitulis, & etiam novis reformationibus, legibus Pontificiis, & Imperialibus, sacris Canonibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, illorumque respective Populo, Civibus, incolis, & superioribus, ac tam supranominatis, quam quibusvis aliis personis, & etiam judicibus Ecclesiasticis, & Sæcularibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu, & scientia similibus, vel ad quorumvis instantiam, in genere, & specie, ac etiam consistorialiter, & alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illarum tenores, formas, & decreta in eis apposita, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in eis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, motu, & scientia similibus, specialiter, & expresse derogamus, ac sufficienter derogatum fore, & censeri, volumus, & decernimus. Necnon omnibus illis, quæ Sixtus, Leo, & Paulus III. Prædecessores præfati in eisdem suis literis non obstare voluerunt, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quia dificile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod illarum transumptis, seu copiis, etiam impressis, manu alicujus Prælati sigillo munitis, eadem prorsus fides, etiam in judicio adhibeatur, quæ præsentibus, si ubicumque forent exhibitæ, vel ostensæ, adhiberetur.

§.41. Et ne quispiam ullo umquam tempore præsentium ignorantiam prætendere possit, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod ipsæ præsentes literæ in Cameræ Apostolicæ, & Curiæ Capitolii valvis, ac in acie Campi Floræ de Urbe, per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ, copia illarum ibi dimissa, universos, & singulos, quorum interest, intra mensem a die affixionis hujusmodi computandum, perinde afficiant, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Forma & effectus publicendi, quam habes in fin.

Nulli ergo &c. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, decimo Kal. Septemb., Pont. nostri anno VI. D. P. An. VI. 23. Augusti.

CXXI.

Approbatio plurimarum declarationum ad Regulam Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Fracisci, in eorum Generali Capitulo editarum, ad ipsius Ordinis reformationem.

Aliæ extant Pontificiæ declarationes d. Regulæ, & nonnullæ d. Ordinis reformationes, quas indicavi in Const. LXVII. Honorii III. Solet *Tom. III. Par. I. fol.* 229.

PIUS PAPA QUARTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Sedis Apostolicæ copiosa benignitas piis quarumlibet regulari sub castimonia Domino militantium personarum votis, libenter annuit, & illis, quæ pro earum felici statu, & reformatione processisse comperit, ut illibata persistant, libenter Apostolici adiicit muniminis firmitatem. Procœmium.

§.1. Sane cum Nos nuper considerantes quam uberes fructus in Dei Ecclesia sacer Fratrum Minorum Ordo ab ejus institutione produxerit, & quantos in dies producturus sit, si ad pristinam majorum suorum normam per novitatem, seu reformationem vitæ restitutus foret, quibusdam ex dilectis filiis nostris S.R.E. Cardinalibus, & præsertim dilectis filiis nostris Carolo tituli S. Praxedis Borromæo Protectori, & Ludovico tituli S. Cyriaci in Thermis Viceprotectori ejusdem Ordinis Presbyteris Cardinalibus Symoneta nuncupatis ipsius Ordinis reformationem curandam commiserimus, quibus negotium ipsum tantæ curæ fuit, ut dilectum filium Antonium de Sapientibus de Augusta ejusdem Ordinis Generalem, & Mini- Deputatio Cardinalium pro reformatione hujus Ordinis, & editio Constitutionum desuper factarum.

Ministros, nonnullosque Fratres ejusdem Ordinis, tunc congregatos in eo Capitulo generali Florentiæ nuper celebrato, in quo idem Antonius in ipsius Ordinis Generalem ad triennium electus, & deinde a Nobis ad aliud triennium, supplicationibus Ministrorum Provincialium dicti Capituli Nobis humiliter porrectis confirmatus fuit, ad nonnulla statuta, & ordinationes negotium hujusmodi concernentia edenda, adduxerint, ac multa priori professioni adjunxerint, ac veterem disciplinam renovaverint, nihilque prætermiserint quod ad exactam suæ professionis completionem visum fuerit opportunum, prout in publicis documentis desuper confectis plenius dicitur contineri.

Confirmatio hujus Pontificis, ipsarum Constit.

§.2. Nos qui ipsum Antonium, petitione, supplicatione, & consensu dicti Capituli Generalis, sponte accedentibus, ad aliud triennium in ejusdem Ordinis Generalem deputavimus, statutorum, & ordinationum hujusmodi, de quibus certam notitiam habemus, veriores tenores præsentibus pro expressis habentes, cupientesque, ut dictus Ordo, quem in visceribus gerimus caritatis, ad suum pristinum statum, seu vivendi normam reducatur, suosque speratos longe uberiores producat fructus, Motu proprio non ad alicujus Nobis desuper hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione, ac ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, quæcunque statuta, ordinationes, declarationes, electiones, & electionis hujusmodi modos, validationes, petitiones, supplicationes, concessiones, deputationes, prohibitiones, inhabilitationes, amotiones, dispensationes omniaque, & singula in dicto Capitulo Generali circa dicti Ordinis reformationem facta, & gesta, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac ea perpetuis futuris temporibus per quoscunque ipsius Ordinis Superiores, & alias personas sub pœnis in illis adiectis inviolabiliter observari mandamus, ac omnes, & singulos tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem supplemus. Sicque per eosdem Superiores, & quoscunque ejusdem Ordinis Ministros, nunc & pro tempore existentes observari, & judicari debere, necnon quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Contrariorum derogatio.

§.3. Non obstantibus quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, statutisque, & consuetudinibus ipsius Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis dicto Ordini, necnon illius Superioribus, Ministris, Conventibus, & personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio habenda esset, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, omniaque contra reformationem hujusmodi hactenus concessa, & edita revocamus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 17. Septemb. 1565. Pontificatus nostri Anno sexto. D. P. An. VI. 17. Septemb.

Sequuntur isteConstitutionesReformationis.

CAP. I.

Verba Cap. 1.

Regula, & vita Fratrum Minorum hæc est, scilicet Domini Nostri JESU CHRSTI Sanctum Evangelium observare, vivendo in obedientia, sine proprio, & in castitate.

1. Declaratio, quod Regula S. Fráncisci renovat professionem Evangelii.

Per hæc verba Seraphicus Pater noster, voluit nos docere, quod regula, & vita quam profitebatur, non erat res nova, sed proculdubio renovata professio Evangelici instituti.

2. Declaratio super Obedientia.

Vivendo in obedientia, non solum Dei mandata, sed hominum etiam propter Deum exequendo. Nam & Christus Salvator noster factus est obediens usque ad mortem.

3. Super Proprietate.

Sine proprio. Quia, ut dictum est in præfatione, Fratres Minores nunquam habuerunt quicquam, quod possiderent, vel quo uterentur tanquam proprio; ita dicebat de se ipso Christus, vulpes foveas habent, &c. Et de Apostolis scriptum est, multitudinis credentium erat cor unum, & anima una, nec quisquam eorum, quæ possidebat, aliquid suum esse dicebat, sed erant illis omnia communia.

4. Super Castitate.

Et in castitate. Qua beatus Franciscus voluit Fratres suos ceteris præstare, jubens ut nedum mente & corpore casti essent, sed etiam ne haberent cum mulieribus suspecta consortia, & ne ingrederentur Monasteria Monacharum, prout infra dicetur. Duo in hoc Capitulo notantur. Primum, ut vota ista obedientiæ, paupertatis, & castitatis inviolabiliter observentur, pro quorum exequutione ponuntur ordinationes, quæ continentur in sequentibus Capitulis. Secundum, quod eo modo, quo beatus Franciscus promittit obedientiam Beatissimo Domino Papæ Honorio, & successoribus suis, ita Fratres agnoscant se subditos Romano Pontifici, & post ipsum Superioribus Ordinis, Generalibus, Provincialibus, Custodibus, Guardianis, &c. Hæc autem non ex sua voluntate solum, cum illis visum fuerit, sed maxime ex voto, quo adstricti sunt semper, & ubique.

CAP. II.

Verba Cap. 2. *Si qui voluerint.*

1. Declaratio super licentia recipiedi Novitios. In hoc capitulo sunt tres articuli principales. Primus de ricipiendis ad Ordinem Fratribus. Secundus de Apostatantibus ab Ordine. Tertius de Fratrum indumentis. Circa primum ponuntur infrascriptæ constitutiones ex decreto Generalis Capituli. Non liceat alicui Conventui, vel loco, pueros ad Ordinem recipere, neque habitum illis dare, sine Generalis, vel Provincialis expressa licentia; quæ non detur, nisi prius de puerorum indole constiterit, & quod de parentibus bonæ famæ orti fuerint.

2. Super eorundem educatione, & ætate. Novitii, qui sument habitum in quocunque Monasterio ante ætatem completam sexdecim annorum, mittantur statim a suo Superiore in certum Conventum, seu Seminarium, unum, vel plura, quæ Novitiatus vocamus. Qui separati sint a locis, & habitatione professorum, atque ibi cum suis Præceptoribus, & Rectoribus a Capitulo deputandis morantes educentur, & instruantur in timore Dei, ac bonis disciplinis & moribus, atque hac de causa in quacunque Provincia ex custodia, ubi commode fieri poterit, multiplicenter dicti Novitiatus, & maneant ibi pueri usque ad ætatem dictam annorum sexdecim.

3. Super cura Professorum, non promotorum ad Ordines. Professi etiam, qui non fuerint in sacris Ordinibus constituti, quantum fieri poterit, sua loca, & certum præceptorem habeant, qui eamdem curam, quæ de Novitiis habetur, de illis gerat. Neque hujusmodi professi per Urbem, vel claustra vagari permittantur.

4. Declaratio super subventione danda à Conventibus nativis. Teneantur vero nativi puerorum, & professorum Conventus, iis Conventibus qui præfatos nutrient, succurrere juxta taxam a Superiore imponendam.

5. Declaratio super occupatione fratrum non litteratorum. Qui autem minus apti ad literas inventi fuerint, occupentur musica, & in servitute Conventuum, vel etiam in aliqua arte viris religiosis non contraria, ut puta in arte pictorum, tonsorum, hortulanorum, & similium.

6. Declaratio super destinatione servientium. Et ubi non fuerint hujusmodi professi, inserviant Fratres juniores, licet fuerint Sacerdotes: melius tamen esset, ut in quolibet Conventu induerentur aliqui laici, & illis provideretur de victu, & vestitu juxta condecentiam eorum status, quemadmodum in plerisque locis fieri consuevit.

7. Super ætate emittentium professionem, & promovendorum ad Ordines. Pueri non admittantur ad professionem, nisi post decimumsextum annum suæ ætatis expletum, juxta decretum sanctæ Tridentinæ Synodi; juxta quam etiam ad sacros Ordines admittentur, non solum quantum ad ætatem, sed etiam quantum ad sufficientiam, & probitatem: ad subdiaconatum quidem post annum vigesimumsecundum, ad Diaconatum post vigesimum tertium, ad Presbyterarum post vigesimum quintum. Professionem vero in libro ad hoc deputato, adolescentes & alii profiteri volentes sua manu subscribant; quem librum singuli Conventus particulariter habere teneantur, & qui professionem solemnem non emiserint, non possint promoveri ad sacros Ordines.

Is quoque tantum numerus Fratrum in singulis Conventibus, & locis admittatur, qui ex redditibus propriis Monasterii, ac consuetis eleemosynis commode possit sustentari. Nec ab eorum parentibus, propinquis, aut curatoribus aliquid ex eorum bonis, quocunque prætextu ante professionem accipiatur, excepto victu, & vestitu pro tempore, quo in probatione fuerint. 8. Super numero fratrum cujusqueConventus.

Fratres vero alterius Ordinis, aut etiam ejusdem Ordinis, qui tamen diversas habeant observantias, seu vivendi modum, non recipiantur, nisi a Generali Capitulo, explorata prius eorum vita, & quod ab arctiori instituto non discedant, fuerint approbati. 9. Super receptione fratrũ alterius Ordinis.

Circa secundum, ubi dicitur, Et nullo modo licebit eis de ista religione &c. Licentia exuendi habitum, aut subtus ferendi nulli omnino concedatur: sed nec morari cum habitu extra claustra sui Ordinis cuiquam permittatur, nisi forte apud aliquos Prælatos, aut alios causa lectionis, aut prædicationis, seu alicujus pii operis, de licentia sui Superioris juxta sess. 25. cap. 4. Et si qui hactenus extra sunt absque licentia suorum Superiorum revocentur juxta Bullam D. N. Pij IV. revocatoriam privilegiorum Datam 13. Kalend. Martii 1564. Contumaces vero excommunicentur, & nisi paruerint, subjiciantur Ordinario puniendi. Qui vero de Superiorum licentia alicui Prælato, Principi, aut Universitati servient, obedientiæ, & correctioni Superiorum subjaceant semper. 10. Super delatione Habitus, &c.

Nulli etiam licet exire claustra ejus loci, ubi de familia degit, absque licentia sui Guardiani, qui causam cognoscat, & commitem illi pro suo arbitrio eligat: habeatur tamen ratio virorum insignium, & graduatorum. Neque aliquis discedat ex Custodia, sine Custodis licentia, ut Constitutiones generales, & Benedictus XII. præcipiunt. De Provincia vero nonnisi de Magistri Provincialis licentia, sive ejus Commissarii in scriptis obtenta, neque causa accedendi ad Superiorem Prælatum. Qui contrafecerit, ultra pœnam a sancta Synodo Tridentina statutam, etiam in Ordine pœna carceris per mensem, & unius publicæ disciplinæ opprobrio mulctetur, atque secundum Alexandrinas constitutiones ad Conventum, Custodiam, sive Provinciam suam confusibiliter remittatur. Servetur omnino decretum earumdem constitutionum, quod ita dicit: Inhibetur insuper Ministris juxta generalia statuta, ut nulli licentiam ad Romanam Curiam tribuant etiam causa devotionis accedendi (ne detur occasio vagandi) nisi in Capitulo de consensu Definitorum, & nisi fuerit vir probus, & moribus gravis, vel urgeat magna necessitas Provinciæ, Conventus, vel Monasterii; & si fieri potest, nullus Romam accedere permittatur, nisi cui fuerit a Generali Ministro concessa licen- 11. Super exitu a Claustro, & de Provincia.

1565.

centia specialis. Hactenus decretum. Si quis vero Minister, hujusmodi licentiam aliter quam supradictum est, dederit, officio suo privetur: si autem quis sine licentia Romam iverit, eum revertentem, etiam si literas comendatitias habeat, Provincialis in carcerem tradat, & disciplinatum a sua custodia proscribat.

12. Super mansione fratrum in Conventibus nativis.

Qui claustris morantur, non permittantur diu manere in suis nativis Conventibus, nisi viri graves, & valde senes. Juvenes vero alibi collocentur, & nullus adversus Superiorem per hoc reclamare præsumat, sed humiliter jussa faciat.

13. Super colore vestimentorum.

Circa tertium, De vestimentis infrascripta statuuntur. Ut in vestimentis sit modus, neque eorum luxus, sive colorum varietas, infames apud laicos Fratres reddat, omnes Fratres pannis communibus sub nigri coloris induantur, vel saltem iis rasciis, quæ duplices vocantur, & tales ut panni videantur, quæ etiam ad obscuritatem tendant. Ceteri omnes panni, & rasciæ (nisi pro habitibus, qui subtus deferuntur) abjiciantur, & illis uti non liceat.

14. Super delatione Chyrothecarum &c.

Nullus cothurnos albos, sive borzachinos deferat, nullus birretum in Ecclesia vel per Civitatem gestet, neque etiam Chirothecas, nisi in itinere. Qui contrafecerit post rerum privationem, etiam a Conventu expellatur; ita fiet de iis, qui aliquod indumentum vanum, & aliquo vano artificio elaboratum gestaverint.

15. Super delatione Mantellorum.

Pallia, sive mantelli non deferantur cum manicis, sive ornati orbiculis, sed sint simplices, & longiores, & singuli Sacerdotes unum habeant.

16. Super delatione Vestium, quæ subtus portantur, & Cordarum.

Vestimenta etiam, quæ subtus deferuntur, nonnisi honesta sint, & coloris Ordinis nostri. Et tunicæ apertæ non deferantur. Atque cordæ sint rudes, & communes, non laneæ, aut aliqua curiositate confectæ, super quibus omnibus singuli Provinciales diligenter invigilabunt.

17. Super suppellectili in Cellis.

In Cellis, seu Cameris Fratrum, non liceat supellectilem aliam quam necessariam, & professioni paupertatis congruentem habere.

CAP. III.

Verba Cap. 3.

Clerici faciant divinum Officium &c.

1. Declaratio super recitatione Officii.

In hoc Capitulo sunt tres Articuli. Primus de divino Officio. Secundus de jejunio. Tertius de modo eundi per mundum. Circa primum statuitur, quod omnes, & singuli cujuscumque conditionis existant, juxta laudabilem, & servatum hactenus Religionis morem, divinis Mysteriis, & choro quotidie horis debitis intersint; nullusque exemptus habeatur, nisi quos Alexandrinæ Constitutiones excipiunt, ut puta Lectores, & Prædicatores, infirmi, & alii publicæ utilitati tunc expositi, qui tamen alias suo debito satisfaciant. Divinum vero officium devote, attente, & punctuatim persolvatur. Neque aliquis e choro discedat, nisi expleto officio, sine Guardiani licentia.

1565.

2. Super Processione per Claustra, & Missa pro Benefactoribus.

In qualibet prima Dominica mensium, fiat Processio per claustra, cum Litaniis pro Ecclesia Catholica, pro fidei defensione, ac Principum Christianorum concordia. Die vero Lunæ sequenti, ubi fuerit numerus sufficiens Fratrum, cantetur Missa pro Benefactoribus Ordinis, vivis, atque defunctis.

3. Super pœna omittentium divinum Officium in Choro.

Si quis autem convictus fuerit de consueta omissione divini officii, ut neque frequentet chorum, neque videatur, aut audiatur divinis vacare, cujuscumque gradus, & conditionis extiterit, sit privatus omni officio, & gradu, & nonnisi per Generalem restitui possit.

4. Super discursu per Ecclesiam.

Cum divina celebrantur, nemo discurrat per Ecclesiam, neque ibi interdiu moram trahat, nisi causa orationis, vel saltem ex rationabili causa Guardiano nota: & dum divina celebrantur, Fratres non audiant in confessione absque necessitate, & de Guardiani licentia.

5. Super celebratione Missarum, confessione, & communione.

Universi Fratres ad Sacerdotium assumpti, ut in Dei timore, & gratia se contineant, quam crebrius poterunt, & saltem diebus Dominicis, & festis solemnibus, prævia peccatorum confessione Sacerdoti facienda, Missas devote celebrent. Qui vero Sacerdotes non sunt, saltem quintodecimo quoque die confiteantur, & communicent, aliter priventur arbitrio Superioris.

6. Super supellectilibus Ecclesiæ, & Sacrarii munditia.

Curabunt præterea Guardiani, ut omnia Ecclesiæ, & sacrarii suppellectilia munda serventur, Ecclesiaque ipsa, & conventus sæpe purgetur.

7. Super executione Piorum relictorum.

In Conventibus vero, ubi magnus Missarum numerus ex legatis impositus est, eleemosyna vero tam tenuis, ut fratres sustentari non possint, servetur caput quartum reformationis generalis sess. 25. Trid. Concilii. Ad cujus exequtionem ordinat Generale Capitulum, ut in Capitulis Provincialibus cujuscumque Provinciæ habeatur hæc consideratio, cum obligatione Missarum, tum emolumenti, quod inde trahitur, & hæc omnia referantur ad Generale Capitulum, ut ibi quicquid secundum Deum visum fuerit, statuatur.

8. Super jejuniis cum solitis cœremoniis.

Circa secundum, jejunia omnia S. R. E. & Regulæ nostræ a cunctis fratribus serventur, provideaturque illis in his diebus, de convenienti cibo; & juxta constitutiones Alexandrinas, cœremoniæ solitæ non solum in prandio, sed etiam in refectione serotina, quæ hora competenti fiat, & ad quem omnes conveniant, paragantur. Nulli vero a jejunio excusentur, nisi quos constitutiones prædictæ eximunt. Quod si quis absque legitima causa Guardiano nota non jejunaverit, idque probari possit, si correctus non se emendaverit, pane, & aqua in carceribus puniatur.

9. Super disciplina sexta qualibet Feria facienda.

Singulis sextis feriis universi fratres disciplinam faciant, & in emendationem peccatorum suorum se percutiant, memores quod Dominus noster Jesus Christus pro peccatis nostris dira perpessus est. Hæc autem disciplina ita fiat. Congregentur in choro, vel sacrario, sive alio loco convenien-

nienti fratres, & extinctis luminibus, ac clausis januis, & fenestris. Superior, aut alius deputatus, signum manu faciat indicans silentium, quod per aliquod spatium servatur, & interim fratres contemplationi vacant. Deinde idem Superior, vel deputatus incipit versum hunc, & totum dicit, videlicet; *Apprehendite disciplinam, ne quando irascatur Dominus, & pereatis de via justa.* Tunc omnes incipiunt se percutere, & dicuntur alternatim ab omnibus devote, & punctuatim Psalmi, *Miserere mei Deus*, &c. *Deus misereatur nostri*, &c. cum *Gloria Patri*, &c. *De profundis*, cum *Requiem æternam*, &c. Quibus expletis, dicitur, *Christus factus est pro Nobis obediens usque ad mortem, mortem autem Crucis*, &c. Inde Superior vel Deputatus dicit hanc Orationem incipiens absolute. *Respice quæsumus Domine super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, & Crucis subire tormentum*. Postea dic. ab omnibus, *Salve Regina Mater misericordiæ*, &c. Et Superior vel Deputatus dicit sequentes Versiculos, & Orationes respondentibus fratribus ad singulos Versiculos, videlicet ℣. *Emitte spiritum tuum, & creabuntur*, &c. ℟. *Et renovabis faciem terræ*. ℣. *Ora pro Nobis Sancta Dei Genitrix*. ℟. *Ut digni efficiamur promissionibus Christi*. ℣. *Ora pro nobis Beate Francisce*. ℟ *Ut digni*, &c. Oremus *Deus qui corda fidelium*. *Concede misericors Deus fragilitati nostræ præsidium*, &c. *Deus qui Ecclesiam tuam B. Francisci meritis*, &c. *Deus cui proprium est misereri semper, & parcere*, &c. *Exaudi quæsumus Domine supplicum preces*, &c. *Deus a quo sancta desideria, recta consilia, & justa sunt opera*, &c. *Ure igne Sancti Spiritus renes nostros, & cor nostrum*, &c. *Deus omnium fidelium pastor*, &c. *Omnipotens sempiterne Deus, miserere famulis tuis Cardinalibus Protectoribus nostris*, &c. *Actiones nostras*, &c. *Omnipotens sempiterne Deus ædificator, & custos*, &c. *Omnipotens sempiterne Deus, qui vivorum dominaris simul & mortuorum*, &c. *Per Dominum nostrum*, &c. In fine dicitur, *Divinum auxilium maneat semper nobiscum. Amen*. Tunc omnes desinunt se percutere, & per aliquam moram sub silentio iterum contemplationi vacant. Demum facto signo a supradicto Superiore, vel deputato omnes surgunt.

10. Super communi mensa, & cibo. A mensa communi nulli eximantur, tam mane quam sero; quod si aliqui actu legentes, vel prædicantes, seu graduati, aut infirmi, judicati fuerint a Superioribus digni hac exemptione, hi tantum cibis a communi deputatis, & ex communi dispensa utantur. In mensa autem habeatur semper lectio ex Sacra Scriptura, vel ex Sanctis Patribus.

11. Super destinato ad emenda esculenta, & alia necessaria. Soli Procuratori Conventuum, & locorum, aut alii Fratri deputato, Fratrum necessaria, præsertim vero esculenta, & poculenta emere liceat.

12. Super licentiis eundi per mundum. Circa tertium. Nulli eundi per mundum a Superioribus facultas fiat, nisi ex urgenti necessitate; & tunc Prælatus investiget, quo ituri, quæ negocia, & cum quibus sint acturi Fratres, antequam licentiam illis tribuat: & quantum fieri potest non permittat aliquem solum proficisci, sed socium illi assignet.

Fratres itinerantes non sint convivæ, neque hospitentur in domibus laicorum, præsertim publicorum hospitum, ubi sunt loca nostra, sed teneantur convenire Præfectum loci, ubi manere, & de ejus consilio se gerere. 13. Super itinerantium hospitio.

Nullus magistratum aliquem, Principem, vel Prælatum ex quacumque causa adire audebit, nisi ea causa a Superiore suo prius cognita fuerit, obtinueritque ab eo facultatem accedendi. Quin potius prohibetur, ne quis in aliquo foro causam ullam, nisi publicam, & de mandato Superiorum, agere possit. Quamobrem decernimus, ut causæ omnes, quæ Romæ agendæ sunt, ad Procuratorem Ordinis in Urbe dirigantur, neque aliis committi possint, nisi de ejus consilio, & assensu. 14. Super accessu ad Principes, & alios, vel ad aliquem forum.

Procurator autem qui accedentes ad Urbem sine licentia fratres carceribus non mancipaverit, & in Romana Curia libere, & impune vagari permiserit, ab officio suo cadat, & non possit restitui, nisi per Generalem, vel generale Capitulum. Hoc autem non solum de Procuratore Cismontano, sed etiam de Ultramontano si fuerit, intelligatur. 15. Super munere Procuratoris Curiæ.

Cuicumque contigerit de mandato Superiorum ad alium locum transmigrare, teneatur relinquere Cellam, & si qua habet bona suo usui deputata, Superiori loci, unde discedit. Si quis vero asportaverit aliquid extra Conventum, (nisi id gestaret pro sua necessitate, & de Superioris licentia) illico iis bonis privatus sit, & proscriptus a Conventu ad arbitrium Superioris. 16. Super bonorum asportatione.

Cavebunt etiam Superiores, ne omnibus passim concedant licentiam equitandi, præsertim Fratribus junioribus, qui sunt robustæ complexionis, & in literarum studiis non se exercent; quamvis intentio Beati Francisci in hac parte potius pompam & fastum respiciat, quam equitandi opportunitatem excludat. 17. Equitandi licentia.

CAP. IV.

Verba Cap. 4.

Præcipio firmiter Fratribus universis, ut nullo modo denarios &c.

1. Declaratio super Proprietate, & usu pecuniæ, & aliorum bonorum. In hoc capitulo usus pecuniarum omnium, per se, vel interpositam personam videtur omnino Fratribus Minoribus prima fronte interdictus, ita sonare videtur litera: sed statim tamen in quibusdam casibus videtur concessus, ubi dicitur, tamen pro necessitatibus infirmorum, & aliis Fratribus induendis, & quod Fratres possint equitare, si necessitate cogantur &c. Præterea, ut communiter interpretantur Doctores, & præcipuæ quatuor magistri, qui in generali Capitulo, parum post obitum Beati Francisci, ejus regulam explicarunt, videlicet, Alexander de Ales, Gaufredus, Joannes de Rupel-

Tu recordare quod Bullæ, quæ hic in fine hujus Cap. citantur, sunt remissive indicatæ hic in rubr. Et concessio Concilii Trident. hic pariter allegatæ, legitur in c.3. Sess.25.

Rupella, & Ricardus de Media Villa, quorum doctrina in Ecclesia recepta est, sciendum est, quod recipere pecuniam per se, est eam auctoritate propria dispensare, & in suos proprios usus convertere; Recipere vero per interpositam personam, est eam in usum alterius auctoritate propria convertere, & dispensare. Quod Fratres Minores regulariter non fecerunt, quippe qui confessi sint, semper omnia jura, dominium, & proprietatem bonorum omnium suo usui deputatorum penes Ecclesiam Romanam extitisse, usu facti simplicis contenti; unde mos ille inolevit, & servatum hactenus in Religione semper fuit, ut nulli umquam licuerit etiam in Ordine, hæredem sibi nominare, neque aliquid disponere de rebus suo usui applicatis, etiam si ex intestato, aut alio quocumque modo sibi obvenerit, nisi accesserit sui Superioris licentia, quæ non nisi ex rationabili causa dabatur, quæ tamen hodie post decreta Trid. Synodi amplius dari non potest.

Quod vero ad tactum pecuniarum attinet, ex Apostolica auctoritate habetur, quod tactus, aut contrectatio simplex pecuniarum, nullum crimen, aut turpitudinem inpingit, sed crimen est in animo Fratris, qui pecuniam, vel avare recipit, vel occultat, aut ejus dominium, & proprietatem in se transfert contra regulam, quam professus est; quod explicat Beatus Franciscus in capite sexto, cum dicit, Fratres nihil sibi approprient, &c. Neque putandum est Beatum Franciscum contactum pecuniarum simplicem prohibuisse, cum id Evangelium non prohibeat. Regula vero ejus sit hæc, ut ipse inquit, sanctum Evangelium observare. Et Divus Bonaventura dicit, quod sine consensu non acquiritur possessio; ergo quamdiu manet in Fratribus voluntas non acquirendi, etiam si in eorum manibus pro eorum necessitatibus pecunia inferatur, non tamen eam recipiunt, secundum quod receptio in eorum regula inhibetur. Unde sequitur, quod Fratres tangentes pecuniam Regulæ ipsorum non contradicunt illo simplici tactu; sed neque per hoc vitium proprietatis potest eis adscribi. Verum est tamen, quod prisci illi patres nostri, etiam a contactu pecuniarum voluntarie abstinebant, tum ne simplicibus ex hoc aliquod scandalum oriretur, & putarent illos accumulandis pecuniis insudare; tum quia experiebantur erga se ferventem adeo Populorum devotionem, ut nihil suis necessitatibus defuturum umquam dubitarent. Cum autem deferbuisset caritas, & frequens Fratrum numerus ex advenientibus quotidie eleemosynis sustentari nequiret, ne studium Sacræ Theologiæ, & aliarum scientiarum, in quibus Ordo noster insignis semper habitus est, inopia pessum iret, placuit summis Pontificibus, & præcipue Martino Quinto, & Sixto IV. nobiscum dispensare, ut ex bonis Romanæ Ecclesiæ nostram inopiam levare, & erecta literarum Gymnasia conservare possemus. Novissime vero ad conscientias nostras pacandas, ad scrupulosque evellendos, qui in mentibus imbecillium quandoque emergebant, etiam dominium rerum in communi, earumque administratio a sancta Œcumenica Tridentina Synodo concessa nobis est. Quæ materia, quoniam communis est cum ea, quæ capite sexto tractatur, ad ipsum locum remittitur.

CAP. V.

Fratres illi, quibus dedit Dominus gratiam laborandi &c. Verba Cap. 5.

1. Declaratio super exercitio Fratrum illeteratorum.

In hoc capitulo Beatus Franciscus hoc unum contendit, ut Fratres sui otium fugiant, quod omnium malorum radix, & fomentum est. Quamobrem statuitur, ut his, qui in literis, vel in musica non se exercent, exerceantur in aliquo officio, Ianuas pro clausura observent, hortos colant, infirmis, & in gradu collocatis patribus serviant. Verrant domum, accedant ad eleemosynam petendam, & similia faciant, quibus otiositati malorum omnium sentinæ occurrant.

2. Super exercitio Fratrum laicorum.

Qui vero laici fuerint, non permittantur deferre coronam in capite, sed serviant publicæ utilitati, & cogantur juxta regulam pro horis canonicis dicere *Pater noster*, &c. atque nullo tempore admittantur ad sacros ordines suscipiendos.

4. Super examine recipiendorum ad Studia.

Qui voluerint literas discere, examinentur prius a Provinciali Magistro, ut si eos idoneos ad graviora studia invenerit, certiorem faciat generalem Ordinis, qui in aliquo Religionis Gymnasio eos collocet: collocari vero pro Baccalaureis non possint, qui prius in Dialectica non profecerint, conclusionesque in ea professione honorifice non sustinuerint. Qui per multos annos in studiis non profecerint, a Gymnasiis amoveantur, & alii studiosi in eorum locum subrogentur.

4. Super exercitio Studentium.

Baccalaurei, & doctores studentes exercebunt se alternatim lectionibus, disputationibus, & prædicationibus, ut istis tribus simul assuescant, hoc enim modo citius in viros eruditos evadent.

5. Super dispositione Gymnasiorum.

Minora literarum Gymnasia ita disponantur, ut quædam Logicæ, quædam Philosophiæ studio applicata sint, ut juenes, qui dedunt se literis, per gradus ascendant, & non possint in majoribus constitui, qui in minoribus saltem per triennium non steterint. Similiter & Lectores non fiant Regentes in celebrioribus studiis, nisi in minoribus prius eruditionem suam testatam fecerint. In majoribus studiis, ubi sunt Theologiæ professores, ultra ordinarios Lectores scholasticos, habeatur lectio Sacræ Scripturæ, non dimittendo textum Magistri sententiarum, quem omni triennio, in substantia saltem, Regentes teneantur percurrere, & lectiones incipiant singulo anno post festum Nativitatis B. Virginis. Lectores, qui in publicis universitatibus legunt, teneantur ad arbitrium Generalis, in iis Conventibus, ubi morantur, unam lectionem legere. Curet etiam idem Generalis, ne

ne sinat juvenes in propria domo studere, sed mittat eos extra, ne patria commoda, & affectus eos a studiis abstrahant.

6. Super promotione ad Doctoratum. Qui voluerint ad doctoratus insignia promoveri, non admittantur nisi juxta Breve Sanctissimi D. N. Pii Quarti, videlicet in Capitulo Generali præmisso rigoroso examine. Supplicatur tamen eidem Sanctissimo Domino Nostro, ut amoveatur numerus certus promovendorum, & promoveri possint ii omnes, qui in eodem Capitulo de consilio aliquorum publicorum Lectorum idonei a Generali judicati fuerint, nonnisi eodem rigoroso examine præmisso, & præmisso promotorum juramento. Est enim in Ordine tanta eruditorum copia, ut ad tam exiguum numerum restringi non possint, quod in proximis Comitiis Generalibus Florentiæ omnes noverunt. At quoniam Fratres extra Italiam constituti (excepta Dalmatia) nonnisi difficile, & magnis sumptibus ad Generale Capitulum accedere possunt, statuitur, ut ii omnes, qui voluerint ad magistralem coronam recipi, examinentur in aliqua publica universitate illius regionis, de qua fuerint, propositis conclusionibus in ea facultate, ad quam promoveri voluerint. Qui quidem, si præmisso rigoroso examine ab illa universitate digni Doctoratus titulo judicati fuerint, fidemque publicam ab ipsa de eorum sufficientia habuerint, possit eos Generalis per suas literas in aliqua universitate, vel a persona auctoritatem habente, ad doctoratus lauream suscipiendam admittere. Nullus vero ad doctoratum, vel ad alium gradum superioritatis de cetero promoveatur, qui prius professionem fidei non fecerit, juxta Bullam præfati Domini Nostri Pii Quarti.

CAP. VI.

Verba Cap. 6.

Fratres nihil sibi approprient &c.

1. Declaratio super proprietate. Circa hoc Capitulum repeti possent, quæ supra in præfatione, & in Capite quarto dicta sunt, quod scilicet Nos non habemus in particulari aliquid proprium, sed usum simplicem rerum, quamvis sancta Tridentina Synodus concesserit, ut possimus habere proprium in communi. Ad tollendum tamen omne proprietatis vitium juxta decreta ejusdem sacrosancti Tridentini Concilii, prohibemus omnibus Ordinis nostri Fratribus, & Sanctimonialibus, ne quisquam eorum, bona, immobilia, vel mobilia cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tamquam propria, aut etiam nomine Conventus possideat, vel teneat, sed statim ea Superiori tradantur, Conventuique, vel Monasterio incorporentur, prout nos ex nunc ea applicamus, & incorporamus, applicataque, & incorporata pronunciamus.

2. Super concessione usus vel administrationis bonorum stabilium. Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui Ordinis nostri concedere, etiam ad usumfructum, vel usum, administrationem, aut commendam. Etsi aliquæ licentiæ, etiam a Generali, aut alio quovis modo ex quacumque causa adversus prædicta hactenus concessæ reperiantur, eas ex nunc tollimus, & abrogamus. Administratio autem bonorum Monasteriorum, seu Conventuum, ad solos officiales eorumdem ad nutum Superiorum amovibiles pertineat.

Mobilium vero usum ita Superiores permittant, ut eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conveniat, nihilque superflui in ea sit; nihil etiam quod sit necessarium, eis denegetur; quorum omnium registrum Superiores apud se habeant; & singulo anno revideant, & Fratres ea vendere, alienare, aut donare nemini valeant. Quod si quis aliter fecerit, vel quidquam etiam, si pecunia sit, tenere deprehensus, aut convictus fuerit, is biennio activa, & passiva voce privatus sit, atque etiam juxta Ordinis nostri constitutiones veluti proprietarius puniatur. Quinimmo ad errores istos tollendos præcipit generale Capitulum, ut in singulo Conventu, & Monasterio sit ærarium publicum, ubi reponantur singulorum Fratrum, & Sanctimonialium pecuniæ; quæ inde non extrahantur sine necessitate a Superiore cognita. Monemus tamen singulorum Conventuum Superiores, juxta singulorum Fratrum merita, gradum, & necessitates, ex reliquis bonis, & præsertim ab eisdem Fratribus acquisitis, aliqua eis pro studiorum, & laborum substentatione, largius, & commodius subministrent. 3. Super concessione usus mobilium.

Habeatur vero diligens senum, & infirmorum cura; provideaturque eis de communibus eleemosynis in eorum necessitatibus: & in singulo Conventu præficiatur saltem unus, cui hujusmodi cura committatur. 4. Super cura senium & infirmorum.

Et cum quis infirmari cœperit, statim resignet Superiori omnia, quæ suo usui fuerint applicata, ut in casu mortis Conventui cedant. 5. Super resignatione usus bonorum per infirmos fienda.

Emolumenta quæ ex Priorum Legatis (vel ut vocant) mansionariis proveniunt, in publicam utilitatem convertantur, & nulli particulari tribuantur. 6. Super dispositione proventuum.

Licentia vero disponendi de bonis suo usui deputatis, aut etiam de cellulis, & Cameris ipsis, nulli Fratri, aut Sanctimoniali tribuatur, sed hæc sit Generalis, & Provincialium cura, secundum gradum, & virtutem, ea, quibus videbitur, assignare. Et si quis hactenus a Superioribus Ordinis, aut etiam a Sede Apostolica talem disponendi licentiam obtinuit, nulla censeatur. 7. Saper nullitate licentiarum disponendi de bonis Ordinis.

Quod autem ad Syndicos, vel Procuratores, sanctesios, sive operarios attinet, singuli Conventus, & Monasteria, ubi Superioribus Ordinis visum fuerit opportunum, unum, aut alterum illorum, sive plures eligant ad ipsorum Superiorum nutum amovibiles, ut sancta Tridentina Synodus decernit; non quidem ut rerum, & bonorum Ordinis Procuratores, & Rectores, quemadmodum hactenus consuevit, cum nondum Religio haberet proprium in communi, sed ut Conservatores, & Defensores, qui non possint a Principibus, vel Communi- 8. Super Syndicorum, & Procuratorum munere.

nitatibus institui, sed tantum præsentari. Superior vero, qui ei videbuntur, confirmet; & non permittat eos perseverare ultra triennium, nisi Generale Capitulum ex urgenti causa aliter decreverit. Hi vero attingant saltem annum quadragesimumquintum, etiam ubi eis bonorum temporalium fuerit cura commissa, teneantur quotiescumque a Superiore, vel Sanctimonialibus requisiti fuerint, de ipsis bonis rationem reddere; quæ quidem bona, etiam pecunias ipsas non teneant apud se, sed conserventur in Monasteriis, & non exponantur, nisi juxta earumdem Sanctimonialium, vel earum Superiorum voluntatem. In spiritualibus vero ullo modo ipsi Syndici, sive operarii non se intromittant, ut infra dicetur. Procuratores ex Ordine, singulo mense coram Fratribus in loco publico suæ administrationis rationem reddere teneantur; alter priventur bonis omnibus suo usui deputatis, etiam ipso Conventu. In quam pœnam incidat, etiam, qui mercaturas animalium, societates, vel alias negociationis exercere compertum fuerit. Si quis vero in sua administratione fraudem aliquam, vel furtum commiserit, privetur officio, & disciplinetur. & si furtum insigne fuerit, etiam a Provincia proscribatur, & per decennium ad officia inhabilis habeatur.

9. Super custodia clavium bonorum Côventus. Claves, sub quibus bona Conventuum, & Monasteriorum reponuntur, non a Superioribus ipsorum Conventuum, & Monasteriorum tantum, sed etiam ab aliis discretis personis eorumdem locorum custodiantur, qui omnes diligenter introitum & exitum ipsorum bonorum in libris describant, & Prælato suo postmodum ostendant.

CAP. VII.

Verba Cap. 7. *Si quis Fratrum instigante inimico mortaliter peccaverit.*

1. Declaratio super fratrum confessione. Duo in hoc capitulo docet nos Beatus Franciscus. Alterum quod Fratres peccantes debeant recurrere. Alterum, quo modo sunt recipiendi. Circa primum statuitur, & ordinatur, ut nullus Fratrum peccata propria, vel proximi sui propalare audeat, nisi Superioribus Ordinis, sub pœna carceris per mensem, & unius publicæ disciplinæ omni sexta feria ipsius mensis.

2. Super propalatione secretorum, & scandalorum Ordinis. Nullus etiam audebit literas scribere in infamiam proximi, & Religionis, neque Fratrum scandala, & secreta in Ordine revelare, nisi prædictis Superioribus, sub eadem pœna, & excommunicatione latæ sententiæ, a qua per solum Generalem absolvi possit.

3. Super recursu a sententia Provincialis. Nemo subterfugiat judicium sui Magistri Provincialis, neque eum reiiciat quousque suam sententiam non protulerit. Qui secus fecerit, exilio a provincia per triennium puniatur, Provincialis tamen procedat in causa. Si vero suspicio fuerit, quæ indiciis vehementibus appareat, quod Provincialis procedat ex odio, & passione, possit accusatus postulare a Generali Collegam, qui una cum Provinciali causam suam expediat. Ipse tamen reus hinc interim recedere non possit, sub pœna convicti criminis.

Qui si pro iniustitia sibi illata, vel quam prætendit sibi illatam esse ad brachium sæculare recurrerit, & non potius ad Superiores Ordinis, exulet statim a Provincia, & fiat inhabilis ad omnia Ordinis officia. 4. Super recursu ad brachium sæculare.

Non accuset frater fratrem de aliquo crimine coram Superiore, nisi per testes, vel sufficientia inditia probare possit, quod imponit, aliter accusans ea pœna mulctetur, quam accusatus sustinere debuisset, & sic semper, quando quis imponit aliquid, quod per testes, vel sufficientia inditia non probetur, pœna talionis puniatur, denunciare tamen liceat, & denunciantem Superior secretum teneat. 5. Super accusatione fratrum

Quicunque ex quavis causa in fratrem suum manum violentam injecerit, sanguinemque fuderit, vel etiam sine sanguine graviter percusserit, ultra pœnas delicto congruentes, etiam ad omnia Ordinis officia in perpetuum inhabilis habeatur, & a provincia expellatur, neque ad officia, sive provinciam restitui possit, nisi per Generale Capitulum, & per omnium patrum Definitorum vota. Quas pœnas eos quoque incurrere volumus, & decernimus, qui convitiis, minis, aliisve modis aliquem ad percussionem irritaverint, & lacessiverint. Teneantur vero Guardiani, & alii locorum nostrorum Rectores, sub pœna privationis suorum officiorum, hujusmodi reos, etiam si in domo ipsorum non deliquerint, in carcerem conjicere a Superioribus puniendos. 6. Super offensione fratrum.

Qui commiserit aliquod facinus, propter quod si esset in sæculo, foret juxta leges morte plectendus, vel aliquam insignem infamiam, sive ruinam Ordini, sive Ordinis Superioribus intentaverit, perpetuis carceribus condemnetur. Et si aliquo tempore condonatum illi fuerit de his pœnis, nunquam tamen ad Conventum suum remittatur, neque habilis ad officia Ordinis habeatur. 7. Super punitione fratrum delinquentiû.

Qui verba minus honesta in contumeliam fratrum, & Superiorum etiam in claustro dixerit, pro arbitrio Superiorum jejuniis, & carcere maceretur. 8. Super punitione contumeliam in fratres dicentium.

Incorrigibiles, in Capitulis Generalibus, & Provincialibus publice puniantur. Quod si neque hoc modo ad mentem revocari poterunt, ut bene, honesteque vivere velint, suspendantur a divinis, & laicalem ducant vitam, ac serviant Monasterio tanquam laici. Et si perseveraverint incorrigibiles esse, perpetuis carceribus mancipentur. 9. Super punitione incorrigibilium.

Circa secundum: Omnibus Superioribus Ordinis præcipit Generale Capitulum, ut Fratres peccantes ita cum justitia corrigant, ut misericordiæ non obliviscantur, & caveant, ne peccatum fratris occultum in propatulo exponant, & qui debent Ordinis miserias tegere, & occultare, eas sæculi auribus non traducant, & manifestas faciant. 10. Super correctione fratrum.

CAP. VIII.

C A P. VIII.

Verba Cap. 8.

Universi Fratres, unum de Fratribus istius Religionis teneantur semper habere Generalem Ministrum, &c.

1. Declaratio super modo dandi suffragia in electione Officialium

Circa caput istud de electione Superiorum Ordinis, & aliorum officialium, explicandus est modus, quo eligi debeant, ut servetur Canon sextus reformationis regularium editæ a Sancta Tridentina Synodo, ubi dicitur. In lectione Superiorum quorumcumque, &c. (explicetur totus). Pro executione igitur præsentis Canonis ex decreto Generalis Capituli Florentiæ nuper habiti statutum est, ut hujusmodi electiones per ea secreta suffragia fiant, quæ nos balotationes vulgo dicimus; ut puta, in quibus ita facile fraudes non admittuntur, ubi singulorum votorum suffragia calculis lineis, aut laneis colliguntur, hoc scilicet modo, extat vas ligneum duplex, in quod cum quis manus imposuerit, potest calculum suum in quam voluerit partem deponere (una enim pars vota affirmativa, altera negativa colligit) & nemo novit ubi calculus ceciderit, ita ut unusquisque conscientiæ suæ satisfacere, & ipse a nullo cogi potest. In electione igitur Generalium, Provincialium, Procuratoris in Urbe, Custodum, Guardianorum, & omnium officialium, quibus aliquis gradus administrationis, vel superioritatis in subditos ex electione accedit, fiat electio per balotationes, & non alio modo. Quicquid secus factum fuerit irritum sit, & inane. In Provinciis Austriæ, Bohemiæ, Romaniæ, Orientis, & Terræ Sanctæ, & si quæ sunt similes Provinciæ, quæ eligere suos Provinciales non consuevere, designentur a Generali per triennium Provinciales, qui tamen in deputandis aliis inferioribus officialibus modo supradicto utantur. Et ne fraus in calculis oriatur, mandat Generale Capitulum, ut unusquisque accipiat suum calculum a Præsidente Capituli, quo accepto, recta via ad vas balotationis accedat manu elevata, & digitis extensis, ita ut omnes videant, quod unicus est singulorum calculus. Discreti etiam ad Provinciale Capitulum profecturi, ubi fuerit numerus conveniens fratrum a suis Conventibus, & ipsi Definitores in Capitulo a suis Custodiis per bolotationes eligantur. Qui definitores ad aliud officium non possint assumi, sed perseverent in illo per annum usque ad Capitulum Provinciale, & interim consilio, & auxilio singuli in sua Custodia provinciali, dum visitat, assistant. Quod si Provinciale Capitulum non celebrabitur, ipsimet cum Provinciali totidem alios patres per easdem balotationes descernent, qui sub nomine Definitorum officiales Provinciæ eligant, & per annum similiter perseverent. Et ita fiat singulis annis, quando Capitulum Provinciale non habebitur. Caveant tamen fratres omnes, quibus jus electionis convenit, ne calculum suum alicui tribuant, neve alterius ipsi recipiant, vel fraudem aliquam in modo isto electionis committant, sub pœna expulsionis a Provincia, & inhabilitationis ad omnia officia Ordinis.

2. Quod proprietarii non eligantur ad gradus.

Qui suas eleemosynas, & alia bona in manu superiorum suorum juxta modum suprascriptum in capite sexto, non resignaverit, Conventuique non incorporaverit, non possit eligi ad aliquem gradum, & honorem, sed veluti proprietarius puniatur.

3. Et etiam procurantes officia, ut hic.

Si quis vero via, & favore Principum, & Prælatorum, quasi vi quadam intromittere se in officiis Religionis procuraverit, statim ad ea inhabilis habeatur.

4. Provinciales quando reeligi possint.

Provinciales peracto sui magistratus triennalis termino, non procurent reeligi iterum a sua Provincia, nisi ex defectu fratrum, vel alia rationabili causa id Generalis per patentes literas permitteret, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, & privationis graduum, quas pœnas extendi volumus etiam ad eos, qui eos elegissent.

5. Commissarius Generalis a Magistro Generali tantum confirmatur.

Commissarii Generales quavis potestate prædti non audeant electos Provinciales, etiam si eorum electioni præfuerint, confirmare, cum id tantum Generalis munus sit, & auctoritas, nisi id in suis patentibus expresse contineretur. Qui secus fecerint, ab auctoritate, & gradibus cecidisse intelligantur.

6. Procurator in Urbe unus sit, non plures & habitet apud S. Salvatorem in Unda.

Procurator in Urbe maneat apud Sanctum Salvatorem de Unda, hyberno saltem tempore, secundum antiquas Ordinis constitutiones, & Summorum Pontificum decreta. Et ad evitandam discordiam unus tantum Procurator, non plures eligantur. Procurator vero electus, sicut & Generalis juramentum solitum, juxta Alexandrinas Constitutiones præstare teneatur.

7. Capitula a Magistro Generali convocantur.

Capitula Generalia, & Provincialia possit Generalis convocare quando, & ubi illi visum fuerit, juxta tenorem Regulæ, de triennio in triennium, vel ad alium terminum majorem, vel minorem. Et vocales, qui vocati fuerint, congruo tempore adesse curabunt, aliter voce activa, & passiva priventur. Qui vero vocales non sunt, ad Capitula non accedant sub pœna unius publicæ disciplinæ.

C A P. IX.

Verba Cap. 9.

Fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum, &c.

1. Declaratio super observantia Conc. Trid. Sess. 24. cap. 4.

Tria potissima in hoc Capitulo animadvertenda sunt. Primum ne quis fratrum in Episcopatu alicujus Episcopi audeat prædicare cum ab illis fuerit contradictum, ut sonat litera, & nuper statuit Sancta Tridentina Synodus sessione octava, canone quarto. Secundum, ne quis officium prædicationis sibi arroget, sed a suis Superioribus mittatur. Tertium, quomodo se habere debeant Prædicatores in eo munere obeundo. Circa primum mandat Generale Capitulum omnibus Prædicatoribus Ordinis, ut servent illum punctum Regulæ, & Concilii, ne scilicet populo prædicent contradicente Episcopo. Quinimo fratres omnes, honorem, & reverentiam Episcopis exhibeant. Ser-

2. Super observantias an. 14 Sess. 7.

Servetur etiam decretum, ejusdem Sanctæ Synodi sessione septima canone decimoquarto. Ne Fratres audiant confessiones sæcularium, nisi prius fuerint a suis Superioribus examinati, & ab Ordinariis admissi. Qui secus fecerint, ultra alias poenas, reddantur inhabiles ad hujusmodi confessiones audiendas.

3. Super Prædicatorum qualitatibus.

Circa secundum, nullus ad officium prædicationis admittatur a Generalibus, sive Provincialibus Magistris, qui non fuerit Sacerdos, vel Diaconus, vita, & moribus comprobatus, præcipue vero Catholica doctrina instructus. Superiores Ordinis omnem suam curam, & studium adhibebunt, ut bene noscant Prædicatores, quos admittunt, eorumque doctrinam explorabunt, nequid contra receptam veritatem, vel contra Sedem Apostolicam, sive Christianos Principes prædicetur. Similiter se gerant erga Patres confessarios, quos non admittent ad tam difficile munus, nisi viros bonæ conscientiæ, & qui sciant discernere inter lepram, & lepram. Hi autem per Conventus, & loca juxta necessitatem distribuantur.

4. Super dispensatione eorundem.

Magistri, & Prædicatores etiam disponantur hoc modo, ut in prædicationibus, & lectionibus, præsertim casuum conscientiæ se exerceant, populosque in fide instruant. Et qui non legunt, vel non prædicant, vel in aliquo officio Religioni non serviunt (nisi alias in his studiis suas partes gesserint (exemptionibus, & honoribus sui gradus non gaudeant. Fratres vero, qui ad casuum conscientiæ lectionem audiendam non accesserint, non admittantur ad audiendas confessiones, nisi viri alioquin eruditi, & probati. Et id curent Provinciales sub poena privationis officii.

5. Super Prædicatoribus, & Confessoribus non habentibus licentiam.

Si quis deprehensus fuerit Prædicatoris, vel Confessoris munus absque Superiorum licentia exercuisse, post carcerem per mensem, exulet a provincia per triennium, & si sæpius hoc modo deliquerit, per annum carceribus deputetur.

6. Super his quæ Prædicatores vitare debent.

Circa tertium, nullus Fratrum in suis Prædicationibus, ne latum quidem unguem discedere audebit a communibus sensibus S.R.E., & a Patrum ab ea approbatorum sententiis, neque aliquam novam opinionem intrudet. Argumenta etiam hæreticorum, vel eorum responsiones in medium afferre nemo in suis concionibus audebit, ea præsertim, quæ captu difficilia sunt rudi plebeculæ, ne hæreticorum dicta, pro conclusionibus veris, & Catholicis recipiantur. Si quis vero posthac convictus fuerit aliquam propositionem hæreticam, vel schismaticam populo prædicasse, propter quam abjurationem facere teneatur, numquam amplius ad prædicatoris munus, neque ad Ordinis officia admittatur. Et si quis a quatuor annis circa fuerit aliqua labe hæresis notatus, & convictus, habeatur inhabilis ad quoscumque gradus, & dignitates per decennium.

7. Fratres non edant in lucem libros non approbatos a Superioribus Ordinis.

Nullus etiam librum aliquem tractantem de fide, aut de quacumque alia materia in lucem edere valeat, sub poena excommunicationis, & carceris, nisi prius a Generali, vel a deputatis ab eo, ille liber fuerit approbatus, & præterea alia observentur, quæ circa hoc in decretis Concilii Tridentini, & Indice librorum cauta sunt.

CAP. X.

Fratres qui sunt ministri, & servi aliorum Fratrum, &c. Verba Cap. 10

1. Declaratio Super munere Provincialium in Visitationibus.

In hoc Capitulo B. Franciscus instruit Superiores Ordinis, & eorum subditos, quomodo invicem se gerere debeant. Superiores vocat ministros, & servos aliorum fratrum, ut sciant se non esse dominos, neque habere dominium super subditos, ut Domini temporales, sed ideo constitutos esse super alios, ut eorum utilitati, & saluti inservire debeant, præfecturæ enim nostræ sunt potius officia, quam dignitates. Subditos vero docet, ut omnimodam obedientiam suis Superioribus præstent, memores, quod propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Quamobrem mandatur omnibus Provincialibus sub poena privationis suorum officiorum, ut singulis annis, dum visitant, examinare debeant fratres suos etiam sub juramento, de statu Conventuum, & locorum, de vita fratrum, de moribus, de conversatione, & observatione harum Constitutionum, atque de omnibus certiorem faciant Generalem Magistrum, visitent quoque cameras, explorent si quid habent fratres superflui, quod non conveniat suæ professioni, & ubi non sunt Inquisitores, etiam libros fratrum diligenter examinent.

2. Super eorundem munere circa Fratrum promotiones.

Mandatur quin etiam prædictis ad meritum obedientiæ salutaris, ut in promovendis fratribus ad aliquem gradum, vel officium invigilent, ne indigni præferantur dignis, & mali optimis, sed in omnibus publicæ utilitati, & ornamento consulant. Præferantur vero, qui publico commodo Conventuum, & locorum, non suæ utilitati incumbunt.

3. Super eorundem munere circa ætatem recipiẽdorum.

Caveant quoque Provinciales sub poena privationis officii, ne de cetero cooptent in cętum Patrum, qui fuerint minoris ætatis annorum quadraginta, nec ad hoc suffragari possit aliquis gradus, vel officium, præter doctoratus titulum, indecens enim est, ut inter eos, quorum consilio res Conventuum aguntur, omnes passim sine delectu introducantur.

4. Super obediẽtia Superioribus præstanda

Subditis vero mandatur sub eadem vi obedientiæ, ita humiliter exhibeant se dicto Superiorum, ut nihil sibi magis faciendum proponant, quam illud, quod ipsorum Superiores juxta suæ professionis præscriptum peragendum jusserint.

Qui autem minus obediens, vel contumax suis Superioribus fuerit, & admonitus non se emendaverit, veluti regulæ suæ, & voti obedientiæ transgressor puniatur. Et quicumque, in Generali, vel Provinciali Ca-

li Capitulo ad aliquod officium assumptus fuerit, & non paruerit, per quinquennium ad omnia officia Ordinis inhabilis habeatur, activaque voce careat.

C A P. XI.

Verba Cap. II *Præcipio firmiter fratribus universis, ne habeant suspecta consortia.*

1. Declaratio Super colloquio & commercio cum inhonestis mulieribus. Duas partes habet hoc Capitulum. Prima prohibet fratribus suspecta consortia mulierum. Secunda ingressum in Monasteria Monacarum.

Circa primam partem, mandat Generale Capitulum districte fratribus omnibus, ne conversari, neque loqui audeant cum mulieribus malæ famæ, & quantum fieri poterit, etiam ab alloquutione mulierum bonæ famæ, & abstineant. Qui comprehensi fuerint habere suspecta consortia mulierum, & correcti non se emendaverint, carceribus per mensem mancipati a Conventu proscribantur.

2. Super pœna admittentium mulieres intra claustra. Et si quis convictus fuerit hujusmodi mulieres duxisse intra claustra Conventus, ultra præfatas pœnas, etiam flagris omni sexta feria publice cedatur per mensem.

3. Super Custodia Ostii Conventus. Ut autem hæc omnia serventur, districte præcipitur, ut in omnibus Conventibus diligenter clausura observetur, & unus fratrum januæ semper assistat, qui mulieres nullo modo ingredi permittat.

4. Super Hospitio sæcularium in Conventu. In ipsis vero Conventibus, & locis non recipiantur hospitio personæ sæculares, nisi forte aliqui Prælati, & viri admodum insignes ad breve tempus, & de licentia Superioris, ut clausura debite servetur, & laicorum discursu non interrumpatur. Quare obsecrandus est Beatissimus Papa, ut jubeat Principibus, & Magistratibus, ne gravent Conventus, & loca equis, militibus, & aliis eorum officialibus.

5. Super accessu Fratrum ad Monasteria Monialium. Circa secundam partem de Sanctimonialibus, mandatur omnibus, & singulis fratribus nostris, ne accedant ad Monasteria Monialium, nisi pro divinis agendis, & ex jussu Superiorum, qui ætatem, & probitatem mittendorum considerent, sub pœna per triennium secundum Constitutiones Capituli Generalis Mediolanensis proximi. Et qui mittentur, a Sanctimonialium alloquutione abstineant, sub pœna exilii per annum.

6. Super ingressu eorumdem intra claustra Monialium. Circa vero ingressum Monasteriorum servetur Canon quintus reformationis Regularum Tridentini Synodi, ubi dicitur. Ingredi autem intra septa Monasterii nemini liceat, cujuscumque generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia in scriptis obtenta sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda. Quapropter mandatur Abbatissis omnibus Monasteriorum nostrorum sub pœna eadem, & sub pœna privationis officii, ne admittant intra claustra Monasteriorum aliquem absque expressa licentia in scriptis suorum Superiorum, quicumque is sit, & cujuscumque conditionis. Licentia autem in casibus tantum necessariis detur, veluti pro Confessore, Medico, aut aliis Ministris exigente necessitate.

Unicus etiam sit, & communis Sanctimonialium Medicus, provectæ ætatis, ab universitate Monialium eligendus, & per Generalem, seu Provincialem approbandus: qui, cum in claustra Monasterii ingressus fuerit, comitatus a duabus Monialibus ex antiquioribus, si Abbatissa adesse non poterit, semper incedat, quousque claustra exiverit. 7. Super Medici qualitate, & admissione intra claustra.

Circa puellas sæculares, quæ in quibusdam Monasteriis erudiendæ introducuntur, maximam curam adhibeantur Superiores, ut nonnisi honestas, & pacificas Virgines de Monialium consensu ingredi sinant, & quæ ingressæ fuerint, non substineantur ultra 19. annos. Quo tempore, vel subjectum regularem suscipiant, vel nubendæ domum remittantur. Monasteria vero, quæ tales Virgines recipere non consuevere, nullo modo ad eas recipiendas cogantur. 8. Super admissione, & eruditione puellarum inter Moniales.

Puellæ etiam habitum non suscipiant, nec professionem emittant, absque approbatione Generalis, vel Provincialis, aliisque requisitis juxta decreta Concilii Tridentini in sess. 25. Quicquid secus factum fuerit, irritum sit, & inane, ac contrafacientes excommunicationem incurrant. Superiores autem ipsi teneantur antea diligenter scrutari voluntatem puellarum, an sponte, an intuitu Monasterium ingrediantur: ut si sponte ad religionem accedant, eas suscipiant, si invite, eas reiiciant, atque domum remittant. 9. Super earumdem puellarum examine & approbatione.

Quæ sponte voluerint ad Religionem accedere, habitum non suscipiant ante duodecimum annum, neq. admittantur ad professionem ante decimumsextum suæ ætatis annum expletum, & nisi per annum saltem antea in probatione steterint. Cujus professionis tempus, ne Episcopus ignoret, teneantur præfecti Monasterio eum ante mensem certiorem reddere sub pœna a Concilio statuta: & singula Monasteria habeant librum, in quo describantur nomina profitentium, & tempus. 10. Super earumdem ætate, ad susceptionem habitus, & emissionem professionis.

Ante vero professionem (excepto victu, & vestitu) nihil tribuatur Monasterio ex bonis puellarum a parentibus, propinquis, aut curatoribus quocumque prætextu, ne hac occasione discedere nequeant, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ Monasterium possideat, nec facile, si discesserit, id recuperare possit. Quin potius præcipit Sancta Synodus sub Anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc ullo modo fiat; & ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant. 11. Super earumdem bonis.

Habeant quoque ipsa Monialium Monasteria sua seminaria, sive novitiatus præcipuamque puellarum magistram, quæ eas erudiat, & in viam mandatorum Dei dirigat. 12. Super Novitiatum Magistra.

In primis vero mandat generale Capitulum Sanctimonialibus omnibus nostri Ordinis, ut divino cultui semper invigilent, Horis Canonicis de noctu vacent, verba otio- 13. Super Monialium exercitio in cultu divino.

otiosa, & vana non admisceant, a choro harum tempore non discedant, sed juxta earum professionem, abjectis mundi vanitatibus, & illecebris, se totas Deo committant, jejuniis, & orationibus insistendo: precipue vero jejunia Romanæ Ecclesiæ, & suæ Regulæ, ac disciplinam in his diebus non prætermittent. Confessionem peccatorum suorum singulis saltem mensibus faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant, ut eo se salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes dæmonis fortiter superandas. Quod vero ad Sanctissimum Christi corpus attinet, præcipit Sancta Synodus ne intra chorum, & septa Monasterii, sed in publica Ecclesia conservetur, non obstante quocumque indultu, aut privilegio.

14. Super Confessoris Monialium qualitatibus.

Confessores Sanctimonialium constituantur viri probi, & modesti: & non maneant apud unum Monasterium, ex celebrioribus præsertim, nisi per triennium, nisi forte ex aliqua rationabili causa aliter Superiori visum fuerit. Neque in Monasteriis nostri Ordinis Confessores ulli admittantur, qui non sint ex ipso Ordine, quippe qui sciunt, quid importet Sanctimonialium professio, & possunt a transgressione regulæ absolvere, quod non possunt ceteri, ut literæ Apostolicæ testantur. Sed & præter ordinarios Confessores alius extraordinarius a suis Superioribus, bis aut ter in domo offeratur, qui omnium confessiones audire debeat.

15. Super electione Abbatissæ Monialium.

Electio vero Abbatissæ ea sit, quæ & aliorum Superiorum Ordinis, scilicet per balotationes, nulla ratione consuetudinis, aut antiquitatis habita, sed sit in mera eligentium libertate eam Monialem, quam magis idoneam judicaverint, in Abbatissam sibi eligere, servata forma Tridentini Concilii Sess.25. cap.7.

16. Quod ejus officium triennio finitur.

Abbatissa autem electa confirmationem a Superiore postulet: & nihil quod ad Monasterium, vel ad regimen ipsius pertineat, inconsultis Vicaria, & decretis Monasterii faciat. Quod si fecerit, irritum sit, & inane. Et si sæpius hoc modo deliquerit, officio suo privetur. Sed neque Abbatissa aliqua perseveret ultra triennium, nisi pro reformatione, aut aliqua maxima Monasterii utilitate, sed expleto termino triennali ad novæ Abbatissæ electionem procedatur, nulla consuetudine in contrarium faciente.

17. Quæ in Abbatissam eligi nequeunt.

Non promoveantur vero ad aliquod officium, quæcumque secreta, & scandala sui Monasterii, extra Ordinem, præsertim apud laicos detulerint, quas volumus expresse in excommunicationem latæ sententiæ incidere, a qua per Generalem tantum præmissa pœnitentia absolvi possint. Neque promoveantur, quæ de suspecto consortio convictæ fuerint, sed priventur omnino accessu ad crates, & rotulas, quousque signum aliquod manifestæ resipiscentiæ ostenderint.

18. Quod Moniales absque licentia non accedat ad Crates vel Rotas.

Nulla sanctimonialis accedet ad crates, & rotulas aliquam personam alloquutura sine licentia Abbatissæ, & cum præsentia Auditricum, quæ in omni Monasterio ex antiquioribus discretis de more habeantur, & hæc licentia raro, & non nisi ex urgenti causa, atque pro alloquentis parentibus, & consanguineis tantum concedatur. Quæ vero sine Abbatissæ licentia, vel sine Auditricum præsentia ad crates, aut rotulas inventa fuerit, privetur accessu ad eas per menses sex pro qualibet vice.

19. Quod literas & munuscula non mittant absque licentia.

Nulla etiam sanctimonialis aliqua munuscula dabit, vel recipiet, neque mittet literas, aut recipiet, nisi prius munuscula visa, & literæ lectæ ab Abbatissa fuerint, atque ab ea judicatum fuerit, ut admittantur.

20. Quod nulla exeat claustra

Ex monasterio vero exire nulla ipsarum ex quacunque causa audebit, nisi secundum decreta Sanctæ Tridentinæ Synodi capite quinto reformationis Regularium.

21. Quod vestimenta sint simplicia & communia.

Vestimenta etiam Sanctimonialium, hujusmodi sint, ut professioni earum respondeant, non preciosa, non colorata, non mollia, sed honesta, simplicia, & communia, manicisque amplis utantur ad earum tunicas exteriores. Et omnes professæ habeant sua pallia, sive mantellos, cum quibus ad crates, & coram suo Superiore semper compareant, quæ contrafecerint, activa, & passiva voce ad Superioris arbitrium privata intelligatur.

22. Tela nigra sit super cratibus.

Super cratibus ferreis sint telæ nigræ, quæ nunquam auferantur, ne Moniales a quoquam videri possint, nisi forte a progenitoribus, fratribus, & sororibus de licentia Abbatissæ.

23. Collatio habitus, & veli, spectat ad Superiores Ordinis Fratrum.

Visitatio, correctio, habitus in ingressu, & vel in professione collatio, ad solum Superiorem Ordinis, sive ejus Commissarium pertineat, non ad aliquem laicum, sive presbyterum sæcularem, consuetudine, & abusu aliquo non obstante. Qui secus fecerit excommunicationem illico incurrat, in quam etiam incidant quicunque se intromittere audebunt in iis, quæ pertinent ad spirituale regimen Monialium, etiam in deputandis Confessoribus, aut aliis fratribus, exceptis Superioribus Ordinis, quorum hæc cura tantum sit, & officium.

24. Electio Factorum pro Monialibus, fit ab eis, cum Superiorum approbatione.

Circa vero Monasteriorum, & sanctimonialium bona, tam mobilia, quam permanentia, servetur illud, quod de bonis Conventuum, & Fratrum supra in sexto capite statutum est, hoc adiicientes, ut operarii, factores, & alii Monasteriorum ministri non eligantur, neque acceptentur a sanctimonialibus sine Superiorum approbatione, ad quorum etiam nutum amovibiles sint, ut Sancta Synodus decernit.

25. Certus Monialium numerus statuatur in singulis Conventibus.

In singulis vero Monasteriis juxta statuta Concilii certus, & determinatus numerus Monialium statuatur, qui vel ex redditibus propriis Monasterii, vel ex consuetis eleemosynis commode sustentari possit: ad quod invigilabunt Superiores.

26. Moniales trasferri possint ad alios Conventus pro reformatione.

Si autem fuerint aliqua Monasteria, quæ reformatione indigeant, possit Superior pro eorum reformatione sumere Moniales ex aliis Monasteriis ejusdem Ordinis, & eas ibi præficere, cujuscunque dominii, & status fuerint, non obstante contradictione Dominorum temporalium.

Et

27. Confessores Monialium curent observantiam prædictorum.

Et quoniam supradicta omnia ab ipsis Sanctimonialibus servari omnino volumus, mandamus omnibus, & singulis Monasteriorum nostrorum Confessoribus, ne Sanctimoniales, contrafacientes his constitutionibus, nisi præmissa poenitentia, absolvant.

CAP. XII.

Verba Cap. 12

Quicunque fratrum divina inspiratione voluerint ire inter Saracenos, &c.

1. Declaratio circa Fratres mittendos ad loca infidelium.

In hoc Capitulo sunt duo admodum breves articuli. Primus de iis, qui ad partes infidelium proficisci voluerint. Secundus de Protectore ejusque auctoritate. Circa primum invigilandum valde est, ut fratres ad terram Sanctam, ad quam provincia Regni Cypri pertinet, sive ad partes infidelium præcipue ad Peram prope Constantinopolim, ubi locum satis amplum habemus, profecturi sint ejus vitæ, morum, & doctrinæ, ut credi possit aliquem fructum Christianæ fidei, ex eorum accessu ad illas partes proventurum.

2. Circa Fratres se conferentes ad confinia hæreticorum.

Examinentur etiam, & probentur, qui ad confinia hæreticorum se conferunt, præsertim ubi Conventus, & Monasteria sunt nostri Ordinis, ut puta in Gallia, Germania, Polonia, Bohemia, Austria, Moravia, Dalmatia, Epiro, & similibus partibus, ut Catholica Ecclesia aliquam utilitatem inde referat. Quapropter sub vi obedientiæ sanctæ omnibus Superioribus Ordinis mandat Generale Capitulum, ne cui ad ea loca, nisi prius de mittendorum probitate sibi constiterit, eundi facultatem aliquando faciant.

Subsequuntur alia statuta, & primum circa Protectoris auctoritatem.

Circa secundum Deo optimo Maximo summæ a nobis gratiæ agendæ sunt, quod in ea incidimus tempora, in quibus Protectorem secundum Regulam nostram videre, & habere datum est. Eo enim Gubernatore, quid boni sperare non debemus? Eo Protectore, quid adversi timere possumus? Eo Correctore quis ab institutis suæ regulæ deficiet? Gubernator est, promovebit ad bonum. Protector est, defendet a malis. Corrector est, continebit in fide, & obedientia Sacræ Romanæ Ecclesiæ. In his enim auctoritas ejus est, in his officium suum versatur, ut expresse dicit beatus Franciscus in hoc capite, & declarat Gregorius IX. alias XI. Primus Ordinis Protector, & deinde Sixtus Quartus, & reliqui omnes, qui regulam explicarunt. Te igitur o Illustrissime, & Reverendissime Carole Borromæe appellamus, tuam fidem, & benignitatem obtestamur, ut nos tuæ curæ, & patrocinio commissos, Beatissimo Avunculo tuo, & Sanctissimo Patri nostro Pio Quarto commendatos facias, tu vero religionem nostram tua prudentia, consilio, & auctoritate protegere non desistas, ut ab inimicorum insidiis tuta, Beati Patris sui Francisci vestigiis inhærendo, sedulum in humilitatis spiritu reddere valeat Domino Famulatum. Præterea cupiens Generale Capitulum, ut supradictæ leges, & constitutiones tam extra Italiam, quam in Italia ab universo sodalitio nostro serventur, & executioni demandentur, tria hæc præcipua decrevit, ac jussit.

Primum, ne Generalis, & multo minus Provinciales possint dispensare in his, quæ sunt de essentia Regulæ, ut puta, quæ respiciunt tria vota essentialia, obedientiæ, scilicet, paupertatis, & castitatis, sed neque in aliis nisi ex urgenti necessitate, vel aliqua valde rationabili causa, quæ tamen decretis Tridentinæ Synodi non adversetur, super quod ipsorum Superiorum conscientias oneratas voluit. 1. Circa Generalis & Provincialium facultatem dispensandi, in his, quæ in Regula continentur.

Secundum, quod quilibet Generalis in primo officii sui triennio, cessante legitimo impedimento bellorum, aut pestis, Provincias Hispaniarum, & Portugalliæ in persona propria visitare teneatur. Quod si ex sua negligentia non fecerit, non possit in Generalem reeligi pro secundo triennio, sed alius eligatur, qui huic decreto satisfaciat. 3. Circa accessum Generalis ad visitandum Hispaniam, & Portugall.

Ministri vero, qui in executione præsentis reformationis a Generali, vel Visitatoribus minus diligentes inventi fuerint, ab officiis suis cadant, & reddantur inhabiles, etiam ad minores gradus, & officia Ordinis. Visitatores autem, qui Provincialium partes implebunt, etiam Provincialium magistratu potiantur. 4. Circa punitione Ministrorum negligentium exequi hanc reformationē.

Tertium, quod constitutiones Ordinis nostri quocunque tempore factæ, etiam si Apostolica auctoritate sint confirmatæ, in his, quæ decretis hujusmodi Tridentini Concilii repugnant, omnino irritæ, & abrogatæ esse intelligantur, atque omnes ad limites, & præscriptiones istarum, & Concilii redactæ censeantur. 5. Circa revocationem Constitutionum, huic reformationi, & Concilio Tridentino adversantium.

Postremo a Beatissimo Domino nostro Pio Quarto supplices petimus, ut jubeat Principibus, & Magistratibus, ne ullam molestiam, vel impedimentum inferant, vel inferri sinant, quo minus suprascriptæ Sanctiones in suis dominiis executioni mandentur, sed potius faveant, & auxilium suum impendant, &c. Supplicatio, per executionem Reformationis, in omnibus locis

---

CXXII.

Rescissio alienationum, infeudationum, & concessionum Terrarum, & locorum S. R. E. ac Sedis, & Cam. Apostolicæ, sine competenti recompensa, aut necessitate, vel dictæ Sedis utilitate, id non exigente factarum.

PIUS EPISCOPUS

SRVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Apostolicæ servitutis officium, fidei, & diligentiæ nostræ divinitus traditum Nos jampridem excitat, & impellit, ut ipsam Sedem, & Cameram Apostolicam, non solum futuris rerum suarum jacturis sartam tectam præstare, sed etiam adversus Exordium.

sus illata sibi detrimenta, semotis omnibus omnium injustis affectibus quoad ejus fieri potest, integrare studeamus.

Hic Pontifex Bullam Pauli IV. editam contra alienantes bona ecclesiastica ad terminos juris reduxit.

§.1. Sane licet in Pontificatus nostri, principio frequentibus multorum, qui Constitutionem per felicis record. Paulum Papam IV. Prædecessorem nostrum, de rebus Ecclesiæ non alienandis, & de alienatis recuperandis editam, tanquam nimis rigorosam, quippe quæ nullam inter alienationes ex causa necessaria, vel utili factas, & alias mere voluntarias Ecclesiis damnosas differentiam faciebat, retractari vehementer instabant, querelis inducti, rem in plena Signatura nostra cognoscere, & multitudinem quærelantium sedare volentes, dictamConstitutionem ad terminos juris communis sub data videlicet 3. Idus Septembr. Pont. nostri anno primo, reducere quodammodo coacti fuerimus.

Et modo ipse annullat, quascumque alienationes bonorum Ecclesiæ Romanæ, & Sedis, & Cameræ Apostolicæ sine competenti recompensa, vel necessitate, seu evidenti utilitate factas.

§.2. Nos tamen, quos successus temporis experientia longo rerum usu, & quotidiano pastoralis officii nostri exercitio variis modis edocuit, multas alienationes rerum Ecclesiæ Romanæ, Sedisque, & Cameræ prædictarum per aliquos importunis precibus, & aliis variis artibus inductos Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & forsan (quod dolenter referimus) per Nos, nulla rationabili causa suadente in gravissimam ipsius Ecclesiæ læsionem, Dei offensam, populi scandalum, & evidens animarum periculum hactenus factas, & approbatas extitisse, non solum perspicui hujus animarum periculi magnitudine, sed etiam debita erga Deum, & suam, cui Nos præesse voluit, Ecclesiam pietate, tum etiam urgentis conscientiæ nostræ testimonii religione perculsi, rem omnem cum Venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus in Consistorio nostro secreto diligenter duximus perscrutandam; ubi mature considerantes bonum, & fidelem Dei servum, nihil eorum, quæ sibi a Domino credita sunt, distrahere, seu negligere, nec aliter quam ex causa vel necessitatis, vel evidentis utilitatis alienare: sed cuncta fideliter conservare debere; hinc est, quod his, aliisque justis de causis moti quarumcumque venditionum, infeudationum, concessionum, & aliarum quocunque nomine nuncupatarum alienationum de Civitatibus, Terris, Oppidis, Castris, Feudis, Dominiis, & locis, & aliis stabilibus bonis, ac censibus, & juribus quibuscunque ubilibet constitutis ad Ecclesiam, Sedem, & Cameram præfatas, quomodolibet pertinentibus, & quæ pertinuisse, vel pertinere censeri possent, cujuscunque qualitatis, quantitatis, excellentiæ, & quantumvis maximi, vel minimi momenti fuerint, quibusvis personis, quavis Ecclesiastica, vel sæculari, sive mundana, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali, Cardinalatus honore, seu Marchionali, Ducali, Regali, vel alia quacunque dignitate, seu præeminentia præditis, aut etiam Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, & aliis per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac per Nos dictamque Sedem, ac Cameram ex causa gratiosa, & lucrativa, sine aliqua, vel saltem minime correspectiva, nec competenti recompensa, seu necessitate, vel evidenti dictæ Sedis utilitate id non exigente perpetuo, vel ad recipientium vitam, aut alias ad longum tempus etiam per viam permutationis, hypothecæ, recompensæ, contractus, etiam jurati, etiam de Fratrum consilio, quovis colore, vel ingenio, etiam Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis adversus quascunque revocationes, & alias contrarias dispositiones præservativas, & in pristinum statum restitutivis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacissimis, & insolitis clausulis, ac irritantibus, & aliis decretis, etiam a quocunque quantumlibet longissimo, & immemorabili tempore, citra quomodolibet factarum, & concessarum, ac etiam iteratis vicibus approbatarum, & innovatarum, contractuumque desuper initorum, & juramentorum, necnon quarumcumq; Apostolicarum, & aliarum scripturarum, aliorumque hic etiam de necessitate exprimendorum tenores, ac quarumcunque litium, & causarum, si quæ desuper ubilibet, & in quavis instantia pendeant, status & merita præsentibus, ac si de verbo ad verbum insererentur pro sufficienter expressis, & insertis habentes, de fratrum ipsorum consilio, & assensu unanimi ex certa scientia nostra, ac de eadem Apostolicæ potestatis plenitudine, universas, & singulas venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessiones, & alias omnimodas alienationes, & contractus præfatos quæcunque, quotcunque, & qualescunque, ac in quorumvis Principum, ac Cardinalium, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum favorem, vel eorum contemplatione, per Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem præfatam, necessitate, vel evidenti utilitate Sedis hujusmodi id non exigente, seu sine aliqua, vel saltem minime correspectiva, neque competenti recompensa, ut præmittitur, factos, & concessos, ac confirmatos, & approbatos, etiam si quantumvis longissima temporis præscriptione robur sumpsisse dici possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revocamus, rescindimus, cassamus, irritamus, annullamus, ac viribus omnino vacuamus.

Declarat etiam hujusmodi alienationes nunquam tenuisse.

§.3. Declarantes venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessiones, & ceteras alienationes præmissas nequaquam tenuisse nec tenere, nullumque emptoribus, cessionariis, feudatariis, locatariis, donatariis, aliisque rerum ipsarum detentoribus, nec aliquem possidendi titulum per eas quæsitum esse, nec eisdem Ecclesiæ, Sedi, & Cameræ præjudicium afferre potuisse.

Vassallosque nullum jus vassallagii debere occupa-

§.4. Ac Civitatum, Terrarum, & aliorum locorum eorumdem habitatores vassallos, & subditos, dictis illorum detentoribus

toribus bonorum Sedis Apostolicæ.

bus nullum vassallagii, fidelitatis, vel subjectionis, aut aliud jus, vel obedientiam alienationum hujusmodi, vel etiam juramenti per eos illis præstiti, quod etiam eis harum serie relaxamus, pretextu, debere aut illis adstrictos esse.

Occupatoresque, bona occupata, & fructus restituere debere.

§.5. Quinimo detentores ipsos ad easdem Civitates, Terras, Castra, Oppida, & loca Sedi, & Cameræ præfatis realiter, & cum effectu restituenda, & relaxanda, ac eorum detentores ad fructuum inde post obitum concedentis hactenus perceptorum, & in posterum percipiendorum restitutionem in utroque foro omnino teneri, & ad id etiam sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, necnon privationis quorumcumque illorum feudorum Ecclesiasticorum per eos etiam legitime obtentorum, & inhabilitatis ad illa, aliaque deinceps obtinenda, ac aliis juris, & facti remediis cogi, & compelli posse.

Clausulæ præservativæ.

§.6. Ac decernentes præsentes vim perpetuæ legis habere, neque de nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quovis defectu notari, seu impugnari posse, sed illas omni exceptione remota, validas, & efficaces fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari.

Decretum irritans.

§.7. Sicque per quoscumque judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, in quavis etiam de præsenti pendente causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Ac irritum quoque, & inane quicquid a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.8. Non obstantibus reductione nostra, & litis pendentiis præmissis, ac etiam per Nos præstitis juramentis, & de non tollendo jus quæsitum, aliisque quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, indultis, promissionibus, ratificationibus, obligationibus, submissionibus, renunciationibus, & literis Apostolicis, detentoribus præfatis, & aliis quibusvis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, & aliis decretis, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus per Nos etiam Consistorialiter, & contra tales revocationes quomodolibet concessis, ac etiam pluries approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore, permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse paribus, Motu, scientia & potestatis plenitudine derogamus; ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma, & effectus publicandi.

§.9. Ut autem præsentes ad eorum, quos concernunt, notitiam facilius deducantur, volumus, & mandamus, quod illæ in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ, ac Cameræ Apostolicæ valvis per aliquem ex nostris Cursoribus affixæ, copia illarum ibi dimissa, universos, & singulos, quorum interest, si citra videlicet infra mensem, si vero ultra montes fuerint, infra tres menses a die affixionis hujusmodi computandos perinde afficiant, ligent, arctentque, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Nulli ergo &c.

D.P. An. VI. die 17. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, 15. Kal. Decembris, Pont. nostri Anno VI.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones

✠ *Ego Jo. Mi. Cardinalis Saracenus.*
✠ *Ego Jo. Cardinalis Sancti Vitalis.*
✠ *Ego Jo. B. Cicada Card. S. Clementis.*
✠ *Ego Scipio Card. Pisarum.*
✠ *Ego Jo. Card. Reumanus.*
✠ *Ego Jo. Ant. Card. Capisuccus.*
✠ *Ego F. M. G. Card. Alexandrinus.*
✠ *Ego Clem. Card. Aracœli.*
✠ *Ego Jac. Card. Sabellus.*
✠ *Ego Jo. Ant. Card. S. Georgii.*
✠ *Ego Bern. Card. Salviatus.*
✠ *Ego Lud. Card. Simoneta.*
✠ *Ego F. Card. Paceccus de Toledo.*
✠ *Ego M. Ant. Card. Amulius.*
✠ *Ego Jo. Francis. Card. de Gambara.*
✠ *Ego M. S. Card. de Alta Emps.*
✠ *Ego Franciscus Card. Mantuanus.*
✠ *Ego Marcus Ant. Card. Columna.*
✠ *Ego Ptolomæus Card. Comensis.*
✠ *Ego B. Card. Lomellinus.*
✠ *Ego Vitellotius Card. Vitellius S. R. E. Cam.*
✠ *Ego Franciscus Card. Alciatus.*
✠ *Ego Gulielmus Card. Sirletus.*

Publicatio.

Anno a Nativitate D.N.J.C. 1565. Indict. 8. die vero 5. mensis Octob. Pontficatus autem Sanctissi. in Christo Patris, D.N.D. Pii divina Providentia Papæ IV. anno sexto, retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Canc. Apost. ut moris est, per Nos Scipionem de Octavianis, & Jo. Andream Rogerium Cursores.

Alex. Astancollus Mag. Curs.

Sequitur facultas Camerarii sup. prædictis.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Exordium.

DEcens esse arbitramur, & congruum ita Nos &c. ut supra.

§.1. Nos literas ipsas, ac in eis contenta quæcumque suos plenarios, ac debitos effectus sortiri cupientes, Dilecto filio nostro Vitellotio S. Mariæ in Via-lata Diacono Cardi-

Cardinali Vitellio nuncupato, nostro ac ejusdem S.R.E. Camerario, per Apostolica scripta mandamus, quatenus in virtute sanctæ obedientiæ ipse etiam ultra ordinariam sui Camerariatus officii facultatem per se, vel alium, seu alios literas prædictas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, solemniter publicans, faciat auctoritate nostra executioni debitæ demandari, illaque firmiter, & inconcusse observari. Non permittens Sedem, & Cameram præfatas, ac pro eis agentes quoscumque contra literarum earumdem tenorem indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, literisque prædictis contravenientes etiam contra eos manu Regia, ac simpliciter, & de plano, ac sine strepitu, & figura judicii, solaque rei veritate inspecta procedens, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias ejus arbitrio infligen., moderan., & applican. omni quacumque appellatione, & reclamatione remota, compescendo,

Deputatio Camerarii executoris dictæ Constitutionis.

§.2. Non obstan. de una, & duabus, non tamen tribus dietis, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Derogatio contrariorum Sola signatura sufficit.

§.3 Volumus autem, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura, etiam, si videbitur, absque aliqua illius registratura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, quacumque regula, seu Constitutione Apostolica contraria non obstante.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. I.

CXXIII.

Taxa mercedum Notariorum causarum Civilium, Gubernatoris, Vicarii, Judicis Burgi, & Magistrorum Viarum Urbis, & etiam Capitolii in casibus, de quibus per Statuta non est provisum.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio &c.

Cum nuper generali Reformationi, circa Romanæ Curiæ officia, & Tribunalia per nostras desuper editas literas providerimus, & inter cetera statuerimus, ut quorumdam Tribunalium Notarii, pro actis coram eis facien. adnotandis, & conscribendis, mercedem juxta taxationem per Nos eis ordinandam, & non ultra, exigere valeant: idcirco Nos illam ad suprascriptum modum duximus reducendam. Quam per Notarios actuarios in causis Civilibus Curiarum Almæ Urbis nostræ Gubernatoris, & nostri in eadem Urbe Vicarii, necnon Capitanei Burgi Sancti Petri, & Magistrorum viarum, ac in casibus, in quibus per statuta Urbis specialiter non providetur, etiam Senatoris, ejusque Collateralium, & Capitanei appellationum, ac Magistrorum, Justitiariorum, observari mandamus, sub pœnis in dictis nostris literis expressis. Utque tam ipsis Notariis, quantum petere valeant, quam partibus litigantibus quantum solvere debeant, jugiter innotescat, jubemus, ut singuli Notarii prædicti, taxationem suprascriptam in vulgari sermone impressam, Tabellæ affixam in suo quisque Officio in loco publico, quo ab omnibus inspici, legi, & intelligi possit, teneant, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Notarii prædicti servent hanc taxam, & tabellam affixam teneant in loco publico.

Placet Motu proprio I.

Pro quocumque Monitorio, Arresto, seu præcepto litis introductivo, cum clausula, siquis, &c. nihil.

Pro quacumque petitione, comparitione, protestatione, sive allegatione, bol. unum. b. 1

Pro quacumque revocatione inhibitionis de facto factæ, Arresti, Sequestri, seu cujusvis Mandati, bol. duos. b. 2

Pro mandato suspicionis fugæ, cum examine testium usque ad summam scutorum decem, bol. decem. b. 10

Cum productione jurium a decem infra, bol. septem cum dimidio. b. $7\frac{1}{2}$

A decem supra, cum examine testium, bol. duodecim. b. 12

Cum productione Jurium a decem supra, bol. decem. b. 10

Pro Arresto in carceribus, idem solvitur respective.

Pro mandato de relaxando, cum cautione usque ad summam scutorum decem, bol. quindecim. b. 15

Si vero cum consensu, sine cautione, bol. duodecim. b. 12

Abinde supra, si cum cautione, bol. viginti quinque. b. 25

Si vero sine cautione, bol. viginti. b. 20

Pro quocumque mandato in contumaciam, bol. tres. b. 3

Pro revocatione Mandati in contumaciam, bol. duos. b. 2

Pro non Gravetur, seu mandato de non molestando in forma juris, bol. tres. b. 3

Pro quocumque deposito pro quacumque summa in actis facien. nihil.

Pro restitutione depositi pro quolibet scuto in causa mercedum, bol. unum in ceteris. b. 2

Pro rogitu cujuscumque obligationis in officio usque ad summam scutorum decem, bol. septem cum dimidio. b. $7\frac{1}{2}$

Abinde supra, bol. decem. b. 10

Extra officium duplum.

Pro cassatione cujuscumque obligationis Judicialis usque ad summam decem, bol. quinque. b. 5

Abinde supra, bol. decem. b. 10

Pro susceptione termini in judicio ad solvendum, bol. duos. b. 2

Pro quacumque susceptione censurarum in judicio, quæ non fiat nisi ultra decem, bol. septem cum dimidio. b. $7\frac{1}{2}$

Pro moderatione censurarum, bol. duos. b. 2

Pro quocumque partito litis decisivo, bol. duos. b. 2

Pro quocumque juramento extra Officium; susceptione termini, aut actus judicialis usque ad scutos decem, bol. septem cum dimidio. b. $7\frac{1}{2}$

Abin-

Abinde supra, bol. decem. b. 10
Pro quocumque Mandato vigore termini in judicio suscepti, vel censurarum, vel juramento usque ad summam scutorum quinque, bol. quinque. b. 5
A scutis quinque usque ad decem, bol. decem. b. 10
A decem usque ad viginti, bol. vigin. b. 20
A viginti usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 50
Pro decreto supradicti mandati, bol. duos. b. 2
Pro quacumque fide de exequendo Mandatum in alia Curia decretum, seu appositionis manus in contumaciam, vel alias non facto processu, bol. duos. b. 2
Pro quocumque rogitu procuræ in Officio, bol. duos. b. 2
Extra vero officium, bol. octo. b. 8
Pro productione quorumcumque jurium, articulorum, & interrogatoriorum, bol. duos. b. 2
Pro quacumque restitutione jurium cum dimissione copiæ a decem scutis infra, supra tamen duo in scripturis privatis, bol. septem cum dimidio. b. 7½
A decem usque ad viginti, bol. quindecim. b. 15
A viginti supra, bol. viginti. b. 20
Si vero instrumenta, vel alia jura, duplum in quolibet casu prædicto.
Pro relatione ad videndum jurare testes, & illorum reductione, specificatione materiarum, etiam si insimul cum inductione testium fiat, bol. duos. b. 2
Pro responsione articulorum, sive præparatoriorum pro quolibet articulo, seu præparatario, etiam generali, sive fiat verbo, sive fiat per productionem cedulæ, bol. unum. b. 1
Pro examine Testis in quacumque summa, summarie absque articulis, & interrogatoriis bol. septem cum dimidio b. 7½
Pro examine super recognitione terrarum, bol. quatuor. b. 4
Pro recognitione apocarū bol. tres b. 3
Pro examine super articulis, & interrogatoriis a scutis decem infra, supra tamen duo, bol. decem. b. 10
A decem usque ad viginti, bol. quindecim. b. 15.
A viginti usque ad quamcumque summam, bol. viginti quinque. b. 25
Si vero articuli, & interrogatoria fuerint excessiva, solvatur arbitrio Domini.
Extra vero officium solvatur duplum.
Pro copia testium publicorum, solvatur ad rationem ut supra pro examine.
Pro quacumque informatione judici facienda cum ostensione actorum, jurium, vel testium, a quinque ducatis infra, bol. tres. b. 3
A quinque, usque ad dec., bol. sex. b. 6
Abinde supra, bol. septem cum dimidio.
Et unica tantum informatio in omnibus casibus solvatur. b. 7½
Et si fiat extractus, vel Registrum, nihil solvatur pro informatione.
Pro quocumque decreto diffinitivo, vel nota sententiæ vim diffinitivæ haben. usque ad summam scutorum quinque, bol. quinque. b. 5
Usque ad decem, bol. decem. b. 10
Usque ad viginti, bol triginta. b. 30
Usque ad quamcumque summam, bol. quadragintaquinque. b. 45
Pro quocumque mandato vigore sententiæ servatis servandis, vel causa cognita, usque ad summam scutorum quinque, bol. septem cum dimidio. b. 7½
Usque ad decem, bol. decem. b. 10
Usque ad viginti, bol. triginta. b. 30
Usque ad quamcumque summam, bol. quinquaginta. b. 50
Pro copia cujuslibet commissionis, bol. decem. b. 10
Pro copia simplici cujuslibet instrumenti in actis rogati, bol. septem cum dimidio. b. 7½
Pro copia subscripta pro fide eorumdem, bol. decem. b. 10
Pro copia articulorum, si sit magna scriptura, bol. decem. b. 10
Pro copia cujuslibet petitionis partiti juramenti, allegationis, & cujuscumque alterius actus judicialis in actis facti, bol. duos. b. 2
Pro mandato de evacuando domum, bol. viginti quinque. b. 25
Pro quocumque mandato de consignandis pignoribus, b. tres. b. 3
Pro quocumque decreto confessionis debiti bol. duos. b. 2
Pro quibuscumque literis declaratoriis vigore Monitorii, vel in illarum loco Mandato in contumaciam, b. trigintaseptem cum dimidio. b. 37½
Pro quibuscumque literis excommunicatoriis, sive deligatoriis vigore obligationis in forma Cameræ, vel monitorii reintegrati, vel mandato loco illarum usque ad summam vigintiquinque scut., bol. trigintaseptem cum dimidio. b. 37½
A vigintiquinque usque ad quamcumq; summam, bol. quinquaginta. b. 50
Pro absolutione a censuris, bol. septem cum dimidio. b. 7½
Pro instrumento absolutionis a censuris idem solvatur, prout in literis.
Pro quocumque Brachio sæculari, solvatur duplum ad rationem summæ prædictæ.
Pro monitorio extra Urbem in illius districtu, bol. viginti. b. 20
Pro rogitu instrumenti possessionis infra mœnia Urbis, bol. triginta septem cum dimidio. b. 37½
Extra vero mœnia Urbis, arbitrio Domini.
Pro inventario de bonis, extra officium, bol. quinquaginta. b 50
Pro publicatione instrumentorum, serventur statuta Urbis.
In causis a quinque infra, specificentur materiæ in actis, & examinentur testes absque articulis, & interrogatoriis, & Notarius teneatur super generalibus examinare, & si pars voluerit dare interrogatoria, concordet Notarium.
Et si agatur de bonis, & non de pecuniarum

rum quantitatibus stetur arbitrio Domini, qua taxa solvi debeat.

Pro exactionibus fiendis, prout hactenus fieri consueverint, pro quolibet folio habentibus lineas vigintiduas in qualibet pagina, bol. septem cum dimidio. b 7½

In causis Commissariis, pro comparitione, & relationibus, nihil recipiatur, & in omnibus casibus solvatur, prout in aliis Urbis tribunalibus solvi solitum, & consuetum est.

A pauperibus miserabilibus personis solvere impoten. nihil juxta formam literarum nostrarum accipiant.

CXXIV.

Taxa mercedum Notariorum causarum criminalium Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarii, & Senatoris Urbis, ac Judicis Burgi.

PIUS PAPA QUARTUS

Motu proprio, &c.

Notarii prædicti servent hanc taxam, & tabellam affixam teneant in loco publico.

CUm nuper generali reformationi circa Rom. Curiæ Officia, & Tribunalia per nostras desuper editas literas providerimus, & inter cetera statuerimus, ut quorumdam Tribunalium Notarii pro actis coram eis facien., adnotandis, & conscribendis mercedem juxta taxationem per Nos eis ordinandam, & non ultra, recipere valeant. Idcirco Nos illarum ad supradictum modum duximus reducendam, quam per Notarios actuarios in causis criminalibus Curiarum Almæ Urbis nostræ, Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Vicarii, Senatoris, ac Burgis observari mandamus, sub pœnis in dicti nostris literis expressis, utque tam ipsis Notariis, quantum petere valeant, quam partibus litigantibus, quantum solvere debeant, jugiter innotescat, jubemus, ut singuli Notarii prædicti taxationem subscriptam in vulgari sermone impressam, & tabellæ affixam in suo quisque officio, in loco publico, quo ab omnibus inspici, legi, & intelligi possit, teneant, contrariis non obstantibus quibuscumque.

Placet Motu proprio. I.

PRo receptione quærelæ ex officio, vel ad instantiam partis, seu in officio, sive extra officium. nihil.

Pro examine testium pro informatione Curiæ; sive in officio, sive extra officium, similiter ex officio, vel ad instantiam partis. nihil.

Pro examine eorum in carceribus. nihil.

Pro quolibet Monitorio, inhibitione, vel sequestro in curia, cum clausula, Si quis. sc. b 3

Pro alia inhibitione, arresto, monitorio, vel sequestro sine d. clausula. sc. b 5

Pro qualibet significatione, cum fidejussione sive obligatione. sc. b 15

Pro simili significatione, absque fidejussione & obligatione. sc. b 10

Pro monitorio pœnali, citatione, inhibitione, sequestro, arresto, aut alio quovis instrumento, sive in curia, sive extra curiam, sive auctoritate ordinaria, sive commissaria pro Fisco. nihil.

Pro simili monitorio in curia in vim commissionis, si adest instigator secretus, vel apertus, carlen. quinque sc. b. 37½

Pro monitorio vel sequestro extra curiam auctoritate ordinaria, si adest instigator ut supra sc. b. 25

Pro monitorio vel sequestro extra curiam in vim commissionis, si adest similis instigator secretus, vel apertus. sc. b. ½

Pro inhibitione in curia vigore commissionis, ad instan. partis vel si adest instigator, ut supra carl. quinque. sc. b. 37½

Pro inhib. simili extra Curiam sc. b. 60

Pro citatione etiam cum inhibitione vigore commissionis, etiam per edictum extra curiam, ad instantiam partis vel si adest instigator ut supra. sc. 1 b.

Pro compulsorialibus, vel specialibus extra curiam vigore commissionis sc. 1 b. ½

Pro instrumento remissoriæ. sc. 1 b. ½

Pro literis missivis pro examinan. testibus extra Cur. loc. remissor. sc. b. 20

Pro literis declaratoriis ob non paritionem monitorii extra curiam, c. 10. sc. b. 75

Si in causa commissaria. sc. 1 b. ½

Pro brachio sæculari similiter ob non paritionem monit. extra cur. in caus. ord. sc. 1 b. 50

Pro brachio sæculari, vel mandato executivo loco executorialium extra curiam in causa commissaria. sc. 2 b 50

Pro mandato de capien. extra curiam auctoritate ordinaria, ad instantiam partis, vel instigatoris secreti vel aperti sc. b. 25

Si in causa commissaria sc. 1

Pro edicto tempore vacantiarum sc. b. 50

Pro comparition. relaxion. jurium product. vel aliis quibusvis actis pro Fisco. nihil

Pro qualibet relatione, comparition. protestation. jurium production. vel alio actu parte instante. sc. b. 2

Pro actu depositi pecuniarum. nihil

Pro consignatione depositi pro quolibet scuto. b. 1

Pro consignatione pignoris vel rei depositatæ. sc. b. 7½

Pro examine cujuslibet testis in causa capitali, vel in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiva, cum articulis, & interrogatoriis, vel cum interventu Domini Judicis, vel Fisci, in officio, vel domo ipsius Judicis. sc. b. 50

Si extra domum, & officium, etiam si testis sit egregius, vel illustris super eisdem, sc. 1.

Si absque interrogatoriis, & interventu Judicis, & Fisci, vel super bona fama, aut super uno, vel duobus articulis tantum in officio. sc. b. 25

Si extra officium, etiam si testis sit illustris, ut supra. sc. b 4.

Pro examine testis in aliis causis non capitalibus, super articulis, & interrogatoriis, vel cum interventu Judicis, vel Fisci, in officio. sc. b. 3

Si

Si extra officium, etiam si testis sit egregius, vel illustris. sc. b. 50
Si absque interrogatoriis, & interventu Judicis, vel Fisci in officio. sc. b. 15
Si extra officium. sc. b. 25
Si materiæ in articulis vel interrogatoriis fuerint excessivæ, in quolibet ex casibus prædictis attendatur taxa juxta excessivitatem Arbitrio D. Judicis.
Pro exam. testis in of. summarie, absque articulis, & interrogatoriis. sc. b. 10
Si extra officium. sc. b. 15
Pro ostensione deposition. testium publicatorum absque copia, solvatur medietas ejus quod solutum fuerit pro examine respective.
Pro copia ipsius deposition. testium pro quolibet fol. contin. lineas 25. sc. b. 7 $\frac{1}{2}$
Pro quolibet folio copiæ indiciorum continen. lin. 23. & pro qualibet lin. 12. syllabas si unus tan. reus fuerit. sc. b. 5
Si duo vel plures rei fuerint, pro quolibet fol. simili carlen. unum. sc. b. 7 $\frac{1}{2}$
Pro quolibet centenario fol. regestri in causis ordinariis, si ad instan. partis fieri contingat, dummodo pagina fol. contineat lineas 24. & registrum vel extractus cur. Capitol. factus fuerit jux. for. Motus proprii SS. D. N. D. Pii PP. IV. sc. 3 b. 1 $\frac{1}{2}$
In causis vero commissariis a principio cum totidem 24. lineis, & juxta formam ejusdem Motus proprii, pro quolibet centenario. sc. 4
Pro quolibet folio extractus facti cum lineis, & juxta tenorem dicti Motus proprii. sc. b. 7 $\frac{1}{2}$
Pro quolibet centenario rubricaturæ processus de partib. sc. 1 b. 50
Pro mandato de relaxan. aliquem in causa capitali, vel alia, in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiva, ubi præcesserint indicia, & reus fuerit examinatus, nec fuerit lata & subscripta sententia. sc. b. 50
Ubi vero reus præcedentibus indiciis examinatus, fuerit condemnatus vel etiam tam ante, quam post composuerit, aut solverit pœna, seu ex gratia pœna ei remissa fuerit. sc. 1
Pro mandato de relaxando aliquem in alia causa, ubi præcedent indicia, & reus componat, vel pœnam solvat, aut condemn. ex gratia liberetur. sc. b. 30
In aliis vero quibusvis casibus pro simili mandato de excarcerando. sc. b. 20
Pro rogitu cujuslibet fidejussionis in officio, vel carcere. sc. b. 10
Si extra officium & carcer. sc. b. 20
Pro mandato de capiendo aliquem pro indiciis, vel pro curiæ informatione. nihil.
Pro mandato de capiendo pro cautione de non offendendo. sc. b. 7 $\frac{1}{2}$
Pro non gravetur. sc. b. 5
Pro mandato de evacuando servatis servandis. b. 20
Pro inventario in causa capitali. sc. 1
Pro simili invent. facto de mandato Judicis in quavis alia causa criminali plus vel minus arbitrio Judicis. sc. b. 50

Pro simili inven. in causa civ. sc. b. 20
Pro extimatione, subhastatione, & venditione bonorum mobilium, vel se moventium Fisco incorporatorum, usque ad valorem scut. 10. b. 15
A scut. 10. usque ad 20. sc. b. 30
A scut. 20. usque ad 50. sc. b. 75
A scut. 50. usque ad 100. sc. 1.
A scut. 100. usque ad 500. sc. 2
A sc. 500. usq. ad quācūque sūmā sc. 3
Pro adeptione possessionis bonorum stabilium Fisco incorporatorum intra mœnia. sc. 1
Si extra, solvatur juxta importantiam causæ, & distantiam loci, arbitrio Domini Judicis.
Pro subhastatione, venditione, & deliberatione similium bonorum stabilium usque ad valorem scut. 100. sc. 1 b. 2
Ab inde supra capiatur arbitrio ejusdem Domini Judicis.
Pro nota sententiæ deffinitivæ, declaratoriæ, vel interlocutoriæ, in quavis instantia pro Fisco. nihil
Pro nota sententiæ absolutoriæ deffinitivæ in causa capitali in prima instantia, pro quolibet reo. sc. 4
Si in secunda instantia. sc. 3
Si in tertia instantia. sc. 2
Pro simili nota sententiæ in alia causa, in qua veniret imponenda pœna corporis afflictiva, in prima instantia. sc. 3
Si in secunda. sc. 2
Si in tertia. sc. 1
Pro simili nota sententiæ absolutoriæ definitivæ in causa non capitali, & in qua non veniret imponenda pœna corporis afflictiva in prima instantia. sc. 2
Si in secunda. sc. 1 b. 50
Si in tertia instantia. sc. 1
Pro simili nota sententiæ declaratoriæ in quavis causa, & instantia. sc. 1
Pro nota sententiæ definitivæ in causa discussionis, recipiatur jux. importantiam causæ arbitrio Domini Judicis.
Pro nota decreti habentis vim sententiæ definitivæ in quolibet ex casibus præd. capiatur pro medietate, juxta taxam prædictarum sententiarum respective.
Pro quolibet folio copiæ articulorum, vel juriū productorum carl. unum. sc. b. 7 $\frac{1}{2}$
Pro restitutione jurium. sc. b. 25
Pro quolibet salvoconducto pro homicidio ad quodvis tempus, si forte dari contingat de mandato SS. D. N. sc. 1
Si pro alio minori delicto. sc. b. 50
Pro decreto ad exequendum mandatum jam decretum revocationis, inhibitionis, vel sequestri de consignando bona deposita, vel similis naturæ, una cum fide, vel mandato desuper opportuno carl. unum. sc. b. 7 $\frac{1}{2}$
Pro cassatione cujuslibet simplicis fidejussionis, obligationis, vel querelæ. sc. b. 10
Pro cassatione similis fideiussionis, vel querelæ in quibus secutus fuerit processus, vel examen inquisiti, non tamen, condemnatio. sc. b. 20
Pro cassatione similis fidejussionis, vel obliga-

gationis in causa gravi, & pro persona tertia, attendatur importantia ipsius causæ, & personæ inquisitæ, & stetur judicio Domini Iudicis, nisi partes fuerint inter se concordes. sc. 1

Pro cassatione processus in causa capitali, pro quolibet inquisito. sc. 1

Si in causa minori, in qua tamen veniret imponenda pœna corporis afflictiva. sc. b. 75

Pro cassatione processus in alia causa non capitali, in qua non veniret imponenda pœna corporis afflictva. sc. b. 50

Pro cassatione processus in causa gravi, & pro persona tertia attendatur importantia causæ personæ, & stetur judicio Domini Judicis, ut supra.

Pro instrumento sententiæ in causa capitali. sc. 2

Pro simili instrumento in causa, in qua tamen veniret imponenda pœna corporis afflictiva. sc. 1. b. 50

Pro simili instrumento in causa minori. sc. 1

Pro instrumento sententiæ declaratoriæ, absolutionis, vel decreti habentis vim similis sententiæ. sc. b. 50

Pro susceptione censurarum, vel termini in judicio. sc. b. 5

Pro fide cujuslibet actus judicialis. sc. b. 10

Pro fide decreti visitæ, extra diem visitæ. sc. b. 5

Pro rogitu procuræ in officio. sc. b. 5

Si extra officium. sc. b. 10

Pro expensis contumacialibus, in causa capitali ordinaria, in qua præcedentibus indiciis reus fuerit monitus, & in contumaciam condemnatus. sc. b. 50

Si in causa non capitali, in qua tamen modo præmisso reus sit in pœnam corporis afflictivam condemnatus. sc. 1

Si in alia minori causa, in qua eodem modo reus sit tantum in pœnam pecuniariam condemnatus. sc. b. 50

Pro similibus expensis contumacialibus in causa commissaria in primo capite, ut supra. sc. 2 b. 50

Si in secundo. sc. 2

Si in tertio capite. sc. 1 b. 50

Si vero hujusmodi expensæ fuerint in causa gravi, vel pro persona tertia, exigatur juxta importantiam causæ, & qualitatem personæ, arbitrio Domini Judicis.

Pro quibusvis aliis instrumentis, expeditionibus, & scripturis, quorum merces in præsenti taxa non exprimitur, & etiam in præinsertis in quibus videlicet Controversia inter Notarium, & partem oriri contigerit, stetur arbitrio Domini Judicis.

Eadem taxa præinserta servetur in quibusvis officiis criminalibus prædictis, etiam in causis mixtis, vel etiam civilibus, criminalibus dependentibus, aut quibus de interesse Fisci agitur.

In aliis vero mere civilibus in eisdem officiis pertractandis, etiam in casibus prædictis, servetur taxa Notariis civilibus, novissime imposita.

In omnibus casibus prædictis, & aliis quomodolibet contingentibus, pro paupere nihil penitus recipiatur, & de paupertate stetur relationi Domini Advocati, vel procuratoris pauperum, & ubi opus fuerit, loco copiæ, inditiorum, vel jurium, ostendantur originalia ipsi Domino Advocato, vel Procuratori dictorum pauperum gratis.

CXXIV.

Privilegia, gratias, & indulta per Summos Pontifices, ab Innocentio II., usque ad Julium III. inclusive concessa Congregationi Canonicorum Regularium Lateranensium approbat, & confirmat, sicuti etiam pro bono Congregationis regimine statuta edita, ac edenda, & promulganda. *Ex Bull. Can. Later. p. 136.*

PIUS PAPA QUARTUS
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Pastoralis officii cura Nobis, meritis licet imparibus, ex alto commissa Nos excitat, & inducit, ut circa statum personarum Ecclesiasticarum quarumlibet, præsertim sub suavi Religionis jugo studio piæ vitæ vacantium salubriter dirigendum operosis studiis jugiter intendamus, ac iis, quæ propterea præcessisse dicuntur, ut firmiora persistant, cum a Nobis petitur, Apostolici muniminis præsidium impartiamur, aliasque desuper disponamus, prout locorum, & temporum qualitate pensata, in Domino conspicimus salubriter expedire.

Aliqui enunciantur Pontifices, qui privilegia concesserunt.

§. 1. Sane dilectus filius Jacobus Ferrarien., Canonicorum, Regularium, Ordinis Sancti Augustini, Congregationis Domini Salvatoris Prior Generalis Nobis nuper exposuit, quod fel. recor. Innoc. II., Eugenius III., Anastasius IV., Lucius II., Alexander III., Lucius, Urbanus, & Honorius similiter III. Gregorius IX., Gregorius XII., Martinus V., Eugenius IV., Calilistus III., Pius II. Paulus, & ipse II. Sixtus IV., Innocentius VIII. Alexander VI., Julius II., Clemens VII., Paulus III., Julius etiam III, ac diversi alii Romani Pontifices Prædecessores nostri diversa privilegia, gratias, facultates, immunitates, & indulta, tum spiritualia, tum temporalia, tam Congregationi Canonicorum prædictorum, quam eorum Monasteriis, & aliis regularibus locis, ac Personis per diversas eorum litteras concesserunt, ac indulserunt, ac præfati Prædecessores, seu eorum aliqui constitutiones Congregationis hujusmodi, etiam eas, quibus cavetur expresse ne generalia statuta, vel diutius per eandem Congregationem observatæ, & communiter approbatæ consuetudines, & per Priorem generalem, aut Visitatores Congregationis ipsius ullo modo immutari, seu alia de novo edi, vel instituti queant, nec de novo edita, vel instituta vim constitutionis habeant, nisi prius a duabus ex tribus electorum

Declariones a quibusdam Pontificibus factæ.

rum partibus in tribus Capitulis Generalibus continue, & immediate celebratis approbata, & confirmata fuerint, comprobarunt, & confirmarunt, ac postea nonnullas, etiam alias constitutiones, quæ ad Religionis incrementum, & Canonicorum, aliarumque Personarum, Congregationis ejusdem tranquillitatem, commodum, & utilitatem facere viderentur, per tria Capitula generalia rite, & canonice juxta privilegiorum, & constitutionum prædictorum formam approbatas, & confirmatas Congregatio, & Canonici prædicti ediderunt, ac promulgarunt, utpote de pœna in constitutionum novatores de actis Congregationis conscribendis, de festis Sanctorum Canonicorum Regularium celebrandis, de officio divino in Choro, dum organa pulsantur, recitando, de locationibus ante tempus non prorogandis, de Apostatis Congregationis non recipiendis, de professis Congregationes alias non admittendis, atque alias quascunque, de quibus in diversis actis, & documentis publicis Ordinis, & Congregationis prædictorum plenius dicitur contineri. Quare idem Jacobus Prior Generalis Nobis humiliter supplicavit, ut pro salubri eorumdem Congregationis directione supradictis omnibus, & singulis, atque aliis quibuscunque privilegiis, gratiis, facultatibus, immunitatibus, & indultis eidem Congregationi, & Canonicis, ac eorum Monasteriis, & aliis regularibus locis, necnon bonis, & Personis, tam Apostolica, quam ordinaria auctoritate, ut supra concessis, & indultis, atque usu receptis, & consuetudine legitime præscripta acquisitis, necnon eorumdem Congregationis constitutionibus, tam per Paulum III., & Julium similiter III. Prædecessores præfatos comprobatis, & confirmatis, quam aliis postea editis, & promulgatis, ac per tria eorumdem Congregationis Capitula generalia successive celebrata rite, & canonice juxta privilegiorum, & constitutionum prædictorum formam approbatis, & confirmatis quibuscunque, ac in posterum edendis, & promulgandis, ac (ut præfertur) approbandis, & confirmandis, ur uberiorem roboris firmitatem obtineant, nostrarum approbationis, & confirmationis robur adiicere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Constitutiones nonnullæ a Congregatione editæ.

Omnia prædicta confirmat.

§. 2. Nos igitur, qui religiosarum personarum quarumlibet salubrem directionem sinceris desideramus affectibus, hujusmodi Jacobi Prioris Generalis præfati supplicationibus inclinati supradicta omnia, & singula, atque alia quæcumque privilegia, gratias, facultates, immunitates, & indulta eidem Congregationi, & Canonicis, ac eorum Monasteriis, & aliis regularibus locis, necnon bonis, & personis, tam Apostolica, quam ordinaria auctoritate concessa, & indulta, atque usu recepta, & consuetudine legitime præscripta acquisita, necnon eorumdem Congregationis, tam per Paulum, & Julium Prædecessores præfatos comprobatas, & confirmatas, quam alias postea editas, & promulgatas, ac per tria eorumdem Congregationis Capitula generalia successive celebrata rite, & canonice juxta privilegiorum, & constitutionum prædictorum formam approbatas, & confirmatas quascumque, ac in posterum edendas, & promulgandas, ac (ut præfertur) approbandas, & confirmandas, quorum privilegiorum, & constitutionum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, inserti forent, præsentibus haberi volumus pro expressis, Apostolica auctoritate tenore præsentium ex certa scientia approbamus, & confirmamus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adiicimus, omnesque, & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan in Constitutionibus prædictis intervenerint, supplemus, eaque omnia inviolabiliter observari, & Congregationi, ac Canonicis præfatis suffragari, sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Ordinarios, ac alios Judices, & Commissarios quavis auctoritate judicari, & definiri debere, necnon quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari irritum, & inane decernimus. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, & generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Ordinis, & Congregationis prædictorum, etiam juramento, & confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, & dicta auctoritate decernimus, ut præsentium transumptis, etiam impressis, alicujus Notarii publici manu subscriptis, & alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillo munitis, ea prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 4. Aprilis 1562., Pontificatus nostri anno III.

D. P. An. III. die 4. Aprilis.

PIUS QUINTUS
PAPA CCXXVII.
ANNO DOMINI MDLXVI.

PIus Quintus, Alexandrinus, de Ghisileriis, Frater Michael antea dictus, Ordinis S. Dominici, Presbyter Cardinalis tituli S. Mariæ supra Minervam. Creatus septimo Idus Januarii, Coronatus 16. Kal. Feb. 1566. creavit Cardinales 21. Vixit annos VI., menses III., dies XXIII. Obiit Kal. Maii, anno 1572. sepultus fuit in Basilica S. Petri, postea a Sixto Quinto ad sacram Ædem S. Mariæ Majoris in Sacellum ad Præsepe constructum translatus fuit. Vacavit Sedes dies XI.

I.

Quod Cardinalibus Congregationis Sanctissimæ Inquisitionis Officiales omnes pareant. Et quoscumque pro aliis delictis carceratos, & ad d. Officium Inquisitionis delatos, ad eosdem Cardinales remittant, aliorum criminum cognitione suspensa.

Omnes officiales obediãt Inquisitoribus generalibus.

SAnctissimus D. N. D. Pius divina providentia Papa Quintus, statuit, decrevit, ac mandavit, ut negocia fidei omnibus & singulis aliis præferantur, cum fides sit substantia, & fundamentum Christianæ Religionis, omnibus & singulis Almæ Urbis, ejusque districtus, Gubernatori, Senatori, Vicario, Cameræ Apostolicæ Auditori, & quibuscumque aliis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus Provinciarum, & terrarum suæ Sanctitati, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate, & immediate subiectarum, ac eorum Locatenen. officialibus, barisellis, & aliis ministris, necnon aliis locorum Ordinariis, ceterisque magistratibus, & officialibus, ac cujusvis conditionis, & status hominibus, in omnibus & singulis terris, oppidis, & civitatibus, ac in tota Republica Christiana existen. sub excommunicationis latæ sententiæ, ac indignationis suæ Sanctitatis, & aliis arbitrio suæ Sanctitatis, & Illustrissimorum & Reverendissimorum Dominorum Cardinalium Inquisitorum generalium imponendis, & exequendis pœnis, ut eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, ac eorum præceptis, & mandatis in quibuscumque officium S. Inquisitionis concernen. pareant, & obediant.

§. 1. Reges vero, Duces, Comites, Barones, & quosvis alios Principes sæculares in Dei nomine rogavit, ut eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, eorumque officialibus faveant, auxiliumque præbeant, & a suis magistratibus subditis auxilium præberi faciant in negotiis ad dictum officium spectan.

Reges & Principes, faveant eisdem.

§. 2. Necnon carceratos quoscumque pro quibusvis delictis, & debitis etiam atrocibus, apud dictum Inquisitionis officium quomodolibet delatos, vel denunciatos, suspensa aliorum criminum inferiorum cognitione, ad eosdem Cardinales, & Inquisitionis carceres, ibidemque ad criminis hæresis totaliter cognitionem, & expeditionem retinendos, & postea ad eosdem officiales pro aliorum criminum expeditione remittendos, sine mora transmittant.

Carcerati pro aliis causis, si de hæresi inquirâtur trãsmittantur ad Inquisitores.

II.

Quod beneficia curata in Alma Urbe, ejusque districtu, prævio examine Cardinalis Vicarii Romani Pontificis conferantur.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

§. 1. CUpientes ut beneficia Ecclesiastica curam animarum habentia, maxime in hac Alma Urbe nostra, quæ totius mundi caput existit, & a qua ceteræ exemplum capere debent, personis dignis, & habilibus, quæ in loco residere, ac curam per se ipsos exercere valeant, juxta sacrorum Canonum decreta, ac examinatis, & ad ea obtinen. idoneis, & habilibus, & per examinatores ad id juxta novissime Œcumenici Conc. Trid. decreta deputatos, repertis, & approbatis, conferantur.

Ut beneficia ecclesiastica curata in Urbe, & ejus districtu idoneis personis conferantur.

§. 2. Tenore præsentium statuimus, atque decernimus, quod occurrente vacatione, tam per obitum, quam resignationem, aut alias quomodolibet beneficiorum Ecclesiasticorum curam, ut præfertur, animarum habentibus, in eadem Urbe nostra, ejusque districtu, nulli de eisdem provideatur,

Statuit hic Pôtifex quod personæ, quibus beneficia curata conferenda sunt, ab ejus Vicario examinentur, & approbentur.

tur, aut illa conferantur, aut ad ea instituantur, eligantur, aut alias quovis modo disponatur de eis, per quosvis Ordinarios collatores, etiam S.R.E. Cardinales, ad quos etiam ratione titulorum suorum, collatio, institutio, aut quævis alia dispositio spectat, & pertinet, nisi is, cui provisio, collatio, institutio, electio, aut qualibet alia dispositio in personam illius facien. fit, per dilectum filium nostrum Jacobum tituli S. Mariæ in Cosmedin Presbyterum Cardinalem, de Sabellis nuncupatum, nostrum in dicta Alma Urbe, ejusque districtu Vicarium generalem, prævio examine, per examinatores ad hoc deputatos, idoneus, & habilis repertus, & approbatus fuerit.

Collationesque aliter factæ nullæ sint.

§.3. Provisiones, collationes, institutiones, & quasvis alias dispositiones aliter factas quibusvis personis, nullas, invalidas, nulliusque roboris, vel momenti, ac nullum titulum, etiam coloratum possiden. eis tribuere, sed beneficia præfata, adhuc, ut præfertur, vacare, & per Nos, vel alios, ad quos illorum collatio spectat, personis dignis, & habilibus conferri, & de eis disponi posse. Non obstantibus provisionibus, collationibus, & institutionibus, electionibus, & aliis dispositionibus factis, sicque per quoscumque Judices &c. sublata &c. judicari debere, irritum quoque &c.

Quibuscumque non obstantibus.

§.4. Non obstantibus præmissis, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, privilegiis quibuscumque, quibusvis etiam S.R.E. Cardinalibus concessis, & innovatis, ac indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque verborum, & tenorum formis, latissime extendendis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. haben. specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis, & consuetis.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. M.

III.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Renovatio declarationis Pii PP. IV. qua cavetur, ne Castra, & loca Comitatus Venayssin., locentur infeudentur, aut alio quovis titulo a S.R.E. alienentur.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ÆQuum reputamus, & rationi consonum, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia processerunt, licet ejus superveniente obitu, literæ Apostolicæ super illis confectæ non fuerint, suum consequantur effectum.

Comitatus Venayssinus multa patitur ab Ugonottis.

§.1. Dudum siquidem cum sicut fe: rec: Pio Papæ Quarto Prædecessori nostro ex dilectorum filiorum nobilis viri Pauli de Thezano domini in temporalibus, de Metameis, qui etiam condominus in temporalibus Venasce & Sancti Desiderii locorum Carpentoracten. Diœcesis erat, & Syffridi Guillelmi Civis Carpentoracten. Legum Doctoris Procuratoris generalis, dilectorum filiorum trium statuum Comitatus nostri Venayssini oratorum ea de causa a præfatis statibus ad ipsum Prædecessorem, Sedemque Apostolicam specialiter transmissorum relatione satis innotuerat, dilecti filii nostri Incolæ & abitatores dicti Comitatus nostri tunc Prædecessoris, Sedisque prædictorum Subditi in eo diutino Hæreticorum Ugonottorum nuncupatorum bello, in quo ipsi perfidi homines majorem partem illius patriæ igne, ferroque inhumaniter devastaverant, & ad magnam paupertatem inopiamque redegerant, ultra incendia & Sacrilegia Oppidorum, Villarum, Domorum, & sacrarum ædium ingens damnum ad extimationem summæ sexcentorum millium scutorum auri perpessi fuerant, ac expensas gravissimas tam in pecunia numerata, quam cibariis, & alimentis ipsius Prædecessoris militibus per eos exhibitis ad summam aliorum Ducentorum Millium scutorum similium pro sacrosanctæ Fidei, & Sedis, Patriæque defensione libenter subierant, & non solum fortunas suas, sed etiam proprium sanguinem, vitamque illi operi sanctissimo promptissime exposuerant.

Alimenta, ceteraque præbet Exercitui Pontificio.

§.2. Idem Prædecessor, cujus injuncti sibi officii debitum indubitanter exigebat, ut inter omnes suos, & Ecclesiæ Romanæ subditos, illos potissimum uti devotos, piissimosque filios amplexaretur, pro ipsius Ecclesiæ, atque adeo Catholicæ Fidei, suæque Patriæ defensione clarum virtutis, & fidelitatis suæ specimen exhibentes, non solum opes, & operam Reipublicæ graviter impenderant, sed etiam adversus armatos impiæ gentis exercitus in acie fortiter dimicantes ultimum vitæ discrimen intrepidi subierant, & ne tam fidos Ecclesiæ Vassallos unquam ab ejus amplexu, dominioque divelli contingeret, providentiæ suæ ministerio libenter caveret, eosdem Vassallos, ac Subditos, & populum universum dicti Comitatus, qui etiam per eosdem Paulum, & Syffridum oratores suos dicto Prædecessori immortales pro paterna charitate, & sollecitudine, defensioneque illorum per ipsum Prædecessorem benigniter suscepta gratias egerant, dignos esse censens, quos in tot calamitatum, damnorumque perpessorum recompensam aliquibus specialibus favoribus, & gratiis prosequeretur, ipsos tres status eorumque singulos a quibusvis excommunicationis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolvens, & absolutos fore censens, motu proprio, non ad ipsorum trium statuum, vel alicujus pro eis eidem Prædecessori super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera liberalitate, ex certa scientia sua, sub datum videlicet sexto Kalendas Decembris, Pontificatus sui Anno sexto, tam de Paternis alias Pernes prædictæ Diœcesis,

Hisce de causis Pius IV. declaravit hujusmodi Comitatum, ejusque Terras, & Castra nulli esse infeudanda, locanda &c. alioque modo a S. R. E. alienanda cum omnibus clausulis, derogationibus, Decreto irritante &c.

cessis, quod cum præteritis mensibus d. Prædecessor dilecto filio nobili viro Balthassari Rangonio, Marchioni Lonzani & Savignani in laborum, & servitiorum Prædecessori, & Sedi præd. in d. bello strenue impensorum recompensam, ad ejus vitam infeudum nobile, vel alias concessisset, ejus concessionem hujusmodi dudum Apost. auctoritate revocaverat, cassaverat, & annullaverat, quam Insulæ Valciaci, Malancene, Murmurionis Falconis, Villæ de Montillis, Interaquarum, Pontisorgiæ, Caderossiæ, Gueiiranæ, Segureti, Sableti, Menerbiæ, Boviliarum, Lavearum, Avisani Marnassi, Abelene Grilhonio, Sanctæ Cæciliæ Paludis Gardepariolis, omniaque, & singula alia Oppida, Terræ, & loca Comitatus prædicti, quæ tunc Prædecessori, Sedique præfatis immediate suberant, imposterum per ipsum Prædecessorem, vel alium, seu alios Romanos Pontifices Successores suos, dictamque Sedem ex quacumque etiam necessaria, & ipsi sedi utilissima causa nullatenus infeudari, vel alio quocumque titulo, etiam ad breve tempus alienari possent, eadem auctoritate perpetuo statuit, & ordinavit, ac statutum, & ordinationem prædicta, literasque desuper conficiendas nullo unquam tempore, quovis quæsito colore, vel ingenio, aut etiam enormis, vel enormissimæ læsionis, seu recompensæ servitiorum, vel obsequiorum Prædecessori, & Sedi prædictis impensorum hujusmodi, aut alio prætextu de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis suæ defectu notari, vel alias quoquo modo impugnari posse, nec sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, derogationibus, limitationibus, vel aliis contrariis dispositionibus similium gratiarum, etiam per Prædecessorem, & Sedem præfatos, vel ejus legatos, ex quavis causa quantumlibet justissima, etiam consistorialiter pro tempore emanatis comprehendi, sed semper ab illis excepta, & quoties illæ emanarent, toties in pristinum statum restituta, & de novo etiam sub data per ipsos tres status eligenda concessa fore, & ad hoc ut præmissa revocari, vel illis derogari, aut aliter præjudicari nequiret, illa, literasque desuper conficiendas vim perpetuæ, & inviolabilis legis, ac validi, & efficacis contractus inter Prædecessorem, ac Sedem prædictas, & Cameram Apostolicam ex una, necnon ipsos tres status partibus ex altera desuper, etiam de fratrum consilio solemniter stipulatis, & hinc inde jurati habere, ipsosque tres status, seu eorum quempiam ad aliquam præmissorum, de quibus etiam dictus Prædecessor sibi satis constare attestatus, & verificationem aliamve probationem non teneri, sed in his huic suæ attestationi in judicio, & extra standum esse, eamque plenariam ubique fidem facere, sicque, & non aliter per quoscumque Judices, & Commissarios etiam S.R.E. Cardinales, atque legatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, diffiniri, & interpretari debere, ac quidquid secus a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrevit. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis pro tempore existentibus legato, & vicelegato prædictis, ac aliis quibusvis personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & efficacissimis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, ac alias quomodolibet etiam per eumdem Prædecessorem, etiam Motu, & scientia similibus, quacumque consideratione, ac etiam Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum contemplatione concessis, ac pluries approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad id servanda foret, idem Prædecessor illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, ea vice dumtaxat specialiter, & expresse motu pari derogavit, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.3. Ne autem de absolutione, statuto, ordinatione, attestatione, decreto, & derogatione præmissis pro eo, quod super illis ipsius Prædecessoris, ejus superveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hesitari, ipsique tres status illorum frustrentur effectu, volumus, & similiter Apostolica auctoritate decernimus, quod absolutio, statutum, ordinatio, decretum, & derogatio Prædecessoris hujusmodi, perinde a dicta die sexto Kalendas Decembris, suum sortiantur effectum, ac si super illis ipsius Prædecessoris literæ, sub ejusdem diei data confectæ fuissent, prout superius enarratur, quodque præsentes literæ, ad probandum plene absolutionem, statutum, Ordinationem, attestationem, decretum, & derogationem prædicta ubique sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Sed cum literæ Apostolicę desuper expeditæ non fuerint, Pius V. præsenti supplet declaratione a die 26. Decembris elapsi valitura.

§.4. Quocirca venerabilibus Fratribus nostris Carpentoraten., & Apten. Episcopis, ac dilecto filio Officiali Arelaten. per Apostolica scripta, Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties, pro parte ipsorum trium statuum, vel alicujus eorum desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra, illos statuto, ordinatione, attestatione, decreto, & derogatione præfatis, juxta præmissorum continentiam, & tenorem

Deputat executores hujusce Constitutionis.

rem pacifice frui, & gaudere; non permittentes eos, vel eorum aliquos desuper, per quoscumque contra præmissa, seu eorum aliquod quomodolibet indebite molestari, perturbari, vel inquietari. Contradictores, ac molestatores quoslibet, & rebelles, ac in præmissis non parentes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super iis habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contraria tollit. §.5. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi, etiam Prædecessoris Nostri, qua cavetur, ne quis, extra suam Civitatem, vel Diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam Dietam a fine suæ Diœcesis, ad judicium evocetur, seu ne Judices a Sede præfata deputati, extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad judicium non trahatur, & aliis Apostolicis Constitutionibus, ceterisque supradictis. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Clausulæ pœnales. §.6. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

Dat. die 16. Januar. 1566. An.I. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicę millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, sextodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus nostri Anno I.

IV.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Præsentandi facultatem ad Ecclesias, & Monasteria, aliaque Beneficia Ecclesiastica Consistorialia, nisi de consensu duarum partium S. R. E. Cardinalium, concedi minime posse decernit.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. PRo debito Justitiæ, quam Romanus Pontifex unicuique ministrare tenetur, expedit; ea, quæ Prædecessoribus suis ad commune bonum, felixque regimen Sanctæ Romanæ Ecclesiæ solemni fœdere facta sunt, idoneis temporibus promulgare, ut inde perspecta facti evidentia, certius ex rebus judicium desumatur.

Mortuo Paulo IV. Cardinales nonnulla pacta formant, & subscribunt. §.1. Cum igitur Apostolica Sede per obitum fel. rec. Pauli Papæ Quarti Pastore carente, piæ memoriæ Pius etiam Papa Quartus, Prædecessor Noster, tunc tituli S. Stephani in Cœlio Monte Presbyter Cardinalis in Conclavi, in quo ille ad Summi Apostolatus apicem assumptus fuit, inter alia pacta Capitulis distincta, quibus ipse, & reliqui omnes Cardinales, in quorum numerum, tunc eramus, maturo consilio subscripserant, quæque postmodum idem Pius Prædecessor sic assumptus pure, simpliciter, ac bona fide ad literam observare, & adimplere solemni voto promiserat, & juraverat; hoc quoque speciale stetuerit, nemini umquam concessurum facultatem præsentandi ad Ecclesias Cathedrales, seu Monasteria, aliave beneficia consistorialia, nisi de consensu duarum partium dictorum Cardinalium, per modum secretum, quidquid secus per ipsum, & alios quoscumque scienter, vel ignoranter contingeret attentari, irritum, & inane decernendo. (Inter cetera conventum fuit, nomini dandam facultatem nominandi ad Beneficia, Ecclesias Cathedrales, & Monasteria consistorialia, nisi de consensu duarum partium Cardinalium.)

Idem præsentibus firmat Pius V. §.2. Nos ut statutum, & decretum pariterque votum, promissio, & juramentum hujusmodi amplius innotescant, ac per ea jurium ambiguitates facilius explicentur, etiam præsentibus literis proponenda duximus.

Præsentes literæ plenam faciunt. §.3. Volentes, & Apostolica auctoritate decernentes, quod eædem præsentes literæ ad probandum plene in Judicio, & extra illud statutum, & decretum Prædecessoris hujusmodi sufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

§.4. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

Dat. die 18. Januar. 1566. An.I. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, quartodecimo Kal. Februarii, Pontificatus Nostri Anno I.

V.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Bannitos, aliosque Delinquentes ex Regno Neapolitano ad Ecclesiæ Romanæ Statum confugientes, & e contra Subditos Ecclesiæ ad præfatum Regnum declinantes, capiendos, puniendosque fore declarat.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad futuram rei memoriam.

Prooemium. ROmanus Pontifex in Supremo Justitiæ throno divina disponente Clementia constitutus, inter multiplices sollicitudinis curas, quibus assidue premitur, suæ vigilantiæ studium circa ea adhibet potissimum, per quæ statum, ac ditionem Ecclesiasticam facinorosis, ac scelestis hominibus purgatum reddat, subditique sui, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ devoti, & peculiares filii, ceterique omnes Christifideles in eo pro tempore degentes pacifice, & quiete vivere possint.

Multi nefarii homines nisi refugium aliquod haberent, tot scelera non patrarent. §.1. Idcirco animadvertentes, quod si malefactores, scelesti Sicarii, aliique diversorum capitalium Criminum rei, tam vassalli, ac subditi nostri, & dictæ Sedis Apostolicæ, quam

quam Serenissimi Regis Catholici jure Regni Neapolis tutum aliquod refugium non haberent, neque spem aliquam, salvos conductus, fidantias, aut assecurationes ab aliquo consequendi, aut se ipsos in aliquem locum tuto recipiendi, pro ut in præsentiarum (sicut accepimus) habent, tot ac tam immania scelera, & delicta non perpetrarentur, nec tam magna esset sceleratorum hominum multitudo.

Pii IV. confirmantur literæ, quibus injungitur Status Ecclesiastici Gubernatoribus, ne hujusmodi malefactores, e Regno Neapolitano aufugientes, recipiant, &c.

§.2. Volentes propterea Nos pro nostri Pastoralis officii munere & dilectus filius Nobilis Vir Perafannus Alcalæ Dux ac Prorex, & Locumtenens Generalis suæ Catholicæ Majestatis in Regno Neapolis opportune providere, ne adeo frequentia delicta tam a nostris, quam dicti Regni hominibus & incolis committantur, ac pro tempore commissa puniantur, debitisque pœnis eorum authores afficiantur, neque spem aliquam justitiæ laqueos effugiendi, aut ad aliquem locum tutum se ipsos recipiendi habeant; inhærentes præcipue literis fel. rec. Pii IV. Prædecessoris nostri sub plumbo alias expeditis sub datum Romæ octavo idus Januarii Pontificatus sui anno secundo, & in forma Brevis alias expeditis sub datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die decima Novembris millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Pontificatus sui anno quinto per has nostras in forma Brevis literas specialius, & enixius auctoritate Apostolica prohibemus omnibus, & singulis nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, & aliis quocumque nomine nuncupatis officialibus, & Ministris & præsertim moderno, & pro tempore existenti Gubernatori Civitatis nostræ Beneventanæ, ne ab eis, vel eorum aliquo post hac in Civitatibus, Terris, & locis nostris, & dictæ Sedis Apostolicæ aliqui hæretici, rebelles, sacrilegi, falsarii, Monetarii, Raptores, pacis violatores, Latrones, Assassini, aut Homicidæ a Regno Neapolitano banniti, & exules modo aliquo tacite vel expresse recipiantur, assecurentur, vel tuti fiant.

Sed capiantur & ad petitionem Proregis Neap. ejusque Officialium detineantur, eisque tradantur.

§.3. Quinimo si talia, ut præmittitur, crimina in dicto Regno Neapolis, & illius locis, & Terris patrantes ad nostra, & dictæ Sedis Apostolicæ loca, & præsertim ad dictam Civitatem nostram Beneventi, & ejus Comitatum pervenire contigerit aut ibi eos reperiri ab eisdem Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, & aliis officialibus & Ministris nostris, & ejusdem Sedis capi, detineri, & carceribus mancipari volumus, & mandamus, ac eisdem Proregi, vel Officialibus, & Ministris, seu ad omnem ipsius, vel eorumdem Ministrorum suorum requisitionem captivos factos, libere & simpliciter remitti, non captos capi, detineri, & remitti, quicumque illi fuerint, aut qualitercumque graduati, Nobiles vel Barones, mandantes eisdem Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, & aliis Officialibus quocumque nomine nuncupatis, ut si quas fidantias, salvos conductos, aut securitates hactenus fecerint, illos, & illas revocent, & annullent, prout Nos præsentium tenore, quas post decimum a die publicationis earumdem diem suum effectum sortiri volumus, revocamus, & annullamus, nulliusque effectus, roboris, vel momenti esse volumus, & mandamus.

Si quis subditus S.R.E. delicta patraverit in Regno Neapolitano, puniatur perinde ac ea commiserit in Regno Ecclesiastico.

§.4. Decernentes insuper quod si contigerit aliquem ex terris, & locis nostris & Apostolicæ Sedis oriundum, vel incolam in præfato Regno Neapolis vel illius terris, & locis delictum aliquod committere, illum ab Officialibus & Ministris nostris puniri & plecti posse, non secus ac si delictum ipsum in nostris, & ejusdem Romanæ Ecclesiæ Terris & locis immediate subiectis commisisset.

Pro Rex Officialibus ejusdē Status debet permittere, ut hujusmodi facinorosos insequātur in locis campestribus.

§.5. Et ne talia patrantes crimina Justitiæ laqueos effugere possint, volumus, & decernimus, quod Officiales, & Ministri ejusdem Proregis criminosos, & delinquentes præfatos, ut præfertur, bannitos, & exules insequentes, & perquirentes intra fines, & Territorium Status nostri Ecclesiastici per spatium decem Milliarium in Villis, casalibus, & Terris, quæ tamen muris circumdatæ non sint & aliis locis campestribus, non tamen Civitatibus insequi, quærere, capere, & captivos captos secum ducere libere, & secure valeant.

Eisdem Officialibus injungitur, ut Pro-Regi auxilium præbeāt in harum rerum executione.

§.6. Mandantes propterea omnibus, & singulis Magistratibus, Officialibus, ac populis, & particularibus personis Nobis & dictæ Ecclesiæ subiectis ut Ministris, & Officialibus ipsius Proregis circa præmissa exequenda omnem favorem, & auxilium præbeant.

Eadem promittit Pro-Rex.

§.7. Hæc autem omnia eo libentius fecimus, & decrevimus, quia idem Prorex per suas literas Nobis per dilectum filium Ferdinandum de Torres Secretarium nostrum de numero participantium, & cui ipsius Regni negotiorum specialis cura imminet, significari fecit cuncta superius expressa, viceversa in dicto Regno a suis Ministris, & Officialibus pariter observari statuet, & decernet.

Hæc autem omnia exequenda sunt quibuscumq. in contrarium non obstantibus.

§.8. Quæ cum statuta, & decreta fuerint, hæc illa inviolabiliter ab omnibus Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, & aliis, ut præfertur, Officialibus, & Ministris nostris observari volumus, & mandamus sub nostræ indignationis pœna. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutisque, & consuetudinibus Civitatum, locorum, privilegiisque, indultis, ac literis Apostolicis quomodolibet in contrarium concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 1. Februar. 1566 An.I.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub Annulo Piscatoris die 1. Februarii 1566., Pontificatus nostri Anno primo.

Medi-

VI.

Medici, quæ servare debeant, in curatione Infirmorum.

Et insuper recordare quod omnes Medici professionem Fidei facere debent, antequam promoveantur, ut sup. in Pii IV. Const. CII. fol.201. In sacrosancta.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Supra gregem Dominicum nostræ vigilantiæ divinitus creditum, vigilis speculatoris, prout Nobis desuper conceditur, exercentes officium, ad ea, per quæ animarum saluti cum divini nominis gloria consuli valeat, libenter intendimus, ut Christifideles post baptismum in peccata lapsi, per Sacramentum Pœnitentiæ Deo reconcilientur.

Innocent.III. jussit Medicis ut infirmis suadeat, quod vocent Medicos animarum.

§.1. Sane cum infirmitas corporalis nonnumquam ex peccato proveniat, dicente Domino languido, quem sanaverat, Vade, noli amplius peccare, ne quid deterius tibi contingat, ac propterea provide fel: recor. Innocentius Tertius Prædecessor noster Medicis præceperit, ut cum eos ad ægrotos vocari contigerit, ipsos ante omnia moneant, ut animarum Medicos vocent, ne cum eis hoc in extrema ægritudine constitutis suadetur, in disperationis articulum incidant.

Hic Pontifex innovat hanc jussionem.

§.2. Nos igitur volentes hoc tam salutare præceptum nulla temporis præscriptio, ne aboleri, sed semper observari, Constitutionem præfatam auctoritate Apostolica tenore præsentium innovamus.

Et prohibet Medicis ultra tres dies infirmos non confessos curare.

§.3. Et hac nostra in perpetuum valitura Constitutione, statuimus, & decernimus, quod omnes Medici cum ad infirmos in lecto jacentes vocati fuerint, ipsos ante omnia moneant, ut idoneo Confessori omnia peccata sua juxta ritum S.R.E. confiteantur, neque tertio die ulterius eos visitent, nisi longius tempus infirmo Confessor ob aliquam rationabilem causam, super quo ejus conscientiam oneramus, concesserit, & eis per fidem confessoris in scriptis factam constiterit, quod infirmi, ut præmittitur, peccata sua confessi fuerint.

Jubet conjunctis, domesticis & Parochis, confessionem eis suadere.

§.4. Conjunctos vero, ac omnes familiares, & domesticos infirmi in Domino rogamus, & monemus, ut de infirmitate Parochum certiorem faciant, ac tam Parochus quam conjuncti, & familiares præfati infirmum ad confessionem peccatorum suadeant, & inducant.

Medici contravenientes coercentur.

§.5. Quod si qui Medicorum præmissa non observaverint, ultra pœnas in d. Constitutione contentas, quas incurrere declaramus, perpetuo sint infames, & gradu medicinæ, quo insigniti erant, omnino priventur, & a Collegio seu Universitate Medicorum eijciantur, ac pœna etiam pecuniaria arbitrio Ordinariorum, ubi deliquerint, mulctentur.

Jurentque hæc observare, quando doctorantur.

§.6. Et ut hæc omnia inviolabiliter observentur, volumus, & eadem auctoritate præcipimus, & mandamus, ut nullus posthac ubique locorum in medicina doctoretur, aut ei quomodolibet medendi facultas a quovis Collegio, & Universitate concedatur, nisi omnia in præsenti nostra Constitutione contenta, medio eorum juramento coram Notario publico, & testibus observare in eorum manibus, vel Ordinarii juraverint, & de hujusmodi juramento in privilegio, seu licentia medendi specialis mentio fiat. Quod si Collegia, & Universitates præfatæ non recepto a promovendis juramento hujusmodi, eosdem ad gradum prædictum promoverint, aut eisdem medendi licentiam præstiterint, pœnam privationis facultatis alios ulterius doctorandi incurrant.

Ordinarii exigant idem juramentum a Medicis jam promotis, vel licentiam medendi habentibus, & jurare retinentes coerceant.

§.7. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Civitatibus, & Diœcesibus propriis præsentes nostras literas publicari faciant, ac juramentum prædictum a Medicis jam promotis, seu licentiam medendi habentibus, omnibus juris remediis exigant, neque aliquos ad medendum in Civitatibus, & Diœcesibus prædictis admittant, nisi eis constiterit eosdem juramentum hujusmodi præstitisse, & contumaces, & jurare, ac juramentum hujusmodi jam præstitum exhibere recusantes, gradu Medicinæ, & omnibus privilegiis eisdem Medicis, tam conjunctim quam divisim, eis, & eorum cuilibet concessis per quosvis etiam Romanos Pontifices privent, ac ab ingressu Ecclesiæ arceant, donec resipuerint.

Clausulæ derogatoriæ.

§.8. Non obstantibus præmissis, privilegiis, indultis, literis Apostolicis, quibusvis personis Collegio, & Universitati, sub quibusvis verborum formis, & tenoribus concessis, quæ omnia, quoad effectum validitatis Constitutionis nostræ tantum, revocamus, cassamus, & annullamus, & omnes Principes sæculares ac alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Jesu Christi eisdem in remissionem peccatorum nihilominus injungentes, quod in præmissis omnibus, eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum favorem, & auxilium præstent, ac contrafacientes pœnis etiam temporalibus afficiant.

Jussio publicandi.

§.9. Volumus autem, quod præsentes literæ in Cancellaria, & acie Campi Floræ publicentur, & inter Constitutiones extravagantes perpetuo valituras conscribantur.

Fides transumptorum.

§.10. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubicumque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Dat. P. An. I. 8. Martii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscat., die 8. Martii 1566., Pont. nostri An. I.

VII.

Ex edit. Typis R.C.A. per Baldum.

Jubilæum pro Unione Christifidelium, & defensione Reipublicæ Christianæ contra infideles.

PIUS PAPA QUINTUS

Universis Christifidelibus præsentes literas inspecturis salutem, & Apostolicam benedictionem.

Peccata Christianorum potentiorem reddunt Exercitum Turcarum.

CUm gravissima, & asperrima tempora populi Christiani, in quæ Pontificatus noster incidit, consideramus, perturbatur intimo dolore cor nostrum, & summo mœrore conficitur, tum ex damnis, calamitatibusque præsentibus, tum ex magnitudine periculorum instantium. Namque & in multis Provinciis, propter hæreses introductas, non sine miserabili animarum pernicie Christiani Populi unitas, concordiaque dirempta est, & dum reliquæ nationes catholicam fidem verbo quidem profitentur, factis autem, & moribus nequaquam tali professioni congruentibus Deum graviter offendunt, aucta est mirum in modum impiorum hostium potentia, & adeo crevit, ut jam Christianæ Reipublicæ salus in extremum discrimen adducta sit. Quotidie enim ad Nos & literæ,& Nuncii afferuntur de classibus, de copiis, & pedestribus, & equestribus, de reliquis rebus ad bellorum, & terrestrium, & maritimorum usus necessariis, quas potentissimus, & immanissimus Turcarum Tyrannus, incredibili studio, diligentia, ac sumptu comparat, ad bellum terra, marique Christiano Populo primo quoque tempore inferendum, & Christianorum non religionem modo, sed etiam nomen penitus, si posset, abolendum, atque delendum.

Huic se opponere parans Pius.

§.1. Huic tantæ, tanquam horribili,quæ impendet, tempestati occurrere, & pro commisso Nobis officio pastorali, saluti populi Christiani consulere cupimus, pro qua etiam sanguinem, & vitam ipsam libentissime profundere parati essemus. Sed ut propter iniquitates, & peccata iræ divinæ merito extimescenda est ultio, ita si Populus Christianus sese ad Deum converterit, & pœnitentiam egerit, sperandum est, Deum, ut est benignus, & misericors, & præstabilis super malitia, nec vult peccatorum mortem, sed ut convertantur, & vivant, quique ipse nos invitat, dicens, convertimini ad me, & ego convertar ad vos, suis fidelibus auxilio futurum,nec passurum hæreditatem suam ab infidelibus occupari. Etsi enim vires hostium maxime sunt, tamen major est, qui in nobis est, quam qui contra nos, potensque est Dominus tam in paucis salvare, quam in multis.

Christifideles hortatur ad pœnitentiam.

§.2. Quo circa ex parte Omnipotentis Dei, & per viscera misericordiæ illius omnes, & singulos utriusque sexus Christifideles hortamur, & monemus, ut hoc acceptabili tempore ad Dominum, & Redemptorem nostrum humili corde conversi, conscientiam suam diligenti studeant examinatione discutere, & orationibus, atque eleemosynarum erogationibus vacare, juxta ipsorum conscientiam, sive Sacerdotum, quibus peccata sua confitebuntur, salutare consilium.

Indulgentiam concedit iis, qui opera pia hic statuta fecerint.

§.3. Ut vero eo libentius faciant dignos pœnitentiæ fructus, quo talium operum majorem sunt fructum, & præmium percepturi, Nos de Omnipotentis Dei misericordia, & beatorum ejus Apostolorum Petri, ac Pauli auctoritate confisi,& pro illa, quam Nobis, licet insufficientibus meritis, Deus dedit ligandi, ac solvendi, & thesauros Ecclesiæ aperiendi potestate, omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, qui hoc quadragesimalis Jejunii tempore, postquam harum literarum notitiam habuerint, in sequentis hebdomadæ quarta, & sexta feria, ac sabbato, pro defensione Reipublicæ Christianæ contra hostes, & pro unione Christifidelium pias ad Deum preces effuderint, ac pro suæ devotionis affectu eleemosynas erogaverint, sacramque Eucharistiam postea die Dominico devote susceperint. Post diem vero sacratissimum Resurrectionis Dominicæ, si prius harum literarum notitiam non habuerint, & post ipsas literas promulgatas, in sequentibus hebdomadæ quarta itidem, & sexta feria, ac sabbato jejunaverint, & orando, ut præfertur, sacram communionem die Dominico proximo perceperint, plenissimam peccatorum suorum indulgentiam, quæ Christifidelibus Ecclesias almæ Urbis, & extra Urbem ad id deputatas anno Jubilæi visitantibus concessa est, misericorditer in Domino elargimur.

Facultates nonnullas Confessariis concedit.

§.4. Dantes eis potestatem, eligendi quem voluerint, Confessorem cujusvis ordinis regularem,sive sæcularem presbyterum, qui confessione eorum audita, ipsos a quibusvis peccatis, quamvis gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apostolicæ reservatis, & in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi consuevit, contentis, & a censuris, in quas inciderint, injuncta eis pro modo culpæ pœnitentia salutari, absolvere, & quævis vota ab eis emissa (votis duntaxat castitatis, & religionis exceptis) in alia pietatis opera commutare possit.

Obstantibus derogat.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque.

Harum literarum publicatio per Præsules Ecclesiarum facienda.

§.6. Cupientes autem has literas primo quoque tempore in omnium notitiam perferri, mandamus universis, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, & Archiepiscopis, ut cum primum poterunt, eas & promulgent ipsi in Civitatibus suis, & a Suffraganeis suis promulgandas curent. Ipsis vero Episcopis, ut statim ipsi quoque per Parochos suæ cujusque eorum Civitatis, atque Diœcesis eas faciant publicari.

Transumptis fidem addit.

§.7. Id vero quo facilius fieri possit, transumptis ipsarum literarum manu alicujus publici Notarii scriptis, subscriptisve, vel in hac alma Urbe, aut alibi impressis, & sigillo,

gillo, ac subscriptione munitis personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ fidem sine ulla dubitatione haberi volumus, atque decernimus, præsentibus post primam vicem minime valituris.

Dat. die 9. Martii 1566. An.I.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 9. Martii 1566., Pont. Nostri Anno I.

Ant. Florebellus Lavellinus.

VIII.

Revocatio privilegii quibuscumque concessi, celebrandi Missas vespertino tempore.

Consonat Concilium Trident. quo disponitur missas debitis horis celebrari in cap. Quanta *Sess.22. Quo vero ad celebrationem Missarum ritu Græco, & Latino, habes hic infra in Const.XX.* Providentia.

Revocatio facultatis celebrandi Missas tempore vespertino.

§.1. Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Pius divina providentia Papa Quintus. Ad cujus notitiam pervenit, quod nonnulli Cathedralium, etiam forsan Metropolitanarum, Collegiatarum, & aliarum Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum sæcularium, & diversorum Ordinum, ac Militiarum regularium Prælati, Capitula, Clerici, Fratres, aliique superiores, & personæ, antiquum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, ritum in statutis Missarum celebrandarum temporibus prævertere satagentes; diversas licentias & facultates, Missas, quæ media nocte, & seu in aurora Nativitatis, ac de mane, Resurrectionis Domini nostri Jesu Christi,& forsan aliarum festivitatum juxta prædictum ritum celebrari consueverant, de sero etiam forsan circa Solis occasum vigiliæ festivitatum earumdem in suis Ecclesiis, & Capellis celebrandi, seu celebrari faciendi, ab Apostolica Sede, vel ejus Legatis, ac etiam majori Pœnitentiario pro tempore existente variis prætextibus impetraverunt, illisque jampridem utuntur. Hoc ab antiquo Catholicæ Ecclesiæ instituto, Sanctorumque Patrum decretis deviare considerans, ac propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei submovere volens, omnes ac singulas licentias, & facultates hujusmodi hactenus, etiam Motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habens, Apostolica auctoritate, ex certa scientia revocavit, ac omnino cassavit, & annullavit.

Prohibitio sic de cetero celebrandi.

§.2. Hac præsenti perpetuo valitura Constitutione quibusvis Prælatis, Capitulis, Clericis, Fratribus, aliisque superioribus, & personis eorumdem Ecclesiarum, Monasteriorum, conventuum, domorum, & aliorum piorum locorum in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis suæ, ac perpetuæ suspensionis a divinis pœna districtius inhibens, ne deinceps Missas vespertino tempore, hujusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quovis prætextu celebrare, vel celebrari facere præsumant, ac mandans locorum Ordinariis, ut eamdem præsentem Constitutionem sub prædictis, & aliis sibi benevisis pœnis per quoscunque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas hujusmodi inviolabiliter observari faciant, contradictores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo.

Derogatio contrariorum.

§.3. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, domorum, & aliorum locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Ecclesiis, Monasteriis, domibus & locis, illorumque Capitulis, Conventibus, Superioribus, & personis, ac Ordinibus sub quibuscumque tenoribus,& formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam ad Imperatoris, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus ipsa Sanctitas sua illorum tenores pro expressis habens, specialiter, & expresse derogavit, illaque quoad præmissa, cassavit penitus, & annullavit, ceterisque contrariis quibuscunque.

Forma & effectus publicandi.

§.4. Decernens præsentes, earumque copias per aliquem ex suis cursoribus in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe,& Lateranen., ac Cancellariæ Apostolicæ valvis affixas, omnes, cum primum earum notitiam habuerint, perinde afficere, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Papæ subscr.

Placet, & ita mandamus. M.

Publicatio die 29. Martii Pont. An.I.

Anno a Nativitate Domini 1566. indictione 9. die vero 29. mensis Martii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno primo, suprascriptæ literæ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, ut moris est, per me Bernardinum Andreutium Apostolicum Cursorem.

Scipio de Octavianis Mag. Curs.

IX.

Ordinationes circa observantiam divini cultus in Ecclesiis, & venerationem Festivitatum, necnon & contra Simoniacos, Blasphematores, Sodomitas, & Concubinarios.

Quoad primam partem hujus Const. habes etiam Conc. Trident. Sess.22. in cap.1. post Canones, & Sess.25. post primum Decretum. Contra vero Simoniacos vide Constit.V. Jul.II. Cum tam *T.III.P.III.fol.*263. *Contra Blasphematores vide Constit.VIII. Leon.X.* Supernæ *Ibidem fol.*395. *& Constit.XXXI. Jul.III.* In multis *T.IV.Par.I. fol.*308. *Contra Sodomitas autem vide eamdem Bullam Leon.X. Et contra Concubinarios attende d. Const. Leon.X. & Concilium Trid. Sess.*25. *cap.*14.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm primum Apostolatus officium divina Nobis dispositione commissum suscepimus, statim omnem curam, & cogitationem nostram in Dominici gregis fidei nostræ crediti salute defiximus, & Christifideles Deo juvante, ita dirigere statuimus, ut a vitiis, & peccatis abstinentes, iter, quod ad vitam æternam ducit, insistant.

Causa hujus Cōstitutionis.

§.1. Cum autem ad omnia, quæ divinam majestatem aliquo modo possent offendere movenda, mentis nostræ aciem intenderimus, ea primum, & sine mora emendare decrevimus, quæ Deo præter cetera displicere, & iram ejus provocare, cum divinæ docent scripturæ, tum gravissima exempla declarant, nempe divini cultus neglectum, simoniæ labem, blasphemiæ crimen, & libidinis naturæ contrariæ vitium execrandum, propter quæ populi, & nationes, bellorum, famis, & pestilentiæ calamitatibus, justa Dei ultione sæpe plectuntur. Et si autem contra eos, qui tam gravia crimina admiserint, multæ a Prædecessoribus nostris, Constitutiones editę fuerunt, tamen quia parum est leges edere, nisi sint, qui eas debitis temporibus exequantur.

Innovatio antiquarum pœnarum contra inobedientes huic Constitutioni.

§.2. Idcirco ne qui forsan ex tolerantia sperare impunitatem audeant; scientes plerosque pœnarum gravitate magis, quam Dei timore arceri solere a voluntate peccandi, omnes & singulas sententias, censuras, & pœnas contra eos, qui talia deliquerint, latas confirmamus, & Apostolica auctoritate innovamus, nec de earum rigore quicquam relaxamus, admonemusque eos, qui talia perpetrare veriti non fuerint, non solum subituros eas pœnas, quæ sacris sunt Canonibus constitutæ, sed eas etiam, quas leges civiles comminantur, & nostri quoque arbitrii discretio pro personarum qualitate constituet.

Mandatum exequendi hāc Constitutionem.

§.3. Mandantes Civitatum, & locorum Status nostri Ecclesiastici pro tempore Ordinariis, & Gubernatoribus: illis quidem sub pœna suspensionis a divinis, his excommunicationis latæ sententiæ, ut quos debitum Deo cultum in Ecclesiis non tribuere, aliisque nefandis criminibus pollutos esse compererint, comprehendi curent pœnis afficiendos competentibus. Scituris, etiam ipsis judicibus, quod si post hanc nostram Constitutionem in castigandis hujusmodi delictis negligentes fuerint, primum quidem Dei Omnipotentis Judicio obnoxii erunt, deinde nostram quoque incurrent indignationem. Ut autem pœnarum certitudo cunctis facilius innotescat, nonnullas hic duximus exprimendas, aliis nihilominus contra hujusmodi criminum reos a jure statutis in suo robore manentibus.

Divini cultus observantia in Ecclesiis ab omnibus teneatur, & contravenientes pœnis hic descriptis afficiantur.

Ad hoc vide Concil. Trid. Sess.22. primum Decretum post Canones.

§.4. Ut igitur Deo Optimo Maximo, Gloriosæ Virgini, & Sanctis omnibus debitus honor deferatur, Gregorii X. Prædecessoris nostri Constitutionem innovantes, ac statuta in Tridentino Concilio observari volentes, statuimus, & ordinamus, ut ad Ecclesias sit humilis, & devotus ingressus, quieta conversatio, devotis orationibus insistant, & omnes genibus flexis Sanctissimum Sacramentum adorent, ad nomen Jesu Christi Domini nostri cum exhibitione reverentiæ caput inclinent, nullus in dictis Ecclesiis seditionem faciat, tumultum excitet, clamores moveat, impetumve committat, cessent vana, fœda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes judiciorum, & alia quæcumque, quæ divinum officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat, sive præsumat, dum celebrantur sacra Missarum Mysteria, & alia divina officia. Qui vero prædicta petulanti animo contempserint, præter divinæ ultionis acrimoniam, nostri quoque arbitrii pœnas incurrent, quæ omnia locorum quoque Ordinarii in suis Ecclesiis faciant observari. Quicumque vero in Ecclesiis, dum ibi sacrificium Missæ, & divina celebrantur officia, aut verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimumSacramentum irreverenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut divina perturbet officia, facere præsumpserit, pœna vigintiquinque ducatorum incurret, præter alias arbitrio nostro imponendas, & moderandas pœnas, & qui non habebit in ære, luet in corpore, aut exilio mulctabitur. Qui vero in Ecclesiis cum mulieribus impudicis, sive etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, vigintiquinque ducatorum pœnam incurrat: & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis, ut supra, obscœnis & inhonestis verbis, aut signis usus fuerit, aut alia fęda colloquia cum personis quibuscumque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & singulis Cathedralium, Collegiatarum, & Parochialium Ecclesiarum Capitulis, Rectoribus, Vicariis, Sacristis, Ostiariis, & aliis ipsarum custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesiis delinquentes admoneant,

neant, & ut in eis vetita fieri non permittant, vel saltem ipsis Ordinariis, vel Officialibus nostris puniendos deferant, quod si facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrent.

Pauperes in Ecclesiis eleemosynas petere non permittatur, dum divina celebrantur officia.

§.5. Pauperes quoque mendicantes, seu eleemosynas petentes per Ecclesias tempore Missarum, prædicationum, aliorumque divinorum officiorum ire non sinant, sed eos ad valvas Ecclesiarum stare faciant, sub pœna duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice, nisi eos eiici curaverint, & Parochis dimidii aurei. Religiosis, etiam claustralibus, sive regularibus præcipimus in virtute sanctæ obedientiæ ut in Ecclesiis suis deputent aliquem, qui tales eiiciat, & si negligentes fuerint, gravissime ab Ordinario corripiantur, quod si illi parere recusaverint, gravissimas pœnas incurrent, & pro qualitate personarum, etiam corporaliter punientur arbitrio nostro, sive superiorum.

Cadaverum capsæ in Ecclesiis super terram existen. amoveantur.

§.6. Et ut in Ecclesiis nihil indecens relinquatur, iidem provideant, ut capsæ omnes, & deposita, seu alia cadaverum conditoria super terram existentia omnino amoveantur, prout alias statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur.

Festaque omnes venerentur. *Ad hoc habes Concil. Trid. Sess.25. post princip.*

§.7. Cum vero dierum festorum observatio ad Dei cultum maxime pertineat, & in lege divina præcipiatur, cupientes abusus pravos, qui ex eorum inobservantia invaluerunt, omnino corrigere, & antiquorum Canonum statuta renovantes, mandamus, ut omnes dies Dominici, & præcipue in honorem Dei, Beatæ Mariæ Virginis, Sanctorum Apostolorum feriati, cum omni veneratione observentur, & omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, divinis Officiis devote intendant, ab omni illicito, & servili opere abstineant, mercatus non fiant, profanæ negociationes, & judiciorum strepitus conquiescant. Qui vero in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisse deprehensus fuerit, præter divinam ultionem, & amissionem animalium, quibus ad vecturam utetur, etiam graves pœnas incurret arbitrio nostro, seu Vicarii nostri in Urbe. In aliis autem locis arbitrio Ordinariorum, vel aliorum Magistratuum, ita ut præventioni locus sit. Quibus omnibus districte præcipimus, ut hæc diligenter observari procurent, illas etiam festivitates, quæ juxta consuetudinem locorum solemniter celebrari consueverunt, juxta laudabilem consuetudinem debita cum reverentia observari faciant, sub pœnis arbitrio ipsorum imponendis, & moderandis.

Simoniacorum pœnæ.

§.8. Et ut Simoniacæ pravitatis, & labes prorsus aboleatur, Constitutiones Antecessorum nostrorum contra Simoniacos editas, & præsertim Pauli II. inviolabiliter observari mandamus, & delinquentes tam in sacrorum Ordinum receptione, quam in beneficiorum assecutione, statutis, etiam inferius pœnis nostra auctoritate affici volumus. Quicumque igitur detestabile crimen Simoniacæ pravitatis commisisse convictus fuerit in consequendis ordinibus, eo ipso sit ab illorum executione per decennium sine spe dispensationis suspensus, & per annum carceribus mancipetur. Qui dignitates Ecclesiasticas Simoniace acquisiverit, illis sit ipso jure privatus, & in futurum inhabilis ad eas & quascumque alias obtinendas. Qui beneficium, aut officium Ecclesiasticum Simoniace adeptus fuerit, illis similiter sit ipso jure privatus, & ad fructuum omnium, quos perceperit, restitutionem teneatur, & perpetuo sit inhabilis ad ea, & quæcumque alia beneficia Ecclesiastica obtinenda. Si quis autem tale crimen pluries commisisse convictus fuerit, præter supradictas pœnas, etiam corporaliter puniatur, & ab ordinibus Ecclesiasticis degradatus a fidelium consortio eiiciatur. Qui vero ordines, & beneficia Simoniace contulerint, pœnis a jure statutis puniantur, cujuscumque gradus, conditionis, & dignitatis, etiam si Episcopi, Archiepiscopi, vel majores fuerint.

Simonia sacramentalis severissime puniatur juxta statuta Conc. Trid. de quibus in rub.

§.9. Caveant præterea quicumque, ne in Sacramentorum exhibitione Simoniacum aliquid faciant, alioquin gravissime puniantur per locorum Ordinarios, qui hujusmodi criminis reos cum maxima severitate coercere procurent, juxta Con. Triden. statuta.

Blasphemantium pœnæ.

§.10. Ad abolendum vero nefarium, & execrabile blasphemiæ scelus, quod in antiqua lege Deus morte puniri mandat, & imperialibus quoque legibus receptum est, nunc autem propter nimiam Judicum in puniendo segnitiem, vel potius desuetudinem, supra modum invaluit, Leonis X. Prædecessoris Nostri in novissimo Lateranen. Concilio statuta innovantes, decernimus, ut quicumque laicus Deum, & Dominum nostrum Jesum Christum, vel Gloriosam Virginem Mariam ejus genitricem expresse blasphemaverit, pro prima vice pœnam 25. ducatorum incurrat, pro secunda pœna duplicabitur, pro tertia autem centum ducatos solvet, & ignominia notatus exilio mulctabitur. Qui vero plebeius fuerit nec erit solvendo, pro prima vice manibus post tergum ligatis ante fores Ecclesiæ constituetur per diem integrum, pro secunda fustigabitur per Urbem, pro tertia lingua ei perforabitur, & mittetur ad triremes. Quicumque clericus in hoc blasphemiæ crimen incurrerit, pro prima vice fructibus unius anni omnium, & quorumcumque beneficiorum suorum, pro secunda beneficiis ipsis privetur, & in exilium mittatur. Quod si clericus nullum obtinuerit beneficium, pœna pecuniaria, vel corporali pro prima vice puniatur, pro secunda carceribus mancipetur, pro tertia verbaliter degradetur, & ad triremes mittatur. Qui reliquos sanctos blasphemaverit, pro qualitate blasphemiæ, atque personæ, abitrio Judicis puniatur.

Sodomitarum pœnæ.

§.11. Si quis crimen nefandum contra naturam, propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ, perpetraverit, Curiæ sæculari puniendus tradatur, & si clericus fuerit, omnibus ordinibus degradatus simili pœna subiiciatur:

§.12. Mo-

Concubinariorum pœnæ

§.12 Monemus præterea omnes locorum Ordinarios, & in virtute sanctæ obedientiæ eis præcipimus, ut statuta Tridentini Concilii contra concubinarios, tam clericos, quam laicos edita, districte faciant observari, reddituri Deo, ac Nobis, si id omiserint, rationem.

Procedatur contra prædictos etiam per secretam denunciationem.

§.13. Et ut præmissorum delictorum simoniæ, blasphemiæ, ac stupri nefandi notitia facilius habeatur, volumus, quod in singulis casibus, non solum per accusationem, & inquisitionem, sed etiam ad simplicem, & secretam denunciationem procedatur per quoscumque Judices, alias tamen de jure competentes, tam ratione delicti quam personarum, ita quod inter eos locus sit præventioni.

Calumniosi denunciatores coerceantur.

§.14. Monemus præterea omnes, & singulos, ut solum Dei timorem præoculis habentes, & non alia animi prava affectione ducti, culpabiles tantum deferant, innocentes non vexent. Quod si aliqui ex calumnia aliquos denunciasse comperti fuerint, eos ad pœnam talionis teneri volumus, & mandamus.

Pœnæ applicentur ut hic.

§.15. Mulctæ autem pecuniariæ applicabuntur pro duabus partibus locis piis arbitrio nostro in Urbe, extra vero, Ordinariorum, pro tertia accusatori, qui delinquentes detulerit.

Jussio prædicta observandi.

§.16. Mandamus autem Principibus, Comitibus, & Baronibus omnibus, S.R.E. feudatariis, sub pœna privationis feudorum, quæ ab ipsa Ecclesia Romana obtinent. Reliquos vero Principes Christianos, & Terrarum Dominos hortamur in Domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, ut pro divini nominis reverentia, & honore, præmissa omnia in suis dominiis, ac Terris exactissime servari faciant, uberrimam ab ipso Deo mercedem tam bonis operibus recepturi.

Clausulæ derogatoriæ.

§.17. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, Ordinationibus Apostolicis, ac exemptionibus, privilegiis, indultis, facultatibus, & literis Apostolicis quibusvis Capitulis, Conventibus, Militibus, Ordinibus, & personis cujuscumque qualitatis, & conditionis existentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam Motu proprio alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides adhibendi transumptis.

§.18. Volumus autem quod præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.19. Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ innovationis, relaxationis, admonitionis, confirmationis, mandati, statuti, decreti, ordinationis, præcepti, monitionis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Dat. P. An. I. 1. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Kalendis Aprilis, Pontificatus nostri Anno I.

X.

Confirmatio Constitutionis a Paulo IV. editæ circa Judæorum vivendi modum. Qui signum glauci coloris in Statu Ecclesiastico deferre debent.

Vide Pauli IV. Const. IV. Cum nimis *Tom. IV. Par. I. fol.* 321.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex Christi Vicarius in terris nonnunquam ea, quæ pro zelo religionis, a ceteris Romanis Pontificibus Prædecessoribus suis concessa dicuntur, ut illibata persistant, approbat, & confirmat, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Paulus IV. edidit Bullam, ut in rubr.

§.1. Dudum fel. rec. Paulus Papa IV. Prædecessor noster, zelo fidei Christianæ, motus certum modum vivendi, & habitandi Judæis præscripsit, prout in quadam ejus Constitutione, cujus tenor sequitur, & est talis, videlicet: Paulus Episcopus servus servorum Dei, ad perpetuam rei memoriam. Cum nimis absurdum &c. *Omittitur tenor istius Const., quia notavi in rubrica.*

Hic Pontifex eam innovat, & approbat.

§.2. Nos igitur cupientes, ut Constitutio, statuta, & ordinationes hujusmodi perpetuis futuris temporibus observentur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, & non ad alicujus alterius Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera nostra deliberatione, Constitutionem, statuta, & ordinationes hujusmodi, & prout illa concernunt, omnia, & singula in dicti Prædecessoris literis contenta, & inde secuta quæcumque, auctoritate Apostolica præsentium tenore approbamus, innovamus, & confirmamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus, volumus, & sub interminatione divini judicii præcipimus, & mandamus, & omnia in posterum observari firmiter, non solum in terris, & dominiis Nobis subjectis, sed etiam ubique locorum.

Signum deferendum a Judæis declarat.

§.3. Et ad omnem circa colorem birreti per masculos, & signi per fœminas deferendorum hujusmodi submovendam hæsitationem declaramus, dictum colorem esse, qui vulgo *gialdo* dicitur.

Hoc publicari jubet Ordinariis.

§.4. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus fra-

Fratribus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Civitatibus, & Dioecesibus propriis præsentes nostras literas publicari, & observari faciant.

Observantia petit a Principibus.

§.5. Et omnes Principes sæculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ Jesu Christi, eisdem in remissionem peccatorum nihilominus injungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum favorem, & auxilium prestent, ac contrafacientes poenis etiam temporalibus afficiant.

Contrariis derogat.

§.6. Non obstantibus omnibus, quæ idem Paulus Prædecessor in supradictis literis voluit non obstare, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, per recol. mem. Pium Quartum Romanum Pontificem Prædecessorem nostrum, & Sedem Apostolicam, etiam forsan consistorialiter, ac per viam generalis legis, & statuti, ac in vim stipulati contractus, ex quavis, etiam urgentissima, & onerosa causa, ac Motu proprio, & ex certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, etiam si in eis disponeretur & caveretur expresse, quoad delationem birreti glauci coloris hujusmodi in itinere, ac quod non, ut præmittitur, in loco clauso habitare tenerentur, & quod bona stabilia usque ad certam summam acquirere, ac societatem cum Christianis super rebus ad annonam spectantibus inire, ac conversationem cum eisdem Christifidelibus habere, ac pignora alias quam præscripto modo distrahere, ac plures Synagogas retinere possent indulserit, aut alias quomolibet eis dictas literas Pauli Prædecessoris in favorem Hebræorum prædictorum limitaverit. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma servanda foret, & in eis caveatur, quod nullatenus derogari possit, illorum omnium tenores præsentibus, pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, necnon modos, & formas ad id servandas, pro individuo servatis habentes, harum serie specialiter, & expresse derogamus. Et literas ejusdem Pauli Prædecessoris, & omnia in eis contenta observari in omnibus, & per omnia mandamus, perinde ac si literæ Pii similiter Prædecessoris nostri non emanassent, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Forma publicationis.

§.7. Volumus autem, quod præsentes literæ in Cancellaria, & acie Campi Floræ, publicentur, & inter Constitutiones extravagantes perpetuo valituras conscribantur.

Fides transumptorum.

§.8. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides ubicumque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. I. 19. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 13. Kalen. Maii, Pontificatus nostri Anno I.

XI.

Contra impedientes, aut non subvenientes Nautis, & aliis naufragium patientibus, in locis S. R. E. mediate, & immediate subjectis. Bonorumque naufragantium occupatores, & Communitates, ac Barones, & Dominos eos non capientes.

Generalem sanctionem in surripientes bona Christianorum ubique naufragata, habes in Bulla quotannis in die Cœnæ Domini legi solita. Specialem vero pro Regno Britanniæ, lege in Constit. *Honorii II.* Carissimus *Tom. I. fol.* *Auxiliatoribus autem, quod de bonis recuperatis debeatur, videre est in Pauli III. Constitut. LIII.* Accepimus *Tom. IV. Par. I. fol. 230.*

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Bona naufragantia, frequenter ab Incolis & Officialibus locorum, in quibus naufragia eveniunt, diripiuntur.

CUm Nobis ex parte dilecti filii Martini de Ayala Romæ commorantis, Consulis protectoris & defensoris, ac generalis Procuratoris, in rebus maritimis & mercantilibus, Nation. Hispanorum, Neapolitanorum & Siculorum, Mediolanensium, ceterorumque subditorum carissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum, ac utriusque Siciliæ &c. Regis Catholici in Alma Urbe nostra, ac Ripis, & Portibus, terrarum, & locorum S.R.E. subiectorum expositum fuerit, non sine maxima nostra displicentia, quod retroactis temporibus, cum maximo damno, & periculo miserorum nautarum, & mercium conductorum Naves, & navilia diversis mercibus onusta, propter maris infortunium, & in dictis portibus, fugamque ab infidelibus, & aliis inimicis arreptam, aliosve inopinatos casus, ob quos nonnulli naves, & navilia deseruerunt, & ab eorumdem inimicorum conatibus evasi fuerunt, eorumque personas, navibus, & mercibus in eis conductis omissis, in terra, aliique periti in mari, salvas effecerunt, naufragia passi fuerint, in portibus, plagis, & ripis locorum maritimorum prædictæ S.R.E. non sine maximo damno patronorum naviliorum, & navium prædi-

prædictarum, ac mercium conductarum, & detrimento terrarum, & locorum dictæ S.R.E. ad quæ prædictæ naves, & navilia cum suis mercibus sæpissime tendebant, ibidem in beneficio, & abundantia ipsarum terrarum exponenda erant, & quod occurrentibus ad loca prædicta, nautis, & conductoribus mercium præfatarum pro salute eorum, necnon navium, & mercium ipsarum nanciscenda, existimantes se securos esse expectan. inter Christianos, & amicos consequi opem, & favorem fratrum amicabilem, prout ratio, & æquitas id postulant, & prout in aliis locis in similibus infortuniis fit, per dictorum locorum maritimorum incolas, & habitatores, ac Officiales, non solum penes eos non reperierunt auxilium præfatum, quinimmo majus impedimentum, qui contra omne jus divinum, & humanum addendo talibus naufragium patientibus damnum damno, & afflictis afflictionem, cum maxima Dei, & nostra, ac proximi offensa, ab eisdem habitatoribus, & officialibus terrarum præfatarum damnum, & tribulatio illata fuit, etiam cum minis, & comminationibus, & illi naufragantes ab eisdem eorum bonis, & mercibus, quas Domino permittente a tali infortunio liberarunt, & liberabant, animo diabolico, & perverso privati fuerunt, dicta bona, & & merces, occupando, & detinendo, ac si essent infidelium. Barones, Dominique temporales, & Ecclesiastici officiales talium locorum sub prætextu naufragii, & specie prætensionis, ac directi juris, illa ad se spectare, & pertinere asserebant, usurpando dictas naves, & navilia, mercesque, quas auferunt a propriis patronis in scandalum perversum, & iniquum exemplum, quod non solum repugnat religioni Christianæ, præsertim in terris S.R.E.hujusmodi, quæ omnes ad se venientes benigne amplectitur, verum etiam contra omnem humanam, & civilem legem, & juris æquitatem, mentemque nostram, quæ est, ut omnes Christifideles, qui in dictis terris S.R.E. contractabunt, sint patroni suorum bonorum, de illisque possint libere disponere, sintque bene, & amicabiliter tractati, & non debeant modo aliquo vexari, nec molestari.

Hic ideo Pôtifex pœnas imponit impedientibus naufragium patientes &c. & naufragantes benigne tractari præcipit.

§.1. Quapropter Nos Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, volentes præmissis occurrere, damnisque, & scandalis, ne veniant, quantum possumus, obviare, Motu simili &c. auctoritate Apostolica, & de certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine ad perpetuam rei memoriam statuimus, & ordinamus, firmiterque, & inviolabiliter observari mandamus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis, necnon decem millium ducatorum auri largorum Cameræ Apostolicæ applicandorum pœnis, quatenus in Urbe Roma, suisque portibus, & ripis, ac Civitate Anconitana, aliisque omnibus, & singulis Civitatibus, Terris, Castris, ripis, portibus, & plagiis, tam versus Adriaticum quam Mediterraneum mare dictæ S.R.E. mediate, vel immediate subiectis, & etiam Prælatorum, dominorumque temporalium, & Baronum dictarum terrarum, in quibus est commercium maritimum, persona aliqua cujuscumque gradus Ecclesiastici, vel sæcularis communiter, vel divisim officialis, aut privatus, & præsertim Ostien., & Portuen. Episcoporum, & quorumcumque aliorum Cardinalatus honore fulgen. desuper non audeat, vel præsumat, aut permittat præbere impedimentum, aut genus aliquod molestiæ præstare dictis nautis, & mercium conductoribus subditis prædicto Regi Catholico, & aliis quibuscumque, & cujuscumque nationis, qui cum bono, & iniquo tempore, infortunium, aut naufragium patiantur in dictis ripis, vel prope Ripas, aut intra mare, seu in aliqua parte illius, aut portibus, seu plagiis (quod Deus avertat) aut quovis alio voluntario, necessitato, infortunato, aut pacifico modo eos inibi applicare contingat in quamcumque Ripam, portum, aut plagiam dictarum terrarum S.R.E. hujusmodi, quinimmo illi favore, & ope gratiose recipiantur, & benigne tractentur, restituendo, & restitui faciendo res, & bona eorum in talibus navibus conducta, si ea per aliquam, vel aliquos detineri, & occupari contingat, & in posterum occupabuntur, & detinebuntur, libere absque eo, quod eos ad solvendum jure, aut aliquid aliud cogant, & compellant, ad effectum, ut stante hujusmodi bona comportatione, eorum quærelæ cessent, & illi libentiori animo conducant ad loca præfata se, & eorum merces.

Commissarium, & Consulem deputat pro recuperatione hujusmodi bonorum.

§.2. Et licet alias fel.rec.Paulus Papa III. & Julius etiam III. Prædecessores nostri per eorum Motus proprios, & literas in forma Brevis, vel alias concesserant dicto Martino Consuli auctoritatem recuperandi, & libere recipiendi navilia, naves, & merces naufragium passas, ac dictis subditis nostris, & illas propriis patronis restituendi, & restitui faciendi ab illis personis illa occupantibus, propterea approbando, & confirmando dictum Breve, & Motus proprios, omnesque alias patentes, & concessiones, tam Apostolicas quam Regias quomodolibet emanatas & concessas, ac in illis contenta, & inde secuta quæcumque, illis in suo robore permanentibus, & quæ sub dictis pœnis inviolabiliter observari mandamus, ipsum Martinum in naufragiis Commissarium generalem deputamus, non obstan. quacumque concessione, ordinatione, decreto in contrarium forsan emanato, quacumque via, & modo, & ad instantiam quarumvis personæ, aut personarum cujuscumque status, gradus, & conditionis existen. quarum tenores pro plene & sufficienter expressis haberi volumus, ac si de verbo ad verbum inserti essent, quibus expresse derogamus per præsentes, concedimus, & impartimur facultatem & auctoritatem dicto Martino Consuli, ut ipse tamquam talis Consul, & Protector, ac generalis Procurator, & defensor nationum præfatarum repræsentando personas interesse habentes in talibus naviliis, navibus, & mercibus, &

tamquam persona legitima possit per se, suosque ministros in societate dictorum patronorum præsentibus, aut in illis absentibus, etiam ipsi patroni in absentia dicti Martini Consulis, suorumve ministrorum, & deputatorum, coniunctim, vel divisim possint exigere, recuperare navilia, naves, ac merces præfatas naufragium passas, sive derelictas, in mare aut extra mare, aut in aliqua alia parte, portibusque, & plagiis, atque Ripis, alioque quovis loco, ubi reperientur.

Solventibus, aut recuperantibus illa, precipitve disponant inscio d. Commissario & Consule.

§.3. Et quia evenire solet, quod tales naves, & navilia, ac merces in eis conductæ non sunt propriæ, aut patronorum talia navilia conducentium, seu patronantium, aut ea assecurantes interessati sunt, volumus etiam, quod si patroni, & nautæ, seu aliæ personæ salvas effecerint, aut recuperaverint dictas merces, vel earum partem, seu navilia præfata, non possint modo aliquo de eis disponere absque nutu, & voluntate dicti Martini Consulis, qui solerter inquirere debeat de mercibus salvis, & perditis, usque quo veritatem omnino comperiat, ad hoc ne sub prætextu naufragii aut projectionis mercium in mare, interesse habentes modo aliquo, damnificati aut defraudati, seu suis privati existant. Et insuper quod omnes, & singuli quarumcumque navium cujuscumque generis patroni debeant, & teneantur cum omni diligentia salvare, & custodire bona quæcumque per eos conducta, & naufragantia, neque illa tamquam perdita dimittere, sed ipsum Consulem pro opportuno remedio certiorare in beneficium, & salvationem ipsorum bonorum naufragantium, ita quod ipsis patronis sive nautis deficientibus in aliquo præmissorum, naufragia hujusmodi, & damna quæcumque, & exinde provenientia ipsorum patronorum culpę imputentur, & ad interesse ac damna teneantur. Ac si contingat ab aliqua persona seu personis cujuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existen., & nostram monitionem hujusmodi ignoran. in toto vel in parte detinere merces, res, & bona aliqua in eis conducta furtive, & coacte, vel prætextu prætensionis naufragii, vel alio quocumque modo, eadem nihilominus dictus Martinus Consul recipere, exigere, & recuperare, & a detinentibus personis illa dictis patronis, ad quos ea de jure spectant, & pertinent, restitui facere absque aliqua exactione seu detractione, prætextu dictæ prætensionis, aut quæsito colore, seu solutione aliquibus personis Ecclesiasticis, vel sæcularibus, Baronibus, Comitibus, aut triremium Capitaneis, Castellanis, Gubernatoribus, Commissariis, seu cuicumque alteri cujuscumque conditionis, præeminentiæ, & status sit, facienda, cui Consuli compellendi, & restitui, ac castigari faciendi tales usurpatores, & detentores, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem concedimus.

Baronibusque & Gubernatoribus, ac aliis, ut in præmissis eidem Consuli auxilium præstent.

§.4. Quibus personis expresse in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis præfatis mandamus, quatenus dimittant, & sinant præfatos patronos navium, & naviliorum nationum præfatarum, & quarumcumque aliarum, dictumque eorum Consulem, & Ministrum, seu Ministros illa omnia recuperare, & alias de eorum navibus, naviliis, mercibus, & bonis conductis, etiam derelictis, & iis tam per mare vagantibus, quam prope terram, & in Ripa consistentibus libere disponere absque aliqua molestia vel impedimento illis, directe, vel indirecte præstan. nec debeant se intromittere in dictis naufragatis, nec naufragio præfato, nisi in eo, ad quod per dictos patronos, Consulem, Ministrum erunt requisiti, & vocati pro eorum ope, & favore, nec sub aliquo prætextu, vel colore dicto Martino Consuli, aut eis Ministris seu deputatis præfatis in libero exercitio sui officii generalis Consulatus, & Commissariatus hujusmodi, & ad illud spectan. aliisque supradictis aliquod impedimentum, molestiam, aut perturbationem præstent, seu præstari permittant, quinimo ei, & eis, omne auxilium, & favorem in præmissis, & circa ea necessaria seu quomodolibet opportuna, ad quæ præfati nostri subditi quotiescumque pro parte dilectorum Consulis, ac Ministrorum, in licitis, & honestis erunt requisiti, præstare teneantur, quibus, eis videlicet qui a dicto Martino Consule, & Ministris vocati erunt, ad recuperationem adiuvaverint, per dictum Consulem expensis rerum liberatarum, in quarum beneficium elaboraverint, in laboris subsidium dabitur, quod justum, & honestum erit, & eidem Consuli videbitur, quod erit juxta meritum illorum, qui in salvandis hujusmodi rebus, & bonis intervenerint, licet fraternitatis caritas in talibus calamitosis eventibus eos ad id obliget, atque cogat.

Et auxilium dantibus Indulgentias concedit.

§.5. Et ut Christifideles ad præmissa alliciantur, aut naufragium hujusmodi patientibus ab eis propitiora subsidia præbeantur, omnibus & singulis utriusque sexus Christifidelibus, qui auxilium, consilium, & favorem naufragium patientibus in reparatione & conservatione suorum bonorum præstiterint, decem annos & totidem quadragenas de iniunctis eis pœnitentiis in Domino relaxamus.

Omnibusque commorantibus prope loca naufragiorum jubet, ut vocari auxilium pręstent.

§.6. Mandantes dictis nostris subditis, tam Civitatis Vetulæ, & Ostiæ, Porti, & Neptuni, ac Pilotis illarum, ac etiam Anconæ, ac habitatoribus omnium Terrarum, Riparum, Portuum, & Plagiarum, necnon patronis, & nautis navium, naviliorum, triremium, biremiumque Capitaneis, & barcharum conductoribus, & piscatoribus, ac aliis quibuscumque personis existentibus & habitantibus in aut prope, vel ubi talia naufragia accidere contingat, sub pœna solutionis tanti, quanti bona naufragata valuerint, & quæ ob defectum auditorii admitterentur, quatenus illico postquam a patrono, Consule, aut deputatis vocati fuerint, occurrant, & festinanter accedant cum eorum barchis, ac triremibus, & biremibus, ad adiuvandum, & salvendum ea omni cum diligentia, ac si eorum propria essent, solutis tamen eis pro eorum labore expensis mercium conductarum, & rerum

rum salvatarum his, quæ Consuli videbitur, prout labor eorum egerit, & non possint petere, nec petant aliquid aliud, nec quartum, nec partem, nec jus aliquod rerum salvatarum præter supradicta, concessione, statuto, consuetudine, ordinatione, usu, & quibusvis aliis minime obstantibus penitus cassamus, & suffragari nolumus.

Cōmunitates etiam, & Dominos locorum secuti naufragii, latrones & occupatores capere debere decernit.

§.7. Volumus autem quod in locis, seu territoriis ubi naufragium præfatum eveniet, Dominus, vel Domini, aut Communitas talis loci teneantur consignare in manibus nostræ justitiæ, & Ministrorum illius, latronem, seu latrones, usurpatorem, seu usurpatores, detentorem, seu detentores hujusmodi rerum naufragatarum, alias teneantur solvere totum damnum, & expensas in tali naufragio, aut illius dependen. passa, & seu patienda, ac passas, & seu patiendas.

Camerariumque S. R. E. Judicem istarum causarum occupat.

§.8. Et si aliquid forsan occurrerit super præmissis, quod dictus Consul non possit accommodare, & concludere, recurratur ad Nos, & seu dilectum filium Vitellotium Camerarium nostrum, & S. R. E. quem, & nullum alium illud decidere, & finire posse volumus, etiam cum facultate, & auctoritate amplissime puniendi, & castigandi quoscumque latrones, & prædatores, etiam usque ad pœnam capitalem. Volentes etiam per præsentes præfatum Cardinalem Camerarium, merum, & verum judicem, & executorem in causis maritimis naufragiorum, & etiam quorumcumque assecurationum, super quibus lis, & controversia aliqua inter quoscumque evenire posset, ex causa tamen dictorum naufragiorum, cum opportuna avocatione a quibuscumque judicibus, non tamen Romanæ Curiæ, fore, & esse debere.

Consuli quoque & ejus deputati facultatem deferēdi arma concedit.

§.9. Necnon auctoritate præfata concedendo dicto Consuli, ejusque deputatis prout concedimus eisdem, ut pro ipsorum securitate, & defensione cujuscumque generis arma, tam offensiva, quam defensiva, in toto dominio, & per totum dominium Ecclesiasticum, scilicet in omnibus terris, & locis maritimis, & mari convicinis per quindecim milliaria a terra distantibus, libere, & licite portare possint, & valeant quibuscumque bannis editis seu edendis, & aliis quibuscumque Apostolicis Constitutionibus, & Ordinationibus non obstan.

Executores deputat, & facultates concedit.

§.10. Et nihilominus pro observatione præmissorum, motu, & scientia nostris præfatis præcipiendo mandamus dilecto filio Vitellotio Vitellio Camerario nostro, necnon Clericis præsiden. Cameræ Apostolicæ, ac Prælatis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, necnon universis & singulis tam Almæ Urbis, quam aliarum quarumcumque S. R. E. mediate vel immediate subiectarum Provinciarum, Terrarum, & locorum, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenen. Potestatibus, Judicibus, & aliis quovis nomine nuncupatis jusdicentibus, & justitiæ ministris, necnon Illustribus Magnif. viris Dominis, Ducibus, Marchionibus, & baronibus, Domicellis, Nobilibus, Castellanis, triremiumque Ducibus, & Capitaneis, ac quorumcumque locorum Communitatibus, seu universitatibus, omnibusque, & singulis aliis particularibus personis, ad quos quomodolibet spectat, se in futurum spectabit, seu spectare poterit, & S. R. E. prædictæ, mediate, vel immediate subiectis, quatenus præmissa omnia, & singula inviolabiliter observent, & observari faciant, & sub pœnis, & censuris antedictis necnon rebellionis, & privationis omnium & singulorum bonorum, seu officiorum, ac confiscationis, & publicationis quorumcumque bonorum per eos, & ipsorum quemlibet obtentorum, incurrendique in crimine læsæ majestatis; Contradictores &c. cum amplissima facultate, & auctoritate, dictos raptores, grassatores, & deprædatores, & latrones, in fraganti crimine, seu delicto repertos puniendi, & castigandi, ad effectum ut hujusmodi justis querelis cessantibus, dicti mercatores, & nautæ eo libentius cum suis navigiis, navibus, & mercibus ad Urbem ipsam, locaque prædicta S. R. E. prædictæ securius, & tutius accedant.

Derogatio contrariorum

§.11. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus etiam municipalibus quarumcumque terrarum, & locorum in contrarium forsan editis, ac privilegiis, indultis, & literis Apostolicis quibusvis personis, necnon civitatibus, oppidis, locis, castris, ac portibus maritimis, sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibuscumque clausulis, & decretis, & contractibus, & Motu proprio &c. ac alias concessis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. pro expressis habentes, hac vice latissime derogare placeat, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.12. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstante, seu si videbitur, literæ in forma Brevis expediri possint.

Papæ subscr. Dat. P. An. I. 24. Aprilis.

Placet Motu proprio M.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, octavo Kalen. Maii, Anno primo.

XII.

Institutio Domus in Urbe pro Sanctæ Inquisitionis Ministerio exercendo, ejusque Ministrorum, & Personarum commodo cooptando.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam

Exordium.

SOllicitæ nostræ considerationis providentia, prout nostri Pastoralis Officii cura requirit, Nos admonet, ut Sanctæ Inquisitionis Almæ Urbis nostræ officio, quod per nonnullos Venerabiles fratres nostros Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales Nobis ipsis, etiam præsidentibus laudabiliter gubernatur,

tur, de stabili, & commoda, ac perpetua habitatione nostræ subventionis opem, ac ministerium non minus libenter quam liberaliter provideamus.

Fratres de Pucciis Palatium in Burgo S. Petri pro Officio Inquisitionis vendunt.

§.1. Hinc est, quod cum nuper dilectus filius Alexander quondam Pandulphi de Pucciis laicus, Civis Florentinus una cum Roberto Ascanio, & Horatio suis germanis fratribus duas integras tertias partes pro indiviso Palatii, cum pertinentiis suis, siti in Burgo Sancti Petri prope locum, vulgariter dictum Campo Sancto, acquisiti, & constructi olim per bonæ memoriæ Laurentium S. R. E. Cardinalem tituli Sanctorum quatuor Coronatorum, de Pucciis nuncupatum, & in quo de præsenti exercetur officium ipsius Sanctæ Inquisitionis hæreticæ pravitatis, tam suo proprio, quam fratrum suorum prædictorum, pro quibus de Rato promisit nominibus Nobis pro pretio scutorum sex millium monetæ, ad rationem decem Juliorum pro quolibet scuto, sub modis, & formis, ac in terminis tunc expressis solvendorum vendiderit, ac cesserit, prout in instrumento publico per dilectum filium Marcum Antonium Peregrinum Cameræ nostræ Apostolicæ Notarium rogato latius continetur.

Pius venditionem hujusmodi, Instrumentumque desuper confectum approbat.

§.2. Nos igitur easdem duas tertias partes Palatii hujusmodi pro dominio, & omnimoda proprietate, ac usu, & habitatione ipsius officii Inquisitionis, & ejus ministrorum perpetuo concedere volentes, & ipsius Palatii situationem, qualitates, & confinia, ac instrumenti hujusmodi desuper confecti, & inde scutorum aliorumque hic etiam forsan de necessitate exprimendorum, tenores præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, ac venditionem, & cessionem, instrumentumque, & inde secuta hujusmodi auctoritate Apostolica confirmantes, & approbantes, ac illis omnimodæ, & perpetuæ firmitatis robur adiicientes, omnesque, & singulos juris, & facti, solemnitatumque etiam substantialium defectus, si qui forsan in eisdem intervenerint, supplentes.

Et Palatium Officio Inquisitionis donat.

§.3. Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione, ac liberalitate nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, dictas duas tertias partes Palatii hujusmodi, sic per Nos, ut præmittitur, emptas, eidem Officio Sanctæ Inquisitionis pro illius, Ministrorumque suorum, nunc, pro tempore existentium perpetuo usu, & habitatione, perpetuæ, & irrevocabilis donationis, etiam inter vivos titulo dicto Officio Inquisitionis, tam quo ad proprietatem, & directum dominium, quam quo ad usum, & habitationem, auctoritate Apostolica, tenore præsentium in perpetuum damus, donamus, applicamus, appropriamus, liberaliterque concedimus, & assignamus, perpetuoque datas, donatas, applicatas, appropriatas, concessas, & assignatas fore, & esse.

Illud ab hujusmodi Officio alienari prohibet.

§.4. Expresse prohibentes prædictum Officium Inquisitionis, nullo unquam tempore, nec aliqua ex causa alienari posse.

Hasce literas nullo vitio notari posse declarat sub pœna excommunicationis.

§.5. Nostrasque præsentes literas nullo unquam tempore ad cujusvis, etiam nostri, & S.R.E.Camerarii, Præsidentiumque, & Clericorum ejusdem Cameræ, seu Fisci Apostolici, procuratoris instantiam, quovis quæsito colore, vel ingenio, de surreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel alias quoque modo impugnari, aut ex quavis urgentissima, etiam necessario exprimenda causa, etiam de ipsorum Cardinalium Inquisitorum pro tempore existentium consensu revocari, annullari, vel retractari, seu illas impugnantes in judicio, vel extra audiri posse, sed illas in omnibus, & per omnia validas, & efficaces esse, suosque plenarios, integros, & totales effectus sortiri, & ab omnibus, ad quos spectat, & pro tempore spectabit, sub excommunicationis majoris latæ sententiæ, ac maledictionis æternæ pœnis ipso facto a contrafacientibus incurrendis, firmiter, & inviolabiliter observari, dictoque Officio perpetuo suffragari.

Sic per quoscumque Judices definiri jubet.

§.6. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam ipsius Ecclesiæ Romanæ Cardinales, in quavis Instantia, & causa, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari diffiniri, & sententiari debere, ac quidquid secus super his a quoquam, quavis authoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Deputat Cōmissarios, & Exequutores hujusmodi literarum.

§.7. Quo circa Venerabilibus fratribus Amerin., Narnien., & Maceraten. Episcopis, per Apostolica scripta motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte ipsorum Officii, vel Inquisitorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant authoritate nostra illos donatione, applicatione, appropriatione, concessione nostris prædictis pacifice frui, & gaudere, ac ipsos Inquisitores, si sibi videbitur, vel eorum aliquem, seu ipsorum Commissarium Generalem, ac procuratorem suum nomine Officii hujusmodi in corporalem, realem, & actualem possessionem duarum tertiarum partium Palatii hujusmodi, juriumque, & pertinentiarum suorum omnium inducant authoritate nostra, & inductos, vel inductum in ea defendant amoto ex inde quolibet detentore, non permittentes eos desuper a quoquam indebite molestari, perturbari, vel impediri. Contradictores quoslibet rebelles, & inobedientes, per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias arbitrio suo imponendas, moderandas, & applicandas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, quacumque appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, illos easdem sententias, censuras, & pœnas incurrisse declarando, & eas etiam itera-

iteratis vicibus aggravando, & reaggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio Bracchii Sæcularis.

Contraria tollit.

§.8. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus, Apostolicis, necnon Cameræ prædictæ, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, stylo, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam iteratis vicibus quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata, inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad effectum præsentium, harum serie specialiter, & expresse pari motu, & de potestatis plenitudine totaliter derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica, sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 18. Maii 1566. An.I.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die decima octava Maii, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno I.

XIII.

De Clausura, & numero Monialium cujuscumque Ordinis, & pœnis earumdem absque licentia Superiorum, ex causa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, vel epidemiæ tantummodo eis concedenda, e Monasteriis egredientium, concomitantiumque, & receptantium; ac Superiorum aliter eis licentiam concedentium. Necnon de eleemosynis pro ipsarum Monialium subventione colligendis.

Quoad clausuram, Vide Constitut. Bon.VIII. in tit. de Stat.Reg. in 6. Decretumque Con. Trid. Sess.25. cap.5.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Circa pastoralis officii Nobis, meritis licet imparibus, desuper commissi curam quantum Nobis ex alto permittitur, invigilantes, assidue ad ea, per quæ singulis erroribus, & excessibus obviatur, ac personis quibuslibet, præsertim fœminei sexus virginitatem suam Altissimo voventibus, sub religionis jugo Christo Salvatori in castitatis holocausto famulari affectantibus, semita justitiæ, & honestatis declinantibus, ne quicquam in eis reperiatur incongruum, quod in regularis ponat honestatis gloria maculam, & divinam merito possint offendere majestatem, opportune succurritur, libenter intendimus, ac in his nostræ vigilantiæ partes propensius impartimur, prout id in Domino salubriter expedire conspicimus.

§.1. Hac igitur perpetuo valitura Constitutione, inhærentes etiam Constitutioni fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, quæ incipit: *Periculoso*, & decretis Conc. Tridentini super clausura Monialium editis, auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, atque perpetuo decernimus, universas, & singulas Moniales, præsentes atque futuras, cujuscumque Religionis, Ordinis, vel militiarum, etiam Hierosolymitan. sint, quæ vel jam receptæ sint, vel in posterum in quibusvis Monasteriis, sive domibus recipientur, & tacite vel expresse religionem professæ, etiam si conversæ, aut quocumque alio nomine appellentur, etiam si ex institutis, vel fundationibus earum regulæ ad clausuram non teneantur, nec unquam in earum monasteriis, seu domibus, etiam ab immemorabili tempore ea servata non fuerit, sub perpetua in suis monasteriis, seu domibus debere de cetero permanere clausura, juxta formam dictæ Constitutionis fel. rec Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, quæ incipit: *Periculoso*, in sacro Concilio Tridentino approbatam, & innovamus, in omnibus, & per omnia, ac illam districte observari mandamus.

Moniales tacite, vel expresse Religionem professæ clausuram servent.

§.2. Quod si aliquæ Moniales forsan reperiantur, quæ consuetudine etiam immemorabili, aut instituto, vel fundatione regulæ suæ fretæ, animo obstinato huic clausuræ resistant, aut quoquomodo reluctentur, Ordinarii una cum superioribus earum, omnibus juris, & facti remediis compellant easdem tamquam rebelles, & incorrigibiles ad præcise subeundum dictam clausuram, perpetuo observandam.

Inobedientes coerceantur per Ordinarios.

§.3. Mulieres quoque quæ Tertiariæ, seu de Pœnitentia dicuntur, cujuscumque fuerint Ordinis in congregatione viventes, si, & ipsæ professæ fuerint, ita ut solemne votum emiserint, ad clausuram præcise, ut præmittitur, & ipsæ teneantur; quod si votum solemne non emiserint, Ordinarii una cum superioribus earum hortentur & persuadere studeant, ut illud emittant, & profiteantur, ac post emissionem & professionem eidem clausuræ se subiiciant, quod si recusaverint, & aliquæ ex eis inventæ fuerint scandalose vivere, severissime puniantur.

Tertiariæ si solemne votum emiserint clausuræ subjiciantur, sin autem per Ordinarios ad clausuram suadeantur.

§.4. Ceteris autem omnibus sic absque emissione professionis, & clausura vivere omni-

Et volentes sine clausura, & professione vivere, non re

cipiantur in aliqua Religione seu Cōgregat.

omnino volentibus interdicimus, & perpetuo prohibemus, ne in futurum ullam aliam prorsus in suum Ordinem, Religionem, Congregationemque recipiant. Quod si contra hujusmodi hanc nostram prohibitionem, & decretum aliquas receperint, eas ad sic vivendum omnino inhabiles reddimus, ac illarum quaslibet professiones & receptiones irritas facimus & annullamus.

Eleemosynæ pro monialibus colligantur per Conversas, aut per Professas habitantes prope Monasteria, ætatis annor. 40.

§.5. Porro ne Moniales, vel Tertiariæ prædictæ propter hanc clausuram, detrimentum aut incommodum aliquod in earum necessitatibus, maxime in pertinentibus ad illarum victum patiantur, sed ut eis opportune consulatur, auctoritate Apostolica præfata statuimus, decernimus, præcipimus, atque mandamus Ordinariis & Superioribus earum, ut curent colligi fidelium eleemosynas per conversas quæ non sint professæ, vel si professæ fuerint, sint tamen ætatis annorum quadraginta, & in domibus contiguis, extra tamen Monasterium, degant, & non ingrediantur clausuram aliarum Monialium, nisi in casibus ex earum constitutionibus permissis, & de earum domibus exire non possint pro hujusmodi eleemosynis colligendis, nisi de licentia Ordinarii, vel earum Superiorum.

Conversæ professæ de cetero non recipiantur.

§.6. Et decreto nullæ aliæ conversæ professæ recipi amplius etiam de consensu suorum Superiorum, vel Prælatorum possint; quod si adversus hanc nostram prohibitionem receptæ fuerint, illarum receptio nulla, irrita, & inanis sit, pro ut ex nunc nullam, irritam, facimus, & annullamus.

Monialiū recipiendarum numerus reguletur juxta redditus Monasteriorum. *Quod habes in Conc. Trid. Sess. 25. c. 3.*

§.7. Quod si prædicto modo necessitatibus Monialium, & mulierum Tertiariarum prædictarum succurri sufficienter non poterit, mandamus ipsis Ordinariis, & Superioribus earum, ut ipsi provideant de aliis personis piis, & Deo devotis, quæ fidelium eleemosynas colligant, vel alias eo meliori, & commodiori modo, quo fieri poterit, etiam ex opere manuum ipsarum Monialium, & mulierum prædictarum, arbitrio Ordinariorum, & Superiorum earumdem, & prout eis congruentius expedire videbitur, provideatur, & succurratur. Et ne propter Monialium numerum excessivum clausuræ observatio violetur, inhærentes etiam similiter dispositioni dictæ Constitutionis Bonifacii, & Concilii Tridentini decreto, Monialibus prædictis, & illarum Superioribus, & Ordinariis districte inhibendo præcipimus, & mandamus, ne plures in earum Monasteriis recipiant, & admittant, sive recipi, & admitti permittant, quam ex propriis redditibus ipsorum Monasteriorum, vel consuetis eleemosynis commode sustentari possint.

Executorum deputatio.

§.8. Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, universis venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Civitatibus, & Dioecesibus propriis, præsentes nostras literas publicari faciant, ac in Monasteriis Monialium sibi ordinario jure subjectis, in iis vero, quæ ad Romanam mediate vel immediate spectant Ecclesiam Sedis Apostolicæ auctoritate una cum Superioribus eorumdem Monasteriorum clausuram, ut præmittitur, quamprimum poterint, servari procurent. Contradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo; invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Ac ut hoc tam salutare decretum facilius observetur, omnes Principes sæculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales rogamus, requirimus, & obsecramus, per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi, eisdem in remissionem peccatorum injungentes, quod in præmissis omnibus eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, & aliis Monialium Superioribus assistant, ac suum favorem, & auxilium præstent, ac impedientes pœnis etiam temporalibus afficiant.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Præmissis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam per Sedem Apostolicam approbatis, & confirmatis; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis etiam in fundatione, & institutione eisdem Monasteriis, vel domibus, & Monialibus, sub quibuscumque verborum formis. & clausulis irritantibus, & aliis decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ae etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si pro sufficienti illorum derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro sufficienter expressis habentes, quo ad effectum validitatis nostræ Constitutionis tantum derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, aut suspendi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Ordinarii in his procedant etiam in locis exemptis.

§.10. Per hoc autem in Monasteriis exemptis, Ordinarii locorum quoad alia nullam sibi credant jurisdictionem vel potestatem aliquatenus eis attributam.

Jussio publicandi.

§.11. Volumus autem quod præsentes literæ ad valvas Basilicæ Beati Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, ac acie Campi Floræ publicentur, & inter Constitutiones extravagantes perpetuo valituras conscribantur.

Exemplorum fides.

§.12. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæcumque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubicumque adhibeat, quæ præsen. adhiberetur, si forent exhibitę, vel ostensę. Nulli ergo &c.

Da-

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 4. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur declaratio d. Bullæ.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Decori & honestati omnium Sanctimonialium, quarum Jesus Christus Dominus noster sponsus est, ut in puritate, & castitate superædificantes, in ipso feliciter inhabitare valeant, consulentes, ea quæ illarum existimationi detrahere possent, decet Nos consulto submovere.

Causa hujus Cōstitutionis. §.1. Sane periculo, & scandalo plena res est, ac regulari observantiæ vehementer adversatur, Sanctimoniales aliquando parentes, fratres, sorores, aut alios agnatos, vel cognatos, necnon Monasteria, & alias filiationes nuncupata, etiam eis subjecta visitandi, aut infirmitatis causa, aliove prætextu a Monasteriis exire, & per sæcularium personarum domos discurrere, & vagari, quo veluti colore eximium quoque honestatis, & pudicitiæ decus in discrimen committunt.

Monialium a clausura exeuntium absq; licentia &c. pœnæ. §.2. Unde nos malo huic pro nostro Pastoralis officii debito salubriter occurrere volentes, inhærentes, etiam decreto sacri Concilii Tridentini de clausura Monialium disponentis, ac aliis nostris literis super hujusmodi clausura editis adiicientis, volumus, sancimus, & ordinamus, nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarumve Monialium, etiam Carthusiensium, Cisterciensium, S. Benedicti, & Mendicantium, & quorumcumque aliorum Ordinum, etiam Militiarum, ac statuum, graduum, & conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum existentium, etiam a Regia, vel Illustri prosapia ortarum, de cetero etiam infirmitatis, seu aliorum Monasteriorum, etiam eis subjectorum, aut domorum, parentum, aliorumve consanguineorum visitandorum, aliave occasione, & prætextu, nisi ex causa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epedimiæ, quæ tamen infirmitas, præter alios Ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu aliorum loci Ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinariorum jurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expresse in scriptis approbata sit, a Monasteriis præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa, nisi ad necessarium tempus stare licere. Aliter autem quam, ut præfertur, egredientes, seu licentiam exeundi quomodocumque concedentes, necnon comitantes, ac illarum receptatrices personas, sive laicas, ut sæculares, vel Ecclesiasticas, consanguineas, vel non, excommunicationis majoris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso absque aliqua declaratione subjacere, a quo præterquam a Romano Pontifice, nisi in mortis articulo absolvi nequeant. Et insuper tam egressas, quam præsidentes, & alios Superiores prædictos eis licentiam hujusmodi concedentes, dignitatibus, officiis, & administrationibus, per eas, & eos tunc obtentis privamus, & illas, & illos ad obtenta, & alia in posterum obtinenda inhabiles.

§.3. Necnon licentias, & facultates, seu indulta, & privilegia exeundi a Monasteriis, & extra illa standi, a Nobis, seu alio Romano Pontifice Prædecessore nostro, ac Sedis Apostolicæ Nunciis, & Legatis, etiam de latere, ac Majore Pœnitentiario, aut Ordinum prædictorum Superioribus, aliisque personis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis restitutivis, præservativis, mentis attestativis, etiam novam gratiam, & datam concernentibus, aliisque efficacioribus, ac insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere vel in specie, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, necnon Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium intuitu, & contemplatione, ac instantia, vel alias quomodolibet concessa (quæ prorsus abolemus,) ac literas desuper confectas, & in posterum concedendas, & conficiendas, nullas, & invalidas, nulliusque roboris, ac momenti fore, nec illas habentibus, & habituris suffragari posse. Licentias aliter concedentium &c. pœnæ.

§.4. Et ita per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Decretum irritans.

§.5. Mandantes universis, & singulis Venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus per se, vel alium, seu alios præsensentes literas in Civitatibus, & Diœcesibus propriis, quolibet anno publicent, omniaque in illis contenta, necnon præfatum decretum ipsius Concilii, quod incipit. Bonifacii VIII., diligenter, & inviolabiliter sub censuris Ecclesiasticis, aliisque præfatis pœnis, & in eodem decreto contentis, observent, & observari faciant, & procurent, Contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes, etiam aliis pœnis auctoritate nostra, appellatione postposita, compescendo; necnon legitimis super his habendis servatis processibus pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum Ecclesiasticum apponendo; invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Deputatio, & facultates executorū hujus Constitutionis.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, com- Clausulæ derogatoriæ.

communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Aliis Apostolicis Constitutionibus, & juribus, de hujusmodi clausura disponentibus, nihilominus in suo robore duraturis.

Transumptorum fides. §.7. Ceterum volumus quod præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique terrarum, tam in judicio, quam extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino hominum &c.

D.P. An.V. 1. Februarii. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo septuagesimo, Kalend. Februarii, Pontificatus nostri Anno V.

XIV.

Innovatio, & ampliatio Constitutionum a Pont. Prædecessoribus editarum contra Homicidas, brigosos, vindictam transversalem, aut hominum collectam facientes, facinorosque homines. eorumque complices, & fautores, Communitates quoque, & alios eorum territoria a prædictis non custodientes in Statu Ecclesiastico.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. EX supernæ dispositionis arbitrio gregis Dominici curæ præsidentes, inter varias animi solicitudines, quæ ex pastoralis officii ministerio Nobis incumbunt, illam a Nobis potissime amplectandam esse putamus, per quam inter singulos gregis ejusdem fideles, præsertim vero Nobis, & Romanæ Ecclesiæ subditos, pax, & concordia consoventur, seditiones sedantur, scandalis obviatur, & animarum salus procuratur, Unde ea, quæ sedula meditatione hactenus a diversis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris præmissorum ratione gesta fuisse, ac ordinata comperimus, quo sæpius fideles ipsi illa perspicient innovari, eo ferventius, ac promptius ad illorum observationem excitentur, confirmanda, innovanda, nostræque auctoritatis munimine roboranda esse censemus, aliasque desuper disponimus, prout in Domino conspicimus expedire.

Pius II. edidit Bullam, hic cit. §.1. Sane alias postquam fel. rec. Pius Papa II. Prædecessor noster, per eum accepto, quod a certis tunc elapsis annis, &c. *Omittitur residuum narrativæ, quia ipsam Bullam Pii II. habes in Tom.III. Par.III.* Ad retinendas *fol.*110.

Paulus II. edidit alteram, hic cit. §.2. Cum sæpius contingeret, quod offensionis ignarus, aut ob hujusmodi excessus plurimum condolens, horribili &c. *Omittitur pariter residuum relationis hujus Bullæ Pauli II. in Tom.III. Par.III.* Viros *fol.*120.

Sixtus IV. aliam Bullam edidit hic relatam & a me propterea prætermissam in hoc opere. §.3. Et successive recol. memor. Sixtus Papa IV. similiter Prædecessor noster accepto per eum, quod contenta in literis Pii Prædecessoris hujusmodi a certis annis tunc elapsis citra non fuerant observata, & ex illorum non observantia subditi præfatæ Ecclesiæ procliviores erant ad homicidia committenda, ac fere passim quotidie perpetrabantur, & homicidæ præfati ideo ad illa committenda promptiores existebant, quia sperabant latere, & suorum excessuum remissionem consequi facile posse, ac detestabilem, & horrendam sicariorum nequitiam talium ad aliorum cautelam juris remediis prosequi studio cupiens indefesso, habita super iis cum fratribus suis præfatæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura de illorum consilio per suas literas, statuta, decretaque Pii Prædecessoris hujusmodi, ac prout illa concernebant, omnia, & singula in dictis literis Pii Prædecessoris præfati contenta approbaverat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverat, ac voluerat, & de eorumdem fratrum consilio statuerat, & ordinaverat, quod condemnatis eatenus, & quos in posterum condemnari contingeret ubilibet inCivitatibus, terris, & locis prædictis pro homicidio, sive ut principales, sive ut auxilium, consilium, vel favorem præstantes, suarum condemnationum remissionem, aut contra illas salvum conductum, & licentiam secure in loco patrati criminis, vel infra quinquaginta miliaria (ut præfertur) propinquo nullatenus obtinere possent ab alio, quam a Rom. Pon. qui pro tempore esset, & alicujus alterius etiam Legati de Latere remissio nemini suffragaretur, & si forsan contingeret eumdem Rom. Pont. ad remissiones, sive salvum conductum hujusmodi procedere, talis remissio per præoccupationem processisse censeretur, & nemini prodesse posset, nisi in illa verus literarum Sixti Prædecessoris hujusmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes inserius insertus foret, & determinata causa exprimeretur, quæ eumdem Rom. Pon. induceret ad derogandum eisdem literis Sixti Prædecessoris, quæ cum tam matura deliberatione ab eodem Sixto Prædecessore emanaverant.

Julius II. edidit aliam hic cit. §.4. Et subsequentur sanctæ mem. Julius Papa II., etiam Prædecessor noster habita super iis cum fratribus suis tunc &c. *Omittitur pariter, residuum narrativæ Constit. Jul.II.* Cum homines *quia est in T.III. Par.III.fol.*269.

Et aliam hic relatam, quã non habes supra in hoc opere. §.5. Et insuper per eumdem Julium Prædecessorem accepto, quod cum nonnulli Civitatum, Castrorum, & locorum, tam Regni nostri tunc Siciliæ citra Pharum, quam

quam aliarum partium dictæ Ecclesiæ subjectarum etiam Urbi prædictæ adiacentium, quam propter homicidia aliqua nefanda per eos perpetrata, excessus, crimina, & delicta, & alias eorum demeritis id exigentibus a Civitatibus, terris, castris, & locis eorum, seu in quibus tunc morabantur exules, rebelles, & banniti, quod in illis propterea secure morari nequirent, alii de Civitatibus, terris, castris, & locis dictæ Ecclesiæ subjectis ad Regnum, & alias adiacentes hujusmodi, alii autem ex Regno, & adjacentibus partibus prædictis, ad Civitates, terras, castra, & loca eidem Ecclesiæ subjecta prædicta, etiam dictæ Urbi adjacentia se transferrent, nonnulli Barones, Proceres, & Domini, seu Vicarii in temporalibus Civitatum, terrarum, castrorum, & locorum, ac Regni, & partium adjacentium prædictorum, eorumque Officiales, & subditi dictos homicidas, bannitos, criminosos, atque rebelles homines scienter receptare, & quod gravius erat, protegere, & defendere non formidabant, se reos tantorum scelerum, per homicidas, & alios bannitos prædictos perpetratorum, apud Deum constituentes, & tam ipsis homicidis, & malefactoribus, quam aliis similia, vel gravia delicta perpetrandi, & committendi audaciam, & scelerum hujusmodi impunitatem tribuentes in animarum suarum periculum, justitiæ conculcationem, ac dictæ Sedis auctoritatis contemptum, & scandalum plurimorum. Idem Julius Prædecessor Motu proprio omnes, & singulos Barones, Proceres, Milites, ac Dominos, & Vicarios, in temporalibus Civitatum, terrarum, castrorum, & locorum eorumdem, necnon nostros, & eorumdem Baronum, Procerum, Militum, & Dominorum, Vicarios, Officiales, & subditos per suas literas requisiverat, & monuerat, eisque, & eorum cuilibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, quam contrafacientes eo ipso incurrerent, districtius inhibuerat, ne homicidas, bannitos, criminosos, rebelles, aliosque infames homines præfatos, qui propter eorum delicta banniti in locis originis suæ, seu aliis regnorum, Civitatum, Terrarum, Castrorum, & aliorum locorum prædictorum propter eorum malam vitam commorari non poterant, ex tunc de cetero nullatenus receptare, aut eis consilium, auxilium, vel favorem quovis quæsito colore præstare præsumerent. Quinimmo tales ad eorum dominia declinantes, seu in eis commorantes capi, & ad forum, seu justitias, vel Officiales, ad quos punitio, & castigatio criminum, & excessuum per eos perpetratorum, ut præfertur, de jure, vel consuetudine pertinebant, & spectabant, destinare, aut si partibus læsis, & offensis utilius foret, illos juxta criminum, & excessuum per eos perpetratorum qualitatem ad pœnas a jure statuta in locis, ubi deprehensi forent, procedere procurarent.

Leo X. aliam edidit hic cit.

§.6. Præterea fel. mem. Leo Papa X., etiam Prædecessor noster similiter per eum accepto, quod nequissimi sicarii, &c. *Prætereo insertionem Bullæ Leon. X.* Omnes *quia ipsa est in Tom.III. Par.III. fol.*472.

Clem.VII.alteram hic cit. edidit.

§.7. Porro ad notitiam similis memoriæ Clementis Papæ VII. pariter Prædecessoris nostri pervento plures Urbis, &c. *Non pono hic istam Bullam Clem.VII.* In sancta *quia habes eam in Tom.IV.Par.I.fol.*44.

Pius IV. aliā edidit hic indicatam.

§.8. Piæ mem. Pius Papa IV. similiter Prædecessor noster singulas Pii II. Pauli, Sixti, Julii, Leonis, & Clementis, &c. *Prætereo hanc Bullam Pii IV. Siquidem habes ipsam sup.* In ementi *fol.*66.

Hic modo Pōtifex Pius V. antedictas Cōstitutiones approbat.

§.9. Cum autem statim ubi Nos ad summi Apostolatus apicem divina cooperante providentia assumpti fuimus, ob earumdem literarum non observationem in eisdem Civitatibus, Terris, & locis, ac etiam in Alma Urbe nostra varias dissensiones, discordias, & odia vigere, latrocinia, & homicidia, aliaque nefandissima crimina perpetrari, ac præfatos Pium II. Paulum, Sixtum, Julium, Leonem, Clementem, ac Pium IV. Prædecessores pro felici, ac tranquillo statu, & commodo personarum tam dictæ Urbis quam aliarum Civitatum, Terrarum, & locorum prædictorum, præmissa statuisse, ordinasse, & peregisse perspexerimus. Idcirco Nos quoque eadem ratione, quietis videlicet, ac pacis moti habita super his, cum venerabilibus Fratribus nostris ejusdem Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, ac de illorum unanimi consilio, & assensu singulas Pii II., & Pauli, ac Sixti, necnon Julii, & Leonis, & Clementis, & Pii IV. Prædecessorum literas hujusmodi, cum statutorum, ordinationum, extensionum, ampliationum, revocationum, cassationum, irritationum, annullationum, decretorum, confiscationum, incorporationum, applicationum, voluntatum, hortationum, requisitionum, & mandatorum, omnibusque, & singulis aliis in eis respective contentis clausulis Apostolica auctoritate prædicta tenore præsentium approbamus, confirmamus, & innovamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, ac ab omnibus, & singulis, quos illæ concernunt penitus, ac sub prædictis per contrafacientes irremissibiliter incurrendis pœnis observari volumus, atque decernimus.

Communitatesque obligat ad refectionē damnorum & tantumdem pro pœna.

§.10. Easdemque literas, ad hoc ut si homicidæ, sicarii, banniti, in Civitatibus, Terris, Castris, & locis prædictis cuiquam damna aliqua intulerint, ipsique damnis taliter illatis a Civitatum Communitatibus, ac Terrarum, Castrorum & locorum hujusmodi Universitatibus capti, & deprehensi non fuerint, sed taliter delinquentes impune evaserint, communitates, ac universitates hujusmodi (præter hoc quod ad damnorum quorumcumque sic illatorum parti læsæ, damnaque hujusmodi patienti, eorumque hæredibus plenariam restitutionem, & satisfactionem omnino teneantur) ad tantumdem, quantum damna illata hujusmodi æstimata fuerint, Cameræ Apostolicæ reali-

liter cum effectu persolvendum omnino sint adstricti, auctoritate, & tenore præfatis extendimus, & ampliamus.

Communitates bannitos capere studeant.

§.11. Mandantes eisdem Communitatibus, & Universitatibus, quatenus ipsæ in virtute sanctæ obedientiæ, & sub majoris excommunicationis, ac aliis Nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici benevisis pœnis, eosdem sicarios, & bannitos in eorum Civitatibus, Terris, Castris, & locis commorantes, seu per eas, & ea transeuntes capere, & ad populum convocandum, & coadunandum campanas pulsare, eosque sic captos ad carceres conducere, aut Curiæ temporali consignare omnino teneantur.

Executores hujus Constitutionis deputat.

§.12. Quocirca dilectis filiis Vitellotio S. Mariæ in via lata Romanæ Ecclesiæ Camerario, & Cameræ præfatæ Thesaurario, Præsidentibus, Clericis, ac universis, & singulis Legatis, & Vicelegatis Provinciarum nostrarum, & aliis Rectoribus, ac Officialibus Civitatum, Terrarum, & partium prædictarum Nobis, & dictæ Sedi mediate, vel immediate subjectarum districte præcipiendo mandamus, quatenus præsentes literas solemniter in singulis Provinciis, Civitatibus, Terris, & locis prædictis publicari, necnon omnia, & singula in eis contenta inviolabiliter observari faciant, & mandent. Contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque status, gradus, & præeminentiæ fuerint, sententias, censuras, & pœnas præfatas damnabiliter incurrisse declarent, & declarationem hujusmodi per eos faciendam in libris maleficiorum conscribi, & adnotari mandent, & faciant. Necnon capitales præfatas sententias a ministris justitiæ absque alicujus incursu irregularitatis exequi procurent, ac realiter, & irremissibiliter exigant, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Necnon pro exactione pœnarum pecuniarum huiusmodi contra Communitates, & Universitates, ac in eorumdem inobedientium in temporalibus dominorum vassallos propter eorum hujusmodi inobedientiam repræsalias concedant, necnon, & cum effectu exequi faciant. Attentius hortantes, & requirentes in Domino Barones, & Domicellos, ac in temporalibus Dominos dicti regni, necnon illius Provinciarum, Civitatum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore existentes, ut præfatos homicidas, & fautores, & complices capiant, & capi procurent, captosque ad præsides nostrarum Provinciarum, unde ipsi homicidæ, fautores, & complices originem traxerunt, conduci, & eis realiter consignari similiter cum effectu faciant.

Clausulas derogatorias apponit.

§.13. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apost. ac omnibus illis, quæ dicti Prædecessores in præfatis eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam. ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & quibuscumque aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apostolicis, generalibus, vel specialibus super recipiendis bannitis, homicidis, & brigosis, ac aliis prædictis quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel diferri, & de quibus, quorumcumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ quoad hoc cuiquam nolumus ullatenus suffragari.

Formam, & effectus publicandi adjicit.

§.14. Volumus autem, quod præsentes literæ nostræ postquam in valvis Basilicæ Principis Apostolorum, & in Campo Floræ de Urbe affixæ fuerint, omnes, & singulos Cives Roman. & alios in Urbe commorantes effluxis quindecim diebus, alias vero Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales dominos, & Vicarios, Communitates, & Universitates Civitatum, Terrarum, & locorum Sedi præfatæ mediate, & immediate subjectorum hujusmodi decurso mense arctent, & contrafacientes pœnas præfatas incurrant in omnibus, & per omnia, perinde ac si eis omnibus, & singulis contrafacientibus, personaliter, & particulariter intimatæ fuissent. Nulli ergo &c.

D. P. An.I. die 3. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, tertio Nonas Julii, Pont. nostri Anno I.

Subscr. Papæ.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Subscriptiones Card.

✠ *Jo. Card. Moronus Episcopus Portuensis.*
✠ *Ego Jo. Mi. Cardinalis Saracenus.*
✠ *Ego Jo. Cardinalis Politianus.*
✠ *Ego Jo.B.Cicada Cardinalis S.Clementis.*
✠ *Ego B.Card.Tranen.*
✠ *Ego Jo. Cardinalis Capisuccus.*
✠ *Ego Jac.Card. Sabellus.*
✠ *Ego Marcus Ant.Card. Columna.*
✠ *Ego Ptolemæus Card.Comens.*
✠ *Ego Aloysius Card. de Pad.*
✠ *Ego Zacharias Card. Delphinus.*
✠ *Ego Marcus Antonius Card.Robba.*
✠ *Ego Franc.Ab.Card.Const.*
✠ *Ego Jo.Ant.Card.S. Gregorii.*
✠ *Ego Aloysius Card. Cornelius.*
✠ *Ego Lud.Card. Simoneta.*
✠ *Ego Ant.Card. Granuelanus.*
✠ *Ego F.Card. Paciecco de Toledo.*
✠ *Ego Jo. Franciscus Card. de Gambara.*
✠ *Ego Innicus Avalus Card.Arag.*
✠ *Ego Guido Card.Vercellen.*
✠ *Ego Benedictus Lomellinus.*
✠ *Ego G.Card. Sirletus.*
✠ *Ego Hier.Card. Simoncellus.*
✠ *Ego F.Card. Alciatus.*

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1566. Indict.6. die 17. mensis Augusti, Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & Domini Pii divina providentia Papæ V. Anno primo, suprascriptæ li-

literæ Apostolicæ lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ dimissis illarum copiis affixis per Nos Bernardinum Andreutium, & Jo. Andream Rogerium Apostolicos Cursores.

Julius Parinius Mag. Curs.

Sequitur ampliatio pœnarum contra Fautores Bannitorum.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. INdefessa pastoralis nostræ providentiæ solicitudo, ad ea potissimum diligenter intendit, per quæ omnes Christifideles, præsertim subditi, & S. R. E. devoti, & peculiares filii quiete, & pacifice vivere valeant. Unde Nos in his nostræ provisionis remedium libentes adhibemus, ac pœnas adiicimus, ut, si non pacis cupidine, saltem formidine pœnæ, mandata Apostolica, ad ipsorum subditorum nostrorum tranquillitatem spectantia, debite serventur, & alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Causa hujus Constitutionis. §. 1. Cum itaque (sicut non sine gravi animi nostri molestia nuper accepimus) diversæ status Ecclesiastici, & dominii nostri temporalis personæ, posthabitis, & neglectis Constitutionibus, & mandatis, tam a Nobis quam etiam aliis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris emanatis, homicidas, rebelles, latrones publicos, grassatores viarum, ac in pœnam capitis bannitos, & alios facinorosos homines, in suis locis receptare, ac tenere, eisque diversimode favere, consiliumque, & auxilium præstare non reformident, in non modicum Apostolicorum mandatorum contemptum, plurimamque eorumdem subditorum nostrorum perturbationem, & offensionem.

Ampliatio pœnarum in auxiliatores prædictorum bannitorum in futurum. §. 2. Nos igitur, ad quos pro universalis nostræ administrationis munere, præcipue pertinet inconvenientibus hujusmodi, & scandalis, quæ exinde quotidie proveniunt, omni diligentia nostra obviare, in præmissis, quantum cum Deo possumus, opportune, matureque providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine præter alias contra talia perpetrantes a Nobis jam factas Constitutiones, hac nostra perpetuo valitura sanctione, & Constitututione statuimus, ordinamus, volumus, decernimus, & declaramus. Quod quicumque subditi nostri, & ipsius Romanæ Ecclesiæ, cujusvis status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, & præeminentiæ existentes, etiam si Barones, Domicelli, & Feudatarii nostri fuerint, aliquos homicidas, rebelles, publicos latrones, grassatores viarum, ac in pœnam capitis bannitos, & quoslibet alios facinorosos homines, illorumque adhærentes, fautores, & complices, de cetero in suis locis receptaverint, aut tenuerint, pœnis confiscationis omnium bonorum, ac demolitionis domorum suarum, & exilii perpetui una cum totis eorum familiis, ultra alias pœnas tam in nostris, quam eorumdem Prædecessorum nostrorum desuper confectis literis contentas (quas contrafacientes eo ipso incurrere volumus) per dilectos filios Gubernatores, Officiales, ac Justitiæ ministros Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ subiectorum (quibus ut præsentes nostras literas omnino exequantur, sub indignationis nostræ pœna, districte præcipimus) irremisibiliter afficiantur, plectantur, & puniantur, afficique, & puniri debeant.

§. 3. Qui vero præfatos homicidas, rebelles, publicos latrones, viarum grassatores, in pœnam capitis bannitos, & facinorosos homines, hucusque in locis suis receptaverint, aut tenuerint, in exilium una cum ipsorum familiis, ad varia loca per ipsos Gubernatores, Officiales, ac Justitiæ ministros declaranda, & statuenda (data per eos idonea cautione de hujusmodi exilio servando) mittantur, & relegentur. Decernentes præterea, super præmissis procedendi posse per accusationem, delationem, inquisitionem, & alio quovis modo. Declaratio quo ad receptores præteritos.

§. 4. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes etiam S. R. E. Cardinales, in quavis causa, & instantia (sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quidquid secus a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Clausula sublata.

§. 5. Non obstantibus, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis in genere vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & sæpius innovatis, quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad effectum præsentium, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Clausulæ derogatoriæ.

§. 6. Ceterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus opus fuerit, deferri, volumus etiam, ac decernimus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides, in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo &c. Transumptorum fides.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quin- Dat. P. An. I. die 15. Aug.

quingentesimo sexagesimo sexto, 18. Kalen. Septemb. Pontificatus nostri Anno I.

Sequitur mandatum quotannis d. Bullam publicandi.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Præceptum publicādi hāc Bullam anno quolibet, & asservandi in Archiviis.

§.1. Cum nos nuper pro nostri Pastoralis officii sollicitudine, ad pacem, & quietem in universo statu nostro Ecclesiastico inducendam, & conservandam, mala extirpanda, ac Civitates, Terras, & loca nostra sicariis &, aliis nefariis hominibus expurganda, quasdam nostras sub plumbo desuper confectas literas contra homicidas, bannitos, & alios facinorosos, eorumque receptatores, adhærentes, & fautores publicari fecerimus, volentesque literas hujusmodi ab omnibus, quos ipsæ concernunt, inviolabiliter observari, nec inobedientes ullo modo sese excusare possint, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statuimus, ordinamus, ac sub indignationis nostræ, & mille ducatorum Cameræ Apostolicæ applicandorum per contrafacientes eo ipso incurrendis pœnis districte præcipimus, & mandamus, Quod quælibet Communitas, Universitas, & Populus quarumcumque Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Castrorum, & locorum Nobis, & S.R.E. mediate vel immediate subjectorum, statim cum dictæ nostræ literæ, si earum transumptum impressum ad eos pervenerit, convocato eorum publico consilio in præsentia Officialium, sindicorum, & curam maleficiorum habentium, eas ibi alta, & intelligibili voce etiam vulgari sermone illas declarando, ut melius, & facilius ab omnibus percipi possint, legi facere, & deinde in eorum Archivio publico diligenter custodiri curare omnino debeant. Ac successive singulis annis in principio cujuslibet anni perpetuis futuris temporibus similiter, ut præfertur, easdem literas in eorum publico consilio legendo reiterare teneantur.

Contravenientium pœnæ.

§.2. Quod si (quod non credimus) ab aliquibus prætermissum, vel contraventum fuerit, volumus, & sub excommunicationis, & aliis arbitrii nostri pœnis etiam mandamus, quod loci Gubernator, Rector, & quilibet alius Justitiæ minister quocumque nomine nuncupatus, contra statutum, & ordinationem nostram hujusmodi non observantes, ad executionem pœnarum prædictarum, sine mora irremisibiliter procedat, ut quos obedientiæ bonum ad mandatis nostris parendum non adducit, pœnarum saltem metus a contraveniendo absterreat. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque.

Exemplorum fides.

§.3. Præterea volumus præsentium literarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, plenam, & indubiam fidem æque ac originalibus ipsis adhiberi debere.

Dat. P. An. I. die 4. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, sub annulo Piscatoris, die quarta Septembris, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno I.

XV.

Confirmatio Statutorum, & Ordinationum in Synodo Provinciali Mediolanen. circa mores personarum Ecclesiasticarum ejusdem Provinciæ.

Ex Regest. in Secr. Brevium.

PIUS PAPA QVINTUS

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

Inter omnes Apostolicæ servitutis Nobis iniunctæ sollicitudines, quæ mentem nostram incessanter exercent, illa frequentior occurrit, ut Ordinationes, & statuta, quæ circa jam dudum labascentis, & pene convulsæ disciplinæ Ecclesiasticæ, restitutionem prudenter edita fuisse cognoscimus, ab omnibus ipsius Ecclesiæ ministris obedienter recipi, & indifferenter, observari procuremus.

S. Carolus Borromæus Synodum Mediolanen. celebrat.

§.2. Cum itaque, sicut accepimus, nuper in Provinciali Synodo Mediolanen. dilecto filio nostro Carolo tituli Sanctę Praxedis, Presbytero Cardinali Borromeo nuncupato, qui Ecclesiæ Mediolanen., ex concessione, & dispensatione Apostolica præesse dignoscitur, illi præsidente, quam plurima saluberrima statuta, & decreta ad mores dilectorum filiorum Cleri secularis totius Provinciæ Mediolanen. reformandos, pertinentia, & præsertim honestatem, decorem, reverentiam, ornamenta Ecclesiastica, necnon locum, tempus, modum, aliasque circumstantias, in Ecclesiasticorum Sacramentorum administratione, Missarumque celebratione observanda, ac sepulturas, funeralia, processiones, Verbi Dei conciones, seu prædicationes, repræsentationes, exuviarum decentiam, vitæ honestatem, frugalitatem, morum correctionem, & moderationem, Archivia, & alia ad scripturarum jurium, & aliorum bonorum, Ecclesiasticorum conservationem, necnon fructuum, redditnum, & proventuum, Ecclesiasticorum dispensationem pertinentia, non minus religiose, quam sapienter ordinata fuerint, quæ cum non solum licita, & honesta, sed etiam Ecclesiasticæ rei plurimum utilia, & apprime laudabilia existant, ab omnibus Dei ministris, æqualiter expedit observari.

Ejus Statuta, & Canones cōfirmat Pius, & ab omnibus exequutioni mandari præcipit.

§.2. Hinc est, quod Nos bonorum Civium utilitati, honestatique reipublicæ, nunquam refragari, sed sanctis patriæ legibus libenter obtemperare debere considerantes, ac eorum statutorum, & decretorum prædictorum, documentorumque desuper confectorum, & inde secutorum tenores, de quibus plenam, & distinctam informationem, a prædicto Carolo Cardinale oretenus Nobis factas accepimus, præsen-

præſentibus, pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, omnia, & ſingula ſtatuta, Ordinationes, & Decreta in particulari Synodo Mediolanen., ſic ut præfertur, edita, & publicata, ac prout illa concernunt, in dictis documentis contenta, in omnibus, & ſingulis Eccleſiis, Prioratibus, Præpoſituris, Hoſpitalibus, & aliis piis locis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, vel etiam regularibus commendatis, etiam Nobis, & Apoſtolicæ Sedi immediate ſubiectis, etiam nullius Diœceſis, aut alias quomodocumque exemptis, in univerſa Provincia prædicta conſtitutis, ac per quoſcumque, eorumque Eccleſiarum, & locorum Prælatos, Abbates, Priores, Præpoſitos, Rectores, Superiores, Miniſtros, Capitula, Canonicos, & perſonas ſæculares, aut illa ex conceſſione, vel diſpenſatione Apoſtolica, in commendam, aut adminiſtrationem obtinentes, etiamſi dictæ Sedis notarii, accoliti, cappellani, ac Romanæ Curiæ officiales, etiam officia ſua actu exercentes, etiam familiares noſtri, & continui commenſales, etiam vere, & antiqui, aut alias, in Nobis, ſeu venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, & prædictæ Sedis ſervitiis, & obſequiis inſiſtentes exiſtant, quos omnes ratione beneficiorum quorumcumque perſonalem reſidentiam requirentium in dicta Provincia, per eos, quomodolibet obtentorum, & obtinendorum, ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis a Concilio Tridentino, aliiſque Sacris Canonibus, contra non reſidentes latis, & impoſitis, ad perſonalem reſidentiam diſtricte, per locorum Ordinarios, ſeu eorum in ſpiritualibus Vicarios Generales dictæ Provinciæ cogi, & compelli volumus, nec eis Conſtitutionem, fel. rec. Eugenii PP. IV. Prædeceſſoris noſtri, in favorem Curialium dictæ Sedis editam, ac quæcumque privilegia, & indulta Apoſtolica, etiam per Nos ad id illis in genere, vel in ſpecie, quomodolibet conceſſa, deſuper ſuffragari intelligimus, vel alias quomodolibet exemptos, ac Nobis, & dictæ Sedi, ut præfertur, immediate ſubiectos, etiamſi nullius Diœceſis eſſe dicantur, dummodo, tamen de prædicta Provincia exiſtant, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis, & præeminentiæ fuerint, in omnibus, & per omnia integre, ac ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis, in eis forſan contentis recipi, & admitti, obſervari, præſtari, & debitæ executioni demandari, nec quempiam, ſe ab eorum obſervatione cujuſvis exemptionis, immunitatis, privilegii, nec alio prætextu excuſare debere, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus.

Eadem Statuta ad omnes Eccleſias, Monaſteria &c. extendit.

§.3. Dictaque Provincialia ſtatuta, & Ordinationes, & decreta, ad Eccleſias, Monaſteria, & alia loca, ac eorum ſuperiores, capitula, & alias perſonas ſæculares hujuſmodi extendimus, & ampliamus.

Ab eorum Superioribus publicari mādat.

§.4. Univerſis eorumdem Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, aliorumque locorum Prælatis, ſuperioribus, & capitulis prædictis, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtricte præcipiendo mandantes, quatenus eadem provincialia ſtatuta, Ordinationes, & Decreta juxta eorum formas, & tenorem, in ſuis Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis publicent, & publicari, ac per eorum capitula, Canonicos, aliaſque perſonas ſæculares, hujuſmodi integre obſervari faciant; alioquin, ſi ſuper hoc per locorum Ordinarios moniti, in præmiſſorum executione, & obſervatione ceſſaverint, illamve locorum Ordinarii diſtulerint, ſeu alias neglexerint, ipſum Metropolitanum, vel generalem ejus in ſpiritualibus Vicarium negligentiam, ſeu dilationem dictorum Ordinariorum omnino ſupplere volumus, committimus, & mandamus.

Ad eorum obſervantiam compelli poſſe decernit pœnis ſpiritualibus, & corporalibus.

§.5. Necnon eoſdem Superiores Prælatos, ac Commendatarios, Capitula, Canonicos, & perſonas ſæculares prædictas, ad præmiſſorum omnium obſervationem teneri, & efficaciter obligatos eſſe, cenſuriſque, & pœnis, tam Eccleſiaſticis, quam pecuniariis, prædicti Caroli Cardinalis, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Mediolanen., aut ejus in ſpiritualibus Vicarii Generalis arbitrio moderandis, & applicandis, ad id compelli poſſe.

Sic ab omnibus judicandum eſſe ſtatuit.

§.6. Sicque per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, & S. R. E. Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quidquid ſecus ſuper his, a quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Obſtantibus derogat.

§.7. Non obſtantibus exemptionibus, & immunitatibus, aliiſque præmiſſis, necnon Eugenii Prædeceſſoris hujuſmodi, aliiſque Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum, & locorum prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate, alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illis, earumque Prælatis, Capitulis, ſuperioribus, & perſonis, aliiſque præmiſſis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam iteratis vicibus, etiam per Nos quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi; ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitus omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumta-

taxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Dat. die 6. Junii 1566. An.I.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 6. Junii 1566., Pontificatus nostri Anno I.

XVI.

Ex impresso Typis R.C.A.

Confirmatio literarum Julii II. & Leonis X. contra Dominos locorum, & Communitates non custodientes eorum territoria, ne venientes ad Urbem, & recedentes derobentur.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Procemium.

Exigit Apostolicæ servitutis officium, quo fungimur, ut ea quæ hactenus a Prędecessoribus nostris Romanis Pontificibus maxime provenientium ad hanc Almam Urbem, & ab ea recedentium securitate sancita sunt, confirmentur, seu quatenus expediat, innoventur, & extendantur, prout diversis occasionibus conspicitur salubriter expedire.

Julius II. & Leo X. Constitutiones super hoc ediderunt: Leonis X. Bulla recensetur.

§.1. Dudum siquidem a fel. rec. Julio PP.II.&Leon.X.Prędecessoribus nostris emanarunt literę huiusmodi sub tenore videlicet.

§.2. Leo Episcopus servus servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam. Romani Pontificis providentia circumspecta Prædecessorum suorum gesta quæ præcipue provenientium ad Almam Urbem totius Orbis caput, & recedentium ab ea securitate, & commodo facta sunt, pensatis opportunis occasionibus innovat atque extendit, prout conspicit in Domino salubriter expedire. Dudum siquidem a fel. rec. Julio PP.II. Prædecessore nostro emanarunt literæ in forma Brevis tenoris subsequentis:

In qua legitur Constitutio Julii II.

§.3. Julius Papa II. Dilectis filiis Baronibus, & Domicellis, ac Communitatibus, & Universitatibus terrarum, & castrorum eorumdem, necnon aliis civitatibus, & universitatibus oppidorum, & terrarum S. R. E. mediate, vel immediate subjectis salutem, & Apostolicam benedictionem. Quia nihil est, quod magis expediat nostræ Almæ Urbis, & Curiæ, ac ceterorum subditorum S.R.E. quieti, & regimini, quam quod euntes, & redeuntes ad eandem, ac ceteras terras ejusdem S.R.E. secure, & libere sine incursione, offensione, & invasione latronum, furum, ac sicariorum, & aliorum male viventium stare, ire, & redire possint, & valeant, ac propterea tam de jure communi quam ex specialibus ordinationibus fe. re. Pauli II. & Sixti IV. nostri secundum carnem patrui, ac Innocentii VIII. & Alexandri VI. Prædecessorum nostrorum Romanorum Pontificum statutum fuerit, ut omnes Barones, & Domicelli, & Universitates castrorum eorumdem ac Civitates, & ceteræ Terræ, & oppida S.R.E. mediate, & immediate subjecti, & subjectæ eorum terras, oppida, villas, & territoria quæcumque a dictis latronibus, sicariis, furibus, & aliis delinquentibus custodirent, & secura, ac libera facerent, alias ad emendationem omnium damnorum, & rerum subtractarum tenerentur, & obligarentur. Idcirco Prædecessorum nostrorum vestigia insequentes pro pace, & quiete dictæ Urbis, & omnium terrarum prædictarum, omniumque incolarum, & venientium ad easdem securitate, vobis omnibus, & vestrum cuilibet tenore præsentium expresse mandamus, ut vestras Terras, Communitates, Universitates, Villas, & Castra, ac territoria omnia, a præfatis viris facinorosis, latronibus, furibus, sicariis, & aliis delinquentibus, a die intimationis præsentium earumdem secura, & libera teneatis, reservetis, & custodiatis. Quod si secus feceritis, tam pœnas juris, quam alias pœnas, & censuras a Prædecessoribus nostris prædictis super his promulgatas ipso facto vos, & quemlibet vestrum incurrere decernimus, & declaramus. Mandantes insuper venerabili fratri Raphaeli Episcopo Albanensi Camerario nostro, ac dilectis filiis Clericis, & Præsidentibus Cameræ Apostolicæ, necnon Almæ Urbis Senatori, & aliis officialibus, Legatis, & Gubernatoribus Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum ejusdem S.R.E. quatenus ad enunciationem, & querelam eorum, qui invasi, spoliati, aut aliquod aliud damnum ab hujusmodi latronibus, furibus, & sicariis passi fuerint, pro satisfactione eorum ad declarationem dictarum pœnarum, & emendationem dictorum damnorum juxta formam, & tenorem Constitutionum prædictarum, & præsertim Constitutionis, & Ordinationis præfati Alexandri VI. Prædecessoris nostri via executiva procedant, & procedere debeant, alioquin ubi requisiti fuerint, & illa exequi neglexerint, tam ipsos quam vos, & vestrum quemlibet ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus, & declaramus, non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctum Petrum die octava Novembris 1504., Pontificatus nostri Anno I.

Constitutionem Julii II. confirmat Leo X. cum clausulis necessariis.

§.4. Nos itaque cupientes literas prædictas provenientium ad Almam Urbem, & ab ea recedentium tutela, & commodo inviolabiliter observari, Motu proprio, & ex certa nostra scientia literas prædictas, auctoritate Apostolica tenore præsentium innovamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus, illasque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere decernimus. Et insuper cum hujusmodi furta, delicta, & derobationes fiant in silvis, nemoribus, latebris, & in locis occultis, & secretis non adhibitis nec præsentibus testibus, adeoque sine maxima difficultate per ipsos spoliatos, & derobatos furta, & valor rerum subtractarum, & ablatarum probari non possint, statuimus, & ordinamus, quod quoad probationem bonorum subtractorum, & eorum valorem stetur declarationi præfatorum Præsidentium, & Clericorum ipsius Cameræ Apostolicæ, qui diligenter considerata qualitate personarum spo-

ſpoliatarum, & derobatarum expoſita quantitate furtorum, & aliis circumſtantiis, & conjecturis recepto juramento ipſarum perſonarum derobatarum, ſeu mercatorum, quorum bona ablata exiſtebant, ſuper quibus præfatorum Præſidentium, & Clericorum conſcientiam oneramus, furtum, & ejus valorem declarare debeant; & quod ſi derobatio ſeu furtum in confinibus diverſorum territoriorum, diverſarum Communitatum, ſeu dominiorum, vel juxta hujuſmodi confines derobatus contra dominum territoriorum prędictorum, aut Communitatem, quam, & quem elegerit ad recuperationem rerum ſibi ablatarum, agere poſſit, & valeat ab actione, quam ipſe derobatus intentaverit, diſcedere, ſi ei placuerit, & contra alium agere licite poſſit (cum Domini confinium prædictorum illos non cuſtodiendo in præmiſſis culpa non careant) reſervato tamen ſolventi jure agendi contra terminos. Et ut quantum fieri poteſt, occaſio craſſandi, & derobandi ſublata eſſe videatur, eiſdem motu, & ſcientia, ac tenore præcipimus, & mandamus ſub duorum millium ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applican. pœnis ſimilibus omnibus, & ſingulis ante dictis, ne fures, latrones, & craſſatores in ſilvis, & ſepibus latibula faciant, nec ibi ſe abſcondere poſſint, ut prope vias publicas utrinque ad medium miliare arbores, & ſepes, & quæcunque latibula incidere, ſeu incidi, ac amovere, ſeu amoveri, & extirpari facere, infra duos menſes a die publicationis præſentium computandos, & ſic inciſas conſervare, & manu tenere omnino teneantur, & debeant. Sicque per Clericos dictæ Cameræ, ac quoſcumque alios judices, & Commiſſarios etiam S.R.E. Cardinales, & ſacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores judicari, ac definiri, & exequi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate decernimus ſummarie, & abſque judicii tela. Mandantes propterea eiſdem Raphaeli Epiſcopo, & Camerario, ac Præſidentibus, & Clericis pro tempore exiſtentibus, ut præmiſſa omnia, & ſingula ab omnibus inviolabiliter obſervari, faciant, & contrafacientes ad illorum obſervationem per ſupradictas pœnas juxta ſtilum ipſius Cameræ compellant. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis manu unius Clerici, & unius Notarii ejuſdem Cameræ ſubſcriptis eadem prorſus fides indubia adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ innovationis, commonitionis, decreti, ſtatuti, ordinationis, onerationis, præcepti, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo octavo, Kalend. Septembris, Pontificatus noſtri Anno VI.

§.5. Nos igitur cupientes præinſertas literas pro venientium ad hanc Almam Urbem, quæ Caput eſt totius Orbis, & recedentium ſecuritate, & commodo inviolabiliter obſervari, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine literas prædictas auctoritate Apoſtolica tenore præſentium confirmamus, & approbamus, ac perpetuæ firmitatis robur adiicimus, ſeu quatenus opus ſit, innovamus, ac præſentis ſcripti patrocinio, communimus, illaſque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere decernimus. *Supradictas Bullas renovat Pius.*

§.6. Et inſuper, ut Barones, Domini locorum, & Communitates prædictæ diligentius eorum territoria, & loca prædictis latronibus expurgata præſervent, volumus, ſtatuimus, & ordinamus, quod quotieſcumque alicui, ſeu aliquibus aliquid derobatum, & furto ſubtractum fuerit in eorumdem territoriis, & confinibus, ultra refectionem damnorum, & rerum derobatarum, ut præfertur, teneantur, & quilibet eorum, ſeu earum communitatum teneatur ad tantumdem Cameræ Apoſtolicæ loco pœnæ tam a jure quam a quibuſcumque Rom.Pont. Prædeceſſoribus noſtris quomodolibet inflictas, quantum a dilecto filio noſtro Vitellotio Sanctæ Mariæ in via lata Diacono Cardinali Vitellio. S.R.E. Camerario, ac Præſidentibus, & Clericis ipſius Cameræ, & non alii parti derobatæ reſtituendum fore declaratum fuerit, ad cujus declarationis executionem ſtatim abſque aliqua appellatione contra Barones, Dominos locorum, & Communitates prædictas deveniri debere mandamus. *Barones, & Communitates tenentur ſolvere quantum cuilibet fuerit ablatum.*

§.7. Sicque per eumdem Cardinalem Camerarium, ac quoſcumque alios judices, & Commiſſarios etiam S.R.E. Cardinales, & Sacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores judicari, ac definiri, & exequi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & interpretandi facultate decernimus, ſummarie, & abſque alia tela judiciaria. *Sicque præcipit judicari.*

§.8. Mandantes propterea eidem Vitellotio Cardinali Camerario, ut præmiſſa omnia, & ſingula ab omnibus inviolabiliter obſervari faciat, & contrafacientes ad illorum obſervationem ſub pœnis prædictis quoquomodo, ac omnibus juris, & facti remediis agat, & compellat. Contrariis non obſtantibus quibuſcumque. *Camerarium deputat exequutorem.*

§.9. Volumus autem, quod præſentis motus proprii ſola Signatura ſufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula quacunque, ſeu Conſtitutione Apoſtolica in contrarium faciente non obſtantibus. *Præſentium ſola ſignatura ſufficit.*

Placet Motu Proprio M.

Publ. die 8. Junii 1566. An.I.

Cau-

XVII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

Causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generalis Auditoris facultates procedendi contra Archiepiscopos, Episcopos ceterosque Prælatos in suis Ecclesiis, & Diœcesibus minime residentes.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Pius IV. Auditori Cam. Ap. commisit, ut declararet non residentes incurrisse pœnas a Concil. Tridentino contra tales statutas.

§.1. Cum alias per fel: rec: Pium Quartum Prædecessorem nostrum juxta formam Concilii Tridentini, & aliarum Bullarum emanatarum tam ab ipso Pio Prædecessore nostro, quam aliis Romanis Pontificibus Motu proprio, cujus tenores pro expressis haberi volumus, ex ipsius certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine fuerit mandatum, dilecto filio Alexandro Riario nostro & Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ut omnes Episcopos, Archiepiscopos, Patriarchas, & alias Ecclesiasticas personas curam animarum habentes non residentes pœnas in dicto Concilio, & Bullis contentas incurrisse declararet, & ad illarum effectum executioni demandentur per eumdem Alexandrum Auditorem nostrum.

Pius V. eidem committit, ut contra contumaces procedat ad sententiam exclusive.

§.2. Et ut, ne de ejus jurisdictione in posterum dubitari contingat, denuo eidem Auditori nostro auctoritate nostra committimus, & mandamus, quatenus statim, tam contra Episcopos, quam Archiepiscopos, & alios quoscumque præfatos, tam in Urbe, quam alibi, & ubique locorum existentes, & in propriis Diœcesibus non residentes constito sibi, quantum sufficere videbitur, summarie, simpliciter, & de plano sola veritate inspecta, & manu Regia de inobedientia propria usque ad sententiam exclusive procedat.

Se autem ad privationis sententiam processurum declarat.

§.3. Et deinde Nobis referat, ut Nos in Consistorio nostro secreto de fratrum nostrorum consilio, ut moris est, ad sententiam privationis, & depositionis Prælatorum inobedientium hujusmodi procedere valeamus, prout procedere intendimus.

Eidem Auditori facultatē concedit procedendi contra habentes curam animarum.

§.4. Quo vero ad alios curam animarum habentes usque ad sententiam inclusive procedat, & exequatur juxta formam, & tenorem dicti Concilii, & literarum nostrarum præfatarum cum eisdem facultatibus, ut supra, & alia faciat, & exequatur, prout in dictis literis, sive Bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi a divinis, declarandi, interdicendi, aggravandi, reaggravandi, carcerandi, & brachium sæculare decernendi, relaxandi, & exequendi, aliaque faciendi necessaria quomodolibet, & opportuna.

Obstantibus derogat.

§.5. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

Præsentium solam signaturam sufficere declarat.

§.6. Et quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, ac ubique fidem faciat in judicio, & extra regula contraria, & aliis quibuscumque, quibus omnibus expresse derogamus, non obstan.

Dat. die 10. Junii 1566. An. I.

Die decima Junii 1556.

Placet Motu proprio. M.

XVIII.

Declarationes circa allegationem novæ causæ, in casu fractæ pacis, vel treguæ. Admissionemque reorum in contumaciam condemnatorum in statu Ecclesiastico ad faciendas defensiones, infra vel post annum; necnon circa præventionem inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum in causis mixti fori.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio, &c.

Exordium.

Cum ob innumeras Rom. Pont. occupationes, ac particularium rerum quarumlibet status ignorantiam contingat ab eo quandoque literas emanare, quæ in magnum aliquorum præjudicium redundare noscuntur, minime reprehendendum esse videtur, si tandem præjudicio cognito, literas hujusmodi, etiam si per ejus Prædecessorem emanaverint, tamquam per inadvertentiam editas revocat, & limitat, aliasque desuper disponit, prout rerum, & temporum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

Pius IV. allegationem novæ causæ prohibuit, in casu pacis & treguæ fractæ.

§.1. Dudum siquidem fel. record. Pius Papa Quartus Prædecessor noster cupiens criminibus, & excessibus, qui in dies oriebantur, providere, per quasdam suas in forma Motus proprii editas literas inter alia statuit, quod in causis treguarum, & pacis fractarum ipsi fractores vel eorum fidejussores allegare non possent, quod offensa ex nova causa processisset, nec allegata cuiquam suffragaretur.

Et in causis mixtis Judicum præventionem.

§.2. Et etiam quod in causis mixtis inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum, locus sit præventioni, ita tamen quod Judex Ecclesiasticus in casu præventionis non possit procedere contra laicum, sed illum debeat remittere ad Judicem laicum, & alias prout in eisdem literis plenius continetur.

Hic Pontifex declarat, prohibitione quo ad principales tantum, procedere non autem quo ad comprehensos.

§.3. Nos considerantes a ratione, & juri debito alienum esse, eos, qui criminis innoxii fuerint, eorumque fidejussores, si treguæ, pax, seu fidejussiones de non offendendo postea ex nova emergente occasione fractæ fuerint, earum occasione gravari debere, cum præcipue paces, treguæ, seu fidejussiones hujusmodi de non offendendo non ad offensionem ex futuris causis, sed ex præteritis tantum oriantur, literas præfatas quoad præmissa revocantes, cassantes, & moderantes, effectumque suum sortiri in præmissis non posse decernentes: Motu simili &c. novam causam in pacis, treguarum, seu fidejussorum hujusmodi fractione principales tantum, videlicet qui fuerunt causa pacis, treguarum, seu fidejussionum de non offendendo hujusmodi factarum, seu faciendarum, præstitarum, seu præstandarum, si ipsi aliquo modo, seu aliquis eorum in dictis fractionibus intervenerint, seu intervenerit, videlicet si aliquis ex dictis principalibus aliquem ex comprehensis in pace, tregua, seu fidejussione de non offendendo offen-

fenderit, vel ipse ab aliquo ex ipsis comprehensis offendatur, non excusare. Si vero supradicti principales, seu aliquis eorum in fractione pacis, treguæ, seu fidejussionis hujusmodi, ut supra non intervenerint, seu intervenerit, ipsos, eorumque consanguineos, & fidejussores, ceterosque in pace, & tregua, seu fidejussione de non offendendo comprehensos, & quemlibet eorum novam causam hujusmodi allegare posse, & ea probata excusari debere, & quoquo momo gravari, perturbari, aut inquietari non posse neque debere; idque tam in causis motis, & indecisis pendentibus, quam etiam finitis, & in quibus etiam pronunciatum fuit (dummodo sententiæ desuper latæ totaliter non sint executioni demandatæ) locum sibi vendicare posse, & debere declaramus.

Contumacibus dat annũ ad comparendum. §.4. Cumque etiam sæpe contingat partes ipsas, contra quas in contumaciam procedi consuevit, vel ita negocium mole gravari, vel ita longe abesse, ut ipsorum contumaciam sex mensium spatio ejusmodi expugnare minime queant, terminum sex mensium hujusmodi ad annum prorogamus, ac contumacibus hujusmodi defensiones nonnisi post anni elapsi terminum denegari debere; ac quascumque aliter quam ut præmittitur, ferendas sententias, nullas, inanes, nulliusque roboris, & momenti, fore, & esse, prout Nos eas ex nunc tamquam contra juris debitum, & de facto latas annullamus, cassamus, & irritamus.

Præventionéque ad juris & Concil. Trid. terminos, reducit. §.5. Quo vero ad præventionem inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum, declaramus, illam habere locum in terminis, & statu, prout ante dictum Motum proprium erat, ac ipsum ad terminos juris in hoc reducimus; & volumus, ut in præventionibus procedatur juxta formam juris, & sacrorum decretorum Concilii Tridentini, & non alias, aliter, nec alio modo.

Decretum irritans. §.6. Sicque, & non aliter per quoscumque Judices, &c. etiam S. R. E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata &c. judicari debere; irritum quoque &c. auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & decernimus.

Judices & Notarii hæc observent. §.7. Et nihilominus pro potiori præmissorum validitate, omnibus, & singulis Judicibus, tam ordinariis, quam delegatis, & subdelegatis, ac eorum Locatenentibus, & Notariis, sub excommunicationis majoris, ac indignitatis nostræ, officiorumque suorum privationis pœnis, ne contra præmissa, aut illorum aliqua facere, & attentare præsumant, districtius inhibemus.

Clausulæ derogatoriæ. §.8. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quarumcumque Civitatum, Provinciarum, & locorum, etiam juramento &c. roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis Universitatibus, Communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum prædictorum quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus &c. etiam si de illis, &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus; ceterisque contrrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat Motu proprio. M.

Papæ subscr. Clausularum repetitio. §.9. Et de revocatione, cassatione, declaratione, reductione, voluntate, prorogatione, annullatione, irritatione, statuto, & decreto, inhibitione, derogatione, & aliis præmissis, quæ hic pro simul, vel ad partem repetita habeantur latissime extenden. Et quod præmissorum omnium, & singulorum, & præsertim præsentibus contrariorum pro sufficienter expressis habeantur.

Sola sufficiat signatura. §.10. Et quod præsentis Motus proprii etiam absque data, & registratura, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstante.

Fides exemplorum. §.11. Ejusque transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Jussio publicandi. §.12. Quodque Cameræ, & Cancellariæ Apost., ac audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ dimissis copiis affixis, post mensem affixionis hujusmodi computandum omnes, ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Fiat. M.

Publ. P. An. I. die 20. Junii. *Anno a Nativitate Domini 1566. indiction. 9. die vero 20. mensis Junii Pont. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. Anno I. supradictus Motus proprius affixus, & publicatus fuit ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, Cameræ, ac Cancell. Apostolicarum, necnon in audientia literarum contradictarum, ac in acie Campi Floræ, dimissis inibi copiis affixis per me Joannem Guerardi præfati SS. D. N. Papæ Curs.*

Ant. Clerici Mag. Curs.

Sequitur declaratio d. Constitutionis.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Exordium. Dudum postquam fel. rec. Pius Papa IV. Prædecessor noster, cupiens subterfugiis delinquentium obviare, per quasdam suas in forma Motus proprii editas literas, sub dat. Romæ apud S. Petrum, 12. Kal. Junii, Anno IV. inter alia statuisset, quod rei in contumaciam condemnati ad suas defensiones faciendas admitti non possint, nisi infra sex menses, quoad faciendas, videlicet a die condemnationis, quo vero ad jam factas condemnationes a die publicationis earumdem literarum computandos, per alias nostras etiam in forma Motus proprii emanatas literas, die 20. mensis Junii, Pontificatus nostri anno primo publicatas, terminum sex mensium hujusmodi ad annum prorogavimus, ac contumacibus hujusmodi defensiones nonnisi post anni elapsi terminum denegari debere decrevimus.

§.1. Cum

Dubia exorta super prædictis.

§.1. Cumque sicut accepimus, a nonnullis ordinationem, & dispositionem hujusmodi, nostramque, & dicti Prædecessoris in illis edendis intentionem variis calumniis eludere, & super earum sinistris interpretationibus agentes pro Fisco, & Camera Apostolica fatigare, & causas in longum protrahere, & illas intricare, sententiarumque executionem evitare satagentibus, sæpe in dubium verti contingat (licet ex verborum proprietate res clara sit) an scilicet tam sponte comparentes, de quibus loquitur Motus proprius præfati Prædecessoris, quam etiam capti intra dictum tempus, indistincte admitti debeant ad faciendum suas defensiones, maxime stantibus in eodem nostro Motu proprio appositis supra relatis verbis videlicet. Ac contumacibus hujusmodi defensiones nonnisi post anni elapsi terminum denegari debere, quæ indefinite prolata sunt, & videntur posse comprehendere, tam sponte comparentes, quam captos, nihilominus considerantes, quod verba ipsa nihil aliud disponunt, quam prorogationem termini, his quibus ex forma Motus proprii prædicti Prædecessoris denegari non poterat.

Declaratio quod capitaliter condemnati, capti infra annum, non audiantur absque jussu Papæ, sed sententiæ contra eos in contumaciam latæ legitimis præcedentibus inditiis executioni demandentur.

§.2. Nos igitur ad tollendum omne dubium, & absurdum evitandum, quod capti, & sponte comparentes paris essent conditionis, necnon calumniis, & aliis inconvenientibus hujusmodi, quantum cum Deo possumus, obviare, omnemque disputandi materiam tollere, & in his opportune providere volentes, necnon singularum literarum prædictarum, ac indiciorum Inquisitorum, processuum, condemnationum, & sententiarum desuper formatarum, & latarum, ac formandarum, & promulgandarum hujusmodi, aliorumque forsan latius exprimen. tenores, continentias, formas, & compendia, ac reorum, delictorum, criminum, & excessuum, ac pœnarum hujusmodi, & Judicum nomina, cognomina, gradus, & qualitates, ac quantitates, & loca, pro plene, & sufficienter expressis habentes, & decernentes, necnon singulas prænarratas literas confirmantes, & innovantes, Motu simili &c. quod banniti, & in contumaciam condemnati in pœnam capitis, & ultimi supplicii, si capti ad manus Curiæ devenerint, per judices ad novas, sive alias defensiones faciendas, etiam intra dictum tempus non admittantur, nisi habita a Nobis, vel signatura nostra desuper gratia speciali, nec literæ ipsæ, quæ in eorum odium edita sunt, eis in aliquo suffragentur, aut illis se juvare, sive defendere possint. Quinimmo, quod Judices præfati sententias ipsas condemnatorias, tam in Urbe quam extra eam latas, & ferendas, si tamen legitimis præcedentibus indiciis ad id inquirendum promulgatæ fuerint, executioni realiter, & corporaliter, suis loco, & tempore congruis respective totaliter, & integre, contra sic captos demandent, & demandari faciant, hac nostra perpetuo valitura declaratione declaramus, & decernimus, & quatenus opus sit, de novo statuimus, & ordinamus, & ita mentis, & intentionis nostræ fuisse, & esse attestamur.

Officialesque in omnibus observent.

§.3. Præterea Almæ Urbis nostræ generali Gubernatori, ceterisque Judicibus ordinariis, vel delegatis, in Romana Curia vel extra eam residentibus quibuscumque, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pœna committimus, & mandamus, districte præcipiendo per præsentes quatenus hujusmodi nostram declarationem, seu novam Constitutionem, & Ordinationem, necnon ipsas præsentes, & in eis contenta, omnia, & singula, in causis criminalibus, seu mixtis, ac aliis Fiscum, & Cameram Apostolicam illiusque interesse quomodolibet concernentes, nunc, & pro tempore pendentibus quibuscumque, etiam si forsan aliqui capti nunc in carceribus detineantur, perpetuo inviolabiliter observari mandent, & faciant, & illi observent.

Decretum irritans.

§.4. Et ita, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios &c. etiam S.R.E. Cardinales, ac Palatii Apostolici causarum Auditores, sublata &c. judicari, interpretari, & definiri debere, irritum quoque &c. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutisque, ac consuetudinibus Provinciarum, Civitatum, oppidorum, & locorum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Universitatibus, Communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum prædictorum, ac etiam singulis prænominatis, & aliis quibuscumque Judicibus &c. per Nos, & Prædecessores nostros concessis, & etiam iteratis vicibus innovatis, quibus omnibus &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ac stylo Palatii, ceterisque in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.6. Volumus autem, quod præsentis Motus proprii, etiam absque data, & registratura, sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio, & extra, regula contraria non obstante.

Transumptorum fides.

§.7. Ejusque transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ, seu literæ desuper per Breve nostrum expediri possint, & si videbitur cum omnium, & singulorum prænarratorum, & expressorum, aliorumque necessariorum specificatione, & insertione, & cum aliis clausulis opportunis, & consuetis.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. M.

D.P. An.VI. die 13. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, Idib. Septemb. Anno VI.

XIX.

Exemptiones Ordinum Mendicantium, pro eorum bonis, & personis, a solutione gabellarum, & quarumcumque contributionum, onereque hospitandi Milites.

Aliam exemptionem generalem pro omnibus Monialibus, & Sororibus cujuscumque Ordinis, a solutionibus, & contributionibus hujusmodi, vide sup. in Constitut. VI. Pii IV. De statu. *fol.* 14.

PIUS PAPA QUINTUS
Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DUm ad uberes, quos sacri Mendicantium Ordines in agro dominico quotidie faciunt fructus attente respicimus, & attente considerationis indagine perscrutamur ipsorum Religionis sinceritatem, & voluntariæ paupertatis habitum, in quibus sub humilitatis spiritu devotum Altissimo præstant famulatum, indignum quin potius debitum reputamus, ut illis ea libenter concedamus, per quæ semotis quibuslibet gravaminibus promptiores ejusdem Altissimi inhæreant servitiis.

Exemptiones Ordinum Mendicantium a gabellis &c. Pro Eorũ personis & Bonis & Colonis & Mercibus & Animalibus.

§.1. Hinc est quod nos volentes eosdem Mendicantium Ordines, & dilectos filios eorum Fratres, & Monacos, ceterasque personas, ac etiam Moniales quaslibet ejusdem Ordinis sub illorum cura degentes specialibus favoribus, & gratiis prosequi, Motu proprio non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam; Sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Mendicantium Ordinum hujusmodi Fratres, Monaci, & dilectæ filiæ in Christo Moniales seu Sorores, ac aliæ utriusque sexus personæ regulares ubilibet per totum Christianum Orbem diffusi, & constituti, illorumque Monasteria, cœnobia, domus, Conventus, Ecclesiæ, Cappellæ, Oratoria, & alia loca etiam unita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, & incultæ, possessiones, prædia, agri, & alia omnia, & singula mobilia, & immobilia, ac semoventia, & ubilibet, ac in quibuscumque rebus consistentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarii, locatarii, & affictuarii, negotiorumque suorum gestores universi quomodolibet nuncupati, nunc & pro tempore existentes in perpetuum, ab omnibus, & singulis exactionibus tam urbanis, quam rusticis, necnon datiis, gabellis, pedagiis, vectigalibus, collectis, impositionibus, & oneribus ordinariis, & extraordinariis ac tam realibus, quam personalibus, meris, & mixtis, etiam subsidio triennali, & augmento, ac focularibus; E quorum taxis, Militumque hospitiis, ac alias quibuscumque nominibus nuncupatis quavis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quæ laicis, ac aliis quibusvis quomodolibet imponi consueverunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque mercium, & rerum cujuscumque generis, vel qualitatis existentium, tam per mare & aquam dulcem, quam per terram, undecumque, & quomodocumque pro tempore delatarum, necnon animalium quorumcumque mortuorum, & vivorum, & quæ alias quomodolibet, & ex quavis causa, ac super quibuscumque rebus tam in Alma Urbe nostra, quam extra eam ubilibet locorum exiguntur, & in futurum exigentur. Necnon a contributionibus, & solutionibus in illis faciendis, ac tam pro victu & vestitu, quam quocumque alio usu suo tantum, ac tam emendo, quam vendendo, & alias quomodolibet negociando. Necnon etiam a solutione quadrantis pro singulis libris carnium de animalibus, quæ nunc & pro tempore ex armentis occidi contigerit, necnon etiam quæ in suis ædibus, prædiis, & possessionibus privatim detinent, & nutriant, ac a contributione sumptuum, & expensarum, quæ aliquando pro pontibus, viis, aquæductibus, muris, mœnibus, aliisve machinis struendis, & reparandis, seu reficiendis, ac Civitatum, Terrarum, & locorum quorumcumque fortificationibus, necnon etiam alias in omnibus, & per omnia, ac tam in dicta Urbe, quam extra eam ubilibet penitus, & omnino liberi, immunes, & exempti, ac liberæ, & exemptæ, liberaque immunia, & exempta sint, & esse censeantur, ac pro talibus teneantur, & reputentur. Quodque Terræ, agri, possessiones, & loca arativa, ut præfertur, in illis, quæ aliquando pro pascuis animalium ad certum tempus reservantur, nullatenus umqnam comprehendantur, nec comprehendi censeantur.

Exemptio ab onere hospitandi Milites.

§.2. Ac etiam Monasteria, Cœnobia, aliaque omnia regularia loca prædicta, pro quorumcumque militum tam equitum, quam peditum hospitiis, quemadmodum magno cum nostro dolore hucusque in plerisque locis factum comperimus, nequaquam assignentur, nec assignari debeant.

Redditus eorum, per ipsos Mendicantes, & eorum procuratores tantum exigi, & pro eorundem substentatione expendi possunt.

§.3. Et insuper quod fructus, redditus, proventus, introitus, & alia quæcumque bona Monasteriorum, Cœnobiorum, & aliorum locorum regularium præfatorum, ab aliis quam a Syndicis, & Procuratoribus religiosis Fratribus, Monacis, & Monialibus, aliisque personis præfatis exigi, illaque dumtaxat in beneficium loci, vel sustentationem ipsorum religiosorum Fratrum, & Monialium expendi, nec per alios quoscumque quovis nomine censeantur, nec in alium quam præmissum usum converti, seu expendi possint, neque debeant, nisi de consensu Superiorum illius loci, cui data, vel consignata, aut donata fuerint, quem alias spectabunt, nec etiam soli tutores, aut curatores, seu protectores, & alio nomine Sanctesii, aut alias nuncupati, de eisdem bonis ullo modo disponere possint. Quodque idipsum etiam de eleemosynis, oblationibus, & quibuscumque aliis donativis intelligi, & observari debeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus.

§.4. Nec-

Repetitio exẽptionum.

§.4. Necnon fratres, monacos, moniales, ac alias regulares personas, eorumque monasteria, cœnobia, conventus, Ecclesias, capellas, oratoria, & alia loca, ac terras, possessiones, prædia, agros, & bona necnon laboratores, colonos, arrendatarios, locatarios, affictuarios, ac gestores, prædicta, ut præfertur libera, immunia, & exempta eisdem auctoritate, & tenore facimus, ac fore & esse decernimus.

Sal Mendicantibus pro eorum usu detur gratis per Ministros R. Cameræ.

§.5. Mandantes propterea dilectis filiis modernis, & pro tempore existentibus Cameræ Apostolicæ Camerario, Præsidentibus, & Clericis, ac Commissariis agentibus, & Officialibus quibuscumque, ut omnibus, & singulis, tam virorum, quam mulierum Monasteriis Mendicantium Ordinum hujusmodi existentibus sub ditione nostra temporali mediate, vel immediate constitutis, tantum sal, quantum pro eorum usu suffecerit, singulis annis omni dilatione cessante, & contradictione remota contribuere, & assignare, ac contribui, & assignari facere debeant realiter, & cum effectu.

Contraveniẽtium pœnæ.

§.6. Districtius etiam in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac excommunicationis majoris latæ sententiæ, duorum millium ducatorum auri de Camera pro una Basilicæ S. Petri de Urbe, & pro altera medietatibus singulis Monasteriis, & locis præfatis, quæ molestari, seu perturbari contigerit, irremissibiliter applicandorum pœnis eo ipso, si, & quoties contrafactum fuerit, incurrendis, inhibentes, tam illis, quam dilectis filiis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, datiorum, gabellarum, onerum, & aliorum præmissorum exactoribus, conductoribus, appaltatoribus, necnon quibusvis Communitatibus, & Universitatibus, illarumque Officialibus, & personis, aliisque quibuscumque, ad quos spectat, & quomodolibet spectabit in futurum, quatenus præmissa omnia, & singula inviolabiliter, & perpetuo observent, ac ab omnibus observari faciant, neque fratres, monachos, moniales, & alias religiosas personas, aliosque supradictos super præmissis quomodolibet molestent, & perturbent, neque permittant per quoscumque quomodolibet molestari, seu perturbari. Et si quis contradicere, aut quovis modo contravenire præsumpserit, per mandatum executivum contra ipsum cujuscumque dignitatis, status, ordinis, vel præeminentiæ fuerit, ipso facto procedi.

Decretum irritans.

§.7. Et sic per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungen. sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrnimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§.8. Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, sive eorum Vicariis in spiritualibus generalibus, necnon dilectis filiis Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, ac Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis, Archidiaconis, Canonicis, & Capitulis, ac aliis quarumcumque Ecclesiarum Prælatis, & personis, ubilibet, & in quibuscumque Regionibus, terris, & locis existentibus, & aliis, ad quos quomodolibet spectat, & spectabit, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte fratrum, Monachorum, Monialium, aliarumque Religiosarum personarum præfatarum fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra illos, & eorum singulos statuto, ordinatione, voluntate, declaratione, constitutione, deputatione, mandato, inhibitione, decreto, aliisque præmissis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per Camerarium, Præsidentes, Clericos, & Commissarios Cameræ hujusmodi necnon Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Collectores Gabellarum, & Exactores prædictos, aut quoscumque alios ad aliquam solutionem, contributionem, vel præstationem præmissorum occasione quomodolibet facienda quovis modo cogi, & compelli, aut alias contra præsentium tenorem quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles per prædictas aliasque opportunas censuras, & pœnas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas hujusmodi incurrisse declarando, interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.9. Non obstan. fel. rec. Bonif. PP. VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non extrahatur, ac omnibus illis, quæ in contrarium per quoscumque Officiales, & quosvis alios, ac præsertim per Officiales Civitatis nostræ Bonon., & quosvis alios adducta sunt hactenus, & deducentur in posterum, ac adduci, & allegari possent, necnon quibuscumque litibus, & causis, tam in Rom. Cur., quam extra eam ubilibet, ac coram quibuscumque Judicibus etiam Palatii nostri causarum Auditoribus, ac S.R.E. Cardin. super præmissis inter quoscumque quomodolibet pendentibus, ac etiam instructis, & ad sententiam deductis, vel etiam a sententia terminatis, nisi in favorem Ecclesiæ fuerint. Et præsertim quadam lite inter hujusmodi regulares, ac cives, & Communitatem dictæ Civitatis Bonon. in Romana Curia pendente, quas, & quam, ac omnes processus, & scripturas productas, & producendas, ac registra, & sententias ubivis comparentes, & latas, ac ferendas ad Nos avocamus, & penitus extinguimus, cassamus, annullamus, & delemus, perpetuumque desuper silentium imponimus; Necnon quibusvis Apostolicis, ac in Provin-

vincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus etiam contra exemptos quomodolibet editis, & edendis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, & eorum singulis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus efficacissimis, ac insolitis clausulis irritantibusque, & aliis decretis in genere, & specie, etiam Motu simili, & ex certa scientia etiam consistorialiter, & alias quomodolibet etiam iteratis vicibus in contrarium concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. P. An. I. die 29. Julii.

Datum Romæ apud S. Marcum, sub annulo Piscatoris, die 29. Julii, 1566., Pont. nostri Anno I.

XX.

Ex edit. Typis Bladi.

Pœnæ contra receptantes homicidas, rebelles, grassatores, aliosque hujus surfuris homines.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Indefessa pastoralis nostræ providentiæ sollicitudo, ad ea potissimum diligenter intendit per quæ omnes Christifideles, præsertim subditi, & S.R.E. devoti, & peculiares filii, quiete, & pacifice vivere valeant. Unde Nos in his nostræ provisionis remedium libenter adhibemus, ac pœnas adiicimus, ut, si non pacis cupidine, saltem formidine pœnæ, mandata Apostolica ad ipsorum subditorum nostrorum, tranquillitatem spectantia, debite serventur, & alias desuper disponimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire.

Nonnulli homicidas &c. receptabant, eisque favebant.

§.1. Cum itaque (sicut non sine gravi animi nostri molestia nuper accepimus) diversæ Status Ecclesiastici, & Dominii nostri temporalis personæ, posthabitis, & neglectis constitutionibus, & mandatis, tam a Nobis, quam etiam aliis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris emanatis, homicidas, rebelles, latrones publicos, grassatores viarum, ac in pœnam capitis bannitos, & alios facinorosos homines, in suis locis receptare, ac tenere, eisque diversimode favere, consiliumque, & auxilium præstare non reformident, in non modicum Apostolicorum mandatorum contemptum, plurimamque eorumdem subditorum nostrorum perturbationem, & offensionem.

§.2. Nos igitur, ad quos, pro universalis nostræ administrationis munere, præcipue pertinet inconvenientibus hujusmodi, & scandalis, quæ exinde quotidie proveniunt, omni diligentia nostra obviare, in præmissis, quantum cum Deo possumus, opportune, matureque providere volentes. Motu proprio, & ex certa scientia maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, præter alias, contra talia perpetrantes a Nobis jam factas Constitutiones, hac nostra perpetuo valitura sanctione, & Constitutione statuimus, ordinamus, volumus, decernimus, & declaramus. Quod quicunque subditi nostri, & ipsius Romanæ Ecclesiæ, cujusvis status, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, & præeminentiæ existentes, etiam si Barones, Domicelli, & Feudatarii nostri fuerint, aliquos homicidas, rebelles, publicos latrones, grassatores viarum, ac in pœnam capitis bannitos, & quoslibet alios facinorosos homines, illorumque adhærentes, fautores, & complices, de cetero in suis locis receptaverint, aut tenuerint, pœnis confiscationis omnium bonorum, ac demolitionis domorum suarum, & exilii perpetui una cum totis eorum familiis, ultra alias pœnas tam in nostris, quam eorumdem Prædecessorum nostrorum desuper confectis literis contentas (quas contrafacientes eo ipso incurrere volumus) per dilectos filios Gubernatores, Officiales, ac Justitiæ ministros Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum, Nobis, & dictæ Romanæ Ecclesiæ subjectorum (quibus, ut præsentes nostras literas omnino exequantur, sub indignationis nostræ pœna, districte præcipimus) irremissibiliter afficiantur, plectantur, & puniantur, afficique, & puniri debeant.

Qui hæc de cetero patrabunt, pœnis confiscationis bonorum, demolitionis domorum, & perpetui exilii cum familiis puniantur.

§.3. Qui vero præfatos homicidas, rebelles, publicos latrones, viarum grassatores, in pœna capitis bannitos, & facinorosos homines, hucusque in locis suis receptaverint, aut tenuerint, in exilium una cum ipsorum familiis, ad varia loca per ipsos Gubernatores, Officiales, ac Justitiæ ministros declaranda, & statuenda (data per eos idonea cautione de hujusmodi exilio servando) mittantur, & relegentur.

Qui vero hucusque receptarunt, in exilium cum familiis mittantur.

§.4. Decernentes præterea, super præmissis procedi posse per accusationem, delationem, inquisitionem, & alio quovis modo, sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, in quavis causa, & instantia (sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate) judicari, & diffiniri debere, necnon irritum, & inane quidquid secus a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Super his procedi potest per accusationem, delationem &c.

Derogatio contrariorum

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & or-

& ordinationibus Apostolicis, & etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis in genere, vel in specie quomodolibet concessis confirmatis, & sæpius innovatis (quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua mentio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, ad effectum præsentium, specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides danda transumptis. §.6. Ceterum, quia difficile foret &c.

Clausulæ. §.7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

Dat. die 15. Augusti 1566. An.I. Datum Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, decimo octavo Kal. Septem., Pont. Nostri Anno I.

XXI.

Revocatio facultatis quomodolibet concessæ Græcis Latino ritu, & Latinis Græco more celebrandi Missas, & divina Officia.

Ad materiam celebrandi Missas, vide sup. Const. IX. Cum primum *fol.*284. *Alia autem de Græcis indicavi sup. in Pii IV. Constit.LXXXVIII.* Romanus *fol.*169.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. PRovidentia Romani Pontificis plurimum circumspecta, nonnumquam ea, quæ certis suadentibus causis per ejus Prædecessores gesta sunt, ex aliis non minus rationabilibus causis alterat, & ad pristinum statum reducit, prout æquitas suadet, & in Domino conspicit expedire.

Revocatio facultatum concessarum Græcis celebrandi ritu Latino, & Latinis ritu Græco. §.1. Sane cum ad notitiam nostram pervenerit, quod nonnulli Presbyteri, tam Græci, quam Latini antiquum S.R.E. ritum tam in celebratione Missarum, quam aliorum divinorum Officiorum pervertere satagentes, diversas licentias, & facultates, Missas, & alia divina Officia Græci Latino more, ac Latini Græco ritu celebrandi ab Apostolica Sede, vel ejus Legatis, ac etiam majore Pœnitentiario pro tempore existente variis prætextibus impetrarunt, illisque jampridem utuntur, hoc ab antiquo Catholicæ Ecclesiæ instituto, sanctorumque Patrum decretis deviare considerantes, propterea hunc abusum ab Ecclesia Dei extirpare, & submovere volentes, omnes, & singulas licentias, & facultates hujusmodi hactenus etiam Motu proprio, vel quorumvis etiam Imperatorum, Regum, & aliorum Principum contemplatione, & ex quibusvis causis quomodolibet concessas, ac Apostolicas, & alias literas desuper confectas, illarum omnium tenores pro sufficienter expressis habentes, Apostolica auctoritate ex certa scientia hac præsenti nostra perpetuo valitura Constitutione revocamus, cassamus, annullamus, & irritamus, quibusvis Presbyteris, tam Græcis, quam Latinis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac perpetuæ suspensionis a divinis pœnis districtius inhibentes, ne deinceps Presbyteri Græci, præcipue uxorati Latino more, & Latini Græco ritu, hujusmodi licentiarum, & facultatum, aut alio quovis prætextu Missas, & alia divina Officia celebrare, vel celebrari facere præsumant.

Episcopi, & alii faciant in eorum Diœc. publicari, & observari hac Constit. §.2. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis quatenus in Civitatibus, & diœcesibus propriis præsentes nostras literas publicari, & sub prædictis, & aliis sibi benevisis pœnis per quoscumque Prælatos, Capitula, Clericos, Fratres, Superiores, & personas quaslibet inviolabiliter observari faciant. Contradictores quoslibet auctoritate Apostolica compescendo.

Clausulæ derogatoriæ. §.3. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Domorum, & aliorum locorum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Ecclesiis, Monasteriis, Domibus, & locis, illorumque Capitulis, Conventibus, Superioribus, & personis, ac Ordinibus sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam ad Imperatorum, Regum, Reginarum, Ducum, & aliorum Principum instantiam, aut eorum contemplatione, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, illorum tenores pro expressis habentes, specialiter, & expresse derogamus, illaque quo ad præmissa cassamus penitus, & annullamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Forma, & effectus publicandi. §.4. Volumus autem, quod præsentes literæ ad valvas Beati Petri Apostolorum Principis, & Cancellariæ nostræ, ac in acie Campi Floræ publicentur, & inter Constitutiones extravagantes perpetuo valituras conscribantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides ubicumque adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

Dat. P. An.I. die 20. Aug. Datum Romæ apud S. Marcum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo

tesimo sexagesimo sexto, 13. Kal. Septemb. Pont. nostri Anno I.

XXII.

Revocatio Constitutionis Pii IV., & innovatio alterius Constitutionis Greg. XI., & Clem. VI. super exprimendis gradibus propinquioribus in dispensationibus matrimonialibus, impetrandis in diversis gradibus.

Enarratio Constitutionis Pii IV.

Sanctissimus in Christo pater, & Dominus noster Dominus Pius divina providentia Papa V. Attendens per quandam Constitutionem dudum per fel. rec. Pium Papam IV. Sanctitatis Suæ Prædecessorem editam, qua cavetur, quod in dispensationibus Matrimonialibus, pro diversis consanguinitatis, seu affinitatis ex eodem stipite provenientibus gradibus coniunctis non remotioris solum, prout olim fieri solebat, sed etiam propinquioris graduum expressa mentio fieri debeat, alioquin dispensationes, ac desuper confectæ literæ nullius sint roboris, vel momenti; prout in dicta Constitutione plenius continetur, a dispositione iuris communi, & laudabili, ac antiquo Rom. Cur. stylo nimium recedi, ac favorem matrimonii debitum restringi.

Revocatio & innovatio, de qua in rubr.

§.1. Volensque propterea juri, & stylo prædictis, necnon piæ mem. Gregorii XI., & Clementis VI. Rom. Pont. etiam Sanctitatis Suæ Prædecessorum vestigiis inhærendo, sacramento, & libertati Matrimonii, quantum cum Deo potest favere, statuit, & ordinavit, quod de cetero in quibuscumque dispensationibus, quas pro Matrimoniis contractis, aut contrahendis inter viros, & mulieres, invicem diversis prohibitis consanguinitatis, & affinitatis, aut mixtis, ex communi, seu ab eodem stipite surgentibus, quicumque illi sint, dummodo primum quoquomodo non attingant, cum in eo Sanctitas Sua nunquam dispensare intendat, gradibus conjunctos, ab eadem Sanctitate Sua, & pro tempore existente Romano Pontifice, aut Sede Apostolica impetrari, vel alias concedi contigerit, ac literis, commissionibusque desuper etiam locorum Ordinariis faciendis gradus remotior attendatur, trahatque secum propinquiorem, ac ob id sufficiat remotiorem tantum gradum exprimere, obtentis tamen postea super propinquiore literis declaratoriis juxta Gregorii, & Clementis Prædecessoris hujusmodi Constitutiones, quas quo ad hoc innovavit, & inviolabiliter observari mandavit, dispensationesque, seu dispensandi commissiones, ac desuper confectas literas, & processus habitos per easdem dispensatis, seu his, cum quibus dispensari mandatur, propter proximioris gradus hujusmodi non expressionem, de subreptionis, vel obreptionis vitio, seu intentionis defectu notari non posse, sed in omnibus, & per omnia suffragari, perinde, ac si in literis, seu commissionibus hujusmodi de proximiore, seu utroque gradu, specialis, & expressa mentio facta fuisset.

Clausula sublata.

§.2. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam S.R.E. Cardinales sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his a quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrevit.

Constitutione Pii Prædecessoris hujusmodi ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet, publicetur, & describatur. M.

Publ. P. An. I. die 20. Aug

Lecta, & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, anno Incarnationis Dominicæ 1566. die vero Martis 20. mensis Augusti, Pont. præfati SS.D.N. Papæ Anno I.

A. Lomellinus Custos.

XXIII.

Declarationes Concilii Tridentini Sess. 21. cap. 2. & 4. circa impedimenta cognationis spiritualis, & affinitatis ex fornicatione, quoad Matrimonia post confirmationem Concilii contracta, & de cetero contrahenda.

Hujus Concilii confirmatio habetur sup. in Const. LXXXVII. Pii IV. Benedictus *f. 168. ubi dixi de ejus indictione, prosecutione, & quo tempore illud ligare cœperit.*

Dubium circa 2. cap. Conc. Trid. Sess. 24. de refor. matrim. quoad impedimenta cognationis spiritualis.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus N. D. Pius divina providentia Papa V. Ad cujus notitiam pervenit, quod cum in decretis Sacri Concilii Tridentini certæ tantum personæ enumerentur, inter quas dumtaxat cognitio spiritualis deinceps contrahatur, ab aliquibus revocatur in dubium, an qui ultra personas in dictis decretis enumeratas quoquomodo cognatione spirituali ante confirmationem dicti Concilii, conjuncti erant, absque dispensatione Apostolica matrimonium post dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie & de cetero contrahere possint cum ante prædictam confirmationem id facere de jure minime liceret.

Dubium circa ejusdem Conc. cap. 4. quoad impedimenta affinitatis ex fornicatione.

§.1. Et insuper cum in eisdem decretis statuatur affinitatem, quæ ex fornicatione contrahitur, in illis solummodo attendi debere, qui primo vel secundo affinitatis gradu conjunguntur, ab aliquibus pariter dubitetur. An matrimonia inter personas, quæ ante confirmationem dicti Concilii absque dispensatione Apostolica contracta, & quæ deinceps contrahi contigerit, dirimi debeant.

Declaratio primi dubi circa cap. 2.

§.2. Sanctitas sua ad tollendum omne dubium, eos qui ante confirmationem prædicti Concilii cognationem spiritualem contraxerunt, dummodo non sint ex personis in dictis decretis enumeratis, & inter quas tantum Concilium voluit deinceps contrahi hanc cognationem spiritualem matrimonii vinculo inter se absque dispensatione aliqua, libe-

libere & licite copulari posse, ac matrimonia etiam post confirmationem hujusmodi, absque dispensatione Sedis Apostolicæ inter eas jam contracta valere, plenamque roboris firmitatem obtinere.

Declaratio primi dubii circa cap. 4.

§.3. Et similiter matrimonia post confirmationem Concilii absque dispensatione Apostolica sequuta, & quæ de cetero sequentur, inter personas quæ ante dictam confirmationem, affinitatem (infra tamen secundum gradum ex fornicatione provenientem) contraxerant, propter hujusmodi affinitatem dirimi non debere, sed valida, & efficacia existere declaravit.

Decretum irritans.

§.4. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios etiam S.R.E. Cardinales, sublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere, ac quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decrevit.

Papæ subscr.

Placet, publicetur, & describatur M.

Publ. P. An. I. die 20. Aug.

Lecta, & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, die vero Martis 20. mensis Augusti, Pontificatus præfati Sanctiss. D.N. Papæ Anno I.

A. Lomellinus Custos.

Sequitur alia declaratio circa impedimenta cognationis spiritualis.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm illius vicem licet minime suffragantibus meritis, geramus in terris, de cujus vultu prodit judicium, & vident oculi æquitatem, officii nostri debitam prosequimur actionem, sic obscuros sacrorum Canonum sensus ita aperire studemus, ut piis Christifidelium mentibus nulla dubitandi occasio reliquatur.

Dubium secundum circa dictum cap. 2.

§.1. Sane licet ex eo quod in Concilio Tridentino decretum fuerit, cognationem, spiritualem inter eos tantum contrahi, qui suscipiunt baptizatum de baptismo, ac baptizatum ipsum, & illius patrem & matrem necnon baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem & matrem, in reliquis personis, quæ per antiquos Canones occasione cognationis hujusmodi contrahere prohibebantur, omne impedimentum sublatum esse videatur, adhuc tamen ab aliquibus dubitari accepimus, an saltem impedimentum cognationis spiritualis hujusmodi inter maritum vel uxorem suscipientis, & baptizatum, necnon inter maritum vel uxorem suscipientis, patrem ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de uno conjuge, de altero etiam prohibitum esse videatur.

Declaratio ejusdem dubii.

§.2. Nos piarum mentium quieti, & matrimoniorum favori (quantum ex alto Nobis permittitur, consulere volentes a præcisis verbis Concilii minime discedendum in præmissis esse censuimus. Et propterea nullum amplius impedimentum ratione cognationis hujusmodi subesse decernimus, & declaramus, quominus inter dictos maritum vel uxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatique patrem, & matrem, & quascumque alias personas tam ex parte suscipientis, quam baptizantis & baptizati, in dicto Concilio nominatim non expressas, matrimonium libere & licite contrahi possit, & ita ab omnibus judicari debere mandamus atque statuimus.

Decretum irritans.

§.3. Decernentes irritum, & inane, si quid secus a quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit judicari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque.

Forma publicandi, quæ mox sequitur

§.5. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostol. & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis eadem prorsus fides adhibeatur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. I. die 28. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, 4. Kal. Dec. Pont. nostri Anno primo.

Visum de Curia Ja. Barengus.

Publicatio.

Anno a Nativitate D. 1566. indictione 9. die vero 9. mensis Decembris, Pon. SS. D.N. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 1. retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & acie Campi Floræ; ut moris est, per Nos Antonium Clerici, & Joannem Andream Rogerium præfati SS. D. N. Papæ Cursores.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

Sequitur alia declaratio circa impedimentum affinitatis, & fornicationis.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Romanum Pontificem spectat canonicas sanctiones, quæ expressiorem sensum postulare videntur, re diligenter perspecta ita declarare, & alias providere, ut omnis dubietas de piis Christifidelium mentibus evellatur.

Dubium secundum circa dictum cap. 5. Conc. Trid.

§.1. Sane postquam ex eo quod Tridentina Synodus impedimentum affinitatis ex fornicatione proveniens, per quod non solum matrimonium contrahi prohibetur, sed etiam postea factum dirimitur, ad eos tantum restrinxit, qui primo, & secundo gradu

1566. du conjungunt, in ulterioribus vero gradibus statuit matrimonium postea factum non dirimi, a pluribus Christifidelibus, ut accepimus, est dubitatum, an licet in ulterioribus gradibus, hujusmodi matrimonium contractum non dirimatur, adhuc tamen juxta antiquos Canones contrahi prohibeatur.

Declaratio ejusdem dubii. §.2. Et ut propterea Nos omnem ambiguitatem tollere, & animarum tranquillitati, ac matrimonii libertati, quantum cum Deo possumus, consulere volentes, declaramus, & Apostolica auctoritate decernimus, nullum hodie impedimentum remanere, quo minus in ulterioribus gradibus hujusmodi libere, & licite matrimonium contrahi possit.

Decretum irritans. §.3. Et ita ab omnibus judicari debere mandamus, atque statuimus, decernentes irritum, & inane si quid secus a quoquam quacumque dignitate, auctoritate, & potestate prædito contigerit judicari, non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, aliisque contrariis quibuscumque.

Forma publicandi, quæ mox sequitur. §.4. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur, & quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo &c.

D. P. An. I. die 28. Nov. Dat. Romæ apud S. Petrum, An. Incarnationis Dominicæ 1566. 4. Kal. Decem. Pon. nostri Anno I.

Publicatio. *Anno a Nativitate Domini 1566. die vero 19. mensis Decemb. Pon. SS. D. N. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus primo retroscriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt Romæ in valvis Cancellariæ Apost. & in acie Campi Floræ, ut moris est, per nos Joannem Andream Rogerium, & Camillum Cherub. Curs.*

Stephanus de Olea Mag. Curs.

XXIV.

Familiares S.R.E. Cardinalium, & aliorum Prælatorum Rom. Curiæ, regalia, vel stipendia non conventa ab eis, vel eorum hæredibus, petere prohibentur. Et ordo in satisfacientibus eorumdem creditoribus præfinitur.

Hæc stipendia infra annum a die obitus debitorum, & pro biennio tantum peti posse decrevit Paulus III. in Const. LIV. Cum sicut *T. IV. Par. I. fol.* 232. *De consignatione annuli & ornamentorum Capellæ, de quibus hic agitur, vide Julii III. Const. VII.* Cum sicut *ibidem fol.* 268.

Causa hujus Cõstitutionis. Sanctissimus in Christo Pater, & D.N.D. Pius divina providentia Papa V. Accepto, ut asseruit, quod nonnulli familiares Reverendiss. DD. S.R.E. Card. veluti Parafrenarii, Credentiarii, Coqui, Magistri Stabuli, ita vulgariter nuncupati, & forsan alii cujuscumque sint nominis, & ministerii, defunctis Cardinalibus eorum Dominis, consuetudinis, privilegii, seu quocunque alio prætextu, in non modicam memoriæ ipsorum defunctorum Cardinalium ignominiam, Parafrenarii videlicet mulas cum instrumentis, & phaleris suis, & alii alia ipsorum Cardinalium instrumenta, & bona, per ipsos familiares respective in eorum ministeriis teneri, & exerceri solita, etiam invitis ipsorum defunctorum hæredibus, & Cardinalibus, sive testamentorum exequutoribus ab ipso testatore, sive pro hæredibus ab intestato per Constitutiones Pontificias deputatis, etiam argentea, & pretiosa sibi arripere, & usurpare, ac pro illis, plerumque etiam inter se rixari, & digladiari consueverunt cum magno totius Curiæ scandalo, & Cardinalatus dignitatis opprobrio, & universi etiam S.R.E. Cardinalium Parafrenarii, Caudatarii, universitates, & collegia inter se facientes in novorum Cardinalium creatione, & obitu, & forsan aliis certis temporibus ab eisdem novis Cardinalibus, & defunctorum hæredibus respective certas pecuniarum summas, aut res alias, magna cum importunitate, & temerarie exigere, & quodammodo extorquere sunt soliti.

Prohibitio petendi Regalia a Cardinalibus vel eorũ hæredibus. §.1. Volens tam scandalosorum abusuum occasionem tollere, omnes, & singulas consuetudines, & usus per prædictos, & alios quoscunque ipsorum Cardinalium familiares, & ministros, tam singulariter, quam communiter, & collegialiter, ut præfertur, seu alias quomodolibet prætendi, & exinde actiones, & juris quocumque remedia allegari, & exerceri solita, penitus abrogavit, & sustulit, ac de cetero familiaribus ipsis prædictorum occasione nullum jus, nullamque penitus actionem, aut juris remedium competere, neque eis aliqua ex bonis, & pecuniis prædictis deberi, sed eos debere esse contentos suis salariis, si qua eis promissa fuerunt, & eo amplius si defunctorum hæredibus, aut Cardinalibus prædictis respective aliquid familiaribus ipsis, sive ut singulis sive, ut universis, aut alias ex mera ipsorum hæredum, & Cardinalium liberalitate dare placebit, irritumque &c. decrevit.

Contrariorum derogatio. §.2. Non obstant. prætensis Constitutionibus prædictis, & forsan per Rom. Pontif. suos Prædecessores, & per se, & Sedem Apostolicam etiam iteratis vicibus concessis confirmatis, approbatis, & innovatis, privilegiis quoque, &c. tenores, &c. latissime extenden., &c.

D. P. An. I. die 6. Sept. Apud S. Marcum in Consistorio habito die Veneris 6. Septembris 1566.

Sequi-

Sequitur alia in prædictis Constitutio.

PIUS PAPA QUINTUS
Motu proprio &c.

Familiares nō petant mercedem non conventam.

CUpientes litium anfractibus, qui post obitum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, & aliorum quorumcumque Prælatorum in Rom. Cur. decedentium inter eorum creditores oriuntur, dum se unusquisque altero potiorem contendit, dum aliqui prætextu mercedis, & regaliarum, alios creditores præcedere conantur, quod fit ut sæpe numero pauperrimi, qui eorum substantiam bona fide crediderunt, non tantum debita satisfactione defraudentur, sed etiam longis, & periculosis litibus gravissimo cum eorum impendio defatigentur, hac perpetuo valitura Constitutione sancimus, ut defunctis in Rom. Cur. tam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, quam Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Cameræ Apostolicæ Clericis, Sacri Palatii Apostolici Auditoribus, Referendariis, majoris præsidentiæ Abbreviatoribus, & aliis quibusvis Prælatis, nullus super eorum bonis mercedem petere possit in præjudicium creditorum, nisi evidenter appareat, quod sub certa constituta mercede ad servitium hujusmodi accessisset.

Servetur Bulla Pauli III. cit. in rubr.

§.1. Et ut etiam servetur forma Constitutionis fel. record. Pauli Tertii super hoc concessa, quam (quatenus opus sit) innovamus.

Regalia non petantur ut in Decreto præced.

§.2. Similiter eorundem Cardinalium, & Prælatorum familiares abstineant a petitione regaliarum cujuscumque generis, juxta formam decreti de Fratrum consilio de mense Septembris proxime præteriti super hoc editi.

Camera pro annulo & Capella præfe ratur omnibus.

§.3. Porro in satisfactione creditorum dictorum Cardinalium, & Prælatorum in Rom.Cur. decedentium talis ordo servetur, ut post consignationem annuli, & ornamentorum Cappellæ dilecto filio Cameræ Commissario (respectu Cardinalium) in primis, & ante omnia satisfaciendam.

Creditores postea pro cibariis.

§.4. Prior causa sit eorum, qui pro usu dictorum Cardinalium, & Prælatorum, eorumque familiæ res cibarias dederint.

Successive pro vestiariis.

§.5. Secunda eorum, qui res vestiarias, & ad usum corporis ipsorum, non autem ad ornatum, vel ad pompam necessarias, subministraverint. Quandoquidem ex causis hujusmodi creditores, ut plurimum sint pauperes, vel mercatores, qui pro illis advehendis innumera pericula subeunt, & sine illis præfati Cardinales, & Prælati statum eorum dignitatis, usque ad obitum minime sustentare potuissent, & requisiti, utique veri similiter omnem honestam, obligationem, etiam cum juramento, & in forma Cameræ contraxissent.

Mercenarii deinde, quæ convenerunt de mercede.

§.6. Tertia vero causa sit præfatorum mercenariorum, quibus certa constituta merces appareat. Quibus satisfactis in ceteris servetur jus commune. Quod non tantum in futuris, sed etiam in pendentibus negociis locum habere decernimus, etiam si ex alia causa creditores instrumenta, & obligationes, etiam in forma Cameræ habeant.

Executor Bullæ deputatur A. Cam.

§.7. Quo circa dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ Auditori nunc & pro tempore existenti, tenore præsentium committimus, & mandamus, quatenus præmissa omnia, & singula per hæredes, & testamentorum executores, & ceteros, ad quos pro tempore spectabit, etiam per censuras Ecclesiasticas, & pœnas etiam pecuniarias, & alia juris, & facti remedia opportuna, & inviolabiliter observari faciat.

Contraria tolluntur.

§.8. Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quibusvis privilegiis, obligationibus in forma Cameræ concessis, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio M.

Sequitur declaratio quo ad Aromatarios.

PIUS PAPA QUINTUS
Motu proprio, &c.

Dubitatio quoad Aromatarios.

§.1. QUia sicut accepimus, a nonnullis dubitari, An præmissus Motus proprius in ea parte qua creditores occasione cibariorum ceteris etiam anterioribus, & habentibus hypothecam præferuntur, extendantur, vel contineat Aromatarios, qui occasione suorum aromatum, & aliarum mercium ad exercitium eorum spectantium creditores existunt.

Declaratio d. dubitationis.

§.2. Nos dubitationem hujusmodi tollere cupientes, animadvertentes, quod illorum merces ad victum quotidianum necessariæ non existunt, sed potius pro deliciis inserviunt, aut pro Medicamentis, quorum occasione magnum sibi quæstum parant, & nihilominus speciali privilegio sunt muniti, cujus vigore concurrunt, cum obligatione in forma Cameræ. Propterea declaramus dispositionem supradictam, Aromatarios quo ad medicinalia, & expensas funerum non comprehendere, nec eos qui fuerunt de eorum credito satisfacti, præstito juramento de restitutione prioribus, & potioribus, cum non teneantur illud servare, ex quo non vergit in dispendium salutis æternæ.

Fiat Motu proprio M.

XXV.

Jurisdictio Consulum Artis Agriculturæ Urbis cognoscendi causas rerum ad Artem spectantium inter quascumque personas, & confirmatio Statutorum ejus.

PIUS PAPA QUINTUS
Motu proprio, &c.

Exordium.

PIa devotio, & assidua cura, & diligentia, quas dilecti in Christo filii Consules, & Collegium nobilis, & antiquæ Artis Agriculturæ Urbis, erga Nos, & sanctam Sedem Apostolicam Almamque Urbem nostram indesinenter exhibent, Nos inducunt,

cunt, ut quæ ad dicti Collegii conservationem, & augmentum fore dignoscimus, liberaliter, & proprio motu concedamus.

Novorum statutorum editio.

§.1. Cum igitur dilecti filii prædicti nuper antiquissima eorum statuta id usu exigente emendaverint, & suppleverint, multaque etiam de novo, quæ ad necessariam dicti Collegii, ac jurisdictionis Consulum, ipsius Collegii conservationem, & augmentum necessaria visa fuerunt, statuerint, & addiderint, quæ omnia diligenter inspici, & emendari mandavimus, prout inspecta, & emendata fuerunt.

Commendatio nobilis Artis Agriculturæ Urbis.

§.2. Nos igitur attendentes quod opera, cura, diligentia, & impensa prædictorum dilectorum filiorum, Deo Optimo Maximo favente factum est, ut Civitas nostra, quæ retroactis temporibus mari invecto, & undique perquisito frumento indigebat, nostris felicissimis temporibus non solum frumento abundet, sed etiam, quod plus est, vicinis, & exteris, terra, marique jam agri Romani frumentum subministrari possit, prout sæpissime subministratum fuit, & quod non minus est, aer nostræ Almæ Urbis ex assidua agrorum cultura, silvarum, & nemorum extirpatione, paludstriumque locorum exsiccatione, factus est tutior, clementior, & salubrior, & considerantes quod qui agrorum culturæ incumbunt, non debent litibus, & per diversa Tribunalia trahi, ne forte a cultura propter lites, dum forum prosequi cupiunt, retrahantur, ac etiam attendentes, quod de rebus spectantibus ad artem, nullus magis quam ipsi de arte cognoscere, & terminare valent; cupientesque dictum Collegium, illiusque Consules, & eorumdem jurisdictionem amplioribus gratiis, & favoribus prosequi, eosdem dilectos filios a quibuscumque censuris ad effectum validitatis præsentium absolventes, & absolutos fore censentes.

Confirmatio statutorum.

§.3. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, statuta prædicta, sicut prædictum est, reformata, & emendata, & suppleta tenore præsentium approbamus, confirmamus, & homologamus, eisdemque nostrum, & Sedis Apostolicæ robur adiicimus.

Jurisdictio Dominorum Cōsulum ejusdē Artis.

§.4. Eaque auctoritate prædictis inter homines de arte prædicta, deque rebus spectantibus ad artem, juxta eorumdem statutorum declarationem cujuscunque status, gradus, & conditionis existant, etiam si clerici, & curiales Romanæ Curiæ sequentes, aut quocunque alio privilegio muniti existant, servari volumus, & mandamus, eosdemque dictis Consulibus eorumque jurisdictioni pro rebus spectantibus ad artem suppetimus, subiicimus, & submittimus.

Decretum irritans.

§.5. Et sic per quoscumque judices tam ordinarios, quam delegatos judicari, decerni, & deffiniri volumus, & mandamus, sublata aliter judicandi, & interpretandi facultate. Irritum quoque, & inane decernen. quicquid in contrarium contigerit attentari. Volumus autem quod de subreptione, & obreptione, aut intentionis defectu, præsentis nostri Motus proprii quovis modo opponi non possit, attento quod Motu proprio.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstan. præmissis, ac quibuscumque privilegiis, & indultis, etiam quibusvis personis, ac judicibus ordinariis, sive delegatis, etiam Dohaneriis Almæ Urbis respectu affidatorum damnum dantium in segetibus, & casalibus Urbis per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices editis, quorum omnium privilegiorum, & indultorum tenores hic pro sufficienter expressis, perinde ac si de verbo ad verbum inserta, & expressa forent, haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscunque.

Sola signatura sufficit.

§.7. Et quod præsentium sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, attento quod in Urbe.

Fiat Motu proprio M.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, quinto Id. Septembris, Anno I. D. P. An.I. die 9. Sept.

XVI.

Sclavi baptizati, ad Conservatores Almæ Urbis pro libertate confugientes, libertatem consequuntur, & Cives Romani efficiuntur.

Hoc prius statuit Paul.III. sed postea revocavit. Ejus ergo Constitutiones uti otiosas ponere nolui, stante hac postrema, piaque dispositione.

PIUS PAPA QUINTUS
Motu proprio &c.

Exordium.

Dignum, & rationi congruum esse videtur, ut ea, quæ ex veteri instituto Officium Senatus Cameræ Urbis, & ipsius Conservatores consueverunt, vel alias illis concessa existunt, munimine Apostolicæ superioritatis in posterum roborentur, & in usum, si adhuc non existant, reducantur.

Paulus III. reintegravit facultatem Conservatorum Urbis, libertate donandi Sclavos, ad eos pro libertate confugientes.

§.1. Nos siquidem, qui etiam in minoribus constituti, semper & continue Romanum Populum paterno dilectionis amore prosecuti sumus, & ipsius privilegia, ea maxime, quæ Christiano Populo necessaria, & utilia esse videntur, confirmare consideramus, fel. rec. Pauli Papæ III. Prædecessoris nostri, qui per suas in forma Brevis literas, ipsos Conservatores, & Populum in facultate, & privilegio mancipia quæque, sclavos vulgariter nuncupata, qui baptizati, & Christiani prius facti fuerint, ad Senatus Cameræ ipsius Urbis officium, ac illius Conservatores pro eorum libertate confugientia, prout ex veteri consuetudine hactenus, ut ipse Prædecessor narraverat, Conservatores præfati tum ex speciali privilegio Pontificali, tum Imperiali potestate ab aspero servitutis jugo liberandi facultatem habuerant, etiamsi lapsu temporis deperdita fuissent, reintegravit, vestigiis inhærendo.

Hic Pontifex eamdem facultatem cōfirmat.

§.2. Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine eosdem Conservatores pro tempore existentes speciali favore prosequentes, ac lite-

literas Apostolicas Pauli Prædecessoris, ac si de verbo ad verbum insererentur, pro expressis habentes, illasque in totum juxta illarum tenorem confirmantes, ipsos Conservatores, ac officium Senatus Cameræ Urbis in jurisdictionem, facultatem, & potestatem mancipia quęcumque sub jugo servitutis quomodolibet alligata, ad hujusmodi Senatus Cameræ Urbis officium pro tempore existen. ac ipsius Urbis Conservatores confugientia, ac libertatem acclamantia, per eosdem Conservatores libertate donari, & Romani Cives, liberique homines effici possint, prout ipse Paulus Prædecessor reintegraverat, reintegramus, ac pro potiori cautela de novo damus, concedimus, & gratiose impartimur. Itaque mancipia, seu sclavos eadem, quæ ab eisdem in posterum liberabuntur, pro liberis hominibus, & Romanis civibus in omnibus, & per omnia ubique haberi, teneri, & reputari debere, Dantes & concedentes eisdem mancipiis, sic ut præfertur, ab eisdem Conservatoribus liberatis, facultatem in judiciis contra quascumque personas standi, contrahendi, testandi, & alia faciendi, quæ ceteri cives Romani liberi homines facere consueverunt, & faciunt, & ea in omnibus, & per omnia habere, & libera esse decernimus, volumus, & mandamus, ac ex nunc prout ex tunc, & e contra, omni juri cujuslibet statutorum, consuetudinum, & aliorum contrariorum rigore penitus rejectis liberamus.

Et ita judicari mandat.

§.3. Et sic in præmissis omnibus per quoscumq; tam ordinarios quam delegatos etiam quoscumque jurisdictione fungentes judices, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, sententiandi, & deffiniendi facultate, potestate, & auctoritate, judicari, sententiari, & diffiniri debere, ac quicquid secus, scienter vel ignoranter contra præsentium tenorem fieri, & attentari contigerit, irritum & inane decernentes.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstan. Motu proprio & seu literis forsan desuper per viam decreti vel alias per dictum Paulum Prædecessorem sub Dat. Romæ apud Sanctum Petrum 5. Id. Novembris, Anno Pontificatus sui Quintodecimo supradictarum suarum literarum in forma brevis etiam forsan ad instantiam dicti Populi Romani decretis, derogatoriis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon dictæ Urbis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus reformationibus, & decretis, ac quibusvis privilegiis, indultis & literis Apostolicis in genere, vel in specie per quoscumque alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, tam sub plumbo quam in forma Brevis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis etiam irritantibus, & aliis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, tenores illorum, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter & expresse derogamus, ac omnibus illis, quæ dictus Prædecessor voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.5. Volumus autem quod sola signatura præsentium sufficiat, & ubique in judicio & extra fidem faciat, regula contraria non obstante, seu si videbitur, literæ desuper per Breve nostrum seu sub plumbo, aut alias prout melius videbitur, expediri possint.

Declaratio pro Sclavis baptizatis.

§.6. Et quoad illos servos dumtaxat, qui antea, ut præfertur, sacro baptismatis lavacro mediante Christiani facti fuerint, & non de alio.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum 5. Id. Septemb. Anno I.

D. P. An. I. die 9. Sept.

XVII.

Jurisdictio Vicarii Papæ, circa obligationes, & contractus initos in forma Cameræ Ap. quo ad loca pia, & personas Ecclesiasticas in Urbe.

De hac jurisdictione adnotationes vide in Const. XLIII. Pauli III. Licet. *T. IV. Par. I. fol.* 214.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Causa hujus Constitutionis.

Considerantes varia dispendia, & incommoda, quæ Ecclesiis, Monasteriis, & aliis piis locis illorumque Rectoribus, Abbatibus, Archipresbyteris, Prioribus, Præpositis, & aliis beneficiatis in Alma Urbe consisten. inferuntur, si ad diversa Tribunalia Urbis evocari, & proprium Vicarii nostri in dicta Urbe Tribunal deserere cogantur, & ob id sæpe jura, & instrumenta, munimenta, & scripturæ bonorum eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & locis piis deperduntur in detrimentum eorumdem.

Jurisdictio Vicarii in obligationibus Cameralibus.

§.1. Idcirco indemnitati eorum cosulere, prout tenemur, & occurrere volentes, per facultatem, & potestatem dilecto filio Alexandro Riario causarum Cameræ Apostolicæ Auditori per fel. rec. Pium Papam IV. Prædecessorem nostrum sub variis concessionibus concessam, & attributam, quarum omnium tenores hic pro sufficienter expressis, etiam cum illarum Dat. haberi, seu inseri posse volumus, & decernimus, potestati, & jurisdictioni Dilecti filii nostri Jacobi tituli S. Mariæ in Cosmedin Presbyteri Card. nostri in Alma Urbe ejusq; districtu Vicarii Generalis circa personas Ecclesiasticas, loca pia, illorumq; bona, quæ Jurisdictioni præfati Vicarii subsistunt, etiam si inter contractus cum solita obligatione in forma Cameræ, seu Ripæ, & Ripettæ intervenerint, aliquod præjudicium factum non fuisse, sed quod idem Vicarius Cardinalis in omnibus, & per omnia procedere possit, quo ad personas, & bona præfata, prout ante eum ceteri Vicarii pro tempore quondam

dam Franciscus Albericus, & alii ejusdem Cameræ Auditores prædecessores in dicto Auditoriatus officio tunc fungebantur procedebant i tenore præsentium auctoritate Apostolica declaramus, & sic per quoscumque, &c. sublata, &c. irritum quoque &c.

Sola signatura sufficit. §.2. Solamque præsentis nostri Motus proprii signaturam, in judicio, & extra etiam absque illius registratura fidem facere, regula contraria non obstan. decernimus.

Clausulæ derogatoriæ. §.3. Non obstan: Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & facultatibus & indultis, eidem Auditori Cameræ concessis, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus.

Papæ subscr. Placet Motu proprio M.

D. P. An.I. die 12. Sept. Datum Romæ apud S. Marcum, Prid. Id. Septemb., Anno I.

XXVIII.

Privilegia pro exercentibus artem Agriculturæ in districtu Almæ Urbis, & frumenta, ac blada afferentium ad eam. Prohibitioque eos impediendi, vel illa ultra usum necessarium suæ familiæ emendi.

Privilegium Fori, dedit eisdem hic Pius sup. in Const.XXV. fol.313.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Exordium. Cupientes pro commisso Nobis Apostolico munere omnibus regimini, ac curæ nostræ subjectis populis non modo spiritualia fideliter, ut debemus, dispensare, sed in temporalibus etiam, quantum cum Deo possumus, salubriter providere, nullam prætermittimus diligentiam pro pauperum, qui sub hoc nostro temporali gubernio vivunt, sublevandis necessitatibus, ac potentiorum oppressionibus propulsandis.

Causæ hujus Cõstitutionis. §.1. Hinc est, quod cum ad rei frumentariæ negotium, quod præcipua pro eorumdem pauperum substentatione, & victu cura eget, animum nostrum intendimus, summopere Nobis laborandum cognoscimus, ut fraudibus, quæ in Annonæ a ditioribus fiunt, quo carius eam vendant, omni studio, ac diligentia provideatur. Intelligentes itaque non sine animi nostri molestia, divites ipsos, ac potentes non modo propria ipsorum frumenta, bladaque, quæ ex prædiis suis, propriaque agricultura colligunt, in horreis recondere, ac conclusa supprimere, & donec illorum pretium pro eorum avaritia adauctum conspiciant, ab omni prorsus venditione abstinere, verum etiam a laboratoribus, operariisque propriis, ac etiam subditis (si Barones sint) illud vili pretio comparare, donec tantam undique tritici copiam cumularint, ut pauperes, qui aliunde frumentum venale non reperiunt, necessitate ducti ab eisdem divitibus, & Baronibus eo pretio emere cogantur, quod venditorum ipsorum avaritia affectaverit. Quinimmo eos etiam, qui ad Urbem hanc nostram, quo undique ex omnibus mundi partibus Christi fideles confluunt, frumenta, bladaque prædicta importare cupiunt, omni via, & ratione impedire, ac retardare præsumunt, contra Summorum Pontificum Prædecessorum nostrorum decreta Ordinationesque, & in maximum etiam animarum suarum periculum.

Approbatio prohibitionis Clem.VII. §.2. Nos præmissis remedium aliquod opportunum adhibere omnino volentes, in primis divites prædictos omnes, ac Barones hortamur in domino, & monemus, ut Dei largitatem in se ipsos agnoscentes, pauperibus benigniores in posterum sese præbeant, atque hujusmodi detestabili frumentario quæstu prorsus abstineant, memores scriptum esse, quod qui abscondit frumenta, maledicetur in populis, benedictio autem super caput vendentium. Quod si propria frumenta, quæ ipsis ultra usum eorum supersunt, debitis temporibus, prout certe deberent, vendere detrectant, ac saltem ab alienorum emptione, & illicita negociatione abstineant, & quam Dei benignitas populis fertilitatem anni concedere dignatur, eam ipsi invidiose perturbare non præsumant. Quod si tam a prædictis emptionibus frumentorum, quam ab impediendo subditos eorum, aliosque ad Urbem Romam frumenta, bladaque omnia deferentes in posterum non abstinuerint, sciant se pœnas in Constitutionibus Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum, præcipueque Clem.VII. pro abundantia rei frumentariæ, & Agriculturæ exercendæ, Anno a Nativitate Domini nostri 1523. decimo Kalen. Martii, editis incursuros, quas quidem Prædecessorum nostrorum dispositiones præsenti nostra perpetuo duratura Constitutione in hac parte innovamus.

Declaratio dictæ prohibitionis. §.3. Declarantes insuper omnes cujuscumque generis, qualitatis, & conditionis fuerint, qui frumentum, aliaque blada ultra usum familiæ suæ, animo, & intentione illa carius vendendi emunt, sine licentia in scriptis ab Ordinario Annonæ pro tempore obtenta, quam tamen rationabili de causa tantum, & gratis omnino concedi volumus, non modo pœnas ammissionis ipsius frumenti, & bladorum, & alias pecuniarias ab ipso ordinario pro tempore impositas incursuros, sed etiam Dei Omnipotentis majestatem summopere læsuros, graviterque in eo peccaturos. Barones vero, & alios dominos, terrarumque universitates, omnesque alios Nobis, & Sanctæ Sedi Apostolicæ, mediate, vel immediate subjectos cujuscumque status, aut conditionis extiterint, etiam si Episcopali, Metropolitana, Patriarchali, & Cardinalatus, etiam dignitate præfulgeant, qui subditorum suorum frumenta, aliaque blada, ultra usum, & necessitatem suam, & familiæ suæ emerint quique accedentes ad Urbem cum frumentis, aliisque rebus ad victum necessariis, directe, vel indirecte impediunt, vel remorantur, pœnas in dicta Clementis Septimi Prædecessoris nostri Constitutione expressas

incur-

incursuros, videlicet privationis feudorum, suspensionis, excommunicationis, & interdicti juxta tenorem, & formam prædictæ Constitutionis aliarumque in ea expressarum, quas in hac parte per præsentes nostras innovamus, & earum tenores hic pro sufficienter expressis haberi volumus.

Exemptio deferentium blada ad Urbem a solutione gabellarum, & aliorum onerum.

§.4. Ut vero facilius, commodiusque omnes possint ad Urbem hanc nostram frumenta, bladaque libere convehere, eos, ut præfertur, dicta de causa ad Urbem accedentes, ab omni pedagio, gabella, aut onere quocumque pro dicti frumenti bladorumque comportatione eximimus, ac liberamus, immunesque, & exemptos esse, ac fore perpetuo declaramus.

Prohibitio quidquam ab eis exigendi.

§.5. Mandantes omnibus tam universitatibus terrarum, quam Gubernatoribus, Rectoribus, aliisque dominis, Nobis, ac Sanctæ Sedi Apostolicæ mediate, vel immediate subiectis quocumque titulo, vel dignitate præfulgeant, etiam si S.R.E. Card. existant, ne prædictorum frumentorum, aliorumque bladorum ad Urbem venientium occasione quicquam solvi ab ipsis vectoribus faciant, aut quoquomodo in Civitatibus, Terris, ac locis regimini eorum subiectis dicta de causa solvi permittant, aut patiantur, sub poenis supradictis, aliisque arbitrio nostro declarandis.

Privilegium eorumdem ne molestentur pro eorum debitis etiam Cameralibus veniendo, stádo, & redeundo ab Urbe.

§.6. Volumus etiam, quod venientes, ea de causa ad Urbem videlicet ad frumenta, bladaque prædicta convehenda, tuti omnino sint ab omnibus civilibus executionibus, tam pro eorum debitis, quam pro Cameralibus quibuscumque exactionibus, & repræsaliis quacumque de causa, & contra quoscumque decretis, seu decernendis. Irritum, & inane decernentes, quidquid contra, & adversus prædictos, seu eorum animalia, & res, quas secum prædicta de causa detulerint, tam in accedendo ad Urbem, ibique commorando per biduum, ad effectum vendendi ea, quæ attulerint, quam etiam in redeundo ad eorum solitam habitationem, executum, vel quoquomodo attentatum fuerit. Inhiben. omnibus cujuscumque generis executoribus, seu Curiæ ministris, ac prædictos dicta de causa ad Urbem accedentes ibique, ut præfertur, commorantes, seu inde discedentes molestare præsumant, sub poenis arbitrio Præfecti Annonæ pro tempore infligendis.

Privilegium exercentium agriculturam ne molestētur pro debitis, dum colunt, vel seminant frumenta, aut colligunt.

§.7. Eos etiam qui agriculturam ipsam pro communi bono laudabiliter intra XL. ab Urbe milliarium exercent, dignis favoribus, & privilegiis prosequi volentes, tam messium quam seminum tempore, dum scilicet colligendo, vel seminando tritico verisimiliter occupantur, ab omni supradicta executione, etiamsi ex obligatione in forma Cameræ processerit, tutos omnino, ac salvos fore, & esse declaramus, dummodo aliunde quam ex agriculturæ fructibus solvere non possint.

Boves Aratorii, &c. pro debitis capi non debent, & in tacitis hypothecis non comprehenduntur, & gaudent privilegiis bonorum dotalium.

§.8. Boves vero aratorios, omniaque instrumenta ad agriculturam necessaria non supradictis temporibus tantum, sed perpetuo pro quavis civili obligatione auferri, aut alia ratione impediri prohibemus. Declarantes insuper in tacitis quibuscumque hypothecis a quacumque quavis de causa inductis prædictos boves aliaque instrumenta prædicta minime comprehensa fore. Et in summa prædictis rebus agriculturæ inservientibus, tamquam commoditatis immo necessitatis publicæ instrumentis omnia privilegia concedentes, quæ bonis dotalibus de jure concessa esse reperiuntur. Sicque per quoscumque Judices, &c. irritum, & inane, &c.

Executorum deputatio.

§.9. Quæ omnia, quo fidelius ab omnibus observentur, volumus Dilectos filios nostros Ludovicum Simonetam, Marcum Antonium Amulium, & Vitellotium Vitellium Camerarium S. R. E. Card. ea quæ ipsorum gravitatem, & virtutem decet, diligentia curare. Dantes eis in præmissis plenam, & omnimodam facultatem, & eam, quam Nos ipsi habemus, potestatem pro præmissorum executione, observantiaque, cum potestate declarandi, & decidendi, si quid in præsenti nostra Constitutione, declaratione, aut definitione egere videbitur.

Clausulæ derogatoriæ.

§.10. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Urbis, Terrarum, Oppidorum, & villarum quarumcumque juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, consuetudinibus, reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, & indultis Apostolicis communitatibus, universitatibus, baronibus, ac aliis præfatis, a dicta Sede Apostolica, vel a Nobis forsan concessis, quæ eis quo ad præmissa volumus suffragari. Necnon pactis, & conditionibus, ac omnibus aliis, quæ dicti Prædecessores voluerunt non obstare, contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§.11. Ceterum ne de præmissis quemquam dubitare contingat, volumus, quod præsentium literarum tenor per omnia loca publicari debeat, ipsæque literæ sic publicatę perinde arctent omnes, quos concernunt ac si singulis eorum personaliter intimatæ fuissent.

Sola signatura sufficit.

§.12. Volumus autem, quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in Judicio, & extra, quacumque regula, seu Constitutione Apostolica contraria non obstantibus.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. M.

Admissio in Cam. Apost.

Die 11. *Octobris* 1566. *Admissa est hæc cedula Motus proprii ex decreto Cameræ, & registrata libro secundo signaturarii SS.D.N. Papæ apud me Notarium fol.* 113.

Hier. de Tarano.

Pontif. An.I. die 11. Oct.

Anno a Nativitate Domini 1566. *ind.*9 *die vero* 20. *mensis Octob. Pont. Sanctissi. Patris, & D. N.D. Pii Papæ V. Anno I. infrascriptæ literæ Apostol. affixæ fuerunt, ac publicatæ in acie Campi Floræ, ac valvis Cancel. Apost.; ut moris est, per Nos Francis. Sottocasa, & Nicolaum de Matthæis Cur.*

Philibertus Chappuis Mag. Curs.

Quod

XXIX.

Quod mulieres, etiam prætextu cujusvis privilegii, facultatis, aut licentiæ, ingredi non possint, (exceptis casibus hic expressis) Monasteria, & claustra cujuscumque Ordinis regularis.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam

Exordium. Regularium personarum, quæ relicto sæculo Dei se obsequio dedicarunt, pro commisso Nobis officio, quieti consulere cupientes, ad ea removenda, quæ religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, ut nulla re, quæ eas a divino cultu avocet, præpedire, secundum Ordinum suorum regularia instituta, & decretum Sacri Tridentini Concilii, tranquillis mentibus gratum altissimo impendere possint famulatum.

Causa hujus Cõstitutionis. §.1. Quia igitur, & Carthusiensium Ordinis, & aliorum regularem vitam professorum quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modestiæ matronalis oblitæ, domos, ac Monasteria eorum, contra ipsorum instituta, prætextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis præsidentibus aliquando recusantibus, & renitentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine gravi aliquorum etiam offensione, ac scandalo, si quando admitti nimis facile videantur.

Revocatio licentiarum. §.2. Huic rei providere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas facultates, ac licentias ingrediendi Monasteria, ac domos Carthusiensium, & aliorum quorumcumque Regularium Ordinum, etiam Mendicantium, mulieribus cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & quacumque dignitate, ac præeminentia præditis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis ab Apostolica Sede quomodocumque concessas, quarum tenores, perinde ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus pro expressis, tenore præsentium revocamus, & cassas, irritas, & inanes esse decernimus.

Prohibitio, & pœna mulierum ingrediẽtium. §.3. Districte prohibentes mulieribus quidem prædictas facultates, & licentias prætendentibus, sub excommunicationis, latæ sententiæ pœna, postquam harum litterarum notitiam habuerint, a qua non possint nisi a Nobis, aut Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolvi, præterquam in mortis articulo, ne dictas domos, & monasteria ingredi audeant.

Pœna Religiosorum eas admittentium. §.4. Ipsis vero Monasteriorum, & Conventuum Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis Præsidentibus quocumque nomine vocentur, & eorum, Monachis, Canonicis, & Fratribus, sive mendicantibus, sive non mendicantibus, sub privationis officiorum, quæ in præsentia obtinent, & inhabilitatis in posterum ad illa, & alia omnia, & suspensionis a divinis ipso facto, sine alia declaratione, incurrendis pœnis, ne eas introducere, admittereve præsumant.

Clausulæ derogatoriæ. §.5. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio pœnalis publicandi. §.6. Volumus autem, & mandamus, ut hæ literæ ad valvas Basilicæ Beati Petri Apostolorum Principis, & in Cancellaria nostra, atque in acie Campi Floræ de more publicentur.

Transumptorum fides. §.7. Quia vero difficile foret has literas ad omnia loca deferri, volumus, & declaramus, ut earum exemplis, & transumptis manuscriptis, vel impressis, & manu alicujus Notarii publici subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, par ubique fides habeatur, ac si præsentes exhibitæ essent, vel ostensæ.

D. P. An.I. 24. Octobr. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 24. Octobris, millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, Pontificatus nostri Anno primo.

Sequitur declaratio Constitutionis præinsertæ.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Decet Romanum Pont. certissimum mentis suæ interpretem, si quando quippiam dubietatis in literis ab eo emanatis occurrit, suæ declarationis oraculo quamprimum explanare.

Hic Pontifex edidit Const. præced. §.1. Cum alias a Nobis emanaverint quædam literæ in simili forma brevis sub die 24. Octobris 1566. Pontif. nostri anno primo. In quibus, mulieribus quibuscumque Monasteriorum Regularium ingressus cum derogatoriis clausulis, & irritantibus decretis prohibetur, & alias prout in illis plenius continetur.

Extensio dictæ prohibitionis ad quascumque mulieres. §.2. Nos intuitu, & in favorem Congregationis Montis Virginis aliquas dubitationes, quæ circa dictarum literarum, & mentis nostræ intelligentiam oriri possent, elucidare, & submovere volentes, supplicationibus dictæ Congregationis, Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Apostolica auctoritate tenore præsentium dicimus, & declaramus, fuisse, & esse mentem, & intentionem nostram, quod dictæ literæ non solum comprehenderent, & comprehendant mulieres habere prætendentes facultatem, & indulta ingrediendi Monasteria, sed etiam omnes, & quascumque mulieres alias, tam in genere, quam in specie.

Declaratio ejusdem prohibitionis. §.3. Significantes nihilominus, prout significamus, quod propter hoc, & prædictas nostras literas, non intelleximus, nec intelligimus, quod mulieribus præcluderetur,

tur, nec præcludatur aditus ad Monasteria, & loca Regularia dictæ Congregationis, ac eorum claustra, quando in eis Missæ, & alia divina officia celebrantur, ac dum processiones fiunt, & quando Christi fidelium cadavera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, sed libere perpetuo concedimus eisdem omnibus mulieribus facultatem, ut ad illa loca dictæ Congregationis, in quibus dicta pia opera exercentur, cum aliis Catholicis personis accedere libere, & licite possint, & valeant.

Alia declaratio. §.4. Et similiter quod quando divinum verbum in Claustris Monasteriorum, & Regularium locorum Congregationis hujusmodi proponitur, vel per aliam quamcumque causam tantus concursus populi fuerit, quod commode ingredi non possint, & egredi per portam Ecclesiæ, perpetuo concedimus, ut dictæ mulieres, una cum aliis sæcularibus personis possint ingredi, & egredi per portam Claustri Monasteriorum, & locorum Regularium Congregationis hujusmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam, qua exitur e Monasterio, sicque volumus pariter, & indulgemus.

Clausulæ præservativæ. §.5. Decernentes præsentes de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, vel impugnari non posse, sicque in præmissis ab omnibus censeri, & ita per quoscumque Judices, & commissarios quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritare, judicari, & diffiniri debere. irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §.6. Non obstantibus præmissis, ac dictis nostris literis, cum inde secutis, & quibusvis aliis Apostolicis universalibus, provincialibus, & synodalibus, & specialibus, & generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon etiam Monasteriorum, & locorum prædictorum, ac illorum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, & etiam novis reformationibus, privilegiis quoque, indultis, & etiam aliis literis Apostolicis, in genere vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & consistorialiter, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, & singulis, illorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

D. P. An.V. 16.Julii. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die decimasexta Julii, millesimo quingentesimo septuagesimo, Pontificatus nostri Anno quinto.

XXX.

Concesso Monasterio Ordinis Sancti Augustini in Urbe, sub Invocatione Beatæ Mariæ Virginis Annunciatæ Virginibus Neophitis; Moniales transferuntur ad Præceptoriam S. Basilii Magni in Regione Montium cum omnibus bonis &c. *Ex Regest. in Archiv. Vat.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Sacrosanctæ Catholicæ Ecclesiæ, extra quam constitutis nulla æternæ salutis spes ostenditur, divino consilio præsidentes, inter ceteras gentes, quas cum maximo animi nostri dolore a vera Religione alienas, & in erroribus suis obstinatas in æternum exilium præcipites ferri videmus, hebræorum gens, & acerbissimum Nobis dolorem infert, & misericordiam commovet singularem, dum recolimus populum hunc, quem sibi Dominus præceteris omnibus elegerat, nunc a Domino pertinacissime diffidere, & in erroribus suis obstinatum sibi damnationem perpetuam incredulitatis merito comparasse. Neque sane quicquam prætermittimus, quantum quidem in Nobis situm est, quod ad eos ab erroris semita in rectam æternæ salutis viam reducendos pertinere arbitremur. (Hebræorum gens in suis erroribus obdurata. Ut eam reducant ad viam veritatis adlaborant Pontifices.)

Hoc præcipue curavit Pius. §.1. Itaque, & alias, & maxime postea quam ad Summum Apostolatus Officium provecti sumus, numquam destitimus docendo, hortando, & monendo connisi, ut eorum quamplurimos ad Christi Fidem adduceremus, neque omnino irriti Dei benignitate labores nostri fuerunt, quando, & satis multi utriusque sexus Sacro Fonte regenerati, nonnulli etiam ex primariis a Nobis ipsis salutari aqua perfusi Christianam Religionem susceperunt, & alii quamplures eorum exemplum secuti ad tantam multitudinem pervenerunt, ut jam amplissimum hospitale quod fel. rec. Paulus Papa Tertius Prædecessor noster apud Ecclesiam Sancti Joannis de Mercato Regionis Campitelli de Urbe pro excipiendis, & in Catholica Religione instituendis Cathecumenis, & Neophitis erexit, fere compleant, parumque inde remotum Neophitarum Virginum Monasteriorum Beatæ Mariæ Annuntiatæ Ordinis Fratrum Prædicatorum sub regula Sancti Augustini jampridem angustum nimis reddatur. (Nec frustra cum multi conversi sint; ut Neophitarum præcipue Domus angusta jam sit.)

Volens itaque Monasterium B.M. Virginis Annũciatæ ipsis aptare, alio Sanctimoniales transferẽdas decrevit, dato ad hoc mandato nonnullis Viris peritis. §.2. Quare Nos postquam in hanc cogitationem incubuimus, qua ratione, & Sanctimonialibus ipsis, & aliis Virginibus, quæ annuente Deo ex eo genere convertentur, Religionemque hujusmodi profitebuntur, quarum magnum in dies numerum confluxurum speramus, de idoneo loco, ubi omnes habitare valeant provideri possit, tandem diversarum ædium capacitate atque positione Nobis proposita, quasdam sed minus idoneas etiam per Nos ipsos invisimus, deinde

deinde venerabili Fratri nostro Joanni Michaeli Episcopo Sabinen. Saraceno Hospitalis, & Monasterii prædictorum nec non Archiconfraternitatis ibidem institutæ Protectori, & dilecto Filio nostro Joanni tituli Sanctæ Mariæ Transtyberim Presbytero de Montepolitiano nuncupatis Cardinalibus, & aliis rerum usu peritis hanc curam delegavimus, omnibusque Urbis partibus magna cura perlustratis, Nobis denique relatum est, Ecclesiam, & vetusta ædificia Præceptoriæ Sancti Basilii Regionis Montium Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani etiam de Urbe invenisse, quæ in dictarum Sanctimonialium usus commode aptari possint.

Easdem collocat in Præceptoria S. Basilii Magni Ord. S. Joannis Hierosolymitani in Regione Montium.

§.3. Hac igitur Nobis opportune oblata occasione Motu proprio, & ex certa scientia nostra, deque Apostolicæ potestatis plenitudine unionem, annexionem, & incorporationem, seu quamcumque aliam appropriationem vel concessionem, de dicta Præceptoria, & Ecclesia Sancti Basilii Prioratus ejusdem Urbis Hospitalis prædicti Sancti Joannis Hierosolymitani, etiam vigore stabilimentorum ejusdem Hospitalis, ac privilegiorum, & indultorum Apostolicorum illi concessorum, vel alias, ac quacumque auctoritate, & ex quavis causa perpetuo, vel ad tempus factas dilecti Filii nostri Bernardi tituli Sanctæ Priscæ Presbyteri Cardinalis de Salviatis nuncupati, qui dictum Prioratum in titulum vel commendam ex dispensatione Apostolica obtinet, expresso ad hoc accedente consensu, harum serie dissoluimus, ac eamdem Præceptoriam, sive illa magistralis, sive alia Camera, sive membrum dicti Prioratus sive etiam ut principale cum dicto Prioratu coniunctim, ac per Priorem hujusmodi pro tempore existentem obtineri, & possideri solitum cum Ecclesia, sive sacello ejusdem S. Basilii, necnon Palatio, ædibus, viridariis, hortis, tabernis, & domunculis circumpositis, necnon granariis, & emphyteuticis apothecis, ceterisque ædificiis, juribus etiam litigiosis, devolutis, jurisdictionibus, actionibus, & pertinentiis suis ab ipsis Prioratu, & Hospitali Sancti Joannis Hierosolymitani dismembramus, dividimus, & separamus, ac in eadem Præceptoria, seu Camera, necnon Ecclesia Sancti Basilii ordinem, statum, & essentiam, ceteraque insignia dicti Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, nomenque, titulum, & denominationem Præceptoriæ, ac Magistralis, seu alterius Cameræ, vel membri perpetuo supprimimus, extinguimus, & abolemus.

Præceptoria suppressa ejus bona, & redditus Sanctimonialibus addicit.

§.4. Eamdemque Præceptoriam, cujus, & illis forsan annexorum fructus, redditus, & proventus centum ducatorum auri, de Camera secundum communem extimationem valorem annuum, ut accepimus, non excedunt, sive per dissolutionem hujusmodi, sive alio quovis modo, & ex cujuscumq; persona vacet, una cum dicta Ecclesia S. Basilii, necnon Palatio, ædibus, hortis, viridariis, tabernis, domunculis, granariis, jurisdictionibus, actionibus, rebus, & bonis, ac omnibus juribus, adhærentiis, usibus, & pertinentiis suis Archiconfraternitatis prædictæ, ad dictarum Virginum usum, commodum perpetuo concedimus, & assignamus, ita quod liceat ex nunc Joanni Michaeli Episcopo, ac Protectori prædicto, necnon Administratoribus Archiconfraternitatis corporalem possessionem Ecclesiæ Sancti Basilii, necnon Palatii, ædium, hortorum, viridariorum, aliarumque proprietatum, bonorum, rerum, & jurium prædictorum per se, vel alium, seu alios, propria auctoritate libere apprehendere, & perpetuo retinere, illorumque fructus, redditus, & proventus, in prædicti Monasterii usus, & utilitatem convertere, cujusvis licentia desuper minime requisita.

Illuc Monasterium Annunciatæ trāsfert.

§.5. Et nihilominus in dictis Palatio, & ædibus aliud Monasterium hujusmodi Virginum, sub dicta invocatione Beatæ Mariæ Annunciatæ, & ejusdem Ordinis Prædicatorum, cum omnibus ad id requisitis, perpetuo erigimus, & ad illud Moniales, primodicti Monasterii cum sacra, & communi suppellectile, ceterisque rebus, & bonis, necnon privilegiis, indulgentiis, gratiis, concessionibus, & indultis Apostolicis, eis, & eorum singulis, quomodolibet concessis, ita ut eadem illa habeant, illisque ipsis potiantur, quæ in primodicto Monasterio obtinebant, dicta auctoritate transferimus, illisque dictam Ecclesiam Sancti Basilii, pro Ecclesia secundodicti Monasterii concedimus, & assignamus.

Magno Magistro, & Priori Urbis prohibet, quominus super hoc prædictas Moniales molestent.

§.6. Districtius inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ, dilectis filiis Magistro, & Conventui dicti Hospitalis Sancti Joannis Hierosolymitani, & pro tempore existenti Priori Prioratus Urbis, ne etiam quorumcumque statutorum, stabilimentorum, ac privilegiorum prætextu, vel alias quomodocumque divisionem, & alia præmissa, directe, vel indirecte, quovis quæsito colore audeant impugnare, seu eorum effectum, alias quoquomodo impedire.

Hujusmodi literas ullo vitio notari posse vetat.

§.7. Ac decernentes singula præmissa, nullo tempore de subreptionis, vel obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ, vel alio quopiam defectu argui, vel notari nec sub ullis revocationibus, restitutionibus, aut aliis contrariis dispositionibus, etiam ad Magistri, & Conventus, seu Prioris prædictorum instantiam, aut etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac consistorialiter, & ex quibusvis causis pro tempore factis comprehendi, sed semper ab illis excepta, & quoties emanabunt, toties in pristinum statum restituta, & plenarie reintegrata esse, & censeri, nec ipsos Magistrum, Conventum, aut Priorem, etiam prætextu enormissimæ læsionis, aut damni, & incommodi sui Hospitalis, & Prioratus rescissionem præmissorum, aut restitutionem in integrum, vel reductionem ad terminos juris, seu quodcumque aliud juris, vel gratiæ remedium, contra illa impetrare, seu etiam ab alio, vel aliis impetratis, vel etiam Motu, & scientia similibus concessis uti posse, sicque in eisdem præmissis, omnibus, & singulis, per quoscumque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E.

S. R. E. Cardinales in quavis causa, & instantia sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctorit. scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Exequutores hujusmodi literarum deputat.

§.8. Quo circa venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Theatin., & Amerin. ac Narnien. Episcopis, per Apostolica scripta, Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Joannis Michaelis Episcopi, ac Protectoris, necnon Administratorum, & Archiconfraternitatis prædictorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra præmissa omnia, & singula firmiter observari, ipsosque omnes, quos eædem literæ concernunt in futurum, illis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eorum quempiam, per quoscumque quavis auctoritate fungentes, desuper quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderandas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis, servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilium brachii sæcularis.

Contraria tollit.

§.8. Non obstant. nostra per quam dudum inter alia voluimus, quod semper in unionibus commissio fieret ad partes, vocatis, quorum interesset, ac Lateranen. Concilii novissime celebrati, uniones perpetuas, nisi in casibus a jure permissis fieri prohibentis. Nec non piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi, etiam Prædecessoris nostri, quibus cavetur, ne Mendicantes ad nova loca transire, aut illa recipere præsumant quoquo modo, sine speciali dictæ Sedis licentia, de prohibitione hujusmodi mentionem faciente, & ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœcesis ad judicem evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta deputati contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & in Concilio generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium, ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis Constitutionibus, ac Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, & Prioratus prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis illis, necnon prædictis Magistro, Conventui, & Priori, ac quibusvis aliis Superioribus, personis, & locis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, qui ab ipsius Hospitalis institutione hucusque fuerunt, ac Nos, & Sedem Apostolicam contra hujusmodi alienationes, & dismembrationes, etiam cum decreto, quod illæ ex quavis causa factæ nullis temporibus subsistere possint, sed res & bona semper unita, ut prius censeantur, & suam pristinam naturam sortiantur, nec unquam aliis consolidari, aut in alios usus converti, sed ad jus, & proprietatem quocumque tempore revocari valeant, & alias sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum, derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, necnon consistorialiter, ac consideratione, intuitu, contemplatione, vel ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Principum, aut etiam nullius instantiam, ac pro conservatione Religionis Christianæ quotiescumque concessis, confirmatis, & innovatis, etiam si in eis ac prædictis stabilimentis caveatur expresse, quod illis etiam per quascunque literas Apostolicas, etiam quasvis clausulas generales, vel speciales etiam derogatoriarum derogatorias, districtiores, & insolitas, & etiam irritantia decreta, sub quacunque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari posse, nec derogatum censeri, nisi tenor illarum de verbo ad verbum, nihil omisso insertus, ac hujusmodi derogationes consistorialiter factæ, & per trinas distinctas literas, eumdem tenorem continentes tribus similiter distinctis vicibus, Magistro, & Conventui prædictis legitime intimatæ, & insinuatæ fuerint, & ipsorum Magistri, & Conventus ad id expressus accesserit assensus, & aliter factæ minime suffragentur, nec Magister, & Conventus prædicti, ad parendum literis derogatoriis hujusmodi, & decretis desuper illis processibus, ac illorum executoribus, & subexecutoribus, eorumque mandatis, & monitionibus teneantur, sed literarum hujusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ hujusmodi censuris Ecclesiasticis, per eosdem Executores, & subexecutores latis innodari possint. Quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliqui super promissionibus sibi faciendis de Præceptoriis hujusmodi speciales, vel aliis beneficiis Ecclesiasticis in dicta Urbe generales dictæ Sedis, vel legatorum ejus literas impetraverint, etiam si per eas ad inhibitionem, reservationem, & decretum, vel alias quomodo-

modolibet sit processum, quas quidem literas, & processus habitos, per easdem, & inde secuta quæcumque ad dictam Præceptoriam volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem beneficiorum aliorum præjudicium generari, seu si Magistro, & Conventui prædictis, vel quibusvis aliis communiter, aut divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Et quibuslibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus, quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valent quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Clausulæ. §.9. Nulli ergo omnino hominum liceat &c.

Dat. die 29. Novem. 1566 An. I. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, tertio Kalendas Decemb., Pontificatus nostri Anno I.

XXXI.

Ex Bull. Ord. Fr. Prædicat. Tom. 5. p. 146.

De reformandis Cœnobiis Fratrum Ordinis Prædicatorum in Hispaniis.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Maxime cuperemus, eos, qui Religiosam vitam professi divino se cultui dedicarunt, ita vivere, ut eorum Religio immaculatum decorem suum obtineret, & ex illorum vitæ, ac morum honestate, bonisque operibus, cœlestis glorificaretur Pater, sed quia multi a fundatorum Ordinis sui institutis nimis jampridem aberrant, ipsos Auctores, & Ordinem moribus suis non parum dedecorantes, cogit Nos zelus domus Domini, eorum irreligiosæ vitæ, atque licentiæ quandoquidem ipsi modum ejus nullum faciunt, finem imponere.

Diplomatis causa. §.1. Non sine magna sane animi molestia Nobis innotuit, Fratres Ordinis Sancti Francisci Conventuales in diversis Hispaniæ partibus, & Provinciis constitutos, professionis, & salutis suæ immemores, & privilegiis ab Apostolicæ Sedis benignitate impetratis abutentes, vitam ab institutis Fundatoris, & Patris sui Seraphici admodum discrepantem, ac remotam ducere, & pravis suis exemplis quamplurimos Christi fideles pusillos non mediocriter offendere. Cum igitur tam grave, tamque inveteratum scandalum, divini honoris, & salutis animarum causa, pro commisso Nobis officio tollere statuerimus, piis etiam ad hoc adducti precibus carissimi in Christo filii nostri Philippi Hispaniarum Regis Catholici, religiosissimi Principis, non immerito videlicet timentis, ne qui pro populo apud Deum intercessores esse debent, nimia sua vivendi licentia, illius iram acrius provocent, universis, & singulis venerabilibus Fratribus Archiepiscopis, & Episcopis, per Hispaniam constitutis, in virtute sanctæ obedientiæ præsentium tenore committimus, atque mandamus, ut quisquis eorum in Civitate, vel Diœcesi sua habet domum, vel domus Fratrum Minorum Conventualium, is Dei tantum Omnipotentis honorem ante oculos propositum habens, assumptis secum de Ordine Fratrum Minorum de observantia ministro Provinciali ejus Provinciæ, in qua illi Fratres consistunt, & aliquo præterea ejusdem Ordinis observantium, quem ipse Minister Provincialis idoneum duxerit, accedat ad domum, seu domos singulas, si plures sint dictorum Fratrum Conventualium, in eisque Conventibus, ex auctoritate Sedis Apostolicæ, cujus vices in hoc negotio ei, tenore præsentium, erogamus, aboleat penitus, & in perpetuum tollat, atque extinguat formam vivendi Conventualem, eosque Fratres ad eandem vivendi formam, eademque instituta redigat, quæ Fratres Minores de observantia, seu de familia vocati, observant, & eorum Ecclesias, ac domos Ordini Fratrum Minorum de observantia assignet perpetuo habendas, atque in eas domos alios Fratres de Conventibus Fratrum ejusdem Ordinis de observantia, quos, & quo sibi visum fuerit, de illorum duorum Fratrum sibi assistentium consilio, transferat, & ex ipsis Guardianum, atque alios Officiales ad eum Conventum regendum, & gubernandum idoneos, auctoritate nostra deputet, atque constituat, ipsos vero Fratres Conventuales aliorum Fratrum Minorum de observantia consortio aggregatos, atque unitos ex domibus, in quibus antea vitam Conventualem egerant, translatos per Conventus Fratrum Minorum de observantia distribuat, ut posthac ejusdem ipsi quoque observantium Ordinis, & appellentur, & sint, sub ejusdem ministri Generalis obedientia, atque regimine. Quæ autem de Fratribus Conventualibus Ordinis Sancti Francisci ad vitæ regularis observantiam reducendis mandavimus, eadem propter easdem causas, & ad eadem tollenda offendicula, & scandala de Fratribus in Hispania consistentibus, aliorum quoque Ordinum quorumcumque Conventualibus, ad vitæ regularis observantiam reducendis, eadem auctoritate, eisdem venerabilibus fratribus mandamus, velut Canonicorum Regularium, Sancti Benedicti, Cistercien., Prædicatorum, Eremitarum Sancti Augustini, Carmelitarum, & aliorum quorumvis Ordinum, ex quibus tamen præter Fratres Conventuales sint quoque aliqui eiusdem Ordinis in Hispania observantes. Ad eam enim formam omnes ejusdem Ordinis, qui ad hoc tempus Conventuales fuerant, suspiciendam, & observandam, juxta sua cujusque Ordinis regularia instituta, & Sacri Concilii Tridentini

Mandatum.

tini decreta, redigi, & ad alios Conventus transferri, eodemque modo, ut de domibus, & Ecclesiis Fratrum Minorum Conventualium diximus, ipsorum quoque domos, & Ecclesias Fratribus una cum bonis omnibus, ejusdem Ordinis observantibus assignari volumus. De Fratribus vero illorum Ordinum, quorum nulli usquam Conventus sunt, qui vitam regularem observent, sed omnes tantum Conventuales sunt, quemadmodum ipsi quoque reformandi, & ad quam vivendi in communi formam sint reducendi, aliis literis statuemus. Si qui autem de Fratribus Conventualibus ad regularis vitæ observantiam reduci se pertinaciter recusaverint, eos in carceribus, donec ad cor redeant, sub fida custodia retineri mandamus. Ne autem ipsorum Fratrum Conventualium excessus, & delicta remaneant impunita, in eos procedendi, & pro culparum, atque excessuum magnitudine, animadvertendi, & si quorum delicta adeo gravia fuerint, ut si laici essent, ultimo fuerint supplicio puniendi, ad triremes eos damnandi, si modo ætas, & vires illi labori aptæ sint, sin minus in perpetuum carcerem, ad agendam pœnitentiam relegandi, excessus vero minus graves, nec pœnam capitis meritos, secundum canonicas sanctiones, seu Archiepiscopi, Episcopive, ad quem id spectabit, & Provincialis, atque illi adjuncti Fratris arbitrio puniendi, bona præterea quæcunque mobilia, & immobilia, tam quæ domus eorum in communi possident, quam Fratrum Conventualium antea propria, ex consuetudine, vel forsan ex aliquo obreptitio, vel subreptitio privilegio, & dispensatione Apostolica, eis obtinere concessa, sive permissa, vel ex ipsorum industria acquisita, vel ex parentum successione, ut ab aliis relicta, legata, donatave, ab eis, tam quoad usum, & possessionem, quam quoad proprietatem attinet, in perpetuum abdicandi, de Conventibus etiam Fratrum regularis observantiæ, uno, vel pluribus, alios in hujusmodi Conventus de ipsorum Fratrum assistentium consilio transferendi, omnia denique, quæ vel ad abolendam vitam Conventualem, & vitæ Regularis observantiam, loco ejus introducendam, vel ad inquirendam criminum veritatem fuerint necessaria quoquo modo, aut opportuna, agendi, faciendi, & exequendi ipsis venerabilibus Fratribus una cum dictis Provinciali, & ejus socio, sicut dictum est, plenam, & liberam auctoritate Apostolica damus, atque concedimus potestatem. Quod si qui, vel ipsorum Fratrum Conventualium, vel aliorum Ordinum prædictorum, ad alium Ordinem regularis observantiæ transferri maluerint, id eis permitti volumus, dummodo ad regulam transeant arctiorem. De bonis autem ipsorum Fratrum Conventualium mobilibus, & immobilibus, & de omnibus hujusmodi Conventuum redditibus, ipsos venerabiles Fratres nostros, ad quos pertinebit, ita de consilio Provincialis, & socii ejus sibi assistentium, disponere volumus, ut Fratribus regularis observantiæ illuc introducendis de suppellectili, & aliis rebus victui eorum, aut divino cultui, & reparationi Ecclesiarum, ac domorum necessariis per ipsos provideatur. Quæ vero ultra hujusmodi sumptus superfuerint, ea singulis in locis apud idoneas personas deponi volumus, & sequestrari fideliter conservanda, ac postea Sedem Apostolicam consuli, in quorum usus ea converti debeant. Contradictores, & omnes, qui ipsis Fratribus Conventualibus ad impediendam reductionem hujusmodi, consilium, auxilium, vel favorem præstare ausi fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia juris, ac facti remedia opportuna, appellatione postposita, compescendo, invocato etiam, si opus fuerit, brachii sæcularis auxilio.

§.2. Non obstantibus quibuscumque Apostolicis, & inter ceteras felicis recordationis Sixti IV., & Leonis X. Prædecessorum nostrorum, etiam Mare Magnum appellatis, ac in Generalibus, Provincialibus, Synodalibusve Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, statutisque, & consuetudinibus ipsorum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis dictis Ordinibus, necnon eorum superioribus, quocumque nomine vocentur, Conventibus, & personis, sub quacumque verborum forma, & cum quibuscumque decretis, & clausulis quantumvis efficacibus, & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, quomodolibet concessis, approbatis & innovatis, ac sæpius confirmatis. Obstantium derogatio.

§.3. Quibus omnibus, etiamsi de eis, eorumque totis tenoribus specialis, expressa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, eandem vim habentes, esset mentio facienda, eorum tenores perinde, ac si præsentibus inserti fuissent, pro expressis habentes, auctoritate Apostolica specialiter, & expresse pro hac vice dumtaxat derogamus. Clausulæ præservativæ.

§.4. Omniaque, quæ supradictam reductionem Fratrum Conventualium, ac vitæ regularis observantiam, seu harum literarum executionem, quovis modo impedire possint concessa hactenus, atque edita revocamus, & annullamus. Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Quia vero difficile foret, præsentes literas ad omnium, quorum opus fuerit, pervenire notitiam, transumptis earum manu alicujus Notarii publici subscriptis, vel impressis, sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eandem fidem ubique haberi volumus, atque decernimus, ac si originales literæ exhibitæ essent, vel ostensæ. Transumptorum fides.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die secunda Dec. 1556. Pontificatus nostri Anno I. Dat. die 2. Decem. 1566. An. I.

Ex Bull. Ord. Fr. Prædicat. Tom. 5. p. 148.

Sequitur eadem super hac re.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

CUm gravissimis de causis Pastoralis Officii cura animum nostrum stimulante, ac pie Nos etiam hortante carissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Rege Catholico Fratres Ordinis Minorum, & aliorum Ordinum Conventuales in Hispania consistentes, ad vitæ regularis observantiam, secundum sua cujusque Ordinis instituta, reducendos esse statuerimus, per Ordinarios locorum, de consilio Provincialis cujusque Provinciæ, & alterius Fratris ab ipso Provinciali assumendi, sicut in literis nostris super ea reductione confectis plenius continetur, volentes bono quoque regimini Monialium in Hispania consistentium, quæ per Fratres Minores Conventuales gubernari antea solebant, providere, & quæ in quoque earum Conventu corrigenda, & reformanda sint, corrigi, ac reformari, præter illa, quæ super clausura, & reformatione generali cunctarum Monialium, per literas nostras sub plumbo antea editas salubriter constituimus. Venerabilibus Fratribus Hispaniæ Archiepiscopis, & Episcopis, in quorum Civitatibus, & Diœcesibus Conventus sunt Monialium, quæ per Fratres Ordinis Minorum Conventualium antea regi consueverunt, tenore præsentium mandamus, atque in virtute sanctæ obedientiæ committimus, ut assumpto quisque eorum Ministro Provinciali Fratrum Minorum de observantia, sive familia, & altero Fratre, quem Minister elegerit, ad earum domum, seu Domos personaliter accedens, & Deum tantum præoculis habens, auctoritate Sedis Apostolicæ eas visitet, & de consilio Fratrum sibi assistentium, tam in capite, quam in membris reformet, atque ad regularis vitæ observantiam juxta Fratrum Ordinis Sancti Francisci de observantia instituta reducat, easque in perpetuum curæ, regiminique committat Fratrum Minorum de observantia. Item vero de Monialibus conventualibus aliorum Ordinum quorumcumque in Hispania itidem consistentibus, & per Fratres conventuales antea regi solitis, quod ad reformationem, & curam, ac regimen earum pertinet, ab Ordinariis locorum fieri statuimus, atque mandamus; Ipsis Ordinariis omnia quæ ad talem visitationem, reformationem, & reductionem faciendam, necessaria, aut quomodolibet opportuna erunt, agendi, faciendi, & exequendi, plenam tribuentes, & liberam auctoritate Apostolica, tenore præsentium potestatem. Contradictores, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo: invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Obstantium derogat.

§.1. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis, & consuetudinibus, etiam per Sedem Apostolicam approbatis, & confirmatis, privilegiis quoque, & indultis, etiam in fundatione, & institutione, Monasteriis, vel dominibus, & Monialibus, sub quibuscumque verborum formis, & clausulis irritantibus, aliisve decretis quibuslibet concessis, confirmatis, ac sæpius etiam innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque tenoribus totis specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales eamdem vim habentes, esset mentio facienda, tenores hujusmodi pro sufficienter expressis habentes, perinde, ac si de verbo ad verbum præsentibus inserti essent, quod ad harum literarum executionem tantum attinet, derogamus, aut si aliquibus ab eadem Sede communiter, vel divisim indultum sit, ne interdici, suspendive possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem. Quia vero difficile foret, præsentes literas ad omnium notitiam pervenire, volumus, ut transumptis earum manu alicujus publici Notarii subscriptis, vel impressis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem fides ubique habeatur, ac si originales literæ exhibitæ essent, vel ostensæ.

Dat. die 12. Decem. 1566. An. 1.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 12. Decembris 1566. Pontificatus nostri Anno Primo.

XXXII.

De veritate exprimenda a Procuratoribus Pœnitentiariæ, in dispensationibus matrimonialibus, ceterisque gratiis Apostolicis, sub pœna falsi.

Alias pœnas habes infra in Const. In omnibus. *ubi agitur de reformatione Pœnitentiariæ. De Materia autem hujusmodi dispensationum vide infra in Const.* Ad Romanum. *ubi notabo.*

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Causæ Constitutionis.

CUM, sicut accepimus, nonnulli suæ conscientiæ prodigi, ac propriæ salutis immemores, ut facilius a Nobis, & Sede Apostolica dispensationes matrimoniales, & alias gratias, & concessiones obtineant, gradus consanguinitatis, vel affinitatis, aut cognationis spiritualis, ac scientiam illorum aliter quam eis a principio ab ipsis partibus significatum, vel narratum fuerit, exponunt, & si matrimonia hujusmodi adhuc contracta non fuerint, pro contractis narrant, ac alias diversimode veram facti speciem, tam in ipsis dispensationibus matrimonialibus, quam pro aliis quibuscumque gratiis, & concessionibus obtinendis immutent, ac propterea cum non solum in impetrationibus hujusmodi falsitas narretur, verum etiam in partibus plerumque pro verificatione gratiarum hujusmodi veritas immutetur, & falsitas committatur.

Veritas exprimatur sub pena falsi.

§.1. Nos igitur hujusmodi abusibus, & erro-

erroribus obviare cupientes, Motu proprio &c. omnes, & singulos Procuratores, tam Officii Sacræ Pœnitentiariæ, seu Contradictarum, quam alios quoscumque Sollicitatores, & Scriptores, quos Copistas vocant, qui veritatem facti a narratione, quam ab ipsis partibus habuerunt, quo ad substantialia, & qualitates necessario exprimendas diversam faciunt, seu quoquomodo intervertunt, aut immutant, depravantur, & per subreptionem, & obreptionem gratias a Nobis extorquent, pœnam falsi incurrere, & ea puniri omnino debere decernimus, & declaramus.

Executorum deputatio. §.2. Mandantes propterea Almæ Urbis Gubernatori, Cameræ Apostolicæ Auditori, & Vicario, quatenus in præmissis reos, & culpabiles repertos pœna falsi, ut præmittitur, puniant, cum potestate citandi, etiam per edictum, constito summarie de non tuto accessu, aliaque dicendi, & faciendi in præmissis necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Clausulæ derogatoriæ. §.3. Non obstantibus præmissis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis nequaquam obstantibus, irritum quoque, & inane &c. dicique &c. judicari, & diffiniri debere, sublata &c. decernentibus.

Sola signatura sufficit. §.4. Et quod præsentis Motus proprii, & absque data, & registratura sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstante.

Transumptorum fides. §.5. Ejusque transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ.

Forma publicationis. §.6. Quodque Cameræ, & Cancellariæ Apostolicæ, ac audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ dimissis inibi copiis affixis omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Papæ subscr. Placet Motu proprio. M.

Publ. P. An. I. 5. Decemb. *Die 5. Decemb. 1566. suprascriptæ literæ Apostolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis, dimissis in eisdem locis copiis affixis, per me Nicolaum de Mattheis Cursorem.*

Jo. Guerardi Magister Curs.

XXXIII.

Declaratio quod sententiæ in favorem reorum de hæresi Inquisitorum a quibuscumque Judicibus contra stylum vel dispositionem jurisdictionis Officii Sanctissimæ Inquisitionis latæ, & ferendæ, non transierint nec transeant in rem judicatam. Et jurisdictio Cardinalium Inquisitorum ipsas causas revidendi. Et confirmatio Constitutionis Pauli Quarti editæ contra Hæreticos.

Hæc Bulla Pauli IV. est in Tom. IV. Par. I. fol. 354. Cum ex.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Iste Pontifex in minoribus existens, Inquisitor fuit, & abusus hic descriptos evenire cognovit.

Inter multiplices curas, quæ animum nostrum assidue pulsant, illa in primis est, prout esse debet, ut Ecclesia Dei Nobis ex alto commissa, purgatis, immo quantum fieri potest, procul exterminatis omnibus hæresibus, & pravis erronearum opinionum dogmatibus, tuto militare, & tamquam navis in tranquillo mari, sedatis omnibus tempestatum fluctibus, & procellis, secure navigare, & ad optatum salutis portum pervenire possit. Cum itaque Nos dum in minoribus constituti Sanctissimi Officii Romanæ, & universalis contra hæreticam pravitatem Inquisitionis negocia pertractaremus, tandem ex longo usu, atque experientia rerum magistra cognoverimus, quod multi rei delati, & in prædicto Sanctissimo Officio, seu alibi coram locorum Ordinariis, & hæreticæ pravitatis Inquisitoribus processati, ac de hæretica pravitate inquisiti falsos testes ad eorum defensam examinari faciendo, ac compurgatorum de eorum vita, & doctrina minime informatorum opera, & testimonio se juvantibus, ac diversis aliis illicitis modis, excogitatisque dolosis excusationibus, & malitiis prædictum Sacrum Officium Sanctissimæ Inquisitionis, ceterosque Judices, plures etiam veluti innocentes diffinitivas a prædictis processibus, & Inquisitionibus absolutorias, & præcedente canonica purgatione eorum assertæ bonæ, & Catholicæ Fidei vitæ, & doctrinæ declaratorias sententias, seu decreta ab eodem Sanctissimo Officio, aliisque locorum Ordinariis sive delegatis, & Inquisitoribus, ac etiam Rom. Pont. Prædecessoribus nostris obtinuerunt, seu extorserunt, quas sententias, & decreta præfati Romani Pont. etiam cum perpetui silentii impositione, ac inhibitione, ne dictum Sanctissimum Officium, aut alii Inquisitores ad ulteriora procedere possent, seu deberent, necnon etiam cum causarum avocatione ad solum Romanum Pontificem sub cujus protectione submittebantur, aliisque derogatoriarum derogatoriis, & efficacissimis clausulis, ac etiam irritantibus, & aliis decretis, etiam in forma gratiosa ampliando, per varios, & varias eorum Motus proprios, ac etiam sub plumbo vel annulo piscatoris expeditas literas,

teras, etiam in consistorio, seu consistorialiter emanatas confirmarunt. Unde eveniebat, quod prædicti rei inquisiti, sub velamine, & tutamine prædictarum sententiarum, declarationum, & literarum Apostolicarum, & præsertim vigore clausulæ inhibitoriæ contra Inquisitores factæ confidentes, clam, & etiam aliquando palam in antiquis eorum erroribus contra fidem catholicam perseverando, nunquam ad gremium Ecclesiæ vere redibant, immo cum aliis secure, & tanquam Catholici conversando, eorumdem aliorum animos corrumpere, & inficere, ac in suas hæreticas opiniones trahere de facili potuerunt, in totius Reipublicæ Christianæ non modicum scandalum, & præiudicium, prædictorumque delatorum animarum perniciem, & jacturam.

Et ideo reducit ad terminos juris quascumque literas Apostolicas in causis hæresis emanatas, & revocat easdem quatenus sint contrariæ dispositioni, jurisdictioni, ac stylo Inquisitionis, & declarat quod sententiæ in reorum inquisitorum favorem contra dictum stylum, & dispositionem datæ & ferendæ numquam transeant in judicatum.

§.1. Nos huic scandalo adeo periculoso & contagioso obviare, dictarumque animarum saluti consulere, & providere, omnemque jurisperitorum dubietatem, & altercationem, ac quæcumque impedimenta, & obstacula, propter quæ Sancta Inquisitio hæreticæ pravitatis, quomodocumque, & qualitercumque impediretur, vel retardaretur, tollere volentes, Motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, in primis omnes, & singulas, ac quascumque literas Apostolicas sub quacumque verborum forma, etiam in prædictis ac quibusvis aliis causis hæresis, etiam Motu proprio &c. ac etiam consistorialiter &c. & alias quomodolibet emanatas, necnon etiam desuper signatas motuum propriorum, & alias cedulas quaslibet, ad jus & justitiam, ac juris terminos reducentes, necnon Fisco prædicti Sancti Officii Inqisitionis, & aliorum ordinariorum, & delegatorum Judicum adversus prædictas literas: ac etiam derogatoriarum derogatorias, aliasque clausulas quaslibet os operientes, & quatenus jurisdictionis, dispositionis, vel stylo dicti officii sint contraria, illas penitus, & perpetuo revocantes, ac nostra perpetua, perpetuoque valitura universali Constitutione, omnes, & singulas, & quascumque, etiam ex capite assertæ innocentiæ absolutorias, vel etiam præcedente canonica purgatione, sub quacumque verborum forma declaratorias sententias, etiam diffinitivas, & decreta in eorumdem reorum inquisitorum, & delatorum favorem per prædictum sanctissimum Officium, aliosque Judices ordinarios, & delegatos, ac etiam Roman. Pontifices latas, & lata, aut in futurum, per Nos etiam, & Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes ferendas, & ferenda, numquam fecisse, nec in futurum posse facere transitum in rem judicatam, Apostolica auctoritate declaramus, decernimus, statuimus, & ordinamus.

Facultas Inquisitorum gener. revide. d. causas, non obstantib. sententiis a Sede Apostolica confirmatis.

§.2. Præfatisque sententiis, & decretis, & quacumque per literas Apostolicas, etiam in forma gratiosa, etiam iteratis vicibus, ac etiam a pluribus Romanis Pon. emanatis, confirmatis, vel confirmandis, cum prædictis, vel aliis quibuscumque, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac etiam irritantibus, aliisque clausulis, & decretis, necnon inhibitionibus, ac etiam canonicis sanctionibus, quorum omnium, & singulorum, aliorumque præmissorum, & inde secutorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus haberi volumus pro expressis, ac totaliter insertis, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque non obstan. per prædictum sanctum Officium sanctæ Inquisitionis, ac dilectos filios modernos, & pro tempore existentes S. R. E. Cardinales hæreticæ pravitatis Inquisitores, & super dicto Officio nunc, & pro tempore deputatos, contra eosdem, & reos, delatos, & inquisitos, etiam si fuerint, & sint Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, Primates, ejusdem S.R.E. Cardinales, Legati, etiam de latere, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, tam de antiquis, quam noviter etiam super eisdem articulis, receptis, vel recipiendis testibus, aliisque argumentis, probationibus, & indiciis juxta facultates eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, per Nos, & quoscumque Prædecessores, & Successores nostros Romanos Pontifices pro tempore existentes, ac Sedem Apostolicam quomodolibet concessas, & datas, ac in futurum respective dandas, & concedendas, denuo inquiri, & procedi posse, & debere, etiam in omnibus, & per omnia perinde, ac si prædictæ sententiæ, decreta, & literæ Apostolicæ, ac etiam canonicæ purgationes in prædictorum reorum delatorum, & Inquisitorum, etiam Episcoporum, Archiepiscoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, Legatorum, Comitum, Baronum, Marchionum, Ducum, Regum, & Imperatorum favorem non emanassent, novis præsertim supervenientibus indiciis ejusdem, vel alterius speciei hæresis, tempus præteritum etiam respicien., vel ubi appareret per aliena indicia, quod illicitis modis prius ipse delatus, vel inquisitus fuisset absolutus, eadem Apostolica auctoritate volumus pariter, & mandamus. Concedentes eisdem Cardinalibus Inquisitoribus, & super dicto sacro Sanctiss. Inquisition. Officio, nunc, & pro tempore deputatis, plenam, liberam, amplam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem causas hujusmodi etiam auctoritate œcumenici universalis Concilii Tridentini decisas revidendi, ac in statu, & terminis, in quibus ante prædictas sententias, & decreta, ac etiam canonicas purgationes quomodolibet reperiebantur, reassumendi, fineque debito terminandi, prout in aliis causis pendentibus indecisis per eosdem Cardinales Inquisitores, juxta eorum facultates fit, fierique potest, & consuevit.

Pauli IV. Costitutio contra hæreticos approbatur.

§.3. Et insuper vestigiis fel. rec. Pauli Papæ IV. Prædecessoris nostri inhærendo, Constitutionem alias contra hæreticos, & schismaticos per eumdem Paulum Prædecessorem, sub data videlicet Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Domini-

minicæ millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, quintodecimo Kal. Martii, Pontificatus sui Anno IV. editam, tenore præsentium renovamus, & etiam confirmamus, illamque inviolabiliter, & ad unguem observari volumus, & mandamus, juxta illius seriem atque tenorem.

Clausula sublata.

§.4. Et sic in omnibus, & singulis supradictis censeri, ac ita per prædictos, & quoscumque Judices &c. sublata &c. judicari &c. debere, irritum &c. perpetuo decernimus, & declaramus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstan. præmissis, ac regula nostra de non tollendo jure quæsito, & quibusvis aliis Apostolicis, Universalibus, Provincialibus, & Synodalibus Constitutionibus, Ordinationibus, necnon juramento &c. roboratis statutis &c. privilegiis quoque, indultis, & prædictis, ac aliis literis, & etiam Motibus propriis quibuslibet, etiam præfatis reis, & inquisitis etiam Episcopis &c. ac Imperatoribus etiam absolutis, & quibusvis aliis personis, in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus &c. ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque clausulis, ac etiam irritantibus, & aliis decretis, ac etiam pœnalibus inhibition. etiam Motu proprio &c. ac consistorialiter &c. & alias in contrarium quomodolibet concessis &c. in posterumque concedendis &c. Quibus omnibus etiam si de illis &c. eorum tenores &c. latissime hac vice derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat Motu proprio. M.

Repetitio clausularum.

§.6. Et cum absolutione a cen. ad effectum &c. & de reductione &c. revocatione singulis declaratione, decretis, statuto, ordination. voluntatibus, mandatis, concessione, revocatione, confirmatione, derogatione, aliisque præmissis, ut supra in forma gratiosa perpetuo, & ad perpetuam rei memoriam.

Forma, & effectus publicandi.

§.7. Et quod postquam præsentes, seu desuper forsan conficiendæ literæ, per aliquem, vel aliquos ex Cursoribus nostris in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, ac acie Campi Floræ affixæ, & publicatæ fuerint, omnes prædictos etiam Episcopos &c. ac Imperatores, & alios quorum interest, afficiant, & arctent, perinde ac si eis personaliter intimatæ, & insinuatæ fuissent, ac vim & efficaciam solemnis, personalis, validæ, & peremptoriæ monitionis, & citationis habere, omnesque ligare habeant.

Sola sufficit signatura.

§.8. Et quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula contraria non obstan. Et nihilominus si videbitur, literæ desuper, etiam per Breve nostrum, aut officium contradictarum, simul vel ad partem, expedire possint.

Transumptorum fides.

§.9. Et quod præsentium, seu desuper conficiendarum literarum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si exhibitæ forent, vel ostensæ.

Fiat Motu proprio. M.

D. P. An I. 21. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, 12. Kal. Januarii, Anno I.

Publicatio.

Anno a Nativitate D. 1556. indiction. 9. die vero Lunæ 30. mensis Decemb., Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Pii divina providentia Papæ V. anno I. suprascriptus Motus proprius affixus, & publicatus fuit ad valvas Principis Apostolorum B. Petri de Urbe, Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, dimissis ibidem ejusdem copiis affixis, ut moris est, per nos Joannem Gerardi, & Christianum de Monte prælibati SS. D. N. Papæ Cursores.

Stephanus de Olea Mag. Curs.

XXXIV.

Quod fecerit major pars Cardinalium Sanctiss. Inquisitionis, vel aliquibus absentibus, eorum duo, valet, ac si omnes fecissent.

Similem Constitutionem edidit Pius IV. ut supra fol. 177. Cum Nos.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio, &c.

Pius IV. edidit Const. hic enunciatam.

CUM fel. rec. Pius IV. Prædecessor noster per suum specialem Motum proprium *Omittitur relatio, quia ipsa Bulla est in loco indicato in rubr.*

Hic Pontifex quosdam Cardinales deputavit Inquisitores.

§.1. Nos postquam divina providentia ad summi Apostolatus apicem assumpti fuimus, considerantes eosdem præfectos Cardinales, in variis, ac diversis publicis negociis, ob eorum experientiam, & doctrinam implicitos, & occupatos esse, ut dictum Officium concernentes eo celerius expediri possint, quo illi præpositi aliis negociis fuerint minus impliciti, loco ipsorum, quibus etiam aliorum quorumdam negociorum ad Sedem Apostolicam spectantium curam dedimus, in eodem sacro Officio Inquisitionis hæreticæ pravitatis deputavimus Inquisitores dilectos filios nostros Bernardinum Scotum tituli Sancti Matthæi, Scipionem tituli Sanctæ Anastasiæ Rebibam, Franciscum tituli Sanctæ Crucis in Hierusalem Paciechum, Joannem Franciscum de Gambara tituli Sanctæ Pudentianæ S. R. E. Cardinales.

Et modo talem deputationem confirmat.

§.2. Ne tamen in posterum, de eorum jurisdictione hæsitari contingat, Motu simili, & ex certa nostra scientia deputationem hujusmodi, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, & quatenus opus sit, de novo eosdem quatuor Cardinales generales hæreticæ pravitatis in eisdem Alma Urbe, Curia Romana, ac tota Republica Christiana creamus, confirmamus, & deputamus.

Facultatesque hic expressas eisdem concedit.

§.3. Et insuper pro faciliori earum expeditione statuimus, decernimus, & ordinamus, ut quicquid per majorem partem præ-

præsentium, vel aliquibus absentibus, per duos ex prædictis Cardinalibus deputatis, qui in Congregatione pro dicto Officio intervenerint, seu convenerint, dictum, gestum, statutum, ordinatum, decretum, terminatum, seu sententiatum extiterit, sit validum, & firmum, ita, & taliter quod nullo modo impugnari possit, perinde, ac si omnes, & singuli Cardinales prædicti in dicta Congregatione intervenissent, & convenissent, & major pars eorum consensisset, cum plena, & omnimoda jurisdictione, auctoritate, & potestate dicto Officio, ac omnibus prædictis Cardinalibus, & eorum Prædecessoribus, per Nos, vel alios Summos Pontifices alias quomodolibet concessis, & attributis, irritum &c. decernentes.

Decretum irritans.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ Nos, & Prædecessores nostri voluerunt, & volumus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Signatura sola sufficit.

§.5. Decernentes solam præsentis nostri Motus proprii signaturam sufficere, & ubique in judicio, & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio M.

XXXV.

Mitigatio Constitutionis Pii IV., quoad appellationes condemnatorum, facto deposito, vel data cautione.

*Ista Pii IV. Const.LXI. est supra fol.*3. Etsi cuncta.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Pius IV. post alios Pontifices prohibuit appellatione non facto deposito in causis criminalibus, ut in Const 61.

§.1 CUM (sicut accepimus a dilecto filio Alexandro Riari Auditore nostro, & appellationum Judice ordinario) ex diversis literis in forma Motus proprii per fel. rec. Pium Quartum, & alios Pontifices Prædecessores nostros, & præsertim sub dat. Romæ apud Sanctum Petrum, duodecimo Kal. Junii Anno sexto (quorum omnium tenores hic volumus pro expressis haberi) emanato, de non admittendis appellationibus, neque decernendis inhibitionibus, monitoriis, & citationibus in causis criminalibus Fiscum nostrum quomodolibet concernentibus, in quibus reos contigerit condemnari, nisi prius facto actuali deposito pœnarum, in quibus ex delicto delinquentes ipsi, aut illi, qui pro eisdem fideiussissent, vel ex contractu quoquo modo condemnandi venirent, aut eatenus condemnati fuissent) contingat, quod alii, etiam optimum jus foventes, interdum ob nimiam eorum paupertatem modum talia deposita faciendi non habentes, & sic secluso eis, ob non factum depositum, remedio appellationis, eorum bonum jus, quod prætendunt deducere in appellatione, remanet incognitum, & deperditum, & præsertim quoad illos, qui non sunt confessi crimen.

Hic autem Pontifex concedit appellationem data cautione, ut hic, quatenus nonnisi dives appellans.

§.2. Nos igitur more pii Pastoris, præmissis omnibus obviare volentes, ne appellationis remedium, ejusque prosecutio pauperibus tolli videatur: Motu simili, & ex certa nostra scientia, dictas literas mitigantes, & reformantes, tenore præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, ac perpetuo observari mandamus, quod in similibus causis Fiscalibus, & aliis de quibus in literis, & Motu proprio hujusmodi fit mentio, omnes & singulæ appellationes, ac quæcumque desuper pro tempore præsentatæ, ac præsentandæ Commissiones per dictum Alexandrum modernum, & pro tempore existentem Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Auditorem tanquam Judicem talium appellationum, necnon per quemcumque alium Judicem hujusmodi jurisdictionem habentem admittant, ac recipiant, & admitti ac recipi, libere & licite possint, valeant, ac debeant, illarumque vigore quascumque inhibitiones, citationes, seu monitoria decernentes, & alia facientes in præmissis necessaria, eisdem Auditori nostro, & Judicibus præfatis, ad id jurisdictionem habentibus auctoritatem damus, ac licentiam impartimur, præstita tamen prius cautione idonea, per partem seu partes appellantes, non tamen confessos, in forma depositi, pro pœna in qua condemnatus extitit, & seu respective de se constituendo in carcere, & ibidem remanendo in quacumque parte judicii, & quatenus pars esset dives, facto prius actuali deposito, arbitrio Judicis ad quem.

Confessis tamen appellationem denegat.

§.3. Quo vero ad confessos, liceat Judici a quo, non obstantibus hujusmodi appellationibus & inhibitionibus, & absque aliquarum pœnarum incursu, ad ulteriorem executionem pro pœnæ hujusmodi consecutione procedere. Et neque tam ipsi quam partes ad literarum, seu Motus proprii præfati observantiam, quo ad hæc, & illa quoquo modo concernentia, nisi juxta præsentem limitationem, & moderationem, ullatenus teneantur.

Decretum irritans.

§.4. Et ita in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, etiam Cameræ Apostolicæ Camerarium, Præsidentem, Clericos, Thesaurarios, ac Procuratores Fiscales, & S.R.E. Cardinales, &c. sublata &c. debere. Irritum &c. perpetuo decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus præmissis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.6. Volumus autem præsentis nostri Motus proprii solam signaturam sufficere, & fidem facere, in judicio & extra, regula contraria non obstante, etiam absque eo quod per Cursores præsentetur.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio M.

Refor-

XXXVI.

Reformatio Collegii Capranicensis, a Cardinali de Capranica, & Collegii Nardini, a Cardinali Nardino, in Urbe pro Scholaribus institutorum; Et Confirmatio jurisdictionis Custodum Hospitalis S. Salvatoris, Gubernatorum utriusque Collegii.

Privilegia autem Scholarium generalis Gymnasii Almæ Urbis, vide in Bonif. VIII. Const. XX. In supremæ *T. III. P. II. fol.* 100.

PIUS PAPA QUINTUS
Motu proprio &c.

Card. Capranica, instituit in Urbe Collegium Capranicense, & Card. Nardinus Collegiũ Nardinum, & eorum Gubernium dederunt Custodibus S. Salvatoris.

ACcepimus quod postquam piæ memoriæ Dominicus & Angelus Cardinalis de nobili familia Capranicensi, & Stephanus Cardinalis Nardinus Collegia Scholasticorum in Urbe, illud Capranicense, istud Nardinum nuncupata, fundaverunt & erexerunt, & dotaverunt, ac constitutiones pro vita, & moribus, habitu, vestitu, & professione inibi studentium Scholarium ediderunt, & eorumdem Collegiorum Gubernatores, dilectos filios nobiles viros Custodes pro tempore pii Hospitalis Imaginis S. Salvatoris ad Sancta Sanctorum de Urbe creaverunt, & esse voluerunt: quibus omnimodam potestatem corrigendi, mulctandi, puniendi, & alias prout in dictis constitutionibus latissime continetur, concesserunt, dictique Custodes in præmissorum pacifica, & quieta possessione extiterunt.

Sed Scholares eorum jurisdictionem evitare tentabant.

§. 1. Iidem Scholares in pravum animum conversi, juramenti per eos præstiti immemores, contra prædictarum laudabilium constitutionum formam quærentes se a jurisdictione, protectione, & gubernio dilectorum filiorum Custodum prædictorum eximere, & dicto Collegio, & pio loco abiectis, diversas in dies inhibitiones a diversis Urbis Tribunalibus, ac diversas a Signatura Justitiæ commissiones extorquere tentabant, & extorquebant; per quas dictorum dilectorum filiorum administrationem, gubernium, & correctionem evitare tentabant.

Paulus ideo III. dictos Custodes competentes eorum Judices esse declaravit.

§. 2. Cumque prædicta ad notitiam felicis recordationis Pauli Papæ Tertii Prædecessoris nostri pervenissent, idem Prædecessor quærens non minus menti, & voluntati dictorum piorum Cardinalium, quam animabus ipsorum Scholarium consulere, suo proprio Motu voluit, jussit, & mandavit, quod illucusque omissæ causæ ipso jure ad eosdem Custodes redirent, quos solum, in solidum Judices eorumdem Scholarium ordinarios, juxta earumdem constitutionum formam esse declaravit, reservata solum eisdem Scholaribus facultate appellandi a diffinitiva, & tunc ad solos dilectos filios Conservatoris Urbis. Ac de cetero inhibuit, commissiones aut inhibitiones contra prædicta decerni non posse, & insuper voluit & mandavit dictas Constitutiones de cetero, ut jacent, observari.

Scholaresque non sustinentes conclusiones juxta statuta Collegiorum, inde expelli decrevit.

§. 3. Et quod qui e Scholaribus secundum statuta Conclusiones infra tempus constitutum sustinere cessarent, ipso facto sine ulla monitione privati existerent, & a Collegiis expellerentur, & alii pro illis substituerentur, & ad restitutionem expensarum, quibus se indignos judicaverant, & fecerant, Collegii omnino tenerentur.

Paulus IV. prædicta confirmavit.

§. 4. Et successive sanctæ memoriæ Paulus Papa Quartus Prædecessor noster de præmissis certioratus prædicta omnia per suas in forma Motus proprii literas, confirmavit, & perpetuis futuris temporibus servari mandavit.

Hic modo Põtifex ista confirmat.

§. 5. Nos igitur cupientes non solum, quæ pie & sancte constituta sunt observari, sed etiam prolapsa ad viam salutis revocari, & quæ ad animarum salutem, & vitæ Christianæ cultum conveniunt, augeri, & in ampliorem formam redigi, Prædecessorum Constitutiones, & Ordinationes prædictas, ac dicti Collegii constitutiones, auctoritate Apostolica, & de potestatis plenitudine, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, confirmamus, & approbamus.

Armornm omnium usum, & retentionẽ prohibet, non tamen ensis in Camera.

§. 6. Ac motu simili, & simili potestate ad augmentum quietis dicti Collegii, salutem animarum Scholarium prædictorum, & cultum Christianæ fidei de novo hac nostra in perpetuum Constitutione valitura, statuimus, decernimus & mandamus, quod de cetero in dicto Collegio nullus Scholaris, nec etiam ipsum Collegium possit retinere, aut habere, neque publice, neque occulte, aliquod genus armorum, tam defensibilium, quam offensibilium, excepto solo ense, quem ipsis Scholaribus in eorum Cameris retinere permittimus, & quæ erunt in dicto Collegio, tam ipsorum Scholarium, quam Collegii arma cujusvis generis, excepto solo ense, in Visitatione per dilectum filium Franciscum Cardinalem Alciatum tituli sanctæ Susannæ diaconum, & per dictos dilectos filios Custodes, de mandato nostro nuper facta reperta fuerunt, illa omnia per præfatos Custodes vendi mandamus, & pretium ex eis providendum dominis ipsorum, sive sint Scholares, sive ipsum Collegium, assignari mandamus. Conscientiam eorumdem dilectorum filiorum Custodum onerantes in hoc, videlicet ut pugiones, & quos appellant pistolesios, necnon, & falcatos enses, quos vulgo stortas, aut alio simili nomine appellant, vendant magistris, qui eos fundant, & ad rudem materiam reducant. Et quia qui bonis literis operam navare, & in sacris initiari incipiunt, paci & quieti, ac togæ, & non armis incumbere debent, volumus, & mandamus, quod quicumque Scholaris de cetero, de die vel de nocte, & quocumque tempore cum ense, quem his solum retinendum videlicet, ut supra reliquimus, vel alio genere armorum per Urbem incedere repertus fuerit, etsi licentiam a quovis ad id potestatem habente, excepta sola nostra licentia, & successoris nostri, legitime se habere asserant, & habeant, illico per quoscumque executores, nullo alio expectato mandato carcerentur,

rentur, & in Carceribus per sex continuos menses detineantur, absque eo quod aliquid de mensa dicti Collegii participent, & ulterius illico a loco dicti Collegii priventur. Qui vero de cetero in eorum cameris, aut alio loco dicti Collegii reperti fuerint tenere aliquod genus armorum excepto ense solum, ut præfertur, pro prima vice priventur expensis unius mensis, pro secunda vero vice eiiciantur statim de Collegio.

Ludum quoque alearum, & taxillorum eisdem vetat.

§.7. Non minus etiam quia non solum in Scholaribus, & viris togatis, quam in omnibus hominibus ludum aleæ, seu taxillorum, & chartarum cujuscumque generis, tanquam a legibus, & sacris canonibus, ac bonis moribus abhorrentem detestamur, præcipimus, mandamus, & inhibemus, ne de cetero aliquis Scholarium, seu familiarium, & servientium in dicto Collegio aliquod genus chartarum, seu aleæ aut taxillorum, publice, vel occulte retinere possit, & valeat. Quod si alicui chartæ, aut alea, seu taxilli in eorum Camera, aut alio loco Collegii reperti fuerint, illico pro prima vice a mensa, & victu per unum integrum mensem arceantur, & si iterum in tale crimen inciderint a Collegio arceantur, & tanquam incorrigibiles priventur.

Habitumque, & capuccium eosdem gestare debere præcipit.

§.8. Insuper quia ex habitu mens, & animus ut plurimum, & cognoscitur, & demonstratur, inhærens piæ menti testatorum volumus, & mandamus, quod incipiendo a proximis futuris Kalendis mensis Novembris, Scholares perpetuo, quando eunt extra Collegium, quocumque eant per Urbem, incedere debeant in habitu longo, & veste longa cum solito capuccio juxta dictarum constitutionum formam. Volentes & mandantes, quod illi qui fuerint reperti extra dictum Collegium sine dicto habitu & capuccio, prima vice per quemcumque executorem etiam absque aliquo alio mandato carcerentur, & in Carceribus per tres continuos menses detineantur, absque eo quod, de mensa Collegii aliquod participent, secunda vero vice a dicto Collegio arceantur & locis ejusdem Collegii priventur.

Et Logicæ, Philosophiæ, ac juri civili operam dare posse declarat.

§.9. Et quia nonnunquam controversum accepimus circa studia, & professiones ipsorum Scholasticorum, declaramus dictas constitutiones, ac etiam, quando opus sit, supplemus & emendamus, volumus & mandamus, quod de cetero dictorum Collegiorum Scholastici Logicæ & Philosophiæ operam eo usque dare, quantum, & quousque eis sufficiat pro ingressu ad sacram Theologiam. Et similiter possint juri civili eo usque operam dare, quantum & quousque eis sufficiet pro ingressu ad jus Canonicum. Medicinæ autem eos operam dare omnino prohibemus & inhibemus.

Licentiasque a Pio IV. concessas revocat.

§.10. Cassantes & irritantes ac annullantes omnem licentiam etiam per felicis recordationis, Pium Papam Quartum eisdem concessam, tanquam piæ menti fundatorum contrariam. Quibuscumque in ea clausulis existentibus non obstantibus.

Constitutionesque Collegiorum circa promotionem ad sacros Ordines declarat.

§.11. Et quamvis constitutiones Collegiorum prædictorum arctent Scholasticos ad se promoveri faciendum post triennium a die ingressus Collegii saltem ad sacrum subdiaconatus ordinem, nihilominus respicientes ad decreta sacri Concilii Tridentini, volumus quod dicti Scholares elapso triennio teneantur dumtaxat accipere quatuor ordines minores, & teneantur & obligati sint quotidie officium Sacratissimæ Virginis Mariæ recitare, & ulterius se aliter præparare, ut in eventum quod a Nobis & Successoribus nostris illis, ut speramus, Ecclesiastica beneficia conferentur, vel probaretur legitime habere eos sufficienter patrimonium, possint apparere habiles & idonei ad suscipiendos sacros Ordines, & tunc vel ad titulum beneficii, quod eis conferetur, vel patrimonii, quod habere eos probabitur, teneantur omnino promoveri ad dictos Ordines sacros.

Executores deputat ipsos Custodes.

§.12. Mandantes propterea dilectis filiis Custodibus Hospitalis prædicti, ut prædicta diligenter attendant, & totis viribus auctoritate nostra inviolabiliter observari faciant, prout inviolabiliter Nos Motu proprio, & de Apostolicæ potestatis plenitudine observari volumus, & mandamus.

Contaria tollit.

§.13. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Irritum quoque & inane decernentes quicquid in contrarium a quoquam super præmissis contigerit attentari.

Signatura sola sufficere jubet.

§.14. Volumus autem quod præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio & extra. Et quod registretur per secretarium dicti Hospitalis in libro constitutionum dicti Collegii, ut nemo de illis ignorantiam quovis tempore prætendere possit.

Placet Motu proprio M. — Papæ subscr.

XXXVII.

In quibusvis collationibus, provisionibus, & Commendis Beneficiorum per Sedem Apostolicam collatorum speciali vel Generali Concilii Tridentini derogatione minime opus esse declarat. — *Ex Regest. in Archiv. Vat.*

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Causæ faciendi Decreti.

§.1. Cum plerumque contingat dubitari in causis in Rotæ Auditorio nostro, & alibi pendentibus, super provisionibus, & Commendis, unionibus, & aliis dispositionibus, ac aliis gratiis Apostolicis, quæ contraveniunt decretis Concilii Tridentini, an sit opus speciali derogatione ejusdem Concilii.

Decretum de quo in rubrica.

§.2. Nos quæcumque dubia desuper mota, & movenda submovere volentes, ac quorumcumque decretorum Concilii hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, motu simili, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura Constitutione declaramus, neque speciali, neque Generali derogatione ejusdem Concilii opus fuisse

fuiſſe & eſſe, in quibuſvis collationibus, proviſionibus, commendis, unionibus &c. & aliis diſpoſitionibus, de quibuſvis beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, Sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus etiam Monaſteriis Conventualibus, & Conſiſtorialibus, ac curam animarum habentibus, quæ quomodolibet vacarunt, & vacabunt, ac etiam gratiam & juſtitiam concernentibus, & aliis gratiis, ac conceſſionibus Apoſtolicis per Nos ac fel. rec. Pium Papam Quartum Prædeceſſorem, nec non quoſcumque Romanos Pontifices Succeſſores noſtros (noſtra tamen, & Prædeceſſoris, ac Succeſſorum prædictorum propria manu ſignatis) ac Sedem Apoſtolicam quibuſvis perſonis, Collegiis, & aliis piis locis, ac alias quomodolibet factis, & faciendis, ac conceſſis, & concedendis. Et ita per quoſcumque judices &c. etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quibuſvis cauſis etiam per appellationem pendentibus judicari, & diffiniri debere, ſublata &c. irritum quoque decernimus.

In Cancellaria regiſtrandum.

§.3. Volentes præſentis noſtri Motus proprii cedulam in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in illius libro, quinterno nuncupato, deſcribi.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§.4. Non obſtantibus quibuſvis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis Stylo Palatii &c. ceteriſque &c. Contrariis quibuſcumque.

Papæ ſubſcr.

Placet Motu proprio M.

XXXVIII.

Ex edit. Typis Bladi.

Exemptio Monaſteriorum, & aliorum locorum Piorum Status Eccleſiaſtici ab Hoſpitio militum &c.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Milites hoſpitio recipi in domibus eccleſiaſticis, magnum eis afferebat detrimentum.

§.1. CUm, ſicut non ſine gravi dolore Nobis innotuit, omnia, & ſingula, ſeu quam plurima hujus Almæ Urbis, ac etiam Status noſtri Eccleſiaſtici Conventus, & Monaſteria, & alia Eccleſiaſtica, & pia loca tam ſæcularia, quam regularia, & a perſonis Religioſis quomodolibet inhabitata, eo tempore, quo equites, & milites ejuſdem Almæ Urbis ac Status Eccleſiaſtici præfati pro defenſione ipſius Urbis, & Status adverſus infeſtiſſimum Turcarum tyrannum, vel ob alias, quæ pro tempore ſeſe offerunt, cauſas expediri, & ad diverſa ejuſdem ſtatus loca tranſmitti contingit, ab eiſdem equitibus, & militibus perturbentur, & moleſtentur, ipſique Conventus, Monaſteria, & alia Eccleſiaſtica, & pia loca in eorundem equitum, ſeu militum diſtributione nonnullos eorumdem equitum, & militum intra eorum domos, Monaſterii hoſpitio excipere cogantur, in maximum eorum detrimentum, divini cultus perturbationem, graviſſimum religionis dedecus, Dei optimi maximi offenſam, & non ſolum præter noſtram intentionem, verum etiam intolerabilem animi noſtri amaritudinem.

Fieri vetat ſub pœnis nonnullis.

§.2. Qua propter Nos in præmiſſis, quantum cum Deo poſſumus, de optimo remedio celeri manu providere, ac Monaſteriorum, & aliorum Eccleſiaſticorum, & piorum locorum hujuſmodi perſonarum Deo altiſſimo die noctuque famulantium quieti, integritati, & decori conſulere volentes, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine univerſis, & ſingulis tam dictæ Almæ Urbis, quam totius Status præfati Gubernatoribus, Poteſtatibus, Ducibus, & Capitaneis, Communitatibuſque, & Univerſitatibus, & aliis, ad quos ſpectat, & pertinet, ac ſpectabit, & pertinebit quomodolibet in futurum, ne deinceps perpetuis futuris temporibus in eorumdem militum, & equorum diſtributione tam in tranſeundo, quam inibi commorando, Communitatibus, & Univerſitatibus videlicet, ne dictos equites, ac milites in eiſdem Monaſteriis, cœnobiis, domibus, & aliis Eccleſiaſticis, & piis locis ſub duorum millium ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ ipſo facto applican. & aliis arbitrii noſtri pœnis quovis quæſito colore, cauſa, ingenio, ſive prætextu diſtribuere, ſive aſſignare, vel ad illos recipiendum, & hoſpitio excipiendum cogere, ipſis vero Capitaneis, & Ducibus, ne eoſdem ſuos equites, & milites ſub indignationis noſtræ, ac privationis officiorum ſuorum, aliiſque & arbitrii noſtri pœnis in dictis Monaſteriis, cœnobiis, domibus, & aliis Eccleſiaſticis, & piis locis, & ſi Communitates, & Univerſitates ipſæ eadem loca eiſdem aſſignaſſent, diſtribuant. Gubernatoribus vero, & ipſarum Civitatum, & locorum Prætoribus, ac aliis Officialibus quibuſcumque quo minus præmiſſa ab ipſis Communitatibus, & Univerſitatibus, ac Capitaneis, & Ducibus fiant, ſub ejuſdem indignationis noſtræ, ac etiam privationis Officiorum ſuorum præfatorum reſpective pœnis auctoritate Apoſtolica ſinant, vel permittant, inhibemus, præcipimus, committimus, & mandamus.

Prohibet hujuſmodi pia loca hoc titulo quomodolibet moleſtari.

§.3. Et inſuper tam illis, quam equitibus, & militibus præfatis, ne Monaſteria, Cœnobia, & loca pia hujuſmodi in perſonis, rebus, & bonis, aut alias deſuper quomodolibet moleſtare, perturbare, impedire, & inquietare, ſeu moleſtari, perturbari, vel alias inquietari facere audeant, ſeu præſumant, in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub jam dictis pœnis eadem auctoritate inhibemus, præcipimus, committimus, & mandamus, ipſa Monaſteria, cœnobia, domos, & alia Eccleſiaſtica, & pia loca ex nunc ab eiſdem militibus, & equitibus, ac onere illos hoſpitio excipiendi, motu, & auctoritate ſimilibus eximendo, & totaliter liberando, ac libera, & immunia facien.

Exequutores hujus declarationis deputat.

§.4. Necnon dilectis filiis noſtris Vitellotio Cardin. Vitellio nuncupato, & pro tempore exiſtenti S.R.E. Camerario, ac Præſidentibus, & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, ut eiſdem Monaſteriis, & piis locis in præmiſſis

missis efficacis defensionis præsidiis assisten. non permittant illa, seu eorum personas, a prædictis militibus, & equitibus, illorumque hospitio gravari contra præsentium tenorem, sed literas, & exemptiones hujusmodi eis desuper concedant, ac favorabiliter defendant, etiam præcipimus, & mandamus, & sic per quoscumque judices, sublata, &c. judicari, &c. debere, irritumque &c. decernimus.

Contrariis derogat.

§.5. Non obstant. quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, statutis, etiam juramento &c. roboratis, Privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis quibusvis etiam prædictis, ac aliis quibusvis personis sub quibuscumque tenoribus, ac alias in contrarium quomodolibet concessis, & concedendis. Quibus omnibus illorum tenores &c. latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Novæ Clausulæ.

§.6. Et cum absolutione ad effectum &c. & de commission. mandato, inhibitione, præcepto, exemptione, liberatione, decreto, derogatione, aliisque præmissis extenden. perpetuo in forma gratiosa, & si videbitur, cum opportuna executorum deputatione, qui assistant, ac sub censuris, & pœnis etiam pecuniariis &c. cum facultate gravandi &c. invocato &c. sæcularis, cum opportuna dictarum derogatione latissime extenden. & quod præmissorum omnium, & singulorum etiam major, & verior specificatio, & expressio fieri possit in literis etiam ad partem pro quolibet Monasterio, & pio loco si videbitur, per Breve nostrum expedien. seu si videbitur, præsentis nostri Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, extraque, regula contraria non obstante.

Placet Motu proprio, M.

XXXIX.

Ex edit. Typis Bladi.

Pius V. ad se, & Successores suos Rom. Pont. quascumque causas confidentiarum, tam motas, & pendentes, quam in futurum quomodolibet movendas avocat.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Pius IV. Sacri Collegii Cardinales admonuit de non conferēdis Beneficiis in cōfidentiam.

§.1. Licet fel. rec. Pius Papa Quartus Prædecessor noster, postquam certam simoniacæ pravitatis speciem beneficiorum confidentiam vocatam, etiam in Romanā curiam, atque adeo in sacrum venerabilium fratrum nostrorum, tunc suorum Sanctæ Romanæ Eccl. Cardinalium Collegium quasi per cuniculos irrepsisse, ac nonnullos ex ipsis fratribus nimia quadam facilitate, seu potius importunis amicorum, familiarumque precibus adductos, beneficia in confidentiam hujusmodi recepisse, & tunc frequenter recipere intellexerat, hancque illicitam beneficientiæ exercendæ, seu amicitiæ colendæ viam a tanto saltem collegio prorsus eliminare cupiens, eosdem fratres in suo Concistorio secreto non semel admonuerat, huic aliena beneficia custodiendi modo ne assuescerent, neve illa hoc pacto reciperent, sed sic recepta dimitterent.

Sed cum nullum inde remedium malo fuerit allatum.

§.2. Cumque ad aures suas pervenisset, eorum aliquos monitionis hujusmodi immo potius suimet oblitos ea, quæ custodienda receperant, beneficia, nondum tamen dimisisse, & insuper illos, & nonnullos alios etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, Ecclesias, Monasteria, Dignitates, & alia beneficia in eorum favorem resignata, cessa, vel alias dimissa acceptasse, illaque in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias auctoritate Apostolica concessa quandoque in resignantium, vel cedentium, seu etiam aliorum favorem cepisse, vel alias dimisisse, ac sibi propterea fructus Ecclesiarum, Monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum hujusmodi in toto, vel in parte, ac regressus, sive accessus, & ingressus ad Ecclesias, Monasteria, & beneficia hujusmodi sibi reservari procurasse, & obtinuisse, ad hoc videlicet ut confidentes sic decimarum Apostolicarum, vel communis dicti Collegii, & annatæ, aliorumque Jurium dictæ Cameræ debitorum solutionem eluderent, & alia tunc expressa fecisse in animarum suarum periculum, & perniciosum exemplum.

Literis Apost hujusmodi Beneficia ipso jure vacantia declaravit.

§.3. His, & aliis tunc expressis occurrere volens per suas sub plumbo expeditas literas, Ecclesias, & Monasteria, ac beneficia hujusmodi ipso jure a die receptionis eorum vacavisse, & vacare, ac fructuum reservationes, ut præmittitur, factas, ac regressus, sive accessus, & ingressus concessos hujusmodi cessasse, & cessare, ac extinctos esse, & alia similiter tunc expressa decreverit, & declaraverit, cum inhibitionis, & decreti, ac aliis clausulis etiam tunc expressis, prout in ipsis literis plenius continetur.

Causæ nov faciendi Decreti.

§.4. Tamen pro eo, quod ipse Pius Prædecessor sibi ipsi & Successoribus suis præmissorum, & in eisdem literis contentorum cognitionem, & dictarum literarum executionem, prout debebat, non reservavit, cum ut plurimum istæ confidentiæ inter S.R.E. Cardinales, & Archiepiscopos, Episcopos, & alios potentes viros sint, & inferiores judices ad eos pro eorum dignitatibus, gradibus, vel officiis, aut potentia respectum habentes, ac etiam quia nullus est, qui contra eos se instigatorem, aut accusatorem ostendere, aut propalare velit in justitia desuper exhibenda, & ministranda, ac præfatis Pii Prædecessoris literis exequendis se negligentes, aut morosos reddunt. Quod fit, ut ad aures nostras non sine animi nostri displicentia pervenit, ut nonnulli sacros Canones, seu literas Pii Prædecessoris hujusmodi parvi pendentes non vereantur in animarum suarum perniciem Ecclesias etiam Cathedrales, & metropolitanas, monasteria, prioratus, & alia beneficia sæcularia, & regularia confidentiam, quam simoniacam pravitatem sapere non ignorant, acceptare, & retinere, seu illa

in vim assertorum regressuum, sive accessuum, & ingressuum sic, ut præfertur, eis concessorum, & effectuum, ut ajunt, sortitorum consequi, & habere velle.

Reservatio, de qua in rubrica.

§.5. Nos, qui post nostram ad summi Apostolatus apicē divina favente clementia assumptionem, inter alias Nobis imminentes curas hoc præcipue, & maxime cordi habuimus, prout habemus, hujusmodi confidentias de medio tollere, & in sua pertinacia circa hujusmodi Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum detentionem, seu assecutionem persistentes, nisi resipiscant, debitis Nobis visis pœnis plecti, ac unicuique prout ex nostro universali, & pastorali Officio tenemur, in his justitiam ministrare, & ne abusus, vel potius delictum hujusmodi ulterius fidelium animas illaqueatas tenendo progrediatur, omni debito, & celeri remedio providere volentes: Motu simili &c. Ac ex nostra certa scientia, & de Apostolicæ potestatis plenitudine præmissorum omnium cognitionem, & literarum prædictarum executionem Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus canonice intrantibus reservantes, prout harum serie reservamus, omnes, & singulas confidentiarum hujusmodi contra quoscumque etiam ejusdem S.R.E. Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos, & alios quoscumque, coram quibuscumque judicibus, etiam ad hoc specialiter delegatis. Etiam sacri Palatii Apostolici causarum Auditoribus, ac S.R.E. Cardinalibus motas, & pendentes in eisdem statu, & terminis, in quibus reperiuntur, ac etiam alias quascumque similium confidentiarum causas contra supradictos, & alios quoscumque de cetero movendas, seu ad Nos quomodolibet deferendas per Nos summarie simpliciter, & de plano sine strepitu, & figura judicii sola facti veritate inspecta, etiam per viam inquisitionis, seu ex nostro Officio, aut alias Nobis expedire videbitur, procedendo, audiendas, cognoscendas, decidendas, fineque debito terminandas, & totaliter exequendas, ad Nos avocamus, decisionique, & terminationi, per Nos super illis faciendæ appellatione quacumque etiam alias de jure admissibili rejecta, & postposita standum, ac acquiescendum, & omnino parendum, & obediendum fore statuimus, & ordinamus, sicque mentis, & voluntatis nostræ incommutabilis esse dicimus, decernimus, & declaramus. Certificantes prout certificamus, & attestamur omnibus, & singulis supradictis in ipsis causis eos in eorum prætensis juribus, & aliis quæ coram Nobis dicere, & allegare, seu prætendere voluerint, audiendo justitiam, ut par est, Nos ministrare paratos existere.

Derogatio contrariorum

§.6. Non obstantibus præmissis, & quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Cancellariæ Apostolicæ regulis in contrarium quomodolibet editis, ceterisque contrariis quibuscumque, volentes solam nostram, per placet, signaturam sufficere, & ubique in judicio fidem facere, quacumque regula contraria non obstante.

Præsertium publicatio.

§.7. Et ut præmissa ad supradictorum, & aliorum, quorum interest, notitiam deveniri possint, præsentem nostrum Motum proprium per unum ex nostris Cursoribus in Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, & Cancell. Apostolicæ valvis illius copia inibi affixa, ut moris est, publicari mandamus. Quæ omnes supradictos perinde arctent, ac si eis ipse Motus proprius personaliter intimatus fuisset.

Placet Motu proprio M.

Dat. die 5. Januar. 1567. An. II.

Anno a Nativitate Domini MDLXVII. Indic. XI. Die vero quinta mensis Januarii Pont. Sanctiss. in Christo Patris Domini, & Domini nostri Pii divina providen. PP. Quinti Anno II. suprascriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in locis suprascriptis per me Stephanum de Olea SS.D.N. PP. Cursorem.

Franciscus Sottocasa Mag. Curs.

XL.

Applicatio Rever. Cameræ Apostolicæ fructuum beneficiorum Regni Neapolis Sedi Apost. reservatorum, pro tempore vacantium, a die vacationis, usque ad diem, quo a Rom. Pontifice provisi possessionem cœperint, de manu Nuncii Apost. in eodem Regno.

Eandem applicationem fecit Pius IV. die 7. Decembris 1560. quam ideo prætermisi. Applicationem vero generalem edixit Pius ibidem IV. fructuum omnium beneficiorum Italiæ reservatorum Sedi Apost. in alia ejus Const. XXXIX. Cupientes fol. 79. ubi notavi.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad futuram rei memoriam.

Causa applicationis.

CUpientes malitiis nonnullorum, qui fructus Monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum dispositioni Apostolicæ reservatorum usurpare non verentur, occurrere, & Cam. nostræ Apostolicæ indemnitati, quantum cum Deo possumus, consulere.

Applicatio de qua in rubr.

§.1. Motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos fructus, redditus, & proventus, ac jura, obventiones, & emolumenta quæcumque quomodolibet, & qualitercumque nuncupata, omnium, & singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, & Monasteriorum, etiam Consistorialium, Nobis, & Sedi Apostolicæ, tam per Constitutiones Apostolicas, quam Cancellariæ Apostolicæ regulas editas, & edendas, seu alias quomodolibet, & ex quavis causa generaliter, vel specialiter reservatorum, seu effectorum in Regno Neapolis, & quibusvis illius Provinciis, Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis consistentium per obitum, & alias quo-

quovis modo, præterquam per cessum illa obtinentium pro tempore vacantium, a die ipsorum beneficiorum, & Monasteriorum vacationis pro rata temporis, usque ad diem, quo provisi per Nos de eisdem beneficiis, & Monasteriis vigore literarum nostrarum sub plumbo illorum possessionem de manu dilecti filii Magistri Pauli Odescalchi Notarii, & in dicto Regno Nuncii, & collectoris nostri, quem per alias nostras literas Commissarium ad capiendum possessionem beneficiorum, & Monasteriorum hujusmodi deputavimus, habuerint, & acceperint, & aliter capta possessio nullius sit roboris, vel momenti, ac provisis ipsis nullum jus per eam acquiri, neque eis ullatenus suffragari possit, eidem Cameræ Apostolicæ auctoritate Apostolica tenore præsentium applicamus, incorporamus, & appropriamus illaque applicata, incorporata, & appropriata esse, & fore, & ad illam spectare, & pertinere, nullumque præter Nos, & dictam Cameram, aut ipsum Paulum Nuncium, & Collectorem, aut ab ipso deputatos subcollectores, ea percipere, exigere, aut alias se in illis intromittere posse, aut debere, statuimus, & ordinamus.

Ordinarii, & alii non se intromittant in collatione horum beneficiorum.

§.2. Et nihilominus ne aliquod impedimentum huic nostræ Ordinationi occurrat, quibusvis Archiepiscopis, Episcopis, & aliis locorum Ordinariis in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suspensionis a divinis, & interdicti ingressus Ecclesiæ, quo ad Archiepiscopos, & Episcopos, quo vero ad alios inferiores, etiam sub excommunicationis, & aliis arbitrii nostri, & quo ad omnes, sub privationis facultatis conferendi beneficia in eorum mensibus pro tempore vacantia pœnis, districte præcipimus, & inhibemus, ne beneficia dispositioni Apostolicæ reservata, seu effecta prædicta, quovis prætextu, causa, aut quæsito colore cuiquam conferre, seu de illis providere quoquo modo audeant, vel præsumant.

Clausulæ sublatæ.

§.3. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque quavis auctoritate fungentes Judices, Commissarios, & personas, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & diffiniri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Facultas Thesaurarii Papæ, ut hos fructus exigat.

§.4. Mandantes eidem Paulo Nuncio, & Collectori, ut nostro, & dictæ Cam. nomine, fructus, redditus, proventus, jura, obventiones, & emolumenta hujusmodi exigat, percipiat, & levet, sibique consignari, & tradi ab omnibus, ad quorum manus pervenerint, pro rata prædicta, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia quacumque appellatione postposita faciat, & curet, invocato, etiam si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis. Super quibus omnibus, & singulis, plenam, & liberam illi per præsentes concedimus facultatem, & potestatem.

Quibuscumque non obstantibus.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Monasteriorum & illorum Ordinum ac beneficiorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, & quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, irritantibusque & aliis decretis, etiam motu, & scientia similibus concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro sufficienter expressis & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, harum serie specialiter, & expresse derogamus, illaque adversus præmissa nullatenus suffragari posse, sive debere decernimus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Transumptorum fides.

§.6. Volumus autem, quod præsentium manu Notarii publici subscriptis transumptis, & sigillo personæ in dignitate ecclesiastica constitutæ, seu Curiæ ecclesiasticæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. II. 8. Januarii.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 8. Januarii 1567., Pontificatus nostri Anno II.

XLI.

Miserabiles personæ in causis discussionum, ceteris aliis creditoribus præferuntur, pro eorum creditis, usque ad summam scutorum quinquaginta in Urbe.

Ad materiam discussionum viden. est Con. XVI. Clem. VII. Cum ex *Tom. IV. Par. I. fol.* 63. *& Con. XXIV. hujus Pon. sup. fol.* 312. Sanctissimus *cum ibi not.*

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Causa Constitutionis.

Accepimus multos pauperes, & personas miserabiles reperiri, qui alicujus sint creditores, de eorum credito volentes sibi satisfieri, comparent in causis discussionum bonorum eorum debitoris, jura sua producentes, verum ipsi, aut quia non priores, potioresve, aut quia ut priores, nec potiores sunt, propterea evenit, quod dum eorum creditum in maximum ipsorum præjudicium consequi non valent, sæpissime fiat, quod eorum pauperimæ familiæ in non modicum ipsorum, earumque dedecus mendicare cogantur.

§.1. Nos

Miserabiles personæ in causis discussionum præferendi sunt pro sum. scut. 50. aliis creditoribus.

§.1 Nos itaque hujusmodi personarum miseriis compatientes; eisdemque in præmissis subvenire volentes, Motu simili, & non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera voluntate, & deliberatione, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, Apostolica auctoritate volumus, ac perpetuo statuimus, & ordinamus, quod si in causis hujusmodi in Tribunali dilecti filii Alexandri Riarii, nostri, & Cameræ Apostolicæ Auditoris, tam motis, quam movendis in futurum, comparuerint creditores usque ad summam scutorum quinquaginta inclusive pro quolibet, qui vere sint miserabiles personæ, iis de eorum credito, etiam quod non sint priores aut potiores, satisfieri possit, & debeat.

Judex deputatur A. C.

§.2. Mandantes propterea præfato dilecto filio Alexandro Riario Auditori nostro, quatenus constito sibi prius, etiam summarie, & extrajudicialiter, ac quantum sibi sufficere videbitur, de præmissis paupertate; & miseria, dictos pauperes ad satisfactionem eorum crediti admittat, eisque satisfieri mandet, & faciat realiter, & cum effectu, plenamque, & liberam, ac omnimodam sibi in, & super præmissis eadem Apostolica auctoritate tenore præsentium concedimus facultatem, cum potestate quos quibus; ubi, quando, & quoties opus fuerit, etiam per edictum publicum, constito summarie, & extrajudicialiter de non tuto accessu, ac etiam sub Ecclesiasticis sententiis, censuris, & etiam pecuniariis pœnis, aliisque arbitrio suo imponendis, moderandis, & applicandis, citandi, monendi, & inhibendi, & in eventum non paritionis declarandi, aggravandi, reaggravandi, & excommunicandi, interdicendi, auxiliumque brachii sæcularis, si opus fuerit, invocandi, seu adhibendi, necnon perpetuum desuper silentium, omni, & quacumque appellatione, & recursu remotis, imponendi, omniaque, & singula alia faciendi, dicendi, gerendi, mandandi, & exequendi, in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna.

Decretum irritans.

§.3. Sicque etiam in præmissis ab omnibus censeri, ac etiam per quoscumque alios Judices &c. sublata &c. judicari &c. debere, irritumq. &c decernimus, & declaramus de gratia speciali.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Non obstantibus præmissis, ac dicta nostra de non tollendo jure quæsito, & quibusvis aliis Apostolicis, universalibus, provincialibusque, & synodalibus, ac municipalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, specialibus, & generalibus, necnon etiam Urbis, & Curiæ Romanæ, etiam juramento &c. roboratis statutis &c. usibus, naturis, stylis, & etiam novis reformationibus, privilegiis, in genere, vel in specie, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacibus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis &c. etiam Motu proprio, & consistorialiter &c. ac alias in contrarium quomodolibet concessis &c. in posterumque concedendis, necnon legibus, etiam Pontificiis, & Imperialibus &c. editis, & edendis, quibus omnibus, etiam si de eis &c. eorum tenores &c. pro plene, & sufficienter expressis habentes, latissime, hac vice derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, statum &c. & merita causarum hujusmodi, ac præmissorum omnium, & aliorum necessariorum, tenores &c. etiam pro plene, & sufficienter expressis habentes.

§.5. Volumus autem præsentem nostrum Motum proprium perpetuis temporibus durare, ac illius solam signaturam sufficere, & ubique in judicio, & extra fidem facere, regula contraria non obstante. Sola sufficit signatura.

Placet Motu proprio. M. Papæ subscr.

XLII.

Prohibitio Judæis possidendi bona stabilia, quæ nisi vendantur ab eis juxta sancita, applicata censentur Domui Cathecumenorum de Urbe. *Ex Regest. in Archiv. Vat.*

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Alia Constitutione decreverat Pius ab Hebræis vendenda esse bona stabilia sub pœna perduellionis.

§.1. Cum Nos nuper Constitutionem fel. rec. Pauli Papæ Quarti Prædecessoris nostri contra Hebreos editam innovantes inter cetera statuerimus, & mandaverimus, quod Hebræi tam in alma Urbe nostra, quam in quibusvis aliis Civitatibus Terris, & locis S.R.E. temporali dominio, subjectis bona immobilia, per eos possessa infra tempus, per Magistratus præfigendum non obstantibus indulto, & concessione eisdem Hebræis per fel.rec. Pium Quartum etiam Prædecessorem nostrum, quod liceret eis bona stabilia usque ad summam mille & quingentorum ducatorum auri de Camera tenere, & possidere facta, Christianis vendere tenerentur, ac multa eisdem Hebræis, ne eis facere liceret, prohibuerimus, partim vero ut iidem facere, & observare tenerentur, præceperimus. Et quod si dicti Hebræi circa ea, ac præmissa in aliquo deficerent, juxta qualitatem delicti in dicta Urbe nostra, per Nos, aut Vicarium nostrum, seu alios a Nobis deputandos, & in Civitatibus Terris, & locis prædictis, per Magistratus, & tamquam rebelles, & criminis læsæ Majestatis rei, ac a toto Populo Christiano diffidati, nostri, & ipsorum Vicarii, ac deputandorum, & Magistratuum arbitrio puniri possent, decrevimus, prout latius, in dicta Constitutione nostra cujus tenorem &c. continetur.

Cui Constitutioni variis fictionibus quum dicti Hebræi illuderent.

§.2. Et, sicut Nobis nuper innotuit, quidam Hebræi obstinata adhuc mentis duritie bona stabilia, contra tenorem dictæ Constitutionis detinere, vel illa, sub variis coloribus, ac palliatis contractibus, in Christianos simulate transferre satagerunt, ac quoti-

quotidie satagunt, interdumque, ut magis eorum versutia tegatur, sub apparenti solutione pretii, vel fide de pretio habita, aut ejus parte immaginarias venditiones confingere, & alia etiam facere soliti sunt in fraudem, & contemptum dictæ Constitutionis, ac mandatorum, prohibitionumque nostrarum, & scandalum plurimorum.

Nondum revera vendita bona ab eorum jure distrahit.

§.3. Nos igitur volentes fraudibus hujusmodi, ut pars est, obviare, utque ea, quæ constituimus, suum in prædictis sortiantur effectum; providere, Motu simili, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine omnia, & quæcumque bona stabilia, quæ ad dictos Hebræos, tam in hac alma Urbe, quam ubique locorum excepta Civitate Bononien., & aliis locis ubi fuerunt jam Commissarii deputati, nostræ, & Apostolicæ Sedis dictioni subjectorum commorantes pertinere apparuerint, post diem emanatæ dictæ Constitutionis nostræ lapso termino ad vendendum eis præfixo, vel quatenus opus sit, præfigendo, sive illa per semetipsos possessa fuerint, & seu alio quovis modo ad eos pertinere dignoscantur, sive ex quovis titulo, & causa ad alios etiam Christianos translata fuerint, de quibus præfati Hebræi veras, & certas venditiones, per indubitatam solutionem pretii, non autem apparentem, vel de eo habitam ex quacumque causa fidem, factas esse legitime non docuerint, ab eisdem Hebræis eorumque dominio, seu quasi omnique jure, & actione penitus abdicamus, ipsosque Hebræos illis privatos ipso jure fore, & esse decernimus.

Et domui Cathecumenorũ de Urbe applicat.

§.4. Ac tam ea bona sic abdicata, quam omnes, & singulas pœnas, & mulctas, quas eisdem Hebræis occasione transgressionis, ac inobedientiæ contra singula in eadem Constitutione nostra contenta, sive etiam ex causa contumaciæ, aut alias circa præmissa impositas, & inflictas esse, seu etiam imposterum imponi, & infligi contigerit, Hospitali, seu domui Cathecumenorum de Urbe, pro una, pro alia vero dimidiis partibus Monti Pietatis ejusdem Almæ Urbis perpetuo applicamus, & appropriamus.

Causas omnes super hoc motas, vel in posterum movendas dictæ domus Cardinali Protectori decidendas committit

§.5. Et pro faciliori mandatorum nostrorum, ac præsentis nostri Motus proprii executione omnes, & singulas causas, tam in eadem alma Urbe, quam in quibusvis Civitatibus, Terris, & locis S.R.E. temporali dominio subjectis coram quibusvis Judicibus, aut etiam coram nostro in dicta Urbe Vicario, contra dictos Hebræos occasione præmissorum motas, vel imposterum movendas in terminis, & statu, in quibus reperiuntur, ad Nos penitus avocamus, illasque, ac omnes alias similes venerabili fratri nostro Joanni Michaeli Episcopo Sabinen. Cardinali Saraceno nuncupato dictæ domus Cathecumenorum Protectori, & Judici ordinario committimus, & delegamus, mandantes eidem, ut in præmissis omnibus una cum suis inciden., dependen., emergen., annexis, & connexis usque ad integram executionem procedat, summarie, simpliciter, & de plano sola facti veritate inspecta, ac etiam ubi opus sibi videbitur, manu regia, ac alias juxta facultates sibi in jurisdictione sua ordinaria concessas cum potestate, & facultate citandi, & inhibendi, in Romana Curia, & extra eam, ac per edictum constito summarie de non tuto accessu, ac terminos, etiam peremptorios, in præmissis arbitrio suo præfigendi, & omnia alia faciendi in præmissis necessaria, & opportuna.

Contraria tollit.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac nostra, de non tollendo jure quæsito quatenus opus sit, & aliis Constitutionibus, & Ordinationibus stylo Palatii, necnon quibusvis privilegiis, indultis, & literis Apostolicis eisdem Hebræis, in contrarium quomodolibet, etiam Motu, scientia, ac potestatis plenitudine similibus concessis &c. quibus omnibus etiam si de illis &c. tenores &c. hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Præsentium sola signatura sufficit.

§.7. Volumus autem præsentis nostri Motus proprii solam signaturam sufficere, & ubique, etiam in judicio, & extra fidem facere, regula contraria non obstante.

Placet Motu proprio M.

Dat. die 17. Januar. 1567. An.II.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, decimo quarto Kalendas Februarii Anno II.

XLIII.

Declaratio, reformatio, & revocatio plurimarum gratiarum, immunitatum, & privilegiorum Militiæ Hospitalis S. Lazari Hierosolymitani hactenus a Summis Pontif. concessarum.

Hæc Militia Regulam S. Augustini profitetur, ut habetur in Const.X. Alex.IV. Cum a Nobis. *Tom.III. Par.I. fol.*253. *Multa privilegia elargitus est Clem.IV. in Const.IV.* Cum dilectis. *Ibidem fol.*428.*& Const.VII.* Venerabilibus *fol.*437.*Et plerique alii Pontif., necnon Pius IV. alia plurima indulta dederunt, ut in ipsius Pii IV. Const.CX.* Inter assiduas *supra fol.*215.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus reformationis privilegiorum Militiæ S.Lazari.

Sicuti bonus agricola, qui largiorem ex agro, quem colit, proventum colligere cupit, temporum vices solicitus observat, & positis in eo plantis, non semper irriguos rivos, aut pinguem limum admovet, sed collectum quandoque humorem deducit, ac nimiam ramorum lætitiam cohibet, & ne vires frustra effusæ evanescant, ferro comprimit. Ita Nos agri Dei nostri culturæ, ipso favente, fidelib. studiis incumbentes, Hospitale S. Lazari Hierosolymitani, ejusque Militiam, feracem sane, uti speramus, inter ceteras hujus agri plantam, pridem a complurib. Prædecessoribus nostris, ac Nobismetipsis indulgentiis excultam, ne forte inutili frondium sylva luxu-

luxuriet, resectis, ac veluti putatis ramis sterilibus, intra ordinem ponere, atque ad meliorem & utiliorem cultum (habita horum temporum ratione) reducere cupimus, ut tandem suis in se collectis viribus, & tamquam radicibus solo altius adactis, firmius persistens, suaves, atque uberes fructus domino perferat.

Pius IV. multa Militiæ privilegia approbavit, & alia concessit.

§.1. Dudum etenim, postquam fel. rec. Pius Papa V. Prædecessor noster, institutionem, erectionem, necnon translationem Hospitalis, & Militiæ hujusmodi, ac quamplurima privilegia, indulta, facultates, licentias, exemptiones, libertates, indulgentias, gratias, & alia a diversis Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, tunc suis dicto Hospitali, ejusque Magno Magistro, & Conventui, ac Fratribus etiam per modum communicationis, & extensionis, in genere, & in specie concessa, necnon statuta usus, & consuetudines in eisdem Hospitali, & Militia, edita, & introducta, Apostolica auctoritate, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ auctoritatis plenitudine confirmaverat, & approbaverat, ac etiam innovaverat, & insuper alia multa concesserat, eaque omnia ad Hospitale Sancti Lazari, quod in Civitate Capuana, etiam tunc consistebat, extenderat, ipsumque Hospitale, & ejus membra, & pertinentias, adversus suppressiones, extinctiones, uniones, & alias dispositiones quascumque, de illis per rec. mem. Innocentium VIII., & Pium II. ac forsan alios Rom. Pontifices, etiam consistorialiter factas, in pristinum, quo ante illas erant, statum restituerat, ac plenarie reintegraverat, decernens inter alia, ea tamquam ex causa onerosa concessa, restituta, & facta, revocari, limitari, vel alterari, ac sub revocationibus, limitationibus, alterationibus generalibus, vel specialibus, si forte fierent, comprehendi non posse.

Hic etiam Pontifex illa cōfirmavit in quadam ejus Bulla, quam hic non posui.

§.2. Nos quoque in ipso statim Pontificatus, ad quem divino afflante Spiritu vocati sumus, initio, eadem omnia, ipsiusque Pii IV. Prædecessoris literas super eis expeditas, paribus motu, scientia, plenitudine, & auctoritate confirmavimus, approbavimus, & innovavimus, ac similibus clausulis, & decretis munivimus, quibusdam tamen limitationibus, & restrictionibus adiectis, quas hic quoque pro repetitis esse volumus, prout in prædictis literis, ac quadam cedula, Motu proprio, & manu nostra signata plenius continetur.

Nunc autem justis de causis illa reformare volens.

§.3. Verum postea experti tam multa sic concessa, non tantum ipsis Hospitali, & Militiæ incrementum, quantum aliis cupiditatem afferre, illorum vero usum, & dispensationem tum periculo iis ipsis, quibus concessa sunt, tum oneri Nobis fore. Ac propterea volentes illis modum, & normam, ac certos demum limites statuere, illorumque omnium, necnon prædictarum, & quarumcumque præterea literarum, & cedularum, similiumve scripturarum, quæ inde confectæ sunt, tenores, continentias, & formas, pro plene, & sufficienter expressis habentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, ad Dei gloriam, & publicam utilitatem, manentibus erectione, institutione, ac translatione, necnon restitutione, & reintegratione dictorum Hospitalis, & Militiæ, ac illarum approbatione prædictis, quas prout hactenus factæ sunt, prout tamen juris fuerit, ratas habemus in præmissis, ut præfertur, concessis, confirmatis, & innovatis, tenore præsentium sic perpetuo statuimus, & ordinamus.

Firmas remanere declarat reintegratione, translatione & restitutione d. Militiæ, & Hos-

Concessiones ante Pii IV. cōfirmat, quatenus tunc essent in usu, & nemini præjudicarent.

§.4. Omnia, & singula dictis Hospitali, Magistro, Conventui, & Militibus, a prædictis, & aliis quibuscumque Romanis Pontificibus ante ipsum Pium IV. Prædecessorem concessa, eatenus dumtaxat confirmata esse, & censeri, quatenus temporibus ejusdem Pii IV. ante factam ab eo illorum confirmationem prædicta observabantur, & in usu erant, atque alienis juribus, sive ex præscriptione, sive alias quocumque titulo legitime quæsitis, detrimentum, aut præjudicium non inferant.

Concessiones Pii IV. hic nō contentas revocat, & cōtentas limitat &c. ut hic sequitur.

§.5. Ex his vero, quæ ab ipso Pio IV. concessa sunt, atque ex statutis ordinatis, & decretis ab eodem, erga illa quibuscumque, non alia ulla, neque aliter omnino valida esse, aut ipsis Hospitali, Magistro, Conventui, & Militiæ licere, quam infrascripta, & cum moderationibus, reductionibus, limitationibus, & imitationibus, tam in prædicta cedula, Motu proprio, & manu nostra signata positis, quam infrascriptis. Reliqua autem omnia, & singula, necnon illa concernentia confirmationes, literas, & alia supradicta, & inde secuta quæcumque revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus omnino evacuamus, ac revocata, cassata, irrita, & nulla, ac sine viribus semper fore, neque in judicio, aut extra judicium attendi, vel etiam allegari, neque cuiquam suffragari, neque pro eis, aut secundum ea quicquam statui, ac judicari, neque præsentes de intentionis nostræ, aut alio defectu impugnari, neque earum revocationem, moderationem, vel reductionem, aut adversus ea restitutionem, aliave justitiæ, aut gratiæ remedia, impetrari, aut etiam Motu, scientia, & plenitudine similibus, etiam consistorialiter, concedi, aut concessis quemquam uti posse: & ita per quoscumque Judices, etiam ad id specialiter delegatos, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, sublata eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & judicandi auctoritate, interpretari, & judicari debere, ac quidquid secus quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Quibuscumque non obstantibus.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis clausulis, & decretis, etiam mentes dictorum Prædecessorum attestantibus, & quantumvis validis, & firmis in dictis concessionibus, confirmationibus, & literis, sub quavis exquisita verborum formula approbatis, necnon de jure quæsito non tollendo, aliis-

aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, dictique Hospitalis, etiam juramento simili, confirmatione, aut quavis alia firmitate roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, naturis, usibus, stabilimentis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Et cum conditione quod hæc Militia obsequiis S.R.E. semper parata esse debet contra ejus hostes.

§.7. Volumus autem quod Magister, & Conventus, ac Milites præfati, Nobis, & Successoribus nostris Romanis Pontificibus, ac Sedi Apostolicæ, ubi, ac quoties vocati, aut requisiti fuerint, contra quoscumque Romanæ Ecclesiæ hostes, vel rebelles armati inservire, atque opem, & auxilium præstare suis impensis teneantur.

Indulta concessa sunt infrascripta.

Ea vero, quæ Magistro, Conventui, & Militiæ præfatis licere, ac manere permittimus, sunt, quæ sequuntur, videlicet:

Electio Magni Magistri spectet ad Religionem, sed confirmatio a Sede Apostolica obtineatur infra tres menses, alias ad eam devoluta sit.

§.8. Quod dilecto filio Joannotto Castilioneo moderno, & pro tempore existente Magno Magistro, cedente, vel etiam apud eamdem Sedem decedente, seu Magnum Magistratum alias quomodolibet, etiam per liberam resignationem in nostris, vel nostrorum Successorum pro tempore existentium Romanorum Pontificum manibus dimittente, vel amittente, & illo quovis modo vacante, Conventus ejusdem Militiæ (si tamen tunc firmam Sedem in aliquo certo loco, ibi auctoritate, & de licentia dictæ Sedis, ante vacationem hujusmodi, constitutam habuerint, & illic resederint) insimul ibidem congregati alium Magnum Magistrum, juxta ejusdem Religionis, & Militiæ stabilimenta, de consensu sui Protectoris edita, vel edenda, quæ Concilio Tridentino minime sint contraria, eligant: ita tamen quod ejusdem electionis confirmationem intra tres menses a die, quo facta fuerint, ab eadem Sede petere omnino debeant, alioquin electio ipsa nulla sit, & electo aliquod jus non tribuant, sed Magistratus ipsius omnimoda dispositio ad dictam Sedem eo ipso devolvatur.

M. Magist. & Conventus, de licentia Sedis Apost. principalem locum transferre, ac habitũ, regulã & statuta reformare possit.

§.9. Quodque idem Magister pro tempore existens, & Conventus, principalem ipsius Militiæ Sedem, ad quemcumque locum, etiam maritimum, eis visum, consulta prius Sede Apostolica, & ab ea licentia, & facultate obtenta, transferre, habitumque suum regularem, ac etiam Crucem, etiam si de suis antiquis habitu, cruceque appareat, in eum meliorem, qui sibi videbitur, modum (citra tamen aliarum Militiarum, & Religionum præjudicium) reformare, in toto vel in parte, immutare, vel stabilire, ac innovare, regulamque, stabilimenta, & statuta dictæ Religionis, & Militiæ, de consensu sui Protectoris, & aliorum Fratrum, vel definitorum, instituere, & reformare, seu de novo condere, cedere, & illas ac illa corrigere, & mutare (dummodo licita, & honesta, nec eidem Concilio contraria existant) toties quoties voluerint.

M. Magister potest instituere oblata qua-

§.10. Necnon idem Joannottus, & pro tempore existens magnus Magister, quæcumque, quodcumque, & quæcumque simplicia dumtaxat beneficia Ecclesiastica de jurepatronatus laicorum, & fundatione, & dotatione existentia, & personale servitium in Cathedralibus, & Collegiatis non requirentia (accedente tamen consensu patronorum, de quorum juribus e[t], ut præfertur, ex fundatione, & dotatione competentibus, per publica documenta, non autem alia probationum genera, coram pro tempore existentibus Vicario nostro in Urbe in spiritualibus generali, & Auditori Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ, vocatis quorum interest, legitime constet, & sine præjudicio ea obtinentium, & ipsis cedentibus vel decedentibus) in Præceptorias, Commendas, Capellas, aut Ecclesias ipsorum Hospitalis, & Militiæ, perpetuo erigere, & instituere, dictæque suæ Militiæ perpetuo incorporare, applicare, & appropriare; ac illarum fundatoribus, & dotatoribus, juspatronatus, & præsentandi dictis Magistro, & Conventui, vel eorum deputato personas idoneas, ac Præceptorias, domos, capellas, seu Ecclesias, & Hospitalia hujusmodi pro tempore vacantia, perpetuo præservare, seu etiam reservare, & concedere, & sic a patronis præsentatos, juxta stabilimenta dictæ Religionis, Ordinariorum locorum & quorumvis aliorum consensu minime requisito, in illis instituere, ac alias illa conferre, & de eis providere possint: ita tamen quod debitus divinus cultus per personas idoneas, etiam si dicti Ordinis fuerint, ab Ordinario approbandas in eisdem exerceatur. Quodque confirmatio erectionis, & institutionis Præceptoriarum, Commendarum, Capellarum, aut Ecclesiarum pro tempore sic erectarum, ac illarum incorporationis, applicationis, & approbationis, necnon jurispatronatus ad illas reservationis, & concessionis hujusmodi, si citra, infra quatuor, si vero ultra montes beneficia hujusmodi consistant, infra sex menses a die quo factæ fuerint, a Sede Apostolica impetrari debeat, alias illæ, & inde secuta quæcumque, nulla, & irrita, nulliusque roboris vel momenti existant; ac beneficia hujusmodi in eorum pristinam naturam esse censeantur, & ab eadem Sede impetrari possint.

liacũque simplicia beneficia de jurepatron. laicorum in Commendas eaque ipsi Hospitali & Militiæ incorporare, ac de eis personas idoneas providere, ut divinus cultus exerceatur.

§.11. Necnon quod Hospitalia, Leprosariæ, & alia loca quæcumque, tam in Alma Urbe, quam in aliis quibuscumque terris, dominiis, & locis, sub invocatione Sancti Lazari leprosorum hactenus fundata, constructa, erecta, & instituta, & quæ in posterum fundari, construi, erigi, & institui contigerit, etiam si per Magistrum, Conventum, & Fratres hujusmodi recepta, aut possessa non sint, ubi ullo umquam tempore fuerit, sit, vel erit Hospitalitas leprosorum, seu infirmorum Sancti Lazari nuncupatorum, de qua legitime coram locorum Ordinariis constet, etiam si juspatronatus laicorum sint, cum omnibus unionibus, annexionibus, incorporationibus, & applicationibus, illis pro tempore factis, Militiæ, & Hospitali Sancti Lazari hujusmodi subie-

Hospitalia, & alia loca quæcumque Hospitali S. Lazari censeatur esse subjecta, quæ non per universitates, aut alias ecclesiasticas personas, sed per ipsos fratres rogantur, qui eidem Hospitali aliquo cẽsu per Magistrum, Conventum & debitores imponendo singulis annis respondeant.

subiecta, & incorporata, & ad jus, & proprietatem, ac omnimodam dispositionem, institutionem, & collationem; moderni, & pro tempore existentis magni Magistri, & Conventus eorumdem, juxta ipsius Militiæ, seu Religionis stabilimenta (salvo tamen jurepatronatus) pertinere censeantur, prout alia etiam dictæ Religionis, seu Militiæ Hospitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & loca spectant, & pertinent, illaque per dictæ Militiæ Fratres, (non autem per alias Ecclesias aut sæculares personas, etiam Civitatum, terrarum, oppidorum, & villarum, Communitates vel Universitates) regi, & gubernari, & in signum recognitionis superioritatis dicti Hospitalis, de aliquo rationabili canone, seu censu per Magistrum, & Conventum, ac Diffinitores generalis Capituli dicti Hospitalis imponendo, singulis annis respondere debeant, sine alicujus præjudicio, & dummodo in illis hospitalitas debita servetur, & cultus divinus nullatenus diminuatur, ac in illorum fundatione vel dotatione secus non fuerit ordinatum.

Præservatio jurisdictionis Ordinariorũ, & contributio pro Seminariis.

§.12. Salvis tamen legitimis titulis, & præscriptionibus, & salva jurisdictione Ordinariorum, tam ea, quæ de jure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilii Tridentini eisdem est attributa, præterquam in iis casibus, in quibus Concilium prædictum expresse exemit, & excepit Religionem Sancti Joannis Hierosolymitani, in quibus, & hæc Sancti Lazari Religio, postquam tamen in aliquo certo loco firmam Sedem Conventualem habere cœperit, & ibi Magister, & Conventus præfati resederint, pariter excepta, & exempta sit, & esse censeatur, excepta taxatione pro Seminariis instituendis.

Facultas percipiendi pensiones annuas usque ad sum. 500. duc. auri loco pensionum similes fructuum reservationes etiam conjugatis, qui cum una tantum, & virgine matrimoniũ contraxerint.

§.13. Et insuper Milites, ac Presbyteri & Capellani Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari hujusmodi, nunc, & pro tempore existentes, ac eorum singuli, etiam coniugati, qui cum unica tantum, & virgine matrimonium contraxerint, unam vel plures pensiones annuas usque ad summam quingentorum ducatorum auri de Camera novorum super quorumvis Cathedralium etiam Metropolitan. & aliarum Ecclesiarum, ac etiam Mensarum, etiam Patriarchalium, Archiepiscopalium, & Episcopalium, necnon etiam Monasteriorum, etiam Consistorialium, Prioratuum, Canonicatuum, & præbendarum, dignitatum, personatuum, administrationum, & officiorum, aliorumque beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura, & sine cura, sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, qualitercumque qualificatorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, obventionibus, & emolumentis, ac distributionibus quotidianis, alias canonice sibi assignatas vel assignandas, vel loco pensionum annuarum, omnes, & singulos, ac quoscumque similes fructus, redditus, & proventus, jura, obventiones, & emolumenta quæcumque, ac etiam distributiones quotidianas, usque ad dictam summam sibi reservatos, & reservandos, etiam si post illarum vel illorum reservationem, uxorem, unicam tamen, eamque virginem, ut præfertur, duxerint, ad vitam percipere, exigere, ac levare, ac in suos usus, & utilitatem convertere, libere, & licite valeant, & quo ad hoc, atque etiam pensiones, & fructus assignandos, & reservandos, una cum prioratibus, Præceptoriis, & aliis beneficiis Hospitalis Sancti Lazari hujusmodi percipere.

Religio S. Lazari ac eorum Vassalli, Coloni, & Servitores, etiã Presbyteri curam animarum exercentes, & eorum bona quæcumque præter patrimonialia sub protectione S. Sedis Apostolicæ, cum exemptione ab omni jurisdictione, correctione, onere, dominio, &c. quorumcumque Dominorum, tam spiritualium, quam temporalium, & a solutione cujusvis alterius oneris personalis, realis, ordinarii, extraordinarii, &c.

§.14. Et insuper idem Hospitale S. Lazari, ac illius Prioratus, Præceptoriæ, domus, cameræ, Hospitalia, & loca quæcumque, necnon intra regularia dictorum Hospitalis, & militiæ loca degentes, Magister, Priores, præceptores, Milites, & personæ, ac eorum subditi, vassalli, coloni, & servitores, nunc & pro tempore existentes, etiam Presbyteri curam animarum exercentes, (servatis tamen decretis Concilii Tridentini) quamdiu illa exercuerint, & in illorum obsequiis fuerint, ac illorum ratione beneficiorum dicti Hospitalis S. Lazari tantum, non autem patrimonialia, res, animalia, prædia, domus, molendina, & bona quæcumque quæ obtinent, & possident, ac in futurum canonice obtinebunt, & possidebunt, sub Beati Petri, & dictæ Sedis, & nostra protectione, ac omni jurisdictione, correctione, onere, statutis, bannis, dominio, superioritate, & potestate, juxta tamen terminos Concilii Tridentini, & salvis ejus decretis, quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Prælatorum, etiam locorum Ordinariorum, cum primum sedem Conventualem propriam habere cœperint, ut præfertur. Necnon ex nunc quorumcumque temporalium dominorum, quavis potestate, etiam Imperiali, Regali, & Ducali fungentium ac Universitatum, & illarum Regentium, etiam (præterquam dicti Hospitalis) Ordinariorum temporalium, ubicumque, tam citra, quam ultra montes, & mare constitutorum, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentium, illorumque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, nunc & pro tempore existentium quorumlibet, necnon a solutione, & exactione passagii, arreragii, gabellæ, datii, tractæ, collectæ, procurationis, jucundi adventus, jurium, etiam Synodalium, censuum, & decimarum, etiam novalium etiam hortorum, pratorum, piscationum, & molendinorum, atque cujuslibet accessus, nullatenus directe vel indirecte prohiberi possint, & terrarum, quas per seipsos vel alios eorum nominibus, etiam colonos, arrendatarios, & emphiteutas excolent, & de quibus fructus percipient ratione beneficiorum Hospitalis Sancti Lazari hujusmodi, & cujusvis alterius oneris personalis, realis, seu mixti, ordinarii vel extraordinarii, ubicumque & quacumque causa, impositi vel imponendi pro tempore, liberi, & exempti, ac Nobis, & dictæ Sedi immediate subiecti existant. Itaquod Archiepiscopi, Episcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locate-

Locatenentes, & Judices in spiritualibus, etiam ratione delicti (dummodo illud non sit de atrocioribus) vel contractus, seu rei de qua agetur, ubicumque committatur delictum, iniatur contractus, aut res ipsa consistat, si personæ ipsæ intra regularia loca prædicta degent, & ibi aliquis a dicto Magistro, & Conventu ad id specialiter cum jurisdictione deputatus fuerit, postquam Conventus Hospitalis hujusmodi dictam Sedem habuerint, temporales vero Judices, & Domini præfati, etiam ex nunc, nullam in eos, vel ea, jurisdictionem, correctionem, seu potestatem (salvis tamen decretis Concilii Tridentini) exercere, aut excommunicationis, aliasve sententias, censuras, & pœnas promulgare, aut etiam ratione personarum, vel rerum, animalium, ac bonorum (non tamen patrimonialium) ad aliquam solutionem pontium, fontium, murorum, seu etiam aliarum Ecclesiarum, quam dictæ Religionis, etiam si forsan hactenus per abusum, seu alterius privilegium, aut negligentiam, etiam per longissimum tempus taliter observatum non fuerit. Quæ omnia, etiam præscriptiones, nullo pacto, saltem in posterum obstent, quo minus exemptionibus, quibus alii Regulares cujuscumque Militiæ Milites utuntur, & eodem modo, quo illi uti possint, eos coarctare, aut alii quicumque cujuscumque Ecclesiasticæ, vel mundanæ dignitatis, aut præeminentiæ, status, vel conditionis existant, etiam in locis, & terris Sanctæ Romanæ Ecclesiæ etiam immediate subiectis, & ad instantiam cujuscumque Principis, seu Communitatis, sub excommunicationis latæ sententiæ, seu quadrupli, ultra damna, & expensas restitutionis pœnis per contrafacientes eo ipso incurrendis eos in judicio vel extra super præmissis, vel eorum usu, seu possessione vel quasi directe vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio, molestare, impedire, vexare, aut alias quomodolibet impetere præsumant, debeant, seu etiam valeant. Sed Priores, Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ Sancti Lazari hujusmodi sic degentes, post firmatam dictam Sedem, de Justitia coram solo Magno Magistro, & Conventu, vel eorum deputato (alioquin, & interim, donec ipsam Sedem habuerint, coram Ordinariis locorum tanquam Sedis Apostolicæ delegatis) respondere debeant. Et quicumque processus contra illos, vel eorum aliquem, per ipsos locorum Ordinarios, vel eorum Vicarios, alias quam ut præmittitur, seu quosvis alios pro tempore facti, & quælibet, etiam excommunicationis, vel suspensionis, aliæque sententiæ promulgatæ, nulli, & invalidi, nulliusque roboris, & momenti sint.

Si delictum fuerit atrocius, in ejus sit jurisdictione, ad quem primo pervenerit.

§.15. In delictis autem atrocioribus, inter magnum Magistrum, seu deputatos ab eo, ac locorum, tam in spiritualibus, quam temporalibus Ordinarios ita servetur; ut qui ex eis prævenerit, ejus sit in delinquentes jurisdictio.

Exemptio a decimis, & novalibus, ac quartis, seu canonica portione, vel a caritativo subsidio, etiam concesso Regi Hispaniarum, ac quarta in Francia Regnis imposita.

§.16. Nec aliqui ex Hospitalis, & Militiæ S. Lazari Fratribus, donatis, servitoribus, vassallis, & colonis in prioratibus, commendis, domibus, Hospitalibus, leprosariis, aut aliis quibusvis beneficiis, prædiis, sive grangiis, quomodocumque a dicto Hospitali dependentibus, in quibuscumque locis, sub quorumcumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, Episcoporum, Universitatum, Hospitalium, Rectorum Ecclesiarum limitibus, & jurisdictione constituti, decimas, aut canonicam portionem, seu caritativum subsidium, aut quartas nuncupatas, seu alias quascumque collectas, seu contributiones, tam ex antiquis Hospitalis S. Lazari, & beneficiorum hujusmodi culturis, quam ex recenter cultis novalibus, alicui quovis modo solvere teneantur, nisi prout alii regulares cujusvis Militiæ Milites, generalibus, vel specialibus circa hoc privilegiis pacifice gaudentes, solvere tenentur; a quibus omnibus exactionibus, atque etiam novo subsidio, carissimo in Christo filio nostro Philippo Hispaniarum Regi in suis Regnis per quoscumque Romanos Pontifices, Prædecessores nostros concesso, & canonica portione, seu quarta nuncupata in Franciæ Regnis imposita, necnon a quibuscumque aliis facultatibus, Regibus hujusmodi, & aliis Principibus, concessis, vel concedendis in futurum, omnia d. Hospitalis loca, necnon Ecclesiarum quomodocumque a d. Hospitali dependentium Fabricæ, ad exemplum aliarum regularium Militiarum locorum, sint libera, & exempta.

Facultas extrahendi frumentum, & quoscumque alios fructus, & pecunias ex locis Militiæ, & Hospitii S. Lazari, illaque ad quæcumque fidelium loca sine datio, & gabella asportandi.

§.17. Et insuper quod præfati Magister, & Conventus, Priores, Præceptores, aut quicumque alii ex dicti Hospitalis Fratribus, per quoscumque locorum, aut terrarum dominos, tam spirituales, quam temporales, etiam si Regali dignitate præfulgeant, etiam in terris S.R.E. ab extractione frumenti, ordei, vini, olei, leguminum, & quorumcumque fructuum, atque etiam pecuniarum, ex Prioratibus, Commendis, membris, domibus, grangiis, aliisve præfati Hospitalis locis provenientium, nullo umquam modo impediri possint quo minus præfata omnia, pro sua possessorum voluntate, in quæcumque fidelium loca, ab omni pedagio, datio, seu tracta, ut præfertur, libera, & exempta valeant asportare.

Exemptio etiam pro bonis patrimonialibus post emissam professionem.

§.18. Et bona Magistri, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac aliarum personarum hujusmodi, tam acquisita, quam in posterum acquirenda, ex concessione Apostolica, vel magistrali, ex die emissæ per eosdem Priores, Præceptores, Fratres, & personas professionis, ab omnibus decimis, & aliis oneribus, similiter ad exemplum bonorum aliarum regularium Militiarum, libera, immunia, & exempta existant.

Jurisdictio M. Magistri, & Conventus, seu eorum delegatorum inter personas Religiosas, & Militiæ.

§.19. Et quod quælibet querelæ, quæstiones, lites, causæ, & controversiæ, quas ex nunc inter Fratres, & subditos Hospitalis, & Militiæ S. Lazari, præsentes, & futuras, ex quibusvis occasionibus oriri, & moveri contigerit, quovis modo cum omnibus suis incidentibus, emergentibus, connexis, & annexis, ac omnium cujusvis appe-

appellationis, (præterquam in defectus, aut denegatæ justitiæ, vel illati perperam contra stabilimenta, & consuetudines dicti Hospitalis gravaminis casibus) remoto obstaculo per pro tempore Magistrum, & Conventum dicti Hospitalis, seu illos ex Fratribus, quibus ipse Magister, & Conventus id commiserint, etiam usque ad tertiam definitivam sententiam inclusive audiantur, necnon (juxta laudabiles consuetudines, & stabilimenta Hospitalis hujusmodi, & alias prout juris fuerit) debito fine decidantur; omnesque & singuli Priores, Præceptores, Milites, & Fratres Hospitalis præfati (postquam de mandato, seu auctoritate Magistri, seu Conventus præfatorum, in quibusvis ex prædictis contra eos intentandis causis, ad comparendum coram ipsis, & commissariis per eos, ut præfertur, deputatis, in locis quantumcumque ab eodem Hospitali remotis, citati fuerint) coram eisdem Magistro, Conventu, & Commissariis, prout contigerit, legitime comparere debeant, & teneantur, juri, & justitiæ (secundum stabilimenta, approbationes, usus, & laudabiles consuetudines præfati Hospitalis) parituri.

Milites, & aliæ personæ Religiosę prohibentur coram aliis litigare, seu cõparere pro justitia, quam coram Judicibus Religionis.

§.20. Quodque illi ex Prioribus, Præceptoribus, Fratribus, & subditis præfatis, qui contra eorum aliquem super quibusvis querelis, rebus, vel negociis, præterquam in casibus præfatis coram alio, quam præfatis Magistro, & Conventu, ac per eos pro tempore datis Commissariis, in causam traxerint, & ad alium, quam ad eosdem appellationes quascumque interposuerint, causas hujusmodi prorsus perdant, reque, super qua contenderint, privati existant eo ipso.

Potestas & jurisdictio Magistri, & Conventus super personis, & rebus.

§.21. Necnon modernus, & pro tempore existens Magister, & Conventus Hospitalis hujusmodi (juxta illius stabilimenta, & laudabiles consuetudines, ac mores) in Prioratus, & Præceptorias, domos, Hospitalia, membra, bona, & loca quæcumque, necnon quoscumque Priores, Præceptores, Fratres, & personas Hospitalis, & Religionis hujusmodi, ac illorum vassallos, subditos, & servitores ubicumque, tam citra quam ultra montes, nunc & pro tempore constitutos, & commorantes (qui omnes Magistro, & subdelegatis ab eo, firmiter, tam personaliter, quam realiter, omni exceptione cessante, & quocumque a Nobis vel Sede prædicta obtento, vel obtinendo indulto, non obstante, parere, & obedire teneantur) plenariam, & omnimodam, etiam meri, & mixti imperii jurisdictionem, & superioritatem.

Procedendique contra rebelles, & inobedientes, etiam per edictum publicum, etiam ad privationẽ beneficiorum quomodolibet obtentorum.

§.22. Ipseque Magister contra rebelles, & suis mandatis non obedientes, etiam vigore literarum Apostolicarum, etiam in forma Brevis, a Nobis, & Successoribus nostris pro tempore emanatarum, servatis quatuor terminis, ad docendum se paruisse, & satisfecisse in loco Conventus Hospitalis hujusmodi, post legitime executam primam citationem, ad mulctam, sive pœnam personaliter, juxta mores, & stabilimenta prædicta, seu etiam ad privationem habitus, & beneficiorum, domorum, & prædiorum per eos obtentorum procedendi, vel etiam, si magis expedire videbitur, beneficia, domos, & prædia ipsa ad manus suas, seu receptorum dicti Hospitalis reducendi, & (donec ipsi inobedientes contumaciam purgaverint, & debita onera persolverint) pro suo arbitrio retinendi, illorum fructus, redditus, & proventus arrendandi, & percipiendi.

§.23. Necnon omnes, & singulas causas, lites, & querelas (nondum tamen coram aliis judicibus motas, & pendentes) super quibusvis dicti Hospitalis beneficiis, ac bonis, rebus, & pecuniis ærarii, & Fratrum quorumcumque, in quibus inter seipsos invicem, realiter, sive personaliter convenient, seu convenientur, atque etiam in quibus ab aliis etiam clericis sæcularibus vel regularibus, aut laicis similiter conveniuntur, etiam per deputatos ab eis, in locis, in quibus causæ ipsæ cognoscentur, audiendi, & decidendi, eosque citandi, & quoties opus fuerit, inhibendi, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis, tam in curia prædicta, quam extra eam, facultatem habeant.

Et advocandi singulas causas, lites, & querelas, quæ inter ipsos Fratres & Milites oriuntur.

§.24. Necnon illorum sententiæ, & res judicata per Priorem Ecclesiæ dicti Conventus, etiam sub censuris, & pœnis Ecclesiasticis contra condemnatos, tam realiter, quam personaliter executioni mandentur: ita quod alibi, quam in dicto Hospitali, aut extra illud ex Magistri, & Conventus commissione cognosci, & terminari nequeant.

Et exequendi sententias, & rem judicatã.

§.25. Nec a sententiis, per Judices dicti Hospitalis pro tempore latis, ad alium, quam Magistrum, & Conventum prædictos, seu Judices ab eis deputatos, in quavis instantia, neque a sententiis per ipsum Magistrum, & Concilium latis, alio quam ad generale Capitulum, sive per ipsius Hospitalis Fratres, sive per ipsos subditos, & vassallos, quoquo modo appellari possit; quinimmo illi usque ad tertiam sententiam in eodem Conventu procedere teneantur.

Appellationes a sententiis delegatorum ad M. Magist. & Conventum, & ab eis ad Capitulum generale declarantur.

§.26. Et similiter, quod omnes sententiæ, per eosdem Magistrum, & Conventum latæ, omnes item commissiones, citationes, collationes, & omnia denique eorumdem rescripta, ad omnes suæ jurisdictioni subditorum, ac reliquorum etiam, quorum intererit, causas, lites, seu querelas coram ipsis pertractandas, directe exequi, & a nonnullis locorum, & terrarum dominis, etiam Regali, aut Ducali dignitate fulgentibus, aliqua ratione expectandi consensus, seu alio quovis quæsito colore in eorumdem executione impediri possint, servato tamen in eis exequendis Datæ ordine, ita quod eorum ultimæ primis anteferri nequeant.

Omnes expeditiones, & executoriales Magistri, & Conventus exequãtur absque alicujus licentia, nec a quopiam possint impediri.

§.27. Ac quod contra Clericos sæculares, seu laicos, Prioratus, Præceptorias, domos, cameras magistrales nuncupatas, & alia beneficia Hospitalis hujusmodi, eorumque res, & bona quocumque titulo, sine tamen consensu, & expressa licentia

Facultas procedendi contra Clericos, seu alios indebite occupantes loca, & bona Religionis, seu non

Solventes annuales census, & debitas responsiones vacantium mortuariorum, annatarum, &c. communi ærario.

centia Magistri, & Conventus præfatorum, indebite occupantes, seu illi, aut ejus communi ærario, seu Fratribus, occasione responsionum annuarum, vacantium, mortuariorum, annatarum, passagiorum, arreragiorum, seu alias quomodolibet, & ex quacumque alia causa debentes, siquidem illi actores sint, & in quavis instantia ad causam venient, Magister, & Conventus præfati, modo & forma, quibus contra ipsius Hospitalis Fratres procedi consueverit, pro illorum recuperatione libere procedere, & eos Prioratibus, Præceptoriis, domibus, & aliis beneficiis hujusmodi, servata forma juris, & alias juxta formam privilegiorum prædictorum privare; si vero rei fuerint, coram ipsorum competentibus Judicibus ad recuperationem, & alia prædicta agere, & omnia juris remedia tentare, ac demum privatione hujusmodi legitime facta, de prioratibus, aliisque beneficiis prædictis, per privationem eamdem vacantibus libere disponere valeant.

Quælibet personæ in dignitate ecclesiastica possunt eligi in Conservatores cũ facultatibus necessariis.

§.28. Necnon personæ in dignitate Ecclesiastica ubilibet constitutæ, & quicumque locorum Ordinarii, ac eorum Vicarii, & Officiales, per eosdem Magistrum, & Conventum, postquam dictam Sedem habuerint pro tempore eligendam, servata tamen forma Concilii Tridentini in eorum, & quorumcumque Priorum, Præceptorum, & Fratrum Hospitalis hujusmodi, Conservatores, qui quandiu exercuerint dictum officium, a nemine quo minus illud exerceant, sub aliquo prætextu impediri, vel molestari possint, deputati sint, ita quod ipsi electi, sub excommunicationis pœna eosdem Priores, Præceptores, & Fratres, ac eorum singulos, non tamen extra regularia dicti Hospitalis loca degentes, adversus inferentes eis, aut eorum servitoribus, & familiaribus injurias, seu gravamina, vel damna, in personis, rebus, & bonis, seu exigentes ab eis, contra, ac suprascriptum est, vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera defendere, & præservare, ac omnem eorum jurisdictionem exercere; necnon ubi executio realis, vel personalis adversus reos fieri non poterit, & reorum contumacia id exegerit, præcedentibus legitimis monitionibus, aliisque servandis rite servatis, sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas contra rebelles, & inobedientes, cum effectu promulgare, ac privilegia Prioribus, Præceptoribus, & Fratribus præfatis pro tempore concessa, eis observari facere debeant, & teneantur; in causis autem Hospitalis, & Militiæ hujusmodi, eorumque bonorum, & personarum, ubi aliæ probationes non existent, eorum Magister, Priores, Præceptores, Milites, Fratres, vassalli, subditi, servitores, & aliæ personæ in testes adhiberi, & recipi possint.

Obtinentes beneficia Hospitalis tenentur solvere Hospitali jura mortuariorum, & vacantium, &c.

§.29. Ac jura mortuariorum, & vacantium, necnon arreragiorum, passagiorum, & aliorum quorumcumque, itaut quævis personæ cujuscumque Ecclesiasticæ dignitatis existentes, beneficia Hospitalis hujusmodi pro tempore obtinentes, illa solvere omnino teneantur, & adstricti sint, ac ad id etiam sub sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, ac aliis juxta eorumdem privilegia, privationis, & apprehensionis bonorum ad manus suas remediis cogi possint, solvantur.

Facultas sumẽdi ordines etiam extra tempora, & celebrandi in quibusvis Ecclesiis, cum conditionibus quibusdam.

§.30. Necnon quod Magister, Priores, Præceptores, & dicti Hospitalis Fratres Capellani, ab Ordinariis, intra quorum Diœces. fines, eorum Prioratus, Præceptoriæ, & alia loca, in quibus eos residere oportuerit, existent, vel si ab Ordinariis præfatis legitime impeditis non potuerint, ab eis nihilominus examinati, atque idonei secundum canonicas sanctiones reperti, & approbati, habitisque ab eis dimissorialibus literis, & a suis Superioribus licentia, & servata in omnibus forma Concilii Tridentini, a quocumque catholico Antistite sub Romanæ Sedis obedientia constituto, in propria Diœcesi residente, aut in aliena pro Diœcesano Pontificalia exercente, diligenti prævio examine, sacros Ordines, etiam (si id pro utilitate, aut necessitate Hospitalis, Prioratuum, Præceptoriarum, & aliorum locorum hujusmodi respective eisdem Ordinariis, & Superioribus videbitur expedire) extra tempora a jure statuta, tribus nec paucioribus diebus festivis suscipere, & in quibusvis tam sæcularium, quam regularium Ecclesiis, cum commendatitiis sui superioris literis, absque alicujus licentia celebrare possint.

Magister Cõventus, Priores, & Præceptores intra limites suarum jurisdictionum veri Ordinarii existunt.

§.31. Et ipsi Magister, & Conventus, necnon Prior Ecclesiæ, aliique Priores, & Præceptores, intra limites suarum jurisdictionum, & administrationum, veri Ordinarii, iuxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum, existant, & esse censeantur.

Magister, & Conventus quoscũq; delinquentes ubique capere, & ad locum Conventus, vel alium ad id destinatum transmittere possunt.

§.32. Necnon Magister, & Conventus, quoscumque, & singulos Priores, & Commendatores, suorum Prioratuum, & Commendarum Fratres, seu Religiosos delinquentes, vel inobedientes, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & præeminentiæ existentes, etiam si quavis, etiam Apostolica exemptione fungantur, in quocumque loco quantumvis privilegiato, & quavis, etiam Imperatoris, Regum, seu aliorum Principum, etiam Ecclesiasticorum Curia, præterquam Romana, per se, aut suos Officiales, & Ministros, capere, & incarcerare, ac captos a se, vel eorum nomine liberare, & ad Hospitale præfatum per Magistrum, & Conventum præfatos (juxta eorum constitutiones, & stabilimenta) puniendos sub debita custodia transmittere, & transmitti facere, libere, & licite possint.

Officiales omnes tenentur præstare auxilium pro capiendis, & transmittendis delinquentibus.

§.33. Ac tam Ecclesiastici, quam sæculares Officiales, & locorum Potestates, ad eisdem Magistro, & Conventui, Prioribus, Commendatoribus, aliisque in præmissis assistendum; ac auxilium, consilium, favorem, & juvamen præstandum, sub excommunicationis, & aliis censuris, & pœnis Ecclesiasticis teneantur, & obligati sint.

§.34. Ac

Cassatio, & annullatio quarumcumque expectativarũ, reservationũ, antianitatum, concessionum ac aliarum gratiarum præventivarum super locis Religionis absque consensu Magistri, & Conventus.

§.34. Ac omnia, & singula, quæ tamen suum nondum sortita sunt effectum, speciales, & generales, etiam mentales reservationes, expectativæ, mandata de providendo antianitates, sine consensu Coadiutoriæ, necnon præventivæ quæcumque gratiæ, de, & super Prioratibus, Præceptoriis, Rectoriis, Domibus, Cameris Magistralibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Ecclesiasticis dicti Hospitalis quovis modo nuncupentur, etiam in Angliæ, Castellæ, Legionis, ac Valentiæ Regnis, ac Principatu Cathaloniæ, & Comitatu Flandriæ, quomodocumque, & qualitercumque, absque Magistri, & Conventus præfatorum consensu, etiam cum quibusvis fortissimis, & insolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, & inhibitionibus, etiam motu, & scientia similibus, quibusvis, etiam aliis quam dicti Hospitalis personis cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel præeminentiæ fuerint, & etiam Cardinalatus honore fungentibus, & functuris, etiam per Nos, & Sedem præfatam tam in genere quam in specie concessa, & facta, & quasvis, etiam præventivas, & restitutorias, ac præservativas, necnon derogatorias juribus dictorum Magistri, & Conventus, etiam quoad annuam responsionem illis faciendam, clausulas, in se continentia, eorumque vires, & effectus, revocata, cassa, & nulla, nulliusque roboris, vel momenti sint, ac nemini suffragari possint, neque debeant, nec per ea cuiquam in Prioratibus, Præceptoriis, dignitatibus, domibus, locis, & membris, ac aliis beneficiis Hospitalis hujusmodi, jus acquiri possit, neque coloratus titulus possidendi tribui, sed illis, effectum suum, ut præfertur, nondum sortitis, nequaquam obstantibus, Magister, & Conventus præfati conjunctim, vel divisim, juxta consuetudines, & stabilimenta hujusmodi Hospitalis, de Prioratibus, Præceptoriis, domibus, cameris, locis, & membris, ac aliis Hospitalis beneficiis hujusmodi, libere disponere.

Licentia apprehendendi propria auctoritate possessionem bonorum & locorum per alios occupatorum, & ea non restituentium.

§.35. Et interim (donec de illis disposuerint) per se, vel procuratores suos possessionem eorumdem vacantem propria auctoritate libere apprehendere, ac illorum fructus, redditus, & proventus percipere, aç in suos, & Magistralis, & Conventualis mensarum usus, & utilitatem convertere, & retinere possint, cujusvis licentia super his minime requisita.

Loca Religionis non comprehendantur sub reservationibus Apostolicis, sed sint manualia.

§.36. Præterea, quod Prioratus, Præceptoriæ, & membra, ac beneficia quæcumque dicti Hospitalis, quæ pro tempore Curiam, sub quibusvis generalibus, vel specialibus reservationibus Apostolicis factis, & quas fieri contigerit de beneficiis Ecclesiasticis pro tempore vacantibus, utpote ad hospitalitatem, & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includantur, nec reservata, vel effecta existant, sed Hospitalium pauperum, quæ sub reservationibus ipsis non includuntur, quoad id sortiantur naturam.

Loca Religionis per Magnum Magistrum & Conventum dumtaxat, & non alios, conferri debent personisReligionis, quæ professionem jam emiserint, & resignationes, seu cessiones fieri nequeant, nisi in personis in dicta Religione professis, habitum solitum gestantibus.

§.37. Debeatque de illis per pro tempore existentem Magistrum, & Conventum prædictos dumtaxat, & non alium, juxta stabilimenta prædicta, Fratribus dicti Hospitalis provideri. Resignationes vero, seu cessiones de illis a pro tempore illa obtinentibus, etiam si obtinentes de dicta Militia non sint, in favorem quarumcumque personarum fieri nequeant, nisi personæ ipsæ professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam, jam emiserint, aut illam ex tunc intra duos menses expresse emittere, & habitum per eosdem gestari solitum suscipere, & gestare paratæ existant; alioquin resignationes, & cessiones ipsæ, & quas aliter fieri contigerit, per Nos, aut Successores nostros Rom. Pont. pro tempore existentes, ac dictam Sedem, vel ejus, aut alia quacumque auctoritate de Prioratibus, Præceptoriis, membris, & beneficiis hujusmodi reservationes, provisiones, collationes, commendæ, uniones, & quæcumque aliæ similes, vel dissimiles dispositiones.

Exemptiones concessæ prioribus & militibus non suffragentur adversus debita per ipsos communi ærario Hospitalis, & obedientiam Magni Magistri, & Conventus.

§.38. Et exemptiones, Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ac Magistri, & Conventus præfatorum obedientia, & superioritate, aut debitis per eos præfato ærario responsionibus annuis, & aliis juribus, quacumque ratione, vel causa, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, etiam cum expressa derogatione posteriorum literarum quarumcumque, quæ etiam per Nos in contrarium fortasse fieri contigerit, nullius penitus sint roboris, vel momenti, & habeantur prorsus pro infectis, nec censeatur in hac parte umquam derogatum per quascumque clausulas, etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores, & efficaciores, nisi dum, & quoties ipsarum posteriorum literarum, de verbo ad verbum, vere & non per clausulas id importantes, inserto tenore de ipsorum S.R.E. Cardinalium consilio derogari contigerit, nec etiam tunc nisi ad id Magistri, & Conventus præfatorum expressus accedat assensus, & non aliter, nec alio modo; & semper in hujusmodi, quæ sic fient de consilio præfato, derogationibus, censeatur apposita clausula, quod effectum sortiantur de consensu Magistri, & Conventus præfatorum, & non aliter, nec alio modo.

Loca Religionis nonnisi in Religione professis, ac habitum gestantibus conferri possint.

§.39. Quodque collationes, provisiones, commendæ, uniones, reservationes, & aliæ dispositiones quælibet, quas de eisdem Prioratibus, præceptoriis, & membris pro tempore, per cessum, vel decessum, seu quamvis aliam dimissionem, præterquam apud Sedem vacantibus; alias quam in hujusmodi personis, & modo prædicto fieri contigerit, etiam si per Nos, & pro tempore existentem Romanum Pontificem fient, illis, quibus sic fient, nullum jus, nullumque coloratum titulum tribuant possidendi.

Alienationes non fiant, & quæ factæ, juribus omnino careant.

§.40. Alienationes censuum, redditum, jurium, jurisdictionum, & bonorum quorumcumque ad Prioratus, Præceptorias, domos, Hospitalia, beneficia & loca Hospitalis hujusmodi pertinentium, sub excom-

excommunicationis latæ sententiæ, & privationis beneficiorum obtentorum pœnis, per contrafacientes eo ipso absque aliqua declaratione incurrendis, de cetero ne fiant; & si fiant, viribus omnino careant.

Revocatio jurispatronatus, & facultas liberandi facta restitutione.

§.40. Et insuper, quod jurapatronatus, & præsentandi personas idoneas ad Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, aliaque beneficia, & loca Hospitalis hujusmodi, a quadraginta annis citra acquisita, & in futurum acquirenda, ex quavis causa, præterquam ratione fundationis, & juxta dispositionem Concilii Tridentini, nisi prævia diligenti cognitione per locorum Ordinarios habenda, reperta fuerint ob maxime evidentem beneficiorum, & locorum hujusmodi necessitatem constituta esse ab eisdem Ordinariis, in totum revocentur, & restituto patronis eo, quod ab ipsis propter ea datum fuerit, in pristinam libertatem reducantur, & ex tunc (sine tamen damno illa canonice possidentium) liceat Magistro, & Conventui præfatis, Prioratus, Præceptorias, Hospitalia, membra, & beneficia hujusmodi conferre.

Prohibitio reservationis pensionum super beneficiis dicti Hospitalis, nisi in favorem Fratrum ejusdem Ordinis & Religionis.

§.41. Et quod nulla pensio annua super alicujus Præceptoriæ, Commendæ, vel alterius beneficii Militiæ hujusmodi fructibus, etiam ex resignatione in manibus Romani Pontificis, aut alia quavis probabili causa, nisi in personam dictæ Religionis & Militiæ, etiam per ipsum Pontificem reservari, neque Commendæ, & alia beneficia dictæ Religionis pensionibus hujusmodi, aliter quam ut præfertur, onerari possint, & si pensiones desuper aliter assignari contingat, assignationes ipsæ nullius sint roboris, vel momenti, nec titulares beneficiorum hujusmodi ad illarum solutiones teneantur, neque ad id censuris Ecclesiasticis, aliisve pœnis compelli possint.

Ad Parochiales & alias dicti Ordinis Ecclesias deputari possunt Fratres Capellani, non obstante, quod per abusum, aut alias per longissimum tempus Presbyteris sæcularibus fuerint collatæ, aut conferri consuetæ.

§.42. Et quod liceat Magistro, singulisq. Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus Hospitalis hujusmodi, Parochiales, ac etiam sine cura Ecclesias, vel earum Vicarias, seu Capellanias perpetuas, aut Capellas, vel Altaria, seu alia beneficia simplicia ad eorum collationem, provisionem, præsentationem, electionem, seu quamvis aliam dispositionem, ratione Prioratuum, Præceptoriarum, & Camerarum Magistralium nuncupatarum, domorum, & aliorum beneficiorum dicti Hospitalis per eos pro tempore obtentorum, de jure, statuto, consuetudine, fundatione, aut privilegio, seu alias quomodolibet spectantia, & pertinentia, & ab ipsis Prioratibus, Præceptoriis, domibus, Hospitalibus, & aliis beneficiis dependentia, seu illis annexa, & quæ dudum Fratribus saltem Capellanis ejusdem Hospitalis ab eisdem Magistro, Prioribus, & Præceptoribus, & aliis præfatis conferebantur, a longo tamen, & forsan longissimo tempore citra, de cujus initio memoria hominum forsan non existit, per ipsos Magistrum, Priores, Præceptores, Milites, & Fratres per abusum, aut ex defectu Fratrum Capellanorum, vel aliarum personarum ejusdem Hospitalis ad id idonearum, Clericis, seu Presbyteris sæcularibus collata, aut conferri, & per ipsos Presbyteros vel clericos sæculares obtineri solita, cum primum per quamcumque dimissionem illa nunc obtinentium vacaverint, ea scilicet quibus presbyteratus ordo annexus est, non aliis quam Fratribus Hospitalis hujusmodi Capellanis nuncupatis, qui a Militibus presbyteris, seu clericis, nisi quo ad gestationem Crucis, vel habitus dicti Hospitalis ad pectus non differunt, dummodo si Presbyteri, aut in ea ætate constituti, ut ad ordinem Presbyteratus promoveri possint, & ad id alias, etiam juxta dispositionem Concilii Tridentini, idonei, & habiles sint: reliqua vero ceteris Fratribus Militibus conferre, ac alias de illis providere, & disponere.

Fratres Capellani a Presbyteris sæcularibus non differunt, nisi quo ad gestationem Crucis ad pectus.

Fratres Milites, quibus beneficia conferuntur, in titulum ea quo ad vixerint retinere possunt.

§.43. Ipsique Fratres, quibus Beneficia hujusmodi contigerit, illa, si sibi canonice alias conferantur, aut eligantur, præsententur, vel alias assumantur ad illa, & instituantur in eis, recipere, & in titulum, etiam quoad vixerint, retinere.

Parochialibus & aliis Ecclesiis nonnisi per Cappellanos Ordinis, etiã non professos, in defectum professorum, deserviatur, qui præsentati ab Ordinariis ad requisitionem Magistri, &c. admittantur.

§.44. Et quod Presbyteri, qui in dicta Religione professionem non emiserint, nisi de expressa licentia, vel consensu Magistri, seu Priorum, Præceptorum, vel Fratrum, quos id tangeret, ad deserviendum Parochialibus, & aliis Ecclesiis, ac capellis Hospitalis hujusmodi, Capellani ejusdem Religionis, vel in defectum eorum Presbyteri in ea non professi, dummodo tam hi, quam illi (ut præfertur) idonei sint, & juxta decreta Concilii Tridentini hujusmodi, per locorum Ordinarios ad requisitionem, seu præsentationem dictorum Priorum, Præceptorum, & Fratrum, ad quos id pertinere compertum fuerit, absque aliqua exactione, & oneris impositione, recipi, & admitti debeant.

Privilegiis religionis dumtaxat gaudeant, qui habitum susceperint, & infra certum tempus professionem emiserint.

§.45. Quodque illi dumtaxat Privilegiis dicto Hospitali concessis gaudeant, qui a præfato Magistro, seu de ejus licentia habitum susceperint, & professionem emiserint, seu de habitu suscipiendo, & professione hujusmodi emittenda infra certum tempus arctati fuerint.

Qui gaudeant his privilegiis.

§.46. Nullusque Priorum, Præceptorum, & Fratrum præfatorum, absque mandato, seu licentia præfati Magistri, aut saltem sui Prioris, seu Procuratoris ipsius Hospitalis in Romana Curia existentis, privilegiis prædictis in eadem Curia uti valeat, nec illa absque hujusmodi licentia vagantibus suffragentur.

Non iniiciatur manus violenta in confugientes ad Ecclesias, religionis.

§.47. Ac manus violentæ in eos, qui ad Ecclesias, seu Domos ejusdem Religionis pro sua salute confugerint, per quempiam iniici nequeant, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna.

Facultas deputandi Vicarium, cum facultate conferendi beneficia.

§.48. Liceat etiam Joannotto, & pro tempore existenti Magistro, & Conventui præfatis, in singulis Prioratibus ipsius Hospitalis unum Vicarium cum facultate conferendi Præceptorias, & Domos Hospitalis hujusmodi, deputare, ac pensiones, seu responsiones, & onera super domibus, Præceptoriis, Leprosariis, & aliis beneficiis Ho-

Hoſpitalis hujuſmodi imponi ſolita a quibuſcumque, etiam Clericis ſæcularibus illa in Commendam obtinentibus, eorumque Colonis, & Inquilinis, etiam laicis, eo modo, quo a Fra. dicti Hoſ. exiguntur, exigere.

Et Procuratorem generalem in Romana Curia cum poteſtate conferendi beneficia etiam reſervata, affecta, vel devoluta, etiam in titulum perpetui beneficii, vel ad nutum, aut amovibiliter, etiam per viá perpetuæ unionis.

§.49. Ac in Romana Curia Procuratorem generalem cum generali, vel ſpeciali, aut limitata poteſtate, & facultate conſtituere, ſeu deputare; & in eadem Curia per ſe, ſeu dictum Procuratorem quæcumque ejuſdem Hoſpitalis beneficia cujuſcumque qualitatis exiſtentia quomodolibet, præterquam per reſignationem in manibus noſtris, & Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum pro tempore, aut per obitum, ſeu alias quomodocumque apud Sedem vacantia, juxta ipſius Hoſpitalis, & Militiæ ſtabilimenta, libere conferre, & de illis, de quibus jam diſpoſitum fuit de novo, de aliis vero beneficiis hujuſmodi, ſive illa tamquam privata prædia in titulum perpetui beneficii Eccleſiaſtici, ſeu etiam ad nutum, aut amovibiliter uni, vel diverſis perſonis aſſignari ſolita ſint, juxta ſolitum hujuſmodi, pro beneficiorum eorumdem natura, aut etiam, ſi expediverit, per viam perpetuæ unionis, libere diſponere, ita tamen, quod beneficia Presbyteris deſtinata, nullatenus Militibus, ſeu Fratribus Capellanis in Presbyteratus ordine, aut tali ætate, qua ad illum canonice promoveri poſſint, conſtitutis dumtaxat conferantur.

Et concedendi antianitates ac reſignationes.

§.50. Necnon Antianitates, tam generales, quam ſpeciales ſuper eiſdem beneficiis Fratribus ejuſdem Hoſpitalis, quæ eo ipſo Apoſtolica auctoritate confirmatæ, & approbatæ cenſeantur, concedere: ac reſignationes dictorum beneficiorum recipere, & admittere.

Facultas ſepeliendi in eorum Parochialibus quoſcumque, etiá interdictos, dúmodo &c.

§.51. Necnon Cœmeteria in eorum Parochialibus Eccleſiis habere, & quorumcumque Chriſtifidelium cadavera, etiam ſi interdicti forent, (dummodo interdicto cauſam non dederint) ſalvo jure, ſi quo Cathedrali Eccleſiæ, aut alteri Parochiali ratione Quartæ funeralis debitum fuerit, abſque alio onere, & ſolutione Epiſcopo facienda, recipere, & ſepelire.

Exigendi donata, & legata.

§.52. Legata, & donata, tam inter vivos, quam qualibet ultima voluntate exigere, & percipere.

Recipiendi quæcumque eccleſiaſtica ſacramenta a quocumq; Catholico Antiſtite.

§.53. Necnon Prioribus, Præceptoribus, Militibus fratribus, & perſonis præfatis intra Regularia dicti Hoſpitalis loca degentibus (de ſuorum Superiorum licentia, aliis vero quo ad confirmationem ſine Diœceſani, quo ad alia vero ſine Parochialium Eccleſiarum, intra quorum limites eos degere contigerit, præjudicio, & ſervatis decretis Concilii Tridentini) liceat quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta a quocumque maluerint Catholico Antiſtite, ſive alio illa licite adminiſtrante, gratiam, & communionem dictæ Sedis habente, nihil oblato, vel ſoluto recipere.

Deferendi quæcumque Arma, ubique locorum.

§.54. Et tam ipſis, quam eorum familiaribus Arma quæcumque, & ubicumque locorum pro ſua defenſione, & hoſtium dictæ Sedis offenſione geſtare.

Audiendi cõfeſſiones, miniſtrandi ſacramenta, ac celebrandi divina pro Fratribus Capellanis, etiam tempore interdicti.

§.55. Liceat ſimiliter Capellanis ejuſdem Hoſpitalis, Priorum, Præceptorum, Militum, Fratrum, perſonarum, vaſſallorum, ſubditorum, & familiarium præfatorum intra hujuſmodi loca degentium Confeſſiones audire, & pœnitentiam ſalutarem eis injungere, ac Euchariſtiæ, & alia Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare, necnon tempore Interdicti, dummodo illi cauſam non dederint, excommunicatis, & interdictis excluſis, clauſis janius, & ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia divina Officia celebrare.

Erigendi præceptorias, domos, hoſpitalia abſque licentia Ordinariorum locorum, quæ gaudeant privilegiis, & in quibus Ordinariorum nulla ſit juriſdictio.

§.56. Quilibet autem Chriſtifideles in quibuſvis Civitatibus, locis, Diœceſibus, præceptorias, Domos, & Hoſpitalia, ſub dependentia, & ſubiectione dicti Hoſpitalis, & Militiæ, per ejus Fratres, & Milites obtinenda, quæ iiſdem privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, conceſſionibus, & indultis, quibus aliæ dicti Hoſpitalis præceptoriæ, Domus, & Hoſpitalia utentur, fruentur, & gaudebunt, utantur, potiantur, & gaudeant, aſſignata illis congrua dote, Ordinariorum locorum, & quorumvis aliorum licentia minime requiſita; & nulla præterea (niſi uſquequo Magiſter, & Conventus Hoſpitalis hujuſmodi propriam Sedem Conventualem in aliquo certo loco habuerint) in illis Ordinariis ipſis juriſdictione, aut oneris imponendi facultate reſervata, conſtrui, & erigi faciendi, plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem habeant.

Facultas teſtandi omnibus etiam miniſtris presbyteris, & beneficiatis de quibuſcumq. bonis, & ex fructibus beneficiorum acquiſitis, & inter quoſcumque conſanguineos inhabiles dummodo quintam partem hoſpitali relinquant.

§.57. Ac quod pariter liceat omnibus Prioribus, Præceptoribus, ceteriſque Militibus, ac Fratribus, & Miniſtris etiam Presbyteris, & beneficiatis ejuſdem Religionis, & Militiæ, de quibuſcumque, tam ſtabilibus, quam mobilibus bonis, pecuniarum ſummis, gemmis, & lapidibus pretioſis, aliiſque rebus cujuſcumque qualitatis, & quantitatis, ac valoris exiſtant, per eos etiam ratione beneficiorum Eccleſiaſticorum dicti Hoſpitalis dumtaxat, per eos obtentorum, ac alias undecumque, & quomodolibet, acquiſitis, & ad illos quovis modo ſpectantibus (dummodo quintam illorum partem Conventui præfato relinquant) inter quoſcumque conſanguineos, filios etiam ſpurios, & alios illegitimos, aliaſque quantumvis incapaces perſonas teſtari, ac alias etiam per codicillos, donationes inter vivos, cauſa mortis, & alia quacumque via, prout ſibi videbitur, diſponere, ac illa in pias, & non pias, alias tamen licitas cauſas erogare.

Celebrandi in habitu Põtificali, & dandi benedictionem, dummodo non ſit præſens aliquis Antiſtes, & tunc de illius licentia.

§.58. Priori autem Eccleſiæ dicti Conventus pro tempore exiſtenti, quoties ſibi placuerit, Miſſam, & alia divina Officia, in præfata, aliiſque dictæ Religionis Eccleſiis, in habitu Pontificali, cum mitra, & baculo paſtorali celebrare; ac poſt Miſſarum ſolemnia (dummodo non ſit præſens aliquis Catholicus Antiſtes, vel de illius conſenſu) ibi benedictionem Chriſti populo impartiri.

Milites, & alii non incurrunt peccatum mortale

§.59. Et inſuper, quod nullus ex Magiſtro, & Militibus, ac Fratribus pro tempore exiſtentibus, aliiſque perſonis dictæ Mili-

nisi propter inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & rebellionẽ a Religione.

Militiæ, & Religionis, propter ejus Regulam, Capitula, & Statuta, nunc & pro tempore edita, non observata, vel minus rite adimpleta, in peccatum mortale incidat, præterquam propter inobedientiam, & contumaciam pluries commissam, & continuam, & ab ipsa Religione rebellionem, & excommunicationis pœnæ sibi impositæ, ac alios casus, peccatum hujusmodi ex divinis præceptis, sacrisque Canonibus generantes.

Personæ religionis tempore sumptionis habitus, & professionis, atque in articulo mortis habent facultatem eligendi Confessorem, a quo recipiant indulgentiã plenariam, &c.

§.60. Et quod ipsi Milites, & aliæ ejusdem Militiæ personæ, qui tempore sumptionis habitus, & Professionis eorum Regularium emissionis, atque in articulo mortis constituti, de peccatis suis corde contriti, & ore confessi fuerint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem, cum facultate etiam eligendi sibi dicto tempore professionis, & mortis, confessorem ab Ordinario tamen approbatum. Ac tam Milites, & personæ præfatæ quam quivis alii utriusque sexus, qui Ecclesias domorum, & aliorum locorum Hospitalis hujusmodi, ubicumque existentes, singulis diebus Festivitatum, quæ in honorem D.N.Jesu Christi, & Beatissimæ Mariæ Virginis ejus Matris, annuatim celebrantur, a primis Vesperis usque ad occasum solis Festivitatum hujusmodi, devote visitaverint, & pro pace inter Principes Christianos confovenda ter orationem Dominicam, & totidem Angelicam salutationem recitaverint, septem annorum, & totidem quadragenarum, de injunctis eis pœnitentiis relaxationem consequantur.

Notarii tenẽtur sub pœna excommunicationis notitiã dare de legatis factis Hospitali, & Militiæ.

§.61. Necnon quod Notarii, qui rogati fuerint de testamentis, vel ultimis aliis voluntatibus, in quibus aliquid disponi contigerit in favorem, & commodum Hospitalis, & Militiæ, sub excommunicationis pœna dispositionem hujusmodi, quanto citius commode poterunt, Magistro, & Conventui dicti Hospitalis, vel alteri, per quem id poterit ad ipsorum Magistri, & Conventus notitiam pervenire, intimare curent.

Priores, & Præceptores in Dominica Palmarum & per ejus Oct. possint de cõsensu Ordinariorum confessiones audire, & cum confitentibus Indulgentiis, &c. uti & easdem illis impartiri.

§.62. Necnon quod Priores, & Præceptores quorumcumque Hospitalium, & domorum a dicto Hospitali S. Lazari dependentium, & illud in caput suum recognoscentium, in die festo Dominicæ Palmarum, & per ejus octavam, si in sacerdotio constituti fuerint, per se in suis Hospitalibus, ac domibus præfatis tantum, confessiones quorumcumque de consensu Ordinariorum locorum audire, & cum hujusmodi confitentibus quibuscumque facultatibus, & indulgentiis, ad peccatorum remissionem, eis auctoritate Apostolica concessis, uti, ac easdem illis (de licentia tamen expressa Magistri pro tempore existentis, & Conventus præfati Hospitalis, singulis annis renovanda) impartiri, iidemque, aut etiam si in presbyteratus ordine constituti non sint, alium, vel alios probos, & idoneos presbyteros, sæculares, vel cujusvis Ordinis Regulares per locorum Ordinarios approbatos, ad id deputare plene, & libere possint; aliis vero temporibus sint sicut alii sacerdotes nullam a Sede prædicta facultatem habentes.

Facultas appendendi cãpanas, vel subsignandi animalia S. Lazaro oblata.

§.63. Possint etiam Nolas, seu Campanas porcis, seu aliis quibusvis animalibus, quæ eidem S. Lazaro offerri contigerit, appendere, seu aliqua nota subsignare.

Indulgentiæ, & gratiæ Sancti Lazari nõ intelliguntur suspensæ.

§.64. Necnon quod durante quacumque suspensione temporali indulgentiarum, gratiarum concessarum, vel in posterum concedendarum, Indulgentiæ prædictæ, ac omnes facultates, & gratiæ eisdem Hospitali, illiusque Magistro, Conventui, Fratribus, & Membris per Sedem præfatam concessæ non intelligantur suspensæ, sed in suo pristino, & vero valore, & firmitate existant, & permaneant.

Facultas celebrandi divina Officia, Sacramenta ministrandi, ac corpora, quorumcumque fidelium sepeliendi.

§.65. Necnon ut liceat ipsis Fratribus, in eorum Ecclesiis Missas, & alia quæcumque divina Officia legere, vel etiam alta voce celebrare, vel per alios presbyteros idoneos celebrari facere: ac omnibus, & singulis Christifidelibus, & leprosis pauperibus infirmis in dictis Hospitalibus, pro tempore degentibus Ecclesiastica Sacramenta ministrare, ac eorum, & (sine tamen cujuscumque præjudicio) aliorum quorumcumque fidelium corpora mortuorum id eligentium & petentium in Cæmeteriis, & Ecclesiis dictorum Fratrum Ecclesiasticæ tradere sepulturæ.

Verbum Dei prædicandi.

§.66. Ac Verbum Dei debitis, & congruis temporibus, in Parochialibus quidem Parochianis, & populo, in aliis vero Ecclesiis ipsorum pauperibus ipsis, ac leprosis hujusmodi per se ipsos, si suorum Superiorum licentiam habuerint, atque ab ipsis de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, petita ab Episcopis, intra quorum Diœces. fines Ecclesiæ ipsæ constitutæ fuerint, benedictione, proponere: & si legitime impediti fuerint, per alios idoneos, superiorum suorum, & eorumdem Episcoporum licentiam habentes, & in omnibus juxta formam Concilii Tridentini, proponi facere.

Cõcessio quorumcumque aliorum privilegiorum, gratiarum, exemptionum, & aliarum facultatum cõcessarum Hospitalibus, & militiis Sancti Joannis Hierosolymitani S. Jacobi de Spatha, S. Antonii Viennen. S. Spiritus de Urbe, & Sancti Stephani in Tuscia.

§.67. Et insuper, quod modernus, & pro tempore existens Magnus Magister, & Conventus; ac singuli Milites, & aliæ personæ Hospitalis, & Militiæ hujusmodi postquam præfatam Sedem Conventualem firmaverint, ut præmissum est, omnibus, & singulis Privilegiis, immunitatibus, jurisdictionibus, exemptionibus, etiam per viam exceptuationis in ipsa onerum impositione, dispensationibus, indultis, concessionibus, dispositionibus, honoribus, gratiis, libertatibus, favoribus, antelationibus, restitutionibus, reintegrationibus, & aliis quibusvis gratiis hucusque S. Joannis Hierosolymitani, S. Jacobi de Spata, S. Stephani Militiis, ac S. Spiritus in Saxia de Urbe, & S. Antonii Viennensis Hospitalibus, Religionibus, & Ordinibus, eorumque locis, personis, rebus, bonis, per quoscumque Romanos Pontifices, etiam Prædecessores nostros, ac etiam per Nos, & Sedem prædictam, seu Concilia generalia, vel alios quoscumque, in genere, vel in specie, etiam ad Imperatorum, Regum, ac aliorum Prin-

Principum instantiam, vel Motu proprio, aut alias quomodolibet hactenus concessis, quibus Hospitalia, Religiones, & Militiæ hujusmodi, eorum Magni Magistri, Conventus, & Fratres Milites utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti poterunt quomodolibet in futurum, pariformiter, absque ulla penitus differentia (citra Indulgentias quæstuarias) uti, potiri, & gaudere in omnibus, & per omnia, libere, ac licite valeant, perinde ac si ea omnia & singula, prout illis concessa fuerunt, eorumque omnium, & quarumcumque literarum desuper quomodolibet confectarum tenores hic de verbo ad verbum insererentur: ita quod super illis, vel eorum occasione per ipsos Ordinarios, aut quosvis alios molestari, perturbari, vel inquietari non possint, dummodo moderationibus, & limitationibus suprascriptis, Concilio Tridentino prædicto non repugnent: & per hoc dictis Hospitalibus, & Militiis, ac juribus cujuslibet alterius tertii non præjudicetur, ac (quo ad exemptiones,) jurisdictio Ordinariorum, tam ea quæ de jure communi eis competit, quam quæ ex decretis dicti Concilii Tridentini eisdem est attributa, semper salva existat. Præterquam in iis casibus, in quibus Concilium præfatum expresse excepit, & exemit Religionem S. Joannis Hierosolymitani, in quibus, & hæc S. Lazari Religio, & Militia (præterquam quo ad Seminarii contributionem, excepta, & exempta pariter intelligatur.

Publicatio, & affixio privilegiorum, & aliarum literarum Apostolicarum, & mandatorum Magistri, & Conventus arctent, ac si personaliter factæ essent.

§.68. Præterea, quod tam præsentium quam aliarum quarumcumque literarum Apostolicarum, seu earum transumptorum, ac mandatorum Magistri, & Conventus præfatorum publicatio, & affixio in singulis Prioratibus, Præceptoriis, membris, & Beneficiis Religionis hujusmodi factæ, perinde arctent, ac si contra contentos sub eisdem personaliter factæ essent, facta tamen in præmissis diligentia de illis personaliter reperiendis in dictis locis.

Fides adhibenda literis Magistri & Conventus.

§.69. Quodque verbis, in ipsorum Magistri, & Conventus literis, circa singulorum Fratrum Militum dicti Hospitalis professionis emissionem, habitus susceptionem, debitorum, & obsequiorum præstationem, plena fides adhibeatur.

Magister, & Conventus possunt privare quemcumque inobedientem, ac jura religionis nõ servantem, præsertim si in solutione annualis census morosus fuerit.

§.70. Et nihilominus, quod si quisquam Priorum, Præceptorum, Militum, & Fratrum dicti Hospitalis, ac quicumque alius qui professionem per Fratres dicti Hospitalis emitti solitam emiserit, quandocumque pro servitiis Religionis, aut alias evocatus, seu in solutione jurium communis Ærarii morosus fuerit, & citatus coram dictis Magistro, & Conventu personaliter non comparuerit, ac illis obedientiam, aliaque jura debita non præstiterit, tempore sibi ad id præfigendo elapso, canonico impedimento cessante, habita dignitate, administratione, & beneficio, ac quocumque honore, & officio alias juxta formam stabilimentorum, & privilegiorum prædictorum, per Magistrum, & Conventum præfatos privari possit.

Nulla exemptio valet adversus obedientiam Magni Magistri, quo minus vocati comparere teneantur. Sed Magister, & Conventus possunt disponere de beneficiis vacantibus per privationem.

§.71. Nec ulla derogatio, aut exemptio, realis vel personalis, seu alia gratia præservativa, etiam Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus quomodolibet pro tempore facta, seu concessa, contra præmissa valeat, nec Magister, & Conventus præfati illis parere teneantur: sed illis non obstantibus, de Prioratu, Præceptoria, Dignitate, Officio, vel Beneficio sic per privationem hujusmodi vacante, juxta stabilimenta, & alia præmissa, libere disponi, aut alia alias per eum, vel eos, ad quem, seu quos antianitatis, vel alio jure pertinet, acceptari possit.

Clausulæ harum concessionum præservativæ.

§.72. Necnon quod præmissis etiam per quascumque literas Apostolicas, etiam quasvis clausulas generales, vel speciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficacioresque, & insolitas, ac etiam irritantia decreta, sub quacumque verborum expressione in se continentes, nullatenus derogari possit, nec quo ad illa derogatum censeatur, nisi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitus omisso insertus, & hujusmodi derogationes consistorialiter factæ, & per trinas distinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus distinctis similibus vicibus Magno Magistro, & Conventui præfatis intimatæ, & insinuatæ fuerint, ac ipsorum Magistri, & Conventus ad id expressus accedat assensus: & aliter factæ derogationes nemini suffragentur, ac Magister, & Conventus præfati ad parendum literis derogatoriis hujusmodi, & decretis super illis processibus, ac illorum executoribus, & subexecutoribus, eorumque mandatis, & monitionibus minime teneantur, sed literarum hujusmodi executionem omnino impedire, nec ratione resistentiæ censuris Ecclesiasticis per eosdem executores, vel subexecutores latis innodari possint.

Decretum irritans, & clausula sublata, &c.

§.73. Et sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales, & causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & cuilibet eorum quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debeat. Et quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane sit.

Clausulæ derogatoriæ.

§.74. Et quo ad præmissa non obstent ea omnia, quæ dictus Pius IV. Prædecessor in dictis literis voluit non obstare.

Sanctio pœnales.

§.75. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum ratihabitionis, statutorum, ordinationum, revocationis, cassationis, irritationis, annullationis, evacuationis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Dat. P. An. II. die 26. Januarii.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, septimo Kal. Febr., Pontificatus nostri Anno II.

XLIV.

Reservatio Beneficiorum propter crimen hæresis vacantium, & declaratio quod hæc beneficia non comprehenduntur in impetrationibus, in quibus modus vacationis propter crimen hæresis non sit expressus, nisi in casibus hic nominatis.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causæ hujus Cõstitutionis.

CUM ex Apostolatus officio Nobis (meritis licet imparibus) credito, curæ Dominici gregis Nobis immineat generalis, & exinde teneamur, more vigilis pastoris vigilare, & attentius providere, ut Ecclesiis, Monasteriis, & quibusvis aliis beneficiis Ecclesiasticis nunc, & pro tempore propter crimen hæresis vacantibus, & vacaturis, tales viri eis præficiantur idonei, qui detestandas, ac nefarias hæreses diabolo disseminante contra veræ, & orthodoxæ fidei puritatem exortas, de agro Domini extirpare, & populos sibi commissos ad Catholicæ Ecclesiæ veritatem reducere, doctrina, verbo, & boni operis exemplo valeant.

Reservatio omnium beneficiorum propter crimen hæresis vacantium.

§.1. Præmissorum itaque consideratione inducti, & aliis ad id suadentibus rationabilibus causis, nonnullis, etiam Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærendo, Motu proprio, non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnia, & singula beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura sæcularia, & quorumvis Ordinum, etiam S. Joannis Hierosolymitani, & aliarum quarumvis Militiarum regularia quæcumq; & qualitercumque sint, etiam si sæcularia, canonicatus, & præbendæ, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel collegiatis, & dignitates ipsæ in cathedralibus, etiam Metropolitanis post Pontificales majores, seu collegiatis Ecclesiis hujusmodi principales, Regularia vero beneficia hujusmodi, Monasteria, etiam consistorialia, Prioratus, Præpositūræ, præpositatus, dignitates, etiam conventuales, personatus, administrationes, vel officia, etiam claustralia, ac Hospitalia, & præceptoriæ, & alias quomodocumque qualificata fuerint, ordinationi, & dispensationi nostræ, & Sedis Apostolicæ hac perpetuo Constitutione valitura auctoritate Apostolica tenore præsentium reservamus.

Declaratio quod in impetrationibus beneficiorum, non comprehenduntur beneficia propter hæresim vacantia, nisi specifice sit expressum &c.

§.2. Declarantes omnes, & quascumque impetrationes de beneficiis, ut præfertur, quomodocumque qualificatis certo modo in futurum faciendas, & obtinendas, beneficia hujusmodi propter hæresim vacantia, & in futurum vacatura non comprehendere, nisi specialiter, & dispositive vacationis modus propter crimen hæresis expressus fuerit, & illum nullo sub modo quibusvis clausulis, & decretis comprehendi quantumcumque generalibus in quibusvis gratiis, & concessionibus per Nos, & Romanos Pontifices Successores nostros faciendis, etiam per fiat signatis, & concessis; ac decernentes omnes, & quascumque impetrationes de quibusvis beneficiis, ut præfertur, qualificatis hactenus factas, & obtentas, nisi earum vigore in judicio per impetrantes crimen hujusmodi deductum fuerit, & super eo sententiam favorabilem obtinuerint, vel dictorum beneficiorum possessionem assequuti fuerint, ad vacationem hujusmodi propter crimen hæresis se non extendere, & illum neminem comprehendere.

Decretum irritans.

§.3. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales judicari, & interpretari debere, irritum quoque, & inane, si secus per quoscumque quavis dignitate, & auctoritate præditos, judicatum fuerit, decernimus.

Forma publicandi, quæ mox sequitur.

§.4. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & in acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur.

Fides exemplorum.

§.5. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus quod earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, ac sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567., sexto Kal. Februarii, Pontificatus nostri Anno II. D. P. An. II. die 27. Januarii.

XLV.

Revocatio Indulgentiarum quomodolibet concessarum, continentium facultatem quæstuandi, & pro quibus consequendis porrigendæ sunt manus adjutrices. Prohibitioque de cetero quæstuandi, & quæstores deputandi.

Vide Concil. Trid. sess. 21. cap. ult. ubi abolito usu quæstorum, datur Ordinariis forma colligendi eleemosynas.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

ET si Dominici gregis saluti semper intenti, singulis cum humilitate poscentibus ea benigne concedere Nos, & Prædecessores nostri studuerint, per quæ peccatorum mole deposita, salus ipsis succedat, & hostis humani generis servitute ereptas animas lucrifaciant Altissimo, qui eas Nobis sua bonitate commisit; id tamen propensiori

fiori studio Nos præcavendum esse censeamus, ne cujusvis Indulgentiæ, remissionis, vel facultatis obtentu, Christifideles procliviores ad illicita in posterum committenda reddantur, aut felicitas veniæ eis peccandi tribuat incentivum, & exinde clavium auctoritas deducatur in contemptum, & Christifideles quamplurimum scandalizentur.

Causæ revocationis.

§.1. Sane cum ad auditum nostrum ex diversis mundi partibus quamplurimæ querelæ perlatæ fuerint, quod vigore diversarum Indulgentiarum, & facultatum per Prædecessores nostros, ac etiam Nos, vel auctoritate nostra, tam fabricæ nostræ Basilicæ Principis Apostolorum, & Ecclesiæ S. Joannis Lateranensis de Urbe, ipsiusque Ecclesiæ, necnon S. Joannis, & S. Lazari Hierosolymitani, ac S. Spiritus in Saxia, & S. Joannis Lateranen. ac S. Jacobi Incurabilium, de eadem Urbe, necnon S. Elmi, & S. Bovis, ac S. Gothardi, & Leuguzioni, necnon S. Nicolai, & S. Bernardi Montis Jovii, necnon S. Leonardi, ac S. Marthæ, necnon Sanctiss. Crucifixi Siracusan., ac S. Mariæ de Monte Serrato, Hospitalibus, ac etiam S. Sebastiani prope, & extra muros dictæ Urbis, necnon Sancti Antonii de Sancto Antonio Viennen. Diœcesis, & Redemptionis captivorum nuper Neapoli instituto Monasteriis, illorumque, ac diversis aliis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, Militiis, Confraternitatibus, Societatibus, & piis locis concessarum, multi quæstores ex eisdem Indulgentiis lucrum temporalem tantum quærentes, nominibus fabricæ Ecclesiarum, Hospitalium, Monasteriorum, Militiarum, Confraternitatum, Societatum, & piorum locorum prædictorum in diversis Civitatibus, & Diœcesibus quæstas facere, Confratres describere, Capellas, & Oratoria erigere, illisque erectis Indulgentias hujusmodi communicare, & in diversis gradibus a jure prohibitis dispensare, ac plura etiam concedere, quam eis vigore facultatum prædictarum licitum sit, ipsique lucro intenti, pecuniasque potius, quam Christifidelium salutem quærentes, ac eisdem Indulgentiis sic abutentes, quæstum ex illis particularem facere conantur, variosque, & diversos Quæstores, Commissarios, Procuratores, Receptores, Thesaurarios, Factores, Nuncios, & alios ministros constituere, qui non solum supradicta, sed etiam plura alia eis numquam concessa facere, & concedere, necnon locorum Ordinarios, illorumque in spiritualibus Vicarios generales, & Officiales, ac Ministros, Ecclesiarumque, & Ordinum Prælatos, Superiores, & personas, quæstas hujusmodi impedientes censuris Ecclesiasticis innodare, & alias in pluribus graviter excedentes in Divinæ Majestatis offensam, ac suarum, & Christifidelium animarum perniciem, ac Ordinariorum, perturbationem, & piarum mentium scandalum, præsumant.

Revocatio indulgentiarum continentium facultatē quæstuandi, & pro quibus consequendis porrigendæ sunt manus adjutrices.

§.2. Nos qui Deo propitio gregis Dominici, meritis licet insufficientibus, curam gerimus, & illum spiritualis Thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem, ex præmissis, & aliis rationabilibus causis animum nostrum moventibus, fel. record. Callisti Quarti, Clementis VII., Pauli III. Julii similiter III., & diversorum aliorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, Motu proprio non ad alicujus Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de mera nostra voluntate, & deliberatione, omnes, & singulas Indulgentias, etiam perpetuas, & peccatorum remissiones fabricæ, & Ecclesiæ hujusmodi, necnon S. Joannis Hierosolymitani, etiam pro constructione, & ædificatione illius novæ Civitatis prædictis, in quibusvis aliis Hospitalibus, Monasteriis, Ecclesiis, Domibus, Militiis, Ordinibus, etiam Mendicantium, Congregationibus, Confraternitatibus, & Universitatibus, & piis locis, illorumque Ordinibus, Capitulis, & Conventibus, Magistris, Superioribus, & tam sæcularibus, quam quorumvis, etiam Mendicantium Ordinum Regularibus personis, tam singulariter, quam universaliter per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam hoc, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac ex quibusvis, etiam urgentissimis causis, etiam causa redemptionis captivorum, & alias quomodolibet concessis: pro quibus consequendis manus sunt porrigendæ adiutrices, & quæ quæstuandi facultatem quomodolibet continent, illarum omnium tenores, formas, derogationes, & decreta præsentibus pro expressis habentes, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo revocamus, cassamus, irritamus, & annullamus, ac viribus vacuamus.

Prohibitio deputandi quæstores, aut faciendi quæstus nisi de speciali licentia Papæ.

§.3. Et insuper perpetuo hac nostra valitura Constitutione decernimus, quod ex nunc de cetero, sub indignationis nostræ pœna, prætextu Indulgentiarum, & facultatum per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem Apostolicam, etiam Motu simili, ac Sedis Apostolicæ Legatos, & alias quomodolibet concessarum, & quas a Nobis, & Sede prædicta in posterum verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam manu nostra signata, etiam cum clausula, quod sola signatura sufficiat, etiam in favorem fidei, aut Cruciatæ sanctæ, vel cujuscumque alterius piæ causæ etiam privilegiatæ concedi quomodolibet contigerit, nullus quavis etiam Episcopali, Archiepiscopali, & Patriarchali, aut majori dignitate, etiam Cardinalatus honore, seu etiam regali, vel temporali excellentia præfulgeat, audeat, vel præsumat quæstas facere, aut Nuncios, Quæstores, Commissarios, Thesaurarios, Receptores, pro illis recipiendis in dictis Hospitalibus, Ecclesiis, Domibus, Monasteriis, Militiis, & aliis supranominatis, vel pro eis, aut illorum nominibus alibi constituere, & deputare, nisi de speciali licentia, & ex certa scentia nostris, & Romani Pontificis pro tempore existentis, de qua per literas nostras

stras, & ejusdem Romani Pontificis pro tempore existentis, locorum Ordinariis, vel eorum in spiritualibus Vicariis, seu Officialibus derogationem præsentis nostræ Constitutionis illius tenore, de verbo ad verbum inserto expresse continentes.

Decretum irritans.

§.4. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, constare debeat.

Executorum deputatio.

§.5. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus, & singulis Venerabilibus Fratribus nostris Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, quatenus in Civitatibus, & Diœcesibus suis, præsentes nostras literas publicare, & observare debeant; rogantesque omnes, & singulos Principes sæculares, & alios Dominos, & Magistratus temporales, eisque per viscera misericordiæ Domini nostri Jesu Christi in remissionem peccatorum suorum iniungentes, quatenus in præmissis eisdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis assistant, & suum auxilium, & favorem præstent, cum auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon fabricæ Ecclesiæ, Hospitalium, Monasteriorum, Militiarum, Confraternitatum, Ordinum, Capitulorum, Conventuum, aliorum locorum prædictorum, & quorumvis illorum membrorum, Ecclesiarum, etiam Cathedralium, & Metropolitanarum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, stabilimentis, usibus, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis, & præsertim S. Joannis, & S. Lazari, ac S. Spiritus in Saxia Hospitalium, necnon S. Antonii de S. Antonio, & Sanctorum Nicolai, & Bernardi Montis Jovii Monasteriis, ipsorumque Monasteriorum Hospitalibus, singulorumque eorum Conventibus, Superioribus, & personis præfatis, per quoscumque Rom. Pontifices Prædecessores, ac Nos, & Sedem Apostolicam, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu simili, & ex certa scientia, ac quavis etiam imperiali, vel Regali consideratione, vel instantia, & alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, non autem per clausulas generales, idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus specialiter, & expresse derogamus, & sufficienter derogatum esse volumus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Jussio publicandi.

§.7. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur.

Fides transumptorum.

§.8. Et quia difficile foret easdem præsentes ad singula quæque loca deferri, volumus, & etiam declaramus, quod earum transumptis, &c.

Nulli ergo omnino &c.

D.P. An.II. die 8. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567., sexto Idus Februarii, Pontificatus nostri Anno II.

XLVI.

Confirmatio gratiarum, & indultorum Congregationis Clericorum Regularium Theatinorum, cum aliorum Privilegiorum elargitione.

De hujus Congregationis institutione, & aliis ejus gratiis videnda est Const.X. Clem.VII. Exponi. *Tom.IV. Par.I. fol.*47. *& alia Const. ejusdem XLVI.* Dudum. *fol.*104.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

AD immarcescibilem vitæ æternæ coronam, ad quam fortes Christi athletæ non adversus carnem, & sanguinem præliantes, sed contra spirituales antiqui hostis nequitias, & hujus mundi tenebrarum principatus, assiduo fidei clypeo, & scuto bonæ voluntatis armati, lumbisque præcinctis colluctantes, rejectis vanitatibus, & illecebris indefesse aspirant, & quo optatum finem tutius consequantur, Religionis arcem, unde inimicorum insultibus, dante Domino, securius resistere, & hostilia tela propulsare queant, animose ascendunt, elevantes oculos mentis nostræ, paterna pietate, & benevolentia ex nostri Pastoralis Officii debito non ab re jugiter inducimur, ut tranquillo eorum statui, quantum cum Deo possumus prompte consulamus, & his quę propterea facta esse dignoscuntur, auctoritatis nostræ adiiciamus firmitatem, aliasque desuper opportune provideamus prout personarum, & temporum qualitate, pensata, conspicimus in Domino salubriter expedire.

§.1. Dudum siquidem fel. rec. Clemens Pa-

Clemens VII. istam Congregationem approbavit, ut in rubr.

Et in alia Bulla ibidem cit. privilegia concessit.

Paulus III. decrevit quod major pars Vocalium Capituli, ubique repræsentaret totum Capitulum cum omnimoda potestate super Præpositos, & alios, sed ejus Bulla non posui uti hic sufficienter relatam.

Papa VII. Prædecessor noster sibi pro parte, &c. *Omittitur quia hæc Bulla est quæ citatur in rubr.*

§.2. Et deinde pro eadem parte, eidem Clementi Prædecessori etiam exposito, quod ipsi, &c. *Omittitur quia ipsa Bulla est citata in rubr.*

§.3. Ac postmodum recol. mem. Paulus Papa III. similiter Prædecessor noster vivæ vocis oraculo eidem Paulo IV. Prædecessori qui etiam tunc in minoribus constitutus tit. S. Sixti Presbyter Card. erat per eumdem Paulum III. Prædecessorem facto, eidem Congregationi Clericorum Regularium inter alia. Quod major pars habentium vocem in Capitulo, in quocumque loco commoraretur, repræsentaret totum Capitulum Congreg. Clericorum Regularium hujusmodi; & ubicumque vocalium major pars foret, semper repræsentaret Capit. Generale, & haberet in ipsa Congregatione Clericorum Regularium super Præpositos omnes, & Superiores Sacerdotes, & alios professos in spiritualibus, & temporalibus, post Sanctam Sedem Apostolicam cui immediate subiiciebantur, supremam jurisdictionem, & potestatem, donec Capitulum Generale solemniter celebraretur.

Et Vocalium numero pari existente, ibi esset Capitulum ubi vocalium esset antiquior.

§.4. Et si vocales in Ecclesiis, & locis eorumdem Congregationis Regularium pares numero forent, ibi ex gratia, & privilegio intelligeretur adesse Capitulum repræsentans Generale, ubi foret vocalis, qui antiquior esset omnibus aliis vocalibus, qui in locis particularibus pares numero forent.

Et d. Capituli jus esset supremum, quibuscumq; necessitatibus & Superiorum translationibus &c. providendi.

§.5. Capitulumque hujusmodi haberent in prædictis Congregatione Clericorum Regularium jus supremum; & quandocumque in Ecclesiis, & locis prædictis, omnibus casibus, & necessitatibus providere possent; & maxime superveniente causa de Superiore cassando, transferendo, & de novo creando, quocumque nomine appellaretur, ut in spiritualibus, & temporalibus libere administraret.

Qui Superiores anno durarent.

§.6. Quodque tempus suæ administrationis non posset ultra annum prorogari, & omnibus Congregationis Clericorum Regularium gaudere privilegiis.

Præpositorumque & eorum Loca tenentium eadem esset auctoritas, & tempus administrationis non computaretur triennio Prælaturæ.

§.7. Et generaliter quicquid possent Propositi per Privilegia, possent etiam eorum Locatenentes. Et si ille, qui ut Superior administrasset, in Præpositum erigeretur, tempus, quo sine titulo Præpositura administravisset, non impediret quo minus posset sicut ceteri Præpositi usque ad triennium confirmari.

Et Præpositurris vacantibus Capit. Præpositis Congregationis, dat auctoritatem.

§.8. Ac etiam tempore, quo contingeret, per lapsum anni officia Præpositorum vacare, supradictum Capit. scribere possent Præpositis sub hac, vel simili forma. Licet officium Præpositura, tunc tali die vacaret, tamen ut Superior non desistas in spiritualibus, & temporalibus libere, ut antea administrare, donec aliter fuerit provisum, provisioque suum sortiatur effectum.

Antiquiorque in voce succederet ipso jure Præpositurae vacanti per lapsum anni.

§.9. Necnon quod antiquior in voce, qui in loco esset, succederet ipso jure Præpositurae vacanti per lapsum anni, cessum, vel decessum Præpositi, & gauderet omnibus privilegiis Congregationis Clericorum Regularium hujusmodi, donec per Capitulum Generale, vel repræsentans Generale de alio Superiore, vel aliter provideretur, & observaretur, ut dictus antiquior, ut supra administraret in causa absentiæ, vel infirmitatis ipsius Præpositi, nisi ipse Præpositus aliter providisset.

Laici etiam venientes ad Religionem uterentur vestibus clericalibus, & absq; earum mutatione admitterentur ad professionem, omnibusq; privilegiis Congregationis gauderent.

§.10. Quodque laici ad Congregationem venientes, si videretur eos non divino officio mancipandos, uterentur vestibus Clericalibus, quæ tamen secundum conditionem locorum, & personarum honeste censerentur, eisque tempore probationis simpliciter assignatæ, ad professionem trium votorum more eorumdem Congregationis, sine tamen vestium mutatione, & benedictione admitti. Ac omnibus privilegiis prædictis gaudere possent dicta auctoritate concessit, & declaravit.

Julius III. prædicta omnia confirmavit, sed ejus Bullã uti simpliciter confirmatoriam nõ posui.

§.11. Ac postea pro parte quondam Bonifacii Presbyteri Alexandrini ejusque sociorum Congregationis Clericorum Regularium hujusmodi, inclitæ mem. Julio Papæ etiam III. Prædecessori nostro exposito, quod ipsi qui in locum Pauli Prædecess. & Cajetani hujusmodi successerat, ut literę prędictæ, firmius permanerent, & inviolabiliter observarentur, cupiebant illas ab eodem Julio Prædecessore approbari, & innovari, idem Julius Prædecessor eorum supplicationibus in ea parte inclinatus, concessiones, & statuta, ac ordinationes, necnon cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis singulas literas prædictas, etiam per suas in simili forma Brevis sub die 10. Junii Anno Domini 1551. Pontificatus sui Anno II. expeditas literas approbavit, & innovavit, illisque perpetuæ, & validæ firmitatis robur adjecit, ac illa omnia, & singula observari, & Bonifacio, & sociis præfatis, & eorum successoribus Clericis regularibus suffragari, ipsosque illis perpetuis futuris temporibus uti, frui, potiri, & gaudere posse, necnon si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decrevit.

Paulus IV. Bullã Julii III approbavit, & privilegia Congreg. de Somasca, & hujus Congr. a Paulo III. unitarum cõmunicavit, sed hæc Bulla est etiam prætermissa quia plene hic relata. *Tu scias hanc unionem non præstitisse, & de Congreg. Somasca, vide in Pauli III. Const. XXVII Tom. IV. P. I.* Ex injuncto. *fol.* 173.

§.12. Et deinde prædictus Paulus IV. Prædecessor divina favente clementia ad summi Apostolatus apicem assumptus, Motu proprio, per ejus cedulam dictas in forma Brevis præfati Julii Prædecessoris literas præinsertas habentem, sub Dat. videlicet 7. Idus Octob. Pontificatus sui Anno I., quædam per cedulam ipsam declarata, & Capitula, ac ipsas literas, & omnia in eis contenta, necnon curam, & administrationem Congregationis de Somasca eisdem Congregationi Clericorum Regularium, per prædictum Paulum III. Prædecessorem commissam, etiam ad hoc ut illorum, & de Somasca Congregationis hujusmodi, ac omnes illorum personæ omnibus, & singulis privilegiis, & prærogativis, ac aliis quibus utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, & gaudere possent, quomodolibet in futu-

futurum, ad invicem, & alter alterius, & e converso, uti, potiri, & gaudere, licite possent, & valerent, Apostolica auctoritate approbans, confirmans, & innovans, illisque perpetuæ, & validæ firmitatis robur adiiciens, & illa omnia, & singula observari, & eis suffragari, eosque perpetuo illis frui, & gaudere, & ita judicandum fore, sublata quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ac irritum, & inane eisdem, quicquid secus attentari contigerit.

Facultatemque administrandi Sacramenta in omnibus Ecclesiis concessit.

§.13. Decernens Congregationi Clericorum Regularium, ac tunc, & pro tempore existentibus Clericis Regularibus præfatis, ut ipsi, qui idonei fuerint Eucharistiæ Sacramentum, in omnibus & singulis etiam ad eos non spectantibus Ecclesiis quibuscumque utriusque sexus Christifidelibus debite, etiam non per eos sed alios confessis, & alias, ut moris est, administrare.

Privilegiaque Societatis Jesu, dedit. *Hæc vide in Pauli III. Const. XXXI Regimini Tomo IV. Par. I. fol. 185. cum ibi notatis.*

§.14. Ipsique, ut omnibus, & singulis privilegiis, indulgentiis, prerogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis dilectis filiis Societati de Jesu Almæ Urbis nostræ, tam in spiritualibus, quam temporalibus, in specie, vel in genere, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & dictam Sedem quomodolibet concessis, & concedendis, & quibus Societas hujusmodi, tam in vita, quam mortis articulo, etiam circa peccatorum remissionem, & injunctarum pœnitentiarum relaxationes, & ipsius Eucharistiæ administrationem, & alias quomodolibet utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant, similiter ipsi Congregatio, & Clerici Regulares uti, potiri, & gaudere libere, & licite possent, & valerent, ac illorum omnium participes esse deberent, concessit, & indulsit. Privilegia quoque, indulgentias, prærogativas, & alia omnia eisdem Societati, ut præfertur, etiam communicative concessa, ad Congregationem, & Clericos Regulares præfatos extendit, & ampliavit, ipsisque, ut omnia, & singula tam per eosdem Clementem VII. Paulum III. quam Julium etiam III. Prædecessores eis concessa, & per eumdem Paulum III. etiam Prædecessorem, & alios ex tunc in posterum concedenda privilegia, gratiæ, indulgentiæ, prærogativæ, exemptiones, & indulta toties reintegrata, confirmata, & innovata, ac in pristinum statum restituta esse censerentur, quoties per eumdem Paulum IV. Prædecessorem, & Sedem prædictam alia quæcumque privilegia, aliis Congregationibus, & quorumvis Ordinum Religiosis, & Monacis concessa, & concedenda reintegrari, confirmari, vel innovari, & in pristinum statum restitui contingeret, etiam concessit, & indulsit, cum decreto, & clausulis, ac alias certis modo, & forma tunc expressis, &c.

Hic modo Pôtifex omnia prædicta confirmat.

§.15. Cum autem sicut accepimus, &c. Motu proprio, &c. prædicta omnia præsentium tenore confirmamus, approbamus, & innovamus, &c.

§.16. Et insuper eisdem Congregationi Clericorum Regularium, tam Romæ, quam Venetiis, & Neapoli; ac alias ubique locorum degentium, ac illius nunc, & pro tempore existentibus Clericis præfatis, ut ipsi, & eorum singuli, qui Præpositi fuerint quorumcumque, qui, Congregationem hujusmodi ingressi juxta illorum ritum professionem per eosdem Clericos Regulares emitti solitam solemniter emittere voluerint, in eorum, & cujuslibet ipsorum professionis emissionis, seu alio anteriori die quocumque, eorum confessionibus, per dictos Præpositos, aut eorum aliquem diligenter auditis, ipsos, & eorum singulos ab omnibus, & singulis eorum peccatis, criminibus, excessibus, & delictis, ac quacumque per eos eatenus quomodolibet contracta irregularitate, & peccatis aliis quatumcumque gravibus, & enormibus, per ipsorum, & eorum singulos usque ad dictam diem quomodolibet perpetratis, commissis, & incursis, etiam si talia forent, de quibus hic specialis, & expressa mentio habenda, & propterea dicta Sedes merito consulenda esset. Necnon privationis, excommunicationis, suspensionis, & interdicti, & quibusvis aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis in eos, a jure, vel ab homine, quavis occasione vel causa latis, si quibus profitendos ipsos tunc quomodolibet innodatos, & ut tales declaratos, & publicatos esse reperiri contigerit, sine tamen alicujus præjudicio in quibuscumque etiam prædictæ Sedi Apostolicæ reservatis casibus, præterquam tamen contentis in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta, hujusmodi Apostolica auctoritate prædicta alias in superius dicta forma plene absolvere, & totaliter liberare, & eis pro commissis pœnitentiam salutarem injungere, ac cum ipsis, & eorum quolibet super irregularitate per ipsos, & eorum quemlibet inde, ac etiam quia sententiis, censuris, & pœnis prædictis ligati missas forsan, ac alia divina Officia, non tamen in contemptum clavium celebraverint, aut alias se in eis immiscuerint per pridem usque tunc, ac etiam ex quocumque eorum defectu, & impedimento, non tamen ex omicidio voluntario proveniente, ac alias quomodolibet contracta. Quodque his præmissis, & aliis non obstantibus, in suis, quos antea susceperunt etiam presbyteratus sacris Ordinibus, & quando in illis aut aliquo, vel aliquibus eorum adhuc non fuerint tunc promoti, ad illos omnes etiam sacros, & presbyteratus ordines hujusmodi, alias tamen rite promoveri, & in eis promoti etiam in altaris ministerio in dictis, & aliis quibusvis Ecclesiis atque locis ministrare libere, & licite valeant, dispensare, & ab illis, & eorum quolibet omnem inhabilitatis, & infamiæ maculam, sive notam ex præmissis circa eos quomodolibet insurgentem, & per ipsos contractam penitus abolere. Necnon eos, & quemlibet ipsorum in pristinum, & eum, in quo ante præmissa quomodolibet erant, statum, & alias juxta supradictam formam restituere.

Propositoque dat facultatem absolvendi venientes, ac hanc Religionem, a quibuscumque casibus non reservatis in Bulla Cœnæ Domini.

§.17. Et tam Præpositi, quam ceteri omnes

Clericisque auctoritatem impartitur, administrandi Sacramenta, omnibus intra habitationes Congreg. existentes, & etiam ceteris in casu necessitatis.

omnes Clerici, Romæ, Venetiis, Neapoli, ac alias ubique locorum degentes, Congregationis hujusmodi, nunc & pro tempore existentes, qui tamen presbyteri fuerint, Eucharistiæ etiam pro viatico, ac etiam constitutis in articulo mortis, ac extremæ Unctionis ceteris Clericis, & Fratribus Congregationis hujusmodi, ac etiam mercenariis, famulis, operariis, & servis eorumdem Congregationis, ac quibusvis Hospitibus, etiam sæcularibus, & extraneis, quos in locis, vel habitationibus Congregationis hujusmodi tunc reperiri contigerit, etiam in mortis articulo, & quoties de illo dubitari contigerit, etiam Diœcesan. locorum, & Sacerdotum curatorum quorumcumque, etiam in quorum Civitatibus, & Diœcesibus, ac Ecclesiarum Parochis respective, Ecclesiæ, & loca ipsorum Congregationis nunc, & pro tempore fuerint, aut aliorum quorumcumque licentia minime petita, nec obtenta: & in casum quo non daretur spatium petendi talem licentiam propter repentinam necessitatem etiam quibuscumque aliis personis, quæ in hujusmodi necessitate intra Ecclesias, Collegia, domos, & habitationes Congregationis prædictorum reperiri contigerit, ac extra illa aliis quibusvis infirmis etiam in mortis articulo constitutis, ubique in causa necessitatis supradictæ, etiam nulla ad hoc per eos petita, nec eis concessa licentia cujusvis Sacerdotis Curati, pœnitentiæ Sacramenta Ecclesiastica ministrare possint.

Ad processiones non posse cogi decernit.

§. 18. Ac etiam eisdem, & aliis Clericis Regularibus Congregationis hujusmodi, Romæ, Venetiis, Neapoli, ac alias ubique locorum degentibus, cum ipsi fere totos dies in orationibus, ac Missis, & aliis divinis Officiis dicendis transigant, & frequenter ipsos ab audiendis pœnitentium confessionibus esse, & verbum Dei populo prædicare oporteat. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus, ipsi sicut alii, qui in strictiori clausura perpetuo vivunt, ad cum ceteris Urbis nostræ, & Neapolit. prædictarum, ac aliarum Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus dictæ eorum Ecclesiæ, domus, & loca sunt, & erunt quomodolibet in futurum, personis Ecclesiasticis, tam sæcularibus, quam præfatorum, & aliorum quorumcumque Ordinum Regularium processionaliter, in eorum processionibus publicis, vel privatis, etiam solemnibus, aut extra illas de per se incedendum minime teneantur, nec ad id etiam si certæ personæ hujusmodi, tam de jure, vel statuto, quam usu, & consuetudine, ac alias quomodolibet astringantur inviti, quavis etiam Apostolica auctoritate cogi, moneri, vel compelli, nec propterea aliquibus Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis innodari, vel ligari possint.

Indulgentias eisdem elargitur.

§. 19. Ac etiam singulis ex ipsis, qui tam in eorum propriis Ecclesiis, & locis existentes, quam etiam quoties ac quamdiu pro quibusvis rebus, & causis de suorum Congregat. Regularium hujusmodi Superiorum licentia jussu, commissione, vel mandato, propriis Ecclesiis, vel domibus absfuerint, & ad quævis alia Civitates, Oppida, Terras, & loca declinare, & eos illibi esse, ac etiam permanere contigerit, quadragesimalibus, & quibusvis aliis anni temporibus, atque diebus stationum Basilicarum, & Ecclesiarum d. Urbis, & extra illius muros, atque dictis eorumdem Congregationis, & aliis quibuscumque Ecclesiis, & locis, illaque, & illa visitantibus concessarum Indulgentiarum, propriam Ecclesiam, sive Oratorium, aut unam aliam Civitatum, Oppidorum, Terrarum, & locorum ad quæ ut præmittitur, declinaverint, & ubi permanserint, aut in eis quinque, vel quatuor, si tot extent, aut pauciora altaria devote visitando, & semel Psal. *Miserere*, &c. & Orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam, & Symbolum Apostolorum pro felici statu, & conservatione militantis Ecclesiæ, & exaltatione fidei Catholicæ, nostra quoque, & successorum nostrorum Romanorum Pont. quorumcum. prosperitate recitando, omnes, & singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones visitantibus Basilicas, & alias præfatæ Urbis, & extra illius muros ad id deputatas, ac ipsorum Congregationis, & aliorum quorumcumque, tam in Urbe, & Neapolit. quam aliis Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis sitas Ecclesias visitantibus concessas consequantur, quas consequerentur, & consequi possent si singulis temporibus, & diebus supradictis Basilicas, & alias Urbis prædictæ, ac extra illius muros, necnon in Neapolit. & aliis Civitatibus, Oppidis, Villis, & locis præfatis sitas Ecclesias personaliter visitarent, ac omnia, & singula, quæ pro hujusmodi Indulgentiis consequendis quomodolibet requiruntur, adimplerent, Apostolica auctoritate prædicta concedimus, & indulgemus, ac etiam perpetuo statuimus, & ordinamus.

Clausulas præservativas huic Bullæ apponit.

§. 20. Decernentes præsentes nostras literas, quæ ad plenam probationem præmissorum omnium, & singulorum, itaut nulla probatio in contrarium admittatur, sufficiant, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri debeat, ac eadem præmissa, seu eorum aliqua de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, seu impugnari non posse, sed semper valida, & efficacia existere, ac eisdem Congregationi, & illius Regularibus Clericis, & aliis personis suffragari, & sub nullis, etiam totum earumdem præsentium tenorem in se continentibus revocationibus, suspensionibus, derogationibus, aut aliis alterationibus, similium, vel dissimilium confirmationum, concessionum, & gratiarum, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam motu, & scientia similibus, etiam consistorialiter, etiam per Nos, & Successores nostros Rom. Pont. pro tempore existen. ex quibusvis causis, etiam justissimis pro tempore quomodolibet factis, nullatenus comprehendi, sed semper ab illis excipi, ac quoties illæ ema-

nabunt toties in pristinum statum restituta, & plenarie reintegrata existere, & censeri, & ita per quoscumque Judices, & Commissarios, ut præfertur, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, sententiari, & definiri debere, necnon irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executores deputat. §.21. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopo Neapolitano, Placentin. ac Amerin. Episcopis per Apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties super hoc pro parte Congregationis, & illius Clericorum Regularium, ac aliarum personarum prædictorum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque & cuilibet ipsorum in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra literas, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, illosque, & quemlibet eorum eis pacifice frui, & gaudere, non permittentes illos, vel eorum quempiam per quoscumque desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo, ac legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis omnibus derogat. §.12. Non obstantibus piæ mem. Bonifacii VIII. etiam Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœc. nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam a fine suæ Diœc. ad judicium evocetur, seu ne Judices a Sede Apostolica deputati extra Civitatem vel Diœc. in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere quoquomodo præsumant, & duabus dietis in Concilio Generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur. Necnon aut regulis nostris de unionibus, & illarum confirmationibus committendis ad partes, vocatis, quorum interest, ac de Indulgentiis ad instar non concedendis. Necnon Lateranen. Concilii novissime celebrati, si opus sit, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon supradictis, & omnibus aliis, quæ singuli Prædecessores præd. in dictis eorum cedulis, literis, & supplicatione voluerunt non obstare, & quæ revocarunt, quibusque derogarunt, cum perpetui desuper silentii impositione, & inhibitione, alias prorsus similibus modo, & forma supradictis. Quibus etiam omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione alias de illis, eorumq; totis tenoribus specialis, specifica, individua, & expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim a præfata sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

§.23. Volumus autem, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides, tam in Romana Curia, quam extra eam ubilibet adhibeatur, & illis stetur etiam in judicio & extra, quæ eisdem literis adhiberetur, si in medium exhibitæ forent, vel ostensæ. Transumptis credi jubet.

§.24. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, avocationis, extinctionis, perpetui silentii, impositionis, approbationis, confirmationis, innovationis, adjectionis, concessionis, indulti, statuti, ordinationis, decreti, mandati, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. Sanctio pœnalis.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, sexagesimo septimo, Id. Februarii, Pontificatus nostri Anno III. D. P. An. II. die 13. Febr.

XLVII.

Provincia Hiberniæ Fratrum Ordinis Prædicatorum variis ornatur Privilegiis. *Ex Bull. Ord. Fr. Prædicat. Tom. 5. p. 149.*

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. PRo suscepti a Nobis regiminis Officio, ea, quæ ordinibus, & locis Regularibus, eorumque personis, pro felici, & tranquillo ipsorum statu, & Sede Apostolica provide concessa fuisse dicuntur, ut firmius subsistant, libenter, cum a Nobis petitur, nostro præsidio communimus, & etiam suadente rerum, & temporum qualitate, illa eis indulgemus, quibus subnixi possint in suo regulari instituto, ad Dei laudem, & Religionis Christianæ incrementum, stabilius permanere.

Diplomatis causa. §.1. Sane pro parte dilecti filii Guillelmi Macannechini, Ordinis Fratrum Prædicatorum professoris, in Regno Hiberniæ ori-

oriundi, apud Sedem prædictam personaliter constituti, & dilectorum filiorum, & Priorum, & Fratrum universarum Domorum dicti Ordinis, in eodem Regno consistentium nominibus Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod inter alia privilegia, & indulta, quibus diversi Romani Pontifices Prædecessores nostri, prædictum Ordinem, necnon illius Priores, Fratres, Domos, & loca in dicto Regno consistentia, diversimode ornarunt, illud quoque eis specialiter concesserunt, quod dictarum Domorum in eodem Regno fundatores, ac alii, suas ibi sepulturas eligentes a solutione tertiæ partis canonicæ nuncupatæ, & Administrationis Episcopalis ratione funeris Parochialium Ecclesiarum Rectoribus illarum alias obvenientis, necnon oblationis candelarum, & quorumcumque aliorum jurium, ratione hujusmodi funerum quomodolibet debitorum, liberi, & exempti sint, & esse censeantur; Quodque Fratres domorum hujusmodi, omnes, & singulas decimas ratione feudorum ipsis Domibus per eosdem fundatores, ac quoscumque alios Christifideles relictorum libere exigere, & percipere possint, prout in literis Apostolicis desuper confectis plenius continetur. Pro parte dicti Guillelmi, etiam dictis nominibus asserentis, quod Rectores præfati, necnon locorum Ordinarii, Cathedralium Ecclesiarum Prælati, & Superiores, ac diversi alii, multa in dies gravamina Prioribus, Fratribus, domibus, & locis prædictis super hujusmodi privilegiis in eorum usu inferunt, & jacturas, quin etiam ab eo tempore, quo dictum Regnum hæreticorum Nationis Angliæ audacia, & Scholis infestari cæptum est, dicti Rectores, & Superiores, nonnulla sepulcra, lapides, & alia Monumenta fidelium defunctorum, quæ in dictis domibus, Ecclesiis, & locis constructa erant, inde in suas quisque Ecclesias violenter asportarunt, eademque indebite usurpant, & detinent, in non modicum Ordinis, Domorum, & Fratrum Prædicatorum vilipendium, detrimentum, & jacturam,
Privilegia. Nobis fuit humiliter supplicatum, ut privilegiis, & indultis prædictis, pro eorum subsistentia firmiori, etiam nostræ protectionis robur adiicere, & alias illorum statui, tranquillitati, & indemnitati in hac parte plenius consulere, de benignitate Apostolica dignaremur.

Concessio Privilegiorum §.2. Nos igitur qui cunctos Ordines, & Religiosa loca, ad Fidei Catholicæ firmamentum in tutelam instituta, in suis juribus, & privilegiis, quantum in Nobis est, juvare, & confovere, eisdemque omni, quo possumus, auxilio subvenire tenemur, prædictum Guillelmum, aliosque Fratres a quibusvis Excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon privilegiorum, & Indultorum prædictorum tenores præsentibus pro expressis habentes hujusmodi supplicationibus inclinati, prædicta, necnon omnia, & singula alia privilegia, gratias, immunitates, concessiones, & indulta Ordini, & domibus, & Fratribus prædictis per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros hujusmodi quomodolibet concessa, cum omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac prout ab ipsis Prædecessoribus concessa sunt, innovamus, & perpetuæ firmitatis vinculo communimus, supplentes omnes, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui intervenerint in eisdem. Insuper Priores, Fratres, Domos, & loca præfata, universumque Ordinem in Regno prædicto, ac omnia, & singula ipsorum Fratrum, & Ordinis, terras, villas, & loca ab omni jurisdictione, & superioritate quorumcumque Ordinariorum, Rectorum, & Vicariorum prædictorum, ac quorumvis aliorum, & etiam utriusque sexus homines in terris, villis, & locis Ordinis hujusmodi, & illius Fratrum, degentes, ab omnibus decimis, oblationibus, & aliis quibuscumque oneribus ordinariis, & extraordinariis, per Ordinarios, Rectores, ac Vicarios prædictos, aliosque Clericos Sæculares, ac quorumvis Ordinum aliorum Regulares, de facto impositis, & imponendis, & per eos petitis, seu etiam quomodolibet prætensis, ac exigi solitis, & insolitis, novis, & antiquis, penitus, & omnino, in perpetuum eximimus, & liberamus; districtius inhibentes prædictis omnibus singulis Rectoribus, Ordinariis, Prælatis, Superioribus, ceterisque tam Sæcularibus, quam quorumvis Ordinum Regularibus, necnon laicis etiam utriusque sexus in eodem Regno existentibus, cujuscumque dignitatis, status, & conditionis fuerint, quibus præsentes Literas, vel eorum exempla authentica præsentabuntur, sub excommunicationis majoris ac suspensionis, & interdicti, aliisque sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, per quemlibet contrafacientem eo ipso incurrendis, ne prædicta impedire, aut Priores, & Fratres prædictos, in personis, rebus, & bonis, publice, vel occulte molestare, nec etiam sepulturas in dictis Ecclesiis, & locis eligentium, primas oblationes, ultimum vale nuncupatas, in detrimentum dicti Ordinis exigere audeant quoquomodo, vel præsumant. Quin etiam ipsis universis, & singulis sub eisdem pœnis præcipimus, ut omnia, & quæcumque monumenta, ligna, lapides, res, & bona mobilia, per eos, seu eorum antecessores, quibuscumque Domibus, Ecclesiis, Capellis, & ceteris Regularibus locis Ordinis, & Regni hujusmodi a quocumque tempore citra abstracta, ablata, usurpata, & detenta, & ad domos Ecclesias, & loca hujusmodi spectantia, & pertinentia Ordini, Domibus, Ecclesiis, & Fra-

& Fratribus prædictis statim restituere procurent.

Præsentium observantia, & firmitas.

§.3. Decernentes præmissa omnia, & singula suos effectus plenarie sortiri, nec Priores, Fratres, Domos, aut loca prædicta, nec sepulturam ibi eligentes, nec eorum personas deinceps super eis, aut eorum aliquo per locorum Ordinarios, Rectores, Superiores, Prælatos, & alios præfatos, vel quoscumque alios turbari, vel impediri. Quinimmo ipsos Rectores, Ordinarios, Superiores, & Prælatos, ad observationem inviolabilem præmissorum teneri, & ad id etiam sententiis, censuris, & pœnis Ecclesiasticis, & pecuniariis compelli, ac præsentes literas, nullo umquam tempore, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quopiam defectu notari, vel impugnari posse, nec sub quibusvis, etiam illarum totum tenorem in se continentibus revocationibus, suspensionibus, limitationibus, aut derogationibus per Nos, aut Successores nostros Romanos Pontifices, vel Sedem prædictam, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, ac etiam Cancellariæ Apostolicæ regulis, & aliis Constitutionibus editis, & edendis, comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, ac de novo concessas esse, & censeri. Sicque per quoscumque Judices Ordinarios, & delegatos in quavis causa, & instantia, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique judicari, & diffiniri debere, necnon irritum, & inane, si secus super his per quoscumque quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Dati exequutores.

§.4. Quo circa venerabili Fratri nostro Episcopo Rossanen., ac dilecto filio Mauritio Macgirum Abbati Monasterii B. Mariæ de Majo Cistercien. Ordinis Limiricen. Diœcesis, ac Thesaurario Ecclesiæ Carthaginen. per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Priorum, & Fratrum prædictorum, seu alicujus eorum, desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque, & eorum singulis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa omnia, & singula firmiter observari, ipsosque Priores, & Fratres præsentibus literis, necnon Privilegiis, exemptionibus, gratiis, immunitatibus, aliisque omnibus, & singulis supradictis, perpetuo, ac pacifice frui, & gaudere: Non permittentes, eorum quempiam per Rectores, Ordinarios, Superiores, Prælatos, & quoscumque desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio moderandas, aliaque opportuna remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras ipsas, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato &c.

Obstantium derogatio.

§.5. Non obstantibus felicis recordationis Bonifacii PP. VIII. Prædecessoris nostri, etiam illa, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis, ultra unam Dietam, a fine suæ Diœcesis, ad judicium evocetur, seu ne judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, vel Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedant, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant, & in Concilio Generali edita de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas, aliquis auctoritate præsentium, ad judicium non trahatur, aliisque Apostolicis, ac in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Domorum, & Ordinis prædictorum juramento &c. statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, illis ac etiam prædictis Rectoribus, Ordinariis, Superioribus, Prælatis, ac quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis clausulis, irritantibusque aliis decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis; quibus omnibus, etiam vim, & effectum impedientibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de ipsis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo, ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si Rectoribus, Ordinariis, Prælatis, & Superioribus prædictis, vel quibusvis aliis, communiter, vel divisim a dicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Clausulæ.

§.6. Nulli autem &c. nostræ absolutionis, approbationis, confirmationis, innovationis, commutationis, suppletionis, exemptionis, liberationis, præcepti, Decreti, Mandati, & inhibitionis infringere &c. Si quis &c.

Dat. die 16. Febr. 1567. An.II.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, quartodecimo Kal. Martii, Pontificatus nostri Anno II.

Con-

Ex Bull. Ord. pr. Prædicat. Tom. 5. p. 151.

XLVIII.

Confirmatio concordiæ, & consuetudinis Majoricensium Fratrum ejusdem Ordinis super modo sepeliendi sine interventu Parochi.

PIUS PAPA QUINTUS
Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EA, quæ concordia inter quascumque præsertim religiosas personas facta fuisse dicuntur, ne in recidivæ contentionis scrupulum relabantur, sed firma perpetuo, & illibata persistant, libenter, cum a Nobis petitur, approbamus, & confirmamus, ac alias desuper disponimus, prout in Domino conspcimus salubriter expedire.

Diplomatis causa.

§.1. Exhibita siquidem Nobis nuper pro parte dilectorum filiorum S. Dominici, & S. Francisci, tam observantium, quam claustralium nuncupatorum, & Carmelitarum, ac S. Spiritus, Sanctissimæ Trinitatis, Ordinum, Monasteriorum in Civitate, & Insula Majoricen. respective existentium Priorum, ac Fratrum, petitio continebat, quod cum ipsi, & eorum singuli, ab immemorabili tempore citra, vel ab ipsorum Monasteriorum primæva fundatione, in pacifica, & quieta possessione, vel quasi existant, deferendi cum Cruce elevata processionaliter, ac sepeliendi per se ipsos tantum absque interventu aliquorum clericorum sæcularium, in eorum Ecclesiis corpora defunctorum, qui inibi sepulturam eligerent, quod forsan ex eo provenit, quia in principio quod dicta Civitas, & Insula hujusmodi infidelibus expugnatis per Christianos occupata fuerat, ut ex antiquissimis scripturis apparet, Fratres, & præsertim Ordinis S. Dominici, ante clericos sæculares christiana pietatis semina, Sacramenta ministrando, & mortuos sepeliendo, sparserunt.

Concordatum inter partes.

§.2. Et licet ex concessione felicis recordationis Sixti PP. IV. Prædecessoris nostri dictis Fratribus, præsertim S. Dominici, fuerit indultum, ut corpora defunctorum possint processionaliter cum Cruce elevata in eorum Monasteriis sepelire, ubi hoc consuetum foret, prout hactenus fuit consuetum, & observatum in dictis Civitate, & Insula, extet tamen etiam de præmissis concordia inter Rectores Parochialium Ecclesiarum, & duos tunc Episcopos ipsius Insulæ inita, eademque concordia fuerit auctoritate Apostolica confirmata, & similiter a tempore immemorabili usitata, per quam apparet, dictum jus sepeliendi ipsis Fratribus concedi, prout constat de d. concordia, quoad Fratres S. Dominici hujusmodi per authentica instrumenta, licet quoad Fratres aliorum Ordinum solummodo fragmenta quædam dictorum instrumentorum dispersim reperiantur. Cumque stante dicti Juris sepeliendi possessione immemorabili, & stabilita concordia, auctoritate Apostolica confirmata, non debuissent Priores, & Fratres dictorum Ordinum in sua antiquissima possessione præmissa perturbari, nihilominus in consilio Provinciali in Civitate Valentina novissime celebrato dictum jus sepeliendi dictorum Ordinum Fratribus fuerit sublatum in maximum ipsorum præjudicium, & contra omnem juris æquitatem, cum Concilii Provincialis non sit tanta vis, ut jus commune vincat, & concordias maxime laudabiles, & ab immemorabili tempore observatas tollat, & sicut eadem petitio subjungebat, si dictum jus sepeliendi a dictis Fratribus tollatur, ipsi in tantam devenirent mendicitatem, ut congerentur sua Monasteria deserere, non sine maxima divini cultus diminutione, qui per dictos Fratres in Insula præfata decoratur, sequereturque scandalum incolarum, dum præcipue memores erunt beneficiorum tempore pestis præteritæ per eos a Fratribus prædictis receptorum circa sepulturam, & Sacramentorum administrationem, deserentibus tunc clericis Civitatem Majoricen., & propterea Priores, & Fratres prædicti, & eorum singuli cupiant eodem Concilio Provinciali in Civitate Valentina, ut præfertur, celebrato non obstan. concordias, & immemorabiles consuetudines circa jus præfatum sepeliendi, ipsis, ut dicitur, competens a Nobis confirmari.

Confirmatio concordiæ.

§.3. Quare pro parte dictorum Priorum & Fratrum Nobis fuit humiliter supplicatum, ut concordias, & consuetudines circa jus sepeliendi hujusmodi Apostolica auctoritate confirmare, atque in præmissis, opportune providere, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui pacem, & tranquillitatem inter quoscumque vigere, & augeri nostris potissimum temporibus, sinceris exoptamus desideriis, eosdem Priores, & Fratres, & eorum singulos a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, a jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existant, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon concordiarum, & consuetudinum prædictarum, ac instrumentorum, & documentorum, aliarumque scripturarum desuper quomodolibet apparentium & inde secutorum quorumcumque veriores, ac totos tenores præsentibus pro expressis, & insertis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, concordias, & consuetudines circa dictum jus sepeliendi hujusmodi, aliaque præmissa, Priores, & Fratres præfatos quomodolibet concernentia, necnon inde sequuta, & sequenda quæcumque, ipsis Prioribus, & Fratribus, & eorum Successoribus, & Conventibus, quoad ea tantum, quæ decretis Concilii Tridentini non repugnant, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, ac illis plenariæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, omnesque, & singulos, tam juris, quam facti defectus, si qui forsan intervenerint quomodolibet in eisdem, supplemus, illasque, & illa validas, & efficaces, validaque, & efficacia fuisse, & esse, & perpetuo fore, ac suos

ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, necnon ab omnibus inviolabiliter, & ad unguem perpetuo observari debere, dictosque Priores, & Fratres, & eorum Successores super jure, & possessione, ac usu sepeliendi, aliisque præmissis, omnium, & singulis per quoscumque, quavis, etiam Apostolica, vel ordinaria auctoritate dicti Concilii Provincialis in Civitate Valentina celebrati, aut quavis alio prætextu, quomodolibet inquietari, molestari, vel impediri nullatenus unquam posse, neque debere, & sic ab omnibus censeri, ac ita per quoscumque, tam ordinaria, quam delegata, & mixta auctoritate fungentes Iudices, & personas, quavis auctoritate, ubique judicari, cognosci, ac decidi debere, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicādi, decidendi, & interpretandi facultate, & auctoritate, irritum quoque, & inane quidquid secus super his a quoq. quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari decer. ac declaramus.

Deputatio exequutorum.

§.4. Quo circa dilectis filiis Abbati S. Bernardi de la Real, Cistercien., ac Priori de Vall de Mossa, Cartusien., Ordinum Monasteriorum, Majoricen. Dioecesis, ac Archidiacono Ecclesiæ Majoricen., & eorum cuilibet, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, Prioribus, & Fratribus, Conventibus, & Successoribus præfatis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assisten., faciant præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, quando, & quoties opus fuerit, plenum effectum sortiri, ac ab omnibus inviolabiliter observari, ipsosque Priores, Fratres, Conventus, & Successores, ac omnes & singulos alios, quos eædem præsentes literæ quomodolibet concernunt, illis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, seu quemcumque alium contra præsentium literarum earumdem tenorem, modo aliquo molestari, impediri, aut inquietari. Contradictores &c. remedia, appellatione &c. & constito eis summarie, de non tuto accessu, citationes quaslibet, etiam per edictum publicum, decernendo, ipsasque censuras, & pœnas, quoties eis videbitur, etiam iteratis vicibus aggravando, & auxilium brachii &c.

Derogatio contrariorum

§.5. Non obstantibus Concilio Provinciali præfato, aliisque præmissis, ac piæ memoriæ Bonifatii PP. VIII., etiam Prædecessoris nostri de una, & Concilii Generalis de duabus dietis edita, & aliis Apostolicis, ac etiam in Provincialibus, & Synodalibus, & Generalibus Conciliis editis, & edendis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon quibusvis statutis, & consuetudinibus, etiam juramento &c. sive si aliquibus communiter, vel divisim &c. non possint per literas Apostolicas non facient., & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Dat. die 24. Febr. 1567. An.II.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris die 14. Februarii 1567., Pont. nostri Anno II.

XLIX.

Erectio Cathedralis Ecclesiæ Bolonien. in Galliis cum gratiarum, & prærogativarum elargitione.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Divinæ Majestatis arbitrio super universas Orbis Ecclesias constituti ex tradita Nobis Apostolicæ potestatis plenitudine omnes in id mentis nostræ conatus intendimus, ut fides Catholica, sine qua nemo salutis æternæ viam ingredi potest, etiam novorum, ubicumque usus possit, Præsulum institutione usquequaque integra, & illibata permaneat, sed eo demum sollicitudo, Nos impensius urget, cum veteres hujusmodi Præsulum Sedes hostilitate faciente indigne jacere videntur, nec propriis in locis reparari possint, ut in aliis accommodatioribus aliæ inde novæ sicut Populorum salus, & Catholicorum Regum devotio postulat, salubriter ordinentur, ac in eis Pastores idonei deputentur, quorum opera, & vigiliis Christiana Religio in suo solido statu valeat feliciter conservari.

Post bellum inter Henricum IV. Galliæ, & Philippum II. Hispaniæ Reges conventū est de supprimendo Episcopatu Morinen., ejusque dividenda Dioecesi.

§.1. Cum igitur postquam inter claræ memoriæ Henricum secundum Francorum, & charissimum in Christo filium nostrum Philippum Catholicum Hispaniæ Regis, conventum fuerat, quod olim Civitas Morinen. prius expugnata, & eversa deinceps, non restitueretur, sed illius Ecclesia Cathedralis, atque Dioecesis universa, necnon utriusque beneficia, proprietates, census, decimæ, jurisdictiones, & jura omnia, in duas partes, cum beneplacito Sedis Apostolicæ dividerentur, ut scilicet earum altera Franciæ, altera vero inferioris Germaniæ futura esset, Pius Papa Quartus Prædecessor noster ejus rei causa suppressa, & extincta dicta Morinen. Ecclesia prædictam partem inferiori Germaniæ designatam partim Ipren. partim vero Audomaren. Ecclesiis Cathedralibus, earumque Civitatibus, & Dioecesibus, jam in dicta olim Dioecesi Morinen. & parte inferioris Germaniæ prædictæ eadem auctoritate institutis perpetuo assignaverit.

Pius IV. partem inferiori Germaniæ unitam Ecclesiis Ipren., & Audomaren. addixit.

Pius V. suppressa Abbatia B. Mariæ Oppidi Bolonien.

§.2. Nos etiam charissimi in Christo filii nostri Caroli Francorum Regis Christianissimi precibus adducti hoc insigne opus ad Dei laudem, & Ecclesiæ Catholicæ exaltationem absolvere intendentes, habita super his cum fratribus nostris deliberatione matura, de illorum consilio Monasterium, beatæ Mariæ Oppidi Bolonien. Ordinis Sancti Augustini olim prædictæ Morinen. Dioecesis, in quo septem vel octo dumtaxat Canonici degunt, per obitum quondam Joannis, dum viveret, ipsius Monasterii Abbatis, extra Romanam curiam ante decennium defuncti, aut alias certo modo Abbatis regimine destitutum, & in eo nomen, & titulum

lum Abbatis, dignitatisque Abbatialis, necnon omnia, & singula Prioratus, dignitates, Officia, canonicales portiones, & loca ejusdem, ac tam in eodem illiusque Ecclesia, quam etiam, ab illo dependentibus Prioratibus, ceterisque beneficiis Ecclesiasticis ordinem, statum, & essentiam regulares, remanentibus tamen, in ipso Monasterio dictis septem vel octo Canonicis, in suis habitu, & regula, cum canonicali portione, quoad vixerint, seu donec ad alia hujusmodi loca regularia sponte, ac canonice transierint, auctoritate prædicta tenore præsentium perpetuo supprimimus, & extinguimus.

In Episcopatum erigit, & sub concordatis Francisci I. comprehensam declarat.

§.3. Ac prædictum Oppidum populosum quippe, & celebre agro, & anona fæcundum, commeatuque commodum, in Civitatem, Ecclesiam vero Monasterii hujusmodi, in Cathedralem deinceps Bolonien. nuncupandam, sub invocatione ejusdem beatæ Mariæ, Archiepiscopi Remen. pro tempore existentis suffraganeam futuram, & sub concordatis olim inter Sedem Apostolicam prædictam, & cl. mem. Franciscum primum, Francorum Regem super nominatione personarum certis tunc expressis modo, & forma qualificatarum, ad Ecclesias Cathedrales Regni Franciæ pro tempore vacantes, per Regem Franciæ, pro tempore existentem Romano Pontifici facienda initis comprehensam, quemadmodum olim Ecclesia Morinen. prædicta erat, Sedemque Episcopalem, pro uno Episcopo, per dictum Regem Franciæ eidem Pontifici, seu Sedi Apostolicæ, etiam hac prima vice & futuris deinceps temporibus vigore, seu prætextu dictorum concordatorum nominando, qui illi præsit, & in perfectam Cathedralis Ecclesiæ formam ordinet, & redigat: Abbates, Prælatos, & ceteros suæ Diœcesis ad Synodum convocet, evellat, destruat, plantet, erigat, edificet, omniaque, & singula Officia, & jura Episcopalia habeat, & exerceat, cum suis Capitulo. mensa Episcopali, & Capitulari, ceterisque omnibus Cathedralibus, & Pontificalibus insignibus, necnon juribus, jurisdictionibus, privilegiis, exemptionibus, prærogativis, honoribus, gratiis, favoribus, & indultis realibus, personalibus, & mixtis, quibus aliæ illarum partium Ecclesiæ Cathedrales, earumque Præsules, Capitula, & personæ quomodocumque utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & tenore prædictis erigimus, & instituimus.

Eidem assignat Diœcesim.

§.4. Ipsique Ecclesiæ, sic erectæ, & illius Præsuli prædicto Bolonien. pro Civitate, & partem illam universam olim Diœcesis Morinen. quæ in divisione prædictæ Franciæ evenit, cum decanatibus, Parochialibus, & aliis Ecclesiis, ac etiam Monasteriis, Prioratibus, & locis, cum suis personis secularibus, & regularibus pro Diœcesi, necnon utriusque Cives, & incolas Ecclesiasticos, & laicos, pro Clero, & populo perpetuo assignamus.

Dignitates in ea instituit.

§.5. Ceterum ut ipsa Ecclesia Bolonien. in reliquis omnibus suis partibus perfecta, & absoluta sit unum decanatum, duos Archidiaconatus, unam Cantoriam, unam Thesaurariam, & unam Pœnitentiariam dignitates, septemdecim Canonicatus, & septemdecim præbendas, necnon Capellanias, ceteraque omnia beneficia, & Officia, quæ in dicta olim Morinen. Ecclesia erant, & in ipsa divisione parti Franciæ, ac futuræ Cat. Eccl. obtigerunt, eorumque omnium personas, ad dictam Ecclesiam Bolonien. transferimus, ac Episcopali Duacen. & dimidiam Insulen. præbendas Episcopales nuncupatas.

Dotem præfigit.

§.6. Ac tam illi, quam etiam Capitulari mensis prædictis, necnon Fabricæ dictæ Ecclesiæ Bolonien. omnia, & singula prædia, proprietates, dominia, census, feuda, Emphiteotica, decimas, & primitias, ceteraque bona, fructus, redditus, jurisdictiones, actiones, & jura earum singulis per eamdem partitionem designata, ac etiam Abbatialem, & Conventualem mensas suppressi Monasterii hujusmodi pertinentia, videlicet quæ Abbatiali, & Episcopali, quæ vero Conventuali mensæ erant, ac etiam suppressorum beneficiorum portionum, & locorum hujusmodi bona, fructus, jura, & actiones Capitulari mensis prædictis, ita tamen ut dictis Canonicis, regularibus defunctis, vel inde translatis, ut præfertur, Quatuor alii Canonicatus, & quatuor præbendæ in dicta Ecclesia Bolonien. ex ipsius mensę Capitularis ponentibus, pro totidem Canonicis ipsius Ecclesiæ omnino constituantur, determinatusque numerus unius, & viginti Canonicatuum, & præbendarum esse debeat, uno tamen, & una certis usibus, juxta dictæ divisionis formam assignatis, in perpetuum applicamus, & appropriamus.

Collationes Dignitatum, & Beneficiorum a quo sint faciendæ.

§.7. Necnon Collationes, provisiones, præsentationes, & omnimodas alias dispositiones, Prioratuum, dignitatum, Personatuum, Administrationum, Officiorum, Parochialium, & aliarum Ecclesiarum, necnon Capellarum, Capellaniarum perpetuarum, Hospitalium, ceterorumque omnium, & singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum, necnon præsentationes, & electiones ad illa, confirmationes, & institutiones in eis, Jusque universum conferendi, prout in prædicta divisione specificata, distributa, & declarata sunt, & etiam quondam Episcopi, & Capituli, aliarumque personarum olim Ecclesiæ Morinen. fuerunt, præterea illas, quæ quondam Abbatis, & Conventus suppressi Monasterii hujusmodi communiter, vel divisim erant, Episcopo, & Capitulo, ac universis, & singulis personis Ecclesiæ Bolonien. hujusmodi, videlicet quæ olim Abbatis deinceps Episcopique vero Conventus extiterunt post hac Capituli.

Clausulæ.

§.8. Nulli ergo &c. hanc paginam nostræ suppressionis, extinctionis, erectionis, institutionis, assignationis, translationis, applicationis, appropriationis, & concessionis infringere &c.

Dat. die 1. Martii 1567. An.II.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, quinto Nonas Martii, Pontificatus nostri Anno II.

Forma

L.

Forma expediendi literas Apostolicas super gratiis resignationum beneficiorum Ecclesiasticorum.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Exordium. Cogit Nos necessitas, ut novam futuris aliquot hujus Curiæ negociis formam imponere curemus. Quo circa dilectis filiis S. R. E. Vice-Cancellario, literarum Apostolicarum Abbreviatoribus, & in illarum expeditione dicto Vicecancellario assistentibus, Summatori, ceterisque omnibus id expeditionis munus, in Curia, & Camera Apostolica, & ubicumque gerentibus, tenore præsentium, auctoritate Apostolica mandamus.

Forma provisionis primæ. §.1. Ut deinceps super omnibus gratiis, & concessionibus Apostolicis, de quibusvis beneficiis, cum cura, & sine cura, sæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, etiam apud Sedem Apostolicam vacantibus, dispositioni Apostolicæ reservatis, in quibus addita fuerit clausula. Et in forma dignum, literas Apostolicas expediant in eadem forma, quæ aut ad Episcopum Dioecesanum, aut ad Vicarium Generalem, aut ad Officiales ejusdem Episcopi disjunctive, ad electionem impetrantis dirigantur, cum limitationibus, & clausulis infrascriptis, videlicet, de Parochialibus Ecclesiis, vel earum Parochialibus Ecclesiis dumtaxat, & per resignationem vacantibus in dictis literis, post verbum mandamus, ut si sibi constiterit, quod dictus N. resignans, si in sacris Ordinibus constitutus existat, aliunde commode vivere possit, ac per diligentem examinationem, per te adhibitis examinatoribus ad hoc, a Concilio Tridentino designatis, si istic sint, ubi esse debent, in Dioecesana Synodo deputati, sin autem absque illis faciendam dictum I. resignatarium, ad hoc idoneum esse repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, Ecclesiam prædictam, cujus, &c. & inferius post verba. Cum omnibus juribus, & pertinentiis suis, eidem Joanni, quibuscumque aliis sese ad examen prædictum, etiam per mutuum concursum admitti, & sibi de dicta Ecclesia provideri petentibus, penitus exclusis, infra triginta dies postquam præsentes literæ tibi præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferas, & assignes, &c.

Secundæ. In ceteris vero literis de quibusvis aliis beneficiis, per eamdem resignationem vacantibus similiter, post verbum mandamus, inseratur, ut si sibi constiterit, quod si dictus N. quatenus in sacris Ordinibus constitutus existat, aliunde commode vivere possit, ac per diligentem examinationem dictum I. idoneum esse repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, Canonicatum, & præbendam prædictam, quorum &c. Et inferius post verbum, pertinentiis suis, eidem I. intra 30. dies postquam præsentes literæ tibi præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferas, &c.

Tertiæ. Propterea in omnibus mandatis provisionum, seu commendis, de quibuscumque beneficiis, & Monasteriis, per similem resignationem, seu cessum vacantibus, ad finem, ante clausulam decreti irritantis, addatur hæc clausula, videlicet, Ceterum ne dum prodesse studemns, aliqua forte irrepat iniquitas in exitium animarum, tu attente his circumspicias, an ex prædictæ N. & I. prædictorum super dicta resignatione, vel cessione, ut fuerit, quam Nos nullo hucusque vitio laborare deprehendimus, intercesserit simoniæ labes, aut alia illicita pactio, vel etiam corruptela, Nos eum, &c.

Quartæ. In reliquis autem provisionibus, & commendis quorumcumque curatorum, & simplicium beneficiorum, sæcularium, & regularium prædictorum, etiam reservatorum aliter quam, per resignationem quovis modo vacantibus, videlicet quoad Parochiales Ecclesias, vel earum perpetuas vicarias dumtaxat, post verbum mandamus, ut si per diligentem examinationem, per te adhibitis examinatoribus ad hoc, ut supra usque oneramus, Ecclesiam prædictam, cum omnibus juribus, & pertinentiis suis eidem Jo. intra triginta dies, &c. conferas.

Quintæ. Et similiter in omnibus aliis eadem forma servetur omissa clausula adhibitis examinatoribus.

Sextæ. Et deinde super omnibus hujusmodi literis, etiam aliæ literæ executoriæ dari debeant, directe vel ad Metropolitanum, vel uni ex propinquioribus Episcopis, sive eorum Vicario, vel Officiali, disjunctive, aut nomine dignitatis Episcopi expresse, quando alii executores super hoc a Nobis dati pro tempore adfuerint. Videlicet pro Parochialibus Ecclesiis per resignationem vacantibus in hunc modum, videlicet, Fratri Archiepiscopo N. salutem, &c. Hodie cum dilectus filius N. nuper Parochialis Ecclesiæ Rector N. & N. Dioecesis, dictam Ecclesiam, quam tunc obtinebat, per certum Procuratorem suum, ad id ab eo specialiter constitutum, in manibus nostris sponte, & libere resignasset, Nosque resignationem hujusmodi dixissemus admittendam, venerabili fratri nostro Episcopo N. per alias nostras literas dedimus in mandatis, ut si constaret, quod N. in sacris Ordinibus constitutus existeret, aliunde commode vivere posset, ac per diligentem examinationem per eumdem Episcopum adhibitis examinatoribus ad id a Concilio Tridentino designatis, si isthic sint, ut esse debent, in Dioecesana Synodo deputati, sin autem sine illis faciendam, dilectum filium N. Clericum dictæ Dioecesis ad id idoneum esse reperiret, clausulam prædictam, per resignationem eamdem tunc vacantem, & antea dispositioni Apostolicæ reservatam, etiam si illa alias quovismodo, aut ex alterius cujuscumque personæ vacaret, cum illis forsan annexis, ac omnibus juribus, & pertinentiis suis, prædicto Jo: quibuscumque aliis sese ad examen prædictum, & per mutuum concursum admitti, & sibi de dicta Ecclesia provideri petentibus penitus exclusis, intra triginta dies postquam

quam dictæ literæ præsentatæ fuerint, auctoritate nostra conferret, & assignaret, prout in dictis literis plenius continetur. Quocirca fraternitati tuæ, &c. mandamus, ut si dictus Episcopus eamdem Ecclesiam intra prædictos triginta dies ipsi Jo. non contulerit, & assignaverit, tu illis elapsis postquam tibi constiterit, quod dicto Jo. si in sacris Ordinibus constitutus extitit, aliunde commode vivere possit, ut præfertur, ac solertem examinationem a te, etiam adhibitis tribus, vel pluribus aliis probis, & peritis viris, quam primum facien. prædictum N. idoneum esse repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, prædictam Ecclesiam cum annexis, ac juribus, & pertinentiis supradictis eidem N. quibuscumque aliis hujusmodi concurrentibus prorsus exclusis, dicta auctoritate conferre, & de illa etiam providere procures, inducens per te, vel alium, seu alios ipsum N. vel procuratorem suum ejus nomine in corporalem possessionem Ecclesiæ, ac annexorum jurium, & pertinentiarum prædictarum, & defendens inductum, amoto exinde quolibet detentore, ac faciens illi de Ecclesiæ annexorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & de obventionibus universis integre responderi, contradictores, &c. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis literis voluimus non obstare, aut si pro tempore existenti Episcopo N. vel quibus aliis, communiter, vel divisim, Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possit per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Ceterum tu attente istic circumspicias, an ex parte N. & I. prædictorum supradictæ resignationi, ut fieret intercesserit simoniæ labes, aut alia illicita pactio, vel alia corruptela. Dat. &c.

Sexta. In ceteris vero beneficiis prædictis per similem resignationem vacantibus, ut supra. Venerabili Archiep. N. salutem. Hodie cum dilectus filius F. nuper Canonicus B. Canonicatum, & præbendam Ecclesiæ B. quos tunc obtinebat, per certum Procuratorem suum, &c. ut supra duxissemus admittendum, venerabili fratri nostro Episcopo N. per alias nostras literas dedimus in mandatis, ut si ei constaret, quod dictus F. si in Sacris Ordinibus constitutus esset, aliunde commode vivere posset, ac per diligentem examinationem dilectum filium N. Clericum N. diœcesis ad id idoneum esse reperiret, Canonicatum, & præbendam præfatos per resignationem eamdem tunc vacantes, & antea Apostolicæ dispositioni reservatos, etiam si illi alio quovis modo, aut ex alterius cujuscumque persona vacaret, cum illis forsan annexis, & plenitudine juris canonici, & omnibus juribus, & pertinentiis suis, prædicto Jo. intra triginta dies postquam dictæ literæ deputatæ forent, auctoritate nostra conferret, & assignaret, prout in dictis literis plenius continetur. Quocirca fratrernitati tuæ &c. mandamus, ut si dictus Episcopus eosdem Canonicatum, & præbendam intra prædictos triginta dies ipsi Jo. non contulerit, & assignaverit, tu illis elapsis, postquam tibi constiterit, quod dictus F. si in Sacris Ordinibus constitutus sit aliunde commode vivere possit, ut præfertur, & per similem examinationem quamprimum faciendam præfatum Jo. idoneum esse repereris, super quo tuam conscientiam oneramus, Canonicatum, & præbendam prædictos cum omnibus annexis de plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis prædictis, eidem Jo. conferre, & de illis etiam providere dicta auctoritate procures, vel inducens per te, vel alium, seu alios ipsum Jo. vel Procuratorem suum ejus nomine in corporalem possessionem Canonicatus, & præbendæ, ac annexorum, juriumque, & pertinentiarum prædictarum, & defendens inductum, amoto exinde quolibet detentore, ac faciens illum, vel pro eo Procuratorem prædictum ad præbendam hujusmodi in dicta Ecclesia in Canonicum recipi, & in fratrem, stallo in Choro, & loco in Capitulo dictæ Ecclesiæ, cum juris Canonici plenitudine assignatis, sibique de Canonicatus, & præbendæ, ac annexorum eorumdem fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus universis integre responderi. Contradictores, &c. Non obstantibus omnibus, quæ in dictis literis voluimus non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si pro tempore existente Episcopo, & dilectis filiis Capitulo B. vel quibusvis, &c. mentionem. Ceterum tu attente isthic circumspicias. &c. Dat. &c.

Aliis autem provisionibus, seu commendis hujusmodi beneficiorum alias vacantibus, alia forma executoria concipiatur, quæ literæ congruunt principali. Septima.

Similiter quando Vicario, vel Officiali prædicto hujusmodi literas, tam pro principali, quam pro executoria dirigi contigerit, communis eis formula servatis aliis omnibus supradictis ordinetur. Octava.

Ceterum omnibus mandatis de præbendis, vel commenda Monasteriorum, etiam reservata, tam virorum, quæ extra Consistorium expediuntur, quam etiam mulierum, vetus forma commissaria sicubi desuevit, restituatur, ac literæ desuper expediantur cum clausula, quod delegatus de meritis, & idoneitate promovendi se informet, & si eum ad regimen, & administrationem Monasterii repererit idoneum, conscientiam illius onerando provideat, vel commendet intra triginta dies, ut supra, & desuper forma executorialium, etiam concipiatur, quæ suis provisionibus correspondeat. Nona.

Denique in ipsis commendis post verbum idoneum repereris, interferantur verba, ad Monasterium vel beneficium in commendam obtinendum. Decima.

§.2. Volentes præsentes tam in dicto Cancellariæ libro, quinterno nuncupato, quam etiam Camera prædicta registrari, & ab omnibus inviolabiliter custodiri. Ac decernentes irritum, &c. Jussio registrandi.

Clausulæ derogatoriæ.

§.3. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, stylo Cancellariæ, & Cam. Apost. quantocumque temporum servato, ceterisque contrariis quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet, & ita Motu proprio mandamus M.

D. P. An.II. die 13. Martii.

Lectus, & publ. fuit suprad. Motus proprius Romæ in Cancellaria Apost. Anno Domini 1567. die 13. Martii Pont., SS. D. N. Pii divina providentia Papæ V. anno secundo.

LI.

Damnatio cujuscumque collationis Ecclesiarum Parochialium, non servata forma Concilii Tridentini hactenus factæ, vel de cetero faciendæ.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN conferendis beneficiis Ecclesiasticis, & præsertim Parochialibus Ecclesiis personis dignis, & habilibus, quæ in loco residere, & per se ipsos curam exercere valeant, quantam diligentiam adhiberi oporteat, Alexandri III. Lateranen. & Gregorii X. Lugdunen. generalibus Conciliis, ac Innocentii similiter III. & aliorum Romanorum Pont. Prædecessorum nostrorum editæ Constitutiones testantur.

Conc. Trid. Sess. 7. c. 13. & Sess. 24. c. 18. de Reformat. tradidit formam conferēdi Parochiales Ecclesias, & interim eis de Vicario providendi.

§.1. Quod ut diligentius, ac rectius perficiatur, statuit etiam Synodus Tridentina, ut occurrente vacatione parochialis Ecclesiæ, etiam generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti in favorem S.R.E. Cardinalium, aut alias quomodolibet reservatæ, vel affectæ, debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua ejus arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Rectore provideatur. Et deinde Episcopus, & qui juspatronatus habet, intra decem dies, aut aliud tempus ab Episcopo præscribendum, aliquos clericos ad regendum Ecclesiam idoneos Examinatoribus juxta formam ejusdem Synodi deputatis, nominet, & nonnisi ab eisdem Examinatoribus per concursum aliorum Examinatorum etiam tanquam magis idoneo ab Episcopo judicato, & electo de Ecclesia provideatur, alias provisiones, seu institutiones omnes præter formam prædictam factæ, surreptitiæ censeantur.

Quidam vero Episcopi de hujusmodi Ecclesiis providerunt, non servata dicta forma.

§.2. Sed quoniam res humanæ semper in deterius prolabuntur, nisi qui eas retineat, ac debitæ executioni demandet, & verendum sit ne propter Constitutionum hujusmodi transgressionem maximi abusus oriantur. Nos, ad quorum notitiam non sine gravi nostra molestia pervenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis occurrente vacatione Parochialium Ecclesiarum, eas nullo, aut minus rite servato examine, præsertim illo quod per concursum fieri debet ex Concilio Tridentino, vel etiam examine rite servato, personis minus dignis, carnalitatis, aut alium humanæ passionis effectum non rationis judicium sequentes contulisse, & de eis providisse, volentes quantum cum Deo possumus, hujusmodi, ac etiam futuris periculis occurrere.

§.3. Eorumdem Prædecessorum nostrorum Constitutiones præfatas etiam innovando, auctoritate Apostolica tenore præsentium omnes, & singulas collationes, provisiones, institutiones, & quasvis dispositiones Parochialium Ecclesiarum ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibusvis aliis collatoribus, tam ordinariis, quam delegatis, etiam S. R. E. Cardinalibus, ac Sedis Apostolicæ Legatis, vel Nunciis, præter, & contra formam ab eodem Concilio Tridentino, præsertim in examine per concursum faciendo, præscriptam factas aut in futurum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse, nullumque provisis jus, aut titulum, etiam coloratum possidendi præbere, & parochiales Ecclesias hujusmodi, ut prius ante collationes hujusmodi vacabant, ex nunc vacare statuimus, decernimus, & declaramus, easque omnes pro tempore sic vacantes nostræ, & Sedis Apostolicæ, seu eorum quibus jus conferendi eas, præterquam Episcopis, & Archiepiscopis, qui curam dicti examinis juxta decretum Concilii habere debent, competet, dispositioni reservamus.

Ideo hic Pontifex collationes factas, ac faciēdas cōtra formam dicti Conc. annullat, & beneficia vacare decernit, & Sedi Apost. reservat.

§.4. Insuper ne Parochiales Ecclesiæ diu in suspenso maneant in maximum animarum periculum, quarumcumque Parochialium Ecclesiarum, quarum dum pro tempore vacant, ad Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas, & quosvis alios Ordinarios collatores, in mensibus ordinariis, collatoribus, etiam per nostras regulas assignatis provisio, & collatio spectat, & pertinet, de quibus iidem Episcopi, & Ordinarii prædicti intra sex mensium spatium a die vacationis, earumdem perfecto examine juxta formam Concilii Tridentini præfati non providerint, ac illarum, etiam quarum collationes Nobis, & dictæ Sedi generaliter, vel specialiter, & ex quavis causa reservatæ, seu effectæ existunt, aut alias ex indulto Sedis Apostolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Episcopi, & Archiepiscopi præfati personas per examen concursu mutuo habito juxta dicti Concilii Tridentini formam approbatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas Nobis, vel Successoribus nostris, aut iis, ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spatium a die illius vacationis non significaverint, necnon Parochialium Ecclesiarum similium, quæ Juripatronatus Ecclesiastici, vel aliorum, seu clericorum & laicorum simul fuerint, si præsentatus intra

Immo collationes Parochialium spectare ad Sedē Apost. si de eis servata forma d. Cōc. Ordinarii nō providerint, in tempore, & modo hic expressis.

tra tempus eisdem patronis a jure præfixum prævio examine juxta formam dicti Concilii approbatus, petatur institui, institutioque ipsa per duos menses a die præsentationis dilata fuerit, collationem, provisionem, institutionem, ac omnimodam dispositionem Nobis, & ipsi Sedi, ac personis indulta hujusmodi conferendi, providendi, seu instituendi obtinentibus respective reservamus, data tamen in Parochialibus Jurispatronatus optione ipsis patronis, ut si institutio ad Ordinarios spectabit, ipsis Ordinariis illam facere negligentibus, & ultra dictos duos menses differentibus, possint pro hujusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apostolicam.

Terminus Concilii non prorogetur.

§.5. Prohibentes etiam eisdem Ordinariis, ne tempus decem dierum eisdem Ordinariis, & patronis ab eodem Concilio Tridentino ad nominandum idoneos clericos coram deputatis Examinatoribus præfixum, ultra alios decem dies prorogare audeant, vel præsumant.

Beneficia sic reservata Ordinarii non conferant.

§.6. Districtius inhibentes, ne quis præter Romanos Pontifices, aut alios indulta hujusmodi obtinentes, ut præfertur, quacumque sit super hoc auctoritate munitus, de hujusmodi beneficiis sic reservatis (ut præfertur) disponere, vel circa illa, etiam per viam permutationis, vel alias innovare quoquomodo præsumat.

Collatio prædictorum fiat idoneis, & gravati appellent.

§.7. Ut autem non solum dignis, sed magis idoneis repertis juxta ejusdem Concilii decretum Parochiales Ecclesiæ conferantur, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod si Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis elegerit, possint ii, qui rejecti fuerint, a mala electione hujusmodi ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem Ordinarium uti nostrum, & Sedis hujusmodi delegatum, aut alias ad ipsam Sedem Apostolicam appellare ac præelectum ad novum examen coram ipso appellationis Judice, & ejus Examinatoribus provocare, & constito de prioris eligentis irrationabili judicio, eoque revocato, Parochialis, magis idoneo per eumdem Judicem appellationis auctoritate nostra (quatenus collatio ad Episcopum, a quo appellatum fuit spectaret) conferatur, alias eidem magis idoneo per Judicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, provisio, vel institutio spectabit.

Appellatio autem non suspendit executionem electionis.

§.8. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat, aut suspendat quo minus electio per Ordinarium primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & prorsus ab eadem Ecclesia causa appellationis hujusmodi dependente non amoveatur.

Et a Judice appellationis; ad Sedem Apostolicam appellabitur.

§.9. Et si quis a sententia per Judicem appellationis lata duxerit appellandum, his tunc ad Sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si secus in præmissis omnibus, & singulis actum, aut attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane.

Transumptorum fides.

§.10. Volumus autem quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in Judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Forma, & effectus publicandi.

§.11. Quodque literæ ipsæ Cam., & Cancell. Apostolicarum, & Audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ, dimissis inibi copiis publicatæ, & affixæ, omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Nulli ergo, &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1567., 15. Kal. Apr. Pont. nostri Anno II.

D. P. An. II. die 18. Martii.

LII.

Quod Religiosi regulares, ob defectum Presbyterorum, in partibus novarum Indiarum, officio Parochorum fungi valeant.

Has novas Indias Alexan. VI. donavit Regi, & Elisabeth Reginæ, ut in ejus Const. IV. Inter cetera *Tom. III. Par. III. fol.* 233.

PIUS PAPA QUINTUS

Carissime in Christo fili noster, Salutem, & Apostolicam benedictionem.

Philippus II. Rex Hispan. huic Pont. exposuit, quod in partibus Indiarum, ob defectum presbyterorum, religiosi Parochorum officio functi sunt, in maximam Christianæ Fidei propagationẽ. Et ideo supplicat pro indulto in futurum, habita per religiosos licentia ab eorum Superioribus in Capitulis Provincialibus.

§.1. Exponi Nobis nuper fecit tua Majestas Regia, quod juxta Sacri Œcumenici Concilii Tridentini decreta, nulla matrimonia nisi præsente Parocho, aut de illius licentia contrahi. Nullusque Religiosus absque Episcopi licentia, verbum Dei prædicare, ac sæcularium personarum confessiones audire. Episcopi vero novas Parochias in locis ab invicem longe distantibus constituere possint. Quia tamen in partibus Indiarum Maris Oceani, Religiosi, propter Presbyterorum defectum, hactenus officio Parochi functi fuerunt, & id quod ad conversionem Indorum attinet, exercuerunt, & exercent, ex quo non modicos, sed maximos fructus, etiam verbum Dei eisdem Indis prædicando, & explicando, ac confessiones audiendo, ad fidei Catholicæ propagationem fecerunt, dicta Majestas tua Nobis humiliter supplicari fecit, quatenus ipsis Religiosis, ut illi ad uberiores fructus in dicta conversione Indorum reportandum incitentur, in locis eis assignatis, officium Parochi, matrimonia celebrando, & Sacramenta Ecclesiastica ministrando, prout hactenus consueverunt, exercendi, & ab eorum Superioribus, in Capitulis Provincialibus obtenta licentia, verbum Dei prædicandi, & sæcularium confessiones de suorum Superiorum licentia audiendi facultatem concedere, aliasque in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Quare ipse Pontifex concedit dictum indultum religiosis idioma Indorum intelligentibus, & cum d. licentia Superiorum, ac servata circa matrimonia Concil. Trid forma in reliquis solemnitatibus, absque alia licentia Ordinariorum;

§.2. Nos igitur, qui singulorum, præsertim Catholicorum Regum votis ad divini cultus augumentum, & animarum salutem tenden. libenter annuimus, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnibus, & singulis Religiosis quorumcumque, etiam Mendicantium Ordinum in dictis Indiarum partibus, in eorumdem Ordinum Monasteriis, vel de illorum Superiorum licentia extra illa commorantibus, ut in locis ipsarum partium, eis de simili licentia assignatis, & assignandis, officium Parochi, hujusmodi matrimonia celebrando, & Ecclesiastica Sacramenta ministrando, prout hactenus consueverunt (dummodo ipsi in reliquis solemnitatibus dicti Concilii formam observent) exercere, & verbum Dei, ut præfertur, quatenus ipsi Religiosi Indorum illarum partium idioma intelligant, de suorum Superiorum licentia ut præfertur, in eorum Capitulis Provincialibus obtenta, prædicare, ac confessiones audire, Ordinariorum locorum, & aliorum quorumcumque licentia minime requisita, libere, & licite valeant, licentiam, & facultatem auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus.

Episcopis inhibet, ne illos molestent.

§.3. Et insuper, ne in locis illarum partium, in quibus sunt Monasteria Religiosorum, qui animarum curam exercent, aliquid per predictos Episcopos innovetur, eadem auctoritate, & tenore statuimus, & ordinamus.

Clausula sublata, &c.

§.4. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere; ac quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus.

Deputatio executorum.

§.5. Mandantes nihilominus, dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & B. Mariæ de Mercede, ac del Carmen, extra, & intra muros Hispalensium Monasteriorum, per Priores, gubernari solitorum, Prioribus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, eisdem Religiosis, in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant eis, & eorum cuilibet, concessione, indulto, statuto, & ordinatione, ac aliis præmissis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos, per locorum Ordinarios, & alios quoscumque, contra præsentium tenorem, quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias pœnas, eorum arbitrio moderandas, & applicandas, appellatione postposita, compescendo, ac censuras ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, interdictum ponendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac Monasteriorum, & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, Monasteriis, & Ordinibus, prædictis, eorumque Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma, ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in eis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Fides transumptorum.

§.7. Et quia difficile foret, præsentes literas, ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsan facienda foret, deferre, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus, quod illarum transumptis, manu Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, in judicio, & extra, ubi opus fuerit, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

D. P. An. II. die 24. Martii

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris die 24. Martii, anno 1567. Pont. nostri Anno 2.

LIII.

Prohibitio alienandi, & infeudandi Civitates, & loca S. R. E. vel de eorum alienationibus, & infeudationibus tractandi, quovis prætextu, etiam evidentis utilitatis.

Primus omnium alienationes interdixit Siciliæ Episcopis S. Leo I. Const. IX. Occasio *Tom. I. fol.* 39.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam

Exordium.

ADmonet Nos suscepti cura regiminis universalis Ecclesiæ, cui auctore Domino præsidemus, ut Civitates, Terræ, Oppida, & loca, Nobis, & Sedi Apostolicæ in temporalibus mediate, & immediate subiecta perpetuo in jure, dominio, & proprietate, ac possessione dictæ Sidis conserventur.

§.1. Sane

Causæ hujus Cõstitutionis.

§. 1. Sane licet nonnulli Romani Pontifices Prædecessores nostri, per eorum Constitutiones, rerum Ecclesiasticarum alienationes prohibuerint, & jam factas revocaverint, & annullaverint; nihilominus cum retroactis temporibus nonnulli nimium ambitiosi, & dominandi cupidi, sub variis prætextibus, coloribus, & causis, sæpe etiam falsis (quod non sine maximo animi nostri mœrore referimus) aliquibus Romanis Pontificibus sugestionibus, & insinuationibus suis conati sint ostendere, & persuadere magis utile, & expediens S.R.E. & Sedi præfatæ fore, si aliquæ Civitates, Terræ, Oppida, Castra, Arces, & Loca, ad jus, & proprietatem ejusdem Sedis pertinentia, in feudum, gubernium, vicariatum, ducatum, aut quemvis alium titulum perpetuum, vel ad tertiam generationem, seu ad vitam, aut alias ad longum tempus concederentur, vel etiam ex eo quod alias in feudum data, aut quovis alio titulo hujusmodi alienata fuerint, & propterea tamquam ad Sedem prædictam devoluta, vel devolvenda posse, & debere de jure iterum infeudari, & alienari, atque inde nonnullas alienationes, infeudationes, & concessiones, a Sede Apostolica emanasse, ex quibus illa non mediocrem diminutionem non solum patrimonii, sed etiam extimationis recepisse dignoscitur.

Declaratio quod Civitates & loca S.R.E. tam alienata, infeudata, & devoluta, quam alienanda, & devolvenda censeantur ipso jure Sedi Apost. incorporata.

§. 2. Hinc est quod Nos considerantes omnium Civitatum, & locorum prædictorum singularem fidem, & promptam devotionem eidem Sedi exhibitam omni tempore valde utilem, & salutarem fuisse, & esse; ac volentes non solum alienationes hujusmodi (quas tempore nostro omnino exulare intendimus) de medio tollere, & quod Nobis licere non patimur, nostris Successoribus indicamus, quod non immemores fore speramus ante Domini nostri Jesu Christi in examine diei magni adventus tribunal, villicationis nostræ rationem reddituros Nos esse, sed ut omnis alienationum hujusmodi fiendarum occasio penitus aboleatur, quantum cum Deo possumus, per amplius providere, Constitutionibus Prædecessorum nostrorum hujusmodi etiam inhærendo, illasque innovando, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, non ad alicujus super hoc Nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex mera animi nostri deliberatione, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, habita etiam super his cum venerabilibus fratribus nostris S.R.E. Cardinalibus, in Consistorio nostro secreto consultatione matura, de eorum consilio, & unanimi assensu (qui etiam juraverunt præsenti Constitutioni non contravenire, nec Pontificibus alienationes contra tenorem præsentium attentantibus consentire, & absolutiones a juramento hujusmodi non petere, nec acceptare) hac nostra perpetuo valitura Constitutione decernimus, & declaramus, Civitates, & loca prædicta etiam hactenus in feudum, aut quemvis alienationis titulum dari solita, vel consueta, ad Nos, & Sedem præfatam quomodolibet devoluta, & pro tempore devolvenda, absque alia ulteriori declaratione, & illorum possessionis apprehensione eo ipso Sedi, & Cameræ Apostolicæ incorporata, ac ad jus, & proprietatem, & dominium pristinum, ac possessionem rediisse censeri, perinde ac si per quadraginta annos & ultra, Civitates, & Loca præfata, a Nobis, & Sede præfata immediate possessa, & numquam in feudum, aut alium titulum concessa fuissent.

Prohibitio de cetero quavis de causa infeudandi, & alienandi, vel de eis tractandi.

§. 3. Statuimusque, & decernimus, quod omnes, & singulæ, tam Communitates, & Universitates, quam Cives, & incolæ Civitatum, Terrarum, & Locorum, prædictorum, aliæque quæcumque personæ, tum Ecclesiasticæ, tum sæculares, cujusvis dignitatis, & Ordinis, etiam Episcopalis, vel majoris existentes, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, tum publice in consiliis Civitatum, & Locorum præfatorum, quam privatim alibi in quibusvis locis, etiam Civitatum, & Terrarum earumdem Gubernatores, aut Sedis Apostolicæ Legati, vel prolegati existant, tractantes, consulentes, aut alias verba facientes de infeudationibus, aut alienationibus de Civitatibus, & locis præfatis immediate ad Nos, & Sedem præfatam spectantibus, & pertinentibus, etiam devolutis, etiam in feudum communiter, & pluries dari solitis, etiam ex causa permutationis, vel sub annuo censu, aut canone, aut alias quomodolibet, etiam contemplatione meritorum erga Sedem præfatam, aut sub prætextu necessitatis, vel evidentis utilitatis faciendis, seu de postulandis a Nobis, & Sede præfata quibusvis personis cujusvis dignitatis, status, gradus, etiam Nobis, & successoribus nostris secundum carnem conjunctis, etiam Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, aut quavis alia temporali, vel Ecclesiastica dignitate fungentibus, in Duces, Vicarios, Gubernatores, seu quemvis alium titulum, ad vitam, vel in perpetuum, vel longum tempus, aut etiam Sedis Apostolicæ beneplacitum, Civitatum, & Locorum præfatorum, ac propterea de eligendis Oratoribus, ad Nos, & Successores nostros super præmissis, vel illorum occasione mittendis proponentes, tam ipsi quam Oratores munus hujusmodi recipientes, aut alii quicumque alienationes hujusmodi Romano Pontifici pro tempore existenti, per se, vel alium, seu alios, insinuantes, vel suadentes, eo ipso sententiam excommunicationis incurrant, a qua nisi ab ipso Pontifice, præterquam in mortis articulo, absolvi nequeant. Et insuper Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Sedis Apostolicæ præfatæ rebelles, etiam in primo capite læsæ majestatis, & proditores Civitatum, & Locorum præfatorum, ac bona eorum Fisco, & Cameræ nostræ Apostolicæ ipso jure devoluta, & incorporata sint, & esse censeantur, omnibusque Ecclesiis, Monasteriis, & aliis per eos quomodolibet obtentis beneficiis Ecclesiasticis eo ipso privati existant, neque ad Civitates, & Loca præfata ullo umquam tempore remitti possint. Et si aliquando eos rein-

reintegrari contigerit, nihilominus infames remaneant, illisque bonorum, & dignitatum portæ perpetuo claudantur.

Revocatio privilegiorum de illis meliorandis, & retinendis usque ad eorum refectionem.

§.4. Et quoniam intelleximus aliquos, etiam Cardinales, Civitates, Terras, Oppida, Castra, Arces, & Loca ad vitam, seu tertiam, vel aliam generationem, aut alias a dicta Sede, etiam ex causa onerosa, obtinere, habere, & possidere, cum facultate faciendi in illis melioramenta, ita quod ab eis amoveri non possint, nisi restitutis sibi prius pecuniis in melioramenta hujusmodi expositis, omnes, & singulas facultates faciendi melioramenta præfata quibusvis personis etiam Cardinalibus, per eosdem Prædecessores nostros, aut alios ad id facultatem habentes quomodolibet concessas harum serie revocamus, & annullamus, & nemini deinceps suffragari posse, neque debere, ac cuicumque facultatem faciendi melioramenta hujusmodi habenti, illa, etiam pro munitione, & tuitione, nisi ex causa necessariæ conservationis locorum eorumdem facta fuerint, post publicationem præsentium facere omnino interdicimus, ac prohibemus, & si secus a quoquam factum, attentatumve fuerit, melioramenta quæcumque per eos contra tenorem præsentium facta locis ipsis cedere, & Cameram ad illorum satisfactionem minime teneri, & obligatam esse volumus, & declaramus.

Clausulæ præservativæ.

§.5. Decernentes præsentes literas, sub quibusvis revocationibus, cassationibus, derogationibus, & aliis contrariis dispositionibus, sub quibusvis tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis pro tempore quomodolibet factis minime comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, & de novo concessas esse, & censeri debere.

Decretum irritans.

§.6. Irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac Civitatum, & Locorum prædictorum juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Observantiæ laus.

§.8. Sic igitur devotionis, & fidei constantia Civitatum, & Locorum præfatorum erga Nos, & Successores nostros, & eamdem Romanam Ecclesiam perseveret, ut merito integritatis virtus majora beneficia ab eadem Sede consequi mereatur.

Juramentum a Cardinalibus præstandum pro observantia hujus Constitutionis.

Et etiam a Pontifice electo.

§.9. Volumus autem quod sicut omnes, & singuli Cardinales præsentes Constitutionem hujusmodi, quantum in eis erit, observare, illique non contravenire, nec Pontificibus contrafacientibus consentire, aut absolutionem a juramento præstito non petere, nec oblatam, aut concessam acceptare, in Consistorio nostro secreto promiserunt, & jurarunt, idem per absentes Cardinales a Consistorio, in habitatione eorum, & a Rom. Cur. ut quandocumque ad eandem Curiam se contulerint, ac per futuros pro tempore Cardinales in assumptione pilei promitti, & jurari debeat, ac promissionem, & juramentum hujusmodi in forma juramenti, per eosdem Cardinales præstari soliti adjungi, & inseri debere; ac contrafacientes pœnam perjurii, & perpetuæ infamiæ juris & facti, eo ipso incurrere decernimus. Præterea quod ipsi Cardinales, occurrente Apostolicæ Sedis vacatione, in Conclavi quando de observandis literis Julii Papæ II. Prædecessoris nostri super electione Romani Pontificis, & aliis Constitutionibus juramentum præstare solent, etiam de inviolabiliter observanda præsenti Constitutione nostra, per quemlibet eorum, qui in Romanum Pontificem electus fuerit, & postmodum idem ad Summi Pontificatus fastigium assumptus post ejus assumptionem hoc ipsum promittere, ac jurare, & deinde post coronationem suam, promissionem, & juramentum hujusmodi per literas suas speciales harum confirmatorias reiterare debeat. Quod si illud a Pontifice (quod credendum non est) recusabitur, aut differetur, tunc dicti Cardinales in primo Consistorio secreto, & præcipue eorum Decanus, & capita Ordinum apud eum omni cum instantia, & instantissime, pro præsentium observatione petere, & rogare, ac obtestari non cessent, idque ut omnino efficiat, diligentissime curare studeant, statuimus, & ordinamus.

Forma publicandi hanc Constitutioné

§.10. Quodque præsentes literæ in libellum redigantur, & post prædictas Julii literas, quæ in dicto Conclavi legi solent, inter alias Constitutiones nostras adjungantur, & etiam in quinterno Cancellariæ Apostolicæ cum aliis extravagantibus nostris describantur, ac ad valvas Basilicæ Beati Petri Principis Apostolorum, & in Cancellaria nostra Apostolica, ac acie Campi Floræ publicentur. Et quia difficile foret præsentes ad singula quæque loca deferri, decernimus, etiam & declaramus, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique, in judicio, & extra adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Sanctio pœnalis.

§.11. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, revocationis, decreti, statuti, & interdicti, prohibitionis, ordinationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum.

D. P. An.II. die 29. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo, sexagesimo septimo, quarto Kal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno II.

Papæ subscr.

✠ Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.

Cardinalium subscriptiones.

✠ *Ego F. Card. Pisanus Episcopus Ostien.*
✠ *Ego Jo. Card. Moronus Episcopus Portuensis.*

✠ *Ego*

✠ *Ego Christophorus Card. Madrucius Episc. Præ.*
✠ *Ego A. Card. Farnesius Episc. Tuscul. Vicecanc.*
✠ *Ego Jo.Mi.Card. Saracenus.*
✠ *Ego Ful.Card.Peruf.*
✠ *Ego Jo.Card. Politianus.*
✠ *Ego Jo.B. Cicada Card. S. Clementis.*
✠ *Ego B.Card.Tranen.*
✠ *Ego Scipio Card. Pisarum.*
✠ *Ego Jo.Card. Capisuccus.*
✠ *Ego Clemens Card. Aracœli.*
✠ *Ego Jo.Card. Sabellus.*
✠ *Ego Jo. Antonius Card. S. Gregorii.*
✠ *Ego Aloysius Card. Cornelius.*
✠ *Ego Ber.Card. Salviatus.*
✠ *Ego Phi.Card. a Burdesia.*
✠ *Ego Lud.Card. Simoneta.*
✠ *Ego Ant.Card. Granuelanus.*
✠ *Ego F.Card. Paciecco.*
✠ *Ego Marcus Antonius Card. Amulius.*
✠ *Ego Hieronymus Card. de Corrigia.*
✠ *Ego Jo.Franc.Card. de Gambara.*
✠ *Ego N.Card. de Sermoneta.*
✠ *Ego Hipp.Card. Ferrarien.*
✠ *Ego Innicus Avalos Card.Arag.*
✠ *Ego Marcus Antonius Card. Columna.*
✠ *Ego Jo. Franciscus Card. Commendonus.*
✠ *Ego Marcus Antonius Card. Bobba.*
✠ *Ego Hugo Boncompagnus Card. S. Sixti.*
✠ *Ego Alexander Card.Sfortia.*
✠ *Ego Alexander Card. Cribellus.*
✠ *Ego Franciscus Abundius Card. Castilion.*
✠ *Ego Benedictus Card. Lomellinus.*
✠ *Ego Gulielmus Card. Sirletus.*
✠ *Ego F.M.Card. Alexandrinus.*
✠ *Ego Hieronymus Card. Simoncellus.*
✠ *Ego Vitellotius Card.Vitellius S.R.E. Ca.*
✠ *Ego Franciscus Card. Alciatus.*

Publicatio. *Anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi 1567. Indict.10. die vero 23. Mensis Maii, Pontificatus Sanctiss. in Christo patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ V. anno ejus 2. retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, & Cancellariæ Apostolicæ, ac in acie Campi Floræ, per Nos Jo. Andream Rogerium, & Nicolaum de Matthæis Sanctiss. D.N. Papæ Cursores.*

Antonius Clerici Mag.Curs.

LIV.

Quod festum S. Thomæ de Aquino, uti festum de præcepto S.R.E. in Regno Neapolis, alibi vero uti festum quatuor Catholicæ Ecclesiæ Doctorum de cetero celebretur.

Hunc Sanctum canonizavit, & ejus festum instituit Jo.XXII. ut in ejus Const.XXXIV. Redemptionem *Tom.III. Par.II. fol.*186.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Mirabilis Deus in Sanctis suis, qui se daturum illos in laudem, & gloriam, & honorem, prophetæ ore promisit: ut quos sicut Sol in conspectu suo fulgentes, ob merita sanctitatis coronat de cœlo, admirabiliter etiam honeraret in sæculo, & in eo quod illis tribui jubet laudis, & venerationis officio, debitum quoque Majestati suæ honorem, & gloriam agnosceret. Quorum non modo vitam, sed mortem, sepulchra, monumenta, reliquias, & imagines, ad Catholicæ fidei confirmationem, & ad confusionem hæreticæ pravitatis, ut felicius etiam, quam in præsenti vita, doceret vivere mortuos, qui in Domino moriuntur, sæpissime dignatus est decorare, & illustrare miraculis.

Joann.XXII. canonizavit S. Thomam. §.1. Ex quo sanctorum laudabili numero, qui catholicam veritatem, corde, opere, & ore roborarunt, Angelici Doctoris S.Thomæ de Aquino Ordinis Fratrum Prædicatorum in Cœlum assumptio, multis ante annis, Orbi terrarum, & divinis, & propriis est comprobata testimoniis. Nam & miraculorum signis, quibus servi sui Thomæ perpetua veræ pietatis opera nobilitare voluit inhexausta Dei benignitas, & certissima Christianæ regula doctrinæ, qua S. Doctor. Apostolicam Ecclesiam infinitis confutatis hæresibus illustravit, adductus, fel. record. Joannes XXII. Prædecessor noster, illo in Sanctorum numero relato, ejus diem festum Nonis Martii, quo die nunc etiam colitur, anniversario honore celebrare jussit.

Hic modo Pontifex ex causis hic expressis. §.2. Sed quoniam Omnipotentis Dei providentia factum est, ut Angelici Doctoris, vi & veritate doctrinæ, ex eo tempore, quo cœlestibus Civibus adscriptus fuit, multæ, quæ deinceps exortæ sunt hæreses confusæ, & convictæ dissiparentur, quod, & antea sæpe, & liquido nuper in sacris Tridentini Concilii decretis apparuit: ejusdem memoriam, cujus meritis Orbis terrarum a pestiferis quotidie erroribus liberatur, majore etiam quam antea grati, & pii animi affectu colendam statuimus. Quod officium nostrum præter beneficia ex illius salutari disciplina in diem magis profecta in sacrosanctæ Ecclesiæ filios, ad quorum pastoralem, paternamque curam, Dei Benignitati humilitatem nostram placuit evocare, postulat etiam aliqua ex parte ejusdem Ordinis Prædicatorum communio, & societas, unde licet imparibus meritis Nos etiam, tamquam ex fonte profluximus.

Ejus festum celebrari jubet. §.3. Itaque primum ut in Civitate, & Regno Neapolitano, quod in eam Provinciam, quæ ad salutarem omnium gentium institutionem, ex nobilissima familia Aquinate, clarissimum hoc edidit Ecclesiæ Dei lumen, tantum inde laudis, decorisque divina bonitas redundare voluerit, de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio, atque unanimi assensu, ipsa die Nonarum Martii, qua præstantissimus Doctor migravit in Cœlum, posthac semper universi utriusque sexus ab omnibus vetitis, ac servilibus operibus, laboribusque abstinentes, festum Divi Thomæ solemniter sub duplici majori Officio sicut ceteras ejus generis solemnes festivitates,

tes, quæ de ipsius Ecclesiæ præcepto servantur; in aliis autem Orbis terræ partibus, quemadmodum Sanctorum quatuor Ecclesiæ Doctorum festivitates piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam Prædecessoris nostri præcepto celebrantur, sic eumdem festum diem S. Thomæ in perpetuum posthac omnes item utriusque sexus Christifideles celebrent, & venerentur, & Apostolica auctoritate statuimus, ac sancimus.

Indulgentia ejus altaria visitantibus.

§.4. Ut vero etiam memoriæ S. Doctoris majori studio, ac pietate cultus, & debita veneratio adhibeatur, de Omnipotentis Dei, ac beatorum Apostolorum Petri, & Pauli auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christifidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui in ipso S. Thomæ festivitatis die, sacellum, vel altare in Ecclesia S. Dominici Neapolitan. situm, in quo scriptoris Angelici doctrina, Salvatoris Crucifixi ore (sicuti pia testatur historia) mirabiliter probata fuit, a primis ejus diei vesperis, usque ad occasum Solis devote visitaverint, septem annos, & totidem quadragenas.

Festumque celebrantibus concedit.

§.5. In ceteris autem Orbis terræ partibus, iis qui eumdem festum diem, ut præfertur, solemniter celebraverint, & ad Ecclesiam, quæ apud eos fuerit, vel sacellum, aut altare sub ejusdem S. Thomæ invocatione, pie ac devote accesserint, quoties id fecerint, toties centum dies de injuncta ipsis pœnitentia per præsentes literas in perpetuum valituras, quas sub aliis cujuscumque generis indulgentiarum concessionibus, & illarum revocationibus nullo modo comprehendi volumus, misericorditer in Domino relaxamus.

Exēplis Bullæ credi jubet

§.6. Et quia difficile esset, has ipsas literas ad singula Orbis terrarum loca pervenire, volumus, & auctoritate Apostolica decernimus, ut earum exemplis &c.

Sanctio pœnalis.

§.7. Nulli ergo &c.

D. P An.II. 11. Aprilis.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, tertio Idus Aprilis, Pontificatus nostri Anno II.

LV.

Moderatio indultorum S.R.E. Cardinalium, super collatione beneficiorum.

Exordium.

Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster Dominus Pius divina providentia Papa V. Ex tam multis S.R.E. Cardinalium super beneficiorum Ecclesiasticorum dispositione indultis, & multiplicatione aliarum super aliis facultatum, quæ quotidie literis dictorum indultorum diffuse inseruntur, sæpenumero impeditus, quo minus solitam antehac Sedi hujus benignitatem erga pauperes, & benemeritos liberaliter exercere possit.

Revocatio indultorum S. R. E. Carnalium circa beneficiorum collationem.

§.1. Idcirco rationem capere volens, ut tanta dehinc ejuscemodi indultorum, & facultatum largitione præcisa, dictis personis commodius benefaciendi via sibi libera recludatur, omnia, & quæcumque indulta, concessiones, facultates, & alia privilegia, conferendi quæcumque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia qualitercumque qualificata, ad collationem, provisionem, præsentationem, electionem, & quamcumque aliam dispositionem dictorum Cardinalium, ratione Parochialium, Metropolitan., & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, Prioratuum, dignitatum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, quæ quomodolibet obtinent, & in posterum obtinebunt, ac etiam quorum collatio, provisio, & quævis alia dispositio, illis ex causa factæ per eos cessionis, regimini, & administrationis, seu commendæ, aut resignationis, Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum beneficiorum, hujusmodi, Apostolica auctoritate reservata existit, vel in posterum reservabitur, necnon quorumcumque inferiorum collatorum, & collatricum, de jure, privilegio, consuetudine, ac alias quomodolibet pertinentia, & etiam illa commendandi, ac alias de eis disponendi, omnibus, & singulis Cardinalibus prædictis etiam de dictorum inferiorum collatorum consensu, per quoscumque Rom. Pon., ac Sanctitatem suam, & dictam Sedem, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, deq. Apostolicæ potestatis plenitudine, & etiam ex pactis inter dictos Pontifices, & Cardinales diversis temporibus factis, firmatis, & juratis, ac quibusvis onerosis, & aliis causis concessa, & etiam iteratis vicibus innovata atq. extensa, quibuscumque concepta formulis, ac etiam restitutivis, mentis attestativis, præservativis, derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, efficacissimis, & insolitis clausulis, necnon vim contractus inducentibus, & aliis decretis suffulta, quorum omnium tenores Sanctitas sua haberi voluit pro expressis, specialiter, & expresse revocavit, literasque Apostolicas desuper confectas, & quoad ea, in quibus illa nondum erant sortita effectum & inde secuta quæcumque cassavit, & annullavit, viresque, & effectum de cetero non habere decrevit.

Declaratio & limitatio circa futuram illarum concessionem.

§.2. Præterea voluit, & ordinavit, quod omnes deinceps literæ Apostolicæ facultatum, & indultorum hujusmodi pro singulis Cardinalibus prædictis, præsentibus, & futuris ad unam tantum cathedralem, vel majorem Ecclesiam, seu illius loco, unum, vel duo, Monasteriorum, seu Monasteria, aut unum aliud, vel duo alia beneficium, seu beneficia in dictis literis exprimendam, seu exprimendum, vel exprimenda, quam, seu quod, vel quæ ipsi Cardinales ultra illas sex Episcopales, ac Presbyterales, & Diaconales Cardinalium Ecclesias, tunc temporis obtinebunt, seu cujus, vel quorum collatio eis reservata fuerit, ut præfertur, ac etiam sublata omnino altera, hujusmodi indultorum parte super consensum ipsorum Cardinalium requirendo in provisione beneficiorum apud Sedem prædictam pro tempore

pore vacantium, alias sub dictis indultis comprehensorum, de quibus omnibus Sanctitas sua posthac libere disponere intendit, & etiam citra facultates commendandi monasteria, aliaque beneficia Ecclesiastica, sæcularia, & regularia, necnon disponendi de Monasteriis, etiam cura, & Conventu carentibus, & dignitatibus Conventualibus, & in Metropolitan. aliisqueCathedralibus post Pontificales majoribus, & in Collegiatis Ecclesiis principalibus. Ac etiam disponendi de beneficiis Referendariorum causarum Palatii Apostolici Auditorum, Protonotariorum, & aliorum officialium dictæ Sedis, necnon familiarium, ceterorumque omnium, qui Constitutionibus declaratoriis fel. rec. Pauli Papæ III. ad perpetuam rei memoriam editis continentur. Denique cum moderatione facultatum disponendi de beneficiis familiarum ipsorum Cardinalium ac concessionum eis per regulas Canc. Apost. factarum, de consensu per ipsos in provisionibus Apost. præstando, ad eos solos familiares continuos commensales eorumdem, qui vera, & actuali familiaritate, continua commensalitate hujusmodi durante extra Rom. Curiam, vel Cardinalibus ipsis in dicta Curia existentibus, apud dictam Sedem decesserint, & ad ea sola beneficia, quæ ipsi familiares continui commensales viventes, ad collationem dictorum Cardinalium pertinentia obtinebant, seu quæ ex collatione sibi ab eisdem Cardinalibus facta assecuti fuerant expediantur. Aliter vero, etiam Motu, scientia, & potestate similibus, ac etiam cum præsentium speciali, & expressa derogatione expeditæ, nullius sint prorsus roboris, vel momenti. Et nihilominus hujusmodi Constitutiones, & regulas super beneficiis familiarium Card. editas etiam, quoad Cardinales indulta hujusmodi non habentes, ad familiares, & beneficia prædicta dumtaxat restrinxit, & moderatus fuit.

Decretum irritans.

§.3. Decernens sic in iis, ceterisq. omnibus præmissis per quoscumque, &c. etiam causarum dicti Palatii Auditores; ac etiam ipsos Cardinales, sublata &c. necnon irritum, & inane quicquid secus per quoscumque, etiam prætextu indultorum, facultatum, & concessionum hujusmodi, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.4. Statuto, Ordinatione, Decreto, declaratione Sanctitatis in crastinum ejus assumptionis ad summi Apostolatus apicem editis, quod Cardinales in Constitutionibus & regulis per eam post Priorum suorum Constitutionum, & regularum editionem, & publicationem in posterum faciendis, non includantur, nisi illæ eorumdem Cardinalium favorem concernant, vel ipsæ edendæ Constitutiones de illorum, seu majoris partis eorum consilio editæ fuerint, ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque.

Papæ subscr.

Placet publicetur, & describatur. M.

Publ. P. An. II die 30. Apr.

Lecta, & publicata fuit suprascripta regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incar. Dom. 1567. die vero Mercurii ultima mensis Aprilis, Pont. præfati SS. D. N. Papæ Anno II. *A. Lomellinus Custos.*

Bull. Rom. Tom. IV. Par. II.

LVI.

Monasteria quorum fructus reperiuntur taxati in libris R. C. A. & quæcumque beneficia piis locis unita de cetero non vacantia, quindennia, & alia jura eidem Rev. Cam. solvere tenentur. Et Capitula, Congregationes, & alia pia loca indicare debent beneficia, quæ possident, & titulum possessionis, & annuos redditus.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Exordium.

Apostolicæ Sedis poscit auctoritas, ut quæ provide per Roman. Pont. statuta fuerunt, debitæ executioni demandentur.

Causa Constitutionis.

§.1. Cum autem, sicut accepimus, ut annatarum, communium, & aliorum jurium semel tantum, vel de xv. in xv. annos, ob perpetuas beneficiorum Ecclesiasticorum uniones persolvendorum, quæ alias fel. rec. Julius Tertius, & Paulus Quartus Rom. Po. Prædecessores nostri per eorum literas in forma Motus proprii desuper editas, ex præterito dumtaxat Cam. Apost. applicaverunt, eo celerius, quo poterit, exactio, & executio fiat, plurimum intersit, & necessarium existat, ut tam Julii Tertii, & Pauli Quarti Prædecessorum literas prædictas, quam alias quascumque Constitutiones, statuta, decreta, & declarationes per recol. mem. Pium Secundum, Paulum etiam Secundum, Innocentium Octavum, Julium similiter Secundum, ac Julium, & Paulum præfatos, aliosque diversos R. P. Prædecessores nostros contra pro tempore in Camera Apostolica, aut alias ratione annatarum, communium, & aliorum jurium prædictorum semel tantum, aut de xv. in xv. annos solven. obligatos, aut alios quoscumque beneficia Ecclesiastica, absque eo quod annatas, communia, & quindennia prædicta solvissent, pro tempore possidentes, editas, & factas per Nos innoventur, approbentur, & confirmentur.

Confirmat hic Pontifex Cōst. Prædecessorū, & defectus supplet.

§.2. Nos igitur singularum literarum, & cujuslibet Motus proprii a prædictis Romanis Pont. Prædecessoribus nostris, ut præfertur, quam etiam forsan a Nobis hactenus emanati veriores tenores, ac si de verbo ad verbum hic inserti essent pro plene sufficienter expressis, & insertis haberi volentes, illas, & illos, necnon omnia, & quæcumque per quoscumque Judices, executores, & Commissarios in illis deputatos, & ab eis subdelegatos, ac alios ministros in præmissis, & circa ea, quomodolibet gesta, & executa reperiuntur, ac inde secuta quæcumque, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, approbamus, & confirmamus, ac rata, & grata habemus, necnon illis perpetuæ, & irrefragabilis firmitatis robur adiicimus, illaque inconcusse observari debere decernimus, & declaramus omnesque, & singulos, tam juris quam facti, & solemnitatum forsan omissarum, & alios quoscumque defectus, siqui forsan inter-

 ve-

venerint in eisdem, & qui necessario exprimi deberent, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus supplemus, illasque, & illa, quatenus opus sit, innovamus.

Et ex causis hic expressis.

§.3. Et insuper quoniam sicut etiam Nobis innotuit, a nonnullis nimium scrupulosis, & plusquam oporteat sapere contendentibus hæsitatur, An Monasteria, quorum fructus, &c. in libris Cameræ Apostolicæ taxati reperiuntur, necnon Prioratus quorumvis Ordinum regularia, & regulares, ceteraque beneficia Ecclesiastica quocumque titulo nuncupata, quorum fructus, redditus, & proventus in distributiones quotidianas, convertuntur, sub literis Pauli Secundi, & aliorum Prædecessorum, hujusmodi comprehendantur.

Declarat etiam quod Monasteria quorum fructus in libris Cam. Apost. taxati reperiuntur, & quæcumque beneficia perpetuo unita de cetero non vacatia, quindennia, & alia jura solvere tenentur.

§.4. Nos considerantes, quod annatarum, communium, & aliorum jurium prædictorum exactio, in recognitionem universalis dominii introducta, est antiquissima, quindenniorumque usus, & solutio ideo adinventi sunt, ne Camera prædicta, ex Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum unionibus, quæ amplius vacare non sperabantur, detrimentum aliquod pateretur. Volentes Cameræ nostræ Apostolicæ, ac venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium, necnon dilect. filiorum Romanæ Curiæ officialium participantium jura præservare, illorumque indemnitati consulere, ad omne dubium, omneque disputandi, & excipiendi occasionem tollendum, Motu simili &c. omnia, & singula Monasteria, tam sæcularia, quam quorumvis Ordinum regularia, dummodo in libris ejusmodi Cameræ taxata reperiantur, reliqua vero Monasteria, prioratus, præposituras, præpositatus, tam sæculares, quam quorumvis Ordinum regulares, necnon dignitates, personatus, administrationes, officia, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, etiam si manualia, & de jurepatronatus existant, quorum, fructus, &c. summam vigintiquatuor ducatorum auri de Camera se. co. æst. valorem annuum excedunt a quocumque tempore citra, etiam ante fel. rec. Martinum Papam Quintum similiter Prædecessorem nostrum, & per Nos, & Successores nostros quibuscumq. Cathedralibus, etiam Metropolitanis, seu Collegiatis Ecclesiis, aut capitularibus mensis, etiam pro quotidianis distributionibus, aut alias usibus, necnon Collegiis, Universitatibus, Congregationibus, quorumvis Ordinum Monasteriis, Domibus, Hospitalibus, fabricis, ac utriusque sexus personarum, piis locis quantumvis privilegiatis, & exemptis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, Apostolica auctoritate unita, seu alias quomodolibet, & quovis titulo obtenta, & possessa, sub literis Pauli Secundi, & aliorum Prædecessorum hujusmodi comprehendi, & includi.

Ideo habentes dicta beneficia unita debent se obligare ad solutionem quindenniorum, & aliorum jurium.

§.5. Et propterea omnia, & singula Cathedralium, etiam Metropolitanarum, Ecclesiarumque Collegiatarum Capitula, Congregationes, Universitates, Collegia, Hospitalia, & pia loca, & quivis alii in quorum favorem, uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & submissiones hujusmodi factæ reperiuntur, quantumcumque, ut præfertur, exemptæ, & privilegiatæ existant, etiam si se superinde in Cam. Ap. non obligaverint, dummodo Monasteria, & benefi. ipsa possideant, ad solutionem communium, annatarum, & aliorum jurium prædictorum eidem Cameræ pro tempore præterito (salvis collegii, & officialium juribus quoad futura remanentibus) ratione unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & submissionum prædictorum singulis XV. annis a die, qua illæ suum sortitæ fuerunt effectum, & alias juxta tenorem literarum in forma Motus proprii, a Julio Tertio Prædecessore prædicto super applicatione quindenniorum prædictorum eidem Cameræ facta desuper emanatarum faciendam teneri, & obligatos esse, & ad id per sententias, censuras, & pœnas in singulis Pauli Secundi, & aliorum Prædecessorum hujusmodi literis contenta, cogi, & compelli posse.

Clausula sublata.

§.6. Sicque, & non aliter in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis Apostolica auctoritate fungen., etiam Palatii nostri Apostolici causarum Auditores, necnon S. R. E. Cardinales, ac venerabilem Fratrem nostrum Hieronymum Episcopum Maceraten. præfatæ Cameræ Clericum, cui omnes, & singulas causas occasione præmissorum pendentes commisimus in quavis instantia, sublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi facultate, judicari, & difiniri debere, irritumque &c. decernimus, & declaramus.

Executoris deputatio.

§.7. Mandantes eidem Hieronymo Episcopo, ut omnes, & singulas causas coram eo inter dilectum filium ejusdem Cameræ Collectorem, ex una, & quascumque Congregationes, Capitula, Collegia, & quasvis alias personas, ex altera partibus, super solutionem annatarum, communium, & aliorum jurium quindenniorum eorumdem vel eorum occasione, nunc, & pro tempore pendentes, juxta præsentium tenorem terminet, & decidat. Et pro faciliori indagatione unionum prædictarum, omnia, & singula Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Collegiatarum Ecclesiarum Capitula, Collegia, necnon tam virorum, quam mulierum sæculares, & quorumvis Ordinum regulares, Congregationes, seu Collegia, & pia loca, eorumdemque Prælatos, & Procuratores, ad indicandum, & profitendum medio juramento, omnia, & singula Monasteria, Prioratus, Præposituras, Præpositatus, Parochiales Ecclesias, & alia quæcumque beneficia Ecclesiastica, quæ ipsa Capitula, Congregationes, & alia pia loca prædicta possideant, & quo titulo illa possideant, illorumq. annuos valores, sub privationis, & aliis in literis in forma Motus proprii Pauli Quarti Prædecessoris, hujusmodi contentis sententiis, censuris, & pœ-

& pœnis in Romana Curia, & extra eam moneat, & requirat.

Derogatio contrariorum

§.8. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon privilegiis, exemptionibus, indultis, & literis Apostolicis Congregation. Capitulis, & aliis piis locis prædictis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, & aliis decretis, etiam motu, & scientia similibus, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet concessis, ac iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma servanda esset, tenores, &c. pro expressis haben. hac vice dumtaxat, specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis, quæ Prædecessores prædicti in singulis eorum literis voluerunt non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.9. Volentes præsentis Motus proprii solam signaturam sufficere, & ubique in judicio, & extra, regula contraria non obstante, fidem facere.

Transumptorum fides.

§.10. Et nihilominus illius transumpto manu publici Notarii Cameræ Apostolicæ subscripto ubique locorum tam in judicio, quam extra fidem adhiberi, ac si præsentes exhibitæ forent, & ostensæ.

Papæ subscr.

Placet Motu proprio. M.

LVII.

Ex edit. Typis Bladi.

Revocatio quorumcumque Commissariorum ad quæcumque onera Cameralia, aut alia Sedem, & Cameram Apostolicam concernentia exigenda, destinatorum (ad jus reddendum tamen exceptis) formaque in posterum servanda in hujusmodi deputandis Commissariis, seu Exactoribus.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Multi Commissarii ad exigendum jura Cameræ Apostolicæ deputati repeziebantur.

§.1. CUM sicut Nobis innotuit, tam super subsidii Triennalis, quatreni Carnis, & spoliorum, ac confiscationum, & aliorum Cameræ Apostolicæ jurium, necnon etiam Gabellarum, vectigalium, datiorum, & aliorum ab eadem Camera, & Sancta Sede Apostolica, seu illarum intuitu, pro tempore impositorum onerum exactionibus, quam etiam super viarum, Pontium, transituum, passagiorum, aquæductuum, & murorum reparatione, & manutentione, ac civitatum, oppidorum, castrorum, terrarum, & locorum nostri Status Ecclesiastici fabrica, & fortificatione, necnon super fraudibus annonæ, & usuraria pravitate, aliisque rebus, & negotiis publicis, aut alias Cameram, & Sedem Apostolicas prædictas, vel aliquod illarum interesse, saltem aliqua ex parte, tangentibus vel concernentibus, multi ac diversi Commissarii a Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, ipsiusque Sedis etiam de latere Legatis, ac provinciarum Civitatum etiam Almæ Urbis Gubernatoribus, & etiam a nostro, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, Cameræ Apostolicæ Clericis, Thesaurario, Præsidentibus dictæ Cameræ spoliorum, & aliorum Jurium ipsius Cameræ collectore generale, depositario præfato Annonæ, reddituum dictæ Cameræ conductoribus, & appaltatoribus, aliisque personis ad id forsan facultatem habentibus, partim ad vitam, partim ad beneplacitum, & partim ad aliud etiam forsan perpetuum tempus, ac alias diversimode in nostro Statu, & Dominio Ecclesiastico, ac alibi passim deputati existant, & reperiantur.

Hinc molestiæ multæ, & damna inferebantur subditis.

§.2. Et ex hujusmodi Commissariorum deputationibus, qui munera sibi iniuncta acerbius, quam par sit exercendo, & etiam proprio commodo, & peculiari lucro, præter, & ultra modum inhiare dicuntur, multa, & gravia, variaque damna, iniuriæ, vexationes, extorsiones, & gravamina Provincialibus, & aliis subditis nostris, aliisque personis quotidie inferri audiantur, eorumque Provincialium, & subditorum ac aliarum personarum hujusmodi oneri atque labori succumbentium, ad Nos uti pium patrem assidue, dietim clamantium, & recurrentium voces, querelæ nostris in dies auribus resonare non cessent.

Cui malo opportuno consulere volens Pius;

§.3. Nos quorum intentionis ac mentis semper fuit, & est, ut probi, & sinceri quinque, & timoratæ, illibatæque conscientiæ homines ad hujusmodi Commissariatum officia destinarentur, & destinentur, ipsique Commissarii subditos nostros, & quoscumque alios cum ea, qua fieri potest, lenitate, clementia, benignitate, & benevolentia tractent, atque prosequantur, & nihil ab eis preter juris, & æquitatis debitum exigant, vel extorqueant, & Sanctæ piæque Matris Ecclesiæ jugum suave, & onus leve sentiant, memores quoque quod improbos Officiales Princeps quantumlibet bonus, & integer male audire consuevit. Volentes probitate, & integritate præditos viros ad hujusmodi munera deinceps deputare, & propterea in præmissis pro nostri Pastoralis Officii debito opportune provideri.

Quascumque Commissariorum hujusmodi deputationes de præterito factas irritat, & cassat.

§.4. Motu simili, & ex certa scientia maturaque animi nostri deliberatione, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium, omnes, & singulos ac quoscumque Commissarios quovis nomine nuncupatos, tam super subsidii Triennalis, quatreni Carnis, & spoliorum ac confiscationum, & aliorum Cameræ Apostolicæ Jurium, necnon etiam gabellarum, vectigalium, datiorum, & aliorum quorumcumque ab eadem Camera, & dicta Sede Apostolica

ftolica, seu alias illarum intuitu nunc, & pro tempore impositorum onerum exactionibus, quam etiam super viarum, pontium, portarum, transituum, passagiorum, aquæductuum, & murorum reparatione, & manutentione, ac Civitatum, Terrarum, Oppidorum, arcium, Castrorum, & quorumvis aliorum locorum nostri Status Ecclesiastici fabrica, & fortificatione, necnon super fraudibus annonæ, & usuraria pravitate, aliisque omnibus, & singulis, ac quibuscumque rebus, & negotiis publicis, aut alias Cameram, & Sedem prædictas vel aliquod earum interesse quomodolibet tangentibus, vel concernentibus (exceptis tamen Commissariis ad reddendum jus, & ad justitiæ cognitionem, & executionem deputatis, qui tamen non possint, nec debeant nisi unum scutum ad plus pro quolibet die recipere) tam a quibuscumque Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris quam alias a Sede, & Camera prædictis, ipsiusque Sedis etiam de latere Legatis, Gubernatoribus, Camerario, Cameræque Apostolicæ Præsidentibus, & Clericis, Thesaurario, Collectore spoliorum, & Jurium ejusdem Cameræ depositario, Præfecto Annonæ, conductoribus, & appaltatoribus præfatis, ac quibuscumque aliis personis quavis dignitate fulgentibus, & fungentibus nomine Sedis, vel Cameræ prædictarum, & alias quomodolibet in universo nostro Statu Ecclesiastico præfato ac alibi ubilibet, tam ad vitam, quam ad beneplacitum, & quodvis aliud etiam perpetuum tempus, necnon tam per Apostolicas etiam in forma Brevis, aut sub plumbo expeditas, quam patentes & etiam Camerales, ac Sacri Venerabilium Fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium Collegii, & quascumque alias literas, vel etiam per publica instrumenta, ac alias quomodocumque, & qualitercumque hactenus deputatos, destinatos, & etiam transmissos, ac illorum deputationes &c. hujusmodi sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis ac irritantibus, & aliis etiam vim stipulati, & jurati contractus inducentibus, ac etiam cum expressione quod revocari, &c. non possint etiam motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, ac etiam consistorialiter, & de dictorum Cardinalium consensu, ac alias quomodolibet factas, necnon literas, & instrumenta desuper, ut præmittitur, ac alias quomodolibet confectas, Motusque proprios, & supplicationes desuper etiam dictorum Nostrorum Prædecessorum manibus signatos, & signatas, ac in eis contenta quæcumque illarum, & illorum omnium tenores ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus, pro plene, & sufficienter expressis ac insertis habentes, etiam si illæ, & illa ex quavis causa legitima etiam onerosa emanaverint, Apostolica auctoritate ex nunc perpetuo revocamus, cassamus, irritamus, annullamus, & abolemus, ac ex nunc revocatos &c. revocatasque, &c. ac revocata &c. fore, & esse, nulliusque roboris vel momenti seu auctoritatis amplius existere decernimus, & declaramus.

§.5. Et nihilominus, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus nulli similes, vel dissimiles Commissarii, nisi per speciales, & expressas nostras & eorumdem successorum in forma Brevis expeditas, aut Cameræ Apostolicæ patentes literas, quæ si manu dilecti filii moderni vel pro tempore existentis Præsidentis Cameræ prædictæ signata fuerint, nostris mandato & intentione emanasse intelligentur deputari & destinari possint, ac aliter deputati, & transmissi eo ipso a Nobis revocati sint, & esse censeantur, perpetuo statuimus, & ordinamus. *De cetero eos per Breve Pontificium, seu per Literas Patentes Cameræ ejusdem deputari jubet.*

§.6. Districtius inhibentes eisdem Camerario, Præsidentibus, & Clericis, necnon Legatis, & aliis omnibus supranominatis, & quibusvis aliis personis cujuscumque dignitatis &c. existentibus, & quacumque auctoritate fungentibus, ne ex nunc in posterum ullos hujusmodi Commissarios nisi de expressis ordine, & mandato ac certa scientia nostris, & dictorum Successorum nostrorum, ac alias, ut præfertur, deputare, destinare, vel transmittere audeant, seu præsumant. *Eos autem absque scientia Pontificis destinari vetat.*

§.7. Decernentes quascumque Commissariorum hujusmodi deputationes &c. alias quam ut præfertur deinceps pro tempore factas, nullas, & inanes existere ac fore, & pro infectis omnino haberi. Sicq; in præmissis omnibus, & singulis ab omnibus censeri, ac ita per præfatos, & quoscumque alios Judices &c. sublata &c. judicari &c. debere, irritum quoq; & inane quicquid secus super his &c. contigerit attentari. *Electiones secus factas irritat.*

§.8. Mandantes nihilominus Camerario, Præsidentibus, Clericis, Legatis &c. & aliis quibuscumque supradictis, ceterisq; ad quos spectat, & pertinet, ac spectabit, & pertinebit, quatenus præsentem nostrum Motum proprium perpetuo observent, & observari faciant inviolabiliter, & ad unguem, Contradictores &c. compescendo, invocato etiam seu adhibito auxilio brachii sæcularis. *Præsentem Constitutionem præcipit observari.*

§.9. Et nihilominus omnes, & singulas Communitates, & Universitates, ac alios quoscumque Civitatum, Castrorum, Terrarum, Oppidorum, Villarum, & locorum Nobis, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ mediate vel immediate subjectorum habitatores, & incolas, necnon illorum Rectores, Præfectos, Potestates, Officiales, & negotiorum gestores, aliosq. illorum deputatos, & deputandos, ceterosque ad quos spectat, & spectabit, in Domino hortamur, & paterne monemus eisque sub indignationis nostræ, & pecuniariis, aliisque Nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici benevisis pœnis arbitrio nostro, & illius declarandis, & exigendis, præcipimus, & mandamus, ut omnia, & singula onera, impositiones, & alia quæcumque jura Cameralia Nobis, & pro tempore existenti Romano Pontifici, ac Sedi *Vassallos R. E. ad persolvenda onera Cameralia adhortatur.*

Sedi Apostolicæ quomodolibet pro tempore debita absque ulla mora, & contradictione loco, & tempore debitis integre persolvant realiter, & cum effectu, nec se prætextu præsentis nostræ Constitutionis a facienda solutione hujusmodi excusent, aut difficile reddant, ne alias desuper opportuna remedia adhibere cogamur.

Obstantibus derogat. §.10. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, provincialibusque, synodalibus, & municipalibus, necnon etiam juramento &c. roboratis statutis &c. etiam Cameræ Apostolicæ &c. privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis &c. sub quibuscumque tenoribus &c. etiam Motu proprio &c. ac consistorialiter &c. & alias in contrarium quomodolibet concessis &c. ac concedendis &c. Quibus omnibus etiam si de illis &c. eorum tenores &c. latissime hac vice derogamus. Ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis.

Præsentium sola signatura sufficit. §.11. Volumus autem præsentis nostri Motus proprii solam signaturam sufficere, & ubique fidem facere in judicio, & extra, regula contraria non obstante. Et nihilominus literas desuper etiam per Breve nostrum simul vel ad partem expediri posse latissime extenden.

Placet Motu propio M.

29.Maii 1567. An.II. *Die vigesima nona Maii 1567. admissa, & registrata fuit hæc cedula Motus proprii libro primo signaturarum SS. D. N. D. Papæ apud me infrascriptum Cameræ Apostolicæ. Notarium folio Quinto ex decreto Illustrissimi, & Reverendissimi Domini mei Vitellotii Cardinalis Camerarii.*

Andreas Martini.

LVIII.

Confirmatio, & nova concessio plurimorum indultorum, pro Ordinibus Fratrum, & Monialium Mendicantium. Et declaratio, atque extensio Concilii Tridentini circa ea. Et communicatio eorumdem indultorum, cum aliis Ordinibus regularibus. Necnon & jurisdictio Conservatorum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Causa hujus Constitutionis. Etsi Mendicantium Ordines, qui sedulum in vinea Domini quotidie exhibere non cessant famulatum, summo semper studio, etiam dum in minoribus essemus, amplexi sumus, ad summi tamen Apostolatus apicem, meritis licet imparibus, divina favente clementia assumpti, dum id mente recolimus, facere non possumus, quin eos propensiori caritate, & paterno affectu amplectamur, ac exinde pro suis sanctis studiis, honestisque laboribus, proque salute animarum, ab Apostolica Sede, cujus continue pacem, & dignitatem Ordines ipsi fortiter tutati sunt, tam spiritualia, quam temporalia subsidia, ornamentaque acceperint, & accipiant, quibus & sancta sua Officia, ac vitam suam regularem facilius, atque expeditius exequi, & transigere possint, & ceteræ religiosæ personæ, Ordinesque alii, exemplo ipsorum promptiores, alacriores que ad sua Officia persolvenda reddantur.

Episcoporum molestiæ erga Mendicantes hic referuntur. §.1. Hinc est quod Nos attendentes plerosque ex venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis, & Episcopis qui eosdem Ordines præcipue tamquam fructiferos in agro Domini palmites, & colere, & adjuvare deberent, non solum id exequi negligere, verum etiam Concilii Tridentini decretis in pravum sensum retortis, eos, & eorum quemlibet variis afficere incommodis, & perturbationibus, eorumque privilegiis non modicum afferre gravamen conantur.

1. Quidam enim Episcopi, ut accepimus, nolunt admittere quosdam regulares ad prædicationem, etiam in suis Ecclesiis faciendam, quamvis de eorum habilitate ad hujusmodi opus exercendum, habeant bonum testimonium a suis superioribus. Alii vero volunt, ut nedum semel, sed etiam pluries in anno, coram ipsis, vel eorum Vicariis prædicatores præsententur, ac pro licentia prædicandi, quam nonnisi in scriptis dare volunt, aliquid quandoque exigunt. Alii etiam Episcopi maximam regularibus injuriam irrogare videntur, dum præter ordinem, & veterem consuetudinem, absque ulla ratione quosdam reiiciunt, & quosdam, pro eorum libito admittunt ad prædicationem hujusmodi habendam in locis suæ Diœcesis. Hæc prima molestia declaratur infra num.2.

2. Quorumdam etiam locorum Ordinarii, quosdam religiosos probos viros, & idoneos, etiam a suis Superioribus approbatos, ad confessiones audiendas admittere nullo modo volunt. Quidam ex eis volunt, non solum singulis annis, sed etiam pluries in anno, in aliquibus partibus eosdem Confessores sibi præsentari, in aliquibus vero oppidis, tam Episcopi seu eorum Vicarii, quam presbyteri Curati, nolunt ut fratres mendicantes vocati ad audiendas confessiones infirmorum, maxime si infirmitas est gravis, aut etiam sanorum, in privatis illorum domibus; vel alibi præterquam in suis Ecclesiis, aut Monasteriis possint accedere. Hæc secunda declaratur infra num.2.

3. Nonnulli etiam audent Confessores Monialium, qui pleno jure subsunt regularibus, examinare, cum tamen id minime per Concilium decernatur, sicut, & de fratribus, qui sunt audituri confessiones aliorum fratrum. Hæc tertia declaratur infra num.3.

4. Quidam etiam in aliquibus partibus nititur asserere seu facere, ne quisquam infra annum possit sacram Eucharistiam in Ecclesiis Mendicantium recipere, neque etiam Moniales tertiarias nuncupatas suorum Ordinum, ut aliqui asserunt, in aliquibus partibus fieri, cum tamen solum in Paschate quoad sæculares dumtaxat, juxta privilegia Summorum Pontificum Prædeces- Hæc quarta declaratur infra num.4.

so-

sorum nostrorum eisdem Ordinibus concessa, id observari debeat.

Hæc quinta declaratur infra num.5. 5. Alii vero Episcopi, seu eorum Vicarii audent ad eorum libitum dare licentiam quibuscumque, quæcumque Monasteria Monialium, etiam S. Claræ ingrediendi, etiam si regularium curæ subdita sunt.

Et hæc declaratur num.6. 6. Quidam vero sub prætextu exquirendi voluntates puellarum, ante professionem earum volunt eas extrahere a Monasteriis, & per longum tempus alibi detinere, ipsasque puellas, seu novitias de plerisque rebus interrogant, neque necessariis, neque in decreto Concilii Tridentini desuper contentis, ex quibus non modica potest oriri occasio scandali.

Et hæc declaratur num.7. 7. Alii vero plerique noluerunt quosdam regulares aliarum Diœcesum sacris Ordinibus initiare, ac etiam a suis Ordinis Prælatis approbatos admittere nolunt.

Et ista declaratur num.8. 8. Aliqui vero singulis Dominicis diebus in suos Parochianos ad sonum campanæ excommunicationem promulgant, ut non possint interesse missis, concionibus, & divinis Officiis, nisi in propria Parochia. Alii vero in aliquibus partibus in eorum Ecclesiis conciones sacræ Scripturæ, & sermones, pro mortuis haberi nolunt, & si aliquid ipsis relictum fuerit, ut ab ipsis Missæ dicantur, vel alia Officia pro mortuis celebrentur, ipsi sibi ea usurpant, dicentes quod ipsi ea exequi non possunt, quia ipsi sunt Pastores. Alii vero sub excommunicationis latæ sententiæ, & exilii per decennium a Diœcesi, pœna inhibuerunt, ne Missæ in eorum Ecclesiis celebrentur in diebus festivis, antequam rector Parochialis Eccl. celebraverit. Alii etiam nolunt, ut dum prædicatio in Ecclesia Cathedrali habetur, alibi prædicetur.

Et ista declaratur num.9. 9. Ac insuper in quibusdam omnem Ordinem, & quietem perturbant, dum controversias jamdiu sopitas, & extinctas super præcedentia excitarunt, & ubi nullæ erant pepererunt, dum pro arbitrio, & voluntate eorum hos illis præferre noluerunt.

Et ista declaratur num.10 10. Quidam etiam Episcopi volunt regulares a cura animarum excludi, & illam solis presbyteris sæcularibus committi.

Et ista n.11. 11. Quidam vero quartam funeralium extendere volunt etiam ad missas, legata, & alia quæcumque, quæ domibus regularium relinquuntur.

Et ista n.12. 12. Alii autem volunt quartam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & eorum etiam, quæ pro victu fratrum relinquuntur.

Et ista n.13. 13. Aliqui etiam in quibusdam partibus, etiam volunt, ut non solum jus sepulturæ solvi consuetum, quod semper solvitur, neque denegatur, sed etiam omne illud, quod Ecclesiis Ordinum ad eorum libitum partes dant quando sepeliuntur ibidem defunctorum corpora, id totum curatis etiam de novo solvatur, instanter conantur, impedientes, ne aliter corpora defunctorum ad Monasteria fratrum deferantur, unde in hoc maxime tam partes, quam ipsos fratres gravari contingit.

14. Aliqui vero etiam ex locis Mendicantium, qui curam habent animarum, volunt pro Seminario decimas exigere, ac in casu renitentiæ etiam pignus exigunt. Alii autem præfatos Fratres, ac Moniales sub eorum cura degentes, subsidium regium persolvere cogunt, cum multæ earumdem Monialium vix habeant pro earum victu, & vestitu necessaria vitæ. Et ista n.14.

15. Alii etiam in quibusdam partibus pauperes Mendicantes eleemosynas petere prohibent pro eorum dumtaxat substentatione, & si invenerint eos panem, vel aliquid aliud simile amore Dei sibi collatum portantes, quandoque ab eis auferre minantur, afficientes gravi injuria, & contumelia. Nonnulli vero Episcopi, vel Capitula Canonicorum pauperes Mendicantes, tam Fratres, quam Moniales suorum Ordinum, tam de redditibus bonorum, si quæ habent, quam de possessionibus, vineis, agris, & aliis suis bonis quibuscumque, non solum largitione fidelium sibi concessis, sed etiam alias justis de causis ab eis acquisitis, ac pecuniis emptis, sibi decimas, ac primitias aliis respective solvere cogunt. Et ista n.15.

16. Alii autem ausi sunt inquirere, & processus facere contra aliquos regulares, intra claustra delinquentes, vel de quorum delictis aliqua erat suspicio, non expectata suorum Superiorum censura. Alii vero Episcopi Monialium Monasteria ingredi, & illa ingrediendi licentias aliis concedere, & adversus illas processus formare ipsorum Ordinum superioribus irrequisitis, præsumunt. Aliqui etiam dominium temporale super Moniales habere prætendunt. Nonnulli vero frequentissime regulares citant, & jurisdictioni suæ subiicere tentant, ac eorum Conventum occupant, ipsos expellendo, ac in ipsos jurisdictionem, vel potestatem exercent. Aliqui vero ipsos carceribus, absque causæ cognitione mancipant, ac manibus pedibusque laborant, ut regulares Mendicantes suæ ditioni subiiciant, & usque adeo se intromiserunt in gubernatione Conventuum, & in correctionibus Fratrum, ut Provincialibus, & Generalibus nullus amplius videatur relictus locus, aut ulla jurisdictio. Hæc 16. declaratur infra num.16.

17. Aliqui autem, Conventuum Priores, & Guardianos rationes, & computa facere cum Syndicis Conventuum hujusmodi prohibent. Hæc 17. declaratur infra num.17.

18. Fratres quoque qui ad Episcopos hujusmodi recursum habent, a Prioribus, & Guardianis præfatis castigari, & puniri interdicunt. Inhibent quoque Superioribus Ordinum, ne faciant processus contra fratres, ac in ipsos imperium, & brachium sæculare exercent. Hæc 18. declaratur infra num.18.

19. Alii vero ipsos extra claustra degentes sub eorum protectione recipiunt, eosque sic præmanere permittunt, eosque etiam invitis suis Superioribus detinent. Et ista n.19.

20. Aliqui vero bonorum ipsorum fratrum tamquam ad eos, si extra claustra defuncti fuerint, spectantium possessionem occupare præsumant, & ad habitum religionis reversis sua bona consignare nolunt. Et ista n.20.

21 Ac

Et ista n.21. 21. Ac etiam uniones a Sede prædicta, aut alias rite factas de beneficiis Ecclesiasticis impediunt, & sibi relaxari debere volunt, & contradictores excommunicationis gladio feriunt.

Et ista n.22. 22. Alii vero regulares campanas diebus festivis pulsare, vel eodem tempore, quo ipsi celebrant, Missas celebrare nolunt.

Et ista n.23. 23. Aliqui etiam pro licentia danda ædificandi quamdam domum regularem, triginta, vel quadraginta ducatos exigere non erubuerunt.

Et ista n.24. 24. Alii vero eos mortuorum corpora associare, alii autem illos cum Parocho similia munera subire non permittunt, nisi major Canonicorum pars intervenerit.

Et ista n.25. 25. Alii vero mortuorum officia in regularium Ecclesiis peragi nolunt, nisi cum ipsorum præsentia, & ipsorum Moniales, vel alias personas, etiam si in earum funere Parochus intervenire non deberet, sepelire prohibent, nisi ipsi Parocho prius certum quid solutum fuerit, & si aliquem ipsi sciverint in regularium Ecclesiis sepulturam elegisse, eum, ut dicitur, non ante ad illas deferre sinunt, quam ad Parochi Ecclesiam delatum, inibique officium peractum fuerit.

Et ista n.26. 26. Postremo vero testamenta sine presbyterorum præsentia fieri prohibent, & si quid ipsis regularibus relictum fuerit, id asserentes contra Concilii Tridentini Canones esse, revocare omnino procurant.

Hic ideo Pontifex dictis molestiis hûc finem imponit. §.2. Ac propterea volentes præmissis, ac aliis similibus excessibus, & gravaminibus, ex nostri pastoralis officii debito providere, attendentes etiam illos qui onus diei, & æstus, tam in prædicationibus, quam in ceteris spiritualibus muneribus quotidie sustinent, nisi etiam aliquantisper subleventur, facile fore, ut oppressi a suis officiis omnino desistant, ne in posterum eis aliquod inferatur gravamen, Concilii Tridentini hujusmodi decreta, quorum falsa, seu minus vera intelligentia præmissa irrepserunt, quorumque declaratio non nisi ad Nos spectat, modo, & forma infrascriptis declaranda censuimus.

Declaratio primæ molestiæ, de qua supra num.1. In hoc extat alia declaratio infra in alia Bulla huic subsequenter annexa. 1. Nos igitur Motu proprio, non ad alicujus instantiam, sed de mera deliberatione, & ex certa scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine declaramus Canonem sessionis 24. c.4. per quem omnibus regularibus, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis contradicente Episcopo prædicationis officium interdicitur, Mendicantium Ordinum fratres hujusmodi, quando a suis Generalibus, vel eorum Ministris Provincialibus, ad id deputati fuerint, non comprehendere, neque eos afficere posse, immo volumus, quod in suis Ecclesiis, quando eis placuerit, licite, & absque ullo impedimento, vel contradictione, etiam Episcopi, nisi ipse prædicaverit, prædicare possint.

Declaratio 2. molestiæ de qua supra num.2. 2. Quod vero in sessione 23. cap.15. circa confessiones a regularibus non audiendas statuitur, hoc etiam dictorum Ordinum Fratres, a præfatis suis Generalibus, vel Ministris Provincialibus, ad audiendas confessiones utriusque sexus Christifidelium approbatos, ut præmittitur, minime comprehendat, itaut a confessionibus audiendis, tam intra eorum Ecclesias, ac domos, quam extra minime prohibeantur super hoc literas fel. record. Pauli Papæ Quarti, etiam Prædecessoris nostri, concedentes eisdem Fratribus Mendicantibus regularis observantiæ posse confessiones sæcularium personarum, etiam infirmarum, etiam extra domos, & Monasteria sua, & ubilibet audire, approbando, & de novo concedendo. Statuimus etiam quod ille qui semel in una Diœcesi admissus per Episcopum fuerit, semper in eadem Diœcesi habeatur pro admisso, nec amplius examinari, vel præsentari in dicta Diœcesi debeat, tam quoad prædicationes faciendas, quam quoad confessiones audiendas, nec aliquid pro prædictis exigi, vel recipi debeat.

3. Confessores vero Monialium, quæ degunt sub cura regularium ab Ordinario examinari nolumus, quemadmodum neque etiam fratres si debeant audire confessiones aliorum fratrum examinari debent. Lectores insuper ex eisdem fratribus, & in Theologia graduati, qui cum licentia suorum Superiorum ad gradum admissi fuerint, cum de ipsorum doctrina ambigendum non sit, tam confessiones audituri, quam prædicationis munus subituri, ab Episcopis minime examinentur. Declaratio 3. molestiæ de qua supra n.3

4. Ipsiq. Christifideles Sacramentum Eucharistiæ (Resurrectionis Dominicæ festivitate, dumtaxat excepta) sumere, eisque illud fratres hujusmodi administrari valeant, nec ad illud faciendum per locorum Ordinarios, aut Ecclesiarum Rectores præfatos, seu alios quoscumque (illorum licentia minime requisita) etiam sub censuris Ecclesiasticis, & aliis pœnis, cogi, vel compelli possint, seu debeant, etiam decernimus, & declaramus. Et licet in sessione 25. cap. 12. caveatur, quod censuræ, & interdicta Ecclesiastica, etiam a locorum Ordinariis promulgata mandante Episcopo, a regularibus in eorum Ecclesiis publicari debeant, tamen si tempore celebrationis alicujus ex festis Sanctorum, Ordinum eorumdem, ac aliis festivitatibus juxta eorumdem Ordinum privilegia Apostolica, interdictum hujusmodi emanaverint, illud in præfatis festivitatibus, & earum octavis suspendimus. Declaratio 4. molestiæ de qua supra n.4

5. Cum inhonestum sit, quemlibet in alienam messem falcem inijcere, cumq. Monialium Monasteria nonnisi de Episcopi, vel Superioris licentia, & in casibus necessariis, aliquis ingredi præsumat in sess.25. cap.5. prohibetur, hoc tantum in illis Monasteriis locum habere volumus, quæ Ordinariis ipsis pleno jure subsunt, in quibus, in casibus necessariis ipsi dare licentiam possit, & non in aliis monasteriis. Ita ut præfatis Monasteriis, quæ Ordinariis ipsis pleno jure non subsunt, ipsi Ordinarii illa ingredi non possint, prout in regulis earum, seu de jure statuitur, & eis aliquos processus Declaratio 5. molestiæ de qua supra n.5

sus adversus Moniales ipsas, seu Fratres hujusmodi propterea, seu alias ipsorum Ordinum superioribus requisitis, quoquomodo formare, aut facere posse omnino prohibemus, ita ut aliquam jurisdictionem, seu aliquod quodcumque dominium in Moniales, & Fratres hujusmodi respective habere, exercere, aut exequi nullatenus possint, aut debeant, immo illas, & illos omnes ab eorum superioritate, dominio, & jurisdictione, & potestate, eximimus, & liberamus, prout eis concessum est per sua privilegia a Sede præfata obtenta, & ita præfatæ Moniales, ac Fratres sint exclusi a superioritate, & jurisdictione Ordinariorum respective hujusmodi, ut etiam in illarum, vel illorum Sindicis, aut procuratoribus deputandis, vel in disponendis illorum facultatibus, vel alia sibi non competentia facienda ullatenus non se intromittant, nec etiam Ordinarii ipsos regulares præfatos citare, & jurisdictioni suæ subiicere, ac eorum Conventus occupare, ipsos ab eis expellendo, ac in ipsos jurisdictionem aliquam, & potestatem exercere, ut præmittitur, aut ipsos carceribus mancipare, & contra eos aliud facere possint, ut suæ ditioni subiiciantur.

Declaratio 6. molestiæ de qua supra n. 6

6. Volumus etiam, quod puellarum Deo dicandarum, an scilicet coactæ, vel seductæ fuerint, examen faciendum, nonnisi infra quindecim dies, postquam juxta Concilium Tridentinum Episcopi, vel eorum Vicarii requisiti fuerint, fieri possit; quibus elapsis amplius in hoc illis se intromittere non liceat, cujus occasione, nec Episcopus nec ejus Vicarius intra septa Monasteriorum ingrediantur, sed stent ante cratem ferream, & interrogationes alias, quam eas, quæ præfatum Concilium Tridentinum jubet eis fieri omnino prohibemus, ac similiter volumus, quod puellæ, seu novitiæ ipsæ ad alias interrogationes respondere minime teneantur.

Declaratio 7. molestiæ de qua supra n. 7

7. Sessione vero 23. cap. 8. neminem nisi a proprio Episcopo Ordinario posse statuens, in regularibus locum non habere omnino declaramus, ita quod Fratres hujusmodi præfatos, etiam sacros Ordines a quolibet Antistite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis habente, Ordinarii loci minime requisita licentia, in locis, seu domibus Fratrum hujusmodi, alibi recipere possint.

Declaratio 8. molestiæ de qua supra n. 8

8. Et insuper sessione 22. decretum, quod per populum sæpe ad suas Ecclesias, saltem Dominicis, & majoribus festivis diebus, convenire debere monet in sequendo, volumus quod Fratribus Mendicantium hujusmodi, non solum prohiberi non possit, ne Missas, & alia divina Officia faciant in eorum Ecclesiis, verumetiam in quibuscumque aliis ubi celebrari Missas solitum est, etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis, celebrare valeant: ac etiam quod conciones, & lectiones sacræ Scripturæ, & sermones pro mortuis, etiam in Ecclesiis facere, ac eleemosynas pro celebrandis hujusmodi Missis, & aliis divinis Officiis peragendis, si eis illas donari, seu relinqui contingant, recipere, necnon Missas, & divina Officia hujusmodi, etiam in diebus Dominicis, vel festivis, etiam antequam rector Parochialis Ecclesiæ celebraverit, celebrare, & facere, quando eis videbitur, etiam si tunc in Ecclesia Cathedrali prædicetur, prædicare, ac etiam quicumque utriusque sexus Christifideles, totius anni tempore illas, & illa in Ecclesiis Fratrum hujusmodi audire possint. Ipsi Christifideles, ullatenus desuper molestari, aut impediri per locorum Ordinarios, seu rectores Parochialium Ecclesiarum, aut alios quoscumque ullo pacto, causa, vel occasione non valeant, seu debeant, sed præfati Christifideles audiendo Missas, & alia divina Officia in Ecclesia Fratrum hujusmodi diebus Dominicis, aut festivis, præcepto Ecclesiæ de illis audiendis satisfecisse censeantur.

Declaratio 9. molestiæ de qua supra n. 9

9. Controversias autem omnes de præcedentia, quæ eadem sessione 25. cap. vero 13. per Episcopum terminari mandantur, non nisi durantes per illum dirimi, finitas autem nullo pacto innovari posse statuimus.

Declaratio 10. molestiæ de qua supra num. 10.

10. Cumque licet cap. 11. sessionis 25. statuat, quod in domibus virorum, seu mulierum, quibus animarum personarum sæcularium cura imminet, nulli etiam ad nutum amovibiles, inibi deputentur, nisi de Ordinarii consensu, ac prævio examine hujusmodi præcedente, ad curam hujusmodi admitti posse omnino volumus præfatos regulares.

Declaratio 11. molestiæ de qua supra num. 11.

11. Quartam autem funeralium, de qua session. 25. cap. 13. nequaquam solvere teneantur Monasteria, quæ a quadraginta annis citra fundata existunt, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de Monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quartam solvere consueverunt, & ubi solvi consuevit, id tantum ceræ, & aliorum, quæ in aliquibus partibus deferri contigerit, tempore quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu legatis, vel aliis, Fratribus ipsis, seu Monialibus hujusmodi relictis, aut alias quomodolibet donatis, solvi debet, sicq; intelligi Concilii decretum, quoad quartam hujusmodi solvendam debere decernimus. Ubi vero non est consuetudo solvendi quartam hujusmodi, de nullo suprascriptorum solvi debere declaramus.

Declaratio 12. molestiæ de qua supra num. 12.

12. Nec ad quartam, seu aliam partem omnium eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ, Palliorum, Planetarum, cortinarum, Pannorum, & aliorum quæ dictis Ecclesiæ relinqui, vel dari contigerit, etiam si pro victu Fratrum, aut alias relinquantur, aliquid contribuere teneantur.

Declaratio 13. molestiæ de qua supra num. 13.

13. Ac etiam jus sepulturæ solvi tantum consuetum curatis, & non aliquid aliud eis solvi debeat, quamvis partes ad earum libitum Ecclesiis Ordinum hujusmodi, seu eorum Fratribus, alia quæcumque tribuant, seu eleemosynas elargiantur, quando sepeliuntur ibidem corpora mortuorum hujusmodi, nec propterea impediri debeant, quin possint defunctorum corpora præfata ad eorum

eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Declaratio 14. molestiæ de qua supra num. 14.

14. Inhonestum quoque esse censentes, Mendicantium Ordines ad aliquorum onerum contributionem teneri, illos, illorumq; loca, etiam si curam animarum habeant, ac quæcumque beneficia illi unita, ad contributionem pro seminario, aut decimarum aliquarum solutionem, immo illos & eorum domos, monasteria, beneficia, & loca quæcumque, & ab illis quomodolibet dependentia, eorumque possessiones, vineas, agros, & prata, ac alia bona quæcumque, tam ad ipsos, quam ad Moniales præfatas, etiam per largitionem fidelium, seu alias justis de causis ab eis acquisita, ac pecuniis empta, vel alia quomodolibet pertinentia minime teneri, illosque, & illas, a quibuscumque decimis, primitiis, quartis, mediis, & aliis fructuum partibus, necnon subsidiis caritativis, etiam per Nos concessis, ad quorumcumque, etiam Regum, Principum, & dominorum temporalium instantiam, quacumque etiam urgentissima, & de necessitate exprimenda causa, ac etiam aliis quibuscumque oneribus, tam ordinariis, quam extraordinariis, etiam ratione fructuum, olerum, virgultorum, lignorum, beneficiorum, & aliarum quarumcumque rerum, tam pro victu, quam vestitu, alias sibi necessariarum quomodolibet, etiam auctoritate Apostolica, nunc, & pro tempore impositis, ita ut penitus, & omnino ad alicujus rei contributionem minime teneantur, omnino eximimus, & liberamus, illosque, & illas, ad illos, & illa, etiam si sæculares, & aliæ personæ quæcumque in eas exigendi possessione fuerint, minime teneri debere volumus: nec sub capite 12. sessionis 25. comprehendi posse, vel debere decernimus.

Declaratio 15. molestiæ de qua supra num. 15.

15. Quod vero de usu quæstorum eleemosynarum auferendo loquitur sess. 21. cap. 8. id ad Mendicantium Ordines nullo modo referri posse, vel debere, etiam decernimus, quin potius cum eleemosynis hujusmodi vivere cogantur, eis id facere liberum omnino esse declaramus.

Declaratio 16. molestiæ de qua supra num. 16.

16. Quoniam vero ex nimia Episcoporum sibi irrogata auctoritate, ipsi personas regulares, suæ juridictioni subjicere omnino student, ac decreto Concilii præfati, sess. 25. cap. 14. edito, quo cavetur, quod si regularis intra claustra existens, & extra ea, ita notorie deliquerit, ut populo scandalosus sit, termino ab Episcopo præfigendo, a suo superiore omnino puniatur, sin minus, ab Ordinario delinquens puniri possit, confisi, variis indebitisque gravaminibus regulares afficiunt, Ordinarios præfatos aliquid contra regulares occasione, vel causa innovare non posse, vel debere in claustris degentes hujusmodi, quovis prætextu, nec aliquos processus contra ipsas personas regulares formare, aut facere posse volumus, nisi propter manifestum scandalum, & suorum Ordinum superioribus prius consultis, & negligentibus, alioquin omnia, & singula contra præmissa facta, & gesta, ac facienda in futurum pro nullis, & infectis habeantur.

Declaratio 17. molestiæ de qua supra num. 17.

17. Neque etiam se intromittant ullo pacto, aut aliqua ratione in gubernatione conventuum, tam Fratrum, quam Monialium hujusmodi, & illorum correctionibus, sed omnia ista, & alia necessaria ad correctionem, & gubernationem Fratrum, aut Monialium hujusmodi, & eorum Generalibus, ac Ministris, seu Provincialibus, vel aliis eorum, aut earum respective superioribus, etiam ratione computa faciendi, cum Sindicis Conventuum hujusmodi, omnino relinquatur, nec ullo modo in prædictis, per se, vel alios se intromittant.

Declaratio 18. molestiæ de qua supra num. 18.

18. Fratres quoque si contigerit eos ad hujusmodi Ordinarios recursum habere a præfatis Generalibus Ministris, seu Provincialibus, Prioribus, Guardianis, & aliis Superioribus castigari, & puniri posse, & debere, neque ipsos Ordinarios præfatis Superioribus Ordinum hujusmodi, ullatenus inhibere. Quinimmo præfatos Superiores processus contra Fratres suos, & Moniales hujusmodi, quando opus fuerit, circa delictorum inquisitionem, vel castigationem facere posse decernimus, invocato, etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Declaratio 19. molestiæ de qua supra num. 19.

19. Inhibemus etiam ipsis Ordinariis, ne Fratres extra claustra degentes, sub eorum protectione recipiant, eosque invitis suis Superioribus detineant.

Declaratio 20. molestiæ de qua supra num. 20.

20. Prohibemus quoque eisdem Ordinariis, ne aliquo modo se intromittant in bonis dictorum Fratrum extra claustra suorum Monasteriorum pro tempore degentium sive decedentium, & quamvis in habitu, sive absque habitu moriantur, volumus quod eorum bona mobilia, & immobilia, ad Ordinem quem professi sunt, pertineant, disponenda juxta Constitutiones, seu Ordinationes præfatorum Ordinum, neque illa Ordinarii præfati occupare præsumant, immo hujusmodi, & ad habitum Religionis revertentium bona omnia Monasteriis ipsis, cum ea quæ acquirit Monacus de jure Monasterio acquirantur, pertinere etiam decernimus.

Declaratio 21. molestiæ de qua supra num. 21.

21. Ac ipsis Ordinariis, ne quascumque uniones, etiam perpetuas, a Sede prædicta, vel alias, ut præfertur, hactenus factas, & pro tempore faciendas, de beneficiis Ecclesiasticis, seu illorum fructibus, quin suum sortiantur effectum impediant, omnino etiam prohibemus, & censuras ecclesiasticas, & alias poenas per eos in contradictores pro tempore latas, nullius esse roboris, vel momenti, similiter decernimus, & declaramus. Insuper volumus, quod præfati regulares, quibus cura animarum est, possint per se ipsos juxta suorum Superiorum ordinationem, aut alios Vicarios, seu Capellanos sæculares ipsorum regularium nutu amovibiles, ab eis deputatos, & ab Ordinario pro idoneis nominatos, & approbatos, præfatam curam exercere: neque in eorum deputatione, vel amotione, neque alicujus partis fructuum consignatione pro præfatis Capellanis, seu Vicariis sæcularibus, si per tales curam exerceri contigerit,

rit, Episcopi ullo pacto se intromittant.

Declaratio 22. molestiæ de qua supra num.22.

22. Prohibemus insuper eisdem Ordinariis, ac alias quibuscumque personis, ne impediant ipsos Fratres, quando eis placuerit, tam in diebus Dominicis, seu festivis, aut aliis totius anni temporibus, campanas pulsare, & etiam tempore quo ipsi celebraverint, missas celebrare, necnon mortuorum corpora associare, & illa per Fratres ipsos, quando in Ecclesiis suis præfatis delata fuerint, absque præsentia rectorum Ecclesiarum hujusmodi sepeliri facere, ac officia mortuorum hujusmodi peragi posse, necessariamque præsentiam Rectorum, aut aliorum clericorum, quin infirmi libere sua possint condere testamenta minime esse, ac ipsos regulares legata, aut quævis alia sibi in testamentis relicta exigere, & obtinere posse, neque aliquod jus in contrarium esse decernimus, & declaramus.

Declaratio 23. molestiæ de qua supra num 23.

23. Licentias vero pro construendis domibus regularibus, quæ 4. cap.25. Sessionis, nisi de Ordinarii licentia construi prohibentur, gratis omnino dari, & nonnisi legitima subsistente causa, Superioribus explicanda illas recusari posse.

Declaratio 24. molestiæ de qua supra num.24.

24. Necnon Fratres præfatos, etiam solos, mortuorum corpora associare, ac mandatum in die Cœnæ Domini fieri solitum in Ecclesiis, seu Domibus Fratrum cujuslibet Ord. prædictorum, solemniter facere, & prædicta die prædicare hora, qua eis videbitur, nec per locorum Ordinarios, aut Rectores Eccl. seu alios quoscumq. prohiberi posse, etiam decernimus, & declaramus.

Declaratio 25. molestiæ de qua supra num.25.

25. Mandantes etiam universis locorum Ordinariis, ne mortuorum Officia agere rectores Parochialium in Ecclesiis ipsorum fratrum, contra illorum voluntatem permittant. Ac Moniales dictis Fratribus, subditas vel personas sepulturam in eorum Ecclesiis eligentes, nulla soluta Parocho portione, sepellire, vel si Fratres ad mortuorum corpora associanda vocati fuerint, illa absque Fratrum hujusmodi presentia sepeliri facere audeant, vel præsumant.

Declaratio 26. molestiæ de qua supra num.26.

26. Cumque maxime deceat liberam esse cujusvis testantis voluntatem, pravum illum usum, parvo adhuc tempore, ut præfertur, introductum, per quem testamenta absque Presbyterorum præsentia fieri interdicuntur, omnino abrogamus.

Declaratio quo ad accessum ad processiones.

§.3. Postremo quod cap.13. sess.25. cautum fuit, quod omnes, scilicet tam clerici, quam regulares quicumque ad publicas processiones vocati, accedere compellantur, id quoad Fratres præfatos de illis tantum processionibus intelligi volumus, ad quas secundum consuetudinem antiquam locorum soliti sunt accedere, vel quæ pro bono pacis Ecclesiæ, vel pro victoria contra infideles indicuntur, quod etiam de illis Conventibus, qui Collegia nuncupantur, minime intelligi volumus, in quibus Fratres sub arctiori clausura degunt, ita ut nec in Choro cantent, nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis, & lectionibus vacent.

Extinctio litiũ desuper pendentium.

§.4. Præterea si forte inter Episcopos, vel Collegia, aut Capitula, vel alias quasvis personas, & præfatos Fratres, seu Moniales, aut eorum aliquos, super præmissis vel aliquo eorum, coram quocumque, seu quibuscumque judicibus, etiam causarum Palatii Apostolici Auditoribus, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, tam in Romana Curia, quam extra eam, ubilibet lis, seu lites respective pendeant, Nos litem seu lites, & causam vel causas hujusmodi ad Nos advocamus, ac illam, & illas, quarum statum, ac nomina, & cognomina judicum, & collitigantium, præsentibus haberi volumus pro sufficienter expressis, cassamus, & extinguimus, ac partibus ipsis perpetuum silentium desuper imponimus.

Confirmatio omnium privilegiorum, quę aliter quã supra concessum est, Concilio Tridentino non adversantur.

§.5. Ac insuper ut facilius præmissa omnia illibata persistant, omnia, & singula privilegia, immunitates, indulgentias, facultates, libertates, indulta, dispensationes, favores, & gratias, quæ decretis Concilii Tridentini alias quam ut superius est dictum, concessum, & declaratum, non contrariantur expresse, eisdem Fratribus, necnon Monialibus quibuscumque, & Sororibus Tertii Ordinis prædictorum Ordinum respective Ordinibus, ac illorum Ecclesiis, domibus, & personis, etiam vivæ vocis oraculo, in genere vel in specie, tam per rec. mem. Eugenium IV., Sixtum IV., Leonem X., Paulum III., ac dictum Paulum IV., & Pium etiam IV. quam alios quoscumque Romanos Pontifices etiam Prædecessores nostros, ac Nos, & Sedem eamdem quomodolibet concessa, confirmata, & innovata, necnon nostras, & Prædecessorum nostrorum, ac alias quascumque desuper confectas literas, quarum omnium tenores, ac eorumdem Prædecessorum nostrorum nomina, & alia de necessitate exprimenda, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, etiam præsentibus pro sufficienter expressis haberi volumus, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo approbamus, & confirmamus, illisque perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, eaque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter observari debere, ac Fratribus, Superioribus, & personis Ordinum hujusmodi, necnon aliis quibuscumque quos illa concernunt, suffragari debere, seu posse volumus. Necnon privilegia, immunitates, facultates, libertates, indulta, dispensationes, exemptiones, favores, & gratias, tam spirituales quam temporales, modo, & forma quibus concessa sunt, etiam per viam communicationis, & extensionis, active, & passive, inter se, & alios quoscumque Ordines respective, de novo concedimus, illaque omnia, & singula ad domos, & loca quæcumque dictorum Mendicantium Ordinum, & Monialium quarumcumque, ac sororum de tertio Ordine nuncupatarum in Congregatione viventium dictorum Ordinum, ut præfertur, hactenus recepta, & in posterum recipienda. Necnon eorum personas, & bona, etiam si privilegiorum, & alia-

& aliarum gratiarum præfatorum authentica originalia, propter temporis antiquitatem, vel varias Urbis ruinas deperdita existant, dummodo de eis alias legitime constet, extendimus, & ampliamus.

Decretum irritans.

§. 6. Et sic in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque judices, & personas quavis auctoritate fungentes, etiam Cardinales, & Auditores præfatos, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & deffiniri debere, necnon quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§. 7. Quo circa dilectis filiis nostris, Prædicatorum Cardinali Protectori, & S. Hieronymi Generali Ordinum, ac Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ etiam generali Auditori, nunc & pro tempore existentibus per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Fratrum, aut Monialium, vel alicujus eorum fuerint desuper requisiti, solemniter publicantes, eisdem in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos literæ ipsæ concernunt, pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, vel aliquem eorum desuper, contra præsentium tenorem per quoscumque, etiam locorum Ordinarios, quomodolibet indebite molestari, contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas, etiam iteratis vicibus aggravando, & interdictum Ecclesiasticum apponendo: invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obstantibus præmissis, & aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, eisdem Episcopis, vel quibusvis aliis personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu simili, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, necnon omnibus illis, quæ in literis confirmationis, & innovationis privilegiorum eorumdem, alias per eosdem Paulum IV. & Pium etiam IV. Prædecessores nostros prædictos, Ordini fratrum Minorum hujusmodi concessorum, concessum est non obstare, contrariis quibuscumque: aut si locorum Ordinariis, vel quibusvis aliis communiter, vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem. Et quia difficile foret earumdum præsentium literarum notitiam, ad quascumque personas pervenire, & ubique illas præsentare, etiam Motu, & scientia similibus, volumus & decernimus, quod transumptis earumdem præsentium literarum, etiam per impressionem factis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, aut sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, quemadmodum adhiberetur præsentibus literis Originalibus si præsentarentur, ubique adhibeatur, tam in judicio, quam extra illud, plena, & indubitata fides.

Sanctio pœnalis.

§. 9. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, prohibitionis, exemptionis, liberationis, inhibitionis, advocationis, cassationis, extinctionis, impositionis, approbationis, confirmationis, adiectionis, concessionis, extensionis, ampliationis, voluntatis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

D. P. An. II 16. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo saxagesimo septimo, 17. Kal. Junii, Pontificatus nostri Anno II.

Sequitur extensio istorum privilegiorum Mendicantium, ad alios Ordines.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Ex supernæ dispositionis arbitrio gregi Dominico præsidentes, inter curas multiplices, quas ex ministerio nostri pastoralis officii Nobis incumbere censemus, illam per quam personarum quarumlibet, earum præsertim, quas sub suavi Religionis jugo sedulum in dies Altissimo famulatum exhibere conspicimus, statui, & quieti rite consulitur, libenter amplectimur, ac ut personæ ipsæ idem exoptantes a Nobis, gratias, & favores reportasse lætentur, grato intendimus

mus animo, ac in his nostri pastoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout temporum qualitate pensata, id perspicimus in Domino salubriter expedire.

Constitutio hujus Pontificis est præinserta.

§.1. Nuper siquidem a Nobis emanarunt literæ tenoris subsequentis. Et si Mendicantium &c. *Omittitur tenor, quia est hic supra insertus.*

Causa extensionis privilegiorum.

§.2. Et deinde pro parte dilectorum filiorum Canonicorum Regularium Ordinis S. Augustini Congregationum Lateranensis & S. Salvatoris ac S. Crucis Olimbrien. & Monacorum S. Benedicti Congreg., & Ordinum Cassinen. Montis Oliveti, Vallis Umbrosæ, necnon etiam Congreg. Cisterciensis & Carthusien. necnon S. Hieronymi Hispaniarum, ac Camaldulen. & fratrum Militiæ Jesu Christi Reformatorum nuncupatorum Regni Portugalliæ, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipsi etiam juxta eorum cujuslibet regularia instituta, tum vita eorum exemplari, tum doctrina, ac verbi Dei prædicatione, aliasque summis eorum laboribus, & studiis animarum salutem ac sanctæ Sedis Apostolicæ dignitatis, & auctoritatis augmentum hactenus semper procuraverunt, & in dies circa hoc tam laudabile ministerium magis, ac magis versari non cessantes, sibi favente superni Numinis auxilio, suavissimum cunctisque fidelibus gratissimum suæ probitatis, & diligentiæ latius diffundunt odorem, pariterque in vinea Domini laborare non desinunt; ac proinde eos aliqua ratione indignos censeri non posse, quin ipsi quoque gratiarum, facultatum, privilegiorum, & aliorum præfatis fratribus Mendicantibus concessorum participes fieri, Necnon Monasteria, etiam Monialium, & alia loca quæcumque ad gratias, facultates, privilegia, ac alia in eisdem præinsertis literis contenta quæcumque extendi, ac illis gaudere debeant. Quare pro eorumdem Canonicorum, Monacorum, & Fratrum parte Nobis fuit humiliter supplicatum ut eorum statui, & tranquillitati consulentes, eos & eorum singulos, necnon suorum Ordinum, & Congregationum Monasteria, etiam Monialium, ac domos, & loca alia quæcumque, ad declarationes, statuta, exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, & decreta, ac alias gratias, facultates, & privilegia, quæque prædictis Fratribus Mendicantibus concessa prædicta, itaut illis omnibus, & singulis, æque & pariformiter absque ulla penitus differentia, frui, & gaudere possint, & debeant, extendere, & quatenus opus sit, illa eis de novo concedere, aliasque sibi desuper opportune providere, de benignitate Apost. dignaremur.

Extensio privilegiorum.

§.3. Nos igitur qui omni, qua fieri potest ratione commodiori personarum quarumlibet, præsertim Deo dicatarum animi quietem sinceris exoptamus affectibus, singulos Canonicos, Monacos, & fratres prædictos a quibusvis censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quavis occasione latis, si quibus innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Canonicos, Monacos, & fratres prædictos si professionem regularem juxta eorum statuta, & laudabiles consuetudines, ac privilegia, & indulta eis concessa emiserint respective, illorumque Monasteria, etiam Monialium, necnon domos, & loca alia quæcumque, ad singula declarationes, statuta, & immunitates (a contributione ratione Seminariorum pauperum Clericorum juxta ordinationem dicti Concilii Tridentini erigendorum, & instituendorum, necnon subsidiorum Apostolica auctoritate pro tempore impositorum, ac quæstuatione eleemosynarum dumtaxat exceptis) exemptiones, voluntates, prohibitiones, approbationes, extensiones, decreta, & alia quæcumque, gratias, facultates, & privilegia eisdem fratribus Mendicantibus, ut præfertur, concessa, & facta, ac alia in præinsertis literis contenta, & inde secuta quæcumque, dicta auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo extendimus, & ampliamus, illosque declarationibus, statutis, exemptionibus, voluntatibus, prohibitionibus, approbationibus, extensionibus, decretis, & aliis gratiis, facultatibus, & privilegiis hujusmodi pariformiter, & absque ulla penitus differentia, prout dicti Fratres Mendicantes utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt, libere & licite uti, potiri, & gaudere posse, atque debere; illaque omnia, & singula sibi, eorumque Monasteriis, domibus, & locis hujusmodi eorumque superioribus, & personis quibuscumque, quas illa concernunt, & pro tempore concernent, suffragari, necnon modo, & forma quibus prædictis Fratribus Mendicantibus concessa, & facta sunt, concessa factaque esse; necnon ad singula Monasteria, domos, & loca quæcumque dictorum Canonicorum, Monacorum, & Fratrum, necnon Monialium Congregationum, & Ordinum prædictorum in Congregatione viventium, extensa, & ampliata censeri.

Decretum irritans.

§.4. Sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices & personas, & S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executorum deputatio, & facultates.

§.5. Quocirca Venerabilibus fratribus, & dilectis filiis ejusdem S.R.E. Cardinalibus, dictorum Ordinum, & Congregationum hujusmodi respective, nunc & pro tempore Protectoribus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Canonicorum, Monacorum, & Fratrum, aut Monialium hujusmodi, vel alicujus eorum fuerint desuper requisiti,

quisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes, & in eis contenta hujusmodi firmiter observari, ac singulos, quos literæ ipsæ concernunt, pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, vel aliquem eorum desuper, tam contra præsentium literarum, quam præinsertarum tenorem per quoscumque, etiam locorum Ordinarios quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris remedia, appellatione postposita, compescendo, legitimisque super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, & interdictum Ecclesiasticum apponendo, invocato ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus præmissis, & aliis Apostolicis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel specialibus, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eisdem Episcopis, aut quibusvis aliis personis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu proprio, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis; quibus omnibus, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, præsentibus pro expressis habentes, illis alia in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si locorum Ordinariis, vel quibusvis aliis, communiter, vel divisim a prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Fides exemplorum.

§.7. Et quia difficile foret earumdem præsentium notitiam ad quascumque personas pervenire, & ubique illas præsentare, etiam dicta auctoritate nostra volumus, & decernimus, quod transumptis illarum, etiam per impressionem factis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, sive sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ sigillatis, prout eisdem præsentibus adhiberetur, si præsentarentur, ubique adhibeatur, tam in judicio, quam extra illud, plena, & indubitata fides.

Sanctio pœnalis.

§.8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, extensionis, ampliationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, 17. Kal. Septem., Pontificatus nostri Anno II. D. P. An.II. 16. Augusti.

Sequitur declaratio præinsertæ Constitutionis.

PIUS PAPA QUINTUS

Universis, & singulis Venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis personis in dignitate Ecclesiastica constitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Ecclesiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum Officialibus, seu Vicariis, in spiritualibus generalibus, ubilibet constitutis, salutem, & Apostolicam benedictionem.

Exordium.

AD hoc Nos Deus prætulit in familiam domus suæ, ut singulis opportuna provisionis auxilia fidelis servitutis, injuncta providentia, pro tempore dispensantes, Religiosorum quorumlibet, præsertim Fratrum Ordinis Prædicatorum, in humilitatis spiritu, sub Religionis jugo, Deo servientium, necessitatibus intendamus, dispendiis, & oppressionibus, divina cooperante clementia salubriter occurramus.

Hic Pontifex & alii quamplura, Ord. Fratrum Sancti Dominici concesserunt.

§.1. Sane licet, Nos, & quamplures Romani Pontifices Prædecessores nostri, propter uberes fructus, quos dictus Ordo Fratrum Prædicatorum, multa præfulgens gloria meritorum, & gratia sanctitatis in agro militantis Ecclesiæ, in propagationem fidei orthodoxæ, eatenus produxerat, ac in futurum producturum fore, firma spe sperabatur, & ut Fratres ipsi quietius eorum sanctis Officiis, vitæque regulari, ac verbi Dei prædicationibus libentius, & alacrius ad ipsius fidei Christianæ propagationem incumbere valerent, & incumberent cum effectu, quamplura privilegia, indulta, gratias, exemptiones, & immunitates eis concesserint.

Et signanter circa prædicationes, ut supra num.21.

§.2. Et inter cetera, per quasdam alias nostras literas declaraverimus, Canonem sess.24. cap.4. Trident. Concilii, per quem omnibus regularibus, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis, contradicente Episcopo, prædicationis Officium interdicitur, fratres hujusmodi, quando a suis Generalibus, vel eorum Ministris Provincialibus, ad id deputati fuerint, non comprehendere, neque eos afficere; immo voluerimus, quod in eorum Ecclesiis, quando eis placeret, licite etiam absque ullo impedimento, vel contradictione, etiam Episcopi, nisi ipse prædicaret, licet in Cathedrali Ecclesia, tunc prædicaretur, prædicare possent.

Et quartam funeralium, & jus sepeliendi ut supra n.11. 12. & 13.

§.3. Circa autem quartam funeralium, de qua in session.25. cap.13. ejusdem Concilii, Nequaquam domos, seu Conventus, & Mona-

& Monasteria, quæ a quadraginta annis citra tunc fundata existebant, postquam Concilium ipsum loquitur tantum de Monasteriis, seu domibus ante quadraginta annos fundatis, & quæ ipsam quartam solvere consueverunt, & tantum ceræ, & aliorum, quæ tempore, quo defunctorum corpora ad sepulturam deferuntur, non autem de Missis, seu Legatis, vel aliis, Fratribus ipsis, seu Monialibus, relictis aut alias quomodolibet donatis solvi deberet, sicque decretum Concilii hujusmodi, quoad dictam quartam funeralium solvendam intelligendum esse decreverimus. Ubi vero non est consuetudo solvendi quartam funeralium hujusmodi, de nullo suprascriptorum solvi debere declaraverimus. Nec ad quartam, seu aliam partem eorum, quæ etiam pro ornamento Ecclesiæ palliorum, planetarum, cortinarum, pannorum, & aliorum quæ dictis Ecclesiis, seu Fratribus, etiam pro eorum victu, aut alias relinqui, vel dari contingeret, aliquid contribuere tenerentur, ac curatis, seu Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, jus tantum sepulturæ eis solvi consuetum, nec aliquid aliud, quamvis partes ad earum libitum Ecclesiis ipsorum Fratrum, seu eisdemmet Fratribus, alia quæcumque tribuissent, seu elargiti fuissent, quando in eorum Ecclesiis corpora mortuorum sepeliuntur, eis solvere, seu ad aliquorum onerum contributionem eisdem curatis faciendam teneri, nec propterea impediri posse Fratres ipsos, quin possent defunctorum corpora præfata, ad eorum Ecclesias tumulanda deferri facere.

Exemptioneque a solutione onerum, & jurisdictione ordin. ut supra num. 14.

§.4. Neque dictos Fratres, illorumque loca, etiam si curam animarum haberent, aut quæcumque beneficia eis unita ad aliquam contributionem pro Seminario, aut decimarum aliquarum solutionem pariter teneri, nec cogi posse; immo illos, & eorum domos, Monasteria, beneficia, & loca ab illis quomodolibet dependentia, eorumque bona quæcumque, tam ad eos, quam ad Moniales præfatas quomodolibet pertinentia, a quibuscumque decimis, primitiis, quartis, mediis, & aliis fructuum partibus, necnon subsidiis caritativis, etiam per Nos, ex quacumque causa concessis, ac aliis quibuscumque oneribus, tam ordinariis, quam extraordinariis, necnon ab omni jurisdictione, & superioritate Ordinariorum locorum, ita ut Ordinarii ipsi aliquam jurisdictionem, sive potestatem in eos exercere, sive eos eorum jurisdictioni subiicere, vel aliquid contra eos facere minime possent, exemerimus, & liberaverimus.

Nonnulli tamen Episcopi, & alii molestabant Fratres & Moniales super præmissis ex causis hic enunciatis.

§.5. Nihilominus, sicut accepimus, nonnulli Episcopi, sive alii locorum Ordinarii, aliique Ecclesiarum Prælati, necnon Canonici, sive capitulares personæ, ac Parochialium Ecclesiarum Rectores, & aliæ, tam Ecclesiasticæ, quam sæculares personæ, qui non cessant dictos Fratres, & Moniales, eorumque personas, sive œconomos, & procuratores, super præmissis diversimode molestare, & ipsos in eorumdem quiete, & spiritualibus muneribus turbare.

Alii enim prætendentes, quod cum Canon Concilii hujusmodi, super quo, ut præfertur, nostra emanavit declaratio, loquatur nisi de una quarta, Cathedrali, seu Parochiali Ecclesiæ solvi consueta, nec dictum Concilium, nec Nos cogitaverimus, de duabus quartis, scilicet ubi consuevit solvi, & Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiis, & ideo dictis in locis cessare dispositionem dictæ declarationis nostræ, & Canonis Concilii.

Alii vero etiam prætendentes, quod dictis nostris declarationibus non obstantibus, Fratres prædictos quantumcumque ab eorumdem Superioribus approbatos in eorum Ecclesiis, & locis prædicare non posse, nisi primo se coram Ordinariis ipsis, sive eorum Vicariis, & licentiam suorum Superiorum muneris dictæ prædicationis præsentaverint, & ab eisdem Ordinariis, seu dictis eorum Vicariis benedictionem obtinuerint.

Alii etiam locorum Ordinarii, necnon Canonici, & capitulares personæ, tam Metropolitanarum, & Cathedralium, quam Collegiatarum, necnon Parochialium Ecclesiarum Rectores, sive aliæ personæ Ecclesiasticæ etiam prętendentes dictos Fratres alienas parochias cum eorum Cruce elevata ad elevanda cadavera eorum, qui in Ecclesiis domorum, & locorum eorumdem Fratrum elegerint sepulturam, intrare, & dicta cadavera, ad ipsorum Fratrum Ecclesias, pro eis inibi tumulandis, recusante ipso loci Ordinario, sive Capitulo, vel Rectore, deferre, seu deferri facere non posse.

Alii autem ex consuetudine prætendentes, quod Fratres ipsi cum eorum Cruce non possint elevare cadavera defunctorum ex eorumdem domibus, & eorum funus exequi, sed Capitulis, sive capitularibus personis, seu Rectoribus ipsis id tantum licere, & primo ad ipsorum Capitulorum, sive Presbyterorum Ecclesias dicta corpora deferri debere, & in eisdem Ecclesiis funus, sive funeris Officium peragi, postea vero per ipsos presbyteros retentis funeralibus universis, sive solutis sibi certis pecuniis, per hæredes defuncti pro funere, & exequiis, sive Missis in eorumdem Ecclesiis celebrandis, tunc, & non alias licere Fratribus corpus, sive cadaver defuncti ad eorum Ecclesiam deferre.

Alii etiam prætextu diversarum consuetudinum, & concordatorum, etiam cum dictis Fratribus initorum, prætendentes a dictis Fratribus, & Monialibus velle habere, & sibi exigere licere quartam, seu aliam portionem, etiam quorumcumque legatorum, & seu aliarum piarum largitionum, ipsis Fratribus, & Monialibus, sive eorumdem domibus, Ecclesiis, & locis quoquomodo factarum.

Alii etiam prætendentes jurisdictionem, & superioritatem in dictos Fratres, & Moniales, eorumdemque domos, Conventus, Monasteria, & loca exercere posse, & propterea ipsos Fratres, & Moniales ad solutionem diversorum onerum, & impositio-

ſitionum, dictorumque ſubſidii, & decimarum cogunt, & compellunt.

Aliique in erectione, ſive inſtitutione, & acquiſitione novorum locorum, ſive domorum, Conventuum, & Eccleſiarum dicti Ordinis, & alias præmiſſorum occaſione eoſdem Fratres, & Moniales moleſtant, & perturbant, contra noſtrarum, & dictorum Prædeceſſorum noſtrorum literarum formam, & tenorem.

Hic Pontifex ad tollendum has controverſias, eas omnes ad ſe advocat.

§.6. Nos præmiſſis, & aliis ſimilibus gravaminibus, perturbationibus, & moleſtiis Fratribus, & Monialibus præfatis illatis, eorumdemque Fratrum, & Monialium quieti, & tranquillitati conſulere, & ut Fratres ipſi facilius, & promptius eorumdem Officia, & vitam regularem, ac munus prædicationis eis injunctum ad ſummi Dei laudem, & fidei Catholicæ propagationem, exequi, & adimplere, illiſque incumbere poſſint, & ad illa promptiores reddantur, opportune providere, ac omnem ambiguitatem, etiam noſtræ amplioris declarationis miniſterio removere volentes; Ipſoſque Fratres, & Moniales, & eorum ſingulos a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, & ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes. Necnon literarum præfatarum, ac cujuſvis litis, & cauſæ, deſuper inter quoſcumque, & in quavis inſtantia penden. ſtatus, & merita, nominaque & cognomina Judicum, & collitigantium, eorumque jura, & titulos, ac ſententiarum deſuper forſan latarum. Necnon tranſactionum, ſive conventionum inter eos initarum, ac inſtrumentorum, aliarumque ſcripturarum deſuper quomodolibet confectorum, & inde ſecutorum quorumcumque tenores, præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad alicujus pro eis Nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & ex certa ſcientia noſtra, omnes lites, cauſas, controverſias, & quæſtionum materias, ſuper præmiſſis, & eorum occaſione, inter Fratres, & ſeu etiam Moniales præfatos ex una, necnon Epiſcopos, & locorum Ordinarios, ac Canonicos, ſive capitulares perſonas, Parochialium Eccleſiarum Rectores, & alias quaſcumque perſonas eccleſiaſticas, & ſæculares præfatas, partibus ex altera, coram quocumque Judice, ſeu quibuſvis judicibus Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, etiam Sedis Apoſtolicæ de latere Legatis, ac Vice-Legatis, ac etiam ab eadem Sede delegatis, & ſubdelegatis, ac aliis quibuſvis, etiam S. R. E. Cardinalibus, & Sacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditoribus, quomodolibet in prima, ſeu alia quacumque etiam forſan ulteriori inſtantia introductas, & adhuc forſan pendentes, etiam forſan ſi ſuper illis, etiam contra dictos Fratres, & Moniales, per unam, vel plures ſententias judicatum, & inter ipſas partes concordatum, ſive tranſactum deſuper fuerit, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium ad Nos avocamus, eaque omnia, & ſingula caſſamus, & extinguimus, ac pro caſſis, & penitus extinctis haberi volumus, & declaramus, eiſdemque Epiſcopis, locorum Ordinariis, Vicariis, Canonicis, capitularibus perſonis, necnon Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, & ceteris perſonis eccleſiaſticis, & ſæcularibus, deſuper perpetuum ſilentium imponimus.

Confirmatque omnia privilegia eiſdem Fratribus, & Monialibus &c. conceſſa.

§.7. Necnon omnia, & ſingula privilegia, indulta, conceſſiones, ſuppreſſiones, extinctiones, uniones, incorporationes, applicationes, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, favores, communicationes, indulgentias, & alias quaſcumque gratias dicto Ordini Fratrum Prædicatorum, & ejuſdem pro tempore exiſtentibus, Magiſtro Generali, Provincialibus, Superioribus, Fratribus, & Monialibus præfatis, eorumdemq. domibus, Conventibus, Monaſteriis, Eccleſiis, & locis, ac membris, colonis, ſervitoribus, procuratoribus, œconomis, ac aliis perſonis quibuſcumque dicti Ordinis regulam profitentibus, etiam oblatis, & tertii habitus Monialibus nuncupatis, per quoſcumque Romanos Pontifices Prædeceſſores noſtros, ac Nos, & Sedem præfatam, ac dictæ Sedis Legatos, Vicelegatos, Epiſcopos, locorum Ordinarios, & quaſcumque alias perſonas, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque quibuſvis clauſulis, ſtatutis, etiam irritantibus decretis, hactenus quomodolibet conceſſa, approbata, & innovata, literaſque deſuper tam ſub plumbo, quam in forma Brevis, & alias quomodolibet confectas, & expeditas, ac prout ea omnia, & ſingula per eoſdem Prædeceſſores, ac Nos, & Sedem præfatam, alioſque prædictos, conceſſa, approbata, & innovata fuerunt, quorum omnium, & ſingulorum tenores, formas, & datas, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus, haberi volumus pro expreſſis, eiſdem auctoritate, & tenore approbamus, confirmamus, & innovamus, illaque omnia, & ſingula efficacia exiſtere, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, ac ſuos plenarios, & integros effectus ſortiri. Necnon ab omnibus, & ſingulis, quavis etiam de latere Legati, Vice-Legati, necnon Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiſcopali, & quavis alia Eccleſiaſtica, ſive ſæculari, & temporali præfulgeant dignitate, & præeminentia, etiam ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis in eiſdem contentis, perpetuo inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Declarat indultum circa prædicationes de quibus in præinſerta Bulla num.1.

§.8. Et inſuper quod Fratres dicti Ordinis (ab eorum Superioribus tamen approbati) in eorum Eccleſiis, quando eis placuerit, etiam quod in Cathedrali Eccleſia (non tamen ab Epiſcopo met) prædicetur, libere, & licite abſque aliquo impedimento, ſive etiam ipſius Epiſcopi contradictione, & abſ-

& absque eo, quod coram dicto Episcopo se non præsentaverint, nec eidem licentiam muneris prædicationis hujusmodi exhibuerint, & ab eodem Episcopo benedictionem, ut præfertur, non obtinuerint, prædicare, & munus prædicationis hujusmodi exequi.

Jusque sepulturæ, de quo ibidem n.13.

§.9. Necnon Fratres ipsi quæcumque corpora defunctorum, qui se in eorum Ecclesiis sepeliri ordinaverint, vel si a defunctorum hæredibus, sive curam funeris habentibus vocati fuerint, ipsorum Fratrum Cruce elevata, etiam sine dictorum Canonicorum, ac Capitularium personarum, necnon Curatorum, vel aliorum presbyterorum interventu, ex ipsorum defunctorum domibus levare, eaque accipere, & associare, ac ad ipsorum Fratrum Ecclesias directe deferri, & eorum Ecclesiis (non tamen tempore interdicti) sepeliri facere, salvo dumtaxat jure parochiali. Nec Fratres ipsi ad alterius cujusvis contrariæ consuetudinis, usus, sive moris observationem teneri, vel super præmissis a quoquam quavis auctoritate, molestari, seu perturbari possint, vel debeant.

Et quartam funeralium de qua ibidem n.11. & seqq.

§.10. Quartam autem funeralium, quoad domos, sive Conventus, & Monasteria ipsius Ordinis, tempore dicti Concilii Tridentini, ante quadraginta annos fundata, & erecta, & ratione illorum ubi consuetudo illam solvendi tantum extitit, ac de ceris, & aliis, quæ deferuntur juxta cadaver, dum ad sepulturam defertur, non autem de aliis quibusvis eisdem Fratribus, seu Monialibus, aut eorum domibus, Conventibus, Monasteriis, Ecclesiis, & locis, etiam pro funeris, sive Anniversarii, aut Missarum celebratione donatis, legatis, sive alias quomodolibet largitis, & ubi duæ quartæ forsan solvi consueverint, una scilicet Parochiali Ecclesiæ, alia vero Episcopo, sive Cathedrali, aut collegiatæ Ecclesiæ, sive Canonicis, & Capitulo ejusdem, una tantum, scilicet Episcopo, ubi vero consuetudo illam solvendi non fuit, sive domus, Conventus, & Monasteria dictorum Fratrum, & Monialium, post quadraginta annos erecta sive fundata fuerint, nequaquam nec ullo modo solvere, seu tradere, omnem aliam præmissis contrariam consuetudinem sive morem, harum serie cassantes, & extinguentes, ac omnibus, & singulis quorum interest, desuper perpetuum silentium imponentes.

Decimasque, & contributiones de quibus ibidem num.14.

§.11. Munusque Fratres, & Moniales ipsi, ad aliquorum onerum realium, vel personalium, etiam ratione eorumdem domorum, seu Conventuum, Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, ac quorumcumque beneficiorum eisdem unitorum, etiamsi, ut præfertur, curam animarum habeant, contributionem, sive solutionem, etiam pro Seminario, & decimarum quarumcumque, aut cujuscumque subsidii, etiam caritativi, & Triennalis nuncupati, nunc, & pro tempore per Nos, & quoscumque Romanos Pontifices, aut Sedem præfatam impositorum, & imponendorum ex quavis causa, quantumcumque urgentissima teneantur, vel desuper aliter molestari possint, seu debeant.

Et ædificationem Monasteriorum, de qua sup. n.23.

§.12. Quæque Fratres, & Moniales præfati, ubique locorum novas domos, sive Conventus, & Monasteria, ac Ecclesias, dictorum Ordinis, cum claustris, cellulis, refectuariis, dormitoriis, aliisque officiis necessariis Ordinarii loci, sive cujusvis alterius licentia desuper minime requisita, construere, ædificare, erigere, & instruere, nec pariter super his molestari possint, sive debeant, eisdem auctoritate, & tenore, etiam perpetuo statuimus, ordinamus, & declaramus, eisque Fratribus, & Monialibus, super præmissis omnibus, & singulis licentiam, & facultatem concedimus, & impartimur.

Exemptionem que a jurisdictionis Ordinariorum.

§.13. Ac etiam ipsos Fratres, & Moniales, eorumque Domos, Monasteria, beneficia, & ab illis quomodolibet dependentia loca, ac bona quæcumque, cujuscumque qualitatis, & quantitatis existant, dictorumque bonorum colonos, laboratores, & conductores, ac oblatos, & tertii habitus Moniales, aliasque personas præfatas, a quibusvis decimis, etiam prædialibus, & primitiis, quartis, mediis, & aliis partibus fructuum, ac subsidiis, etiam caritativis præfatis, ac ab omni jurisdictione, & superioritate quorumcumque locorum Ordinariorum, etiam de novo, quatenus opus sit, auctoritate, & tenore similibus eximimus, & liberamus, ac exemptos, liberos, & immunes penitus esse volumus. Necnon quatenus opus sit, illos eorumque singulos, in jus, & proprietatem B. Petri, & Sedis Apostolicæ, ac sub eorum speciali, & immediata protectione suscipimus, ac eos solum, & dumtaxat immediate Sedi præfatæ, & Nobis, ac pro tempore existenti Romano Pontifici subiacere decernimus, & declaramus.

Facultatem etiam ejusdem Fratribus & Monialibus concedit, eligendi qualcũque personas in ecclesiastica dignitate constitutas, in eorum Conservatores, & Judices, qui hoc munus recusare non possint.

§.14. Et ut Fratres, & Moniales a præmissis molestiis, & perturbationibus sublevati quietius Altissimo famulari, & uberiores fructus quotidie in agro Domini, pro Cristianæ Religionis defensione, & ampliatione perferre possint, tam vos omnes, & singulos supradictos, quam quascumque alias personas in dignitate Ecclesiastica ubilibet, & in quibusvis Mundi partibus constitutas, & quoscumque locorum Ordinarios, ac eorum Vicarios, & Officiales; necnon Canonicos Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Ecclesiarum, per eosdem Fratres, & seu Moniales, ac dicti Ordinis Fratrum Prædicatorum Superiores, & domorum Priores, ac eorum singulos pro tempore eligendos, in eorum, & dictorum eorumdem privilegiorum, indultorum, concessionum, & gratiarum, & singulorum aliorum præmissorum Conservatores, & Judices unicos, qui quandiu dictum Officium exercueritis, & ipsi exercuerint, a nemine, quominus illud exerceatis, & exerceant, sub aliquo prætextu, ac sub excommunicationis, sive suspensionis a divinis latæ sententiæ, quam eo ipso incurrere volumus, & declaramus, respective

pœna,

pœna, impediri, vel molestari possitis, & possint, dicta auctoritate deputamus. Ita quod vos, seu alii quicumque sic electi, sub excommunicationis, & seu suspensionis latæ sententiæ poena hujusmodi, quam statim quod munus, sive officium Conservatoris hujusmodi acceptare, & debite, ac plenarie exequi neglexeritis, & neglexerint, absque alterius declarationis Ministerio incurrere volumus, nec ab aliquo quam a Nobis, & pro tempore existente Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolvi posse, eosdem Priores, Superiores, & Fratres, ac Moniales, etiam tertii habitus Oblatos, & alios præfatos, ac eorum singulos, adversus inferentes eis, aut eorum Procuratoribus, Agentibus, servitoribus, & familiaribus in præmissis, & eorumdem aliquo, molestias, sive perturbationes aliquas, seu injurias, gravamina, vel damna, in personis, rebus, & bonis, seu exigendo ab eis vectigalia, datia, pedagia, gabellas, collectas, aut alia onera defendere, præsentare, ac omnem eorum jurisdictionem exercere. Necnon sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, contra rebelles, & inobedientes cum effectu promulgare, ac omnibus facultatibus Conservatoribus dicti Ordinis Fratrum Prædicatorum, illiusque Fratribus, & personis per quascumque literas Apostolicas quomodolibet concessis uti, ac privilegia Superioribus, Prioribus, & Fratribus, ac Monialibus præfatis pro tempore concessa, eis observari facere debeatis, & debeant.

Declarat etiã eosdem Fratres, & alias personas ejusdem Ordinis alibi quam coram eorum Conservatoribus convenire nec conveniri posse.

§.15. Neque Superiores, Priores, Moniales, Oblati, & ceteræ personæ Ordinis hujusmodi, & ab eis dependen. præfatæ coram aliis quam vobis, & dictis Conservatoribus, etiam vigore, seu prætextu quarumcumque Constitutionum, & Ordinationum aliquorum Regnorum, etiam quod non habentes Superiorem in illis Regnis, coram sæcularibus Judicibus respondere debeant, ac teneantur ad judicium vocari, vel alias molestari, quavis occasione, vel causa, possint, vel debeant. Quodque ipsi Fratres, & Moniales, Oblati, & aliæ personæ præfatæ, sive actores, sive rei existant, coram aliquo alio Judice ordinario, vel delegato, quam prædicto suo Conservatore (coram quo primo unam sententiam definitivam, antequam ipsi ad aliud Judicium evocentur, seu causa committatur, vel transferatur, obtinere debeant, & teneantur) ut præfertur, etiam quavis occasione, vel causa molestari, vel in judicium trahi, sive ad judicium evocari, vel agere minime possint sive debeant, eisdem auctoritate, & tenore, etiam statuimus, ordinamus, & decernimus.

Conservatorum jurisdictio, & facultates.

§.16. Et insuper adversus molestatores, inquietatores, & alios injuriatores hujusmodi, volentes eisdem Ordini, Magistro Generali, Prioribus, Superioribus, Fratribus, Monialibus, Oblatis, servitoribus, Œconomis, Procuratoribus, & aliis eorum personis præfatis illo remedio providere, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus, & voluntas committendi similia præcludatur. Discretioni vestræ per præsentes mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus vestrum, per vos, vel alium seu alios, etiam si sint extra loca, in quibus estis deputati Conservatores, & Judices Ordinis Fratrum Prædicatorum, ac illius pro tempore existentibus Magistro Generali, Prioribus, Fratribus, Monialibus, Oblatis, præsentibus, & futuris, quibusvis aliis personis præfatis, efficacis defensionis præsidio assistentes, non permittatis eos super iis, ac eorum privilegiis, immunitatibus, gratiis, concessionibus, facultatibus, exemptionibus, indultis, ac aliis quibusvis eisdem concessis per quoscumque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, aliosque Ecclesiarum Prælatos, necnon eorum Vicarios, Officiales, Capitula, Collegia, & Clericos, ac Ecclesiasticas personas, tam sæculares, quam S. Benedicti, S. Augustini, Cistercien., Cluniacen., Præmonstraten., & aliorum quorumcumque Ordinum, & Congregationum, ac Hospitalis S. Joannis Hierosolymitani, & S. Jacobi de Spata, ac Jesu Christi, & quarumcumque aliarum Militiarum Religiosos, & Milites, exemptos, & non exemptos, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Milites, & Laicos, Communitates Civitatum, Universitates Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac alias singulares personas Civitatum, & Diœcesum, ac quarumcumque aliarum partium, super præmissis, & eorum aliquo, quovis prætextu, & quæsito colore, & contra præmissorum singulorum tenorem, & formam indebite molestari, aut eis, vel eorum alicui molestias, gravamina, damna, seu injurias, & jacturas irrogari, facturi dictis Prioribus, Superioribus, Fratribus, Monialibus, Oblatis, aliisque personis prædictis, cum ab eis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, super dictorum privilegiorum, indultorum, exemptionum, libertatum, facultatum, & aliarum gratiarum præfatarum observatione, necnon super quibusvis molestiis, damnis, injuriis, atque jacturis sibi pro tempore illatis, seu inferri comminatis, in illis videlicet, quæ judicialem requirunt indaginem, summarie, simpliciter, & de plano, sine strepitu, & figura Judicii, sola facti veritate inspecta, in aliis vero, prout qualitas eorum exegerit, justitiæ complementum. Molestatores, & injuriatores hujusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis extiterint, quandocumque, & quotiescumque expedierit, auctoritate nostra, per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita, compescendo; invocato, etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis; & nihilominus legitimis super his, per vos habendis servatis processibus, illos, quos censuras, & pœnas præfatas, ac alias per vos pro tempore latas incurrisse vobis constiterit, eas incurrisse declaretis, ac censuris, & pœnis prædictis, quoties opus fue-

1567. fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare curetis. Ceterum si per summariam informationem, per vos super iis habendam, etiam vobis constiterit, quod ad loca, in quibus molestatores, & injuratores hujusmodi, necnon ceteros, quos præsentes literæ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus, requisitionibus, & inhibitionibus ipsis, ac citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus. Nos vobis, monitiones, ac inhibitiones quaslibet, tam contra in judicio præsentes, quam alios quoscumque sua quomodolibet interesse putantes, & quacumque auctoritate sive dignitate præfulgentes, in decreto, sive executione dictæ citationis, sive inhibitionis nominandos, etiam sub eisdem censuris, ac aliis arbitrio vestro imponendis, & applicandis pœnis, etiam pecuniariis, etiam per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad ipsorum monitorum, requisitorum, & citatorum notitiam pervenire valeant, faciendi, & decernendi, eosque citandi, ac eisdem molestatoribus, injuriatoribus, contradictoribus, & rebellibus, ac aliis quibus opus fuerit, etiam sub censuris ecclesiasticis, ac aliis pœnis, etiam pecuniariis, suo arbitrio moderandis, inhibendi, easque incurrisse modo præmisso declarandi, aggravandi, & auxilium brachii sæcularis invocandi. Necnon causas, & controversias quascumque dictorum Fratrum Monialium, & dicti Ordinis Superiorum Oblatorum, ac aliarum personarum præfatarum, super quibusvis rebus, & negotiis, motas, & movendas, active, & passive, cum omnibus, & singulis earum incidentibus, dependentibus, & emergentibus, annexis, & connexis, modo præmisso, & tam conjunctim quam divisim, arbitrio vestro, audiendi, cognoscendi, decidendi, & in suis statu, & terminis reassumendi, & fine debito finiendi, & terminandi; & eorumdem, necnon sententias per vos ferendas, postquam transiverint in rem judicatam, vel alias de jure executioni locus fuerit, debite exequendi, & executioni demandandi, plenam, & liberam, earumdem tenore præsentium concedimus facultatem, & potestatem. Ac volumus, & eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod monitiones, requisitiones, citationes, inhibitiones sic factæ hujusmodi, ipsos monitos, requisitos, citatos, inhibitos arctent, perinde, ac si eis factæ, insinuatæ, & intimatæ personaliter extitissent.

Clausula sublata.

§.17. Sicque in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.18. Non obstantibus tam fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri, qua cavetur, ne quis extra suam Civitatem, vel Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis, ultra unam dietam, a fine suæ Diœcesis ad Judicium evocetur, seu ne Judices a Sede prædicta deputati extra Civitatem, & Diœcesim, in quibus deputati fuerint, contra quoscumque procedere, aut alii, vel aliis vices suas committere præsumant; & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis vigore præsentium ad judicium non trahatur, seu quod de aliis quam manifestis injuriis, & violentiis, ac aliis, quæ judicialem non requirunt indaginem, pœnis in eos, qui secus egerint, & in id procurantes adiectis, Conservatores se nullatenus se intromittant, quam aliis quibuscumque Constitutionibus a Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, tam de Judicibus delegatis, quam personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut alias editis, quæ vestræ in hac parte possent jurisdictioni, aut potestati, ejusque libero exercitio quomodolibet obviare. Quodque vos filii Canonici Officiales, & Vicarii non sitis de personis, quæ deputari possunt in Conservatores. Privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, ac exemptionibus, facultatibus, & aliis conservatoriis, per Nos, ante eosdem Prædecessores nostros Romanos Pontifices, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis piis locis, necnon Ordinibus, Congregationibus, Militiis, Communitatibus, & aliis Collegiis, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium, Civitatibus, Castris, Terris, & locis, ac personis, tam Ecclesiasticis quam Sæcularibus, cujuscumque dignitatis, etiam Patriarchali, Episcopali, Archiepiscopali, & alia majori dignitate, seu auctoritate fungentibus, ac Capitulis, Conventibus, Ducibus, & aliis Dominis temporalibus, etiam per modum statuti perpetui, etiam Motu, & scientia similibus, ac quibusvis aliis personis cujuscumque qualitatis, conditionis, gradus, præeminentiæ, seu dignitatis, ac Universitatibus, etiam Studiorum generalium, seu Collegiis, etiam exemptis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis; etiam de non trahendis, irritantibusque, & aliis decretis, etiam Mare magnum, seu Bulla Aurea nuncupatis, aut alias quomodolibet concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro sufficienter expressis ha-

habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse pari motu derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus, communiter vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, seu extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi, & eorum personis, locis, Ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, cujuscumque tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam effectus hujusmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de qua, ejusque toto tenore habenda sit in nostris literis mentio specialis.

Declaratio facultatum, & jurisdictionis dictorum Cōservatorum.

§.19. Ceterum etiam volumus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus. Quodque a data præsentium sit vobis, & unicuique vestrum, in præmissis, & eorum singulis, cœptis, præsentibus, & futuris, perpetuata potestas, & jurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate possitis in præmissis omnibus, cœptis, & non cœptis, præsentibus, & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia, & singula coram vobis cœpta fuissent, & jurisdictio vestra, & cujuslibet vestrum, in prædictis omnibus, & singulis per citationem, vel modum alium legitimum perpetuata extitisset, Constitutione prædicta super Conservatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

Exemplorum fides.

§.20. Et quia difficile foret præsentes literas, ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & eadem auctoritate Apostolica decernimus, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati, vel personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, aut Curiæ Ecclesiasticæ munitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorsus Fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ, præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

D. P. An.VI. die 23. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Septembris, millesimo quingentesimo septuagesimo primo. Pont. nostri anno sexto.

LIX.

Ex edit. Typis Bladi.

Reformatio Motus proprii fel. rec. Pii Papæ IV. super admissione appellationum Causarum Criminalium.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Causæ hujusmodi modificationis, seu reformationis

§.1. Cum sicut accepimus a dilecto filio Alexandro Riario Auditore nostro, & appellationum Judice Ordinario ex diversis literis in forma Motus proprii, per fel. rec. Pium IV. & alios Pontifices Prædecessores nostros, & præsertim sub Datum Romæ apud S. Petrum, 12. Kal. Junii, anno sexto (Quorum omnium tenores, hic volumus pro expressis haberi) emanato, de non admittendis appellationibus, neque decernendis inhibitionibus, monitoriis, & citationibus in causis criminalibus Fiscum nostrum quomodolibet concernentibus, in quibusdam reos contigerit condemnari, nisi prius facto actuali Deposito pecuniarum, in quibus ex delicto delinquentes ipsi, aut illi qui pro eisdem fidejussissent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut eatenus condemnati fuissent, contingatque, alii, etiam optimum jus foventes, interdum ob nimiam eorum paupertatem modum talia deposita faciendi non habentes, & sic secluso eis ob non factum depositum remedio appellationis, eorum bonum jus, quod prætendunt deducere in appellatione, remanet incognitum, & deperditum, & præsertim ad illos, qui non sunt confessi crimen.

Reformatio, de qua in rubrica.

§.2. Nos igitur, more pii pastoris, præmissis omnibus obviare volentes, ne appellationis remedium, ejusque prosequutio pauperibus tolli videatur, Motu simili, & ex certa nostra scientia, dictas literas mitigantes, & reformantes, tenore præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, ac perpetuo observari mandamus, quod in similibus causis Fiscalibus, & aliis, de quibus in literis, & Motu proprio hujusmodi fit mentio, omnes & singulæ appellationes, ac quæcumque desuper pro tempore præsentatæ, ac præsentandæ commissiones, per dictum Alexandrum modernum, & pro tempore existentem Curiæ Causarum Cameræ Apostolicæ Auditorem, tamquam Judicem talium appellationum, necnon per quemcumque alium Judicem, hujusmodi jurisdictionem habentem admittant, ac recipiant, & admitti, ac recipi libere, & licite possint, valeant, ac debeant, illarumque vigore quascumque inhibitiones, citationes, seu monitoria decernen. & alia facien. in præmissis necessaria, eisdem Auditori nostro, & judicibus præfatis, ad id jurisdictionem habentibus, auctoritatem damus, ac licentiam impartimur, præstita tamen prius cautione idonea, per partem seu partes appellantes, non tamen confessos, in forma depositi, pro pœna, in qua condemnatus extitit, & seu respective de se constituendo in carcere, & ibidem remanendo in quacumque parte judicii, & quatenus pars esset dives, facto prius actuali deposito, arbitrio Judicis, ad quem. Quo vero ad confessos, liceat Judici, a quo, non obstantibus hujusmodi appellationibus, & inhibitionibus, & absque aliquarum pœnarum incursu, ad ulteriorem exequutionem, pro pœnæ hujusmodi consequutione procedere, & neque tam ipsi, per partes, ad literarum, seu Motus proprii præfati observantiam, quo ad hæc, & illa quoquomodo concernentia, nisi

nisi juxta præsentem limitationem, & moderationem, ullatenus teneantur.

Observantia præsentis Motus proprii. §.3. Et ita in præmissis omnibus, & singulis, per quoscumque Judices, etiam Cameræ Apostolicæ Camerarium, Præsidentem, Clericos, Thesaurarios, ac Procuratores Fiscales, & S. R. E. Cardinales &c. sublata &c. Judicare &c. debere irritum &c. perpetuo decernimus.

Contrariorũ derogatio. §.4. Non obstantibus præmissis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Præsentium sola signatura tenet. §.5. Volumus autem præsentis nostri Motus proprii solam signaturam sufficere, & fidem facere in judicio, & extra, regula contraria non obstante, etiam absque eo quod per Cursores præsentetur.

Placet Motu proprio M.

Sequitur alius Motus proprius super eadem re.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio, &c.

Exordium. CUm ob innumeras Rom.Pon. occupationes, ac particularium rerum quarumlibet status ignorantiam contingat ab eo quandoque literas emanare, quæ in magnum aliquorum præjudicium redundare noscuntur, minime reprehendendum esse videtur, si tandem præjudicio cognito literas hujusmodi, etiam si per ejus Prædecessorem emanaverint tamquam per inadvertentiam editas revocat, & limitat, aliasque desuper disponit, prout rerum, & temporum qualitate pensata, conspicit in Domino salubriter expedire.

Motus proprius Pii IV. §.1. Dudum si quidem fel.rec. Pius Papa IV. Prædecessor noster cupiens criminibus, & excessibus, qui in dies oriebantur, providere, per quasdam suas in forma Motus proprii editas literas, inter alia statuit, quod in causis treguarum, & pacis fractarum ipsi fractores, vel eorum fidejussores allegare non possent, quod offensa ex nova causa processisset, nec allegata cuiquam suffragaretur. Et etiam quod in causis mixtis inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum locus sit præventioni, ita tamen quod judex Ecclesiasticus in casu præventionis, non possit procedere contra laicum, sed illum debeat remittere ad Judicem laicum, & alias prout in eisdem literis plenius continetur.

Moderatur quoad allegationem novæ causæ in causis treguarum & pacis fractarum. §.2. Nos considerantes a ratione, & juris debito alienum esse, eos, qui criminis innoxii fuerint, eorumque fidejussores, si treguæ, pax, seu fidejussiones, de non offendendo postea ex nova emergente occasione fractæ fuerint earum occasione gravari debere, cum præcipue paces, treguæ, seu fidejussiones hujusmodi de non offendendo, non ad offensionem ex futuris causis, sed ex præteritis tantum oriantur, literas præfatas quo ad præmissa revocantes, cassantes, & moderantes, effectumque suum sortiri in præmissis non posse decernentes Motu simili &c. novam causam in pacis, treguarum, seu fidejussionum hujusmodi fractione principales tantum videlicet, qui fuerunt causa pacis, treguarum, fidejussionum de non offendendo hujusmodi factarum, seu faciendarum, præstitarum, seu prestandarum, si ipsi aliquo modo, seu aliquis eorum in dictis fractionibus intervenerint, seu intervenerit, videlicet, si aliquis ex dictis principalibus aliquem ex comprehensis, in pace, tregua, seu fidejussione, de non offendendo offenderit, vel ipse ab aliquo ex ipsis compræhensis offendatur non excusare. Si vero supradicti principales, seu aliquis eorum in fractione pacis, treguæ, seu fidejussionis hujusmodi, ut supra non intervenerint, seu intervenerit, ipsos, eorumque consanguineos, & fidejussores, ceterosque in pace, tregua, seu fidejussione de non offendendo compræhensos, & quemlibet eorum novam causam hujusmodi allegare posse, & ea probata excusari debere, & quoquo modo gravari, perturbari, aut inquietari non posse, neque debere, idque tam in causis motis, & indecisis pendentibus, quam etiam finitis, & in quibus etiam pronunciatum fuit dummodo sententiæ desuper latæ totaliter non sint executioni demandatæ, locum sibi vendicare posse, & debere declaramus.

§.3. Cumque etiam contingat partes ipsas, contra quas in contumaciam procedi consuevit, vel ita negotiorum mole gravari, vel ita longe abesse ut ipsorum contumaciam sex mensium spatio hujusmodi expugnare minime queant, terminum sex mensium hujusmodi ad annum prorogamus, ac contumacibus hujusmodi defensiones non nisi post anni elapsi terminum denegari debere, ac quascumque aliter quod, ut præmittitur, ferendas sententias nullas, inanes, nulliusque roboris, & momenti fore, & esse, prout Nos eas ex nunc tamquam contra juris debitum, & de facto latas annullamus, cassamus, & irritamus. Terminus sex mensium condemnatis in contumaciam prorogatur ad annum.

§.4. Quo vero ad præventionem inter Judicem Ecclesiasticum, & laicum, declaramus illam habere locum in terminis, & statu, prout ante dictum Motum proprium erat, ac ipsum ad terminos juris in hoc reducimus, & volumus, ut in præventionibus procedatur juxta formam juris, & sacrorum decretorum Concilii Tridentini, & non alias, aliter nec alio modo, sicque, & non aliter, per quoscumque Judices &c. etiam S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatii Apostolici Auditores sublata &c. judicari debere, irritum quoque &c. auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, & decernimus. Præventio inter Judicem laicum, & Ecclesiasticum.

§.5. Et nihilominus pro potiori præmissorum validitate omnibus, & singulis judicibus, tam ordinariis quam delegatis, & subdelegatis, ac eorum Locatenentibus, & Notariis, sub excommunicationis majoris, ac indignationis nostræ officiorumque suorum privationis pœnis, ne contra præmissa aut illorum aliqua facere, & attentare præsumant, districtius inhibemus. Pœnæ contra præmissa inobservantes.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac quarumcumque Civitatum, Provinciarum, & locorum, etiam juramento Derogatio contrariorum

to &c. roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis universitatibus, communitatibus, & hominibus Provinciarum, Civitatum, & locorum prædictorum quomodolibet concessis &c. Quibus omnibus &c. Etiam si de illis &c. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque cum clausulis opportunis.

Fiat Motu proprio M.

Aliæ clausulæ.

§.7. Et de revocatione, cassatione, declaratione, reductione, voluntate, prorogatione, annullatione, irritatione, statuto, & decreto, inhibitione, derogatione, & aliis præmissis, quæ hic pro simul, vel ad partem repetitis habeantur latissime exten. Et quod præmissorum omnium, & singulorum, & præsertim præsentibus contrariorum pro sufficienter expressis habeantur. Et quod præsentis Motus proprii etiam absque data, & registratura sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat in judicio, & extra, regula contraria non obstante, ejusque transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus literis adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Quodque Cameræ, & Cancellariæ Apostolicis, ac audientiæ causarum Palatii Apostolici valvis, & in acie Campi Floræ dimissis ibi copiis affixis, post mensem affixionis hujusmodi computandum, omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

20. Junii 1567 An.II.

Anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto indictione nona, die vero vigesima mensis Junii, Pont. sanctissimi in Christo Patris, & D.N.D. Pii divina providentia Papæ V. Anno I. Supradictus Motus proprius affixus, & publicatus fuit ad valvas Principis Apostolorum de Urbe, Cameræ, ac Cancellariæ Apostolicarum, necnon in audientia literarum contradictarum, ac in acie Campi Floræ dimissis inibi copiis affixis per me Joannem Guerardi præfati SS. D. N. Papæ Cursorem.

Ant. Clerici Magister Cursorum.

LX.

Moderatio dotium, munerum, & ornamentorum quarumcumque mulierum, etiam tempore nuptiarum in Urbe.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Populus Romanus ad cohortationem hujus Pontificis super moderatione dotis condidit statutum, cujus tenor mox sequitur.

QUoniam Nos pluries justis causis moti, cohortati sumus dilectos filios nostros Conservatores Cameræ Almæ Urbis, & Populi Romani, ut vellent in modum publicum Statuti moderari, ac limitare quantitatem, usque ad quam in futurum ascendere possent dotes mulieribus in ipsa Urbe inter Romanos, seu inter eos, & exteros, aliosque suprascriptos constituendæ ac dandæ, ipsiusque propterea in diversis eorum etiam publicis Consiliis negocio tractato prius, curam faciendi moderationem, & limitationem prædictam, illamque cum pœnis, capitulis, & clausulis opportunis in scriptis redigendam, Conservatoribus, & aliis superius descriptis demandaverint, & præinserta scriptura sic, ut supra exemplata est, in eodem publico Consilio lecta, & mature discussa, fuerit per ipsum Consilium approbata, & in modum publici statuti publicata.

Confirmat Pontifex dictum Statutum.

§.1. Nos cupientes ut inviolabiliter observetur, motu simili statutum ipsum subscriptum prout jacet, cum omnibus suprascriptis ordinationibus, in omnibus, & per omnia; etiam Apostolica nostra auctoritate ex certa nostra scientia perpetuo laudamus, & approbamus, & confirmamus, omnesque, & singulos, tam juris quam facti, & solemnitatum etiam verbalium forsan omissarum defectus, siqui in præmissis intervenerunt, eadem auctoritate Apostolica supplemus. Et pro abundantiori cautela, majorique ipsiusque Statuti, omniumque suprascriptorum efficacia, etiam Nos per eadem verba, statutum ipsum, ac suprascriptas omnes ordinationes de novo facimus, atque inviolabiliter perpetuo observari, & ad executionem per illos, ad quos spectat, inconcusse demandari volumus, & mandamus.

Sola sufficiat signatura.

§.2. Volentes quod hujus nostræ cedulæ sola signatura sufficiat, & clausula non obstante, in judicio, & extra fidem faciat.

Clausulæ præservativæ.

§.3. Et quod præmissis, ac præinserto statuto, & huic nostræ cedulæ ac dispositioni, per Nos, & Successores Nostros numquam sufficienter derogatum esse censeatur, nisi in publica signatura proposita supplicatione cum hujus nostræ cedulæ insertione, derogatio fuerit concessa.

Decretum irritans.

§.4. Decernentes irritum, & inane, si quid in contrarium fieri contingat.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, aliisque dictæ Urbis statutis, reformationibus, & consuetudinibus, etiam juramento &c. roboratis, ceterisque in contrarium facientibus quibuscumque.

Placet Motu proprio M.

D.P. An.II. 24. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Nono Kalen. Julii, Anno secundo.

Sequitur tenor istius Statuti.

CAP. I.

Statuti tenor in quo extat moderatio dotis ad scuta 4500. de carlenis.

§.1. STatuimo, & ordinamo, che nessuna persona Romana di qualunque stato, grado, ò preeminenza si sia, eziamdio chierico, ardisca, ne presuma costituire, promettere, pagare, ricevere, tanto in denari contanti, quanto in argento, oro, gioje, proventioni, ò altre cose, eziamdio mobili, e semoventi, raggioni, & azzioni, dote, & acconcio, in una ò più volte, che passi ò ecceda, & computata eziamdio cassa bianca, bacile, e boccale, la

la somma e quantità di Ducati quattromila e cinquecento di carlini, à ragione di dieci carlini per Ducato. Nè sia lecito a questo contravenire per alcun patto ò consentimento, *etiam* giurato, da farsi per li contrascritti, & altre terze persone, per causa ò occasione di accrescere somma dotale, constituir pegno, ò in qualunque modo far fraude à questo statuto, ad effetto ch' il marito, ò la donna, ò altri per essi vengano ad haver più della detta somma di ducati quattromila e cinquecento, in alcun modo ò via, diretta ò indiretta, alla pena di mille ducati simili da incorrersi per ciascuno, che contrafarà, e da applicarsi per la quarta parte all' accusatore, qual sarà tenuto secreto, l' altra quarta all' essecutore, & per lo resto alla fabrica del Palazzo delli Magnifici Signori Conservatori della Camera di quest' Alma Città di Roma. E nientedimeno volemo, che pagata ò non pagata la detta pena, tutto quello che oltra la detta somma si desse, ovvero ancora con intervento di terze persone sotto quale color si sia di donazione, parafreno, ò altro titolo *etiam* in persona della donna, qual similmente prohibiamo sotto la pena predetta *ipso facto* sia applicato alla fabrica del Palazzo delli prefati Magnifici Signori Conservatori. Et ancora volemo, che colui che constituisce, dà, ovvero promette in alcun modo oltre la somma predetta, ò suo herede, ò successore, ovvero la donna, per la qual fosse data per verun tempo, venendo il caso della restitutione, possa ridimandare il sopra più, & habbi perduta ogn' azzione, che in ciò & sopra ciò li competesse, e detto sopra più s' applichi *ipso jure* alla fabrica predetta, come di sopra; ordinando che tutti simili contratti, ò private scritture, quali sopra ciò si facessero, siano quanto alla detta quantità eccessa *ipso jure* nulli, & invalidi, e per vigore di essi nulla esecuzione se ne possa fare quanto alla quantità eccedente di ducati quattromila, e cinquecento.

C A P. I I.

Notariorum contra hanc prohibitionem instrumenta conficientium pœnæ.

§.2. Ancora prohibemo a tutti simili Notari, che non ardischino nè presumino rogarsi d'alcun instrumento, qual sia contra la prohibizione soprascritta, nè far scrittura che sia incerta, ò che si riferisca à quella cedola privata, ò qualunque altra scrittura, ò arbitrio di vomo, sotto la pena del falso, e di scudi duecento per ciascheduno di loro, che contrafarà, e d'applicarsi come di sopra, e detti contratti non invalidi *ipso jure*, *& nullius fidei*, ed essi Notari si intendino nondimeno privati in perpetuo de' loro officj.

C A P. I I I.

Mediatorum & aliorum scripturis huic prohibitioni contrariis intervenientium pœnæ.

§.3. E similmente prohibemo che nessuna persona possa in ciò come mezzano intravenire, ò altrimente presumere far cedula privata, ovvero esser testimonio in contratto, ò cedula, che fosse contro la prohibizione predetta alla detta pena, da incorrersi, ed applicarsi come di sopra.

C A P. I V.

Hæc prohibitio quos comprehendat.

§.4. Vogliamo ancora che nelle soprascritte prohibizioni e pene siano compresi Baroni, Cortigiani, ò Forastieri, eziamdio Chierici, che apparenteranno con Romani, tanto originarj, come fatti cittadini, & incoli di Roma, e tanto dando, e promettendo, quanto ricevendo, e stipulando, ovvero come mezzano, notaro, testimonio, fidejussore, ò promissore, ò in qualunque altro modo si intromettano, purchè uno delli consorti, cioè, ò sposa, ò marito, ò sposo, ò moglie, sia Romano originario, overo fatto cittadino, ò pur' incola in Roma.

C A P. V.

Sponsa non potest ad pompam ostendere paraphernalia.

§.5. Nè sia lecito alla sposa, poiche se ne sarà gita à marito, ò prima, mostrare ò far mostrare à pompa, ò altrimente, tanto in publico, come in privato, in presenza di persone, che non siano di casa, le robbe che saranno nelle casse, e sposalizio, quali vogliamo non possano eccedere in numero di due, alla pena di ducati cinquecento, da incorrersi ed applicarsi come di sopra.

C A P. V I.

Moderatio munerum inter conjuges, & affines.

§.6. Non sia medesimamente lecito al sposo donare più di una veste alla sposa, la quale sia conforme alli habiti leciti per le ultime reformazioni sopra ciò fatte, alla pena predetta. E non sia lecito al padre ò madre, ò altra congionta persona della sposa, donar al sposo, ò ad altri per lui, dirette, ovvero indirette, nel tempo della subharratione, ò prima ò poi, alcun vaso, bacile, boccale, coppa, nappo, catena, ò altro dono, tanto di oro, come d'argento, denari, gioje, perle, drappi, ò altre cose, eziamdio non simili, alla pena predetta di ducati 500. e perdita delle robbe, d' applicarsi come di sopra. Non sia lecito alli parenti dello sposo nell' atto della subharratione, donare alla sposa alcun dono, eccetto che padre, madre, fratelli, e sorelle carnali e consobrini dello sposo, alla detta pena. Non sia lecito alla sposa, e suoi, al tempo della subharratione, dar fazzoletti, ò cosa simile ad altre persone, che à coloro, che li è permesso di donare, e che donaranno come di sopra, alla pena predetta.

Nomina deputatorum.

§.7. Deputati super præmissis per Populum Romanum in publico consilio Illustrissimi Domini Conservatores Cameræ Almæ Urbis D. Antonius Vellius J.U.D. Advocatus Consistorialis, D. Domitius Cavalerius, D. Vincentius Nobilius, Magnificus D. Angelus Prior Dominorum Capitum Regionum, D. Marcus Antonius Burghesius Advocatus Consistorialis, D. Marius Gabriellius,

lius Advocatus Consistorialis, D. Pirrhus Tharus J.U. D. Vincentius Parentius J.U.D. Galeatius Poggius J. U. D. Antonius Massa J.U.D. Dominus Lucas Petus J.U.D. Dominus Marius Frangipanus, D. Cincius Frangipanus, D. Hector Mutinus, D. Horatius Narus, D. Petrus Paulus Fabius, D. Thomas Cavalerius, D. Hieronymus Picus.

LXI.

Extensio Constitutionis Pii IV. de condemnatis, & bannitis non audien. nisi in Carceribus constitutis, & defuncti hæredibus citatis, ut procedat etiam contra condemnatos in contumaciam, & in quacumque instantia, pro quacumque pœna corporis afflictiva.

Hæc Bulla Pii IV. est sup. Const.LXI. Et si cuncta. *fol.*111.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio, &c.

Pius IV. edidit Constitutionem, de qua hic.

Licet alias fel. rec. Pius Papa IV. Prædecessor noster Motu proprio, & ex ejus scientia, sua perpetuo valitura Constitutione sanciverit, &c. *Omittitur residuum hujus narrativæ, quia ipsam Bullam habes supra fol.*111. Et si cuncta.

Causa declarationis.

§.1. Cum tamen a nonnullis in dubium revocetur, an in literis Pii Prædecessoris hujusmodi, comprehendantur etiam illi, qui ex aliqua criminali causa, pro qua pœna corporis afflictiva imponenda foret, in eorum contumaciam condemnati fuerint, itaut ad purgandum contumaciam, & condemnationem hujusmodi admitti, vel audiri non debuerint, nec debeant, nisi prius se in Carceribus constituerint.

Declaratio & extensio.

§.2. Nos omnem circa præmissa ambiguitatem e medio tollere, & penitus amputare volentes, necnon literarum hujusmodi tenores præsentibus pro expressis habentes, illisque nihil addentes, vel minuentes, Motu simili ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine decernimus, & declaramus, eos omnes, & singulos, qui ex hujusmodi causis, licet in eorum meram contumaciam hactenus condemnati fuerint, & in futurum condemnabuntur, sub eisdem literis omnino comprehensos fuisse & esse, ac fore, itaut non aliter ad purgandum dictas eorum contumaciam, & condemnationem admitti debuerint, vel debeant, nisi sese prius in Carceribus constituerint, vel constituant. Decernentes quod in quacumque instantia, casu, & causa se absolvi petant, licet forsan in aliqua se constituerint, nullo modo audiantur, nisi se prius in Carceribus servatis servandis de novo constituerint, & novæ constitutioni hujusmodi ad plenum satisfecerint.

Anullatio absolutionum aliter factarum.

§.3. Ac omnes, & singulas absolutiones, remissiones, & quasvis alias gratias contra præsentium tenorem quomodolibet pro tempore impetratas, & a quibuscumque judicibus cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existant, quovis prætextu, vel causa emanatas, nullatenus attendi debere, minusque cuiquam prodesse modo posse, sed tamquam nullas, & invalidas, nulliusque roboris, vel momenti reiiciendas esse, licereque præfatis, & aliis judicibus quibuscumque, illis non obstan. processus hujusmodi reassumere, & prout juris fuerit, terminare.

Clausulæ præservativæ.

§.4. Præsentemque nostrum Motum proprium nullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, notari, vel impugnari nullatenus posse, sed illum semper validum, & efficacem existere, suosque plenarios effectus omnimode sortiri.

Decretum irritans.

§.5. Sicque in præmissis omnibus, etiam per S.R.E. Cardinales, ac causarum Palatii Auditores, aliosque Judices &c. sublata eis &c. judicari debere, irritum quoque & inane, quicquid secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter attentatum forsan est hactenus, vel in futurum contigerit attentari, fuisse, esse, & fore, & vitio nullitatis penitus subjacere decernimus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus præmissis, ac Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ idem Prædecessor in eisdem literis voluit non obstare, ceterisque contrariis quibuscumque.

Sola signatura sufficit.

§.7. Volumus autem, quod præsentis Motus proprii sola signatura sufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio & extra, regula quacumque contraria non obstante, cum decreto, quod præsentium transumptis manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Placet Motu proprio M.

Papæ subscr. Publ.P. An II. die 12. Julii.

Anno a Nativitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, indictione 10., *die vero* 12. *mensis Julii, Pontific. Sanctiss. in Christo Patris, & D.N.D. Pii Papæ Quinti, Anno ejus II. retroscriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas Cancellariæ Apostolicæ, & in acie Campi Floræ, ut moris est, per Nos Julium Parinum, & Alexandrum Astancollum præfati SS.D.N.Papæ Curs.*

Camillus Cher. Mag.Curs.

LXII.

Ex Regest. in Archiv. Vat.

De Parochialium Ecclesiarum vacatione, Vicariorum earumdem deputatione, Examinatorum electione, promovendorum examine, & idoneitate, necnon Idoneorum institutione ab Ordinariis facienda.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Apostolatus Officium meritis licet imparibus, Nobis ex alto commissum, admo-

admonet, ut in conferendis beneficiis Ecclesiasticis, & præsertim Parochialibus Ecclesiis personis dignis, & habilibus, quæ in loco residere, & per se ipsos curam exercere valeant, omnem diligentiam, ac sollicitudinem nostram, quantum Nobis desuper conceditur, adhibere studeamus, ut illæ fideles suæ curæ creditos sciant non solum doctrina verbi, sed etiam exemplo boni operis informare, commissasque sibi Parochiales Ecclesias hujusmodi velint, & possint auctore Domino salubriter regere, ac feliciter gubernare. Quod provide, ac diligenter considerasse, Alexandrum Tertium, Gregorium Decimum, ac Innocentium etiam Tertium, & alios Romanos Pontifices Prædecessores nostros, eorum super hoc editæ Constitutiones testantur.

Vacante Parochiali Ecclesia Episcopus debet in ea Vicarium constituere.

§.1. Nos igitur qui Sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, quæ omnium fidelium mater est, & Magistra, divina disponente clementia modo præsidemus, eorumdem Prædecessorum nostrorum vestigiis inhærentes, volentesque super præmissis, pro nostro universalis Pastoris Officio opportune providere, Motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra: ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, sancimus, decernimus, & ordinamus, ut occurrente vacatione alicujus Parochialis Ecclesiæ, etiam generaliter, vel specialiter, etiam vigore indulti in favorem S.R.E. Cardinalium, aut alias quomodolibet reservatæ, vel affectæ, etiam si illius, dum pro tempore vacat, collatio, & provisio ad quosvis Abbates, vel Capitula, aut alios inferiores Collatores sæculares, vel regulares pertineat, debeat Episcopus habita notitia vacationis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum, in ea Vicarium congrua ejus arbitrio portionis fructuum assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ substineat: donec ei de Rectore provideatur.

A Collatore nominādi Clerici idonei ad examen.

§.2. Et deinde Episcopus, & alius quivis inferioris Ordinis dictæ Parochialis sic vacantis collator, seu qui illius Juspatronatum Ecclesiasticum, vel mixtum habeat, intra decem dies, vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum idoneos aliquot Clericos ad regendum Ecclesiam, coram deputandis examinatoribus nominet, liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos noverint, eorum nomina deferre, ut possit postea de cujuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio, & si Episcopo, aut Synodo Diœcesanæ, pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari.

Sic nominati ab Episcopo examinentur.

§.3. Transacto constituto tempore omnes, qui descripti fuerint, examinentur ab Episcopo, sive eo impedito, ab ejus Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus, non paucioribus quam tribus, quorum votis si pares, aut singulares fuerint, accedere possit Episcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur.

Sex examinatores in qualibet Diœcesi deputandi.

§.4. Examinatores autem singulis annis in Diœcesana Synodo, aut ab Episcopo, vel ejus Vicario, & Capitulo majoris Ecclesiæ ad minus sex proponantur, qui illis satisfaciant, & ab eis probentur, adveniente que vacatione cujuslibet Ecclesiæ tres ex illis eligat Episcopus, qui cum eo examen perficiant, indeque succedente alia vacatione, aut eosdem tres, aut alios tres, quos ipse Episcopus maluerit, ex præfatis illis sex eligat.

Qualitates in Examinatoribus requirendæ.

§.5. Sint vero ii examinatores Magistri, seu Doctores, aut licentiati in Theologia, aut jure Canonico, vel alii Clerici, seu regulares, etiam ex Ordine Mendicantium, aut etiam sæculares, qui ad id videbuntur magis idonei, jurentque omnes ad Sancta Dei Evangelia, se quacumque humana affectione postposita fideliter munus executuros, caveantque ne quidquam prorsus occasione hujus examinis nec ante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quam alii dantes incurrant a qua absolvi nequeant nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocumque, etiam antea obtinebant, & de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo prædicta, si opus erit, rationem reddere teneantur: a qua si quid contra Officium eos fecisse compertum fuerit, graviter ejusdem Episcopi arbitrio puniri possint.

Magis idoneo, & approbato conferenda Ecclesia.

§.6. Peracto postea examine renuncientur, quotcumque ab his idoneis judicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, ex hisque Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum judicaverit, atque illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre.

Nominatus a Patrono ab Episcopo debet institui.

§.7. Si vero jurispatronatus, Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is quem patronus digniorem inter probatos ab examinatoribus judicabit, Episcopo præsentare teneatur, ut ab eo instituatur.

Diversi casus presentationis & institutionis.

§.8. Cum vero institutio ab alio, quam ab Episcopo erit facienda, tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. Quod si jurispatronatus laicorum fuerit, debeat, qui a patrono præsentatus erit, ab eisdem Deputatis, ut supra, examinari, & non nisi idoneus repertus fuerit, admitti, in omnibusque supradictis casibus, non cuiquam alteri, quam uni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, juxta supradictum modum de Ecclesia provideatur.

Quid sit agēdum in casu appellationis.

§.9. Nec prædictorum examinatorum relationem, quominus exequutionem habeat, ulla devolutio, aut appellatio etiam ad Nos, & Sedem Apostolicam, sive ejus Legatos, aut Vice-Legatos, aut Nuncios, seu Episcopos, vel Metropolitanos, aut Primates, vel Patriarchas interposita impediat, aut suspendat, alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti ante Episcopus arbitrio suo ad tempus deputavit, vel forsan postea deputabit, ab ejus Ecclesiæ custodia, & admi-

ministratione non amoveatur, donec eidem, aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, ut supra sit provisum.

Quibus in casibus ab hujusmodi praxi recedere permittatur.

§.10. Si tamen adeo exigui redditus dictæ Parochialis fuerint, ut totius hujus examinationis operam non ferant, aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere, aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facile graviores rixæ, ac tumultus possint excitari, poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio, ita expedire arbitrabitur, ac forma omissa privatum aliud examen, ceteris tamen ut supra servatis, adhibere.

Synodus alia potest addere.

§.11. Licebit etiam Synodo Provinciali, si quæ in supradictis, circa examinationis formam addenda remmittendave esse censuerit, providere.

Clausulæ firmitatem, & observantiam præsentis Cōstitutionis inducentes.

§.12. Et ut præsens nostra Constitutio firmiter, & inviolate ab omnibus observetur, easdem dictorum Prædecessorum Constitutiones innovando auctoritate Apostolica tenore præsentium, omnes & singulas collationes, provisiones, institutiones, & quasvis alias dispositiones Parochialium Ecclesiarum, ab eisdem Episcopis, & Archiepiscopis, ac quibusvis aliis Collatoribus, tam ordinariis, quam delegatis, etiam dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, ac Sedis Apostolicæ Legatis, vel Nuntiis præter, & contra formam præsentis nostræ Constitutionis, præsertim in examine per concursum faciendo, præscriptum post tempus infra expressum faciendas, nullas, irritas, ac nullius roboris, vel momenti fore, & esse, nullumque provisis, seu institutis jus, aut titulum, & coloratum possidendi præbere, & Parochiales Ecclesias, ut prius ante collationes hujusmodi vacabant, ex tunc vacare decernimus, & declaramus, illæque omnes sic pro tempore vacantes, si Episcopus, qui curam dicti examinis habere debet, præmissa non fecerit, ad ejus Metropolitanum, si vero Archiepiscopus idem facere prætermiserit, ad Sedis Apostolicæ dispositionem specialiter devoluantur.

Collatoribus terminus præfigitur præstādi, instituendi, &c.

§.13. Insuper ne Parochiales Ecclesiæ diu in suspensu maneant in maximum animarum periculum, quarumcumque Parochialium Ecclesiarum, quarum, dum pro tempore vacant, ad Episcopos, & Archiepiscopos, & quoscumque alios ordinarios Collatores provisio, & collatio spectat, de quibus iidem Episcopi, & Ordinarii intra sex mensium spatium a die vacationis earumdem, perfecto examine, juxta formam præsentis nostræ Constitutionis non providerint, ac illarum, etiam quarum collationes aliis ex indulto Sedis Apostolicæ competunt, ad quas occurrente illarum vacatione Episcopi, & Archiepiscopi præfatas personas, per examen concursu, ut præfertur, habito juxta formam præscriptam approbatas, & magis idoneas non elegerint, aut electas iis, ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda, infra quatuor mensium spatium, a die illarum vacationis, non significaverint, necnon Parochialium Ecclesiarum, similiumque jurispatronatus Ecclesiastici, vel laicorum, seu clericorum, & laicorum simul fuerint, si præsentatus intra tempus, eisdem personis a jure præfixum prævio examine prædicto approbatus petatur institui, institutioque ipsa per duos menses, a die præsentationis dilata fuerit, collatio, provisio, institutio, ad eosdem supranominatos, ut præmittitur, pariter devolvatur, data tamen in Parochialibus jurispatronatus optione ipsius patronis, ut si institutio ad Ordinarios spectabit, ipsis Ordinariis illam facere negligentibus, & ultra dictos duos menses differentibus possint pro hujusmodi institutione obtinenda habere recursum ad Metropolitanum, vel viciniorem Ordinarium, aut ad Sedem Apostolicam.

Terminum decem dierum ad nominandum præfixum nemini licet protrahere.

§.14. Prohibentes, etiam eisdem Ordinariis, ne tempus decem dierum dictis Ordinariis, & personis per hanc nostram Constitutionem, ad nominandum idoneos Clericos, coram deputatis examinatoribus præfixum, ultra alios decem dies prorogare audeant, vel præsumant.

Nec formam examinis, ceteraque hic statuta immutare.

§.15. Districtius inhibentes, ne quis quacumque sit super hoc auctoritate munitus, contra formam superius expressam, de hujusmodi Parochialibus Ecclesiis, ut præfertur, disponere, vel circa illas alias quidquam innovare, quoquomodo præsumant.

Ad quem appellari possit, si minus idoneo conferatur Ecclesia.

§.16. Ut autem non solum dignis, sed magis idoneis repertis, juxta Ordinationem nostram, hujusmodi Parrochiales Ecclesiæ conferantur, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quod si Episcopus, aut alius Ordinarius minus habilem, posthabitis magis idoneis elegerit, possint ii, qui rejecti fuerint, a mala electione hujusmodi, ad Metropolitanum, vel si ipse eligens Metropolitanus, aut exemptus fuerit, ad viciniorem Ordinarium, ut in nostrum, & Sedis Apostolicæ delegatum, aut alias ad Sedem Apostolicam appellare, ac prælectum ad novum examen coram ipso appellationis Judice, & ejus examinatoribus provocare, & constito de Prioris eligentis irrationabili judicio, eoque revocato Parochialis magis idoneo per eumdem Judicem appellationis auctoritate nostra, quatenus collatio ad Episcopum, a quo appellatum fuit, spectaret, conferatur, alias eidem magis idoneo, per Judicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, provisio, vel institutio spectabit.

Hujusmodi tamen appellatio exequutionem primæ deputationis non impedit.

§.17. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat, aut suspendat, quo minus electio per Ordinarium primo loco facta interim debitæ demandetur executioni, & provisus, ab eadem Ecclesia causa appellationis hujusmodi pendente, non amoveatur.

A Judice appellationis ad Primatem, vel ad Sedem Ap. appellatur.

§.18 Si quis a sententia per Judicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad Primatem prædictum, seu Sedem Apostolicam appellabit.

Sic secus actū fuerit, irritum esto.

§.19. Si secus in præmissis omnibus, & singulis, actum, & attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane.

Derogatio cōtrariorum.

§.20. Non obstantibus quibusvis aliis Con-

Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec non exemptionibus, indultis, privilegiis, præventionibus, affectionibus, novis provisionibus, quibuscumque etiam Universitatibus, vel aliis quomodolibet, ad certam summam, per Sedem Apostolicam concessis. Quibus omnibus etiam si de illis, specialis, specifica, expressa, & individua mentio, seu quævis alia expressio habenda esset, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro sufficienter expressis habentes ad effectum præsentium specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptis dāda. §.21. Volumus autem, quod præsentium transumptis &c.

Præsentes publicatę omnes obligant. §.22. Quodque ipsæ præsentes literæ valvis Cameræ, & Cancellariæ Apostolicarum, & Audientiæ causarum Palatii Apostolici, & in acie Campi Floræ dimissis inibi copiis publicatæ, & affixæ, post ultra menses tres, intra post sex vero menses, omnes ita afficiant, & arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent.

Clausulæ. §.23. Nulli ergo omnino hominum &c.

Dat. die 19. Augusti 1567. An. II. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, quartodecimo Kal. septembris, Pont. nostri Anno II.

LXIII.

Spoliorum nomine ad R. Cameram Apost. spectantium, non veniunt ornamenta, & paramenta Ecclesiarum, nec suppellectilia domestica. Neque bona Clericorum, qui beneficia, aut pensiones non excedentes summam ducatorum triginta habuerunt, sed eorum Ecclesiis dari debent.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam

Causæ istius Constitutionis. Romani Pontificis providentia circumspecta ad ea sollicitudinis suæ partes potissimum convertit, per quæ singulis Ecclesiis debita obsequia, & opportuna subventionis auxilia minime subtrahantur. Cum itaque, sicut accepimus, nonnulli Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, & Abbates, seu Commendatarii, ac alii beneficia Ecclesiastica obtinentes, proprii honoris, & salutis immemores, etiam prætextu facultatum testandi eis per Sedem Apostolicam concessarum, in eorum ultimis voluntatibus res sacras, ac vasa, ornamenta, & paramenta Ecclesiastica, aliaque cultui divino dicata quandoque ex fructibus Ecclesiasticis per eos acquisita, non Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis, quibus præfuerunt, seu a quibus proventus Ecclesiasticos, & stipendia acceperunt, prout rationi, & honestati consentaneum foret, sed aliis locis, etiam aliquando non piis, ac interdum eorum consanguineis, & affinibus relinquere, ac Cameræ Apostolicæ Collectores prætextu, quod illa sub appellatione spoliorum veniant, tamquam ejusdem Cameræ spolia exigere, & percipere non erubescant, in maximum religionis dedecus, ac Ecclesiarum, Monasteriorum, & beneficiorum eorumdem detrimentum, ac relinquentium animarum periculum, scandalumque plurimorum.

Ornamenta & paramenta, ac res sacræ, & alia bona ad usum & cultum divinū spectantia, non veniunt sub nomine spoliorum pertinentium Cameræ Apost. sed spectant ad Ecclesias, tempore obitus illas obtinentium. §.1. Nos abusibus, scandalisque hujusmodi providere, ac singularum Ecclesiarum, & Monasteriorum, ac beneficiorum indemnitati, animarumque quorumlibet saluti consulere volentes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quod de cetero omnia & singula ornamenta, & paramenta, ac vasa, necnon Missalia, & Gradualia, ac Cantus firmi, & Musicæ aliquæ quomodolibet nuncupati libri, & aliæ res sacræ, etiam auri, & argenti, ac quæcumque alia bona per quoscumque Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, Abbates, seu Commendatarios, & alios quoscumque, quæcumque, & qualiacumque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, sæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet obtinentes, quocumque nomine, vel titulo censeantur, etiam si de illis, & eorum qualitatibus specialis, & expressa mentio habenda foret, ad usum & cultum divinum, etiam in eorum privatis ædibus, & Capellis, vel Oratoriis destinata, temporum eorum obitus ex testamento, vel ab intestato relicta, sub quibusvis facultatibus testandi, & alias disponendi de bonis per eos ex altari, vel alias quomodolibet acquisitis, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores, & Successores nostros, ac Nos sub quibusvis tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu proprio, & alias quomodolibet concessis, & concedendis, minime comprehendantur, nec sub appellatione spoliorum veniant, sed ad singulas Ecclesias, Monasteria, etiam Conventu carentia, & beneficia hujusmodi, in quibus resederint, aut quibus præfuerint, seu quæ alias obtinuerint, omnino spectent, & pertineant, ac spectare & pertinere.

Successores in Ecclesiis propria auctoritate illa apprehendere possunt. §.2. Illaque post eorum obitum eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis, etiam si in Romana Curia, & procul ab illis decesserint, vel ad illa numquam accesserint, etiam si antea Ecclesiarum, & Monasteriorum regimini cesserint, vel beneficia hujusmodi renunciaverint, eo ipso applicata, & incorporata sint, & esse censeantur. Ita quod liceat illis defunctis, in eisdem Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis successoribus, ac Ecclesiarum, & Monasteriorum hujusmodi Capitulis, & Conventibus respective, illa propria auctoritate libere apprehendere, ac eorum Ecclesiis, & Sacristiis applicare, & incorporare.

Et de illis etiam ad pias causas disponi prohibetur. §.3. Ac quæcumque donationes, ac relicta, & legata, testamenta, & condicilli, & aliæ

& aliæ ultimæ voluntates, seu spolia desuper, contra præsentis Constitutionis nostræ tenorem quomodolibet pro tempore facta, quoad præmissa, nulla, & invalida, nulliusque roboris, & momenti existant, & personis, etiam Ecclesiasticis, seu locis, etiam piis, aut Ecclesiasticis aliis quibuscumque, in quarum, seu quorum favorem pro tempore facta fuerint, minime suffragentur, nec per ea eisdem personis, seu locis, vel aliis Ecclesiis hujusmodi aliquod jus in rebus prædictis, vel ad illas acquiri posse.

Detentoresque illorum bonorum ad restitutionem cōpelli debent.

§.4. Quinimmo res sacras, ac alia bona prædicta quocumque nomine, vel titulo pro tempore detinentes, ad illa Ecclesiis, & Monasteriis, ac beneficiis, per defunctos quomodolibet acquisitis, ut præfertur, juxta præsentium tenorem realiter, & cum effectu restituendum, & consignandum, quibusvis dispositionibus de illis in contrarium quomodolibet factis minime attentis, omnino teneantur, & ad id per censuras, & pœnas, etiam furti, & sacrilegii, ac alia, juris & facti remedia opportuna cogi, & compelli possint, & debeant.

Supellectilia presbyterorū, & clericorum non veniunt sub nomine spoliorum.

§.5. Insuper ne deinceps contingat insolentia spoliorum Cameræ Apostolicæ Collectorum, vel subcollectorum aliquas Ecclesias, nec hominum quemquam damno, & injuria affici, nec cuiquam de cetero vertatur in dubium, quæ res habendæ sint nomine spolii, simili modo statuimus, decernimus, & declaramus, quod quæcumque scamna, cathedræ, arcæ, & etiam ligneæ, vel lapideæ, etiam marmoreæ, mensæ, & tabulæ, ac quæcumque dolia, seu vasa vinaria, vacua, & alia similia suppellectilia domestica per quosvis presbyteros, seu clericos ab humanis pro tempore decedentes, tempore eorum obitus in Ecclesiis, seu eorum domibus Ecclesiarum earumdem, vel alibi ubivis locorum relicta, etiam si ex fructibus, & proventibus beneficiorum, quæ dum viverent, obtinebant, acquisita fuerint, sub spoliorum appellatione minime veniant, nec pro spoliis ullo modo reputari possint.

Spolium non potest prætendi per obitum obtinentis beneficia, vel pensiones non excedētes 30. ducatos.

§.6. Præterea quod nullum spolium Cameræ præfatæ fieri, nec quicquam a quibusvis spoliorum Cameræ hujusmodi Collectoribus, vel subcollectoribus exigi possit per obitum illius, qui dum viveret, unum vel plura beneficia Ecclesiastica obtinuerit, cujus, vel quorum simul fructus, redditus, & proventus, triginta ducatorum auri de Camera secundum communem æstimationem, valorem annuum non excesserint, aut qui pensiones annuas super quibusvis fructibus Ecclesiasticis usque ad dictum valorem annuatim perceperit, dummodo tamen is se ab omni illicita negotiatione, & a sacris canonibus prohibita abstinuerit. Ita quod si quis dictorum Collectorum aliquid ex bonis quorumvis defunctorum, qui similia beneficia obtinuerint, seu similes pensiones perceperint, prætextu spoliorum ejusdem Cameræ percipere, aut alias contra præsentes nostras literas attentare præsumpserint, ad totalem bonorum per eum perceptorum restitutionem teneatur, ac ad viam juris, etiam per similes censuras, & pœnas, cogi, & compelli possit, & debeat.

Inhibitio contra spoliorum collectores, ne desuper se intromittant.

§.7. Districtius inhibentes quibusvis Cameræ præfatæ spoliorum collectoribus nunc & pro tempore existentibus sub indignationis nostræ, & privationis eorum officiorum pœna, ne in ornamentis, & paramentis, ac vasis, & libris præfato cultui divino dicatis, ac alias in rebus sacris; necnon supellectilibus præfatis quomodolibet se intromittant, nec in eorum inventariis tamquam spolia redigant, seu describant, sed ornamenta, & paramenta, necnon vasa, & libros, aliaque divino cultui dicata hujusmodi Ecclesiis, & Monasteriis, Capellis, & aliis beneficiis hujusmodi, eorumque Rectoribus, & aliis præfatis libere admittant, & consignent, ac consignari faciant cum effectu, ac suppellectilia prædicta in locis, ubi constiterint, relinquant.

Decretum irritans.

§.8. Ac decernentes sic in præmissis omnibus & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac irritum & inane, quicquid secus super iis a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio, & facultates.

§.9. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, & singulis locorum Ordinariis, ac majorem dignitatem post Pontificalem in universis Ecclesiis Cathedralibus, & Metropolitan. pro tempore obtinentibus per Apostolica scripta Motu simili mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, quoties pro parte quorumcumque in præmissis interesse habentium, ut præfertur, fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter observari, ac singulos, quos literæ ipsæ concernunt, illis pacifice gaudere, non permittentes eos desuper quomodolibet indebite molestari. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo.

Clausulæ derogatoriæ.

§.10. Non obstantibus Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum hujusmodi juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, facultatibus testandi, aliisque privilegiis, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis concessis, approbatis, & innovatis, etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, & expressa mentio facienda esset, illorum tenores pro sufficienter expressis habentes, illis in reliquis in suo robore permanentibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Divisio ornamentorū &c. quando Beneficiatus obtinet plura beneficia.

§.11. Volumus autem quod si aliquis ex Patriarchis, Episcopis, Abbatibus, seu Commendatariis, & aliis beneficiatis præfatis

satis pluribus Ecclesiis, seu Monasteriis, pro tempore simul, vel successive præfuerit, seu plura beneficia obtinuerit, ornamenta, & paramenta, ac res, & bona prædicta ad illa omnia habita ratione fructuum, & temporis quo eadem beneficia possedit, omnino pertineant, & proportionaliter inter ea dividatur.

Forma publ. hanc Constit. quam publ. habes in fin.

§.12. Quodque præsentes literæ in Cancelleria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur.

Transumptorum fides.

§.13. Et quia difficile foret &c.

Sanctio pœnalis.

§.14. Nulli ergo omnino hominum &c.

D. P. An.II. die 30. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, 3. Kalendas Septembris, Pontificatus nostri Anno II.

LXIV.

Jurisdictio Consulum Artis Lanæ in Urbe, cognoscendi causas ad Artem ipsam spectantes.

PIUS PAPA QUINTUS

Motu proprio &c.

Causa Constitutionis.

UT ad Artis Lanæ quæ tamquam nobilis Mediolani, Neapoli, Florentiæ, aliisque insignibus Civitatibus, in illarum decus, & ornamentum, ac Civium, & populi utilitate, & sustentationem, quam maxime quotidie exercitatur, exercitium etiam in hac Alma Urbe nostra temporum injuria jam pene collapsum restaurandum, & suo pristino splendori restituendum, dilecti filii Collegium, seu Societas Mercatorum Artis Lanæ Urbis nostræ eo efficacius excitentur, illique alacrius intendant, quo uberiori Sedis Apostolicæ munificentia noverint se consoveri. Collegium, seu Societatem prædictam specialibus favoribus, & gratiis prosequi volentes.

Confirmatio privilegiorum & Statutorum Artis Lanæ Urbis.

§.1. Omnia & singula ipsius Collegii, seu Societatis capitula, ordinationes, statuta, privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, aliasque gratias a quibuscumque Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris quomodolibet concessa, approbata, & innovata, etiam si illa in usu esse desierint, illorum omnium, necnon literarum, & instrumenti, seu instrumentorum desuper confectorum tenores pro expressis, & insertis habentes, ac prout illa concernunt in dictis literis, seu instrumentis contenta, & inde secuta quæcumque, licita, & honesta, ac sacris canonibus non contraria, Apostolica auctoritate perpetuo confirmamus, & approbamus, ac illis perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur adiicimus, omnesque & singulos juris, & facti defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, supplemus, quoad omnes, & singulas personas dictam Artem exercentes in perpetuum.

Jurisdictio, & facultates Cõsulum ejusdẽ Artis cognoscendi causas Artem ipsam concernen.

§.2. Necnon quod moderni, & pro tempore existentes ipsius Collegii, seu Societatis Consules, de omnibus, & singulis causis, tam civilibus, quam criminalibus, seu mixtis, etiam ratione præteritorum (quatenus instructæ non sint) Lanæ Artem concernentibus juxta præfata statuta, & ordinationes in futurum cognoscere, easque decidere, & terminare libere & licite valeant, ita quod causæ præfatæ per modernos, & pro tempore existentes Urbis præfatæ Gubernatorem, & Senatorem, & Conservatores aliosque Capitolinos Judices, & ceteros etiam majores Magistratus, quovis prætextu, vel colore reassumi non possint, ipsos Consules in ordinarios Judices constituendo, & deputando perpetuo statuimus, & ordinamus. Ac confirmationem, approbationem, adiectionem, suppletionem, exemptionem, liberationem, constitutionem, deputationem, statutum, & ordinationem præfata suos plenarios, & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari, ac eisdem exercentibus, & Collegio suffragari, & illos ad omnimodam suorum statutorum observationem teneri, & efficaciter obligatos fore.

Clausulæ præservativæ.

§.3. Ac literas super præsentibus conficiendas in libris Cameræ, & Capitolii, si videbitur, registrari, & nullo umquam tempore quovis quæsito colore, vel ingenio de subreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari, nec sub quibusvis revocationibus, suspensionibus, derogationibus, vel limitationibus similium, vel dissimilium gratiarum, a Nobis vel dicta Sede pro tempore emanatarum, comprehendi, sed semper ab illis exemptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum, & validissimum statum restitutas, & de novo etiam sub data per eosdem Collegium, seu Societatem eligenda concessas, ac validas, & efficaces esse, & censeri.

Decretum irritans.

§.4. Et sic per quoscumque Judices &c. etiam S.R.E. Cardinales, sublata &c. judicari, & definiri debere, irritum quoque &c. decernimus.

Inhibitio contra Judices Urbis, ne Cõsules, & alios desuper impediant.

§.5. Necnon modernis, & pro tempore existentibus Camerario, Præsidentibus, & Clericis Cameræ Apostolicæ, ac Senatori, Conservatoribus, Gubernatori, aliisque Urbis prædictæ Magistratibus, Dohaneriis, Commissariis, & aliis personis, ne Collegium, seu Societatem illiusque singulas personas prædictas super præmissis in aliquo molestare, perturbare, vel impedire quovis quæsito colore, vel ingenio audeant, seu præsumant, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac mille ducatorum auri de Camera per contrafacientes eo ipso toties quoties &c. incurrenda, partim Collegio, seu Societati hujusmodi, partim Hospitali S. Jacobi Incurabilium de Urbe applicanda, pœnis districtius inhibemus, quinimmo Collegio illiusque personis præfatis quoad præmissa, eorumque executionem, quantum in eis fuerit, ac prout ad illos, communiter, vel divisim pertinebit, faveant, & assistant, ac eadem præmissa integre observa-

servari faciant, præcipimus, & mandamus.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac præscriptione etiam longissimi temporis, necnon dictæ Urbis, etiam juramento, &c. roboratis statutis, consuetudinibus, inhibitionibus, declarationibus & decretis, etiam per Nos, & quosvis Rom. Pontifices Prædecessores nostros etiam Motu simili, &c. hactenus factis, & in posterum faciendis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis etiam Populo Romano, Senatori, Conservatoribus, Gubernatori prædictis, ac Clericis, & Gabellariis, Dohaneriis, Commissariis, aliisque deputatis, & personis quocumque nomine nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, in genere, vel in specie etiam motu, & scientia similibus concessis, &c. quibus omnibus in literis latissime extenden. illorum tenores &c. hac vice latissime derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, cum clausulis opportunis.

Fiat ut petitur M.

Repetitio clausularum.

§.7. Et cum absolutione a censuris ad effectum, &c. & quod instrumenta literarum, statutorum, privilegiorum, exemptionum, aliorumque prædictorum tenores habeantur pro expressis, seu in toto vel parte exprimi, aut de verbo ad verbum inseri possint. Et cum confirmatione, approbatione, adiectione, suppletione, exemptione, liberatione, statuto, ordinatione, decreto, inhibitione, præcepto, mandato, & derogatione præfatis, quæ hic pro singulariter repetitis habeantur, in forma gratiosa ad perpetuam rei memoriam latissime extenden. & cum opportuna, si videbitur, executorum deputatione, qui assistant etiam sub censuris, &c. cum potestate aggravandi, &c. interdictum Ecclesiasticum apponendi, invocato etiam ad hoc, si opus sit, auxilio brachii sæcularis, cum derogatione Constitutionum de una, & duabus dietis non tamen ultra tres.

Sola signatura sufficit.

§.8. Et quod sola præsentis Motus proprii sufficiat signatura, & ubique etiam in judicio fidem faciat, regula contraria non obstan. super qua literæ etiam per Breve nostrum, cum majori, & veriori præmissorum expressione expediri possit.

D. P. An.II. die 5.Septem.

Datum Romæ apud S. Petrum, Non. Septem. Anno II.

Fiat M.

LXIX.

Declaratio quod Ordines tam S. Dominici, & S. Francisci, quam Eremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, ac Servorum B. Mariæ, sunt vere, & proprie Ordines Religiosi Mendicantes, etiam si in communi bona quamvis immobilia possideant, eorumque gratiis omnibus perfruuntur.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, tam universalis Christianæ, quam singularum ejus Religionum præcipuus defensor, omnibus illarum incommodis pro sui Pastoralis Officii debito libenter occurrit, & eorum indemnitati salubribus, juxta temporum morumque exigentiam declarationibus, & aliis remediis consulere solet opportunis.

Causa hujus declarationis.

§.1. Sane licet dilecti filii omnium Mendicantium Ordinum Fratres, a contributione Seminarii Clericorum, in qualibet Civitate juxta ejusdem Concilii formam erigendi, per Tridentini Concilii decreta eximantur. Nosque inter alia ejusdem Mendicantium Ordinum Fratribus concessa privilegia, eos, & eorum quemlibet, tam a Seminarii hujusmodi contributione, quam subsidio quomodolibet, necnon decimis quibuscumque, & ceteris aliis oneribus Apostolica auctoritate similibus exemerimus, & liberaverimus, eosque ad illorum omnium contributionem nullo umquam tempore cogi, & compelli posse decreverimus. Cum tamen non sine animi molestia nuper accepimus, nonnulli locorum Ordinarii, & forsan in provincialibus Conciliis, eo forsan sub prætextu, quod Ordinum Mendicantium Fratres hujusmodi bona stabilia ex indulto seu dispensatione Apostolica retinere possunt, & propterea Mendicantes re vera non sint, eos ad Seminarii, subsidii, decimarum, & aliorum onerum hujusmodi contributionem cogere forsan præsumpserunt, & in dies præsumunt, in grave ipsorum Ordinum gravamen, & præjudicium non modicum.

Declaratio de qua in rubr.

§.2. Nos animo revolventes, eos ex fructibus bonorum hujusmodi varias Reipublicæ Christianæ utilitates afferre, cum ex ipsis varios Magistros, & Doctores manuteneant, ex quorum doctrina ipsorum Fratres Novitii eruditi postmodum effecti, gregem Dominicum prædicationibus suis, consiliis, confessionibus, orationibus, aliisque innumeris pietatis operibus juvent, & pascant, eorumque domos non minus, quam ea, quæ per Ordinarios erecta sunt, Seminaria, vocari posse, & propterea Mendicantium nomen amittere nullo modo debere. Volentes idcirco omnem dubitandi materiam amputare, omnes, & singulos Mendicantium Ordinum Fratres hujusmodi, ac eorum singulos a quibusvis excommunicationis

tionis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon quarumcumque litium, & causarum coram quibusvis Judicibus, & ubicumque quomodolibet pendentium status, & merita, nominaque, & cognomina Judicum, & collitigantium, necnon quorumcumque privilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eorumdem Ordinum Mendicantium Fratribus hactenus quomodolibet concessorum, tenores præsentibus pro expressis habentes, lites quoque, & causas præfatas, ut præfertur, pendentes, ad Nos harum serie advocantes, illasque penitus extinguentes, & collitigantibus hujusmodi perpetuum super præmissis silentium imponentes, Motu proprio non ad ipsorum Fratrum, vel alicujus eorum Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulos Quatuor Mendicantium Ordinum, videlicet, S. Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum, & quos etiam recenseri volumus Servorum B. Mariæ nominibus comprehensos Fratres eorumque domus, Monasteria, & loca etiam si in communi propria bona, tam mobilia quam immobilia, & stabilia, ac alia quæcumque possederint, Mendicantium vocabulo, & omnibus, & singulis Mendicantium privilegiis eis quomodolibet concessis, uti posse, & debere, nec super præmissis ullo umquam tempore molestari posse auctoritate Apostolica per præsentes statuimus, & declaramus, ac tam Concilii Tridentini, quam omnia, & singula alia decreta, statuta, ordinationes, privilegia, & jura de Mendicantibus loquentia, ad omnes, & singulos Ordines præfatos, eorumque domos, & loca, etiam propria bona, in communi tamen retinentes, extendimus, & ampliamus, illaque de illis loqui etiam auctoritate præfata per easdem præsentes declaramus.

Inhibitio contra Ordinarios & alios ne desuper eos molestent, & si quid exactum est restituant.

§.3. Ac insuper eisdem Ordinariis, & quibusvis aliis tam Ecclesiasticis quam Sæcularibus, quavis auctoritate fungentibus, in virtute sanctæ obedientiæ, & aliis arbitrio nostro moderandis pœnis similiter per præsentes mandamus, ut si quid per eos tam nostro quam Prædecessoris nostri temporibus, tam ratione Seminarii, subsidii, & decimarum, quam aliorum onerum hujusmodi exactum fuit, id totum eisdem Fratribus, omni mora, & dilatione postpositis restituant, districtius inhibentes eisdem locorum Ordinariis, ceterisque personis tam Ecclesiasticis, quam Sæcularibus, quavis auctoritate fungentibus, & cujusvis dignitatis, gradus, & conditionis existentibus, ne eosdem Mendicantium Ordinum Fratres præfatos, bona huiusmodi retinentes quovis prætextu super Seminarii, subsidii, & decimarum contributione molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulæ præservativæ.

§.4. Decernentes quoque præsentes literas nullo umquam tempore de subreptionis vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusve sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, modificationibus, limitationibus, restrictionibus, & aliis contrariis dispositionibus tam per Nos quam etiam Successores nostros quomodolibet, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis pro tempore factis, & faciendis, quorumcumque tenorum existant, includi, sed illis non obstantibus, in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, etiam sub Data etiam per ipsos eligenda de novo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostræ esse, & ad hoc ut perpetua firmitate subsistant, vim validi, & efficacis contractus inter Sedem Apost. & præfatorum Ordinum Mendicantium hujusmodi Fratres habere debere. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Card. sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari debere, irritum quoque, & inane quicquid secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executorum deputatio, & facultates.

§.5. Quocirca dilectis filiis Curiæ causarum Cam. Apost. generali Auditori, necnon quarumcumque tam Cathedralium quam Collegiatarum Ecclesiarum Decanis, Præpositis, Archipresbyteris, Archidiaconis, Thesaurariis, & quibusvis aliis in eisdem Ecclesiis dignitates obtinentibus, ubilibet, & in quibuscumque Regionibus, Terris, & locis existentibus per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum, vel alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis omnibus pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos, vel eorum quempiam super illis quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas, quis vigore præsentium

cium ad judicium non trahatur, & aliis Apostolicis, necnon in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis in genere, vel in specie, etiam Motu simili, & ex certa scientia, ac Apostolicæ potestatis plenitudine, ac alias quomodolibet, etiam Consistorialiter concessis, approbatis, confirmatis, & sæpius innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret (tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris) hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

Transumptorum fides. §.7. Volumus autem quod præsentium transumptis &c.

Forma, & effectus publicandi. §.8. Quodque eædem præsentes in valvis Cancellariæ Apostolicæ, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe, necnon in acie Campi Floræ per aliquem ex Cursoribus nostris publicentur, & inter extravagantes Constitutiones perpetuo valituras conscribantur, ac postquam publicatæ fuerint, plenam, & indubiam fidem faciant, necnon omnes, & singulos illas concernentes perinde ligent, ac si essent personaliter intimatæ.

D. P. An.II. die 1. Octob. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 3. Octobris 1567. Pon. nostri Anno II.

LXVI.

Prohibitio transeundi ab Ordine Fratrum Minorum Capuccinorum S. Francisci de Assisio, ad Ordinem Minorum S. Francisci de Paula, & contra.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. Sedis Apostolicæ solertia, dum ad salutare quorumdam remedium extructa, in eorum detrimentum vergere conspicit, ne quod illis profuturum maturitate summa providisse comperitur, noxium incauto ministerio efficiatur, celeris provisionis opem afferre consuevit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Causæ hujus prohibitionis. §.1. Sane accepimus, quod cum aliquando contingat, aliquos Fratres Religiosos tam Ordinis S. Francisci Capuccinorum, quam ejusdem S. Francisci de Paula Minimorum nuncupatorum, de uno loco ad alium, etiam forsan absque suorum Superiorum licentia transferri, exinde perturbationes, & mala exempla inter eosdem Fratres sæpius oriri solent.

Prohibitio de qua in rubr. §.2. Nos cupientes perturbationibus, & malis exemplis hujusmodi, quantum cum Deo possumus, obviare, Motu proprio, non ad alicujus instantiam, sed de nostra mera liberalitate, & ex certa nostra scientia, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, nullus ex Fratribus Capuccinis ad dictum Ordinem S. Francisci de Paula, nec e converso, quod nullus Frater ejusdem S. Francisci de Paula ad Ordinem Fratr. Capuccinorum hujusmodi ullo umquam tempore, & quacumque, etiam & quantumcumque justissima causa, etiam de licentia suorum Superiorum, se transferre posse, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus.

Pœnæ cōtravenientium. §.3. Decernentes, Statutum, & Ordinationem hujusmodi per Fratres præfatos, sub indignationis nostræ pœna, inviolabiliter observari debere, ac ex nunc irritum, & inane quidquid secus super his a quoquam quavis auctoritate, tam ordinaria, quam delegata, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum. §.4. Non obstantibus Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides transumptorum. §.5. Ceterum quia difficile foret præsentes literas ad singula quæque loca, in quibus de eis fides forsitan facienda foret, deferri, volumus ut ipsarum transumptis &c.

D. P. An.II. die 6. Octob. Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 6. Octobris, 1567. Pont. nostri Anno II.

LXVII.

Quod spolia Monacorum Ordinis Cistercensis spectent ad loca, & Monasteria in quibus professionem emiserunt. Et Commendatarii, aut Commissarii Rever. Cam. Apostolicæ in illis se non intromittant.

De institutione, & toto statu hujus Ordinis, notavi plene in Const. III. Paschalis II. Desiderium *Tom. II. fol.* 113.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad futuram rei memoriam.

Exordium. Decet Romanum Pontificem justitiæ supremum assertorem ad ea libenter intendere, per quæ gratiæ a Sede Apostolica in favorem quarumcumque præsertim Religiosarum personarum pro tempore emanatæ suum, ut par est, consequantur effectum, & ut

& ut id facilius subsequi possit, dubiis, & difficultatibus, quæ superinde pro tempore oriuntur, aliquando per declarationis, quandoque vero per alia remedia providere.

Causa hujus Cõstitutionis.

§.1. Sane cum sicut dilecto filio Hieronymo de la Souchiere Abbate generale, vel pro eo dilecto filio Dionysio Laceronis Procuratore, & Vicario, etiam generale Cistercien. Ordinis referente accepimus, in statutis, & consuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel alia firmitate roboratis, dicti Ordinis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Ordini concessis, ac per fel. recor. Pium Papam IV. Prædecessorem nostrum, & Sedem Apostolicam confirmatis, inter alia disponatur, quod in spoliis, rebus, & bonis Monacorum Ordinem ipsum professorum, in quibusvis locis, & Monasteriis pro tempore decedentium, eorum Abbates, & Priores Commendatarii pro tempore existentes se intromittere nequeant, sed illa Monasterii, seu Prioratus aut loci, in quo dictum Ordinem expresse professi fuerint, & seu eos decedere contigerit, Conventuali mensæ applicari, & incorporari debeant, defuncto tamen superioribus diebus in Monasterio de Casamari ejusdem Ordinis Verulan. Dioecesf. quod dilectus filius Fulvius Philonardus Clericus, in Commendam ex concessione, seu dispensatione Apostolica obtinet, quondam Antonio Pollutio ipsius Monasterii Priore præfatus Fulvius, & quidam Cameræ Apostolicæ Procurator, aut Commissarius ipsius Antonii bona, ut ipsa forsan in proprios usus convertere possint, apprehendere, & sibi appropriare contendant, in gravem ipsius Monasterii Conventualis mensæ jacturam, præjudicium, & gravamen.

Quod spolia Monachorum Ordinis Cisterciensis, nõ ad eorum Cõmendatarios, aut Cameram Apost. sed ad loca in quibus professionem emiserũt, spectent.

§.2. Nos cupientes, ut ea, quæ per Prædecessores nostros, & Sedem præfatam roborata dicuntur, firmiter observentur, ac finem hujusmodi contentioni, futuris autem, quantum cum Deo possumus, obviare volentes, eosdemq. Hieronymum Abbatem, & Dionysium, ac singulos Monacos Ordinis hujusmodi a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, a jure, vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, Motu proprio, non ad ipsorum, seu alicujus alterius pro eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, quod de cetero tam præfatus Fulvius, quam quicumque alii Commissarii quorumcumque Monasteriorum, & Prioratuum, vel aliorum locorum dicti Ordinis, tam citra, quam ultra montes, & in quibuscumque Mundi partibus consistentium, & quicumque nostri, & Cameræ præfatæ Commissarii, & Procuratores quomodocumque in spoliis, bonis, & rebus, quæcumque sint, tam præfati Antonii, quam aliorum quorumcumque Monacorum dicti Ordinis in ipsorum Commendatariorum Monasteriis, Prioratibus, locis, & jurisdictionibus pro tempore decedentium, se intromittere non possint, sed illa ad Monacos Monasteriorum, seu Prioratuum, vel locorum hujusmodi, & seu eorum Conventualem mensam conjunctim, vel divisim pleno jure spectare, & pertinere, ac eorumdem Monacorum, seu mensæ fore, & esse, eorumque possessionem realem, & actualem adipisci, & continuare, ipsosque Monacos desuper per quoscumque Commendatarios, etiam prætextu cujusvis indulti, seu concessionis sibi desuper facti, aut consuetudinis antiquitus observatæ, & seu præfatum Commissarium, seu quosvis alios quavis auctoritate fungentes molestari, perturbari, vel inquietari non posse, neque debere auctoritate Apostolica, per præsentes decernimus, illasque, quatenus opus sit, eisdem Monacis concedimus, & assignamus.

Inhibitio contra Commendatarios, & Officiales Cameræ.

§.3. Necnon tam Fulvio, quam quibusvis aliis Commendatariis, & Commissariis præfatis, ne in spoliis, rebus, & bonis pro tempore decedentium Monacorum hujusmodi directe, vel indirecte, quovis quæsito colore, vel ingenio se de cetero intromittere audeant, vel præsumant, sub excommunicationis majoris latæ sententiæ, & aliis Ecclesiasticis sententiis, censuris, & poenis, etiam pecuniariis arbitrio infrascriptorum Judicum, infligendis, & moderandis districtius inhibemus.

Deputatio executorum hujus Constitutionis.

§.4. Ac tam Ven. Fratri Episc. Soranen., & dilecto filio Curiæ causarum Cameræ præfatæ Auditori generali, quam quibusvis aliis judicibus, quavis auctoritate fungentibus, per quos in præmissis, ut præfertur, & non alias, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, judicari debere volumus, per præsentes Motu simili mandamus, quatenus ipsi, & eorum quilibet per se, vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta, quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Hieronymi, & pro tempore existentis ejusdem Ordinis Abbatis, seu Dionysii, & Monacorum hujusmodi fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis, ac tam dicti Antonii defuncti, quam quorumcumque aliorum Monacorum dicti Ordinis decedentium spoliis, & bonis, eorumque (cum Monaci ipsi decesserint) possessione adipiscenda efficacis defensionis præsidio assistentes faciant Abbatem, & Monacos ipsos statutis, privilegiis, & indultis, quoad dicta spolia, res, & bona, necnon decreto, declaratione, concessione, & assignatione, ac inhibitione præfatis pacifice frui, & gaudere, non permittentes eos desuper per quoscumque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & poenas Ecclesiasticas præfatas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & poenas ipsas etiam ite-

iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.5. Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII.etiam Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres quis vigore præsentium ad judicium non trahatur, & aliis Apostolicis, necnon Provincialibus, & Synodalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis tam Ordini & Commendatariis præfatis, eorumque Superioribus & personis, quam Cameræ præfatæ, ac quibusvis illius Commissariis, & Procuratoribus sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis in genere, vel in specie, etiam consistorialiter concessis, confirmatis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, & expressa mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

D. P. An.II. die 23. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Octobris 1567., Pontificatus nostri Anno secundo.

LXVIII.

Declaratio portionum assignandarum Vicariis perpetuis Ecclesiarum Parochialium, Monasteriis, beneficiis, Ecclesiis, vel locis piis perpetuo unitarum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD exequendum Pastoralis officii debitum, vigilantibus studiis intendentes, ad ea, per quæ Cathedralium, aliarumve Ecclesiarum, necnon Monasteriorum, beneficiorum, seu Collegiorum, ac aliorum piorum locorum prospero profectui, divinique cultus augmento, & opportunæ congruæque substentationi parochialium Ecclesiarum eisdem unitarum statui feliciter dirigendo, & personarum in illis curam animarum exercentium utilitati recta ratione, & provida moderatione consuli, & salubriter provideri valeat, libenter interponimus nostræ solicitudinis partes.

Ordinarii excedebant mētem Concil. Trid. in assignatione portionum Vicariis perpetuis facienda.

§.1. Hinc est quod Nos, ad quorum aures (quod non sine animi nostri molestia referimus) pervenit nonnullos ex venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, in deputandis Vicariis, ac in assignatione portionum Vicariis perpetuis parochialium dictis Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis, Collegiis, vel locis piis perpetuo unitarum ex Concilio Tridentino facienda, ita modum excessisse, ut parum, aut nihil ex fructibus, redditibus, & proventibus parochialium Ecclesiarum sic unitarum Ecclesiis, Monasteriis, beneficiis, Collegiis, aliisve locis piis remanserint, ob idque multę ortæ sint super hoc controversię circa interpretationes decreti d. Concilii.

Declarat ideo Pontifex iste quantitatem ipsarum portionum.

§.2. Nos ad eas tollendas animum intendentes, considerantesque uniones ipsas ideo a Prædecessoribus nostris factas esse, ut ex redditibus, & emolumentis beneficiorum unitorum, Ecclesiis, Monasteriis, Collegiis, beneficiis, & locis piis, quibus illa uniuntur, facilius onera eisdem incumbentia supportentur, & promptius a ministris Ecclesiasticis, in eisdem divina Officia celebrentur, hospitalitas servetur, aliaque caritatis opera exerceantur, ac etiam ut nihilominus cura animarum dictarum parochialium laudabiliter exerceretur, Motu proprio, & ex certa nostra scientia auctoritate Apostolica hac nostra perpetuo valitura Constitutione statuimus, & ordinamus, ac declaramus, quemadmodum etiam de ipsius Concilii mente fuisse colligimus, Patriarchas, Archiepiscopos, & Episcopos præfatos in assignatione portionis ipsis Vicariis perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum Prælatorum arbitrio facienda, ita se continere, & arbitrari debere, ut non major centum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summa computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & aliis obventionibus communiter percipi solitis eis omnino assignetur, nisi Vicariis solitum fuisset plus assignari, sive in quantitate, aut quota fructuum, pecuniaque numerata, fundo, seu alia re stabili portio hujusmodi constituatur, cujuscumque valoris parochialis Ecclesia unita fuerit, & habita etiam ratione redditdituum, & onerum loci, cui parochialis ipsa unita fuerit, ita quod portiones ultra, vel infra dictas summas scutorum centum, & scutorum quinquaginta hactenus assignatæ, vel in posterum forsan assignandæ, quoad excessum, & defectum hujusmodi nullius roboris, & momenti existant, & ad summas prædictas reductæ, & auctæ respective censeantur, nisi tamen valor annuus ipsius parochialis unitæ habita ratione, ut præfertur, minor sit quinquaginta scutis quo casu portio assignata, vel assignanda Vicario perpetuo non debeat excedere summam annuarum valoris dictæ parochialis, sed sufficiat quod omnes fructus ejus dumtaxat attribuantur ipsi Vicario perpetuo.

§.3. Et quoniam iniquum esset, eos qui com-

D. P. An.II. die 1. Nov.

Et ad quos spectet onus solvendi quindennia pro ipsis portionibus.

commodis privantur, eadem onera, quæ prius sustinebant, debere sufferre, volumus, & statuimus, quod Ecclesiæ, Monasteria, Collegia, beneficia, & pia loca hujusmodi, in quorum parochialibus Ecclesiis unitis contingat Vicarias prædictas erigi, pro quantitatibus fructuum ipsis Vicariis perpetuis assignatorum, ad solutionem quindenniorum, quam Nobis, & Cam. Apost. solvunt, ulterius non teneantur, sed eis detractio fiat ad ratam certorum, quæ de fructibus dictarum parochialium percipiuntur. Ita tamen quod Vicarii perpetui, qui pro tempore deputabuntur, teneantur accipere a Sede Apostolica novam provisionem suæ deputationis, & solvere annatam pro portione fructuum, reddituum, & proventuum certorum sibi assignata, & expedire literas Apostolicas, nec alias ad possessionem dictarum Vicariarum perpetuarum, & servitutum earumdem parochialium admitti possint, nisi soluta annata, & expeditis literis Apostolicis novæ provisionis, ut præfertur, alioquin integrum quindennium solvi debere, nec Vicarii prædicti antea tuta conscientia fructus percipere possint.

Eligendique Vicarios.

§.4. Volumus insuper, & ita mandamus, quod dicti Vicarii perpetui non ad liberam Ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis unitis ponentur, cum ipsorum Ordinariorum, seu eorum Vicariorum prævio examine approbatione deputentur.

Facultas Mendicantium, quoad Vicarias locorum eis unitas.

§.5. Et si dictæ parochiales unitæ erunt Monasteriis Regularium Mendicantium, possint a Superioribus dictorum Monasteriorum nominari ex ipsis Mendicantibus. Quos si Ordinarii prævio examine, per se, aut eorum Vicarios faciendo idoneos ad curam animarum exercendam invenerint, & ita pro idoneis approbaverint, teneantur in Vicarios, ad nutum tamen Superiorum suorum amovibiles, deputare. Idemque etiam servetur in regularibus Monacis tantum, dummodo in ea parochiali, in qua unus ex Monacis fuerit, servata forma prædicta, Vicarius deputatus, habitent cum eo saltem quatuor alii ex dictis Monacis.

Decretum irritans.

§.6. Sicque per quoscumque Judices quavis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi potestate judicari, & interpretari debere, necnon irritum, & inane decernimus quicquid secus a quoquam quavis auctoritate attentatum forsan est hactenus, vel in posterum contigerit attentari.

Clausulæ derogatoriæ.

§.7. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

Jussio publicandi.

§.8. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & ad valvas Principis Apostolorum de Urbe de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur.

Exemplorum fides.

§.9. Et quia difficile foret eas ad singula quæque loca deferri, quod earum transumptis &c.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Kalendis Novemb., Pontificatus nostri Anno II.

LXIX.

Prohibitio agitationis Taurorum, aliarumque ferarum bestiarum, cum annullatione votorum, & juramentorum desuper adhibitorum.

PIUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

De salute gregis Dominici nostræ curæ divina dispensatione crediti, prout ex debito Pastoralis officii adstringimur, solicite cogitantes, fideles cunctos gregis ejusdem ab eminentibus corporum periculis etiam animarum pernicie perpetuo arcere studemus.

Causa prohibitionis.

§.1. Sane licet detestabilis duellorum usus a diabolo introductus, ut cruenta corporum morte animarum etiam perniciem lucretur, ex decreto Concilii Tridentini prohibitus fuerit, nihilominus adhuc in plerisque Civitatibus, & aliis locis, quamplurimi ad ostentationem virium suarum & audaciæ, in publicis privatisque spectaculis, cum Tauris, & aliis feris bestiis congredi non cessant, unde etiam hominum mortes, membrorum mutilationes, animarumque pericula frequenter oriuntur.

Prohibitio agitationis Taurorum & ferarum bestiarum.

§.2. Nos igitur considerantes hæc spectacula, ubi Tauri, & Feræ in circo vel foro agitantur, a pietate, & caritate Christiana aliena esse, ac volentes hæc cruenta, turpiaque dœmonum & non hominum spectacula aboleri, & animarum saluti, quantum cum Deo possumus, providere, omnibus & singulis Principibus Christianis quacumque, tam Ecclesiastica quam mundana, etiam Imperiali, Regia, vel quavis alia dignitate fulgentibus, quovis nomine nuncupentur, vel quibusvis Communitatibus, & Rebuspublicis, hac perpetuo nostra Constitutione valitura, sub excommunicationis, & anathematis pœnis ipso facto incurrendis, prohibemus, & interdicimus, ne in suis Provinciis, Civitatibus, Terris, Oppidis & locis, hujusmodi spectacula, ubi Taurorum, aliarumque ferarum bestiarum agitationes exercentur, fieri permittant. Militibus quoque ceterisque aliis personis, ne cum Tauris, & aliis in præfatis spectaculis, ipsi tam pedestres quam equestres congredi audeant, interdicimus.

Moriens ibi, careat ecclesiastica sepultura.

§.3. Quod si quis eorum ibi mortuus fuerit, Ecclesiastica careat sepultura.

Clerici spectaculis non intersint neque Milites.

§.4. Clericis quoque tam Regularibus, quam sæcularibus beneficia Ecclesiastica obtinentibus, vel in sacris Ordinibus constitutis, sub excommunicationis pœna ne eisdem

dem spectaculis intersint, similiter prohibemus.

Contractus omnes de ejusmodi agitationibus irritantur.

§.5. Omnesque obligationes, juramenta, & vota, a quibusvis personis, Universitate vel Collegio de hujusmodi Taurorum agitatione, etiam ut ipsi falso arbitrantur, in honorem Sanctorum, seu quarumvis Ecclesiasticarum solemnitatum, & festivitatum, quæ divinis laudibus, spiritualibus gaudiis, piisque operibus, non hujusmodi ludis celebrari, & honorari debent, hactenus factas, & facta, seu in futurum fienda, quæ & quas omnino prohibemus, cassamus, & annullamus, ac pro cassis, nullis, & irritis haberi perpetuo decernimus, atque declaramus.

Principes hãc sanctionẽ servari faciant.

§.6. Mandamus autem omnibus Principibus, Comitibus, & Baronibus S.R.E. feudatariis, sub pœna privationis feudorum, quæ ab ipsa Ecclesia Romana obtinent, Reliquos vero Principes Christianos, & Terrarum dominos prædictos hortamur in Domino, & in virtute sanctæ obedientiæ mandamus, ut pro divini nominis reverentia, & honore præmissa omnia in suis Dominiis, ac Terris hujusmodi exactissime servari faciant, uberrimam ab ipso Deo mercedem tam boni operis recepturi.

Prælati sub censuris ecclesiasticis idẽ procurent.

§.7. Ac universis venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, & Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione divini judicii, & interminatione maledictionis æternæ, quatenus in Civitatibus, & Diœc. propriis præsentes nostras literas sufficienter publicari faciant, & præmissa, etiam sub pœnis, & censuris Ecclesiasticis observari procurent.

Quibuscumque non obstantibus.

§.8. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ac exemptionibus, privilegiis, indultis, facultatibus, & literis Apostolicis, quibusvis personis cujuscumque qualitatis, & conditionis existentibus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus & aliis decretis, in genere, vel in specie, etiam Motu proprio, ac alias quomodolibet concessis, approbatis, & innovatis; quibus illorum tenores præsentibus pro expressis habentes specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

Fides trãnsumptorum.

§.9. Volumus autem quod præsentes literæ in Cancellaria nostra Apostolica, & acie Campi Floræ de more publicentur, & inter Constitutiones perpetuo valituras describantur, & earum transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ eisdem præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Nulli ergo omnino &c.

D. P. An.II. die 1. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, Kalen. Novembris, Pontificatus nostri Anno II.

Bull. Rom. Tom.IV. Par.II.

LXX.

Declaratio quod Ordo Fratrum Minimorum S. Francisci de Paula, inter Ordines Mendicantes comprehenditur, eorumque gratiis, & privilegiis perfruitur.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apostolicæ Sedis benignitas, sicut ex debito Pastoralis Officii erga omnes fideles generaliter affectum caritatis extendit, sic eos, quos sub regularis observantiæ jugo divino cultui emancipatos esse cognoscit, speciali tenetur patrocinio confovere.

Ordo Minimorum S. Frãcisci de Paula habet omnia privilegia Mẽdicantium.

§.1. Exponi sane Nobis nuper fecerunt dilecti filii Fratres Ordinis Minimorum S. Francisci de Paula jamdudum Apostolica auctoritate approbati, quod licet inter alia eis concessa privilegia, & indulta, omnia, & singula quatuor Mendicantium Ordinum privilegia ad Ordinem Minimorum hujusmodi, ac illius professores, & domos, eorumque Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuerint, & propterea Fratres Ordinem hujusmodi etiam sub Mendicantium nomine comprehendi debeant, nec super præmissis a quoquam molestari possint. Cum tamen (sicut eadem expositio subiungebat) ex eo quod Nos nuper in quadam declaratione per Nos sub Mendicantium Fratrum Ordinibus certis tunc expressis de causis facta, præter S. Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines etiam in illis B. Mariæ Servorum inseri voluerimus, ac propterea facile a quibusdam dubitari merito posset, quod si Ordinis Minimorum Fratres hujusmodi sub illis comprehendi voluissemus, Nos specialem etiam de illis mentionem omnino fecissemus. Quare ne super præmissis umquam dubitari contingat, iidem Fratres Nobis humiliter supplicari fecerunt, ut sibi in præmissis opportune providere de benignitate Apostolica dignaremur.

Hic modo Põtifex idem decernit, & inter Ordines Mendicantes, istum cõprehendi declarat.

§.2. Nos attendentes, eos (cum actu mendicent) nonnisi honesta de causa in Mendicantium Ordinem esse adscriptos, ac propterea sua privilegia illæsa conservare volentes, eosque, & eorum quemlibet a quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis a jure vel ab homine quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutos fore censentes, necnon quarumcumque litium, & causarum status, ac merita, nomina, & cognomina Judicum, coram quibus illæ pendent, ac collitigantium, aliorum, necnon quorumcumque privilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum eis concessorum præsentibus

 pro

pro expressis habentes, causasque hujusmodi ad Nos harum serie advocantes, illasque penitus, & omnino extinguentes, ac litigantibus hujusmodi perpetuum super præmissis silentium imponentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias, tam per Nos nuper, quam quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus concessa, ad præfatum Minimorum Ordinem de novo extendimus, & ampliamus, ipsosque vere Mendicantes esse, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendi debere, necnon omnia, & singula Concilii Tridentini decreta pro Mendicantibus Ordinibus declarata, & modificata, etiam pro Ordine Minimorum hujusmodi declaramus, & modificamus.

Eorumque privilegia observari præcipit.

§.3. Districtius in virtute sanctæ obedientiæ, ac aliis arbitrio nostro infligen. pœnis inhibentes quibusvis locorum Ordinariis, ac aliis quibuscumque, ne eosdem Fratres Ordinis Minimorum contra eos sic concessa privilegia molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulas præservativas huic Bullæ apponit.

§.4. Decernentes quoque præsentes literas ullo umquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusve sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, & aliis contrariis dispositionibus, tam per Nos, quam etiam Successores nostros quomodolibet, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque decretis, pro tempore factis, & faciendis quorumcumque tenorum existant, includi, sed illis non obstantibus in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, etiam sub data per ipsos Fratres Ordinis Minimorum eligenda, de novo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostræ esse, & ad hoc ut perpetua firmitate subsistant, vim validi, & efficacis contractus inter dictam Sedem, & præfatorum Ordinum Mendicantium Fratres hujusmodi habere.

Clausula sublata, &c. addit.

§.5. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S. R. E. Card. sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores ejus deputat.

§.6. Quocirca venerabilibus Fratribus Archiepiscopo Theatino, & Episcopo Amerino, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori per præsentes committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Fratrum Ordinis Minimorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ipsos Fratres Ordinis Minimorum hujusmodi voluntate, statuto, declaratione, & aliis præmissis omnibus, & singulis pacifice frui, & gaudere. Non permittentes eos per quoscumque quomodolibet indebite molestari. Contradictores quoslibet, & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia, appellatione postposita, compescendo. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Contrariis derogat.

§.7. Non obstantibus præmissis, ac fel. recor. Bonifacii Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas quis vigore præsentium ad judicium non extrahatur, & aliis, necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus quoque, & aliis decretis in genere, vel in specie, & quomodolibet per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros præfatos, ac Nos, & Sedem præfatam, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, etiam consistorialiter, & de fratrum nostrorum consilio, necnon Apostolicæ potestatis plenitudine concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus etiam si de illis, eorumq. totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu aliqua alia exquisita forma ad hoc servanda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum inserti forent, præsentibus pro expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem.

D. P. An. II. die 9. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris die 9. Novembris 1567, Pontificatus nostri Anno secundo.

LXXI.

Declaratio quod Congregatio Fratrum S. Hieronymi Jesuatorum nuncupata, vere comprehendatur inter Ordines Mendicantium, eorumque perfruatur gratiis, & indultis.

Ista Congregatio specialiter gaudet omnibus gratiis, & privilegiis concessis, & concedendis Ordini Fratrum Eremitarum S. Augustini, cujus Regulam profitetur, ut in Const. LXIV. Clem. VII. Sacræ. *Tomo IV. Par. I. fol.* 102. *Vide Const. XXII.* Piæ. *Mart. V. Tom. III. Par. II. fol.* 460.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmanus Pontifex privilegia Religiosis Altissimo famulantibus a Sede Apostolica concessa, illis nedum conservare, sed aliis etiam Religiosis concessa ad eos quandoque extendere, & ampliare consuevit, prout in Domino conspicit salubriter expedire.

Causa hujus Cõstitutionis. §.1. Sane sicut accepimus, licet inter alia privilegia dilectis Filiis Congregationi Fratrum S. Hieronymi Jesuatorum nuncupatorum, cujus Fratres illam pro tempore ingredientes professionem per Religiosos Ordinis S. Augustini emitti solitam, expresse emittere, & in communi vivere soliti sunt, concessa etiam omnia, & singula privilegia, exemptiones, immunitates, gratiæ, & indulta Ordini Eremitarum ejusdem S. Augustini, & illius professoribus, ac forsan aliis Ordinibus Mendicantium concessa, ad ipsam Congregationem, & illius Fratres, eorumque domos, & Ecclesias per Sedem Apostolicam extensa, & ampliata fuissent. Et propterea Congregatio hujusmodi, & illius Fratres dictis privilegiis gaudere, & sub Mendicantium numero comprehendi debeant, nec super præmissis a quoquam molestari possint. Cumque Nos nuper in quadam declaratione per Nos super Mendicantium Fratrum Ordinibus, certis tunc expressis de causis facta, ultra S. Dominici, & S. Francisci, ac Eremitarum S. Augustini, necnon Carmelitarum Mendicantium Ordines, solum in illis Ordinem B. Mariæ Servorum inseri voluerimus. Et propterea facile a quibusdam dubitari merito posset, quod si dictam Congregationem, & illius Fratres sub illis comprehendi voluissemus, non specialem etiam de illis omnino fecissemus mentionem.

Concessio indultorum Ordinibus Mendicantiũ elargitorum. §.2. Nos itaque attendentes, eos cum actu mendicent, non nisi honesta de causa in Mendicantium Ordinibus hujusmodi esse adscriptos, ac propterea sua privilegia hujusmodi illæsa conservare volentes, ac quarumcumque litium, & causarum status, & merita, ac nomina, & cognomina Judicum, coram quibus illæ pendent, & colligantium, aliorumque, necnon quorumcumque privilegiorum, indultorum, exemptionum, & immunitatum ipsi Congregationi concessorum tenores præsentibus pro expressis habentes, Motu proprio non ad ipsius Congregationis, vel illius Fratrum, aut alicujus ex eis Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, ac ex certa scientia, & de ejusdem Sedis potestatis plenitudine, omnia, & singula privilegia, immunitates, exemptiones, facultates, gratias, libertates, indulta, & alias gratias tam per Nos nuper, quam quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores, & Sedem eamdem quomodolibet Mendicantibus Ordinibus concessa, eorum omnium, ac desuper, & tam sub plumbo, quam in forma Brevis confectarum literarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expressis, & insertis habentes, ad ipsam Congregationem Jesuatorum, illiusque Fratres, domos, Ecclesias, & loca quæcumque de novo quoad ea, quæ eorum Regulæ & modo vivendi non repugnant tantum, auctoritate Apostolica tenore præsentium extendimus, & ampliamus.

Connumeratio inter Ordines Mendicantium. §.3. Ipsosque vere Mendicantes, & sub Mendicantium Ordinibus esse, & comprehendi debere, necnon omnia, & singula Concilii Tridentini decreta pro Mendicantibus hujusmodi declarata, & modificata, etiam pro Congregatione hujusmodi, ejusque Fratribus declaramus, & modificamus. Districtius inhibentes quibusvis locorum Ordinariis, ne dictam Congregationem, illiusque Fratres contra eis sic concessa privilegia molestare, inquietare, vel perturbare audeant, vel præsumant.

Clausulæ præservativæ. §.4. Decernentes quoque præsentes literas ullo umquam tempore de subreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu notari, vel impugnari nullatenus posse, minusve sub quibusvis similium vel dissimilium gratiarum revocationibus, modificationibus, limitationibus, restitutionibus, & aliis contrariis dispositionibus, tam per Nos, quam etiam Successores nostros quomodolibet, ac etiam cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibus decretis pro tempore factis, & faciendis, quorumcumque tenorum existant, includi, sed illis non obstantibus in suis robore, & efficacia persistere, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, & plenarie reintegratas, & sub data etiam per ipsos eligenda de novo concessas esse, & ita incommutabilis voluntatis, & intentionis nostræ esse. Et ad hoc ut perpetua roboris firmitate subsistant, vim validi & efficacis contractus inter Sedem Apostolicam, & præfatos Ordines Mendicantium, & Congregationem hujusmodi illiusque Fratres habere debere. Sicque per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac S.R.E. Card. sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari debere, irritum quoque & inane, si secus

secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Judicum, & Executorum deputatio.

§.5. Quo circa venerabilibus Fratribus Amerin. & Maceraten. Episcopis, ac dilecto filio Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generali Auditori, per præsentes Motu simili committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut unus eorum, per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque, dum & quando, ac quoties opus fuerit, & pro parte Congregationis, vel illius Fratrum hujusmodi, aut alicujus eorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra eos, & eorum quemlibet dictis privilegiis, exemptionibus, facultatibus, gratiis, & indultis, dictis Ordinibus Mendicantibus concessis, pacifice frui, & gaudere, ac præsentes literas observari, non permittentes eo desuper per quoscumque quomodolibet molestari, perturbari, aut inquietari, Contradictores quoslibet, & rebelles per censuras Ecclesiasticas, appellatione postposita, compescendo, ipsasque censuras etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

Clausulæ derogatoriæ.

§.6. Non obstantibus præmissis, & fel. rec. Bonif. Papæ VIII. Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad judicium non trahatur, ac quibusvis litis pendentiis, quas Nos harum serie ad Nos advocamus, illasque extinguimus, & litigantibus hujusmodi perpetuum silentium imponimus, ac Apostolicis necnon in provincialibus, & synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusvis etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatoriis, irritantibusque, & aliis decretis, ac clausulis, etiam Motu proprio, etiam consistorialiter, & de fratrum nostrorum consilio concessis, confirmatis, & pluries innovatis. Quibus omnibus, etiam si de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quævis alia expressio habenda foret, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro plene, & sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel divisim, ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujusmodi mentionem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, sub annulo Piscatoris, die 18. Novembris 1567. Pontificatus nostri Anno II.

LXXII.

Facultas Congregationibus imponendi census, & alienandi bona ob solutionem subsidii triginta millium scutorum, pro subventione Regi Galliarum, & bello contra Turcas.

Ex Bullar. Rom. vet., & ex Bullario Cassinen. t.1. Constit. 188. pag.197.

PIUS PAPA QUINTUS

Ad futuram rei memoriam.

Causam adducit impositionis scutorum triginta millium auri in auro.

§.1. Cum nuper, postquam Nos tumultibus in Regno Franciæ, per nonnullos iniquitatis pariter, & impietatis filios dicti Regni Proceres, & alios hæreticos excitatis, & potissimum conspiratione, etiam in Charissimi in Christo Filii nostri Caroli Francorum Regis Christianissimi, ejusque familiæ exitium facta, simul, & numerosa classe, quam immanissimus Turcarum Tyrannus contra Christiani nominis Principes, eorumque Regna, & Dominia in ver proximum moliri dicitur, ut eidem Regi in tanto discrimine, quod illi imminere liquido constat, subsidium aliquod mittere, & adversus dictam classem, loca maritima Status nostri Ecclesiastici opportunis præsidiis firmare possemus, pecunias in eos sumptus necessarias diligenter conquiri mandaverimus, Dilecti Filii Præsidentes, Visitatores, Abbates, & Prælati Congregationum Casinensis, Cartusiensis, Lateranensis, Montis Oliveti, Camaldulensis, S. Salvatoris, Vallis Umbrosæ, S. Georgii in Alga, Cœlestinorum, Cistercienssis in Longobardia S. Hieronymi, Cruciferorum, & Silvestrinorum intra Italiam consistentium, ut uberem suæ, dictarumque Congregationum erga Romanam Ecclesiam, & Apostolicam Sedem, ac Nos devotionis affectum usque magis Nobis clarum facerent, in partem sumptuum hujusmodi Nobis, seu Cameræ nostræ Apostolicæ, aut cui, vel quibus Nos, seu ipsa Camera mandaverimus, summam triginta millium scutorum auri in auro donationis, & largitionis nomine se soluturos ultro obtulerint.

Permissio census imponendi.

§.2. Nos eam animorum præfatarum Congregationum in Nos promptitudinem grata accipientes mente, volentesque eis, qui, sicut accepimus, sic Nobis oblatam pecuniam nunc in promptu, aut modum illam cogendi infrascriptum, minus damnosum, aut minus difficilem non habent, quo illam citius juxta rei exigentiam cogere possint: opportune providere, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Aopstolicæ potestatis plenitudine eisdem Præsidentibus, Visitatoribus, Abbatibus, & Prælatis Congregationum præfatarum, & cujuslibet earum, tenore præsentium, ut in, & super quibusvis bonis immobilibus Monasteriorum, Prioratuum, & locorum Congregationum eorundem pro solutione dictorum triginta millium scutorum quosvis annuos cen-

census, quorum tamen pretia dictam triginta millium scutorum summam insimul non excedant, prout melius invenire poterunt in perpetuum imponere, & sic impositos, quibusvis personis, etiam Sæcularibus, Communitatibusque, & Collegiis, vel aliis communibus locis vendere, & venditionis titulo constituere, & assignare, ipsisque personis dictos census ementibus, ut census ipsos in sortem minime computandos ab eisdem Congregationibus in singulos annos percipere, & exigere, in suosque, vel alios sibi benevisos usus, & utilitatem convertere, ac ex omnibus Congregationibus præfatis Casinensis, Cartusiensis, Lateranensis, & Montis Oliveti, earumque, & cujuslibet earum Præsidentibus, Visitatoribus, Abbatibus, & Prælatis, quippe quibus ex præfatis triginta millibus scutis summas ceteris majores solvendi onus incumbit, ut pro portionum ipsas quatuor Congregationes, & unamquamque ex eis de dicta triginta millium scutorum summa tangentium solutione, seu pro censuum, ut præfertur, venditorum redemptione quævis stabilia Monasteriorum, Prioratuum, & aliorum earundem Congregationum locorum bona (quorum tamen singula pretia, singulas portiones unamquamque ex eisdem Congregationibus, ut præfertur, tangentes non excedant) similiter quibusvis, etiam Sæcularibus personis, & locis pariter in perpetuum vendere, & alienare, indeque respective provenientia pretia, & pecuniarum summas exigere, & recipere, ac de actis, & receptis in forma de jure valida quietare; emptoribus autem ipsis, ut dicta stabilia bona emere, & acquirere libere, licite, & impune, & absque aliquo conscientiæ onere, seu scrupulo respective possint, & valeant, gratiose concedimus, & indulgemus.

Quatuor Cõgregationibus hic expressis facultatẽ concedit bona stabilia alienandi.

§.3. Præterea iniquum rati, easdem Congregationes pro una, eademque re dupliciter gravari, & propterea volentes earum indemnitati opportune providere, Motu, scientia, & potestatis plenitudine similibus, Congregationes ipsas, & quamlibet earum, singulaque ipsarum Monasteria, & loca, ab alterius tanti, quantum subsidii nomine quotannis eidem Cameræ solvere consueverunt, per Nos nuper eis per nostras in forma Brevis literas die tertia mensis Novembris proxime elapsi expeditas impositi, & quorumvis aliorum subsidiorum seu onerum ex hac præfatorum sumptuum causa per Nos forsan impositorum, seu imponendorum præstatione, seu solutione, ita quod de illa, aut ex eis aliqua solvendum, seu in illa cum Laicis, etiam Communitatibus, seu Universitatibus, aut Clericis Regularibus, seu Sæcularibus concurrendum, seu contribuendum inviti cogi, aut eo prætextu molestari nullatenus possint, prorsus eximimus, & liberamus, ac liberos, & exemptos facimus, esse volumus, & declaramus.

Congregationes, ne dupliciter gravatæ remaneant, a præstatione subsidii 3. Novembris impositi absolvit, ita ut cum Laicis etiam Communitatibus, aut Clericis Regularibus, vel Sæcularibus minime concurrere teneantur.

§.4. Præsentesque nostras de obreptionis, vel subreptionis vitio, seu intentionis nostræ, vel alio quovis defectu notari, argui, vel impugnari, aut revocari, restringi, reduci, vel limitari nullatenus posse, & si secus fiat, quoties id fiet, toties illas in pristinum statum restitutas, & plenarie reintegratas, validasque, & efficaces, etiam perinde, ac si consistorialiter, & de Venerabilium Fratrum Nostrorum dictæ Romanæ Ecclesiæ Cardin. consilio, & assensu emanassent, fore, & esse; ac censeri, vimque validi contractus inter Nos, & Congregationes præfatas, & quemlibet ex eis initi habere debere, ac de præmissa omnia, & singula plene proban., easdemque præsentes omnino sufficere, nec ad id alterius probationis adminiculum requiri; sicque in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque Judices, & Commissarios, etiam ejusdem Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & Palatii Nostri causarum Auditores, necnon Clericos præfatæ Cameræ Præsidentes, in quavis causa, & instantia; sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super his a quoquam, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Præsentium literarum firmitas.

Sublata facultate &c.

§.5. Mandantes propterea Dilectis Filiis Camerario, ac Thesaurario Generali nostris, necnon dictis Clericis Præsidentibus, præsentibus, & futuris, ceterisque ad quos spectat, & in futurum spectabit, ut easdem præsentes in præfata Camera admittant, & in illius libris describi, & registrari faciant, ac inviolabiliter observent, & observari mandent; desuperque patentes literas, mandata, & alias scripturas opportunas expediant, & expediri curent.

Deputati Exequutores.

§.6. Non obstantibus fel. rec. Symachi, & Pauli II., ac Pauli IV., & aliorum Prædecessorum nostrorum de rebus Ecclesiæ non alienandis, & quibusvis aliis Apostolicis, ac in generalibus, necnon Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, necnon Congregationum prædictarum, & illarum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apostolicis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis eisdem Congregationibus, vel alicui ex eis, eorumque Monasteriis, Prioratibus, membris, locis, & personis quomodolibet concessis, quodque clausulis, cautelis, & Decretis hujusmodi nullatenus, aut nonnisi sub certis inibi expressis modo, & forma derogari possit, necnon prædesignatis in forma Brevis literis a Nobis super præfata eisdem Congregationibus facta impositione emanatis: quibus omnibus, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret,

Clausulæ derogatoriæ.

eorum

eorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat harum serie specialiter, & expresse derogamus. Dictas vero prædesignatas in forma Brevis literas, quoad prædictas Congregationes expresse revocamus, cassamus; & annullamus, ac pro infectis, cassis, & nullis haberi volumus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.7. Volumus autem, quod præsentium transumptis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibeatur, quæ eisdem originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Literis fides habenda.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Annulo Piscatoris, die 1. Decembris 1567., Pontificatus nostri Anno II. Dat. die 1. Decem. 1567. An. II.

Finis Partis Secundæ Tomi Quarti.

INDEX

NOMINUM ET RERUM PRÆCIPUARUM

Numerus paginam indicat. A. primam columnam, B. ſecundam deſignant.

A

B

D

E

F

Nar-

N

O

P

V

F I N I S.

BULLA.
MAGNU.
ROMAN.

T.IV.P.II.
1559–1567

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm